

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ YÖNETİM KURULU

Başkan	: Av.Faruk EREM	(ANKARA)
Başkan Yardımcısı:	Av.Osman KUNTMAN.....	(İSTANBUL)
Başkan Yardımcısı:	Av.Enver ARSLANALP.....	(İZMİR)
Genel Sekreter	: Av.Fehri ÖZÇELİK.....	(ANKARA)
Sayman Üye	: Av.İlhan KUTAY.....	(ANKARA)
Üye	: Av.Emin BALTAOĞLU.....	(İSTANBUL)
Üye	: Av.Vedat BURCUOĞLU.....	(BALIKESİR)
Üye	: Av.Ziya BİLGE.....	(ADANA)
Üye	: Av.Hilmi BEÇERİK.....	(AYDIN)
Üye	: Av.İhsan SARAÇLAR.....	(SAMSUN)
Üye	: Av.Azmi SOYDAN.....	(İSTANBUL)

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DISİPLİN KURULU

Başkan	: Av.Fadıl ALTOP.....	(İSTANBUL)
Üye	: Av.Şem'i ÜGE.....	(İSTANBUL)
Üye	: Av.Davut SELÇUKİ.....	(AYDIN)
Üye	: Av.Ayhan EROL.....	(ANKARA)
Üye	: Av.Hasan Basri GÜDER.....	(İZMİR)
Üye	: Av.Mustafa GÜBAY.....	(ZONGULDAK)
Üye	: Av.Mahver ÖZTOP.....	(MERSİN)

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ DENETLEME KURULU

Üye	: Av.Jülide YUMLU.....	(İZMİR)
Üye	: Av.İlhani GÜVEN.....	(ANKARA)
Üye	: Av.Doğan İLERİ.....	(BOLU)

İ Ç İ N D E K İ L E R

-Genel Kurul Delege listesi	I-III
-Delegelerin Konuşmaları	IV-V
-Birlik Başkanının Toplantıyı açışı	1
-Genel Kurul Başkanlık Divanı Seçimi	1-2
-Saygı Duruşu	2
-Sakarya Barosu Başkanının konuşması	3-6
-Başkanlık ve Yönetim Kurulu Çalışma Raporu hakkında Birlik Başkanının konuşması	6-14
-Genel Kurula Gelen Telgraflar	15-21, 27, 35-36, 52, 100, 169-170, 216, 239-240.
-1976 Yılı Bilançosu hakkında Yönetim Kurulu adına Sayman Üyenin konuşması	21-23
-Denetleme Kurulu Adına konuşma	23-24
-Rapor hakkında Delegelerin konuşmaları	25-216
-Yönetim Kurulu Adına Birlik Başkanının Eleştirilere cevabı	216-235
-Yönetim Kurulunun İbra edilmesi	235
-Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu ve Denetleme Kurulu Üyelerinin Yolluklarının belirlenmesi	235-238
-1977 Yılı Bütçesi ile Bütçe Yönetmeliğinin görüşülmesi	241-257
-Barolardan Alınacak T.B.B.Keseneklerinin tesbiti	257-267
-Gündemin 11.Maddesiyle 14.Maddesinin yer değişmesi	267
-Bildiri Komisyonunun seçilmesi	268-273, 278-282
-Dilekler	273-277, 282-362
-Yerli ve Yabancı Kongrelere gidecek Delegelerin seçilmesinde Birlik Yönetim Kuruluna yetki verilmesi.	362
-Gelecek XI.Olağan Genel Kurul Toplantısının Zaman ve Yerinin tesbiti	362-363
-3 Asıl, 3 Yedek Birlik Denetleme Kurulu Üyelerinin seçilmesi	363-364
-T.B.B.X.Genel Kurul Bildirisi, Bildiri hakkında söz alanlar	366-371
-Birlik Başkanının Kapanış Konuşması	372-374

X.GENEL KURUL DELEGE LİSTESİ

A D A N A

- 1-Av.Adli YAZAN (+)
2-Av.Turhan ARUN (+)
3-Av.Ziya BİLGE (+)

A D I Y A M A N

- 1-Av.A.Şeref BİLGİÇ

A Ğ R I

- 1-Av.Şerafettin YAZICI (+)
2-Av.Memduh BAKİLER (+)

A M A S Y A

- 1-Av.Zeki GÖNENÇ
2-Av.Adil ÇITAK

A N T A L Y A

- 1-Av.Zeki ŞEREMET (+)
2-Av.Mehmet SOYTAŞ (+)

A Y D İ N

- 1-Av.Hilmi BECERİK (+)
2-Av.Davut SELÇUKİ (+)

A N K A R A

- 1-Av.Faruk EREM (+)
2-Av.Nejat OĞUZ (+)
3-Av.Rahmi MAĞAT (+)
4-Av.Kâmil AKINCI (+)
5-Av.Bilgay ESEMENLİ (+)
6-Av.İlhami GÜVEN (+)
7-Av.Erdoğan BİGAT (+)
8-Av.Sabahattin BİLGE (+)
9-Av.Fehmi ÖZÇELİK (+)
10-Av.İlhan KUTAY (+)
11-Av.Sevim TUNÇ (+)

A F Y O N

- 1-Av.Turhan İMRE (+)
2-Av.Güneş ÖNGÜT (+)

A R T V İ N

- 1-Av.Nihat ATA
2-Av.Rocai KOCAMAN

B A L İ K E S İ R

- 1-Av.Vedat BURCUOĞLU (+)
2-Av.Hürşit KANGAL (+)

B O L U

- 1-Av.Doğan İLERİ (+)
2-Av.N.Sami MİROĞLU (+)

B U R D U R

- 1-Av.Ali ŞAHİN (+)
2-Av.Kubilay ATABEY (+)

B U R S A

- 1-Av.Turgut BULUT (+)
2-Av.Şükrü AKMANŞOY (+)

Ç A N A K K A L E

- 1-Av.B.Cahit ALTAN (+)
2-Av.Hamdi SEZEN (+)

Ç O R U M

- 1-Av.Atıf ÇELEBİ (+)
2-Av.Abdullah EPTEROĞLU (+)

D E N İ Z L İ

- 1-Av.Behçet ÇOMAKOĞLU (+)
2-Av.Y.Ziya KÜÇÜKUYŞAL (+)

D İ Y A R B A K İ R

- 1-Av.R.Umur DİCLELİ
2-Av.Tahsin EKİNCİ

E D İ R N E

- 1-Av.Sabahattin ŞENVELİ (+)
2-Av.Sıtkı ONARAN (+)

E L A Z İ Ğ

- 1-Av.Hayati EKŞİ (+)
2-Av.Necati ÖZKAYA (+)

E R Z İ N C A N

- 1-Av.N.Ömer VARLIK
2-Av.Alaattin KIRTILOĞLU

E R Z U R U M

- 1-Av.Abdulkadir ERYURT (+)
2-Av.Abdurrahim AYDINOĞLU (+)

E S K İ Ş E H İ R

- 1-Av.Nusret EŞEN (+)
2-Av.Vasfi İNCEKAŞ

G A Z İ A N T E P

- 1-Av.Cemalettin GÜÇDEMİR (+)
2-Av.Zihni KUTLAR

G Ü N Ü Ş H A N E

- 1-Fuat ANKOYUNLU (+)
2-Av.Cahit ÇAĞLAR (+)

Yd.Ü.

(+)

(+)Yd.Ü.

G İ R E S U N

1-Av. Hayati TOPALLI
2-Rasim BEYAZITOĞLU
Av. Nihat YANIKOĞLU

H A T A Y

1-Av. Nabi İNAL
2-Av. Tekin YURTMAN
Av. Şükrü ULUĞ

I S P A R T A

1-Av. Ali BAL
2-Av. Nevzat ÖZBALCI

İ Z M İ R

1-Av. Cengiz İLHAN
2-Av. Enver ARSLANALP
3-Av. H. Basri GÜDER
4-Av. Jülide YUMLU

İ S T A N B U L

1-Av. Aydın AYBAY
2-Av. Y. Ümit DOĞANAY
3-Av. Orhan BARLAS
4-Av. Merih SEZEN
5-Av. İlhan BAYKENT
6-Av. Orhan APAYDIN
7-Av. M. Kaya CANPOLAT
8-Av. Necla FERTAN
9-Av. Orhan ARGÜDEN
10-Av. Hüseyin AYDIN
11-Av. Ayten DİK
12-Av. Gülçin ÇAYLIGİL
13-Av. F. Muzaffer AMAÇ
14-Av. Ekrem ÖZKUNT
15-Av. Nebil VARUY
16-Av. Ziya Nur ERÜN
17-Av. M. Ali İKİZER
18-Av. Yaşar ÜN
19-Av. Alp SELEK
20-Av. Adil KURTEL
21-Av. Altuğ SAVAŞER
Av. Osman KUNTMAN
Av. A. Hamdi SAYAR

K A R S

1-Av. Halis ÖZDEMİR
2-Av. Z. Turan COŞKUNOĞLU

K A S T A M O N U

1-Av. Muhittin ERBAŞ
2-Av. Mehmet SEYDİBEYOĞLU

K A Y S E R İ

1-Av. Ali DİNC
2-Av. Bülent ÖZKURAN

(+) K İ R K L A R E L İ

(+) Yd. Ü. 1-Av. İ. Mekki ÜLGEN (+)
2-Av. Ahmet SARUHAN (+)

(+) K İ R Ş E H İ R

(+) Yd. Ü. 1-Av. H. Şemsettin VELİBEYOĞLU
2-Av. Muzaffer KILIÇOĞLU

(+) K O C A E L İ

(+) 1-Av. S. Yılmaz YALIM (+)
2-Av. Oğuz ARIN (+)

(+) K O N Y A

(+) 1-Av. İhsan ONAR (+)
2-Av. Mehmet KAVAKLILAR (+)

(+) K Ü T A H Y A

(+) 1-Av. Ahmet GÜNER (+)
2-Av. Zeki ÖZKER (+)

(+) M A L A T Y A

(+) 1-Av. Nebahat ÖNAL (+)
2-Av. M. Talât BARIŞ (+)

(+) M A N İ S A

(+) 1-Av. Atıf AKIN (+)
2-Av. Orhan ERKAL

(+) K A H R A M A N M A R A Ş

(+) 1-Av. Selahattin AYDIN (+)
2-Av. İsmet SEZAL (+)

(+) M A R D İ N

(+) 1-Av. Abdullah TİMUR
2-Av. Emin ÖZMEN

(-) M E R S İ N

(-) 1-Av. Mahver ÖZTOP (+)
2-Av. Turhan ÖZGÜNER

(+) Yd. Ü. M U Ğ L A

(+) Yd. Ü. 1-Av. Özcan SEZER (+)
2-Av. Selahattin BABA (+)

(+) M U Ş

(+) 1-Av. Cengiz ÇETİN
2-Av. Şerafettin KAYA

(+) N E V Ş E H İ R

(+) 1-Av. A. İhsan AÇIKGÖZ (+)
2-Av. Zeki TEKİNER

(+) N İ Ğ D E

(+) 1-Av. Sait ŞAHENK (+)
2-Av. Nihat KIZILTAN

O R D U

1-Av. Ahmet GÖNCÜ (+)
2-Av. Hamdi TÜRKMEN (+)

R İ Z E

1-Av. İhsan ORHON
2-Av. O. Mecdi AGUN

S A K A R Y A

1-Av. M. Raşit ABASIYANIK (+)
2-Av. Salih SİPAHİER (+)

S A M S U N

1-Av. İhsan SARAÇLAR (+)
2-Av. İsmail TARHAN (+)

S İ N O P

1-Av. Yurdun OKAY
2-Av. Hasan SARABİL (+)

S İ V A S

1-Av. Ali SÖYLEMEZOĞLU (+)
2-Av. Ayhan İLGÜN (+)

S İ İ R T

1-Av. Fikri ŞENDUR
2-Av. Cevdet AYDIN

T E K İ R D A Ğ

1-Av. S. Reha AKÇAKAYA (+)
2-Av. Erdoğan KÖKSAL

T O K A T

1. Av. Cemil YOĞURTCUOĞLU
2-Av. Kemal KOVALI

T R A B Z O N

1-Av. Fethi ÇULHA (+)
2-Av. Adil TUĞRUL (+)

U R F A

1-Av. Necati AKGÖL
2-Av. Mithat KANDEMİR

U Ş A K

1-Av. İsmet ÇALIK
2-Av. M. Selahattin YÜKSEL (+)

V A N

1-Av. Burhan KOÇAK
2-Av. Necat ÖZMEN

Y O Z G A T

1-Av. Ünal ALLIOĞLU
2-Av. Salih DEMİREL

Z O N G U L D A K

1-Av. Burhan KARACELİK (+)
2-Av. Cihat TÜRKBAŞ (+)

DELEGELERİN KONUŞMALARI

ABASIYANIK M. Raşit	(SAKARYA)	95-99, 282, 285-286, 304, 321-323, 369.
AÇIKGÖZ A. İhsan	(NEVŞEHİR)	283.
AKMANSOY Şükrü	(BURSA)	214-215
AKKOYUNLU Fuat	(GÜMÜŞHANE)	87-90
ALTAN B. Cahit	(ÇANAKKALE)	182-188, 349.
AMAÇ F. Muzaffer	(İSTANBUL)	170-177
APAYDIN Orhan	(İSTANBUL)	100-115, 272-273, 279, 285, 288-289.
ARIN Oğuz	(KOCAELİ)	36-38, 339, 361-362.
ARSLANALP Enver	(İZMİR)	249-251
ARUN Turhan	(ADANA)	261
AYDIN Hüseyin	(İSTANBUL)	116-120
AYDIN Selahattin	(K. MARAŞ)	201-210
BARLAS Orhan	(İSTANBUL)	142-148, 243-245, 280, 305-306, 354-355.
BAYKENT İlhan	(İSTANBUL)	162-163
BİGAT Erdoğan	(ANKARA)	25-26, 128-141, 245-247, 254, 351.
BİLGE Sabahattin	(ANKARA)	339-340
BULUT Turgut	(BURSA)	149-152, 261.
BURCUOĞLU Vedat	(BALIKESİR)	369
ÇOLAKOĞLU Selahattin	(GAZİANTEP)	210-211
Dik Ayten	(İSTANBUL)	164-169
DİNÇ Ali	(KAYSERİ)	27-35
DOĞANAY Y. Ümit	(İSTANBUL)	316-321
EREM Faruk	(ANKARA)	1, 6-14, 216-235, 245, 257, 286-288, 299-300, 303, 309- 311, 323-325, 326, 335-337, 353, 370-373.
ERÜN Ziya Nur	(İSTANBUL)	306, 352.
ESEMENLİ Bilgay	(ANKARA)	82-87
FERTAN Neclâ	(İSTANBUL)	120-128, 314-316, 326-327, 334-335.
GÜÇDEMİR Cemalettin	(GAZİANTEP)	296-299, 307-309, 313, 327- 328, 333, 348-349.

GÜNER Ahmet	(KÜTAHYA)	356-360
GÜVEN İlhami	(ANKARA)	62-67,248-249.
İLHAN Cengiz	(İZMİR)	74-82,278,301,325, 353-354.
İMRE Turhan	(AFYON)	343
İNAL Nabi	(HATAY)	39-42
KANGAL Hürşit	(BALIKESİR)	52-62
KARAÇELİK Burhan	(ZONGULDAK)	338-339
KUTAY İlhan	(ANKARA)	21-23,236,241-242, 258-261.
MAĞAT Rahmi	(ANKARA)	237
ONAR İhsan	(KONYA)	91-94
ÖZÇELİK Fehmi	(ANKARA)	247-248
ÖZKUNT Ekrem	(İSTANBUL)	153-162
SARUHAN Ahmet	(KIRKLARELİ)	67-74
SAYAR A.Hamdi	(İSTANBUL)	42-49,301,328-332.
SEZEN Merih	(İSTANBUL)	177-182
SİPAHİER Salih	(SAKARYA)	1-2
ŞAHİN Ali	(BURDUR)	188-195,265-266.
TOPALLI Hayati	(GİRESUN)	195-200
TUNÇ Sevim	(ANKARA)	211-214
VARUY Nebil	(İSTANBUL)	261-264
YALIM S.Yılmaz	(KOCAELİ)	49-51
YAMAN Tekin	(SAKARYA)	3-6
YUMLU Jülide	(İZMİR)	23-24

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ X. OLAĞAN GENEL KURUL

TOPLANTI TUTANAĞI

6-7-8 OCAK 1977 SAKARYA

BİRİNCİ GÜN

BİRİNCİ OTURUM

AÇILMA SAATI: 10.00

-----o-----
BAŞKAN : Av. Salih SİPAHİER
BAŞKANVEKİLİ: Av. Suat Yılmaz YALIM
KATİPLER : Av. Necmettin Sami MİROĞLU
Av. Oğuz Arın
-----o-----

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI Av. FAFUK EREM- Sayın Vâlimiz, aziz konuklarımız, delege arkadaşlarım; Türkiye Barolar Birliğinin X. Genel Kurulunu açmama müsaadelerinizi rica edeceğim.

İmza defterine nazaran toplanma nisabımız fazlasıyla mevcut bulunmaktadır.

Evvelâ Başkanlık Divanını teşkil etmemiz gerekiyor. Geleceğimiz uyarınca, toplantı yerinin baro başkanı Başkanımız olmak durumunda. Fakat, Sakarya Barosu sayın Başkanımızın delege olması nedeniyle kendilerinin de müsaadeleriyle delegeleri sayın Salih Sipahier'in Başkanlığı hakkında biraz evvel bana verilen bir öneri mevcuttur. Eğer bir başka öneri yoksa -ki yok- kendilerinin Başkanlığını oylarınıza arz ediyorum: Kabul buyuranlar lütfen el kaldırsınlar...Kabul etmeyenler...İttifakla kabul edilmiştir.

Buyurun sayın Sipahier.

BAŞKAN- Sayın delegeler, 1136 sayılı Yasanın 85 nci maddesi uyarınca kongreyi yönetmek üzere Divanın teşekkülü bakımından Divan İkinci Başkanlığı ve Kâtiplikler için aday rica ediyorum.

rum. Bu konuda verilen bir önergede; Divan İkinci Başkanlığı için Kocaeli Barosu delegesi sayın Suat Yılmaz Yalım teklif edilmektedir. Teklifi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.Sayın Suat Yılmaz Yalım'ı ikinci Başkanlık görevine davet ediyorum.

Kâtiplikler için Balu Barosu delegesi sayın Necmettin Sami Miroğlu ve Kocaeli Barosu delegesi Sayın Oğuz Arın teklif edilmektedir. Her iki adayı ayrı ayrı oylarınıza sunuyorum:

Necmettin Sami Miroğlu'nu kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

Oğuz Arın'ı kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir. Teşekkür ederim.

Arkadaşları göreve davet ediyorum.

Türkiye Barolar Birliğinin X. Genel Kurulunun saygı değer delegeleri; Yasa uyarınca, kongreyi yönetmek üzere kıymetli oylarınızla bizi görevlendirmiş bulunuyorsunuz. Görevimizi yerine getirmede, 1136 sayılı Yasa ile, bu Yasaya dayanılarak çıkarılmış Yönetmelik hükümlerine ve her şeyden evvel sizlerin bize engin müsamaha ve yardımınıza sığınarak görevi yerine getirmeye çalışacağız. Divan adına hepinize saygı ve teşekkürlerimizi sunarım. (Alkışlar)

Saygı değer delegeler, konuklarımız ve dinleyicilerimiz; gündemimizi görüşmeye devam ediyoruz. Gündemimizin dördüncü maddesi saygı duruşudur.

Türkiye Cumhuriyeti hukukuna ve bu hukukun oluşturulmasına büyük katkısı bulunan Büyük Atatürk başta olmak üzere, aramızdan ayrılan meslektaşlarımızın ve bu arada 9 Ocak 1976 günü IX. Olağan Genel Kurul toplantısında delegelik görevini ifa ederken mikrofon başında hayava veda eden Kayseri Delegemiz Sayın Ömer Gözübüyük'ün de hatırasını taziz için cümlelerinizi 1 dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum.

(Saygı duruşu yapıldı.)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Efendim gündemimizin beşinci maddesini Sakarya Baro Başkanının konuşması teşkil etmektedir. Sakarya Barosu Başkanı Sayın Av. Tekin Yaman'ı, konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet ediyorum.

Av. TEKİN YAMAN (Sakarya Barosu Başkanı)- Sayın Başkanlar, değerli delegeler, sayın konuklar;

Sözlerime başlarken, Sakarya Barosu adına hepinizi saygı ile selâmlarım.

Barolar Birliği fikrine bu tarihten 20 yıl öncesinden beri içtenlikle çalışan ve katılan Sakarya Barosu X. Genel Kurulunuza Sakarya'da selâmlamakla bahtiyardır.

Çağrımızı kabul ederek Adapazarı'nın sınırlı olanaklarına katlanmaya başlangıçta rıza gösteren ve Sakarya'ya gelen değerli üstatlarımıza teşekkürlerimi arz ederim.

Bu genel kurulda da meslek sorunlarının yanı sıra, genel sorunlarımızın hukukî tartışmasının yapılacağı ve bunun yurt çapında yankılar uyandıracığı şüphesizdir. Ancak, Sakarya adalet binasında başlanan bu genel kongrenin gündemini tamamlayarak dağıldıktan sonra da burada yankılarının unutulmayacağına ve Sakarya Barosuna yeni bir güç vereceğine inanıyoruz. Bizlerin bu güce ihtiyacımız vardır.

Birliğimizin şu görkemli manzarası ve toplantının bu salonda yapılmış olması Sakarya Barosu için X. Genel Kurulun önemini bir kat daha artırmaktadır.

Hatırlanacağı üzere, Anayasa Mahkemesine dava açabilme yetkisi Türkiye Barolar Birliğine tanınması yolunda yasa değişikliği yapılması Sakarya Barosu tarafından İzmir'de yapılan olağanüstü Genel Kurul toplantısında teklif edilmiş ve Kurulunuzca benimsenmişti. Barolar Birliğinin yakın bir gelecekte bu yetkiye kavuşacağını ümit ediyoruz.

Bu fırsattan yararlanarak, bir yasa değişikliği teklifini

daha Sakarya Barosu delegeleri sizlere arz edeceklerdir. Bilindiği gibi, avukat stajyerleri stajlarının bir bölümünü mahkemeler nezdinde yapmaktadır. Buna uygun olarak hâkim stajyerlerinin de, her türlü özlük hakları saklı kalmak üzere, stajlarının belirli bir bölümünün Barolar Birliğinin göstereceği veya barolarımızın seçeceği bir avukat yanında yapmalarını öneriyoruz.

Avukatlık mesleğinin sorunları, özellikleri, güçlüğü, önemi ve onuru hakkında yeterli bilgisi olmayan bazı hâkim veya savcılarımızın, bu mesleklerinden ayrıldıktan sonra avukatlığa başlamaları sırasında tanınmaları yerine, daha mesleğin başlangıcında ilk adımı atarken, avukatlığı tanınmalarının faydalı olacağına inanıyoruz.

Bu teklifimiz Genel Kurulunuzca benimsendiği takdirde, yasalasması için çeşitli çareler bulabilirsiniz.

Bir önerimiz daha bulunmaktadır. Yine bilindiği gibi, Avukatlık Yasasının 110 ncu maddesinde, vatandaşlara, kendilerine ait davaları avukat eliyle açmanın ve savunmanın lüzum ve faydaları hakkındaki inancı yerleştirmeye çalışmak Türkiye Barolar Birliğinin görevidir. Şimdiye kadar bu konu üzerinde yeterince durulmamıştır. Adalet dağıtımına hizmet eden meslektaşlarımıza daha fazla hizmet etmek, olanak tanımak için bu toplantınız bu konuya ağırlık verebilir, çareler ve tedbirler bulamaz mı?

Sayın dinleyiciler, toplumumuzun varlığı ve esenliği ve güvenliği hepimizin ortak amacıdır. Bu amaca ulaşmak için yapılacak tüm çabalara hiç bir zaman hukuk devleti ilkesinden ayrılmayı öngörmemelidir. Ancak, buna karşın, hukuk devleti düzenini korumada bütün anayasal kuruluşlar korkmadan, yılmadan, tam tarafsız olarak kendisine düşen görevi yapmalıdır.

Birliğimizin şu fikirlerine kim katılamaz?

Adalet olmazsa toplum dağılır.

Sürekli olmayan, her olayda kesinlikle elde edileceğine inanılmayan adalet, yokluğuna eşittir. Adaletin bazan olmaması, toplumda hiç olmadığı kanısına dönüşebilir. Herşeyin sonunda

adil bir mahkemenin bulanabileceği inancı toplumda en büyük güvence duygusudur. Şurada yazıldığı gibi: "Adalet Mülkün Temelidir" Adaletin bulunmadığı yerde herkes suçludur. Özellikle hâkim suçludur, savcı suçludur ve avukat olarak bizler suçlu oluruz. Eğer bir ülkede vatandaş sürüncemede kalmış veya kalabilecek hakkını aramak yerine kaderine katlanmaya rıza göstermekte ise veya hakkını bizzat ihkaki hak yoluyla almak düşüncesine kapılmakta ise, o memlekette adalet görevini yapamıyor demektir.

Memleketin birçok köşesi gibi Sakarya'da da bu yönden rahatsızlık yoktur denemez. Adaletin her olayda gerçekleşmesi, gecikmeden gerçekleşmesi için çare bulmakta daha fazla gecikilmemelidir.

Toplumumuzdaki ekonomik ve sosyal gelişmelere paralel olarak, topyekûn adalet camiasının ve organlarının çağdaş anlamda yeterince geliştiğine, kendilerine düşen görevi yapabildiğini iddia etmek zordur. Bu ortam içinde ancak Türkiye Barolar Birliğidir ki, hukukun üstünlüğü kavramını ortaya atarak, toplumumuza, tüm güçlere bu ilkeyi kabul ettirebilmiştir.

Kurulduğu günden itibaren kısa bir süre içinde bu güçlü kişiliğe kavuşabilmiştir. Bu kavram toplumumuzda bugün gerçekten bir güven kaynağıdır. Türkiye Barolar Birliğinin bunu elde edebilmesi şüphesiz kolay değildi. Birçok anayasal kuruluşlar ölü doğarken, veya görevini yapamazken, kendisine bağlanan ümitleri yitirir veya zamanla yıpranırken, Türkiye Barolar Birliğinin başabildiği bu etkin düzen bizler için kıvanç kaynağıdır.

Bu nedenledir ki, Sakarya Barosu olarak şunu ifade etmek istiyoruz:

67 ilimizin 61 barosunu kapsayan 15.000'i aşkın avukatı temsil eden Birliğimizin kuvveti, eriştiği bu düzey korunmalı, hedefinden saptırılmadan ileri götürülmelidir. Bütün baroların ortak görüşleri doğrultusunda ilerlemeye devam etmelidir. Baroların ortak görüşlerinin saptanmasına daha çok ağırlık verilmeli

ve bu hususta çok özen gösterilmelidir.

Bu düşünce ve duygularla, biraz sonra Türkiye Barolar Birliğinin başarısını şahsında simgeleştiren Sayın Faruk Erem'e, yönetim kurulu kararı ile, maddi değeri küçük olan bir armağan sunacağım. Taşındığı diğer akademik unvan ve kariyerini, diğer görevlerini bir tarafa iterek, sadece ve sadece avukat sıfatının verdiği itibar ve şerefi yeterli sayan Sayın Başkanımıza, hukukun üstünlüğü kavramının savunucusu Sayın Av.Faruk Erem'e Sakarya Barosunun saygılarıyla cürlesini yazabilmek amacıyla bu armağanı kendilerine takdim etmekten mutluluk duyacağım. (Alkışlar)

Bundan bir yıl önce Baromuzun davetine uyarak burada bizlere unutulmaz bir konferans vermelerini de hatırlayarak kendilerine tekrar teşekkürlerimi ve saygılarımı arz ediyorum.

Bu kongrenin yapılması için bize her türlü yardımı yapan Sakarya Valisi Sayın Necdet Kandır'a, Tümen Kumandanlığına, Sayın Belediye Başkanımıza ve Vekiline, Sayın Ağırceza Mahkemesi Başkanımız Talât Arat'a, Sayın Sakarya Savcısı Yaşar Keremanoğlu'na huzurunuzda teşekkürlerimi sunağım. (Alkışlar)

Genel Kurulunuza başarılar diler, hopinizi tekrar saygı ile selâmlarım. (Alkışlar)

Şimdi, sayın üstatlar, sayın Başkanımıza, hazırlanan armağanı takdim edeceğim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın delegeler, gündemimizin altıncı maddesine geçiyoruz:

Birlik Yönetim Kurulunun 1976 yılı çalışmalarıyla ilgili raporu arkadaşlarımıza dağıtılmış bulunuyor. Bundan evvelki tatabikati de göz önünde tutarak, 1976 yılı çalışma raporu ile Başkanlık raporunun özetini yapmak üzere sayın Birlik Başkanı Avukat Faruk Erem'i mikrofonu davet ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanımız, aziz delege arkadaşlarım; biraz evvel huzurunuzda hakkımda sarfetmek lütfunda bulunduğunuz pek güzel sözlere sayın Başkanımıza teşekkür, minnet ve şükranlarımı arz ediyorum. Sunmak lütfunda bulunduğunuz armağan, yal-

nız benim şahsıma telâkki edilmeyecektir. Kuruluşumuzdan bu yana bütün emeklerini Yönetim Kurulu üyeliği olarak vakfeden değerli arkadaşlarım ve ayrıca lo Genel Kurulda bütün uyarıları ile bizlere öncü fikirleri lütfetmek zahmetine katlanmış olan delege arkadaşlarımın bu armağandaki payı çok büyük olacaktır. Tekrar tekrar şahsım ve Yönetim Kurulu adına şükranlarımı arz ederim.

Yine, yüksek huzurlarınızda, bu dönemde de bizlerden yardımını esirgemeyen bütün barolara ve bizim burada toplanmamızı isteyen Sakarya Barosunun değerli Başkanına ve Yönetim Kurulu üyelerine teşekkür etmek istiyorum.

Toplantımızın sonunda Sakarya Barosunun dilekleri üzerinde Yönetim Kurulunun düşünceleri gündemin o maddesinde ayrıca arz edilecektir.

Bu dönemde, ki oldukça çetin koşullar içinde geçmiştir, Yönetim Kurulu arkadaşlarım benim yanımdan hiç ayrılmadılar. Toplantılarımız daima tam mevcutla olmuş, sonuçlar ve kararlar özgür düşüncelerin ürünü halinde ortaya çıkmıştır.

Müsaade ederseniz, biraz hacimli olan raporun çok kısa olan bir özetini yapmak istiyorum. Özetin kısalığı, sizlerin uyardıklarınıza daha fazla vakit sağlayabilmekten ileri gelmektedir.

Bu yılki Başkanlık raporu bir ana meseleye indirgeli oldu. Çünkü birçok hukuksal sorunlar bu ana sorunun çözümüne bağlı bulunmaktadır:

Siyasal yön bir yana bırakılsın, acaba Anayasa'nın son değişiklikleri hukuk tekniği açısından geçerli midir? Bu konuda birbirinin karşıtı iki akımın ileriye sürdüğü düşünceler özetle arzedilmeye çalışıldı. Yönetim Kurulu raporumuza gelince;

Burada sayın Genel Kurul Başkanımızı da yakından ilgilendirecek bir konuya başta temas etmek istiyorum.

Yönetmeliğimizin tasdik makamı, bilindiği üzere Adalet Bakanlığıdır. Bu konuda aramızda bir çelişme meydana geldi. Biz, yeterlik önergesi verildiği takdirde, daha evvel söz istemiş

olanların haklarının mahfuz tutulması gibi bir değişiklikle Bakanlığa başvurduk, fakat Bakanlık bunun aksini tasdiğe bağladı. Türkiye Barolar Birliği, Anayasanın 122 nci maddesinde yazılı kamu niteliğindeki kuruluşların yapısı ve işleyişi demokratik esaslara aykırı olamaz kuralına dayandığına göre, herhangi bir oylama ile evvelce söz almış olanların bu hakkından yoksun kalabilmelerini kabul etmiyoruz. Herhalde sayın Başkanlık Divanı ve çok değerli delege arkadaşlarım, şu başaramadığımız değişikliğin etkisinin kalması için bazı önlemler düşünebileceklerdir.

Genel Kurul delegeliği için barolarla aramızda bazı yazışmalar cereyan etti. Fakat bu yılki toplantımızda bir nizamın teessüs ettiğini açıklamak istiyorum.

Basınla, bu arada TRT ile bazı konularda anlaşmazlık içinde olduğumuzu teslim etmemiz icabeder. Demokraside Parlamento dışı güçlerin demokrasinin yürütmesinde en büyük unsurlardan biri olduğu; fakat fikir oluşumunu, çoğulçü fikir ortamını yaratabilmek için bu kuruluşların düşüncelerini daha kolaylıkla yansıtmaları bir güvence olması açısından, TRT'nin Türkiye Barolar Birliğine gereken ilgiyi göstermemiş olmasını üzüntü ile karşılıyoruz. TRT'nin hukukî yapısı üzerinde raporumuzda çok geniş, mukayeseli, teknik taramalara, aktarmalara yer verilmiştir. Bugün anten hakkının tekelciliği çoktan terkedilmiştir. İlerde bu konu üzerinde tartışmalar sırasında mukayeseli hukuktan bazı aktarmaları yapmak istiyorum.

Değerli delege arkadaşlarım, bu yıl içerisinde Birliğimize çok faydalı, içten bazı öneriler oldu. Sosyal amaçlı, insan-cil amaçlı vakıflara barolar katılabilirler mi? Üzülerek bunun olumsuz cevabını verdik, hukuksal ve yasal statülerimiz buna elverişli bulunmamaktadır.

Bu yıl ana kanunların 50 nci yıl kutlamaları sürüp gitti. Biz Barolar Birliği olarak, Batıdan alınan bu temel kanunların memleketimize büyük iyilikler getirdiği kanısındayız. En azından Batı gibi düşünen yepyeni bir hukukçu kuşağı bu suretle doğ-

du. Ama bugün ikrar etmek durumundayız ki, bu kanunlar tutuculuk şeklinde bazı hükümleriyle karşımıza çıkmakta. Bu nedenle, temel kanunlarımızın tümden gözden geçirilmesi zamanı gelmiştir. Bu kanunların toplum gelişmesinin gerisinde kaldığı inancı içindeyiz. Fakat bazı kanunlarda olduğu gibi aceleci, incelemesiz, yahut siyasal çıkarılara önem verilecek olursa, korkarız ki bugünü de ararız. Bu nedenle, başka memleketler ana kanunlarını acaba kaç yılda nasıl yaptılar? Bunun örneklerini raporlarımızda yazdık ve bir de temel kanunları hazırlama kanunu önerimizi de Avukatlık Kanununun 110 ncu maddesinin sarîh hükmüne göre Hükümete önerdik.

Geçen yıl olağanüstü toplantıda emir buyurduğunuz yeni Avukatlık Kanunu veya değişikliği üzerinde Yönetim Kurulu çalışmalarına başlamıştır. O toplantıdan ve sizin direktiflerinizden sonra da yeni bazı ihtiyaçlarla karşılaştık. Yüce Meclise henüz öneride bulunmadık. Sebebi; Yüce Meclisin bugün böyle büyük bir kanunu çıkarabilmek olanağına sahip bulunmamasıdır. Önümüzdeki dönemde metin basılı olarak sayın delegelerimize ve gerekli makamlara sunulacaktır.

Bugün sunduğumuz raporda o olağanüstü toplantıya ait çok geniş bilgiler veremedik; çünkü o toplantıya arz edilen rapor ve tartışma metinlerini kapsayan kitapçık daha evvel takdim kılınmıştı.

Bu arada, Meclis Başkanlığından bir vazife verildi, Barolar Birliği Yönetim Kuruluna. Acaba parlamenterlerin ne gibi işler yapabilecekleri, neleri yapamayacakları..Anayasanın, bunun kanunla düzenleneceğine ait olan hükmü bir türlü kanun olarak çıkarılmamıştı. Bu kanunu hazırlamak Barolar Birliğine verildi; mukayeseli tetkiklere dayanan bir metin hazırlandı ve Meclis Başkanlığına, onların isteği üzerine takdim kılındı. Bu kanunun bir yönü de, Parlamento mensuplarının avukatlık yapıp yapamayacakları, yapacaklarsa hangi koşullarda yapabileceklerine ilişkindir. Gerekçe ve kanunun metni takdim edilen rapor-

da açıklanmıştır.

Bu izahlarım sırasında şu noktaya da değinmek istiyorum: Ankara'daki olağan toplantıda Yönetim Kuruluna Genel Kurulunuz bazı talimatlara lüzum görmüştü. Bizler de bu görevi hangi kşullar ve hangi oranda yapabileceğimizi de ifade etmiştik. Bugün emir buyurulan hususların eksiksiz yerine getirildiği inancı içindeyiz. Bu cümleden olmak üzere, memleketimizde uzun süre tartışma konusu olan 141, 142 ve 163 ncü maddelerin kaldırılması yolundaki çalışma sona ermiş ve sizlere rapor halinde takdim edilmiştir. Bu maddelerin siyasal eleştirisi bir yana, 141 ve 142 nci maddelerin kaldırılması nedenini biz özellikle şöylece özetliyoruz:

Bu maddelerin mevcudiyeti, ekonomik düşünce özgürlüğünü tehdit altında tuttuğu korku yüzünden bazı fikirlerin açıklanamayacağı endişesinin özgürlük aleyhine sonuçlar verdiği kanaatindeyiz. Bugün Türk toplumunun her konuda aydınlanmış olmasına rağmen, ekonomik konularda memleketimizin batı demokrasi halkından geri kaldığı inancı içindeyiz. Hatta, memleketimizde, tartışmalar sırasında izah edeceğim gibi, diğer ekonomik bağımsızlığına kavuşmuş ülkelerde dahi bu konuda şikâyetler vardır. Bilinçli oyunu kullanacak kişinin tab'e olmaktan vatandaş haline geçebilmesi bugün bütün dünyayı kapsayan ana ekonomik cereyanlar hakkında bilgi sahibi olması ile mümkündür. 163 ncü maddenin kaldırılmasını da, vicdan özgürlüğü açısından haklı görmekteyiz. Hatta açıklamak isterim; bu madde dolayısıyla verilmiş fakat vicdan hürriyetini zedeleyen haksız hükümlerin de mevcut olduğu kanısındayız.

Yine vermiş olduğunuz görevlerden biri de, sanat dokunulmazlığının ne şekilde karşılanabileceği idi. Bu konu üzerinde çeşitli aramalar yaptık ve Ceza Kanunumuzun alındığı, ama halen demokrasiye kavuşmuş olan İtalya'dan bir kaynak ele geçti. Orada bir yapıtın sanat yapıtı olduğu kabul edildiği takdirde, suç bahanesiyle kamu davası açılmayacağı hükmü kanuna

girmiştir. Biz bundan esinlenerek, Türk Ceza Kanunumuzun 49 ncu maddesine son bir bendin de ilâvesi suretiyle bir cezasızlık sebebi şeklinde kanun değişikliğini önermekteyiz.

Memleketimizde tedhiş olaylarının gün geçtikçe hukuk güvencesini zedelediği bir gerçektir. Yetkililere, en yetkilisinden daha az yetkilisine kadar hepsine tedhiş olaylarını önlemenin bir devlet için imkânsız olmadığı, mukayeseli etüdlere dayanılarak arz edilmiştir.

Yargı gücüne müdahalelerin, kararların yerine getirilmesinin hukuk devletinde büyük kusur sayılacağı Yönetim Kurulu tarafından en etkili şekilde yayımlandı, ayrıca gerekli toplantılar yapıldı. Bugün sonuç alamamanın üzüntüsü ve ikrarı içindeyiz.

Tüm adliyemizden toplumumuzun şikâyetçi olmadığını söyleyebilmek gücüne sahip değiliz. Eğer çok özetlemek icabederse, kusurlar büyük formüller halinde şu noktalarda toplanıyor:

Dava ve ceza enflasyonu memleketimizde had safhaya ulaşmıştır. Adalette bürokrasi yoğunlaşması esasın kaybına sebep olmakta. Aşırı merkezîyetçilikten zarar görmekteyiz. Yavaşlık izahsız bir hadde ulaşmıştır. Kuşkusuz bu formüllerin içinde söyleyecek pek çok şey vardır. Çoğunun raporda arz edildiğini sanıyorum.

Birliğimizin bu son yıllarda en çok uğradığı tenkit, Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı çıkmasıdır. Fakat bütün eleştirileri tek tek, yakından inceledik. Eleştirilerin hiç biri, "Başkasının fikrini bileceksiniz ki, kendi fikrinizi söyleyesiniz" kuralına uygun değil. Türkiye Baroları ve Barolar Birliği güvenlik mahkemelerine şu nedenle karşı çıkmaktadır:

Dünyanın hiç bir ülkesinde, demokratik ülkesinde hâkim yürütme tarafından tayin edilmez. Dünyanın hiç bir demokratik ülkesinde savunma hakkı böylesine gölgelendirilmez. Biz devlet güvenlik mahkemelerine karşı, hukuk sistemimizi yıktığı, tahrip ettiği, savunma hakkını sıfıra indirdiği için karşı çıktık. (Alışlar)

Genel Kurulumuzun bu konuda yapılmamasını emir buyurduğu eylemlerin hepsini eksiksiz yapmış durumdayız. Neler yapıldığı raporda açıklandı.

Memleketimizde ceza infazından şikâyetlerin yoğunlaştığı, biz sanıkları savunma mesleğinde olanların bu şikâyetlerin ilk hedefi olmamız yüzünden duyduğumuz üzüntünün yoğunluğu ve Genel Kurulumuzun bu konuda bizleri uyarması üzerine bu yıl bazı teşebbüslere geçtik. Girişimlerimizin kaynağı, Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği, sanıklara ve hükümlülere yapılacak asgari insanî muamele taahhüdünün memleketimizde de yerine getirilmesine ilişkindir. Özellikle "Tahliye krizi" diye isimlendirilmesi mümkün ceza sonrası dönemde bütün uygar milletlerden geri kalmış olmanın üzüntüsü içindeyiz. Patronaj ve benzeri önerilerimiz gerekli makamlara sunuldu.

Bu yıl dış barolarla, dış hukuksal kuruluşlarla temaslarımız yoğunlaşmıştır. Raporumuzda hangi kuruluşla ne gibi bir ilişki kurduğumuz etraflıca yazıldı. Dünya Barolar Birliğine üye olduk. İşlem tamamlanmıştır, ümit ediyoruz ki gelecek yıl sizlere bu konuda daha fazla bilgi vermek olanağımız bulunacaktır.

Geçen yıldaki bir çalışmamız, evvelki raporlarda yer almayan bir çalışmamız bu raporda sizlere arz edilmektedir. Bilindiği üzere, uzun süre adalet hizmetleri planlama dışı kalmış, bu nedenle harcamalarda asgariye gidilmiştir. Hiç kuşkusuz, uygar bir devletin adliyesi ucuza maledilemez. Adalet belki hizmetlerin en pahalısı olmak durumundadır. Çünkü demokraside yürüyeceksek, sayın Başkanımın biraz evvel işaret buyurduğu gibi, sonunda sığınılması mümkün bir adaletin mevcut olduğunu sağlamak zaruridir. Bu nedenle, planlama çalışmalarına bu yıl resmen katıldık, değerli Yönetim Kurulu üyelerinden bir arkadaşımız sadece bu konu ile görevlendirildi; bütün adalet hizmetlerine bir yolun açılabileceği umudu içindeyiz. Ayrıntılar raporda takdim kılındı.

Raporumuzda bir bölüm, daha ziyade mesleğimizin icrasına ilişkindir. Konu oldukça günceldir, bazı çareler de bulunmuştur,

tekkiki halinde sonuç almak mümkün olabilecektir.

Son konumuz mesleğimizin sosyal güvenliğidir. Bilindiği üzere, önümüzdeki yıl ikinci Türk Hukuk Kongresini toplayacağız. Bu kongrenin konusu tek ve fakat pek geniş olabilecektir. Konumuz; Türkiye'de sosyal güvenlik hukukunun gereği gibi kurulması ve genişletilmesidir. Bugün yabancı hukuk fakültelerinde yepyeni bir ders, "Sosyal Güvenlik Hukuku" okutulmakta. Eğer demokraside karar kıldı isek, bu hukukun mutlaka gelişmesini, uzmanlarının yetişmesini sağlamak amacını gütmemiz icabeder. Bu geniş anlam içerisinde, belki daha meslekî konumuz, Türk avukatlarının sosyal güvenliğinin tam manasiyle sağlanıp sağlanmadığıdır. Kuşkusuz eskiye kıyasla bazı koruyucu hükümler elde edilmiştir veya sistem hiç olmazsa kurulmuştur. Ama bunun yeterli olduğu kanısında değiliz. Mesleğimize özgü sosyal güvenlik henüz yoksun bulunuyoruz. Bu eksiklikleri iki grupta toplayabiliriz. Bir kısmı ancak kanunla çözümlenebilecek bir konudur veya sorumlu kuruluş bunu böyle telâkki etmektedir.

Bayan meslektaşlarımızın 50 yaşında emeklilik hakkına ulaşmaları, genel kuralık aksine, özel kanunumuzdaki bir hüküm dolayısıyla onların bundan mahrum kılınmasını biz isabetsiz bir yorum telâkki ediyoruz. Fakat bu güçlüğü ancak kanun değişikliği ile çözmekten başka çaremiz kalmadığı ümitsizliği içindeyiz. Buna mukabil, tip sözleşmenin âkit taraflarından olan Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sosyal Sigortalarla Barolar Birliği arasında bir temas başlamıştır. Şubat ayı içerisinde bazı sorunlar hakkında belki de sonuçlara varılabilecektir.

Bu konularımızın başında gelen, herşeyden evvel, bir defaya özgü olmak üzere basamak tesbitinin çözümlenerek yeniden tesbiti. Bazı meslektaşlarımızın çeşitli nedenlerle isabetsiz basamaklardan başladıklarını müşahede ettik. Bu durumda, Bağ-Kur'da olduğu gibi, bir yeniden düzenleme ihtiyacı içindeyiz. Bu öneriyi ortaya attığımızda karşımızdaki kuruluşun mukabıl cevabı şudur: Bununla acaba avukatlar birden en yükseğe çıkmak mı

istiyorlar?..Bu önerimizde böyle bir niyetimiz olmadığını, eğer bir kuşkuları varsa, bu düzeltmeyi yapacak arkadaşımızın eğer ilk beyanında yaşına göre başlaması icabeden kademe ne idiyse, şimdi bu tashihi, o kademeyi aşmaksızın yapması, arada prim ve faiz farkı mevcutsa, onu da uygun şekilde ödeme sisteminin bulabileceğini kendilerine bildirdik. Bu önerinin biraz daha olumlu karşılandığı zannı içindeyiz. Her yıl % 10 kademe artışı keyfiyetinde, barolarımızın, -ihmalî demeyeceğim- pek çok baromuzun yeterli bir örgüte sahip olmaları ciddi surette ve büyük bir avukat kitlesini ilgilendirecek şekilde hakkın ziyana sebep olmaktadır. Bu nedenle avukat arkadaşlarımızın, süreden iki ay evvel, eğer artırmak istemiyorlarsa, bildirmelerini, bildirilmediği takdirde artışın otomatik olmasını önerdik. Bununla beraber, Sosyal Sigortaların bizlerden bazı şikâyetleri de var arkadaşlar. Primlerin zamanında ödenmemiş olması gerçekten onlarla bizim karşı karşıya geldiğimiz zaman zayıf düşmemize sebep oluyor. Bu nedenle, çok sayın delege arkadaşlarımdan baro idarelerini bu noktada uyarmalarını niyaz etmek durumundayız.

Mesken kredisi konusu üzerinde bugüne kadar anlaşma imkânını bulamadık. Karşımızdaki kâfiruluş bunun Avukatlık Kanunundan veya 506 sayılı Kanundan değil, sigortanın kuruluş kanunundan gelen bir fonla kurulduğu, bu itibarla tahsis cihetinin sınırlı olduğu gibi bir yasal iddiadadır. Bu direnci bir dereceye kadar söküp atmaya çabası içindeyiz.

Çok değerli Başkanım, aziz meslektaşlarım; kısa bir sürede raporu sizlere özetlemeye çalıştım. Her zamanki uyarılarınızı, yerhelerinizi bu defada lütfen bizden esirgemeyin. Biz sizden her ayrılışımızda kendimizi daha güçlü hissetmekteyiz. En derin saygılarımı, Yönetim Kurulu adına da arz ederim.(Alkışlar)

BAŞKAN- Yönetim Kurulu Başkanımıza, yapmış oldukları özetteleme ve açıklamalar için teşekkür ederiz.

Sayın Delegeler, gündemimizin altıncı maddesinin birinci paragrafı bu şekilde yerine getirilmiştir. Müteakip paragrafta bilânço, gelir-ggder ve giderlerin bütçe ile mukayesesi ve onu takiben de Denetleme Kurulu raporunun okunması vardır.

Bilânço, gelir-ggder ve giderlerin bütçe ile mukayesesini yapmak üzere Yönetim Kurulundan görevli arkadaşı mikrofonu davet ediyorfm.

Sayın delegeler, Yönetim Kurulunun gerekli izahlarda bulunması hazırlıklarına fırsat vermek üzere, müsaade ederseniz Genel Kurulumuzla ilgili olarak gelen telgrafları bilgilerinize sunacağım.

"Sayın Prof.Dr.Faruk Erem

Türkiye Barolar Birliği Genel Başkanı

Adapazarı Ağırceza Mahkemesi Salonu.

Türkiye Barolar Birliğinin 10 ncu Genel Kurul toplantısı dolayısıyla davetiniz için teşekkür ederim. . Genel Kurul çalışmalarını süresince ortaya konulacak görüş ve önerilerin hukuk alanına yararlı katkılar sağlamasını diler, toplantıya katılan değerli üyelere sevgiler sunarım.

Fahri S.Korutürk

Cumhurbaşkanı "

(Alkışlar)

"Sayın Faruk Erem

Türkiye Barolar Birliği Başkanı

Ağırceza Mahkemesi Salonu

Adapazarı.

Birliğinizin 10 ncu Genel Kurulu münasebetiyle vaki nazik davetiyenize teşekkür ederim. Meclis çalışmalarını nedeniyle aranızda bulunamamaktan üzgünüm. Genel Kurulunuzda alınacak kararların camianıza ve memleketimize hayırlı uğurlu olması dileğiyle saygılar sunarım.

Kemal Güven
Millet Meclisi Başkanı"

(Alkışlar)

"Sayın Av.Faruk Erem
Türkiye Barolar Birliği Başkanı
Ağırceza Mahkemesi Salonu
Adapazarı

Nazik davetinize teşekkür eder, Birliğinizin Genel Kurul toplantısına başarılar diler, size ve katılanlara saygılarını sunarım.

Kâni Drana
Anayasa Mahkemesi Başkanı"

(Alkışlar)

"Genel Kurul toplantısına davetiniz için teşekkür ederim. Demokratik hukuk devletinin vazgeçilmez unsuru olan hukukun üstünlüğü ilkesinin tanıtılması ve uygulanması hususundaki yaygın ve etkin çalışmalarınızın devamlı ve başarılı olması dileği ile saygılarımı sunarım.

Sabri Kirişoğlu
Askerî Yargıtay Başkanı"

(Alkışlar)

"Türkiye Barolar Birliğinin onuncu Genel Kurul toplantısı çağrınıza teşekkür eder, geleceğime için üzüntümü belirtir, Türk hukuk yaşamına yeni boyutlar kazandıracak güçlü kararlar alacağınıza inandığım toplantınıza başarılar diler, sevgi ve saygılarımı sunarım.

İsmail Hakkı Ülgen
Danıştay Başkanı"

(Alkışlar)

"Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul Toplantısı Başkanlığına:

Genel Kurul toplantınız sırasında görev gezisiyle yurt dışında bulunacağım için toplantınıza katılamayacağıma üzgünüm.

Genel Kurulunuz, Türkiye'nin ağır bir siyasal ve toplumsal bunalımdan geçmekte olduğu bir dönemde toplanıyor.

Siyasal iktidarın can ve öğrenim güvenliğini ortadan kaldıran, muhalefet partilerine ve birçok demokratik kuruluşlara saldıran silâhlı zorbaları kışkırtıp koruması, birçok Anayasa ilkeleriyle ve tüm Anayasa kuruluşlarıyla çelişki içinde bulunması, Danıştay kararlarına karşı direnmesi, kamu görevlilerini ve iç güvenlik kuvvetlerini ağır baskı altında tutması, bunalımı olağanüstü boyutlara ulaştırıyor.

Fakat bütün olumsuz etkenlere karşın siyasal ve toplumsal bunalım, bu kez bir rejim bunalımına dönüşmemiştir ve dönüşmeyecektir. Türk demokrasisi, bu dönemde en çetin sınavlardan başarıyla geçmektedir ve geçecektir.

Bunun başta gelen nedenleri arasında, Türk halkının demokrasiye sarsılmaz bağlılığı ile birlikte, genellikle yargı organlarının ve Türk hukukçularının demokratik hukuk devletini bilinçli ve kararlı olarak korumaları yer almaktadır. Halkın bu konuda adalete giderek artan güveni, içinden geçmekte olduğumuz dönemin baskılarına, haksızlıklarına ve can güvensizliğine katlanabilme gücünü artırmakta, toplumun kısa sürede esenliğe ulaşacağı umudunu canlı tutmaktadır.

Halkın adalete güveninde, Türkiye Barolar Birliğinin onurlu demokratik mücadelesi de önemli bir etkidir. Bunun için Türkiye Barolar Birliğini ve değerli üyelerini yürekten kutlarım.

Onuncu Genel Kuruldan sonra da Türkiye Barolar Birliğinin bu tutumunu sürdüreceğine inanıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi de, karşılaştığı bütün saldırılara ve kışkırtmalara karşın, kendi demokratik mücadelesini, Türk

adaletine güvenerek, hukuk sınırları içinde tutmağa özen göstermektedir ve gösterecektir.

Cumhuriyet Halk Partisi, demokratik hukuk devleti yapısındaki eksiklikleri gidermek, gedikleri kapatmak için elinden geleni yapmaktadır ve yapacaktır.

O arada, Anayasamızın demokratik bütünlüğünü ve tutarlığını bozan Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı yasal direncinde başarılı olmuştur.

Gerekli Parlamento çoğunluğunu sağladığında, düşünce ve örgütlenme özgürlükleri önündeki demokrasiye aykırı sınırları kaldırmak, savcılarının ve Barolar Birliğinin bağımsızlığını ve güvencelerini daha sağlam temellere kavuşturmak için de gereken girişimlerde bulunacaktır, verdiği sözleri tutacaktır.

Türkiye Barolar Birliği Genel Kuruluna ve Birliğin değerli üyelerine mutlu yıllar ve demokratik uğraşlarında sürekli başarılar dilerim. Saygılar sunarım.

Bülent Ecevit

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı"

(Alkışlar)

"10. Genel Kurula vaki nazik davetinize teşekkür ederim. Toplantınıza, daha önce tertiplenmiş olan yurt gezimiz münasebetiyle katılamayacağımdan müteessirim.

Toplantınızın milletimize, meslektaşlarımıza hayırlar getirmesi temennisiyse toplantının Adapazarı'nda yapılmasından duyduğum bahtiyarlık sonsuz olup, şükran ve saygılar sunarım.

İsmail Müftüoğlu

Adalet Bakanı"

(Alkışlar)

"Türkiye Barolar Birliğinin onuncu Genel Kurul toplantısı için gönderdiğiniz davet mektubunuzu aldım. Teşekkür ederim.

Hukukun üstünlüğü inancının ve hukuka saygı şuurunun zafaya sürüklendiği bir dönem yaşıyoruz. Bazı çevreler hukukun hi-

yeye layık görmediği çıkar hesaplarını ve Anayasa dışı politik tasavvurlarını hukukun üstünde tutmak temayülü ve eğilimi içindedirler. Böyle bir ortamda kudretlinin hukukunu etkisiz hale getirerek hukukun kudretini hâkim kılmakdaha büyük bir önem taşımaktadır. Her türlü hak, yetki ve sorumluluğun kaynağı hukuktur. Hukuku ve hukuk kurumlarını belli bir politik temayülün paralelinde görmek veya göstermek hukuk inancına zarar verir. Tüm vatandaşların hukuku kendi yanında hissetmeleri milli güven duygusunun temel dayanağıdır.

Türkiye Barolar Birliğinin onuncu Genel Kurul çalışmaları dolayısıyla başarı dileklerimi sunar, tüm meslektaşlarımı saygı ile selâmlarım.

Ferruh Bozbeyli
DP Genel Başkanı "

(Alkışlar)

"6 Ocakta yurt dışında olacağımdan, değerli toplantınızda hazır bulunamayacağım için üzgünüm. Gittikçe hukuk devletinin en güçlü kalelerinden biri haline gelen Türkiye Barolar Birliğinin hukuku tanımayan ve özellikle kaba kuvvete baş vuranlara kanunların derhal ve eşit olarak uygulanmasını sağlamayan ve böylece can güvenliğinin yok olmasına seyirci kalan bir iktidara karşı yasal bütün araçlarla mücadeleyi hukukculuk haysiyetinin gerektirdiği düzeye ulaştırma doğrultusundaki çabalarını gönülden destekler, hepinize saygı ve sevgilerimi sunarım.

Prof.Dr.Muammer Aksoy
Türk Hukuk Kurumu Başkanı "

(Alkışlar)

"Birliğimizin 6 Ocak 1977 günü başlayacak olan Genel Kurul toplantısına Uşak Barosu yürekten katılmaktadır.

Genel Kurulumuzun yapacağı çalışmaların ulusumuz ve mesleğimiz açısından yararlar getirmesini diler, saygılar sunarım.

(Alkışlar)

İsmet Çelik
Uşak Baro Başkanı

"Sorunlara en iyi çözümleri bulacağı inancıyla yüce kuruluşunuza Ankara Barosunun içten saygı ve başarı dileklerini sunuyorum.

Av. Teoman Evren
Ankara Barosu Başkanı "

(Alkışlar)

"Hukukun ve mesleğimizin çeşitli sorunlarına ışık tutacağına inandığımız 10. ncu Genel Kurul toplantısının başarılı olmasını diler, şahsım ve baro mensuplarımız adına içten sevgi ve saygılarımı sunarım.

Hakkı Turan
Isparta Barosu Başkanı "

(Alkışlar)

"Hukuka bağlı devlet ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin kökleşmesi yolunda etkin demokratik mücadelesini kanıtlamış bulunan Birliğimizin 10. ncu Genel Kurul çalışmalarının tüm ulusumuza hayırlı ve başarılı olmasını diler, toplantıya katılan meslektaşlarıma saygılarımı sunarım.

Cevdet Yardım
Diyarbakır Bölge Barosu Başkanı "

(Alkışlar)

"Onuncu Genel Kurulun yurdumuz, tüm meslektaşlarımız ve Türk hukuk hayatına çok değerli katkıları olacağı inancındayız. Bu inançla başarılar diler, saygılar sunarız.

Kadir Karakurt
Burdur Barosu Başkan Yardımcısı "

(Alkışlar)

"Mevsim ve yol şartları nedeniyle katılamadığımız toplantınızda meslek ve memleket sorunları hakkında yapacağınız çalışmalarda başarılar diler, saygılar sunarız.

Erzincan Barosu Delegatesi
Av.Alaattin Kırtıloğlu
Av.Necdet Ömer Varlık"

(Alkışlar)

"Türkiye Barolar Birliğinin X.Genel Kurul toplantısında hukukun üstünlüğü ve avukatın bağımsızlığı yolunda olumlu kararlar alınacağı ümidi içinde size ve tüm meslektaşlarıma başarılar diler, lütufkâr davetinize, seyahatte bulunmam nedeni ile icabet edemediğimden üzülererek arz ederim. Saygılarımla.

Av.Sami Üge"

(Alkışlar)

"Atatürk Türkiyesinin anayasal hak ve özgürlüklerinin, ve Cumhuriyet, lâiklik, sosyal adalet ve hukukun üstünlüğünün korunması ve yükseltilmesi uğruna ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşılması yolundaki tüm hukukçuların ve özellikle Türkiye barolarının ve Türkiye Barolar Birliğinin Yönetim Kurulunun ve sayın başkanının gayretlerini minnet ve şükranla anar, kendilerine ve hususiyle bu say ve gayretleri teşcil ve teşvik ve güçlendirecek olan sayın kongre başkan ve üyelerine üstün başarılar diler, derin saygılarımla sunarım.

Av?İsmail Mungan"

(Alkışlar)

"Meclisteki komisyon çalışmalarım dolayısıyla, toplantınıza bugün iştirak edemiyorum. Davetinize teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.Saygılarımla.

Sakarya Milletvekili

Av.Nadîr Lâtif İslâm"

(Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Yönetim Kurulu hazır mı efendim?Buyurun.
YÖNETİM KURULU ADINA İLHAN KUTAY- Sayın Başkan, değerli arkadaşlarımla; Barolar Birliğinin 1976 yılı bilânçosunu, gelir ve gider durumunu sizlere takdim ediyorum.

Bu rapor iki gün evvel tamamlanabilmiş ve bu sabah sayın delege arkadaşlarımıza sunulmuştur.

1976 yılı bilançosu, görüldüğü gibi akti ve pasiften oluşmaktadır. Aktif bölümünde sabit değerler, kasa, bankalar, ambarlar ve borçlular bölümleri 5.538.724 lira olarak bağlanmıştır.

Pasif bölümünde öz kaynaklar, ölüm sandığı, alacaklılar, başkaca alacaklılar ve nâzım hesaplar olarak yine aktifte görüldüğü gibi aynı miktar üzerinden bağlanmış bulunmaktadır.

31.12.1976 tarihi itibariyle gelir çizelgesinde öz kaynaklar, amortismanlar ve gelir hesabı 5.517.044 lira tutmaktadır.

Yine 31.12.1976 tarihi itibariyle giderler çizelgesi, yönetim giderleri, araç ve gereç, personel, dışarıdan sağlanan hizmetler, çeşitli giderler, resim, harç ve kesenek ve vergiler, ölüm sandığı giderleri olmak üzere yine aynı miktar üzerinden, yani 5.517.044 kusura lira üzerinden bağlanmış bulunmaktadır.

Sayın arkadaşlarım, bilanço tahlilinde aktif hesaplar şu şekilde bölümlere ayrılmıştır:

Sabit değerler yekûn olarak 2.393.108,83

Pul kasası: Burada 8.456,47 ve 100 lira pul olmak üzere yer almaktadır.

Banka hesabımızda 4 hesabımız bulunmakta, bunlardan ikisi vadeli, ikisi vadesiz olmak üzere yekûn olarak 1.302.866,87 bankada nakit bulunmaktadır.

Ambarlar hesabında 812.056 değerinde malzeme bulunmaktadır.

Beşinci bölümde yer alan borçlular kısmı 1.021.633 olarak yer almaktadır.

11 nci sayfada görüldüğü üzere pasif hesaplarının dökümü yapılmakta ve gerekli izahlar yer almaktadır.

Sayın delege arkadaşlarım, Dokuzuncu Genel Kurulunuzca kabul buyurulan bütçe ve bütçe yönetmeliği esasları dahilinde yapılan 1 Ocak 1976 ilâ 31 Aralık 1976 devresindeki malî faaliyetlerimiz yukarıda arz edilmiş, inceleme ve onayınıza sunulmuştur.

1976 yılı çalışmalarımız ve hesaplarımız tasvip buyurulduğu takdirde, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 117/4 maddesi uyarınca Yönetim Kurulunun ibraina karar verilmesini saygılarımızla arz ederiz.

Sayın Başkan, şayet uygun görürseniz ben izahatımı tamamlamış oluyorum. Denetleme Kurulundan bir denetçi arkadaşın Denetleme Kurulunun son raporunu okumalarını arz ve teklif ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Denetleme Kurulu raporunu okumak üzere bir arkadaşı rica ediyorum efendim. Buyurunuz.

DENETLEME KURULU ADINA JÜLİDE YUMLU- Sayın Genel Kurul üyeleri, 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 33 ncü maddesi, Avukatlık Yönetmeliğinin 78 ve 93 ncü maddeleri gereğince Türkiye Barolar Birliği 1976 yılı hesabı kurulumuzca incelenmiş ve raporumuz aşağıya belirtilmiştir.

Denetleme görevimize 10 Nisan 1976, 10 Temmuz 1976, 30 Ekim 1976 günlerinde Ankara'da Birlik merkezinde yaparak, ekte sunulan ara raporlarımız Türkiye Barolar Birliğine sunulmuştur.

1- Defterler: 1976 takvim yılı için kullanılan defterin tasdikli olup, 59'dan 251'e kadar 192 çift sayfa olarak onandığı kayıtların tam bir düzen içerisinde ve usulüne uygun şekilde yapıldığı anlaşılmıştır. Yardımcı nitelikte tutulan defterler de Kurulumuzca ara denetlerimizde olduğu gibi, yıl sonu denetimimizde de ayrı ayrı incelenmiş, düzenli tutulan kayıtların kanunî defterlerle uyum halinde olduğu saptanmıştır.

31 Aralık 1976 sonundaki işlemlerin 629 tediye, 308-1271 nolu mahsup fişine ait bulunduğu tesbit edilmiştir.

Gerek nakit kahasının, gerekse pul kahasının 31.12.1976 akşamı sayımları yapıldı, sayım tutanaklarının bilanço toplamına eklendiği, kasada 2456,47 TL'nin ve 100TL.lık pulun bulunduğu, bakiyelerin kayıtlarla uyumlu olduğu görülmüştür.

Yardımcı defterler hesaplarının ayrıntılarını gösteren kayıtlar kalamozada takip edildiği için, işbu kayıtların yasal

usulle tutulan yevmiye kayıtlarına uygun olduğu, yardımcı defterlerin dahi düzenli ve biçimli, usulüne uygun olarak düzenlendiği memnuniyetle görülmüştür.

Demirbaş ve amortisman defteri sabit kıymetleri takip ve amortismanların hesaplanması için tutulan bu defterin ana ve yardımcı defter kayıtları ile uyumlu olduğu, tüm demirbaşların amortismanları ile birlikte dökümlü olarak cetvellerinin bilanço topluluğuna eklendiği saptanmıştır.

II- BELGELER

Türkiye Barolar Birliği akçalı işlerinin gerektirdiği şekilde 308 tahsil, 629 tediye, 334 mahsup olmak üzere cemân 1271 fişe ekli belgelerin düzenli şekilde ve aylık dosyalar halinde düzenlenen klâsörlerde saklandığı ve bu fiş belgelerinin ~~xxx~~ tam olarak fişlere iliştilirilmiş olduğu, fişlerin yetkililer tarafından imzalanmış bulunduğu görülmüştür.

III-BİLANÇO

31.12.1976 itibariyle çıkarılmış bulunan ve Genel Kurul ittilarına sunulan bilançoda kayıtlı bulunan aktif ve pasifteki hesap sonuçlarının defter kayıtlarına uygun olduğu bilançoda gösterilen bütün değerlerinin dökümlerinin kayıtlara uygun olarak çıkarıldığını ve Bankalar ile uyumlu olduğu görülmüştür.

SONUÇ:

Ara ve yıl sonu raporlarımızda görüleceği gibi, Barolar Birliği defter kayıtları ve belgeler düzenli tutulduğu ve düzenli şekilde sağlandığı görülmüştür. Bilgili, düzenli ve disiplinli bir çalışma olduğu, geçirilen 5 yıllık sigorta teftişi sonunda da tutulan tutanaklardan anlaşılması bulunmaktadır.

Akçalı çalışmalar yönünden titizlik içerisinde çalışmalar yaptığı, bütçe ödenekleri içinde ödemelerin yapıldığı Kurulumuzca memnuniyetle saptanmıştır.

Emekleri geçenleri kutlar, Yönetim Kurulunun akçalı işleri ibra edilmesini sayın genel kurulun onamalarına sunarız.

Saygılarımızla.

BAŞKAN- Sayın Deleğeler, gündemimizin altıncı maddesinin, Yönetim Kurulu çalışmalarının 1976 yılı çalışmaları ile mali durum ile ilgili bilanço, gelir-gider cetvellerinin bütçeye uygunluğu ve Denetçiler Kurulu raporunun okunması tamamlandı. Gündemimizin bu maddesi gereğince, çalışma raporu, hesap raporu ve Denetçiler raporu hakkında görüşme açılması gerekiyor. Ancak, bu konuda divanımıza verilmiş bir önerge vardır. Bu önergeyi bilgilerinize sunacağım, önerge sahiplerinden birisinin izahat vermesini ve ondan sonra da bir lehte, bir aleyhte konuşmacıya söz vereceğim ve önergeyi oylayacağım.

Genel Kurul Başkanlığına

Avukatlık Kanununun Yönetmeliğinin 59 ncu maddesinin uygulanmasında, yeterlik önergesi verilmesi babında kabulden önce söz alanların konuşmalarının saklı kalacağı yolunda bir ilke kararı alınmasını arz ve teklif ederiz. Saygılarımla.

Ankara Deleğeleri:

Av.Erdoğan Bigat, Av.Rahmi Magat.

BAŞKAN- Verilmiş bulunan önerge üzerinde izahatta bulunmak üzere sayın Erdoğan Bigat'ı mikrofonu davet ediyorum.

ERDOĞAN BIGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, değerli delege arkadaşlarım; Barolar Birliği değerli Başkanı sayın hocamızın rapor özetlemesinde de açıkladığı üzere, raporda Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 59 ncu maddesinin değiştirilmesi için Yönetim Kurulunun yaptığı girişim, onay mercii olarak Adalet Bakanlığınca reddedilmiştir.

Hocam buradaki konuşmasında, Adalet Bakanlığının onaylamaması karşısında, gerçekten demokratik esaslara uygun olarak götürülen teklifin işlemez hale getirilmesi, onaylamamanın işlemez hale getirilmesi için genel kurulumuzun bu onaylamamayı etkisiz hale getireceği tedbirleri alacağını da ifade ettiler. Önergemiz buna da uygundur. Bu amaçla verilmiştir. Yönetim Kurulu raporunda açıkça belirtildiği üzere, gerçekten bir genel kurul toplantısının

da bir çoğunluğun önceden söz almış olanların konuşma haklarının ortadan kaldırılmış olmasıyla düşüncelerin ifadesine engel olma sonucu demokratik usul ve esaslar tahrip edilmiş olmaktadır. Bu bakımdan, sayın Divan Başkanına da teşekkürlerimi arz ediyorum; söz alma kaydına başlamadan önergemizi onaya sunmak suretiyle gerçekten öncelikle söz alanların daha uzun konuşmaları, yeterlik önergesi verilmesi halinde sona kalan arkadaşların da az konuşmaları gibi bir durumu önlemiş oldular. Bizim önergemizin amacı kasaca budur ve zannediyoruz ki, Genel Kurul günlerini ikiden üçe çıkartmak yolunda Genel Kurulumuzun senelerdir aldığı karara da uygun düşmektedir. Kabulünü rica eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Delegeler, önergenin lehinde söz almak isteyen var mı efendim?!.Yok. Aleyhinde söz almak isteyen?..Yok. Bulunmadığına göre önergeyi, yani 10 ncu Genel Kurul toplantısında, Avukatlık Yasasına dayanılarak çıkarılan yönetmeliğin 59 ncu maddesinin birinci fıkrasında belirtildiği üzere, yeterlik önergesi verilmesinin, evvelce söz alan arkadaşların konuşmalarını yapmaya engel teşkil etmeyeceği yolunda bir ilke kararı alınması teklif edilmektedir. Bu teklifi oylarınıza sunuyorum.Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Sayın delegeler, delegelerimizin eleştirilerini yapmaları hususundaki intizamı sağlamak bakımından, gündemimizin 6 ncı maddesinin müzakerelerle ilgili bölümünün yemek tatilinden sonraki oturuma ertelemek görüş ve düşüncesindeyim.Bu arada sayın delegelerimiz de, üzerlerinde avukatlık kılığı olduğu halde adliyeden, misafirlerimizle birlikte binamızın yanı başında bulunan Atatürk Anıtına çelenk koymak üzere, oturuma ara veriyorum.

İKİNCİ OTURUM

AÇILMA SAATI: 14.00

BAŞKAN- Sayın delegeler, oturumu açıyorum. Gündemimizin altıncı maddesi gereğince raporlar üzerindeki görüşmelere başlayacağız.

Önce telgraflar vardır, onları okutuyorum:

"Toplantınıza başarılar temenni eder, saygılarımı sunarım

Süleyman Demirel

Başbakan"

(Alkışlar)

"Türkiye Barolar Birliğinin Genel Kurul toplantısının şehrimizde ve özellikle adliye binamızda yapılması bizlere onur verir. Toplantının Türk hukuk dünyasına hayırlı olmasını içtenlikle dileriz. Saygılar sunarız.

Adapazarı Adliye Mensupları

Yardımlaşma Derneği İdare Heyeti"

(Alkışlar)

"10 ncu Genel Kurul toplantısı için şehrimize hoş geldiniz der, uğraşlarınızda her zaman olduğu gibi, bundan sonra da başarıları olmanızı diler saygılar sunarız.

Adapazarı Adliyesi Personeli

Adına Hukuk Mahkemeleri Başkâ-tibi"

(Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim gündemimizin altıncı maddesiyle ilgili olarak söz almış bulunan arkadaşlarıma sırasıyla söz vereceğim.

Kayseri delegesi sayın Ali Ding, buyurunuz.

ALİ DİNÇ (Kayseri)- Saygı değer Başkan, değerli delege arkadaşlarım, pek muhterem konuklarımız;

Türkiye Barolar Birliğinin saygı değer mensuplarına, Kayse-

ri Barosu delegesi olarak saflarınıza katılmak bahtiyarlığına nail olan ben Av. Ali Dinç barom ve şahsım adına, Birliğimizin Genel Kurul toplantısına diğer illerimizden gelmiş olan değerli delege meslektaşlarımıza hoş geldiniz der, şu anda Sakarya ilimizde onuncu yılını idrak ettiğimiz Birlik Genel Kurul toplantısının yüce divan heyetine, kurulduğu tarihten bugüne kadar, Türk hukuk tarihinin ender yetiştirdiği Birliğimizin gelişme ve ilerlemesinde ilmî ve meslekî çalışmalarıyla bize ışık tutan faziletli vefakâr Genel Başkanımız Sayın Faruk Erem'i, pek muhterem konuklarımızı hürmet ve muhabbetle selâmlarım. (Alkışlar)

Aziz arkadaşlarım, Türk avukatlarının belli bir düzen içerisinde savunma mesleğini çağdaş medeniyet seviyesine getirebilmek inancı içerisinde bilinçli, keyfilikten uzak, tesir altında kalmaksızın yargı erkinin bağımsızlığına uygun vazife yapabilme ihtiyatını kazandırmada kamu tüzel kişiliğine ait meslekî bir kuruluş olan baro ve Barolar Birliği âmme hizmetini ifa ettiği için de diğer kuruluşlardan hayli farklıdır.

Bu nedenle siyasete karışmama prensibinde titiz ve kararlı olunması gerekir.

Garp barolarının seviyesine gelebilmenin başka çaresi yoktur. Aslında avukatların belirli partiye mensup olmaları, belirli ideolojiye sahip çıkmaları tabiidir. Birliğimiz İzmir olağanüstü genel kurul toplantısında Avukatlık Yasasında yapılacak bir değişiklikle avukatlık siyaset yapar **fi** krinde mutabakata varıldığı ve değişiklik tasarısı hazırlanmasında Yönetim Kuruluna salâhiyet verilmiştir. Netice itibariyle avukatlar da insan ve vatan daşdır. Fakat çatışmaları veya sürtüşmeleri baro ve birliğin içinde değil, kapısında başlamalı, dışında kalmalıdır.

Türk adliyesinin yaralar aldığı şu dönemde Birliğimize büyük görevler düşmektedir. Barolar ve Barolar Birliğinin düzenli veya düzensiz kamuoyu üstündeki "Hukukun üstünlüğü" ilkesinden hareketle bu yetkisini kullanırken nelere dikkat etmesi gerekli

olduğuna dair bizi biz yapan meslekî ve hukukî kültürümüzü yaymayı vazife bilen sayın Birlik Başkanımız 1976 yılı Başkanlık raporunda bütün detaylarıyla izah etmiş olduğundan bu konu üzerinde Yönetim Kurulu çalışma raporlarıyla birlikte görüş ve temennilerimi beyan ve ifade etmeden önce, Birliğimizin 1976 yılı dönemine ait IX. Genel Kurul tutanakları üzerinde şahsî görüşlerimi Birliğin temel maksat ve gayelerine zarar verecek nitelikteki davranışlarından arkadaşlarımla fariğ olmalarını önereceğim.

Birlik Yönetim Kurulunun yıllık faaliyet raporları üzerinde tenkit ve temennilerini izhar etmek üzere söz almış olan delege arkadaşlarımla kongre üyeleri huzurunda konuşurken, gerek bilerek ve gerekse bilmeyerek dinleyici bulunan bazı arkadaşlar toplantının usul ve nizamına aykırı divanın müsaadesi alınmaksızın oturduğu yerden konuşmacıya hitaben, "Rapor üzerinde konuş.." biz buraya "vatan, millet, Sakarya Muharebesi nutkunu dinlemeye gelmedik, gündemde Birliğin mali durumu söz konusudur.

Diğer taraftan, daha birçok delege arkadaşlar, devlet büyüklerimizin kongreyi kutlama tel mesajlarına karşı iade edin gibi alkışsız ve alkışlı pasajların tutanaktaki mevcudiyeti, nasılkı bir cami içinde dört hoperlör olursa okunan Kur'ân'ın lezzeti bozulur arkadaşlarım, bu tip davranışlar da kongrenin ahengini bozmakta, daha sonra söz alan değerli arkadaşlarımla morallerine tesir etmektedir.

Aynı toplantıda Birliğimize faydalı hizmetler vermiş müteveffa Ömer Gözübüyük'ün, acaba bana da böyle bir müdahale olur mu korkusu içinde konuşurken kürsü altına aniden düşmesi nedenlerinden birisi de budur arkadaşlar.

BİR DELEGE- Rapora gel rapora..

ALİ DİNÇ (Devamla)- Geleceğim merak etme rapora da geleceğim. İstirham ediyorum.

1976 tutanaklarındaki hususlar da raporun münderecatındandır. Bunu bildirmek mecburiyetindeyim.

Binaenaleyh, rapor üzerinde konuşan arkadaşların siyasi kanaatlerĝ ne olursa olsun, sabırla dinlemek herşeyden evvel bir nezaket kaidesidir.

Konuşma iyi veya kötü, beğenilir veya beğenilmez, bir denge kurulur. Aksi halde gemileri kaptanlar yerine yolcular, hastahaneleri de doktorlar yerine hastalar idare eder. Onu alkışla, bunu alkışlama gibi suçlama, işkil, hele hele boş yere çıkışma ramazandaki sigara tiryakilerine bile yakışmaz.

Bana sorarsanız bir milletin kalkınması nüfus başına düşen yıllık et tüketiminin artmasıyla değil, beşeri ve medeni münasebetlerin düzgünlüğü, mantığa, ahlâka, milli adetlere uygunluğu ile ölçülür. Yani cemiyette metabolizmanın düzgünlüğüdür. Bütün cemiyetlerde bu felsefenin geçerli olduğu kanısındayım. Birliğimizin 9. Genel Kurul tutanakları üzerindeki görüşlerimi böylece arz ve izah ettikten sonra, şimdi de başkanlık ve Yönetim Kurulu çalışma raporları üzerindeki umumi kanaatlerimi yüce heyetinize arz etmek isterim.

Birlik Yönetim Kurulu çalışma raporlarından ayrı sayın Birlik Başkanımızın Başkanlık raporunda üzerinde uzun uzun düşünmeye değer çok ciddi bir konu, raporun mihrakını teşkil etmektedir. Konu şöyle kaleme alınmıştır:

Anayasa değişiklikleri hukuk tekniği açısından geçerli midir?

Bu soru içerisinde Türk veya dünya milletleri anayasası gibi bir tefrik yapma da sadece anayasa değişiklikleri hukuk tekniği açısından geçerli midir sorusunu kendi kendine tevcih ederek, içtimaf nizam teorisinden mülhem olarak gözle görülür, elle tutulur, akıllı selimin kabul ettiği "tez, antitez ve sentezleriyle" gerek beğenilen devlet ve gerekse hukuk devleti kavramları çerçevesinde mucip sebepler de göstererek herkesçe kabul veya ademi kabulüne yer bırakmak suretiyle ilmi bir görüş vasfında olduğu, nefsani olmadığı, küllî olduğu kanaatımı muhafaza ederek iddialarının doğruluğunu kanıtlayacak bütün görüşlerine katılıyorum.

Bazı gerekçelerinde anlayamadığım kıymet ölçülerinde, meselâ

"çağ, çağımız, çağ dışı" kıstasları ve bir de Anayasa hukukunun lâfziyle yorumlanmasının hata olacağı fikrinde beraber olma hususunda beni ikna ederlerse kendilerine yüce huzurunuzda teşekkür etmeyi bir borç addediyorum. Filhakika eski çağlarda "Bekçi devlet kavramı geçerli olduğundan, bu türden devleti topluma emanet etme ihtiyacı olmadığı, ancak yeni çağımızda "sosyal devletin, hukuk devletin geçerli olduğu ilânından sonra, hukuk devletin kime emanet edildiğinin bilinmesine ihtiyaç duyulduğu cihetle, Türk Anayasasının "vatandaşlarının inancıyla hürriyete, adalet ve fazilete aşık evlâtlarının bekçiliğine emanet etmiştir."

Bu itibarla Anayasa bekçiliği Anayasamızda bir kavram haline gelmiştir. Anayasayı hazırlayanlar bunu ümit ettiler.

Emanete el uzatılamayacağını sandılar. Bunun aksi oldu, Anayasa değişikliklerini yapabilen yapay güç, hukukî olmayan, toplumların bunalım dönemlerinden faydalanarak, Anayasa değişikliklerine başvurdukları, karşı taraf bunun hukukî olmadığını, Anayasanın maddelerinde iktidarın değişiklikler yapamayacağını, bunun bir kaba kuvvet olacağı iddiasında bulundular. Tez ve antitez ve bunların sentezinde akla uygun görünenin kökü iki kavramın karıştırılması, yani Anayasa hükümlerinde değişiklik, Anayasanın kaldırılması..Bunlardan her ikisinin de mümkün olacağı, çünkü Anayasanın değişmezliği kavramı kesin olmadığı , zaman herşeyi yıpratır, anayasalarda.

Her kuşağın kendi çağını yaşama hakkı, Anayasanın değişmez iddiasıyla kısıtlamak doğru olmayacağı, işte bunun için Anayasa usulüne göre değişebilir denilmektedir. Fakat değişiklik felsefesi altında anayasa kaldırılmaz. O halde değişiklikle, kaldırma kavramlarını ayrıran ölçü, Anayasanın bazı maddelerini değiştirmek suretiyle sonuca varılmaz. Bazen bir maddede değişiklik veya bir kelime kaldırılması/^{halinde} dahi anayasa değiştirilmiş değil, kaldırılmış olur. Meselâ Anayasamızdan lâiklik kelimesi çıkarıldığı takdirde, bu madde değişmiş değil, Anayasa kaldırılmış olur.

Netice itibariyle, hukuk tekniği açısından Anayasadaki bir

maddenin değiştirilmesi, iktidarda bulunan organların salâhiyetleri dışında olup, anayasanın bekçiliğini sağlayan organ "Anayasa Mahkemesi görevidir." İyİ veya kötü bir karar verilmesi lâzımdır. Sosyal hukuk devleti kavramı da bunlardandır. En kötü şey kararsızlıktır.

Sayın Başkanımızın görüşlerine böylece katılmış bulunuyorum. Yalnız, başlangıçta da belirttiğim gibi, çağ ölçüsü, raporda, her kuşak kendi çağını yaşaması doğrultusunda Anayasanın kendi çağına uygun şekilde değiştirilebilmesini imkân dahilinde olduğu görüşünde eski ve yeni kuşak gibi bir tefrik yapmaktadır.

Burada çağ tek değer ölçüsü, kıymet hükmü olarak kullanıldığı, halbuki bu kavrama dayandırılan övünme ve suçlama çabaları bir çağla övünmenin insanın yaşadığı çağ ile bu kadar övünme veya çağın tek değer ölçüsü yapmağa kalkışması, tanrının insan kuluna bağışladığı en değerli erdem ve niteliğe, yani gelişme ve ilerleme çabasına karşı bir engellemedir. Ben buna inanıyorum.

Her çağın bütün konularda, hatta bilimde, yobazları, taassupları olmuştur. Dünya yuvarlaktır veya virüs diye bir şey vardır diyenleri çağdışı sayan çağlarda görülmüştür.

Başkanımızın raporunda sık sık rastlanan bu çağ ölçüsü, her halde tek değer ölçüsü olmasa gerek. Başkan aynı raporun bir bendinde, Anayasa hukukunun lâfzı ile yorumlanmasının yanlış ve hatalı olduğunu ifade ediyor.

Medeni Kanunumuzun 1. maddesi, kanun lâfzı ile ve ruhuyla temas ettiği bütün meselelerde yürür. Burada bir tenakuz vardır. Bunu anlayamıyorum.

Bence medeniyeti teknik terakki değil, ahlâk ve ruhta aramak lâzımdır. Asrımızda insanlar birbirlerini öldürmek için kullanmak istediğı atom bombası teknik vasıtasıdır. Yalnız teknik değil, ahlâk ve ruh da lâzımdır. Esas olan iyi niyettir. Sayın Başkanımızın raporu üzerindeki umumi kanaat ve görüşlerim bunlardan ibarettir.

Şimdi de Yönetim Kurulu çalışma raporu üzerindeki görüşlerimi şöylece özetleyebilirim:

Yönetim Kurulunun raporu ve çalışmaları bizleri tatmin edici ve doyurucu olduğunu peşinen ifade ettikten sonra, Türk hukuk hayatının temel kuruluşları arasında yer alan Türkiye Barolar Birliği, yedi yıllık bir süre içinde adalet ve meslek sorunlarının yanısıra, mer'î mevzuatın, yani kanunların memleket ihtiyaçlarına uygun olarak gelişmesi ve yürütülmesi yolunda ve yanında bulunmak, memleket sorunlarının hukukî tartışmasını yapmayı ödev bilen, yurt sathında olmasa bile bu kısa süre içinde ortaya attığı toplum güçleri tarafından da benimsenen "Hukukun üstünlüğü" kavramı etrafında oluşan çabaları Birliğimizi güçlü bir kişiliğe ulaştırmıştır.

Milletin hukuka bağlılığı ve saygısını, Anayasayı mutlak egemen kılmak bilincinin bizlerde olduğu, Genel Kurulun bütün bildirileri, kararları bu temele dayanmakta olduğundan asla şüphem yoktur. Böylece Türk Anayasa Hukukunun hukuk hazinelerini genç nesillere aktarmaya Türk hukuk tekniğinin boşluğunu hukukun üstünlüğü kavramıyla gelişme ve ilerlemesinden faziletli ve fedakâr çalışmalarıyla hizmet etmiş olan Birlik Yönetim Kurulumuzun çalışma raporunda mündemiç:

1- TRT'nin haber yayınlanması hususunda ilke kararlarına karşılı Türkiye Barolar Birliğinin durumu,

2- Yasama ile ilgili çalışmalar,

3- Genel adalet sorunları,

4- Dış ilişkiler,

5- Adalet Bakanlığı ve adalete hizmet sorunları,

6- Avukatların hak ve ödevleri,

7- Sosyal güvenlik konfsu, gibi meslek ve âmme hizmetlerini gereğinden fazla, fevkalâde bir çalışma mahsulü olan bu konular üzerindeki görüşlerimi az bir zamana sığdırmak imkânsız olduğundan, Birlik Başkan ve Yönetim Kurulu raporlarında önemle üzerinde durulan hukukun üstünlüğü kavramının zihinlerde yer etmesi maksadıyla bir örnek kararı sizlere sunduktan sonra sosyal güvenlik konusu ve

bir de gündemin 8. maddesi üzerindeki kanaatlerimi beyanla yetineceğim.

Sayın Baro Başkanımız tarafından kaleme alınan küçük bir yazısından naklen "Hukukun üstünlüğü" kavramına örnek teşkil eden karar şudur:

Bir Fransız hâkiminin kararında kanun insanıta yorumlanmalıdır, gerekçesiyle aç çocuklar için ekmek çalan kimseyi beraet ettirmiştir. Beraet gerekçesi şu:

İyi kurulmuş bir toplumda kendi kusuru olmaksızın ekmekten yoksun kalmak teessüf edici bir haldir. Bu kararla, bütün Fransız ceza hukuku yapıtları İörnek karar" diye övünür. Eylem, ceza kanununa göre suç olduğu halde, hukukun üstünlüğü kavramından ve kanunun insanca yorumlanmasından bu karar tesis edilmiştir.

Avukatların sosyal güvenliği önerilerinde; levhadan kaydını sildirdikten bir süre sonra yeniden kaydını yaptıranların durumu, primler ödenmesi, günlük kazanç artışları gibi çok önemli konular üzerinde Birlik Yönetim Kurulunun çalışmaları görüllere ferahlık getirmektedir. Sosyal güvenlik, kısacası emekleri ile geçinenlerin ileride çalışamayacak hale gelecekleri günlere güvenle bakabilmeleri demektir. Anayasa bu güvene kendi hükümleri arasında yer vermiş, bu hususta teşkilât kurmayı ve kurdurmayı devlete görev olarak yüklemiştir. Sosyal Sigortalar Kurumu bu görevi yerine getirmektedir. Türkiye'de sosyal güvenlik hukukunun bütün felsefî temelleri ile bulunması, Sosyal Sigortaların sadece sigorta olmaktan öteye sosyal güvenliğe dönüşmesi gayretlerinde bulunan Yönetim Kurulumuz, yukarıda arz ettiğim konuları önermekte ve açıklığa kavuşturmaktadır.

Meselâ, Avukatın barodan kaydını sildirmesi halinde, Topluluk Sigortası sözleşmesinin 2. maddesinin 7. bendi gereğince işlem yapılır ve sigorta ile ilişkisi kesilir. Ancak, sigortalı olarak geçen müddet kazanılmış hak olur. Baro levhasından kaydını sildiren avukatın sonradan baroya kaydını yaptırmaması halinde sosyal sigortalar kurumuna da bildirge verir. Bu bildirge günlük kazanç, yeni günlük

kazançtır. Prim de bu günlük kazanç üzerinden ödenir.

Buro yönetim kurulu, bu cihetin aydınlığa kavuşması maksadı ile Sosyal Sigortalar Kurumundan almış olduğu yazıda müsbet cevap alınmıştır. Tekrar topluluk sigortasına katılmak istemesi halinde yeni beyan edecekleri günlük kazançlar üzerinden topluluk sigortasına devam etmeleri mümkündür. Böylece, bir adaletsizlik ortadan kaldırılmıştır. Günlük kazanç harçları 1912 sayılı Kanunun meriyetinden sonra asgari ücret olan 40 Türk Lirasının kabul olunmasından nazarı itibare alınarak, Sosyal Sigortalar Kurumu 1/4/1970 tarihinde topluluk sigortasına giren ve her sene % 10 artıran meslektaşlarımız bugün halen 40 lira ücret üzerinden prim ödemek mecburiyetindedir. Burada da bir adaletsizlik zuhur ettiğinden, bu adaletsizlikler Birlik Yönetim Kurulunca giderilmiştir.

Gündemin 8. maddesinde Ankara'dan başka illerden seçilen üyelere Avukatlık Yasasının 112/2 maddesi uyarınca ödenecek yolluk, ikamet ve diğer zorunlu giderlerin tesbiti önerilerine tamamen katılıyorum.

Yedi yıldan beri sayın Birlik Başkanımız, gelmiş geçmiş Yönetim Kurulu üyelerimiz Avukatlık Yasasının 112/2 bendinde Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, başkanyardımcılığı, genel sekreterliği ve saymanlığı görevleri ücretlidir.

BAŞKAN- Sayın konuşmacı, konuşmanızın bu bölümünün gündemin 8. maddesi ile ilgili olduğunu zannediyorum. Bu hususu o maddenin müzakeresinde görüşmenizi istirham edeceğim.

ALİ DİNÇ (Devamla)- Şu halde, o madde görüşülürken, söz hakkım mahfuz kalmak şartıyla, beni dinlemek lütfunda bulunan bütün delege arkadaşlarımı hürmet ve saygı ile selâmlar, kendilerine sağlıklar diler, hepimizi hürmet ve muhabbetle selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın delegeler, bu meyanda Divana intikal eden telgraflar var, bilgilerinize arz ediyorum efendim.

"Mazeretim sebebiyle katılamadığım X. Genel Kurul çalışmalarında"

rınıza başarılar diler, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Fadıl Altop

Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu

Başkanı"

(Alkışlar)

"Toplantılarını takdirle izlediğimiz Türkiye Barolar Birliği Genel Kuruluna başarılar diler, Değerli Başkanına ve savunma hakkının ve adaletin yılmayan savaşçılarına olan sayın üyelere saygılar sunarım.

Demir Dai

Yargıtay 4. Caza Dairesi

Başkanı"

(Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim konuşma sırası Kocaeli Delegatesi Sayın Oğuz Arın'dadır. Kendilerini mikrofonu davet ediyorum.

OĞUZ ARIN (Kocaeli)- Sayın Divan Başkanı, sayın Yönetim Kurulu Başkanı, Hocamız ve kıymetli Yönetim Kurulu üyeleri ve kıymetli meslaktaşlarım; kıymetli misafirler;

Kocaeli Barosunun sevgi ve saygılarını sunmakla konuşmalarına başlıyorum.

Görevime gelmezden evvel, Kocaeli Barosu Yönetim Kurulu müteaddit toplantılar yaptı. Başkanlık raporu ve Yönetim Kurulu raporu incelendi, tetkik edildi. Ve Yönetim Kurulu raporunun tamamen kabul edildiği ve bütün maddelerinde ittifak olduğu kararı gene ittifakla alındı. Ve delege olarak bunu arz etmem talimatı verildi.

Delegelik anlayışım, esasen baromun fikirlerini buraya getirmektir. Bunda diğer arkadaşların da ittifak ettiğini zannediyorum. Kocaeli Barosu delegesinin görüşleri Kocaeli Barosundur arkadaşlar; Konya Barosu delegesinin görüşlerinin de Konya Barosunun görüşlerinin olduğu kabul edildiği gibi. Kahraman Maraş delegesinin de görüşleri Kahraman Maraş Barosuna ait olmalıdır. Bir şahsî fikrim

olursa ayrıca, onu izah ederken şahsî fikrim olduğunu izah edeceğimi arz ederim.

Arkadaşlar, memleketimizin hali malûm, hepimizce malum. Ben-den evvelki arkadaşlar daha evvelki olağan ve olağanüstü toplantılarda hepsi izah edildi, dertler ortaya döküldü. Bunlardan uzun uzun bahsetmeyeceğim. Üniversite olayları, orta öğretim, kitaplar, tedhiş olayları, anarşi, Anayasaya aykırı hareketler gibi... O hale geldi ki, yılda bir yapılan Genel Kurul toplantıları memleketin durumuna yetişemez oldu artık. Yönetim Kurulu raporunda sık sık, alınan talimatların tamamen yerine getirildiği belirtiliyor ve hakikaten de zevkle ve sevinçle gördük ki, hepsi çok inci ince tetkik edilerek yerine getirilmiştir. Ancak, demin de arzettiğim gibi, memleketin şu durumunda bu kâfi gelmiyor. Bildirilerden, ara sıra uyarmalardan anlamıyorlar, aynı hal devam etmekte ve bütün kanunsuz hareketler artmaktadır. Bu bakımdan, Yönetim Kurulunun bütün hadiselerde, akında tedbirleri alması ve görüşlerini bildirmesi uygun olacağı kanaatindeyim.

Yönetim Kurulu raporunun, "Genel Adalet Sorunları" kısmında görüleceği üzere, Yönetim Kurulu tedhiş olayları için partilere çağrıda bulunmuştur.

Arkadaşlar, bir tek parti dışında, cevap verme nezaketini dahi göstermemişlerdir. Durumdan endişeliyiz, her sabah kalktığımız zaman, hangi olayla karşılaşacağız diye düşünüyoruz, Türk hukukçuları olarak.

Gene, vaktinizi almamak için, zamanımız çok kısa, olayların içine girmeyeceğim. Ancak ve ancak, bir tenkit mahiyetinde değil de bir temenni mahiyetinde de olsa, rapora karşı bir iki diyeceğim husus var.

Genel Kurul toplantıları, bütün meslektaşlarımın görevleri icabı çok kısa sürelerle sığdırılmaktadır. Hadiselere karşı, hukukun üstünlüğünü korumak için, Anayasayı korumak için burada bir takım önerilerde bulunuyor arkadaşlar. Ben temenni ederdim ki, Yönetim Kurulu önerilerle gelsin. O zaman öneriler hazır olmuş olur,

daha evvel tetkik edilmiş olur ve kararlar burada daha çabuk alınır kanısındayım.

İkincisi, bilimsel açıdan, bütün hadiselerin sebepleri raporda çok güzel tetkik edilmiş, etüt edilmiş, çok emek verilmiş. Ancak, bunlar bildirilerle kamuoyuna duyurulmuş. Bunların daha sık olmasını temenni ederim. Hatta diğer demokratik kuruluşlarla daha sık temas ve bu temaslarla hadiselere yine anında müdahale olsa idi daha iyi olurdu.

Üçüncüsü, gene raporun, müessese avukatları ile ilgili kısmını eksik bulduk arkadaşlar. Bugün Türkiye'de barolara dahil, Yönetim Kurulu raporunda 1500 kadar deniyor ise de, ben daha fazla olduğunu tahmin ediyorum, çok miktarda müessese avukatı var.

Arkadaşlar, daha evvel burada tartışıldı, avukatlığın bağımsızlığı. Yönetim Kurulu raporunda, sadece müessese avukatlarının parasal konuları ele alınmış; yan ödemeler, vekalet ücretleri, hakikaten gayretle gösterilmiş.

Arkadaşlar, ben de müessese avukatıyım. Bizim para ile ilgimiz pek yok arkadaşlar. Evet, teşekkür ederiz, parasız hiç bir şey olmuyor ama, paradan evvel bağımsızlığa ihtiyacımız var. Bizlere deniyor ki, gerek talimatlar, gerek kanun; hizmet akti ile bağlısınız.. Arkadaşlar, bu çok mühim bir konu. Tenkit ettiğimiz Anayasaya aykırı hareketler hakkında bazı müessese avukatlarının müsbet mütalaaları var arkadaşlar. Emirle dava açılıyor arkadaşlar. Dava açılmazsa hizmet aktine son veriliyor. Veyahut da oradan oraya naklediliyor. Önce, müessese avukatlarının bağımsız olduğu kabul edilmeli. Bir operatöre diyebilir misiniz siz, emirle şu ameliyatı yap diye?.. Fakat maalesef bizde davalar, mütalaalar emirle alınıyor. Kıymetli arkadaşlarım, kısa kesiyorum.

Huzurunuzda Yönetim Kuruluna, tekrar tekrar, çalışmalarından dolayı Kocaeli Barosunun ve şahsımın teşekkürlerini arz eder, beni dinlediğiniz için hepimizi hürmetle selâmlarım. (alkışlar)

BAŞKAN- Efendim konuşma sırası, Sayın Hatay Delegesi, Nabi

İnal'a aittir. Lütfen mikrofona teşrif buyursunlar.

NABİ İNAL (Hatay)- Sayın Başkan, çok kıymetli delege arkadaşlarım, rapor hakkındaki görüşlerimi arz etmeden önce, bir konuya değinmek istiyordum. Şimdi biz, benden önce konuşan arkadaşlarım olduğu gibi, benden sonraki arkadaşlarım da konuşacağız; bundan önceki yıllarda da olduğu gibi konuşacağız ve sonunda bir de bildiri yayınlayacağız. Yönetim Kurulumuz bu toplantılarda beliren görüşler doğrultusunda birtakım girişimlerde bulunacak yetkili kurullara, organlara ve bu kurullar, bu organlar, Bakanlık, Meclis vesaire, bu görüşlerimizi kabul etmediği zaman, orada da duracağız. Acaba duracak mıyız, durmamız gerekir mi? Bugüne kadar bir kuruluş dönemi içerisinde idik, bunu oldukça aştık bu dönemi, bu nedenle bir meseleyi burada benimseyip karara bağladıktan sonra, bunun kesin sonucunu alınca kadar çabamızı en etkin biçimde sürdürmemiz gerektiği inancındayım. Ve bu nedenle de, yeni bir yöntem içerisinde, yeni bir çalışma yolu içerisinde birtakım önerilerin karara bağlanmasını ve Yönetim Kurulumuzla birlikte tüm delege arkadaşlarımıza o konularda teker teker verilecek görevin sonuna kadar takibi suretiyle her meselemizi sonuca ulaştırmak ve bu suretle etkinliğimizi kabul ettirmek gerektiği kanısındayım. Bunu başlangıçta böyle arz etmek istedim.

Başkanlık ve Yönetim Kurulu raporları, her yılki toplantıda da ifade ettiğim gibi, hakikaten büyük bir çaba, büyük bir emek sonucu hazırlanmış gayet güzel bir eser. Bu yıl sayın Başkan Erem, Başkanlık raporunu tek konuya dayamış: Anayasa. Gerçekten içinde bulunduğumuz yıl, geçtiğimiz yıllar hakikaten Anayasayı çok önemli bir sorun haline getirmiştir. Birileri çıkmış, şu veya bu nedenle, Anayasanın temel müesseseleriyle birlikte, Anayasa zaman zaman askıya alınır hale gelmiş. Bu askıya alınma sırasında, demokrasiye şal örtme gayretinde bulunanlar, demokrasiyi kurtarmak için birtakım değişiklik önerileriyle gelmişler ve nedeni de, askıdaki Anayasayı askıdan indirmek. Ama bacağına bir tanesi keşik, kolunun bir tanesi kopuk, gözü çıkık, koltuk değeneğiyle yürür halde de olsa, Ana-

yasayı askıdan indirmek.

Şimdi, sayın Başkan soruyor; bu ortam içerisinde bu gerekçelerle veyetkili kurullara, muayyen sayıyı da bulmak üzere getirilen Anayasa değişikliği gerekli sayıyı bulduktan sonra geçerli midir? Elbetteki sayın Başkanla aynı fikirdeyiz; geçerli değildir, olamaz. Hukuksal bir geçerlilik bahis konusu değildir.

Şimdi, Başkanlık raporunda delegelerin, bizlerin bu konudaki desteği ve görüşü isteniyor, benim kanımca budur. Eğer bu değişiklikler geçerli değil ise, bunun geçersizliğini kanıtlamak, kanıtlamak lâzımdır. Şimdi en önemli sorun; Anayasa Mahkemesinin bu konuda görüşünü açıklaması ve Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği görüşü bildirmesi için gerekli girişimlerin, gerekli davaların açılmasını sağlamaktır. Birkaç seneden beri üzerinde ısrarla durmaktayız; Birliğe bu konuda dava açma yetkisi tanınmış olsaydı, elbetteki sayın Başkanımız bu davayı açacak ve Anayasa Mahkemesi, Yüksek Mahkeme bu konudaki görüşünü belirtecekti. Şimdi, bu yetkimiz olmadığına göre, Yönetim Kurulu, sizlerin de göstereceğiniz yol ve direktif üzerinde Anayasa Mahkemesinin görüşünü bildirmesi için gerekli davaların açılmasına olanak sağlamak üzere çaba gösterecektir. Bu konuda sayın Başkanla tamamen hemfikir olduğumu arz etmek isterim.

Yönetim Kurulu çalışma raporunda, özellikle temel kanunlardaki reform konusuna değinilmektedir. Bugün Faşist İtalya'nın çağ dışı kalmış ceza kanunundan bünyemize birçok yönleriyle uymadığını hepimizin bildiği Türk Medeni Yasasına kadar temel kanunlarımızın değişmesi zorunluğu kendini bünyede hissettirmektedir. Bir yandan özgürlükçü demokrasiyi savunuyoruz, özgürlükler diyoruz, hukuk devleti diyoruz, demokratik hukuk devleti diyoruz; öbür yandan fikir özgürlüğüne, fikirlerimizin dilenildiği şekilde açıklanmasına tahammül edimiyoruz. Bir yandan Batıya açılalım, Batı medeniyeti diyoruz, öbür yandan, Batıda olmayan, fikir suçlarından dolayı zindanlarda birçok fikrini açıklayan aydın kişiler sürünmektedir. Bu nedenle, hazırlanan 10 maddelik ön tasarının da, -aynen iştirak ediyoruz- kabulü

suretiyle reformun bir an evvel gerçekleşmesi gerekir ve bu reform ile birlikte elbetteki çağ dışı, artık hiç bir demokratik ülkede bulunmayan 141, 142, 163 ncü maddeler kalkmalıdır ve kalkacaktır ve yine bu reformun içerisinde, bir sanat yapıtının, bir sanat yapıtından dolayı bir kişinin suçlanmasının olanak dışı olduğu da ortaya çıkacaktır.

Yine Yönetim Kurulunun parlamenterlerle ilgili olarak hazırladığı ve Meclis Başkanlığına sunduğu 5 maddelik bir yasa tasarısının-
daki bir konuya değinmek istiyorum. Parlamenter avukatların avukatlık yapabilip yapamaması. Birtakım kıstaslar getirilmiş; kendi seçim çevresinde yapamaz, şu şu şu davalara giremez... Benim anlayamadığım, ki bana yönetim kurulumda bu yönde bir görev verdiği için, görüşe katıldığımdan dolayı onu da arz ediyorum, parlamenter kendini Meclise adanmış kişidir. Parlamenter Hatay milletvekili ise Hatay'da avukatlık yapamaz, Ankara'da yapar, olmaz. Biz buna katılmıyoruz. Eğer parlamenter ise, Türkiye'nin hiç bir yerinde avukatlık yapamaz. Çünkü, bu sıfatı ile Hatay'da şu veya bu kuruma veya mahkemeye etkili oluyorsa, Hatay Milletvekili olarak İstanbul'da da etkili olabilecektir. Bu nedenle, parlamenterlerin kesin olarak avukatlık yapmamaları görüşü içerisindeyiz, baromun da görüşü budur, ben de katılıyorum. Bunu da arz ederim.

Değerli arkadaşlarım, sosyal güvenlikle ilgili bir konumuz-
za kısaca değinmek istiyorum. Uzun zamandır her sene tekrarlarız, fakat bir türlü çözüme eriştiremeyiz. Sayın Başkanım sabahki özetinde de belirttiler; raporda açıkça belli; ama sosyal sigortalardan ümit yok. Ümit olmadığına göre, sosyal güvenliğimizle ilgili konulardaki değişikliklerin yasa değişikliği suretiyle sağlanması gerektii ~~xx~~ inancındayız. Örneğin; yaşlı arkadaşlarımızın dilimleri seçmedeki başlangıçtaki tereddütleri, yahut bilmemesi nedeniyle uğradıkları büyük mağduriyetler hepimizin malumu. Bekliyoruz sosyal sigortalardan, hâlâ lütfedecekler de tip sözleşmeyi değiştirecekler ve mağdur arkadaşlarımızın mağduriyeti önlenecek. Eh, 2-3 sene geçti, bir şey yok. Ama emekli oluyorlar arka arkaya; 300 li-

rayla, 500 lirayla, 1000 lirayla veyahut 2000 lirayla. Bunun yolu, geçen toplantıda da arzettim, yasa değişikliğidir. Her ne kadar rapordur, bu yasa ile değil de tip sözleşme ile saptandığına göre, yine tip sözleşme ile değişir, görüşü var ise de, ben bu görüşü katılmıyorum. Eğer bir yasa değişikliği gelirse, Meclislerden bu çıkarsa, sigorta; "Tip sözleşme konusudur, Birlikle benim aramdaki bir anlaşma konusudur" deyip yasaya uymamazlık yapamaz. Nitekim Birliğe bu konuda müracaatlarımız oldu; biz ters düşmemek için, bir yasa örneği hazırlansın ve tüm barolar, tüm delegeler bunun Meclisten geçmesini sağlasın dedik. İnşallah bu yıl bu gerçekleşir; temenni ediyorum.

Yine, İzmir olağanüstü toplantısına Yönetim Kurulu tarafından getirilen ve gerçekten biz avukatların büyük mağduriyetine neden olan bir vergi sistemi meselesi var. Zannetmiyorum hiç bir arkadaşımız, yapmış olduğu masrafın ancak % 10' unu fatura edebilsin, defterine işleyebilsin. Ama Yönetim Kurulunun, sayın Başkanımızın da çok güzel bir şekilde belirttikleri gibi, olağanüstü toplantı raporunda; beyin yıpranıyor gidiyor, hepimiz beyni ile, fikri ile mücadele ediyoruz; ama bu beynimizin amortismanı maalesef yapılmamıştır. Bu seneki raporda, ben sonuna kadar okudum, bu konuya değinilmediğini gördüm. Zannetmiyorum ki gözümden kaçmış olsun. Acaba Yönetim Kurulu bu konudaki görüşünden vaz mı geçti, yoksa başka birtakım değişiklikler, birtakım ilerlemeler var da bunu oluşturduktan sonra mı bizlerin huzuruna getirecek bilemiyorum; ama diliyorum ki bu vergi adaletsizliği, bu vergi eşitsizliği bir an evvel kaldırılmalı ve bu konudaki gerekli yasa değişikliği bir an evvel yapılmalı.

Görüşlerim bunlardan ibarettir. Dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Söz, İstanbul Delegesi Sayın Ahmet Hamdi Sayar'ın. Buyurun efendim.

AHMET HAMDİ SAYAR (İstanbul)- İstanbul Delegesi Ahmet Hamdi

Sayar, topluma yön vermede en ön sırada görevli olan Barolar Birliği X. Genel Kurul toplantısının Başkanlık Divanını, Yönetim Kurulunu, Başkanını ve kıymetli delegeleri ve dinleyicileri hürmetle selâmlar.

Onuncu Genel Kurul toplantısında bizlere sunulmuş bulunan faaliyet raporunun, her yıl olduğu gibi, gerek hacim itibariyle, gerekse kapsadığı konular itibariyle önemini belirtmek ve çok değerli bir eser olarak selâmlamak bizim görevimizdir.

Artık Türkiye Barolar Birliği kuruluş dönemini aşmış, toplumda bir baskı grubu olduğunu teşkil ve tesbit etmiştir. Artık, Barolar Birliği herşeyden evvel meslekî sorunlarının halledilmesi için sadece kapalı bir meslek teşekkülü olmadığını, her birinin en az bir fakülte bitiren ve toplumda topluma yön verici görevini bîhakkın idrak eden kişilerden meydana geldiğini topluma kabul ettirmiş ve artık Türkiye'de Barolar Birliği gerek ekonomik tercihlerde, gerek siyasal tercihlerde toplum bireylerinin hangi istikametle toplumun insanlık haysiyetine yaraşır bir düzeye gelebileceğini anlatmaya ve inanılır bir kurul olarak kendisini kabul ettirmeye başlamıştır.

İşte bu önemli çizgiye gelmiş olan Türkiye Barolar Birliğinin bu raporda yer alan, fakat raporda yer almamakla beraber, yer alması gereken konuları üzerinde kısaca durmak istiyorum.

Başkanlık raporu, hakikaten Türkiye'de eskiden beri alışılmış bulunan ve bizi de bu alışkanlığın içinden çıkmak imkânından mahrum bırakan bir noktayı tekrar önümüze getiriyor. Sanılıyor ki, bir Anayasa yapılırsa, sanılıyor ki Anayasaya, Viyana ekolünden misal alırsak, fikri anlatmak için, belki demodedir ama ekol, yani bir piramit üzerinde Anayasa aletderecat mevzuat o gün istenilen bir anlayışla düzenlenirse, toplumun bütün kesitlerinde hastalıklar çare bulacaktır. Bu, sanıyorum artık değiştirilmesi gereken bir görüş olması lâzım. Anayasanın 1961 düzeyinden, hatta daha ileri bir düzeye getirilmesi lâzımdır, yapılmalıdır. Anayasanın gerek 71,

gerek 73 senelerinde uğradığı tahribat tadilleri düzeltilmelidir. Bu tahribat giderilmelidir. Bu da yerindedir. Ancak, raporda yer alması gereken ~~ku~~ ve bu ilmî değeri dahi münakaşa götürmeyecek kadar mükemmel olan bu raporda yer alması gereken asıl konu, işlenmesi gereken konu, demin Nabi İnal arkadaşımızın bir nebze üzerinde durduğu gibi, biz Barolar Birliği olarak, kuruluşumuzun, kanunumuzun ve memleketseverliğimizin ölçüleri içinde, topluma yön verme görevini yüklenen insanlar olarak ne gibi müeyyideler, yaptırımlar öneriyoruz? Toplumda siyasal tercihlerde, ekonomik tercihlerde birtakım ihmallere, bürokratik hastalıklar, bütün bu sayılan, raporda tenkit edilen veyahut da bazı önerilerle karşısına çıkılan meselelerde ne gibi bir çare, ne gibi bir çözüm gördüğümüzü anlaşılır bir plana indirmek ve daha kısa, daha frapan bir noktaya getirmek zorundayız.

Onun için, artık Barolar Birliğinin genel kurullarına sunulan raporlarda; müracaatlar yapılmıştır, tebliğler neşredilmiştir, öneriler götürülmüştür; ama bunların anlaşılır düzeyde, yani eski tabirle fiiliyatta ne gibi neticeleri alınmıştır?..Ciltler dolusu eserler yazılmıştır, ciltler dolusu fikirler söylenmiştir, demek ki bugün Türk toplumu bütün bu söylenen çözümlere rağmen, bütün bu mevzuata rağmen hâlâ birtakım şikâyetler içindedir. O halde şimdi konu yeni bir aşamaya bizi götürüyor, yeni bir düşünce tarzına götürmesi gerekir, yeni bir eylem tarzına götürmesi gerekir. Hele bugün artık 1977 yılında, seçim yılında artık Barolar Birliği sesini, siyasal tercih yapacak olan vatandaşa, siyasal tercih yapacak olan partilere ve parlamenterlere iyi bir şekilde, onların kolaylıkla anlayabileceği bir ~~xxx~~ şekle getirmesi lâzım. Raporda bu noktadan bir önerinin frapan olduğunu görmedim.

Türkiye Barolar Birliğinin hazırladığı bu bilimsel çalışmalarını ihtiva eden raporunun içinden değinilen konulara ait olmak üzere birtakım travaylar, birtakım tebliğler her yere gönderilmiştir, gönderilecektir. Bu bir çalışma tarzıdır; ama artık Barolar Birliği Genel Kurulunun topluma yön verme mevkiinde olan ve bunu idrak et-

tiğini söyleyen ve bunun aksini söyleyecek kimsenin olmadığını sanarak, sanıyorum Genel Kurulun umumi görüşüne tercüman olarak söylediğim bu sözle göre, artık Barolar Birliği siyasi partilerin genel başkanlarını bu kürsüye davet etmelidir, misafir olarak davet etmelidir, onlara konuşma hakkı tanınmalıdır, gelen burada bizim görüşlerimize karşı fikrini söylemelidir. Biz bunları anlamalıyız, birinci ağızdan duymalıyız. Biz Barolar Birliği olarak memleketin objektif olarak meselelerine bakan hiç bir siyasi tercihi diğerine tercihte şimdiye kadar yaptığımız on genel kurulda ve genel kurula niyabeten yapılan bütün mahalli toplantılarda Barolar Birliği genel kurulunu temsil eden Yönetimlerimizin yaptığı çalışmalarda artık belli olmuştur ki, Türkiye Barolar Birliği hiç bir siyasi görüşün mümessili ve takipçisi değildir, bitaraf olarak hareket etmektedir, bir objektif görüş içindedir, memleketsever görüş içindedir ve Türk toplumunun insanlık haysiyetine yaraşır bir düzeye yönelmesi için çalışmaktadır. Artık bu münakaşa götürmez bir noktaya gelmiştir. Şimdi artık Barolar Birliği genel kurulu talimat niteliğinde alınan kararları, tıpkı güvenlik mahkemeleri konusunda olduğu gibi, her konuda topluma anlaşılır bir düzeyde anlatacak kudrettedir. İşte biz artık genel kurul olarak aldığımız talimat niteliğindeki kararları Barolar Birliği Yönetim Kurulunun ve sayın Başkanının topluma, bilhassa toplumda topluma yön vermek iddiasıyla ortaya atılan ve vatandaşın siyasi tercihlerini alarak iktidara gelen veya muhalefette kalan kişiler olan siyasi parti liderlerine bu kürsüde bizim fikirlerimizi dinletmek ve onlara cevaplarını almak hakkına sahip olabilmelidir.

Bunun yanında, geçen olağanüstü genel kurul toplantısında söylediğim gibi, parlamenter hukukçularımız, milletvekillerimiz, Barolar Birliğinin üyeleridir. Barolar Birliğine üye olan baroların üyeleridir. Bu itibarla, herşeyden evvel, dönüp dolaşıp, hangi siyasi tercihte ve kampta, partide yer alırlarsa alsınlar, bir gün gene asıl hüviyetleri avukat veya hâkim olarak hukukçudur, bu mes-

lektaşlarımızın siyasal tercihlerinde teşrif masuniyet dediğimiz dokumalmazlık bir tarafa, ama kendi mensup oldukları, objektif çalışmalarla kendini tesbit ettirmiş olan kurulun görüşleri istikamette siyasal tercihlerini kullanırken kendileri artık irkilmelidirler; acaba Barolar Birliği benim bu noktâf nazarıma, ne de onların görüşü istikametinde ne gibi bir çelişkiye düşüyorum gibi bir muhasebeyi daha samimiyetle içinde hissedebilecek safhaya gelinmiştir. İşte Barolar Birliğinin bir de bu şekilde, kendi üyeleri olan, baroların üyeleri olan parlamenterler üzerinde, onları uyarıcı, yasal ölçüler içerisinde, mantık ölçüleri içinde, ama her şeyden evvel toplum yararına yönelmede hataya düşmemelerini sağlamak görevidir Barolar Birliğinin ve baroların.

Biz Barolar Birliğinden Türkiye'de toplumun yönelişinde, meselâ bugün, bir misal vereyim, raporda var: Tedhiş olayları. Tedhiş olaylarında Barolar Birliğinin çözüm olarak ortaya getirdiği nedir? Bu tedhiş olaylarının olmaması lâzımdır, hukuk dışıdır ve insanlık haysiyetine aykırıdır, buna karşı idarenin davranışı vardır, toplumun davranışı vardır, adli makamların davranışları vardır; ama tedhiş olayları, şu inkâr edilemez ki, Türkiye'de tabii bir seyir içinde, süreç içinde değildir, bir anormallik vardır, bir teşvik ve tahrik vardır, bunun menşei, mebdai, kaynağı nedir ve bunu ortadan söküp çıkarmak, bu kaynağı ortadan kaldırmak için hangi çözüm önerilmelidir? Bunu kısaca belirtmek zorundayım. Müşahede ettiğim konular üzerinde ısrarla dururum. Üniversitede talebenin içeriye girmesini önleyen kişilerin, tedhiş olaylarının mümessili olan insanların talebelikle ilgisi olmadığı ve benim kanaatimce kışkırtıcı ajan sıfatında kişiler olduğu görülmüştür. Bu ölçü içinde, tedhiş hareketlerinin menşei, kaynağını tesbit edecek anlaşılır bir çözümü, yasal bir çözümü Barolar Birliği bir sayfalık daktilo yazısıyla ifade edecek kadar açık söyleyebilir.

İtalya'dan, Fransa'dan, Amerika'dan misaller alarak 30-40 sayfalık bir broşür değil, Türkiye'de bir tedhiş olayı vardır, sü-

regelmektedir ve bunun takipçileri vardır, bunun olmasını isteyenler belki vardır; ama nedir, nedir?..Bu hususu en iyi çözecek olan en bitaraf organ, en objektif organ sanıyorum Barolar Birliğidir, hukuktur. Öldürülen insanlar vardır, katledilen insanlar vardır, linç edilen insanlar vardır; failleri bulunamamaktadır. Faillerinin bulunmamasının sebepleri vardır, bu sebepler giderilebilir.Nasıl giderilebilir? Bunları pekâla, Türkiye Barolar Birliğinden daha iyi tahlil edecek objektif bir organ yoktur.

Raporda yer alan mesleki sorunlar: Biz senelerden beri Türkiye Barolar Birliğinin mesleki sorunlara bakış açısını, eğiliş tarzını tasvip ediyoruz. Gene de raporda yer alan hususlar itibariyle tasvip etmekteyiz. Ancak, şunu ifade etmek zorundayız ki, Türkiye'de, Türk toplumunda meslek sorunlarımız, bizim, Barolar Birliği mensuplarının ve avukatların özel sorunları değildir. Bu sorunlar toplumun genel sorunlarıyla bitişik kaplar, fizik izahına ggresek bitişik kaplar şx sistemine göre aynı tempo ve seviyede oynaklık içindedir ve çözülmezlik arzetmesinin sebebi, asıl ve asıl sebebi ekonomik ve sosyal çözülmezliklerdendir. Bizy meslek sorunlarına kapalı bir teşekkül elarak eğiltilmek, oraya eğiltilmek istenmemizdeki yanlışlık da zaten buradan gelmektedir.Biz, Barolar Birliği ve meslek teşekkülleri olarak evvelâ Türk toplumunun tümüyle, sözümün başında söylediğim gibi, insanlık haysiyetine yaraşır bir düzeye geçmek için ekonomik ve siyasal tercihlerini isabetle kullanmasında toplum bireylerine önder olmak zorundayız.Bu önderliği bihakkın yaparsak, o zaman bizim meslek sorunlarımıza da bir büyük kısmı itibariyle çözüm getirmiş oluruz. İşte, Türkiye Barolar Birliğinin bugünkü aşamada, sayın Başkanımızın ve genel kurulumuzun bugünkü yüksek aşamada geldiği nokta budur.Biz artık bir kapalı meslek teşekkülüyüz. Ücret şöyle olmalıdır, ücret tarifesi böyle olmalıdır, mahkemelerde bizi bekletmesinler, işte gittiğimiz zaman ne istiyorsun diye istiskal etmesinler, diyoruz. Bu, anormal ve yersiz muameleler mevcuttur, bürokrasi vardır, işlemez...Tamam.

ama bütün bunların temel çözüm yolu, yönü ve yöntemi Türkiye'nin bütün müesseselerinin toplum kesitlerinin tümüyle isabetli siyasal ve e-ekonomik tercihleri yapabilme yeteneğine ulaştırılması, o yönde yetiştirilmesi meselesidir. Üste Barolar Birliği de bunu en mükümmel imkânlar içinde, en objektif şartlar içinde yapacak mevkededir ve bunu yapmaya başlamıştır.

Sözlerimi bağlarken şunu ifade etmek istiyorum: Rapor gayet güzel hazırlanmıştır, gayet detaylı hazırlanmıştır, birtakım çalışmaların ifadesidir. Ancak eksikliği şudur: Türkiye Barolar Birliği, Türk toplumunun Anayasada ifadesini bulduğu gibi çok partili demokrate bir toplum olarak bireylerini insanlık haysiyetine yaraşır bir hayat düzeyine getirmesi için çalışmalar yapmıştır, yapmaktadır. Ancak bu çalışmaların daha tesirli, daha kısa zamanda sonuç alabilecek bir düzeye getirilmesi için artık bu genel kurulun birtakım yöntemler, birtakım müeyyidelerin tasviyesini ve talimat niteliğinde kararlara bağlaması zamanı gelmiştir. Raporda noksan olan, bu talimat niteliğindeki kararlardan hiç olmazsa bazılarını Yönetim Kurulu bize getirseydi, biz böyle düşünüyoruz, siz ne dersiniz, neler yapalım, buraya parti başkanlarını seçim bildirgelerinde yer almasını istediğiniz topluma yararlı konularda buyurun konuşuyoruz, Türkiye'nin en büyük hukuk kuruluşu size mevzuat yönünden, yine raporda yer alan sosyal güvenlik yönünden, yine raporda yer alan tedhiş olayları yönünden, yine raporda yer alan bürokrasi yönünden görüşlerini söylemek istiyor, bunlara ne çözüm düşündüğünü söylüyor, sizde fikirlerinizi söyleyin, eğer bizim fikirlerimize iltifat ederseniz, o zaman programlarınıza alın, almazsanız yine siz bilirsiniz, yanlış anlaşılmasın sözlerim, diye tekkar ediyorum. Bu bir aşamadır, bu bir medeni düzeydir, bu mindere getirilmesi gereken bir meseledir. Bu minderden kaçan hem bizim nazarımızda töhmet altında kalır, hem de toplum nazarında, kamu oyu önünde açık düşer, minder dışında kalır. Mindere gelen burada konuşur, görüşür, fikirleri dinler, kendi fikrini de, korkmuyorsa eğer, söyler, o zaman Türkiye Barolar Birliğinin objektif görüşleri karşısında bütün başlar eğilir, bütün aksaklıklar or-

taya dökülür. İşte topluma yön vermek hususunda vazifesini yapmak bakımından büyük bir heyecan içinde olduğunu, şüphesiz kanaatim olarak ifade ediyorum, şüphesiz inandığım genel kurulumu, sayın Barolar Birliği Başkanını ve idarecilerini ve Divanı hürmetle selâmlar, hepinizi tekrar tekrar sevgiyle kucaklarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Efendim söz sırası, sayın Kocaeli delegesi sayın Suat Yılmaz Yalım'da. Buyurunuz.

SUAT YILMAZ YALIM (Kocaeli)- Efendim hepinizi hürmetle selâmlarım.

Bendeniz, birliğimizin raporunda açıklanması yeterli bulunmayan, veya hiç temas edilmemiş bazı mevzular girdüğüm için o bakımdan söz almak istedim.

Raporumuzda, ölüm yardımı keseneklerinin ödenmeyen miktarının fazlalığı zikredilmekte, fakat bu aidatların niye ödenmediği gerekçesi izah edilmemektedir. Raporda belirtildiğine göre 348 bin lira ölüm keseneklerinden alacak vardır. Kocaeli Barosu olarak Aralık ayının ikinci yarısında iki tane arkadaş kaybettik. Bu, yeni olay olduğu için bizim raporumuza geçmedi.

Birlik raporunda, bazı barolarımızın hiç bir surette aidat ödemediği yazılıdır, fakat neden ödemek istemedikheri gerekçesi açıklanmamıştır. Onun için ismi zikredilen baro mensupları arkadaşlarımdan birisinin vazifelendirilerek ödemeyiş gerekçesini açıklaması gerektiği kanısındayım. Çünkü, ödememek sebebi açıklanmazsa, Barolar Birliğinin bu hususta faaliyet göstermeyişinin veya gerileyişinin nedeni anlaşılacaktır.

İkincisi, raporda ve Barolar Birliğimizin faaliyetinde ekonomik konulara neçense pek yaklaşılmıyor. Nazarğyata girişiliyor, tatbikata pek yaklaşılmıyor. İktisadi hayatla hukukumuzun içiçe olduğu bir dönemde ikisini birbirine kaynaştırmak gerekirken, Birliğimiz ekonomik konularda ön tasarılar hazırlamak yolunda faaliyetler göstermiyor kanısındayım. Paranın iktisadi değerini kaybettiği bir zamanda hayatta iken hibede bulunanın istisna olarak 5000 lira-

sını kabul etmek, hayatta değilken ölümü halinde ailesine miras intikalinde 40.000 lira kabul etmek, bugünkü iktisadi koşullarla vatandaş çok ağır şekilde, mirasçıları veya lehine hibe yapılanları ağır koşullar içine iten bir durum yaratmaktadır. Misal olarak söylemek istiyorum; 1 milyon 200 bin lira ölüm değeri olan bir vatandaş bir karısı bir çocuğu varsa öldüğü zaman ailesi mali denge vergisi ve veraset vergisi olarak 212 bin lira ödüyor. Bu paranın % 3'ü mali denge vergisi olarak alınıyor. Geri kalanı beş senede veriliyor ama 212 bin lira da az değer değildir.

Bugünkü koşullarda binlerin bir kıymet ifade etmediği göz önüne alınırsa, 5 bin lira istisnalar, 40 bin lira istisnalar ekonomik değer taşımamaktadır. Hele ölümden mali denge vergisi almak niye? Bunun üzerinde de durmak lâzımdır kanısındayım.

Toplumumuzda asgari geçim indirimi mevzuunda Meclis faaliyetleri, Meclis dışı yazışmalar, konuşmalar yapılırken, bu mevzuda gerekli çalışmalar yapılmamıştır. Asgari geçim için gerekli tasarıları hazırlamamız gerekir. Meselâ benim kanımca bir normal işçi asgari geçim mevzuu var, ikiye ayırmak gerekirse, bir de gelir vergisi mükelleflerinin asgari geçim mevzuu var. Gelir vergisi mükelleflerinin asgari geçim ölçüsünü de bir yıl evvel ödediği vergi nisbetleri üzerinden bulmak suretiyle hem vergi mükellefi vatandaşa; daha fazla vergi ödersen sana da bir hak tanırız gibi bir imkân yaratmak mümkündür kanısındayım.

Bunun dışınday aile reisi beyannamelerinin eşlerle birlikte beyannamede toplanması meselesi var. Meselâ görüyoruz tatbikat olarak; karı-kocaiki ayrı meslektaş, fiilen ayrı yaşıyorlar, aralarında bir geçimsizlik zuhur ediyor, ama aile reisi beyannamesini verecek, ayrı yaşayan karısının gelirini öğrenecek, onun beyannamesini ve vergisini verecek. Mademki herkesi ayrı bir hakiki şahıs olarak kabul ediyoruz, kanun yönünden ayrı hüviyet olarak kabul ediyoruz ama vergi yolunda niye onun gelir vergisinin, niye onun ödemesi gereken işlerin veya niye onun yükümlülükleri eşine tahmil edilsin?..

Bu hususta kadın cemiyetlerimizin de özel faaliyet göstermeleri ve kendilerine ait hakları almaları gerektiği gibi, baromuzun da ekonomik koşullarda bu mevzuda, yani aile reisinin fertlerin aile beyanamesi vermeleri mevzuunda da dokunması lâzımdır.

Bundan evvelki kurul toplantımızda, vatandaşlarımızın, Anayasanın 38 nci maddesi sebebiyle mağdur olduklarını ileri sürmüştüm. İşittik, 1,5 ay evvel Anayasa Mahkemesinden bu yolda bir karar çıkmış, 38 nci madde ile ilgili karar çıkmış, tatbikat durdurulmuş, daire durdurmuş. Ne demek efendim, 1,5 ayı aştı, 2 ay oldu, haberi geldi, kendisin hâlâ gelmiyor. Ankara'nın içinden, bir yerden bir yere gelmiyor. Barolar Birliği biraz etkinlik vererek bu kararın bir an evvel yazılması için teşebbüste bulunması lâzım değil miydi?

Bir de, yine raporda, stajyerlere ne yardım yapıldığı ve staj döneminin sonunda mesleğe başlarken yazıhane vesair güçlükleri, giriş aidatları sebebiyle güçlüğü maruz kaldıklarından, bunlara ne gibi yardımlar yapılması gerektiği veya yapıldığı hususu da hiç yazılmamıştır. Bu hususun açıklanmasını istirham edeceğim.

Bir başka mevzu daha var; arkadaşlarımızdan gençler ev yapmak için kooperatifler kuruyorlar, fakat Sosyal Sigortalardan ev kredisi alamıyorlar. İşittiklerimiz ve öğrendiklerimiz yanlış değilse, buna gerekçe olarak şunu ileri sürüyorlar: Siz hastalık sigortası ödemiyorsunuz, bu bakımdan tam bir işçi yükümlülüklerini yerine getirmediğiniz için, hastalık sigortası ödemediğinizden, bu sebep dolayısıyla size yardım yapılamaz.

Evvelce de arz ettiğim gibi, hastalık sigortası, öyle kaçınılacak bir sigorta değil. Ve faydalı sigorta. Meselâ bendeniz ihtiyarî sigortalıyım. Ama ihtiyarî sigortadan bunu çıkartalım ve topluluk sigortası içine hastalık sigortasını dahil edelim. Bütün hak ve mükellefiyetleri hem verelim, hem isteyelim. Nisbet de çok değildir, arz ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Efendim bir telgraf var, okutuyorum.

"İnsan haklarının yasallaştırılmasında ve korunmasında halkımızın en büyük güvencelerinden biri olan Birliğinizin Genel Kurulunun beldemizde yapılmaması biz Sakarya çiftçilerini çok sevindirmiş, fakat genel kurulu izleme olanağının Odamıza resmen verilmeyişi de o derece üzmüştür.

Sakarya çiftçileri olarak Birliğinizin görüş ve fikirlerine candan katılmakta olduğumuzu arz eder, Genel Kurulunuza başarılar dilerim. Saygılarımla.

Başkan

Sıtkı Türküm"

(Alkışlar)

BAŞKAN- Söz sırası, Balıkesir Delegatesi sayın Hurşit Kangal' da. Buyurunuz.

HURŞİT KANGAL (Balıkesir)- Sayın Başkan, Birliğimizin sayın Başkanı ve sayın Yönetim Kurulu üyeleri, sayın delege arkadaşlarım ve sayın konuklar;

Öncelikle, çalışmalarından dolayı Birlik Yönetim Kurulunu, sayın Başkanı başta olmak üzere, teşekkürlerimi sunmakla sözlerime başlamak isterim.

Ötedenberi üzerinde durduğumuz Birliğin başarısının barolarımızla olan ilişkilerinin kuvvetlenmesi ve sıklaştırılması ile mümkün olabileceği hususundaki görüşümüz bu dönemde de doğrulandı. Öyle zannediyorum ki, bir tevazu eseri olarak, barolarla olan ilişkilerinde barolara gösterdikleri yakınlıktan uzun boylu bahsetmemişlerdir. Ben burada, baromuz genel kurulunun gerçekten duyarlı bir şekilde teşekkür gösterilerine sahne olan ilgilerinden dolayı Birliğimiz yöneticilerine teşekkürlerimi sunmak isterim. Ne zaman Barolar Birliğine bir sorun arz etmişsek, en kısa zamanda ilgilerini ve cevaplarını gördük, daha açık bir deyimle, ilgilerine mazhar olduk. Bunlardan birisi, şimdi bizlere dağıtılan bültenimizin kasım ayı sayısında yer alan bir hâkim-avukat ilişkisine mütedairdir. Bu konuda da gösterdikleri hassasiyetten dolayı teşekkür ediyoruz.

Rapordaki bazı hususlara kısa değinmeler yapmama müsaadele-
rinizi rica edeceğim. Adaletten vatandaşın şikâyet etmesi, adliye
mekanizmamızın işleyişinden vatandaşın şikâyetleri vardır, yargısı,
öteden beri tekrarlanan ve zannediyorum üzerinde hepimizin birleş-
tiği bir konudur. Yalnız, bu şikâyetlerin başında, adaletin geç
tecellisi şikâyeti gelmektedir. Bu husustaki rapordaki bir cümle-
ye, bir hükme, rapordaki o cümleyi aynen tekrarlayarak temas etmek
istiyorum. Deniyor ki, gecikme nedenlerini, adalet hizmetinde çalı-
şanlarda aramak doğru değildir. Bu hükme aynen katılmanın mümkün ol-
madığı kanısındayım. Hiç değilse, bu cümleyi biraz daha ihtiyatlı
şekilde düzenlemek gerekirdi. Tamamını adalet hizmetinde çalışan-
larda aramamak lâzım gecikmenin. Çünkü, bunun en somut örneği bir
il merkezinde diyelim, iki asliye hukuk mahkemesi vardır, aynı tür
davalardan iki tanesini açarsınız, birisinde altı ayda sonuç alır-
sınız, birisinde altı senede alırsınız. Demek ki, bu gecikmenin ta-
mamını adalet hizmetinde çalışanlarda aramak, orada bulmaya çalış-
mak doğru değildir amma, onları da adaletin gecikmesinden dolayı
ferdi olarak tamamen kusursuz görmek de mümkün değildir. Hatta bu
noktada biz bir öz eleştiriye de meydan gelecek biçimde, adaletin
gecikmesinde bizim kusurlarımız varsa meslek olarak, meslektaşlar
olarak, bunu da açıkça ortaya koymak lâzımdır. Ve illâ bu adalette-
ki gecikmenin önünü alıcı yöntemleri, seçenekleri de varsa onları
da göstererek mutlaka ve ciddiyetle ele almak lâzım gelir. Onun
için, bu cümlede ifadesini bulan sonucu biraz abartılmış bir il-
tifat telâkki ediyorum. Adalet hizmetinde çalışanlar adaletin geç
tecellisinin pek tabii ki tek sorumlusu degillerdir, ama hiç de so-
rumsuz degillerdir. Adaletin geç tecellisinde önemli bir faktör
olarak da, çevremizdeki uygulamalardan da, görüntülerden de esinle-
nerek diyebiliriz ki, önemli bir faktör de münhañ mahkemeler konu-
sudur. Gerçekten, mahkeme koridoruna gelmiş vatandaşın, bu mahke-
mede bugün hâkim yok diyerek çekip gitmesi, herhalde adaletin say-
gınlığına gölge düşüren bir noksanlıktır. Ve sık sık münhal mahke-
melerden bizi şikâyetçi durumuna düşüren baro yöneticileri olarak

bilhassa arkadaşlarımızın ve vatandaşlarımızın bu yoldan gelen şikâyetlerinin sıklaşması, sık sık münhal mahkemelerin mevcudiyeti hiç de hoş karşılanırl bir durum değildir ve bunun çaresinin bulunması üzerinde titizlikle durmanın adalete bir hizmet olduğu kanımızı burada tekrarlamak isterim.

Adli hizmetlerin bina, araç ve gereç noksanlıkları, gerçekten bugün izahı mümkün olmayan hususlardır. Bütçesi 200 milyarın üzerine çıkmış olan bir ülkede adaletin bu gereç, araç ve bina noksanlığı izahsız kalmaktadır. Adeta, tabiri caizse, bir ihhelin sonucu olduğu görüntüsünü vermektedir. Bugün diğer hizmet dairelerinin adeta saraylar gibi yükseldiği ülkemizde, adliyenin hâlâ koridorlarda çalışmaya -tabirimi mazur görün- mahkûm bırakılması, gerçekten üzücüdür. (Alkışlar)

İçinde çalıştığımız, bugün bu toplantımızı içinde yaptığımız bu adliye binası belki ideal bir bina değildir ama, Türkiye'de emsali herhalde üçten, beşten fazla değildir. Niçin en azından bu kadar bir bina yapılamasın.

Bunun yanında, hemen, sayın Ahmet Hamdi Sayar arkadaşımın bir fikrine katılarak bir ana ilke olarak ben de kabul ediyorum; ülke sorunlarından mesleğimizin sorunlarının soyutlanması mümkün değildir. Hemen bir meslek sorunu burada kendini göstermektedir. O da; barolara ayrılan yerlerin, avukat odalarının yetersizliğidir. Ben bunun da bugünkü imkânlar içinde tam yapılmadığı kanısındayım. Evet, bugünkü binalar içinde bize ayrılması mümkün yerler belki istediğimiz düzeyde olamaz, amma mevcut binalar içinde dahi gerekli yerler maalesef bize ayrılmamaktadır. Rahatlıkla Balıkesir'deki durumumuzu emsal olarak gösterebilirim. Çok rahat bir bina değildir, ama hiç değilse her hâkime, her savcı yardımcısına birer oda tefrik edilebilecek imkânlara sahip olan Balıkesir'de, merkez ilçede 87, tüm baro mensubu olarak 228 kişinin bir otda çalıştırılmaya mecbur bırakılması, gerek başkanlık faaliyeti, gerek yönetim kurulu toplantıları, gerek bekleme odası olarak bir tek odaya sıkıştırılmış

olmamız da izahsızdır, bu da adalet içinde bir adaletsizliktir.

Bu mevzuda yasamızın maddesi adeta askıya alınmış durumdadır. Yasamız, bize imkân ve ihtiyaç nisbetinde yer ayrılmasının zorunlu olduğunu öngördüğü halde, bu zorunluluk hükmü, müraccatlarımıza rağmen yerine getirilmemektedir. Bunun bilhassa genç meslektaşlarımla ruhları üzerinde yaptığı kötü etkileri takdirlerinize arz ederim. Ve Birliğimizin de bir ilke olarak bu konuda hassasiyetini, ilgili takiplerini bilhassa rica ederim.

Davaların uzamasının bir nedeni olarak, katıldığım bütün toplantılarda hemen hemen temas ettiğim bir konuyu tekrar dile getirmek isterim. O da enflasyondur.

Para değerindeki süratli düşme, kanaatimce Türkiye'deki davaların uzamasının belli başlı sebeplerinden birisidir. Adeta Türkiye'de para değerinin düşmesinden yararlananlar vardır ve bunlar davaların uzatılmasının amilleri arasında yer almaktadır. Bunun bir takım hukuksal çarelerinin bulunabileceği kanısındayım. Bugün % 5 faizle, faizin de tartışıldığı bir ortamda, muhakeme masrafları ile bir müeyyideye kavuştuğu kanısında değilim. Geç ödemenin bir müeyyidesi, bir tazminat şeklinde müeyyidesi düşünölmeli, bunun hukukî yolları, içtihat kapıları zorlanarak, gerekirse yasa değişikliğine gidilerek aranmalıdır kanısındayım.

Raporda kısaca temas edilen bir husus var. Daha doğrusu bir bölüm içinde kısaca temas edilmiş. Bölüm; bazı davalara yargıtay yolunun kapanıp kapanmaması tartışmasıdır. Kişisel kanaatim ötür ki, bizim hukuk sistemi içinde hiç bir davaya, hiç bir müracaata yargıtay yolu kapatılmamalıdır. Yargıtay bir içtihat mahkemesi olduğuna ve eski terimiyle yargıtayın esas görevinin kanunların, hukuk kurallarının bütün ülkede bir seyyak ve sadak üzere tatbiki yargıtayın esas görevi olduğuna göre, bir kısım davaların miktarla ve sair hususlarla takyit edilerek yargıtay yolunun o davalara kapanması yargıtayın bu görevini bazı konularda yapamaz hale getirdiği açıktır. Öyle dava olabilir ki, gerçekten miktarı 2000 liradan aşığıdır; fakat çok farklı tatbikata sebebiyet verebilir. Bunun içti-

hat birliğini hangi kanaldan temin edeceğimizi bulmak güçleşmektedir, güçleşecektir de. Bu konu bizi ister istemez, yine benim ödeden beri her toplantıda temas ettiğim üst mahkemelerin lüzumu ve ademi lüzumu üzerindeki tartışmaya bizi götürmektedir.

Bundan evvelki toplantılarda temas ettiğimiz bu konu üzerine zannediyorum verilen cevaplarda, bu çalışmalarımızın yarı yoluna geldik, üst mahkemeler konusunda çalışmalarımız aşağı yukarı tamamlanmak üzeredir, tamamlandığı takdirde, Yönetim Kurulumuzun görüşü olarak üst mahkemeler konusunu genel kurulumuza getireceğiz denilmiştir. Herhalde, bu çalışmalar ya tamamlanamadı veya konu/benim verdiğim önem verilmediği için olacak, pek tabii bir görüştür, yine bu konuya esaslı bir temasın yapılmamış olduğunu raporda görmekteyim. Yalnız, bir itiraz hakkından bahsedilmektedir ara mahkemelere, yani itirazı tetkik edebilecek hukuk dvalarında, ben bunu yeterli bulmuyorum. Gerçekten, yargıtayın hem artan yükü karşısında ve hem de mutlaka her davayı yargıtaydan, hiç değilse içtihat mahkemesi olması itibariyle geçirme zorunluğu karşısında, bu iki zorunluğu birleştirerek bir sistemi nasıl bulacağımız yolu, eğer üst mahkemeler, geçmiş istınaf mahkemeleri tecrübesi dolayısıyla mutlaka sakıncalı görülüyorsa, bunun da seçenekleriyle birlikte tartışması yapılmalıdır. Gerçekten bütün adli yıl açılış törenlerinde, sayın Yargıtay başkanlığı, adeta gelenek haline gelmiştir ki, yargıtaydaki iş çokluğundan bahsederler ve yine bizim de katıldığımız bir çareyi, gerçek bir çare olmamakla beraber, önerirler. Derler ki, işte bir kanun teklifi yapıldı, daire adedini artıracacağız. Ve hemen de eklerler; daire adedini artırmak geçici bir tedbirdir, esasında yargıtayın görevini tam yapması imkânını sağlamaz. Gerçekten de öyledir; yargıtay dairelerini artırmak, biraz evvel bahsettiğim, yargıtayın içtihat mahkemesi olmak, özellikle kanunların ve hukuk kurallarının bir bir siyak ve sebat üzere tatbiki görevini yerine getirmesi imkânını vermez. İş çokluğu karşısında, aynı daireden aynı konuda, yakın günlerde farklı içtihatlar ve kararlar çıktığı bir ortamda, daire sayısını artırmanın sakıncası da ortadadır. O halde,

üst mahkemeler de mahzurlu görülüyorsa, bunun çareleri nedir, düşünülmeli ve tartışılmalıdır.

Üst mahkemeler konusunda, veyahut yargıtay bidayet mahkemeleri ilişkisi konusunda bir hükme varılmıştır. Deniyor ki, artık bunlara -ben öyle anladım veyahut- pek lüzum yoktur, çünkü fakülte mezunu hâkimlerimiz tamamlanmıştır, mahkemelerimizde fakülte mezunu olmayan hâkimlerimiz yoktur. Pek tabii beşaretli bir sonuç, sevindirici bir sonuç; fakülte mezunu arkadaşlarımızın mevcudiyeti, mutlaka hukukun gelişmesinde eskiye nazaran bir ilerlemedir. Ancak acaba yeterli midir? Bugün fakülte mezunu olmanın, eğer fakülte sonrası eğitime tabi tutulunmazsa, veya şahsî gayretle böyle bir eğitim lüzumunu, bir hukukçu hangî alanda çalışmış olursa olsun, hâkim, savcı ve avukat, böyle bir lüzumu kendi hissedip kendini bir eğitime tabi tutmazsa, pek de intibak kabiliyeti fazla olduğunu kabul etmek mümkün değildir.

Burada bir konu da; mahkemelerin ihtisaslaşması konusudur. Bugün hâkimlerimizin de şikâyet konusu olarak ortadadır, biz de bu şikâyetlerin, işlerin bitirilmesi konusunda istenen biçimde ve süratte bitirilmesi konusundaki şikâyetlerimizde aynı paralellik içinde bulunduğumuz olmaktadır. Şöyle ki, uzun süreden beri ceza davalarına bakmakta olan bir hakim, hukuk mahkemesine verildiği zaman bir bocalama devresi geçirmektedir. Hatta hukuk içinde dahi bugün, ticaret ayrı bir konu haline gelmiştir e özellikle iş davaları, iş mevzuatı fevkalâde ilerleme içindedir Türkiye'de, gerçekten övünülecek bir ilerleme içindedir. Amma yeterli bir ilerleme içinde değildir ve bu ilerleme sağlanırken, maalesef bazı mağduriyetler doğmaktadır. Pek tabii ki içtihat kapılarını kapatacak tedbirlere tevessül edilemez, hukuk içtihatlarla gelişir, hukukun önemli bir kaynağıdır içtihatlar. Ancak, bu içtihat değişikliklerinin yarattığı mağduriyetler, ve bilhassa adalet üzerine düşürdüğü gölgeler de dikkate alınmalı ve uzmanlaşma yolu aranmalıdır.

Türkiye'mizde güncel olaylardan biri de trafik sorunudur. Bundan evvelki Samsun ve Ankara konuşmalarım da da değindim; bilmi-

yorum ne sebeple, her halde kendilerine göre birtakım haklı sebeplerle olabilir, raporda buna değinilmemektedir. Halbuki bugün Türkiye'de trafik sorunu bir felâket haline gelmiştir. Nasıl apayrı sebeplerle olmakla beraber, tedhiş olayları bir can güvenliği konusunu ortadan kaldırmışsa, hepimiz için büyük endişeler yaratmakta ise, pek tabii sebepleri ve sonuçları pek farklı olmakla beraber, artık memlekette bir felâket haline gelmiş trafik sorunu vardır. Trafik sorununun birçok yönleri vardır amma, inkâr edilemez ki bir hukukî yönü de vardır. Trafik sorununun da Türkiye Barolar Birliği olarak eğilmemiz zamanının geldiği kanısındayım ve bilhassa trafik sorununun bir de hukuksal yönü vardır. Bugün trafik mağdurlarının, gerek öldüğü takdirde, bir ölümle sonuçlandığı takdirde dektekten yoksun kalanların gerek bir malûliyet vaki olduğu takdirde, malûl olanların hukukî giderimlerini mutlaka devlet garantisine almak lüzumunu sosyal devlet ilkesinin çok doğal bir sonucu addediyorum. Yoksa, 5 bin liralık özel sigorta primiyle, o da uzun süren davalar sonucunda alacak olan bir kimsenin bir sosyal devlet ilkesine inancı kalmayacağı açıktır. Bir fon oluşturularak veya sair yollardan devlet bu mağdurların hiç olmazsa hukukî mağduriyetlerini telâfi etmeli ve bunun yolları da Türkiye Barolar Birliği tarafından önerilmeli, kamuoyuna maledilmeye çalışılmalıdır.

Vergi adaletsizliği konusunda geçen raporumuzda, geçen müzakeremizde, yani 9 ncu genel kurul toplantısı sonunda bu mevzua değinen arkadaşlarımıza, bu arada bendeniz de değinmiştim, cevapların başkanımız aynen şöyle demişlerdir: Her açıdan Türk avukatının vergilendirilmesinin gerek maddesel, gerek manevi birtakım üzüntülere meydan veren uygulamalarının önüne geçmek için çok ciddi bir çaba 1976 yılı içinde bizi beklemektedir.

Biz de beklerdik ki, 1976 yılında bu yoğun çabanın sonuçlarını bu raporda görmüş olalım. Değinilmemiştir, herhalde ya henüz bir sonuca varılamamıştır veyahut işlerin yoğunluğu buna imkân vermemiştir. Ancak, burada detaylara girmeden hemen şunu belirteyim ki,

vergilendirme konusunda Türk avukatlarının vergi derdi değil, emekçilerin vergi derdi olarak konu ele alınmalıdır. Pek tabii detayı içinde avukatların durumu da düşünülebilir. Ama avukatlar da, avukatlık dolayısıyla vaki vergilendirmeden dolayı emekçiler sınıfı içindedir. Bugün, rahatlıkla ve kesinlikle söyleyebiliriz ki, Türkiye'mizin vergi sistemi içerisinde, emek-sermaye ilişkisinde emek aleyhine yaratılmış acı durumlar vardır. Örnek olarak vermek gerekirse; sermayeye bir teknolojinin, bir makinanın amortisman payı ayrılır, fakat emekçinin, örneğin bir avukatın yıprattığı beyninin payı hiç ayrılmaz. Emekçinin bitmekte olan, her gün sarfettiği emek sonucu erimekte olan gücünün amortismanı ayrılmaz. Bunlar bir kül olarak, emekçilerin vergilendirilmesindeki aksaklıklar konusu olarak ele alınmalıdır.

Bu arada, detay sayılabilecek bir iki hususa da temas edeyim. Para değerindeki düşme muvacehesinde, bizim yararlandığımız, daha doğrusu hakkımız olan, meselâ amortismanın bin lira olması, bin lira miktarı, dilimi, 1949 senesinin bin lirasıdır. Bugün o bin lira ile hiç bir şey alınmaz. Bu, genç arkadaşlarımız için üzücü bir sahnedir; bir yazıhane kuracaktır, 1949 senesinde yazıhanesinin tümünü bin liraya belki tesis edebilirdi, bugün bin liraya bir masa alamaz. Bu arkadaşımız o masayı 17 senede amortise edecektir. E bu genç arkadaşımıza ağır bir yükür.

Tesbit edilemeyen giderler karşılığı beşbin lira sanırım 1949-12 sene evvelki beşbin liradır, o zamanki bir değişiklikle kabul edilmiştir. Eğer bugün bu beşbin lira ile tesbit edilemeyen giderlerin pek cüz'i bir miktarı ancak bu kapsam içine alınabilir. Bunlar, detay da olsa, emekçilerin vergilendirilmesi konusundaki çalışmalarda kanaatimizce dikkate alınmalıdır.

Geçen toplantıda Kocaeli Delegatesi Sayın Suat Yılmaz Yalım beyin işaret buyurdıkları ve sayın başkanımızın da bu konuya henüz muttali oldum, üzerinde eğileceğiz, şeklinde cevaplandırdıkları, Anayasanın 38 nci maddesi hakkında da raporda bir kayda tesadüf etmedim. Bu belki Anayasa Mahkemesinin biçim yönünden bu maddeyi ip-

tal etmesi sebebiyle temas edilmemiş olabilir. Ancak bu iptal dahi, bu sorunu kökünden halletmek şöyle dursun, bilhassa kararın henüz, aradan iki ay geçmiş olmasına rağmen neşredilmemesi muvacehesinde yeni birtakım hukukî sorunlar ortaya çıkarmıştır. Bu hukukî sorunları da kapsar biçimde Türkiye Barolar Birliğinin bunun bir çalışma konusu yapması herhalde ülke yararına olacaktır.

Bu arada, detay sorunlar olmakla beraber, mesleğimizi ve sorunlarımızı ilgilendirdiği için, Yönetim Kurulumuzun da beni bu konularda görevlendirmesini dikkate alarak, vaktinizi israf etmeden bir iki noktaya daha temas etmek istiyorum.

Bunlardan biri, barolarımızın Devlet Malzeme Ofisinden istifade ettirilmemesidir. Devlet Malzeme Ofisi satışlarından barolar yararlandırılmamaktadır. Madem bir kamu niteliğindeki kuruluştur, yararlandırılmamasının izahı yoktur. Kaldı ki, noterler noter olarak bundan yararlanmaktadır, biz avukatlar olarak Devlet Malzeme Ofisinden yararlanalım demiyoruz, ama barolar yararlanmalıdır. Bu husustaki çalışmalarını Birlikten istirham ediyorum.

Avukatlık Kanununun 1238 sayılı Kanunla değiştirilen, daha doğrusu süresi uzatılan geçici 17 nci maddesi, 7 Temmuz 1977 de sona erecektir. Bunun tekrar uzatılması veyahut bir tadile tabi tutulması hususundaki bir teklifin, bir milletvekilinin teklifinin raporda yer aldığını ve buna karşı çıkıldığı hususundaki kaydı teşekkürle karşılıyoruz. Genç meslektaşlarımızın iş sahasını daraltmaya matuf ve kanaatimizce artık haklılığını da yitirmiş olan bu uygulamanın yeni bir uzatmaya tabi tutulmaması hususunda dikkatli bir gayret sarfedilmesi gereğine inanıyoruz. Ancak, bu devre sonunda ne şekilde hareket edileceği hususunda barolarla birlikte Türkiye Barolar Birliği bir görüşe varıp, Birlikte bir hareket tarzı tesbit edilmelidir. Yani, 7 Temmuz 1977 tarihinde iş ne son verileceklere ne gibi işlem yapılacağı belirli bir yöneme bağlanmalıdır.

Sosyal güvenlik konularla ilgili hususlara benden evvel konuşan arkadaşlarım temas ettiği için yeniden temas etmek istemiyorum. Yalnız, konut kredisi konusu mutlaka halledilmelidir. Ve kısa

zamanda halledilmelidir. Çünkü her geçen gün, mesken sahibi olmayan arkadaşlarımızın yeniden mesken edinmek imkânları gün geçtikçe azalmakta ve daralmaktadır; artan taşınmaz mallar kıymeti karşısında ve bilhassa mesken sahibi olmayan meslektaşlarımız ve özellikle genç meslektaşlarımızın hali barolarımız için üzüntü vesilesi olmaktadır. Konut kredisi, bütün dallarda sigortalı olmak mecburiyetinden vareste olarak, böyle bir mecburiyete tabi tutulmadan halledilmelidir kanısındayız.

Ölüm yardım beyannamesini vermeyen arkadaşlarımızın durumu açıklığına kavuşturulmuştur kanısındayız. Açıklığına kavuşan biçimi genel kurulun bilgisine sunulursa memnun oluruz. Yani bununla şunu kastediyoruz: Biz Balıkesir Barosu olarak meselâ; bu beyannameleri toplayıp gönderemedik, çünkü arkadaşlarımız bu beyannameleri doldurmuyorlar. Bundan herhalde anlaşılın diyoruz biz, beyanname vermeyenler, şeyde gösterilen mirasçılara kalacaktır, uygulamanın böyle olacağı hususu veyahut bizim bu anlayışımız Birlikçe mutabakat halinde isek, teyit edilmelidir lütfen.

Bir ufak istirhamım; bize gelen raporlar ve bu genel kurul toplantılarının tutanakları, daha iyi bir kâğıda basılırsa, bilmiyorum çok masraf olur mu, çok masraf olmasını da istemem, fakat daha iyi bir kâğıda basılırsa, bunları kütüphanemizde bir kıymetli hatıra olarak saklamak ve bizden sonra geleceklerin istifadesine sunmak bakımından daha iyi olur kanısındayım.

Burada, müsaade ederseniz sözlerim sona ermek üzere, yalnız bir noktadaki endişemi ifade etmeme izinlerinizi rica ediyorum.

Şimdi efendim, Medeni Kanunda ifadesini bulan bir hukukî ilke var. Kanun lâfzıyla ve ruhuyla temas ettiği bütün meselelerde mer'idir. Bir diğer endişemiz var, diyoruz ki; en büyük zulümler dahi kanunla yapıyor; bazı kanunlar Anayasaya aykırıdır, bazı kanunlar anti demokratiktir. Şimdi, bir taraftan bir hukukun genel ilkesi var; kanunlar mutlaka uygulanmalıdır. Bir taraftan, biz hukukçular olarak endişemiz var; birtakım haksız kanunlar da olabilir.

Şimdi bu iki, tabiri caizse bu iki haklı iddianın ortasındaki sentezi nasıl bulacağız? Eğer biz birtakım kanunlar uygulanmayabilir gibi bir sonuca varırsak, bunun bir anarşi sebebi olmasında toplumdun çekinmez miyiz acaba? Ben de böyle bir endişe uyanıyor. Sonra, kanunları uygulayanlar mutlaka hâkim, savcı ve avukatlar değil; kanunları idare de uyguluyor, kanunları güvenlik kuvvetleri de uyguluyor, kanunları bir tapu memuru da uyguluyor, nüfus memuru da uyguluyor. Şimdi, kanun temas ettiği bütün meselelerde mer'i olduğuna göre, kanunu uygulamaya özendirmemiz gereken bir mevkide olan kimseler olarak ve pek tabii ki birtakım hak ve endişelerle birtakım kanunların Anayasaya aykırılığı veya antidemokratik olduğu, -eski bir terim ya antidemokratik, artık şeyini kaybetti, yeni Anayasa müeyyideleri karşısında, benim görüşüm- Şimdi Anayasaya aykırıdır, bu kanunu uygulamayabiliriz gibi fetvalar bizden çıkarsa, bunun takdir ölçüsü ne olacak? Bu endişemi giderecek bir formül, bir sentez üzerinde de çalışma yapılmasında Türk hukuku yararına, hatta Türkiye'nin toplumsal yapısı yararına büyük yararları bakımından büyük lüzum görüyorum. Lütfedilir bu hususta da bizi aydınlığa kavuşturacak bir çalışma yapılırsa, ve bu çalışmalarımız kamuoyuna da yansıtılırsa, bunda herhalde toplum yararına sonuçlar doğacaktır.

Müsaade ederseniz kısaca tekrar edeyim, yanlış anlaşılması için; hukukun üstünlüğü ilkesi muvacehesinde kanun hâkimiyetinin artık demode olduğu, tamam kabul ediyorum, ancak bir taraftan da bir kanun varsa bu bir tarafa itilemez, uygulanmalıdır. E bunu nasıl gidereceğiz, bu iki şeyi nasıl telif edeceğiz, hangi noktada bir sentez yapacağız? Arzetmek istediğim husus budur.

Lütfedip dinlediğiniz için teşekkürlerimi ve derin saygılarımı sunarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Söz sırası Ankara Delegatesi Sayın İlhami Güven'de. Buyurunuz.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Başkanlar, sayın konuklarımız,

yüce kurulun çok sayın üyeleri;

Yüksek topluluğunuza seslenmenin onuru içinde hepinize en derin sevgi ve saygılar sunarım.

Sayın arkadaşlar, izin verirseniz bendeniz raporu bir biçim yönünden, bir de öz yönünden eleştirmek üzere söz almış bulunuyorum. Ama öncelikle, eleştirilerime geçmeden önce, bu mükemmel bilimsel eseri bize büyük bir emek sonucu lütfeden başta Genel Başkanımız Sayın Hocam Faruk Erem olmak üzere bütün Yönetim Kurulu üyelerine takdir hislerimi, şükranlarımı arz etmek isterim.

Rapor bir yıllık çalışmanın sonucu düzenlenmiştir. Olağan faaliyet raporları şimdiye kadar edindiğimiz usul bilgilerimize göre sene içerisinde olan bütün çalışmaları aksettirmesi gerekir , bütün çalışmaları içermesi gereken rapor niteliğinde olmalıdır. Geçen sene Türk kamuoyunu olumlu biçimde etkileyen, büyük yankılar uyandıran Barolar Birliğinin mevcudiyetini kamuoyuna kabul ettiren iki tane olağanüstü toplantı oldu. Bu toplantılardan birisi 29 Nisan, 1-2 Mayıs 1976 günlerinde İzmir'de, ikincisi de hâlâ aktüalitesini devam ettiren, Devlet Güvenlik Mahkemeleriyle ilgili olan, zannederim 16-17-18 eylül tarihlerinde Ankara'da oldu.

Gönül isterdi ki, bu iki olağanüstü toplantı, olağan toplantı süreci içerisinde yapıldığına göre, kabul edilen önerilerle, onlardan bahsedilmiştir, teşekkür ederim, ama bir de kabul edilmeyen önerilerimiz vardı ve bunlar artık kamuoyunun malı olmuştu. Bu önerilerin de raporda yer alması gerekirdi kanısındayım.

Öncelikle, bunlardan en önemlisi, bütün gönlümce katıldığım, İzmir Barosunun, kıdem konusunda; antidemokratik bir hüküm olan kıdem konusunda getirdiği konu idi. 15 senenin üstünde avukat olmamıza rağmen bu konu, iftiharla arz ediyorum; reddedilmiştir ama, 28'e 32 oyla reddedilmiştir, hatırımda kaldığına göre.

Binaenaleyh, bu konu olağanüstü toplantıda benimsenmiştir. Bu konunun önemine bir kere daha işaret etmek isterim, vaktinizi almazsam. Niçin ben bir günlük pırıl pırıl avukat arkadaşşıma, yasa ile

milyonluk davayı alma hakkı veriyorum da, katili savunma hakkı veriyorum da, bir de seçme hakkı veriyorum da seçilme hakkı vermiyorum...Niçin benim bir yıllık arkadaşım, iki yıllık arkadaşım, avukat genç kardeşim 20 yıllık ağabeyisiyle aynı sırada oturmasın?.. Yönetim Kurulu üyesi olmasın?..Ve niçin baro başkanı olmasın?..O zaman bu, derin derin üzerinde tartışılmış ve kıdemini kaldırılması, demin de arzettiğim gibi çok az bir ekseriyetle reddedilmişti. Arkadaşlar, artık bu antidemokratik hükmün kaldırılması zamanı gelmiştir ve geçmektedir. Buna, üzerine parmak basa basa bir de huzurunuzda bu olağan toplantıda işaret etmek isterim. (Alkışlar)

Yine ben bu toplantıda ve arkadaşlarımız, yine İzmir Barosunun bir önerisi icabı olarak, ölüm tazminatının bir kısmını defin masrafına hasredip, diğer bir kısmını işten ayrılma tazminatına, bu çileyi çeken, mahkeme koridorlarında çırpanan, gayri müsait şartlar altında çalışan bir heyecan kumkuması içerisinde ömrünü tüketen avukatlara Sosyal Sigortalı kıdem tazminatı vermediğine göre bir yaşlılık tazminatı verilmesi fikri ortaya atılmıştı, bu kabul edilmiştir, ama raporda bir satırıla bundan bahsedilmiştir; "üzerinde çalışılmaktadır, henüz istatistikî malumat elde edilememiştir, ~~mağazaları~~ binaenaleyh bu bakımdan çalışılmaktadır" diye geçiştirilmiştir. Bağışlasınlar beni, bu konu da önemlidir, bu konu üzerinde de durulmasını bilhassa istirham etmekteyim.

Yine, staj müessesesi derin bir yaradır. Zaten çocuklarımız dört sene sadece ve sadece Ankara, İstanbul gibi büyük şehirlerde hukuk fakülteleri olduğuna göre, bunun da oradan başka yerlerde açılmasına da taraftar olmadığımı arz edeyim, çocuklarımız Türkiye-mizin muhtelif yerlerinden gelip, binbir müşkülle dört senesini bitirmektedir. Bir de siz buna 1,5 sene eklerseniz, bu büyük haksızlık olur. Bahusus, ağabeyileri bir sene yapar, ondan sonra küçük kardeşleri 1,5 sene yaparsa, bu adaletsizlik olur, bu bize yakışmaz arkadaşlar.

Yine sevgili stajyerlerimizin yarının kamu görevlisi adayı olmaları esas alınarak, nasıl ki hâkim stajyeri maaş alıyorsa,

stajyer de maaş almalıdır, demiştik. Bu önerimiz hakkında da raporda bir hususa rastlamamanın üzüntüsü içerisindeyiz. O halde, bu konular işlenmediğine göre, stajyerlerin mutlaka ve mutlaka mali sorunları ele alınmalıdır, barolar ele alınmalıdır, Barolar Birliği ele alınmalıdır; ama 3-5 stajyere değil, tüm stajyer kardeşlerimize yardım ellerini uzatmalıdırlar ve yardım ellerimizi uzatmak zorundayız.

Şimdi arkadaşlar, bu biçimsel eleştiriden sonra, izin verirseniz şimdi de raporun esasına geçiyorum.

Arkadaşlar raporun esasında da; toplumsal olaylarla meslekî sorunlar olmak üzere iki ayırım yapmak isterim. Hepinizce de bilindiği üzere, her toplumsal olayın sonucu hukuksaldır arkadaşlar. O halde, toplumsal olaylarla uğraşmak, toplumsal olaylara eğilmek kamu görevimizin başında gelmektedir. Tedhiş olayları da, 1975 senesinden beri her gün diyebileceğim şekilde, yalnız ana-baba olarak değil, bu olayların neticesi bütün toplumu üzmektedir. Tedh iş hareketleri, şiddet olayları vardır Türkiye'de. Ahmet Hamdi Sayar arkadaşşıma bütün kalbimle katılıyorum, bu bir gerçektir ve bu toplum olaylarında, şiddet hareketlerinde arkadaşşımdan ayrılacağım. Maalesef liselere inmiştir, üniversitelerden taşmış liselere inmiştir. Hergün içimizi yakan haberler gelmektedir. Binaenaleyh, toplumsal olaylar hukuksal sonuçlar doğurduğuna göre, hukuksal sonuçlar doğran her türlü olayları önlemek de bizim görevimiz bulunduğuna göre, Barolar Birliği bu tedhiş olayları karşısında hiç geçikmeden derhal yasal tedbirler alması ve derhal girişimlerde bulunması zorunludur, bunu iletirim.

Çok mühim bir kamu görevi yapan avukat rahatsız oldukça da vatandaşlara yardımcı olması mümkün değildir. Biz Ankara'da tam altı binaya dağılmış ve bazen sabah saat 9.00'dan, öğlen saat 12.30'a kadar koşmaca oynuyoruz. Bu perişanlık hâlâ devam etmektedir. Bu binayı gördüm, sevindim, inanın hayret ettim, sizlere Allah başışlasın. Temenni ediyorum Türkiye çapında bu çeşit adliye sarayları yapılsın, bunun yarısı da yapılsa razıyım. Bundan iftihar ettim, hayırlı olsun. Bugün adalet sarayları konusu Türkiye'de üzerinde önemle durulacak konulardır. Adalet saraylarında bugün avukat rahatsız olduğu gibi, sayın hâkimler de rahatsızdır, bütün personel rahatsızdır. Adalet Bakanlığı Türkiye'de Maliye Bakanlığından sonra en çok geliri olan Bakanlıktır; ama en çok perişanlık içinde olan Bakanlıktır. Bunu bilhassa belirtmek isterim.

Biraz evvel genç bir kardeşim bir bildiri verdi, haklıdır. O arkadaşşıma sesleniyorum, biz de öyle sığıntıydık 25 sene evvel. Hâkim yanında mahkemede staj yaparken biz de öyle sıkıntıdaydık. Sempati toplayıp dosya almak heyecanı içindeydik. Bugün de böyledir. Bu büyük bir üzüntüdür. Bunun üzerine eğilmek lâzımdır. Ben 25 sene evvel çektiğim ıstırabı biraz evvel aldığım o bildiride aynen yaşadığını gördüm. Bundan büyük üzüntü içindeyim.

Sayın arkadaşlar; Türkiye'miz hazlı bir aşama içerisinde ve hızlı bir gelişme içerisinde. Bunun yanında da arzu etmediğimiz olaylar cereyan etmektedir. Binaenaleyh, Barolar Birliğinden temennim, yasalarımızın bize verdiği olanaklar içerisinde artık Barolar Birliği eylem olarak ne yapacaksa şurada tespit edelim ve bu Türkiye çapında yapılmalıdır. Madem ki baskı organıyız, baskı organının bir unsuru da eylemle kamuoyunu uyandırmak olacaktır.

Hepinize gönül dolusu saygılar sunar, teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın İlhami Güven.

Konuşma sırası Sayın Ahmet Saruhan'ın, buyurun efendim.

AHMET SARUHAN (Kırklareli)- Ben huzurlarınıza benden evvel görüş bildiren Sayın İlhami Güven arkadaşımın temas ettiği konuyla sözlerime girmeyi düşünüyordum ve yine aynı şekilde düşünüyorum.

Stajer arkadaşlar verdikleri bildiride bir sıkıntılarını dile getirmişler ve belli hukuka istinaden bir sıfatla buldukları çalışma içerisinde sığıntı durumunda kaldıklarını şikâyet konusu yapmışlar ve bunu yaşamışlar bittâbil.

Bundan ayrı olarak bir de Sakarya Barosu teklifi olarak bir öneri söylendi ve hâkim stajerlerinin de belli bir süreye bağlı olarak avukat nezdinde stajlarının bir müddetini geçirmeleri uygun olacak şekilde bir gerekçeyle bir öneri ileri sürüldü. Şimdi bütün bunlardan benim ve umuyorum ki, bütün arkadaşlarımın derinlemesine bir tahlille ulaşacakları Türkiye'mize ait bir meselenin mevcudiyeti karşısında bulunuyoruz diye düşünüyorum.

Sayın arkadaşlarım, bizim bir mazimiz var, yani bugün yerden mantar gibi bitmiş bir toplum değiliz. Bu mazimizde biz daima mutlak idare altında yaşamış bir milletin bugünkü nesilleri olarak bulunuyoruz. Kıymetli Hocamız bugün artık bütün modern dimalar tarafından benimsenmiş hukukun üstünlüğü prensibi içerisinde yer alması lâzım gelen veya onu başka bir surette ifadeye yardımcı olacak bir beyanda bulundular ve "bir kepalık söz konusudur, bir de vatandaşlık söz konusudur." dediler. Biraz evvel değindiğim o yüce prensip muvacehesinde,pratik hayatta uygulamada da yer almış şekli muvace-

hesinde bir kepalıktan hiç bir surette söz konusu edilmemesi gerekir. Bunun bugün için artık geçerliliği olmaması icap eder. Hal böyle olmasına rağmen maalesef biz Türkiye'mizde idare edilenlerle idare edenler bakımından bu neticeyi sağlayabilmiş vaziyette değiliz. Bir avukat stajyerinin sığıntılıktan bahsetmesinin bir Baronun hâkim stajyerlerine avukat nezdinde staj yaptırtmak istemesinin nedeni kanımca teoride kepalıktan vatandaşlığa yükselmiş olmamıza rağmen, pratikte hâlâ kepalık, yani mafet, madun durumunun sosyalman yaşamakta olmasından ileri gelmekte olduğu kanaatindeyim ve şunu arz etmek isteyeceğim, bizim Türkiyemizde Barolar Birliği olarak, filvaki Kanun, "Barolar Birliği kamu kurumu niteliğinde bir meslek teşekkülüdür" diyor. Bundan çıkacak mana evvelâ, bizim faaliyetlerimiz mesleğimizin gelişmesine, meslek tesanütümüzün gelişmesine matuf bulunacaktır; ancak mesleğimizin hukuk olması netice itibariyle cemiyet düzeninin bir unsurunu ve hatta onun ülküsünü teşkil eder bir faaliyet alanı içinde bulunmamızdan dolayı biz sadece burada nitekim tabiî olarak cereyan ediyor, meslek meseleleri içerisinde değil, ülkenin, vatandaşın bu çerçevede dahilindeki konularıyla de görüş yapmak, bunları ele almak suretiyle bir vazife yapmış oluyoruz.

Bütün bunlarla kısaca şöyle bir noktaya temas edeceğim, malum-âlileri, toplumsal alanda, özellikle toplum bilimlerinde ve kaldı ki, bugün müspet bilimde dahi % 100 bir kesinliğin söz konusu olmadığı bir vakıa halinde gözlerimizin önünde, toplumsal meselelerde bu büsbütün böyle. O itibarla, toplumsal meselelerde bir taraftan teori, bir taraftan pratiği gözönünde tutmak ve sadece teoriyle meselelerimizin ve toplum meselelerimizin hallinin mümkün olama-

yacağı görüşünü benimsememiz gerekmektedir. Kaldı ki, gerek hukuk alanında, gerek felsefede teori-pratik karşılaşması daima mevcut ve bunların ikisinin karşılaşması ve tevlifi yapılmadıkça gerçek budur, doğru budur demenin imkanı olmadığını da gayet açık olarak hepimiz biliyoruz.

O itibarla, özellikle angle sakson memleketlerde müşahade edilen pratiğe daha fazla yer verme; çünkü bizim eski tabirlerimiz içerisinde hukukta çok kullanılan bir tabirimiz vardı, eşyanın tabiatı diyorduk, bu ise pratik demek. Çünkü, malum teori bir zihin faaliyeti; ama pratikte cereyan eden olaylar sadece bizim zihin çerçevemiz içerisinde tasarladığımız istikametleri ve yapıları taşıyan ve gösteren hareketler halinde gelişmemektedir.

O itibarla, şöyle bir önerime gerekçe olmak üzere maruzatımı söylemiş oluyorum.

Arkadaşlar, yine angle sakson memleketlerde , bilhassa şumüllü durumunu müşahade ediyoruz; o ülkelerde dediğim yaşantı gelengi itibariyle uygulamanın getirdiği veya uygulamanın ortaya koyduğu hususlara istinadta daha fazla isabet olacağı noktayı nazarı sebebiyle bu girişimlere daha fazla yer veriliyor. Orada böyle, şurada şöyle şeklinde bir iki misal vermek suretiyle ve bir de genelliği içerisinde o memleketlerde sivil hayatla resmî hayat arasında bir akım olduğunu müşahade ediyoruz. Oysa, bizde maalesef Osmanlı İmparatorluğu zamanından kalma eski yaşantılar sebebiyle Devlet kapısı bir kapıkulluğu vaziyetinde bir noktadan bir kimse okula girer, diploma alır, staj dediğimiz bir safhadan geçer, ondan sonra hâkim olar. Bu kimsenin şu söylediğim yoldan gelişi içerisinde reel hayatla herhangi bir tecrübesi mevcut değildir. Oysa, geldiği mevkide

doğrudan doğruya hayatın maddesine ait ihtiyaçlara cevap verecektir. Oysa, kendisi bunlarla mücehhez olmamıştır.

O bakımdan kanaatim o ki, bizim memleketimizde de biz sivil hayatla resmî hayatın münasebetini sağlama imkânını elde edersek veya bunun çok faydalı olduğunu kabullenerek bunun mücadelesini yaparak bunu realize edersek, toplumumuza şu meslek topluluğu olarak büyük bir hizmet yapacağımıza kaniyim.

Bunun için de şöyle bir öneride bulunmak istiyorum müsaadenizle; biz tabîî pratiğin içerisinden gelmiş insanlarız, akademik insanlar değiliz, nazariye insanları değiliz. O itibarla terimlerimizde belki tam isabet söz konusu olmayabilir, o bakımdan özür dilerim.

Şimdi toplumun yaşantısında Devlet kurmuşuz. İhkakı hakkı menettikten sonra bir adalet tevzii durumuna giriyoruz. Adalet tevziinin sosyal hayatın beklediği ihtiyaçlara, onun muhtaç olduğu şekliyle verilebilmesi için bu adalet tevziinin , devlet idaresine bağlı olarak yaşayan vatandaşların bağlılık sebebiyle taaddüs eden adalât ihtiyaçlarını sağlamak için mahkemeler kurmuşuz. Biz avukat, hâkimin yardımcısı diyoruz, ben öyle düşünmüyorum. Madem ki, bu adalet tevzii devlet idaresine bağlı olarak bir devlet topluluğu içinde yaşamının zaruretidir, bu toplumsal bir fonksiyondur, bu fonksiyonun o toplumun ihtiyacına uygun şekilde ve ihtiyaç hissettiği anda haketmesi gerekir. Bunun da uzun sözlerle ifade ettiğim şekilde en ehliyetli unsurlarla hâkimi, savcısı, avukatı, yani avukat da hâkime yardım eden kimse değildir bence, o da aynı şekilde o adalet tevziinin içinde , o tevziin tahakkuku mevzuunda bir unsurdur. Şu şekilde ve avukatı bu şekilde gördükten sonra biz,

yargıçlıkla avukat arasında bir pratik kurmalıyız. Bu suretle de pratiğin temin ettiği faydaları sağlama imkânını elde ederiz. Nitekim, İngiltere'de hâkimler avukatlardan olurmuş diye duyuyoruz. Hakikaten bunun çok büyük yararı olacağını tahmin ediyorum.

Arkadaşlar, çünkü hakikaten biz avukat olarak sivil hayatın içerisinde onun, binbir çeşit vakalarla karşılaşmak suretiyle hakikaten fiilî hayatın hem bilgisine, hem tecrübesine sahip oluyoruz; ama maalesef bir kapıkulluğu geleneğinin seyri içerisindeki hâkim arkadaşlarımız bu imkânı bulamıyorlar. Kendisine şahit ifade veriyor, tanığın sorgusu yapılıyor, hayat olaylarının içerisinde gelmiş olmaklığın zaafıyla adam meseleyi ihâta etmekten mahrum kalıyor. Demek ki, bu adalet hizmetinin yerine gelmesinde ne kadar büyük fayda sağlayacaktır.

O itibarla diğer memleketlerde olduğu gibi değil, meselâ diyelim memleketimizde 2 bin hâkim kadrosu var. Bunun hiç olmazsa 500 kadarını pekâlâ avukatlar arasından hâkim tayin etmeye esas olmak suretiyle hâkimlikle avukatlık arasında, sivil tecrübeyle resmî tecrübe arasında bir pratik alışveriş kurmak imkânı hasıl olur. Birliğimizin bu mevzu üzerinde durmasını dilerim şahsen.

Şimdi yine esasım aynı, vatandaşlık kepalik meselesi ve tarihten gelen bir durum, Barolar Birliğimiz ve bütün arkadaşlar idarenin kazaî murakabesinin çok önemli bir şey olduğunu ve bu benim ifade ettiğim kepalik-vatandaşlık münasebetinin halli mevzuunda bu esasın çok büyük hizmet ifa edeceğini düşünerek büyük bir iştiyakla bunu ifade ediyoruz.

Şimdi Türkiyemizde bu fonksiyonu ifa etmek üzere sadece bir Danıştayımız var. Bütün Türkiye'nin her tarafından filvaki muvazzaf

olmayan idare kurullarının da birkısım kararlar üzerinde yetkileri mevcut; fakat bu gayet sınırlı olarak kalıyor. O itibarla bütün idarenin kazaî murakabesi ters bir organla, Ankara'daki Danıştayımızla yapılmak icap ediyor. Kadrosu ne kadar geniş olursa olsun biraz evvel konuşan arkadaşlarımın da ifade ettiği şekilde Yargıtay da büyüyor, büyüyor; fakat maalesef fonksiyonu hasıl olmuyor. O itibarla, zaman zaman çeşitli görüşlerle ale alınan bir bölge idare mahkemeleri meselesi vardır. Bu bölge idare mahkemelerinin bizim vatandaşımızı kepa halinden vatandaş haline çıkarması mevzuunda çok büyük bir hizmet ifa edeceği düşüncesindeyim.

İdarenin kazaî murakabesini hukuktan kısmen haberdar konularla şu veya bu suretle alâkalı kimselerin dışında idarenin kazaî murakabesini sıradan vatandaş maalesef müdrik vaziyette değil; ama bunun ihtiyacı içerisinde herhangi bir haksız kararla karşılaştığı vakit, "Ben mahkemeye müracaat edeceğim" şeklinde birtakım feryatlarla kendisine yönelmiş o haksızlığı dile getirmeye çalışıyor. Oysa sonradan anlıyor ki, durum budur, Ankara'ya başvurmak gerektir; fakat bunun da zamanı uzundur, o bakımdan anında içerisinde tahassül etmiş olan infialli ve hak arama enerjisini durumun böyle olduğunu anladıktan sonra kaybetmekte ve güçlüğüne gördüğü için bazı hallerde vazgeçmektedir.

O itibarla, bölge idare mahkemeleri meselesi üzerinde hem hukukun üstünlüğünün tahakkuku ve hem de idarenin müessir surette kazaî murakabesinin sağlanması bakımından üzerinde durulacak ciddi bir konu bulunduğu görüş ve kanaatindeyim. Bunu ifade ederim.

Şimdi bu iki konunun dışında, meslek yönüne ait bir hususa temas etmek istiyorum.

Arkadaşlar, kanunumuzda Barolar Birliğine kanunen verilmiş vazifelerin sağlanması içerisinde bir kütüphaneler tesisi, tabii bundan anlayacağımız mana hukuk kütüphanesi demektir. Hakikaten Türkiye'mizde neşriyat var, bir kısım arkadaşlar bunu temin ediyor; ama hepsini bir arada ihtiyaç hissedildiği anda bulabilmenin meslekin icrası bakımından ne kadar büyük bir imkân sağlayacağını tasavvur ettiğimiz vakit bunu müşahade ederiz. O itibarla, imkânlar mevcutsa bu bölge hukuk kütüphanelerinin tesisi meselesinde de teemülde bulunulmasını istirham edeceğim.

Ufak bir noktaya değineceğim; Yönetim Kurulu raporunda malum, son zamanların iktisadî gelişimi itibariyle birçok vatandaşlarımız yurt dışına gidiyorlar; ancak yurt dışına giden vatandaşlarla buradaki vatandaşlar arasında birtakım ihtilâflar pekâlâ zuhur edebiliyor. Bunların zuhurunda tebligat bir mesele oluyor. Arkadaşlarımız bulmuşlar bir konsolosluk anlaşmasının burada kolaylık sağlayacağı şeklindeki bir noktayı; fakat buna rağmen pratikte bu tarafa gidilmiyor. Bendeniz şöyle bir düşünce içerisindeyim; yurt dışına giden kimseler başlarını alıp yurt dışına gitmiyorlar. Yetkili mercilerden pasaport ve birtakım resmî mercilerin müsaadesinden veya onlara temin edeceği birtakım belgelerin temininden sonra yurt dışına çıkıyorlar. Bu kimselere Hükümetin teşebbüsüyle acaba kendilerine buralarında aralarında vuku bulacak hukukî ihtilâflarda tebligat yapılmak üzere bir adres bırakmaları mecburiyetini koymaları mümkün değil midir? Şayet bu mümkün olursa, o zaman işlerin bu tebligat yapılma güçlüğünden kurtulmak suretiyle sürüncemede kalan bir kısım işlerin zamanında intacının mümkün olması pekâlâ imkân çevresindedir. Benim arz edeceklerim bunlardan ibaret.

Hepinizi saygı ile selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Ahmet Saruhan.

Söz sırası Sayın Cengiz İlhan'ın, buyurun efendim.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Sayın Başkan , 10 ncu Genel Kurulun sayın üyeleri;

Yönetim Kuruluna hazırladığı bu mükemmel rapor dolayısıyla pek tabii teşekkür doğaldır. Buna ilâve edecek hemen hemen başka bir şey yok. Aslında burada söz almaktan da biraz utanıyorum. Çünkü, bu 10 ncu Genel Kurul oluyor, galiba ikisi hariç 8'ine katılmış bulunuyorum ve şu kubbenin altında savunma hakkı, 141,142, hukukun üstünlüğü, idam cezasının kaldırılması, eziyet ve işkence, yargıç hizmetleri sorunları ve buna benzer diğer sorunlar aşağı yukarı söylenilmedik söz, yapılmadık öneri hemen hemen kalmadı gibi bir şey. Bir bakıma ben dağarcığımı galiba boşalttım; fakat şu kubbenin altında durmadan aynı sözleri söylemenin galiba bir de sebebi var. O da şu zannediyorum; neyi gerçekleştirmek için çalıştığımızı biliyoruz, ama nasıl gerçekleştireceğimizi bilmiyoruz. Zaten benden önce konuşan sayın arkadaşlarım da hemen hemen aynı nokta üzerinde durdular ve şunu memnuniyetle müşahade ettim ki, bu noktada hepimizde bir fikir birliği var.

Şüphesiz, bir şeyi gerçekleştirmek kadar, o şeyi gerçekleştirmek için çalışmak da önemli bir şeydir. Sorunları tespit şüphesiz bir çalışma, önemli bir çalışma; ama ilk aşama oluyor. Artık 10 ncu Genel Kurula Türkiye Barolar Birliği bazı hususları gerçekleştirmiş olarak, hiç değilse bazı kanun tasarılarını hazırlamış olarak gelmeliydi.

Biraz önce arkadaşlarımla konuştum, Türkiye Barolar Birliği

Yönetim Kurulu kaç tane kanun tasarısı hazırladı diye. Benim hatırlayabildiğim kadar, zannediyorum üç kanun tasarısı oluyor. Bu üç kanun tasarısı da eski yazılı metinlerin yeni yazıya dönüştürülmesi, kanunların yapılması için kanun tasarısı hazırlanması ve bir de bu raporda mevcut olan parlamenterlerin yapabileceği işlerle ilgili.

Sayın meslektaşlarım, oysa birçok büyük sözleri bir tarafa bırakıyorum, Türk avukatı Batı'lı meslektaşından daha az saygın bir kimse değildir. Türk avukatı, dünyadaki diğer avukatlardan daha az güvenilir bir kimse değildir; ama bugün kanunlarımıza göre Türk avukatı, kendisine güvenilmeyen, kendisine bir belge verilmeyen kişidir, kendisine bir dosya tahkik ettirilmeyen kişidir. Dünyadaki bütün avukatlar bu haklara sahiptir; fakat Türk avukatı bu hakka sahip değildir.

Dün Bolu'da 25 yılını dolduran meslektaşlarımız için bir tören yapıyorduk, orada bu mesleğin yüceliğinden bahsettik ve Sayın Hocamız Batı'dan örnekler getirdi; ama avukatın saygın olabilmesi için Türk avukatının toplumda saygınlığını koruyabilmesi için aynen Batı'daki avukat gibi birçok haklara sahip olması lâzım. Bu noktayı unutuyoruz. Zannediyoruz ki, Avukatlık Kanununda 4 maddeyi değiştirmekle, Avukatlık Kanuna "Avukatlık bir kamu hizmetidir" demekle, resmî daireler avukatlara yardımcı olacaktır hükmünü koymakla mesele çözümlenebilir. 1136 sayılı Yasadan bu yana 7 sene geçti; ama bendeniz koridordaki bir avukatım, 25 senedir cübbe taşıyorum, benim yaşamımda önemli bir değişiklik olmadı.

Oysa, Barolar Birliği kurulurken, hepimiz yaşamımızda, mesleğimizde ve çalışmalarımızda önemli değişiklikler, önemli katkılar

olacağına inanarak bu işe girdik ve gençliğimizin önemli bir bölümünü buna adadık. İlerdeki kuşaklar bizim burada neler konuştuğularımıza belki bakacaklar; ama o kadar önem vermeyecekler. Neleri gerçekleştirdiğimiz onlar için önemli. Eğer bizim kuşak ilerdeki kuşaklara bir şey bırakacaksa, arz edeyim iki şeydir bugünkü duruma göre; birisi, avukatlığın sosyal güvenliğidir; ikincisi, Türkiye Barolar Birliğinin kurulmasıdır. Henüz bunun ötesinde gerçekleştirebildiğimiz, avukatı avukat yapan, savunmayı kutsileştiren bir noktaya gelebildiğimizi iddia edemeyiz. Kendimizi ve çalışmalarımızı fazla önemsemeyelim. Bu belki benim mizacımdır, suçu önce kendimde ararım. Biz de suçu önce kendimizde arayalım.

Eskiden kitaplarda okurduk, şimdi televizyonda görüyoruz. Komser diyor ki, "Bundan sonra söyleyeceğiniz her söz aleyhinize delil olacaktır." Özgürlük, eşitlik bir bakıma budur. Siyasal özgürlük şüphesiz, siyasal eşitlik şüphesiz; fakat yargı eşitliği, demokratik yargı nerede? Türkiye'de hangi komser, hangi sanığa bu sözü söyler arkadaşlar? Türkiye'de hangi komiser, hangi savcı bir avukata o anda, "Buyurun" der arkadaşlar? Biz henüz bu hakkı intisap edememiş durumdayız. (Alkışlar)

Artık bütün bunlara rağmen buraya geliyoruz ve fildaki hikâyeye dönen hukukun üstünlüğünden bahsediyoruz. Rica ederim, bu hukukun üstünlüğü artık o kadar soyut bir kavram oldu ki, kimine göre ayak, kimine göre soba borusu, kimine göre hortum kimine göre göz, kimine göre karın. Meseleleri somutlaştırmak, meseleleri gerçek noktalarına getirmek mecburiyetindeyiz. Getirmedığımız sürece, çok özür dilerim, bu sözlerden ve kelimelerden ibaret kalacaktır. Bu da bizleri birtakım kelimeler söyleyen geveze kişiler ola-

rak görmelerine neden olacaktır.

Şüphesiz, konuşmanın hiç bir zararı yok; ama öyle çok büyük faydası da yok.

Baromuz demokratik yargı meselesi üzerinde ısrarla durmaktadır. Türkiye'deki gerek özel hukukta, gerek idare hukukunda ve gerekse ceza hukukunda yargının demokratik olmadığı inancındadır. İdare ile, kamu hakları ile kişi arasında bir eşitsizliğin mevcudiyetine inanmıştır. Hemen burada bir parantez açayım ve bir anımı arz edeyim.

Şu bulunduğum kürsü, Sayın Başkan Tekin Yaman Bey hatırlattılar, bir tarihte Adapazarı'nda Barolar Birliği Yönetim Kurulu olarak bir toplantı yapmıştık. Bu da Barolar Birliğinin Anayasa Mahkemesinde dava açma hakkı ile ilgili bir konuydu. Sakarya Barosu mükemmel bir rapor hazırlamıştı, şu toplantıda oturuyorduk. Bu kürsü düzeni bizim dikkatimizi çekti. Dediler ki, "Aslında bu Cumhuriyet Savcısının kürsüsü biraz aşağıdaydı. Hâkimlerle aynı seviyede değildi; fakat savcı bunu katıyen kabul etmedi, hâkimlerle kendisini aynı seviyeye çıkardı." Oysa biliyorsunuz, savunmanın kürsüsü daima aşağıdadır. Savunma ile iddia arasında bu eşitsizlik var oldukça, biz savunma hakkının kutsiyetinden istediğimiz kadar bahsedelim, bu bir noktadan sonra hikâyedir, lâftır. Ne yapacağız?.. Bence her şeyden önce gizliliğin kalkması lâzım arkadaşlar. Eğer eziyet ve işkence varsa, gizliliğin kalkması önce buna engel olacaktır. İkinci olarak iğneyi kendimize batıralım, çok yaygın bir biçimde ileri sürülen bazı etkilerden yararlanma söylentileri de bu gizliliklerde ortam bulmaktadır. Tabii başta da sanığın hakları gelmelidir. 4- gün avukatından uzak, emniyette her türlü işkenceye maruz bir kimse-

nin ilerde son tahkikat safhasında savunmasını üzerinize alırsanız, yapacağınız savunma ancak "bir iki maddeden nasıl yararlanabilirim" den ibaret kalır ve orada biter. (Alkışlar)

Ben ceza avukatı değilim; ama avukatlığın her şeyden önce müdafiîlik olduğunu biliyorum. Mesleğin başlangıcı bu. İdare hukuku bundan farklı değil. İdareye karşı açtığınız davalarda bütün belgeleri inceleme ve davanızı ona göre düzenleme olanaklarınız her halde çok fazla değil, bunu yakinen hepimiz biliyorsunuz.

Meseleyi daha etraflı olarak üzerinde durabilirim; ama bu hepimizin yıllarla yaşadığınız ve yıllarca tespit ettiğiniz bir sorunun ayrıntılarını hepimiz biliyoruz; ama şu noktadayız arkadaşlar, bunun çaresini behemahal bulmak mecburiyetindeyiz. Türk avukatının saygınlığını ve güvenilir kişi olduğunu kanunlarla tespit etmek mecburiyetindeyiz. Bunu sözlerle katiiyen sağlayamayız.

Eğer bu olmazsa, ister 500 maddelik meslek kuralı tespit edelim, isterseniz Avukatlık Kanunu yeni baştan 10 misli haklarla düzenlensin, varacağımız sonuç değişmeyecektir. Türk avukatı yine koridorlardaki kötü lafazan kişi olacaktır.

Raporda temel kanunlarla ilgili bir bölüm var. Aslında Türkiye Barolar Birliği gerek Medenî Kanununun, gerek Ceza Kanununun 50 ncü yılı ve Anayasanın da 100 ncü yılı olan bu sene bence fırsatları tam değerlendirememiştir ve bu konudaki düşüncelerini sadece rapora aktarmakla bir iki bildiriye konu yapmakla yetinmiştir.

Oysa, düşünce özgürlüğü, toplanma özgürlüğü, buna benzer diğer haklardan bahsediyoruz; ama kişinin sosyal ve iktisadî hakları güçlü değilse, aynı ölçüde güçlendirilmemişse, aslında bir noktada idealizme kaçmış oluruz.

Bugün Borçlar Kanunu, Medenî Kanun, kişinin sosyal ve iktisadî yaşamına uyuyor mu? Uymuyorsa, uyması için neler lâzım gelir? Bu kanunu uygulayan, hayatın içinde olan ve bürokrat olmayan biz avukatlar bunları iyi bilebiliriz. Bu konudaki düşüncelerimizi tespit edebiliriz ve bazı sonuçlara varabiliriz. Örneğin şunu arz edeyim;

Biz İzmir'de Medenî Kanununun 50 nci yılı dolayısıyla bir toplantı yaptık, bir profesör geldi, onun tebliğinden ben taksitle satışla ilgili Borçlar Kanununun o iki maddelik hükmünün İsviçre'de değiştirildiğini, aşağı yukarı 20-25 madde ile bunun yeniden düzenlendiğini öğrendim. İsviçre bunu yapıyor, diğer ülkeler çok daha başka noktalarda kişilerin modern yaşamdaki haklarını garanti altına alabilecek mevzuatlarında değişiklikler yapıyor. Oysa, biz bunların hiç birininin farkında değiliz; ama farkında olmamamızın da sorumluluğunu bilmemiz lâzım.

Bu genel açıklamalardan sonra raporda sosyal güvenlikle ilgili bir noktaya dokunmak isteyeceğim. Bu sene sosyal güvenlik bakımından mevzuatlarımızda önemli değişiklikler oldu. Bir defa her şeyden önce biliyorsunuz ki, Emekli Sandığına tabi olan avukatların stajdaki hizmetleri borçlanma suretiyle emekliliğe sayıldı; ama bizler övey evlât, yani Sosyal Sigortalara tabi olanlar için böyle bir imkânolmadı.

Bunun gibi, bu sene hepimiz çok iyi biliyorsunuz ki, sosyal Sigortaya tabi bir hizmette çalışıp da Sigortaya tabi olmamış hizmetlerin sayılması için borçlanma suretiyle bir olanak sağlandı. Biz bunlardan da yararlanamadık. İsterseniz konuyu biraz daha açayım.

Biliyorsunuz bizim ancak 10 senemiz sigortaya tabi oluyor, diğerleri tabi olmuyor. Oysa bugün avukatlık, sosyal sigortaya tabi bir hizmettir. Şu halde bizim 10 seneden geri kalan hizmetlerimizi de borçlanmak suretiyle sigortaya tabi tutmamız ve 25 yılı doldurunca emekli olmamız için şüphesiz bazı çalışmalar yapılabilirdi, buna stajın da katılması mümkündür; fakat ben e bunden daha önemli olan nokta şu;

Asgari ücretler duñmadan değişiyor. Asgari ücretler değişince sigortanın tabanı da değişiyor. Bugün İzmir Barosunda 5 yıllık avukatla 1 günlük avukat aynı günlük kazanç üzerinden prim ödüyor. Tavan değişmediği sürece bu yeni başlayan avukatın aleyhinedir. Tavan değişirse bu eski avukatın aleyhinedir. Ortada çözümlenmesi gereken bir sorun vardır.

Zannediyorum İzmir Toplantısında Barolar Birliğine verdiğimiz Avukatlık Kanunuyla ilgili raporumuzda bu konuya değinmiştik; ama biz meslektaşlarımızdan bu konunun ne olduğuna dair sorulan cevaplara Barolar Birliğinden aldığımız bir cevapla cevap verme inkârına şu geçtiğimiz yıl içerisinde maalesef sahip olamadık.

Aslında bence Barolar Birliği Yönetim Kurulunun asıl üzerinde durması ve düşünmesi lâzım gelen bir diğer nokta, kendisini giderek tabandan, genç meslektaşlardan soyutlamaya başlamış olmasıdır. Şunu hemen üzüntüyle müşahade edeyim ki, birçok meslektaşlarımız Barolar Birliğinin artık meselelerine fazla sahip çıktığı inancında değillerdir.

Oysa, bu müessesese hepimizindir, Türk milleti için kurulmuştur. Bu millete yardımcı olma çabasıındadır, Türk adaletine yardımcı olma çabasıındadır ve bunları gerçekleştirirse biz de bu memlekete bir şey

katabilmiş, halkımıza bir şey verebilmiş olmanın, bunda çok küçük de olsa bir katkıda bulunabilmiş olmanın huzurunu hissedeceğiz.

Bir de adlî yardım konusuna dokunmak istiyorum. Aslında adlî yardım müessesesi 19 ncu asırdan bu tarafa intikâl eden bir iyilik yapma, hayırkever baro çizgisi içerisinde bu hizmetleri götürmektedir ve bu haliyle avukatlık hizmetlerini sadece varlıklıların yararlanabileceği bir hizmetler görünümüne sekmektedir.

Burada iki durum düşünülebilir. Bir, adlî yardımın Barolar dışında örgütlenmesi, biz buna karşıyız. Adlî yardım Baroların işidir; ama adlî yardım fonuna Devletin katkıda bulunmaması olanaksızdır. Diğer teşekküllerin katkıda bulunmaması olanaksızdır. Eğer Anayasanın 122 nci maddesine tabi diğer meslekî kuruluşların kuruluş kanunlarını incelediyseniz görürsünüz ki, içlerinde sadece aidatla geçinen tek meslek kuruluşu Barolardır. Diğer meslek kuruluşlarının hepsi yaptıkları hizmetlerden çok büyük olanaklar sağlamaktadırlar ve bu olanaklarla pek tabii ki hizmetlerini geliştirebilmektedirler. Madem ki, Baroların sadece geliri aidatlarıdır ve Barolar bir adlî yardım yükü altındadır, bütün Barolar zannediyorum bundan şeref duymaktadır, şu halde buna Devlet ve diğer meslek teşekkülleri bir kanun hükmüyle katkıda bulunmalıdır, bu tasarının hazırlanması yolunda Barolar Birliği Yönetim Kurulu açmalıdır. Barolar Birliği Yönetim Kurulunun maalesef bence bir çalışma hatası var. Bütün meseleleri kendi üzerine alıyor ve gidererek bir bilim komisyonuna dönüşüyor. Oysa, bir Yönetim Kuruludur, teorik meseleleri, çözümlenmesi gereken, araştırılması gereken meseleleri komisyonlarda tespit ettirebilir, ona düşen, kabul ettiği takdirde varılan sonucun nasıl gerçekleşeceği yollarını araştırmak ve ger-

çekleştirmeye çalışmaktır. Hem teorik çalışmayı yapmak, hem çözümlere varmak, şüphesiz hem de sonuçlarını gerçekleştirmek olası değildir. Ben de idareciyim ve idareciliğin ne kadar zor olduğunu biliyorum; ama bunun zorluğu, bizden hizmet bekleyen kişilerin bu hizmetlerini yerine getirmememize veya onların eleştirilerine muhatap olmamamıza neden olamaz.

Sayın meslektaşlarım, sözlerimi bitirmeden iki konuya değineceğim. Birisi, Sayın Suat Bey işaret buyurdular, ölüm yardımı. Raporda İzmir Barosunun da hiç ölüm yardımı göndermediği yazılmıştır. Burada bir mahsup ve tahsis anlaşmazlığı var. İzmir Barosu bu sene Barolar Birliğine 155 bin lira göndermiş bulunmaktadır. Bunu bu şekilde tasyif etmiş olayım.

İkincisi de, bunu lütfen özürlerimi kabul ederek arz etmiş olayım, İstanbul Barosuyla ilgilidir. İstanbul seçimlerinden önce her halde bir yanlış beyan olacak bu, Basında İstanbul Barosunda bir grubun Türkiye Barolar Birliğine gelince onu bir çizgiye getirdiği ifade edildi, ya da ben öyle anladım. Oysa, hepiniz biliyorsunuz ki, şu Genel Kurulda fikirler serbestçe ortaya atılır ve kararlar bu fikirlerin serbestçe tartışılması konusunda alınmış olur. Zannediyorum bir yanlış anlaşılma var, her halde tashihi buyuracaklardır.

Efendim, saygılarımı kabul ediniz. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Söz sırası Sayın Bilgay Esemeli'nin, buyurun efendim.

BİLGAY ESEMENLİ (Ankara)- İzmir Barosunun çok kıymetli Başkanının güzel konuşmasından sonra konuşmak imkânı biraz zor olacak; ama ben de size renkli çizgilerle kısa ve sizi üzmeden bazı avukat-

dertlerinġ ve rapor üzerindeki tenkitlerimi arz etmeyi vazife bileceğim.

Cumhuriyetin ikinci yılında 1925 yılında Cumhuriyetin ilk yüksek okul müessesesi olan Ankara Hukuk Fakültesi bildiğiniz gibi Türkiye Büyük Millet Meclisinin küçük salonunda Mustafa Kemal tarafından açılıyordu. Açılırken, Mastafa Kemal'in şu sözlerini hiç bir zaman unutmamak lâzımdır; "Cumhuriyete bağılı bir hukuk nesli yetiştireceğiz." Bu sözleri söylediğı zaman Mustafa Kemal Cumhuriyetin ikinci yılında ve yetişmemiş bir hukuk neslinin olduğı ortamda idi. Aradan geçen 50 yıl, çok sağlam ve Cumhuriyete bağılı ve bugün 54 yaşına gelmiş bir neslin, bir hukuk neslinin yetiştirilmesini sağlamış ve bu imkânı temin etmişti.

Atatürk'deki Cumhuriyetâ bağılılık, her Türk hukukçusunun en sağlam prensibi olmalıdır arkadaşlar. Bu prensip, Atatürkçülük kadar, vatan sevgisinin de ifadesidir. Size Atatürk'e ait çok küçük bir hatırayı naklederek tenkitlerime geçeceğim.

1936 yılında ortaokulun 6 ncı sınıfına başladığım zaman bana küçük bir kitap hediye edilmiş, bu kitap kırmızı kaplı ve üzerinde beyaz ay-yıldız var ve bu ay-yıldızın altında Türkiye Teşkilâtı Esasiye Kanunu yazıyor ve içinde Millet Mektebi talebelerinden Bilgay Esemeli'ye Mustafa Kemal'in hediyesidir. Altında Gazi Mustafa Kemal mührü ve Mustafa Kemal'in bir kılığı gibi uzanan imzası mevcut. Bize 40 sene evvel Mustafa Kemal neden böyle ortaokul talebesine bir Teşkilâtı Esasiye Kanununu hem de ciltli olarak hem de bugüne kadar muhafaza edilecek çapta bir kitap olarak bize hediye etmiş. Onu bu toplantıya ve yedek olarak katıldığım bu toplantıya getirmek de isterdim. Bunda şunun işaretini buldum;

Mustafa Kemal diyor ki, "işte size belki bugün anlayamayacağınız; fakat yarın çok şeyler çıkaracağınız ve bağlı olmanızı istediğim bir şeyi armağan ediyorum." Cumhuriyeti nasıl korumak lâzım gelirse Anayasayı da öyle korumak mecburiyetini veriyor.

Arkadaşlar, bildiğiniz gibi avukatlık mesleği yanlış anlaşılan, herkes tarafından asırlardan beri yanlış anlaşılan bir meslektir. Şu kara cübbelerin bile kara talihleri var. O kadar kara talihleri vardır ki, bildiğiniz gibi büyük Frederik, avukatların kendisini çok uğraştırmalarından ötürü olacak, onlara siyah elbise giysinler diye lanete uğratmak mı istemiştir? Ama, bilin ki biz çok uğraştırırız; ama hakikaten en doğruyu, en zor çözümü de biz avukatlar getiririz. Avukatlık mesleği aslında bir hitabet mesleği olarak başlamıştır; ama artık o hitabet mesleğinin çok üstünde, toplum meselelerine eğilen, toplumun meselelerine hâkim olan bir meslek durumuna girmiştir.

Müsaade ederseniz, bu küçük konuşmadan sonra raporda eksik olduğuna inandığım noktalara geçmek isterim. Birincisi; biliyorsunuz geçen sene ve ondan evvelki sene iki büyük seneyi devriye idi. Atatürk'ün inkilâplarının en büyük çivisi mutlaka hukuk inkilâbıyla çakılmıştır; ama ben Ankara'da olmama rağmen, hiç bir teşekkül, hiç bir Baro 50 nci yılı sebebiyle hukuk inkilâbının 50 nci senesi dolayısıyla beni bir yere çağırmamıştır. Bir avukat olarak hiç bir toplantıya çağırılmadım ve bulunmadım. İsterdim ki, Barolar Birliği bu büyük günü bütün Barolara tamim etmek suretiyle kutlamak imkânını bulsun ve bunu yapsın . Bunu yapmadığı için hakikaten üzüntü duymaktayım.

Raporun 5 yıllık planından bahsediliyor ve 109 ncu sayfasında adalet hizmetleri üzerinde duruluyor.

Arkadaşlar, buraya gelirken yüzlerce arkadaşım dedi ki, "Ne bizim bu halimiz, gidin de söyleyin bunu." Ben de işimi gücümü bıraktım buraya bu meseleyi konuşmaya geldim.

Mesele şu; böyle adalet binası olmaz arkadaşlar, böyle bir hizmet olmaz. Gördüğünüz gibi ben Trabzon'dan İzmir'e kadar adliye binası görmedim Türkiye'de, böyle bir şey yok. Kasabaların hali daha feci. Köylüler yerlerde oturmuş, keleşçeler atılmış, jandarmalar duruyor, levhalar okunmuyor ve hangi mahkemeye gireceğinizi bulamıyorsunuz. Artık bunlar o kadar fersude ki, anlatılacak gibi değil. 15 sene evvel Baroya müracaat ettim, Ankara adliyesinde tesbit yaptırın arkadaşlar dedim. Etiler, ne oldu? Aradan 10 sene geçti. Barolar Birliği kurulalı 7 sene geçti, bu mesele niye ortaya getirilip de ciddi şekilde televizyona, radyoya getirilmedi, bunun dışında Hükümete de götürülmedi arkadaşlar. Ben isterdim ki, Adalet Bakanı şu toplantımızda bulunsun, isterse alkışlansın, isterse hiç alkışlanmasın; ama mühim olan o cesareti göstere sin ve o inancı göstere sin. Bildiğiniz gibi 30 yaşındaki Mahmut Esat Türk hukuk inkilâbında payı bulunan insandı. Benim bildiğime göre Adalet Bakanı Sakarya'lıdır ve şu anda başka seyahatlerde değil, Türk hukucusunun ve 15 bini geçen Türk avukatlarının meselelerine bir parçacık gelsin de burada eğilsin ve bunu görmemenin, bunu hissetmemenin bunu orada görememenin ıstırabını duyuyorum. Yüzlerce, binlerce avukat arkadaşımın derdini buraya getirmek için geldim buraya.

Arkadaşlar, 8 katlı bir binaya daha bir hafta evvel bir müvekkilin hanımı bacakları yürüyemeyerek geldi. Emin olun Ankara gibi

bir yerde asansör işlemiyor. 8 katı çıkartmanın ıstırabını duydum ve bana "Siz nasıl avukatsınız, siz kendi hakkınızı aramaktan âcizsiniz. Avukat önce kendini arar, sonra müvekkilinin hakkını arar, sonra toplumun hakkını arar." dedi. Biz kendi hakkımızı arıyamadıktan sonra, biz müvekkilimizin hakkını arıyamayız. Hele toplumun hakkını hiç arıyamayız arkadaşlar. Ben 15 senedir Bakanlara çıkıyorum, ben 15 senedir adliye adliye dolaşıyorum, bunun dışında gazetelere yazılar yazıyorum; ama istiyorum ki, benim tek başıma gayretimle değil, Baroların ve bunun üstünde Barolar Birliğinin çok ciddi çalışmalarıyla halledilecek bu meselelere iyice parmak basmak lâzımdır arkadaşlar.

Dikkat edin, bu meseleler nasıl hallolur, ben kendim bakana çıktım, "Olur" dedi. Demek ki, bu meseleler yok ortada. Türkiye'nin her yerine duyurulsun. Yaşları 50-60 olan insanlar adliyelerde 8 kat yukarı çıkıp aşağı inecek, bir daha aynı şekilde aşağı inip yukarı çıkacak, bu medenî dünyada olacak şey midir bu?

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Hangi Bakana çıktınız?

BİLGAY ESEMENLİ (Devamla)- Adalet Bakanına çıktım.

Şimdi ben şunu demek istiyorum. Arkadaşlar, biz Barolar Birliği olarak her şeyden evvel her türlü mücadelemizi yapabiliriz; fakat diyalog kurmalıyız, icap ederse Hükümetle temas etmeliyiz. Bu mevzuu Türkiye'nin her tarafında harabeye dönmüş olan adalet binaları mevzuuna iyice izah etmeliyiz ve icap ederse gazetelerde neşriyat yapmalıyız, bu meseleyi halletmek yoluna gitmeliyiz. Bunu yapmazsak, biz kendi vazifelerimizi yapmayan, kendi haklarımızı aramayan, hele müvekkilimizin haklarını hiç arıyamayacak duruma düşen insanlar oluruz.

Bir mahzen memurlukları işi var, davalar bitmiyor diyoruz, doğru bitmiyor; ama her davanın ondan evvelki bir dava ile irtibatı var. Hani nerede mahzen memurlukları, hangî nerede o Bakanlık? Ne mahzen memurluklarından haberleri var, ne mahzen memurluğu kuruluyor, 8 ayda Ankara gibi bir yerde bir dosya çıkarılıp gelmiyor. Biz önce kendi işlerimizin üzerinde duralım arkadaşlar. Önce kendi işlerimizi bir kere halledelim de, ondan sonra kalkalım toplumun meselelerine geçelim. Ben Barolar Birliğinden evvel emirde bu mevzuların üzerine eğilmesini, icap ederse Hükümetten, icap ederse Bakanlar Kuruluyla temas etmesini, o da olmuyorsa bu işi Cumhurbaşkanına kadar götürmesini istihham ediyorum ve bunu bir vazife biliyorum.

Hepinizi hürmetlerle selâmlarım arkadaşlar. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Bilgay Esemeli.

Söz sırası Sayın Fuat Akkoyunlu'da, buyurun efendim.

FUAT AKKOYUNLU (Gümüşhane)- Sayın Başkan ve Barolar Birliğinin avukatlık hizmetine büyük hizmeti olmuş muhterem Başkanı ve değerli meslektaşlarım;

Sizleri ilk defa Samsun'da Baro vasfına erişip de Samsun toplantısında Barolar Birliği toplantısına katılan Türkiye'nin en genç Barosu sayılabilecek Gümüşhane Barosu adına içtenlikle ve saygılarımla selâmlarım. (Alkışlar)

Ben geçen yılların getirdiklerini Sayın Başkanımızın burada özet halinde sunduğu raporda bütün anlatımıyla ve avukatlık mesleğine yapıcı katkılarıyla izledim. Ancak, tamamen Türkiye'de adalet dağıtımındaki yersizliklere ve avukatların bilhassa mahkemelerde ve kişisel sorunlarında uğradığı onur kırıcı hareketlere karşı büyük

bir aksülamel ve büyük bir tepki gösterilmesini raporda bunu daha iyi bir şekilde dile getirilmesini bekleyen birisiydim. İlk toplantıda demiştim ki, biz Anadolu'nun uzak bölgesinde yaşıyoruz. Hatta büyük şehirde yaşayan avukatlardan da bir yerde çok çok mağdur, zira meslekte henüz stajını bitirmiş ki, stajın anlamı da hepimizce malumdur, hâkim arkadaşlarımız, (parantez içinde söylemek mecburiyetindeyim, hiç kimseyi kişisel olarak herhangi bir şekilde itham etmiyorum) stajını bitirmiş ve meslekten torbaya girip kurayı çekiyor ve neticesi cinayet davalarıyla bitebilecek intifa davalarına o henüz hukukun daha yeni yeni nitelendirdiği vasfına dahi kayuşmamış meslektaşlarımız bu davalarda başarılı olabiliyorlar mı, olamıyorlar mı, bunu hukuk bilgisi olan sizlerin takdirine bırakıyorum.

Ancak, ben yine uzak yerlerin çektiği ıstıraplardan birinin de, hâlâ Osmanlı Devrinden kalma birtakım feodal kalıntıların adaleti etkilediği yönündedir. Sayın Hocamız bu feodal kalıntıların adaleti etkilediği yönünden bizim konuşmamıza verdikleri cevapta bizleri haklı bulmuşlardır; ancak biz yine ısrar ediyoruz ve tekrar ediyoruz ki, gerçekten Türk toplumunda Osmanlı feodalitesinin kalıntıları adaleti etkileyecek şekilde kanlı pençelerini uzatmaya devam etmektedirler. (Alkışlar)

Ben ayrı bir noktaya temas etmek istiyorum. Sayın Hocamız TRT ve Basınla olan ilişkilerde raporda da belirtti, burada da özetli bir şekilde bize izah etti. Ben isterdim ki, bu TRT ile olan ilişkilerde Sayın Hocamız bu rapora hiç olmazsa Anayasadaki Tabii Hâkim müessesesini, Anayasadaki Tabii Kaza müessesesini ve Kuvvetler Ayrılığı sistemini ihlâl eden kişilerin, ihlâl eden mü-

esseselerin de Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesine göre adalet önünde hesap vermelerini bu raporda önersinler. Zira, Danıştay bir adalet müessesesidir. Bunun verdiği kararlar Anayasamızın hükümlerine göre icra fonksiyonlarına haizdir. Danıştayın verdiği karar icra edilmiyorsa, Danıştayın varlığının sebebi nedir? Şu halde, Anayasada belirlenen Tabii Hâkim müessesesine ve Anayasada belirtilen Tabii Kaza müessesesine ve Kuvvetler Ayrılığı sistemine karşı gelenlerin mutlaka Türk kamuoyunun vicdanında mahkeme edildikleri gibi adalet önünde de mahkeme edilmelerini bir avukat olarak ben istiyorum ve bir dahaki...(Alkışlar)

Sayın arkadaşlarım, biz TRT'ye Gümüşhane Barosunun toplantısı için bir telgraf çektik, telgrafın meali aynen şudur:"Biz burada yaşıyoruz, yaşadığımız bölge belli Doğu Anadolu ile Doğu Karadeniz'in arasına sıkışmışız. Biz kendi olanaklarımızla bir Baro kurduk ve bu Baro aynı zamanda Türkiye Barolar Birliğinin de mensubudur ve avukatlık statüsünü taşıyan kişilerin toplumdur. Bunların birtakım sorunları vardır. Sayın Başkan, hiç olmazsa satınız gelmeyecekseniz, bize bir muhabir gönderin de kamuoyuna aktarılması yönünden sorunlarımızı dile getirelim." Üzülerek söyleyeyim, ne bir muhabir geldi, ne de telgrafımıza cevap geldi.

Muhterem arkadaşlarım, zamanın geçmiş bulunması nedeniyle konuşmalarımı kısa kesmek mecburiyetindeyim. Ancak, meslekî sorunlar yönünden bazı hususları ve hatta Barolar Birliği Yönetim Kurulunu da bir iki yönden tenkit etmeden geçemeyeceğim.

Malum, avukatların adalettteki en bariz vasıfları müdafilik-tir. Müdafii fonksiyonunu ifa eden ve bunu şerefle ifa eden avukatlara karşı "konuşma" diye hitap eden kişileri biz Baroya ve

Barolar Birliğine yazmışsızdır; ama henüz bir netice çıkmamıştır. Verdiğim tarih 1976 yılının Eylül ayıdır, şimdi 1977 yılının Ocak ayındayız.

Bizim bu kişisel nedenlerimizi anlattıktan sonra, sizlere şunu söylemek isterim; bugün Ankara ve İstanbul Hükük Fakültelerinde sözlü imtihan kalkmıştır. Sayın Başkanımız aynı zamanda akademik kariyere mensup bir profesördür. Şimdi ben bunu dilek olarak söylemiyorum; ama hukukçu olma niteliğindeki zorunluluğun orjininde yatması nedeniyle söylüyorum. Hukuk Fakültesinde sözlü imtihan süzgecinden geçmeyen kişi gerçek hukuk nosyonuna sahip olabilir mi, olamaz mı, yine ben bunu sizlerin takdirlerine ve Sayın Yönetimimize belirtmek fayda umuyorum.

Kısacası, arz etmek istediğim, bütün bunlar dediğimiz gibi Doğu'nun ve Doğu Karadeniz'in çektiği sıkıntılardır. Adaletin dağıtımındaki sıkıntılardır, Adaletin baskıya uğradığı sıkıntılardır; ama yine burada da belirtmek isterim ki, Türkiye'de gerçekten vicdanlarıyla hareket edebilen ve gerçekten birtakım kamu olaylarında en objektif karar vermesini bilen şerefli hâkimlerimiz ve biz bunu hiç bir şekilde art niyeti olmadan savunan yürekli avukat arkadaşlarımız vardır. Türkiye'de adalet, demokratik nizam var olduğu müddetçe en iyi düzeye ulaşacaktır. Çünkü, hocamızın da dediği gibi, demokrasiye inanıyorsak, adaletin varlığına inanalım. Zira, adalet gerçekten mülkün temelidir. Biz bu ilkeye inanmış kişiyiz ve bu adaletin tevziinde de hiç bir aksaklık olmadığı zaman o ülke mutlak surette demokratik kurallar içinde çok mutlu olmuştur ve mutlu olacaktır.

Hepinizi saygıyla selâmlıyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Akkoyunlu.

Söz sırası Sayın İhsan Onar'da, buyurun efendim.

İHSAN ONAR (Konya)- Sayın Başkanları ve değerli arkadaşlarımı şahsım ve Barom adına saygı ile selâmlarım.

Benden evvel konuşan değerli arkadaşlarım, benim de değinmek istediğim noktaların birçoğuna temas etmiş bulunuyorlar. Mümkün olduğu kadar bunlara temas etmekten kaçınarak; fakat bir kısmına da temas etmek zorunluğunu duyarak sözlerimin özetini size nakletmek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, benden evvelki bütün konuşmacıların ortak bir yorumu var, memnuniyetle ve kıvanç duyarak bu ortak yoruma ben de katılmak istiyorum. Şahsen çok yakından tanıdığım Yönetim Kurulunu ve onun değerli Başkanını böyle blumlu bir faaliyet raporunu bizlere getirdikleri için kutlamak isterim.

Değerli arkadaşlarım, raporun 35 nci sayfasında Avukatlık Kanunu tasarısının çalışmalarından bahsediliyor; ama uygun bulunacak bir zamanda bunun Meclise sevk edileceğinden de bahsedilmektedir. Yalnız bu uygun zamanın ne zaman olduğunu anlayamadık raporda; fakat Sayın Başkan buradaki konuşmalarında bunu da izah ettiler; fakat biz bu dönemin uzadığı kanısındayız. Avukatlık Kanunu tasarısında benden evvel Nabi arkadaşımızın da değindiği gibi İzmir Olağanüstü Genel Kurulunda Trabzon delegeşiyle beraber bir öneride bulunmuştuk, parlamenterlerin kesin olarak avukatlık yapmalarını istemiştik, çok aziz dostum Erdoğan Bigat arkadaşımız da benden sonra yaptığı konuşmada bu öneriyi çağdışı olarak nitelemişti. Yanılmıyorsam, bizim bu önerimize Bursa da katılmış idi; ama bu önerimiz İzmir Olağanüstü Genel Kurulunda reddedildi. Rapordan da

anladığımızı göre parlamenterlerin bazı kısıntılara maruz kaldığını görmekteyiz. Biz kesin olarak parlamenterlerin meslekî faaliyetlerinde bulunmaması inancındayız. Tasarının mümkünse bu şekilde değiştirilmesini istiyoruz Konya Barosu olarak.

Değerli arkadaşlarım, aynı tasarıda stajyerler konusunda da bir izah tarzı göremedik biz raporda. Şöyle ki, her faaliyet yılında Konya Genel Kurulumuzda tenkite maruz kalmaktayız. Stajyerlerin maddî durumuna bir çözüm bulunmadı diye. Ben İzmir'deki toplantıda da bahsetmiştim; ancak bu çözümün yasa yoluyla halledileceği ve hâkim stajyerlere tanınan hakların avukat stajyerlere de tanındığı taktirdiği bir çözüme ulaşacağı kanısındayım. Konya olarak bunun bu şekilde yasalaştırılmasını istiyoruz.

Değerli arkadaşlarım, yine faaliyet raporunda çok kısa olarak bahsedilmiş, İzmir Olağanüstü Genel Kurulunda İzmir'in bir önerisi vardı, zannederseniz İlhami Güven arkadaşımız bahsettiler, ölüm yardımının yaşlılık nedeniyle mesleği terk edecek arkadaşlara teşmîli yolunda. Bu öneri Barolar Birliği Yönetim Kuruluna bırakılmıştı. Tek satırla geçirilmiş. Konya'da 75 yaşın üstünde 4 arkadaşımız vardır. Mehmet Kavaklı arkadaşım iyi bilirler, bunlar tabirimi mazur görün, sürünerek son günlerini geçirmektedirler. Hatta o kadar ki, bir arkadaşımız 80 yaşın üstündedir; ama hâlâ cübbeyi giyerek koridorlarda dolaşmaktadır. İzmir'in çok yerinde bulduğumuz bu önerisi daha ciddiye alınarak bir çalışma yapılabilmiş olsaydı, şimdi bir çözüme ulaşmış şekilde huzurlarımıza gelebilirdi. Buna pek önem verilmediğini görmekteyiz, bundan da üzüntü duyuyoruz.

* Değerli arkadaşlarım, yine faaliyet raporunda Devlet Güvenlik Mahkemeleri konusu Ankara'daki Olağanüstü Genel Kurulunda tartışıldı.

şılırken Sayın Ankara Baro Başkanı Nejat Beyle Divanda bulunuyorduk , bendeniz Nejat Beyi de bir nevze uyarmıştım; ama son güne kalamadım mazeretim dolayısıyla. Kendilerinden izin alarak ayrılmıştım. Birçok baroların önerileri arasında Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı direnişler şekilleri gösterilirken belirli bir süre mahkemeye girmemek yolunda bir direnişin de Barolar Birliği Yönetim Kurulunca benimsendiğini bu raporda görmekteyim.

Değerli arkadaşlarım, bu benimsemiş Danıştay Kararına aykırıdır. Konya Barosunda genç arkadaşlarımın 85 imzalı müracaatları bize gelmişti. Konya Birinci Asliye Ceza Mahkemesine bir avukatı cezayı artırarak 8 aya mahkum etti, tecil de etmedi. Bundan üzüntü duyan arkadaşlarımız bu mahkemeye bir hafta girilmesin diye bize imzayla müracaat ettiler. Kendilerine Yönetim Kurulu olarak Danıştayın bu kararını gösterdik, kendi aranızda böyle bir karar alabilirsiniz; ama Yönetim Kurulu Danıştay kararına aykırı bir karara iştirak edemez dedik. Çünkü, biz kanunun üstünlüğünden bahsediyoruz. Hatta faaliyet raporunun beşinci maddesinde aynen Danıştay kararlarının uygulanmamasından da yakınıyoruz; ama Danıştay kararına aykırı bir yolu da benimsemiş bulunuyoruz. Müsaadenizle bunun yalnız başlığını okuyayım. Başkanlık Divanına bunun bir fotokopisini takdim edebilirim. Karar aynen şöyle;

"Baro Genel Kurulunun belli mahkemelerde ya da yargıçlar önünde avukatların vakâlet görevi yapmalarını önleme yetkisi kanunda bulunmamaktadır. Kaynağını kanundan almayan bir yetkinin kullanılması söz konusu edilemeyeceğinden, kararın iptali gerekir." Elazığ Barosu delegesi arkadaşım burada işe kendi Barosunu ilgilendiriyor, 1968 yılında o Baroda geçmiş. İki hâkimin avukatlara karşı tutumunu

kınamak maksadıyla 15 gün girmeme kararı almışlar. Yalnız bu karara rağmen bir arkadaşımız girmiş. Feykalâde bir toplantı yapmışlar ve disiplin kuruluna sevk ederek meslekten men etmişler. O da Danıştaya müracaat etmiş ve bu karar çıkmış.

Değerli arkadaşlarım, şimdi benim Divandan bir ricam var. Yönetim Kurulundan da istirahat etmekteyim, pekçok Baro böyle bir yolu bundan sonra da tercih edebilir. Kanun yapsınlar, bu Danıştay kararını da belirlesinler, her türlü direnişe evet, ama Danıştay kararına karşı bir direnişe hayır. Konya bunun karşısındadır.

Değerli arkadaşlarım, faaliyet raporunda yine âdeta yakınmalar var bir bölümde, adalet mekanizmasının yavaş işlemesinden yakınılıyor tek tek. Zaten tümüyle faaliyet raporunun her sayfasında bu yakınmalar var, öneriler var; ama bu yakınmaların nasıl gidileceği yolunda çözüm yolları gösterilmemiş, ne gibi girişimlerde bulunulduğu belirtilmemiş, benden evvelki konuşmacı arkadaşlarım o noktaya da temas ettiler, ben bunun ayrıntıları içine girmiyorum, bundan böyle faaliyet raporlarında şu konuda bunu yaptık, bu konuda falanı gördük, falanla temas edildi, şu netice alındı şeklinde raporda ayrıntılar olsaydı daha tatminkâr olurdu kanısındayız.

Barolar Birliği Yönetim Kurulundan bir ricamız da, belki gündem dışı bir konuşma oluyor bu; ama artık belirli toplantı yerimiz Ankara olarak saptanmasını istiyoruz türlü kolaylık nedeniyle. Konya Barosunun mensuplarının ve şahsımın saygılarını lütfen kabul edin arkadaşlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın İhsan Onar.

Söz sırası Sayın Mustafa Raşit Abasıyanık'da, buyurun efendim.

MUSTAFA RAŞIT ABASIYANIK (Sakarya)- Sayın Başkanlar, sayın konuklar, değerli delege arkadaşlarım;

Sizleri Sakarya'ya davet ettik, önerimizi kabul ettiniz, zahmet ettiniz, geldiniz, hepimize tekrar teşekkür ediyorum.

Hizmetimizde ya da organizasyonumuzda ufak tefek kusurlar oluyorsa bu da elimizdeki olanakların kısıtlı ve yetersiz olması nedeniyledir. Bu küçük kusurları bağışlayacağınızı tahmin ediyorum.

Sayın Konya delegesi arkadaşım, bundan böyle Genel Kurul toplantılarının Ankara'da yapılmasını önerdiler. Saygı değer arkadaşlarım, Türkiye bür bütündür. Bu Anadolu'da yerleşmiş, yaşayan ve de günlük yaşamını sürdüren kişilere şu toplantı büyük bir değişiklik ve de memnuniyet getirmiştir. Ufak tefek sıkıntılara katlanma bahasına bu yüce kurulunuzun şu kürsüde ileri sürülen fikirleri halka halka dağılacak ve kamuoyu oluşturmakta büyük fayda sağlayacaktır. Bu tür toplantıların sadece merkez Ankara'nın tekelinde oluşmasını ben şahsen doğru bulmuyorum.

Bu küçük girizgâhtan sonra, faaliyet raporu üzerindeki bir iki noktaya değinmek isterim.

Hepinizce de bilindiği üzere İzmir Olağanüstü Genel Kurulunda Avukatlık Kanunu tasarısının değişikliği için bir toplantı yapılmıştı. Bu toplantıda maddeler üzerinde teker teker görüşmeler açılmış, değişiklik önerileri verilmiş ve de tutanaklarda yayınlanmış olduğuna göre, Avukatlık Kanun tasarısında o zamanki Olağanüstü Genel Kurul toplantısında önerilen değişikliklerin faaliyet raporunda halen üzerinde çalışmaların sürdürüldüğü ve henüz gerekli girişimlerde bulunulmadığı yazılı bulunuyor.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun ağır bir çalışma

düzeni içinde olduğun takdir ediyoruz. Hatta hatta bazen bu kürsüde öyle önerilerde bulunuyor ki, eğer bunların da gerçekleşmesi görevi Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna verilecek olursa, bu ağır yük altında gereken çalışmaları aksayacağı şüphesiz bulunuyor; ancak mesleğimiz avukatlıktır, sorunumuz avukatlıktır. Gönül arzu ederdi ki, hiç olmazsa Avukatlık Kanununda yapılması öngörülen değişikliklerin bir ön tasarı olarak hazırlanması ve bunun raporda yer almış olması gerekirdi. Bu yoğun çalışma içinde bunun ikinci plana atılmış olması bence geçerli bir özür olmasa gerek.

Hepinize Sakarya Adliyesinde staj yapan arkadaşlarımızın birer bildirgesi dağıtıldı. Benden evvel burada konuşan çok sayın arkadaşlarım da staj konusuna değindiler. Bir hatıra ile işe başlamak isterim.

Staja başladık, o zaman bu salonlar söz konusu değil, avukatların oturduğu oda iki sıra zor alır, avukat adedi de azdır, son derece kötü ve olumsuz koşullar içinde bir adliye binasında adliye görev yapıyordu. Staja başladım. Sıra asliye cezaya geldi. Asliye ceza kalemine staj için gittiğimde o zamanın başkâtibi iskemle istediğimde "İskemleyi git evinden getir, burada sana verilecek iskemle yok" dedi.

Sayın arkadaşlarım, staj gerçi Avukatlık Kanunu yönetmeliğinde ve de yeni Avukatlık Kanununda bazı sıkı raporlara ve de diğer koşullara bağlanmış ise de halen yürürlükte olan bizim avukatlığa başladığımız dönemden pek az farklıdır.

Stajın gerekli şekilde ve de stajerlere özgü , onların yeni meslek heyecanını kırmayacak, onları teşvik edecek biçimde oluşturulması Barolarımıza düşen görevlerden başlıcasıdır. Kendileri ay-

rica sınavın da kalkmasını isterler; ancak hepinizce de hatırlan-
dığı üzere, Olağanüstü İzmir Kongresinde stajın bir yıla indirilme-
si; ancak stajın devamına karar verilmişti. Bu husustaki taleple-
rini tabii bir Genel Kurul kararı olduğu için aksine bir tutumu
ancak yeni bir Genel Kurul kararıyla oluşacaktır. Bu genel
değışimlerden sonra bir noktaya affınıza sığınarak değışmek iste-
rim..

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna Avukatlık Kanununun
110 ncu maddesinin 6 ncı bendi çeşitli konularda ön tasarılar
hazırlama görevini vermiştir. Birlik Yönetim Kurulu bu tasarıları
hazırlıyor, faaliyet raporunda da var. Ama, bütün saygıdeğer konuş-
macıların belirttikleri bir nokta var, bunlar hazırlanıyor, çaba
sarf ediliyor, gerçekleşmesi için bir çare bulamıyoruz. Bu bir
gerçek. Birlik tasarıları hazırlıyor, ilgili yerlere sunuyor. Ondan
sonra elbette ki bunu izleme olanağı Türkiye Barolar Birliği Yöne-
tim Kurulunun gücünün dışındadır. Bir an için parlamenter sistemin
tam anlamıyla çalışmaya başladığından bugüne dek bir istatistik
yapılsa, parlamentoyu oluşturan en büyük meslek grubunun avukatlar
olduğu görülür. Avukatlar parlamentoya seçildikten sonra avukat
sifatını taşımalarının bir tek gereğini yerine getirirler, o da
üst düzeyde dava kabul etmek ve onu izlemek. Bu da elbette ki,
bir parasal iş. Ona da bir diyeceğimiz yok. Meslekleridir yaparlar;
ama bunun dışında avukatlık Kanununa göre bir yemin vardır. Parla-
mentoya gidildiğinde Anayasa uyarınca yapılan bir yemin vardır.
Bu parlamenterin görevi, parlamentoda parlamenterlik yapmaktır. Bir
de bu parlamentere avukat sıfatı eğer ekleniyorsa, bu sıfatın ön-
gördüğu mesleğin onuru ve de o onura uygun davranış lâzımdır.

Bu tasarıların yasallaşması için sadece ve sadece gereken Meclis Başkanlığına ya da Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmesi bence yeterli değil. Bu tasarılar avukat sıfatı taşıyan bütün parlamenterlere gönderilmeli ve her baro kendi içinden çıkan parlamenter avukatı da bu yasaların oluşması için ne dereceye kadar çaba gösterdiğini saptamalıdır.

Saygıdeğer arkadaşlarım, bu sözlerimi söylerken bir yasama görevi için parlamentoda bulunan kişinin parlamenterlik kimliği uyarınca kendisinin fikrine müdahale söz konusu değildir. Bir tasarı hazırlanmıştır, Yüce Genel Kurulunuzdan bir karar çıkmıştır, Yönetim Kurulu görevlendirmiştir, Yönetim Kurulu bu göreve uyarak tasarıyı hazırlamış ve yasal 110 ncu maddeye göre de bunun kanunlaşması için gereken yerlere göndermiştir. Bu gereken yerleri geliştirmek ve de avukat sıfatı taşıyan parlamenterlere bunun takibi ile görevlendirmek gerekir. Bir parlamenter bu tasarıdaki hükümlerin tamamını belki taraftar olmayabilir, hiç kimsenin düşünce özgürlüğünü kısıtlamak ya dahir başka yöne çekmek söz konusu değildir; ama hiç olmazsa gelen tasarıyı parlamento gündemine alınıp, bunun Genel Kurullarda müzakeresi sonucunda bir yasa metninin çıkmasına çalışmalıdır. Bu etkin çarenin yalnız Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu aracılığıyla değil, her Baronun kendi içinden çıkan parlamenterleri de bu konuda görevlendirmesi ve sonuçtan kendilerine bilgi verilmesi için çaba sarfetmesi gerekir.

Saygıdeğer arkadaşlarım, bir adım daha atmak gerekirse, bugün güçlü sendikal kuruluşlar vardır. Hepiniz gazetelerde okuyorsunuz, işçi haklarına bir el uzatma söz konusu olduğunda, haklı olarak güçlü baskı grubu bütün ağırlığını ortaya koyuyor ve en son

nunda da şu tehdidi savuruyor; "Sayın parlamenterler eğer bu yasa işçi haklarına kısıtlayan şekilde parlamentodan çıktığında, sizleri işçi düşmanı olarak ilân edeceğiz ve adınızı kara listeye alacağız" diyorlar.

Etkin baskı grupları bu yola gidiyorlar. Biz Sayın konuşmacıların çok iyi değindikleri gibi bir yerde havada kalıyoruz. Bir tasarrufların yasalaşması için çaba sarf edilmesine dahi ağırlığımızı koymuyoruz. Ancak, demin de arz ettiğim gibi bu yollar denenecek olursa elbette ki bir kısım parlamenter harekete geçirilebilecektir. Parlamenterlik sadece ve sadece delege işi takip etmek, şunun bunun işini bir arzuhalci gibi devlet dairelerinde takip etmek değildir. Toplumsal amaca dönük yasaların çıkması geniş bir kitleyi ilgilendirir. Kişisel işlerin takibiyse sadece ve sadece bir ön seçimde oy alabilme kaygısıyla olur. Bu etken mücadele yolu denenecek olursa her halde bugünkünden daha fazla mesafe alacağımız düşüncemizle hepimizi bizi dinlediğiniz için teşekkür eder, saygılarına tekrar teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Mustafa Raşit Abasıyanık.

Sayın delegeler, bir iki noktayı tekrar hatırlatmak istiyorum. Bu akşam saat 20.00'de Belediye İğhanı salonunda Türkiye Barolar Birliğinin toplantısına eşlerinizle birlikte davetlisiniz.

Yine yarın Sakarya Barosunun davetlisi olarak Ordu evindeki kokteyle eşlerinizle birlikte davetlisiniz.

Sayın delegeler, daha 14 konuşmacının bulunduğu, salonun ısınmasının saat 17.30'da sona erdiğini ve Toplum Kurulunun tahakküm derecesini de gözönüne alarak oturumu 7.1.1977 günü, yani Cuma günü saat 10.00'da toplanmak üzere kapatıyoruz.

Toplanma Saati: 17.55

İKİNCİ GÜN

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.00

BAŞKAN- İkinci günün Birinci Oturumunu açıyorum.

İki tane telgraf var, onları bilgilerinize sunuyorum.

"Kongrenizi izleyemedim. Çalışmalarınızda başarılar diler, Birliğin Sayın Başkanına ve mensuplarına saygılarımı sunarım

Salih Ozay"

"Uygulamadaki özel tüzel yasalarla belgelerin Türkçeleştirilmesi, bürokrasiden kurtarılması konusunda çalışma göstermenizi mesleğinizin yeterli kişileri olarak sağlarsanız, Alman Şair Goethe'nin deyiimiyle herkes kapısının önünü süpürürse şehir temizlenir örneği Türkiye'mizde Türkçemize'de en büyük görevi yapmış olacaksınız.

Veli Dedeoğlu gibi başarı ve saygılarımızla ziraatçi Ali May, Sanayici İsmail Sengun, hukukçu Sabite Kapusuz, İktisatçı Erhan Karataş."

Efendim, gündemimizin 6 ncı maddesini görüşmeye devam ediyoruz. Söz sırası Sayın Orhan Apaydın'da, buyurun efendim.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Sayın Başkan, sayın delege arkadaşlarım;

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu kuruluş yabasına göre örgütümüzün en yüksek organıdır. Organımız, yalnız Birlikte Birlik örgütü içinde bir danışma organı niteliğinde bulunmanaktadır, bir karar organıdır. Genel Kurulumuz değişik eylemleri burada tartışır, bunlar bir karar haline gelir ve Yönetim bu kararları icra eder.

Kuşkusuz ki, Birliğin kuruluşundan bu yana toplanan, 10 kez toplanan Genel Kurulda bütün konular, Türkiye'mizin hukuk düzenine ilişkin sorunlar, adli hizmetlere ilişkin sorunlar demokratik bir ortam içinde serbestçe tartışılmış ve kamuoyunu etkileyici, onur verici sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçların onur verici nitelikleri kadar, sorumluluk doğuran yönleri de vardır. Yapılması gerektiği halde yapılmamış olanlardan dolayı doğan sorumluluklar da olabilir. Onur verici sonuçlarda nasıl her delege arkadaşımızın payı eşitse, sorumluluklarda da eşittir kuşkusuz.

İstanbul Barosu, Türkiye Barolar Birliğinin kuruluşundan bu yana bu Birliğe katkıda bulunmak için olanaklarıyla sınırlı olarak gücü oranında mümkün olanı yapmıştır. Her Genel Kurul toplantısından önce delege arkadaşlarımız Birliğe götürülecek konuları aralarında tartışarak tespit etmişlerdir. Yalnız İstanbul Barosuna özgü değildir bu, Bütün Türkiye Baroları Türkiye Barolar Birliğine aynı derecede önem vermişlerdir. Hiç bir Baro diğer bir Barodan farklı bir tutum içinde bulunmamıştır.

Bu bakımdan şunu açıklamak istiyorum İstanbul Barosu olarak. Yüz yıllık geçmişiyle geleneklerine bağlı, ağırbaşlı bir Baro olarak bizim Barolar Birliği Genel Kurulundaki katkımızı ne abartmak, ne de önemsememek gibi bir tutum içinde değiliz. İstanbul Barosu, yapılan işlerde her delegenin düşüncesinin ve oyunun büyük değerini kabul etmektedir. Baro dışında birtakım söylentilerin burada ciddi bir mesele gibi getirilmesi belki bu benim açıklamamı yapmama neden olması bakımından yararlı olmuştur.

Bu kısa maruzatımdan sonra, Yönetim Kurulu raporu hakkındaki düşüncelerimi müsaadenizle arz etmek istiyorum.

Bu yılki Yönetim Kurulu çalışmalarını geçen Genel Kurulda alınan kararların ışığı altında ele almak gerekir. Bütün arkadaşlarımız oy birliğiyle bir hususu ifade etmişlerdir. Birlik Yönetim Kurulu değerli bir rapor hazırlamıştır. Birtakım sorunları objektif ve bilimsel nitelikte ortaya koymuştur. Raporu bu şekilde kabul ettikten sonra rapor hakkındaki düşünceler benden önce konuşan arkadaşlarımız tarafından ifade edildiği için tekrar etmiyorum.

Bir de Birliğin faaliyetlerini geçen toplantıda alınan kararların ışığı altında ele almanın zorunluğu var. Şu bakımdan; burada da alacağımız kararlar bu eleştirilere göre ittihaz edilecektir, edilmesi gerekmektedir. Geçen olağan toplantıda Yüksek Genel Kurul talimat niteliğinde Yasanın tanıdığı yetkiyi kullanmış, talimat niteliğinde karar almıştır ve bu kararlar alınırken Yönetim, bu öneri halinde getirildiği vakit bu kararlara mesnet olan öneriler halinde getirildiği vakit, fikirlerini de beyan etmiştir. Olabilir, Birlik Genel Kurulunun alacağı kararlar Yönetimin anlayışına ters düşebilir ve bu kararların alınmasına muhalefet edebilir, bu hakkıdır; fakat Birlik Yönetim Kurulunun da muafakatıyla alınmış kararlar şeklindedir bütün olağan toplantılarda alınan kararlar.

Değerli arkadaşlarımız, geçen olağan toplantıda Birliğimizin Genel Kurulunun aldığı kararların başında şu geliyor; Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu Birlik Yönetim Kurulunu Devletin uluslararası yükümlülüklerine aykırı olarak ülkemizde süregelen uygulamayı ve bu uygulamanın hukuksal niteliğini kamuoyuna yansıtmak için gerekli faaliyetleri sürekli ve etkili olarak yapmaya çağırmaktadır. Neydi bu kararın alınmasına dayanak teşkil eden nedenler?

Türkiye'de yasalardan oluşan bir düzen vardır. Yasaların üs-

tünde Anayasanın öngördüğü bir düzen vardır. Anayasanın öngördüğü düzen, Türkiye'nin altında imzası bulunduğu uluslararası sözleşmeleri yansıtmaktadır 1961 Anayasasının öngördüğü düzen ve ilkeler.

1961 Anayasasının yürürlüğe girdiğinden bu yana, siyasî iktidarlar Anayasaya tamamen ters bir tutum içinde uygulamayı yürütmüşlerdir. Bir siyasî rejimi uygulamışlardır.

Özellikle 12 Mart döneminde bir askerî darbe ile Türkiye'de uygulanan rejim, doğrudan doğruya nitelenmek gerekirse, bilimsel bir ifadeyle faşist bir niteliktedir. Bu rejim bugün 1973 seçimlerinden sonra iktidara gelen bir siyasî iktidar tarafından yürütülmeye çalışılmaktadır.

Biz Genel Kurul olarak bunu tartıştık ve Yönetim Kuruluna Türkiye'de uygulanan fiilî rejimin Anayasaya ters düşen , Türkiye'nin uluslararası anlaşmalarda yerine getirmeyâ üzerine aldığı taahhütlere aykırı düşen bu rejimin içeriğini belirtmesini ve sürekli ve etkili olarak kamuoyuna bu nitelermeyi yansıtmalarını istedik. Bu bir eylemdir arkadaşlar.

Dün konuşan değerli arkadaşım Cengiz İlhan'ın fikrine katılıyorum. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu , Başkanımız çok değerli ilim adamı Sayın Faruk Erem'in Başkanlığında kurulu bir heyet olarak hukuk bilimi bakımından ehliyetlerini, yüksek bilgilerini şu rapora yansıtmışlardır. Bu raporda yansıtmaya ve görüşleri bildirmek yeterli değil. Etkili ve sürekli olarak bir eylem beklemiştir Genel Kurul. Bu bakımdan Yönetimin faaliyetini bir noktada eleştirmeye müsaadelerini rica ediyorum, hoşgörülerine inandığım için de ve bundan sonraki çalışmalarda da yararlı olacağı düşüncesiyle belirtmek istiyorum.

Türkiye'de geçen olağan toplantıdan sonra kamuoyuna yansıttığımız bildiride bir görünüm ifade edilmiştir. Biz geçen yıl Ankara'da toplandığımız vakit, yüksek öğrenim kurumlarında birçok genç insanın üzerine ateş açılıyor, insanlar öldürülüyordu, bunu bildirdik. O günden bu yana ülkemizde uygulanan rejim ne durumdadır, Faşist tırmanma ne durumdadır, azalmış mıdır, durmuş mudur, yoksa fazlalaşmış mıdır?

Arkadaşlar, gerçeği ifade etmek zorundayız bir hukukçu olarak, bağımsız hukukçular olarak. Türkiye'de faşist tırmanma alabildiğine yükselmiştir. O kadar kaba bir şekilde ki, değil Anayasada düşünce özgürlüğünün sınırsızlığı ve buna benzer insan hakları, bir Devletin niteliğini ne olursa olsun, ister faşist olsun, isterse sınıfsal niteliği ne şekilde belirtilirse belirtilsin, bir devletin aslî görevi devlet olmasının gerektirdiği bir görev, can güvenliğinin sağlanmasıdır. Bugün Türkiye'de yalnız üniversitede yoğunlaşan olaylar değil, onun dışında da can güvenliğinin bulunduğu ileri sürülebilir mi? Devlet bir noktada can güvenliğini yasala yetmez, devletin örgütü kifayetsizdir, bu bakımdan sağlayamaz; ama gerçek bu da değil.

Hukukçu olarak gerçeği bütün çıplaklığıyla ortaya koymak durumundayız. Bizzat devlet güçlerinden bir bölümü, iktidarın bir kanadına dayanak can güvenliğinin ortadan kaldırılmasında etkili olmaktadır, bütün sorun burada yatıyor ve hukukçu olarak da bizim üzerinde durmamız gereken meselenin de bu olduğu kanaatindeyim, Her şey bir tarafa, çeşitli sorunlarımız var. Biz isteriz ki, şu Genel Kurul, ülkemizde bu meselelere değil de, kendi mesleğimizin

sorunlarıyla uğraşsın. Sosyal güvenlik sorunlarını arkadaşlarım dün ifade ettiler, çeşitli mesleğe özgü sorunlarımız var, bunlarla uğraşalım. Barolar olarak bunlarla uğraşalım; fakat biz ne yapıyoruz burada, bu meseleleri getiriyoruz ve başta can güvenliği üzerinde duruyoruz.

Devlet, bir memlekette can güvenliğini ortadan kaldıran bir ortamda, devlet demeyelim, devlet yönetiminde sorumlu olan gruplar, güçler can güvenliğinin ortadan kalkmasında amil olurlarsa çok ciddi bir durum karşısındayız demektir.

Biz geçen Genel Kurulda bütün bunları dikkate alarak talimat niteliğinde böyle bir karar aldık, ilke niteliğinde değil. Türkiye Barolar Birliği yine günkü toplantıda Cengiz İlhan arkadaşımın belirttiği gibi Yönetim Kurulundan da ibaret değil. Türkiye Barolar Birliği bütün Türkiye Barolarından oluşur. 16 bini aşkın hukukçuyu temsil ediyor ve büyük bir güç oluşturmaktadır. Bu güç, hukuk üstünlüğü dediğimiz, ki burada Cengiz İlhan arkadaşımdan ayrılıyorum, artık bu somutlaşmıştır, ne olduğu bilinmektedir, şu tarafa veya bu tarafa çekilecek bir kavram niteliğinde değildir. Hukukun üstünlüğünü gerçekleştirme mücadelesinde Yönetim Kurulu elbet tek başına bir kurul olarak etkili olması mümkün değil. Bizim Yasamızın da belirttiği gibi, Baroların ortak görüşü halinde talimat niteliğinde karar aldığına göre, bütün Barolarla ve avukatlık mesleğine mensup 16 bin hukukçuyla birlikte çalışması ve kamuoyunu etkileyici ve hatta dünya kamuoyunu etkileyici bir çalışmayı göstermesi gereklidir.

Değerli arkadaşlarım, geçen Genel Kurulda aldığımız diğer bir karar şu; Genel Kurul hukuka bağlı devlet anlayışını ve hukukun üs-

tünlüğü ilkesine aykırı olarak yargı organları kararlarının özellikle Danıştayın iptal ve yürütmeyi durdurma kararlarının yürütme organınca uygulanmamasını kınamakta ve Yönetim Kurulunun uygulamaya karşı bildiri yayınlamak ve demeç vermenin ötesinde bütün demokratik kuruluşlarda işbirliği yaparak, yasal direnme eylemlerine girişmeye davet etmektedir ve bu yasal direnme eylemi de soyut bir kavram değil muhterem arkadaşlarım. Şüphesiz biz hukukçuyuz. Yapacağımız bütün eylemler hukuka uygun olması gerekir. Hürşit Kangal arkadaşımız bir sorun ortaya attı; yasalara mı uyacağız, hukuka mı uyacağız? Bu bir çelişkidir, bu nasıl bir senteze ulaştırılacaktır bizim tarafımızdan? Yasalar hukuka aykırıysa, yasalara uymamak gerekiyorsa, o zaman davranışımız nasıl olacaktır, biz neyi önereceğiz.

Arkadaşlarım, bunda da bir çelişki yok. Bugünkü evrensel hukuk bunları halletmiştir. İktidarda bulunanların ağızlarından çıkan sözleri biçim olarak yasa şekline çıkartsalar, eğer bu evrensel hukukun ilkelirâne uymuyorsa, bu zaten yasa da değildir. Biz bunun somut bir örneğini verdik. Yani, burada bir sorun yok. Devlet Güvenlik Mahkemeleri konusunda Genel Kurulun Olağanüstü Eylül toplantısında aldığı kararlar, bu sorunu çözmüştür. Devlet Güvenlik Mahkemeleri bir yasa ile kurulmuştur, yeniden bir yasa çıkarılmasına teşebbüs edildi. O yasa çıktığı tardirde, biz bu yasaya karşı nasıl bir davranışta bulunacağımızı geçen olağan toplantıda tespit ettik. Bu yasa ile kurulan mahkemeler yasa ile de kurulsaydı mahkeme niteliğini taşıyamamaktadır, mahkeme değildir ve biz ona göre eylemlerimizi tespit edeceğiz dedik ve tespit de ettik.

Hukuk ilkelerine bağlıyız. Anayasamızda hukuka bağlı devlet demektedir. Kanuna bağlı devlet demiyor. Hukuk ilkelerine bir yasa

tersse, elbette buna uymak zorunluluğu yoktur.

Anayasa boşuna söylememiştir, yasalar Anayasaya aykırı olamaz. Bir yasanın yasa niteliğini kazanması için Anayasaya uygun olması gerekir. Anayasaya uygun değilse, yasa değildir. Bunu denetleyen organ da bugün kurulmuştur, Anayasa Mahkemesidir, o saptamayı yapacaktır.

Şimdi biz avukatlık mesleğine mensubuz. İzmir Olağanıüstü Toplantısında avukatlık mesleğinin tanımını da yaptık. Her ne kadar bugün yürürlükte olan kanun bizim durumumuzu yanlış olarak belirtmiş, ikinci bir durum yardımcı adli faaliyetinde yardımcı bir unsur gibi göstermek istemişse de bu yanlıştır, biz hukuk kurallarını sağlamak gibi bir görevimiz vardır ve bu yargı organı içinde ikinci derecede bir görev değil, asli bir görevdir. Hâkim, savcı ve avukat eşit görevdedir. Biz bunu çözdük.

Ban şuna inanıyorum; yasayı değiştirmek, Avukatlık Yasasındaki bu hüküm dursa da bizim yorumumuz böyle olmalıdır. Bu yoruma bağlı olacağız.

Şimdi biz yargı organlarında adaletin sağlanması için mücadele ediyoruz. Bir yerde adaleti sağlıyoruz, karar alıyoruz. Bu aldığımız karar icra edilmiyor. Genel bir hukuk meselesi olan hukukun üstünlüğu dışında bir meslek sorunu olarak ele alalım. Arkadaşlarımız TRT Genel Müdürünün atanması hakkındaki Hükümet tasarrufu aleyhinde Danıştayda dava ikâme etmişlerdir, bu davayı ikâme eden bizim mesleğimize mensup kişilerdir. Orada mücadele etmişler ve karar almışlardır ve bu karar yürütme organınca yerine getirilmiyor. Bu birinci derecede bir meslek sorunudur. Bu nereye kadar gider? Bugün Danıştayda aldığınız kararı icra etmez, yarın adliye mahkeme-

sinde aldığınız kararı icra etmez, bunun örnekleri de görülmüştür. Adliye mahkemesinin istinlâk davalarında aldığı birtakım kararlar Hazinece yerine getirilmemiştir. Yani, bu nereye kadar uzar ve ne hadde kadar, kimlerin haddine, kimdir bunları yerine getirmeyenler? Şimdi bizim Anayasamız, yani biz yasalara bağlıyız, yasalara göre görev yerine getiriyoruz, yürütme organının derece derece en alttan en üste kadar hepsine enretmiş, görevinizi yasalar çerçevesinde yerine getireceksiniz diye. Ben yasalar çerçevesi dışında görev yaptığım vakit bunun müeyyidesi uygulanacak bana derhal; fakat yüksekte oturduğu için bir kişi hakkında uygulanmayacak. Bu kimin haddine? Biz burada durdukça, hukukçular bu memlekette durdukça bu kimin haddine diye burada ifade ediyorum?

Şimdi Danıştay kararlarının yerine getirilmememiş muhterem arkadaşların, Lönetim Kurulu raporunda çok değerli teorik açıklamalar var. Bunlar derece derece hususlar oluşturur deniyor. Türk Ceza Yasasının 240 nci maddesindeki suçu oluşturur, netice olarak 146ncı maddeye kadar giden suçu oluşturur; fakat bunları biz artık bu memlekette Türkiye Barolar Birliği olarak yalnız biz söylemiyoruz, bunu herkes söylüyor, bunu söylemeyen ve bilmeyen kalmadı. Söylemek, açıklamak, yakınmak bir şey ifade etmez, bunu önlemek gerekir. Bunu önleyecek olan kimlerdir? Bunu önleyecek olan yargı organlarıdır. Yargı organları niye önlemiyor? Yargı organları, başta bağımsız mahkemeler, şüphesiz ellerine geldiği vakit böyle bir olay, gerekli müeyyideyi uygulayacaklardır. Oraya gitmiyor. Dokunulmazlıklar veya Türkiye'de Cumhuriyet Savcılarının ki, Anayasayı korumakla görevli olan ve nitelikleri Anayasada belirli Cumhuriyet yasalarını korumakla görevli kişilerdir. Cumhuriyet Savcılarının görevlerini yapmama-

sından ileri geliyor.

Şimdi gözünüzün önünde adi bir suç işlense, görevimizdir, gideceğiz bunu Cumhuriyet Savcısına ihbar edeceğiz. Bu bütün vatandaşların vazifesidir. Hukukçu olarak bizim yapacağımız bir şey ortaya çıkıyor, biz yargı organının aslî bir unsuru olarak hukuku tanımakla görevli bir insan olduğumuza göre ve bu gerçekleri herkesten önce bilecek durumda olduğumuza göre, bizim yapmamız gereken bir görev var, o da bir eylem niteliğindedir. Yalnız bunu anlatmakla kalmayarak, bir kere kamuoyunu etkileyici sürekli bir faaliyet, sadece demeç vermek değil, toplantılar tertip etmek ve niçin hor görülüyor bilmiyorum, yani düşüncesinin açıklanmasının çeşitli yolları var, meselâ çok eleştiriler avukatlar gösteri yapsa, bu yasal direnme yollarından biridir. Avukatlar yürüyüş yapmamalıdır görüşü yanlış, çünkü bir düşünce açıklamaktır. Yani, bunun gibi birtakım direnme yolları arasında bizim Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu bu suçları Cumhuriyet Savcısı denen bir tüzel kişi olarak ihbar etmeliydi. Bunların kovuşturulması için başvurmalıydı. Bunun gibi daha etkili birtakım faaliyetlerde bulunmalıydı.

Değerli arkadaşlarım, dün bir yakınma oldu. Biz kendi sorunlarımızı çözememişiz, bizim sorunlarımızın dışında ülke sorunlarını çözmeye kalkıyoruz şeklinde. Niçin? Biz kendi sorunlarımızı çözüyoruz. Biz mücadele insanlarıyız. Ömrümüzü vakfetmişiz ve benim bütün meslektaşlarım gerek temsil ettikleri kişilerin haklarını, gerek kendi haklarını gayet sert bir şekilde savunmaktadırlar. Kendimizi niye küçümseyelim ve bugün Türk hukukçuları dünya çapında bir saygınlık kazanmışlardır yürüttükleri mücadelede. Ben sizleri bilhassa geçen olağan toplantıdan bu yana Genel Kurul olarak İzmir toplantı-

sında aldığınız kararlardan dolayı, Eylül toplantısında aldığınız kararlardan dolayı saygı ile selâmlıyorum. Dünya çapında bir saygınlık kazanmıştır Türk hukukçuları, bütün hukukçuları tutucu olarak bilirler, Barolar başta. Buraya Uluslararası Af Örgütünden gelen bir temsilci değerli Başkanım Mehmet Ali İkizer anlattı, araştırma, Türkiye'de insan haklarına aykırı tutumları araştırmak için gelmiş ve bu arada da çeşitli yerlere başvurmuş. "İstanbul Barosuna gidin, Türkiye Barolar Birliğine gidin" demişler. Tereddüt etmiş, bûzüm memleketimizde hukukçular Batı demokrasilerinden bahsediyor, tutucudur, böyle meselelere katiyen bir aktif tutuma geçmezler demişler. Hayır, siz İstanbul Barosuna, Türkiye Barolar Birliğine gidin demişler. Gerçekten başvurmayı yapmış ve hayretini de gizlememiştir. Yani, Türk hukukçularını abartmıyorum ve kendimizi övmek için de söylemiyorum, dünya çapında saygınlığa ulaştıran şu faşist tırmanma döneminde demokrasinin insan haklarına saygı mücadelesinin en ön saflarında çarpışması teşkil etmektedir ve bunu da tarih kaydedecektir.

Şimdi Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasının uygulanmasında avukatların görev alanlarının sınırlanması meselesinde hazırlık tahkikatının gizliliği sorunu ortaya atıldı ve burada bizim bir şey yapmadığımız söylendi. Yapan arkadaşlarımız var, yapamayan arkadaşlarımız var. Benim şahsî kanımca, avukatın görevi burada sınırlı değildir. Bir fiilî durum yaratılmıştır. Avukatlık Kanunu ikinci maddesinde, avukatın görevinin ifasında bütün resmî dairelerin yardımcı olmalarını emretmektedir, bunun içinde polis daireleri de vardır. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun uygulamasında yanlış yorumlar, avukatın görev alanını polis dairelerinde sınırlamışsa da, bunun

mücadelesine yürütmekteyiz ve yürütmemiz gerekmektedir. Türkiye Barolar Birliğinin de bu mücadeleyi yürütmesi lâzım.

Geçen olağan toplantıda aldığımız kararlardan biri de bu. Yasa değişir veya değişmez, değişikliği için mücadele ederiz; fakat biz göseltana alınan bir kişiyle görüşmek için pekâlâ polis daire-sine gider ve onarla irtibat kurarız.

Barolar Birliği Yönetim Kurulunun faaliyetinde bu konuda da bir açıklık göremediğimi belirtmek istiyorum.

Şimdi Türkiye'de insan hakları başta insanlık onuru, siyasal iktidarlarca ağır surette ihlâl edilmektedir. Vatandaşlara insanlık onurunu korumakla görevli olan kişiler, insan ve özgürlüklerini korumakla görevli kişiler, kolluk görevlerinin bir bölümü, yani devlet gücünü kullanan kişiler insan haklarına aykırı işkence ve eziyet yapıyorlar. Biz bunları protesto ediyoruz ve bunun mücadelesini yürütüyoruz. Bunu önlemenin en etkili yollarından biri, avukatlık mesleğinin hazırlık tahkikatı sırasında görevini yapmasıdır. Birlik Yönetim Kurulunun Barolarla işbirliği halinde bunu da gerçekleştirmesini istemek durumundayım.

Şimdi bir noktada Sayın Başkanımın ayrılacağı. Türk ceza mevzuatı içinde bir 141 ve 142 nci maddeler sorunu var 163 ncü madde ile birlikte. Düşünce suçları ve düşünceye dayalı örgütlenme suçları. Bu Ceza Kanunumuzda çok bilinen bir şey; fakat ifade etmek durumundayım, faşist İtalyan Ceza Kanunundan alınmıştır, bilinmektedir ve bu maddelerinin İtalyan Ceza Yasasından alınmasının nedeni, doğrudan doğruya faşizmi korumaktır, anti faşist eylemleri suç haline getirmektir. Yani, bu açık bir gerçektir.

1930'larda Türkiye'ye Türkiye'nin o günkü ekonomik ve sosyal

yapısı bu maddeleri başka maddelerle birlikte Türk Ceza Yasasına getirmiştir. Diğer özel kanunlarla diğer faşist yasalar getirilmiştir Türk Ceza Yasasına ve bugün büyük sorunumuzu oluşturuyor. 141, 142 değil yalnız, burada yoğunlaşıyor; ama Türk politika hukukunda daha böyle bu nitelikte birçok faşist nitelikte yasalar vardır.

Şimdi bunların kaldırılmasında ekonomik özgürlük gibi bir gerekçe olabilir; fakat yeterli değildir. Bu niçin' konmuştur? Bunu geçen olağan toplantıda bu konu tartışıldı ve talimat niteliğinde alınan kararların da birisinin gerekçesini oluşturdu. Bu, Türkiye'de bir sosyal sınıfın, diğer sosyal sınıflara tahakkümünü, diktasını temin etmek için kondu. Bu aksi bir şekilde yorumlanmak isteniyor; fakat bunun sınıf açısından ve bilimsel izahı budur. Biz bunu cesaretle yapmak mecburiyetindeyiz.

Şimdi mesele şuradadır; biz düşünce özgürlüğünün sınırsızlığını savunuyoruz. Düşünce özgürlüğünün sınırsızlığı, örgütlenme , düşüncelere dayalı örgütlenme özgürlüğünün de sınırsızlığını getirir. Şu düşünce yanlıştır deyip bazı yasak alanları koyarsanız, o rejimin niteliği hiç bir zaman demokratik olmaz.

Türkiye'de 141 ve 142 nci maddeler kaldırılması için insanlar ekonomik özgürlüklerini kullanamıyor, ülke sorunları hakkında fikirlerini açıklamaktan çekiniyorlar, onun için bu maddelere kaldıralım diye doğrudan doğruya bir sosyal sınıfın, diğer sosyal sınıflara bugün tahakkümüne neden olan bir dikta rejimini sağlamak istediği için bu maddelerin kaldırılmasını istiyoruz ve diğer maddelerin kaldırılmasını istiyoruz. Türkiye Anayasasında belirtilen çoğulcu bir demokratik anlayışla idare edilecekse, bunun başka bir yolu da düşünülemez. Türkiye Avrupa Konseyi Üyesi bir devlettir. Geçen

olağan toplantıda iki ülke kaldı dedim Avrupa kıtasında, İspanya ve Türkiye. İspanya da bugün demokratikleşme sürecine girmiştir. Tek ülke olarak Türkiye kalmıştır. Avrupa Konseyine üye olarak bu nevi sınıf diktasını sağlayacak faşist yasaları uygulayan tek ülke olarak Türkiye kalmıştır. Bunun mücadelesini bu açıdan yapmamız gerekir. Madem ki, çoğulcu demokratik anlayışı savunuyoruz, bu maddeler duramaz. Madem ki, Anayasada insan haklarına dayalı demokratik hukuk devleti ilkesini gerçekleştirmek istiyoruz, hukukun üstünlüğü somut olarak böyle ifade edilmek gerekir, bu maddeler kalamaz ve buna benzer maddeler kalamaz.

Muhterem arkadaşlarım, yalnız Türkiye Avrupa Konseyi üyesi bir Devlet olarak yalnız kalmıyor. Son Helsinki belgesiyle iki zıt sistemde bazı ülkelerde birleşmiştir. Düşünce özgürlüğü fikirlerin ve insanların serbest dolaşımı ve uluslararası sözleşmelerin insan hakları sözleşmelerinin yürürlüğe girmesi Helsinki belgesiyle bu da her iki sistem birbirine zıt ortak ilkeler olarak kabul edilmiştir.

Şimdi ne yapmak gerekir? Üniversite olayları diye ifade edilen olaylar bizi bir yerde bir vazifeye zorluyor. Hepimiz çocuk sahibi insanlarız. Çoğumuz kendi çocuğumuzu üniversiteye yollayamaz duruma geldik. Türkiye'de siyasî iktidar, kendisinden yana olmayanlara, yani bunun dünyada benzerini göstermek çok güçtür, kendisi gibi düşünmeyenlere öğrenim ve öğretim hakkını tanımak istemiyor. Üniversite olayları dediğimiz olayların esas niteliği budur.

Hukukun üstünlüğünün bakımından bizi ilgilendiren yönü budur. Üniversitede artan olayları, 1971 öncesinin olaylarına göre izah etmek mümkün değil, çok yanlış bir değerlendirme olur. Bugünkü du-

ruma göre değerlendirmek gerekir. Birtakım zorbalar, bir avuç zorba, geliyor, üniversiteleri işgal altında tutuyor ve çocuklarımızı üniversiteye sokmuyor ve onlara yaşama hakkını da tanımıyor. Çağımızda bizim başımıza gelen çok az, yani örnek göstermek çok zor. Bu durum karşısında ne yapmak gerekir? Bir avuç zorba buna nasıl muktedir olur? Devlet güçlerinin bir bölümü, iktidarın bir kanadına dayanarak bu bir avuç zorbanın gençlerimizin, yüzbinlerce kişinin öğrenim hakkını kullanmasını önlemektedir. Olayın gerçek niteliği bu şekilde açıklanmak gerekir. Bu durum karşısında denebilir ki, bugün öyledir, tek güvence olarak yargı organı kalmıştır, yargı organının bu olayları işlemesi de bu olayları yargı organına götürececek güçlerin bu zorbaların yanında yer alması dolayısıyla sağlanamamaktadır. Kamuoyu bu gerçeği tam biliyor veya bilmiyor; fakat bizim vazifemiz bu gerçeğin bütün çıplaklığıyla kamuoyuna yansıtma-
tır.

Üniversite organları maalesef burada ifade etmek zorundayım, demokratik mücadelenin ön saflarında yer alması gereken üniversite, bu olayda değil kendisinin, bilimsel özerkliğini de tehdit eden bu durum karşısında kendisini savunmuyor. Üniversite organları maalesef susuyorlar. En başta kendini savunmak durumunda olan organlar susuyor. İlerici, gerçeği gören öğretim üyelerine tenzih ederim, fakat üniversite organları için bunu söylemek zorundayım. Biz Türkiye Baroları olarak şöyle bir görevle karşı karşıyayız, belki görev sınırlarımızı zorluyoruz, bu olayların gerçek niteliğini biz tespit edelim ve kamuoyuna yansıtalım, gerekli mercilere yansıtalım ve bu şekilde bir tarihî görevimizi ifade edelim.

Değerli arkadaşlarım, yine başka bir sorun, siyasî iktâdarlar,

yine emsaline çok az rastlanır, kendileri gibi düşünmeyen kent halklarını cezalandırıyor. Anayasa düşüncelerinden dolayı hiç kimseye farklı muamele yapılmamasını emretmektedir; fakat buna rağmen dolaylı yollardan kendisi gibi düşünmeyen kent haklarını cezalandırmak gibi bir yola da sapmıştır. Türkiye bu görünüm içindedir ve Türkiye'de yürütülecek mücadeleyi, hukukun üstünlüğü mücadelesini, biz yine yeni şartlar karşısında, yeni yöntemlerle yürütmek durumundayız, görevimizi yapmak durumundayız.

Arkadaşlar, Bir sorun da, yine Yönetim Kurulunun faaliyetleri arasında ele almak durumundayız. Askerî mahkemeler. Biz Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı, Devlet Güvenlik Mahkemelerinin bağımsız mahkeme niteliğinde olmadığını savunduk ve bunların yeniden kurulmaması için üzerimize düşen görevi yerine getirdik; fakat 12 Mart faşizminin getirdiği yalnız Devlet Güvenlik Mahkemeleri değil, askerî yargılama usulü kanununda yapılan birtakım değişikliklerle sivil kişilerin askerî mahkemelerde yargılanması gibi bugün bir durum da yaratılıyor. Bunun yanında, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yapılan değişikliklerle adlîye içinde özel siyasî mahkemeler kurulması gibi bir yol açılmaya çalışılıyor. Bütün bu nitelikte Anayasanın öngördüğü demokratik hukuk düzenine aykırı yasaların mevzuatımızdan çıkarılması için gerekenin yapılması gerekmektedir.

Ben sözlerimi fazla uzatmayacağım, eleştirilerim Yönetim Kurulu hakkında bu şekilde özetlenebilir. Sözlerimi bitirirken Sakarya Barosuna bizlere karşı gösterdikleri içten konukseverlik için teşekkür etmek istiyorum ve hepinizi saygı ve sevgi ile selâmlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Apaydın.

Söz sırası Sayın Hüseyin Aydın'da, buyurun efendim.

HÜSEYİN AYDIN (İstanbul)- Çok muhterem Birlik Başkanı, Yönetim Kurulu üyeleri, Muhterem Divan Heyeti, aziz delege arkadaşlarım, Sayın Basın mensupları; sizleri saygı ile selâmlar sözlerime başlarım.

Muhterem arkadaşlar, dekokrasi rejimlerinin başlıca unsurlarından birisi, hukuka değer vermesi, hukuk üstünlüğünün kabul edilmesidir. Biz, 1946'dan itibaren çok partili devire girmiş ve demokrasi denilen rejimi kabul etmiş bulunmaktayız.

Dekokrasi, hukuk üstünlüğünü kabul eden bir rejimdir dedik. Acaba bugün Türkiye'de hukuk üstünlüğü var mıdır, yok mudur? Demokrasilerle hukuk devletiyle, polis devleti arasındaki fark; yasaların yöneticiler tarafından eksiksiz ve eşit olarak tatbiki, vatandaş haklarına değer verilmesi, vatandaşın can, mal, güvenliğinin sağlanması başta gelen unsurlardandır. Bu husus 1961 Anayasasında daha geniş şekilde ele alınmış ve kamuoyuna da sunulmak suretiyle kabul edilmiştir. Ancak, aradan bir müddet geçtikten sonra yapılan iktidar değişikliklerinde siyasi iktidarlar kendi çıkarları uğruna bu Anayasa ile Devlet idare edilmez sloganını ortaya atmış ve 12 Mart döneminde fırsattan istifade ederek baskı unsurlarının da açıkça söyleyebilirim, Ordunun baskısıyla ya demokrasiye veda ederseniz, yahut şu maddeleri değiştiririz şeklindeki baskısıyla çıkar çevrelerinin de hoşuna giden bu durum maalesef istenmeye istenmeye bir grubun oylarıyla Anayasa değiştirilmiş, bugünkü duruma getirilmiştir.

Biz Anayasanın değiştirilmesi hususunu evvelâ çok değerli Başkanımızın raporda belirttiği gibi hukuk tekniği bakımından mümkün

olmadığı gibi, referandumla kabul edilen bir Anayasanın tadiliyle kanaatimizce aynı usulle yapılması gerekir. Halbuki, bu Anayasa açıkça, zorla değiştirilmiş bir Anayasadır. Binaenaleyh, zorla değiştirilen maddeler dahi, kendi bünyesindeki diğer maddelere tamamen zıt ve tamamen aykırıdır.

Bu dönemden sonra gelen faşist bir iktidar ki, bunu söylemekte hiç mahzur görmüyorum, maalesef bütün insan haklarını Türkiye'de tamamen çiğnemiş, her türlü işkenceyi mübah saymış ve bunlar da yetkili ağızlardan teker teker ifade edilmiştir.

Bir açıklama neticesinde, Basında çıkan yazılar neticesinde o zamanın İstanbul Sıkıyönetim Komutanı olan şahıs, "bizzat yapılanlar, evvelce yapılanlardan başka değildir, yapılan işkence varsa, bunlar evvelce de vardı" şeklinde ifade etmiştir. Demek ki, bu işkenceler yapılmıştır ve hâlâ da yapılmakta devam edilmektedir. Öyle bir faşist iktidar gelmiştir ki, maalesef kendi sınıf arkadaşlarını dahi işkence kamplarına sürmekte asla beis görmemişlerdir, hiç çekinmeden bu zulmü işlemişlerdir.

Bugün bu durumdan cesaret alan siyasî iktidarlar, hâlâ bu zulmü ve bu çıkarları uruna kan dökmeyi mübah saymaktadırlar.

Çok değerli Baro Başkanımız Orhan Apaydın Bey'den bir noktada ayrılacağım. O da şu; buyurdular ki, "Bu saldırılar, bu komando hareketleri iktidarın bir tarafından himaye edilmektedir." Hayır, tamamına istinat etmektedir. Eğer bir kötülük varsa, kanunlara aykırı, insan haklarına aykırı hareketler varsa, o iktidarın içerisinde bulunan şahısların, o iktidar başlarınının bunu bilmeleri gerekir ve bilmektedirler. Binaenaleyh, kabul etmeyen o şahıs derhal istifa eden ve kendi yerine çekilir. Demek ki, tüm olarak 4 İktidar Partisi-

nin 4'ü de bu işkenceleri, bu zulmü, gençlerin kanının dökülmesini istiyor ve kendi çıkarları için bunlara göz yumuyorlar.

Geçenlerde Ülkü Ocakları Başkanı gazeteye beyanat veriyor, bir hanım kızımızın öldürülmesi üzerine diyor ki, "Biz kan dökmeyiz. İstesek sırada niceleri var." diyor. Yani, sıraya konmuş kimseler varmış ki, bu beyanata verebiliyor. Peki Cumhuriyet Savcılarını nerededir acaba, niye takibat yapmazlar? Burada Birliğe de görev düşüyor kanısındayım, bunun için bu hususu açıklıyorum.

Sayın Birlik Yönetim Kurulu, bu hususta bir teşebbüste bulunabilirdi.

Dendi ki, üniversitelere öğrenciler gidemiyor, okuyamıyorlar. Okutmamak için siyasî İktidar elinden geleni yapıyor. Maksat, İmam Hatip Okulları, Kur'an kursları ve diğer şekillerde yetiştirilmek suretiyle yeni bir nesil meydana getirmek ve bir şariat düzeni kurmaktır. Biz diyoruz ki, bu olaylar karşısında bu hususta Yönetim Kurulu kamuoyunu aydınlatma yoluna gidebilir, bültenler yayınlamak suretiyle bu olayların önlenmesi için çaba sarf edebilirdi. Raporda kamuoyuna bu hususta bir açıklama yapılmamıştır. Üniversite olayları kamuoyuna Birlik tarafından aksettirilmemiştir.

Diğer bir husus, bu meslekî durumumuzdur. Mahkemelerde hâkimlerin, karakollarda polislerin, savcılıklarda savcılarının avukatlara karşı bir antipati tavrı takınmaları ve zorluk çıkarmaları oluyor. O kadar ki, adliye koridorundaki polisler dahi avukatları bir vatandaşın işini takip ederken hiç ehemmiyet vermiyor ve hakaret etmekten de çekinmiyor, buna şahit olduğumuz durumlar var. Böyle bir olay kendi başından da geçmiştir. Arkadaşa hakaret edilmiştir, müdahale ettiğimiz zaman bize polis tarafından hakaret edilmeye kalkı-

şılmıştır.

Diğer bir husus, bu yine arkadaşlarımız tarafından ifade edildi, stajer arkadaşların durumu.

İzmir Olağanüstü Kongresinde stajın bir seneye indirilmesi hususunda bir karar alınmıştı. Ancak, imtihan meselesi aynen kalmıştı. Yalnız, arkadaşlarımızın en büyük derdi, bize intikâl ettirdiklerine göre, mahkemelerde kendilerini lâıkiyle kabul edilmemeleri, kendilerine ilgi gösterilmemesi, kalemlerde kendilerinin küçümsenmesi ve bir de maddî olanaklarının bulunmaması. Genç arkadaşlarımızdan bazılarıyla temas etmiş bulunmaktayım. Yeni mesleğe atılmış arkadaşlar 1500 lira aylıkla bazı avukat arkadaşların yanında çalışan genç arkadaşlarımız var. Bunlar maddî olanak yüzünden yeni bürolar açamıyorlar ve başkalarının yanında çalışmak mecburiyetinde kalıyorlar. Bu bakımdan, yeni mesleğe atılacak arkadaşlarımıza gerekli yardımların yapılması hususunda önemle durulması temennisindeyim.

Sayın Başkanınız da izah ettiler, ancak bân bir hususu izah etmeden geçemeyeceğim. O da, mahkeme kararlarının, Danıştay Kararlarının tatbik edilmemesi karşısında Ceza Kanununa bir madde ilâve edilmek suretiyle bu şahısların şiddetle teziyesi, görevlerini kötüye kullanan , şahsî mesuliyetleri neticesi kararları tatbik etmeyenler hakkında cezaî takibat yapılması hususunda bir yasa değişikliği yapılması çalışması temennisindeyim.

Diğer bir husus, bu raporda da var; fakat yine söylemekte fayda görüyorum. Gizli evrak adı altında vesikaların tetkikine mani olunması. Demokratik rejimlerde devletle fert arasında çıkan ihtilâflarda hiç bir zaman gizlilik bahis konusu olamaz. Binaenaleyh, Da-

niştayda görülen davalarda eğer bir daireden bir gizlilik kaydı geliyorsa, bu evrak tetkik edilemez kaydı mevcuttur; ama şu muhakkak ki, bu evrak tetkik edilmeden daha ikâme edilen davaların neticesiz kalacağı gibi, vatandaşın da zararına olmaktadır. Bu bakımdan da Birliğin önemle üzerinde durması gerekiyor kanısındayım.

Sözlerimi burada kesiyorum. Hepinizi saygıyla selâmlarım. (Alkışlar)

RAHMİ MAGAT (Ankara)- Sayın Başkan, bir önerim olacak, sayın konuşmacılar lütfen tekrarlardan kaçsınlar. Hem ilgi azalıyor, hem de zaman geçiyor.

BAŞKAN- Arkadaşlarımdan rica ediyorum, tekrarlardan kaçsınlar efendim. Sayın Magat'ın önerisine aynen iştirak ettiğimizi bir evvelki konuşmada da belirtmiştim.

Söz sırası Sayın Necla Fertan Hanımefendi'de, buyurun .

NECLA FERTAN (İstanbul)- Sayın Divan, Sayın Başkanlarımız ve sayın meslektaşlarımızı saygı ile selâmlarım.

Belki sizler düşünmüyorsunuz; ama şuraya gelirken dünden beri aynı rapor hakkında mütemadiyen konuşuldu, söyleneceklerin hepsi söylendi, boşuna vakit geçiriliyor gibi bir düşünöe olabileceği ağırlığı altında insan. Haklı olarak Divan da bunu vakit bakımından hatırlatıyor. Ancak, yapılan tenkitler , dünden beri söylenen sözler bir noktada âdeta birleşiyor. Bu nokta altı çizilerek nazarı itibare alınırsa bu görüşmelerin lüzumu ortaya çıkar.

Dünden beri burada sadece 10 ncu Genel Kurul toplantısına getirilmiş olan faaliyet raporu üzerinde görüşülmüyor. Burada, bir derde parmak basılmak isteniyor. Ben de buna iştirak ediyorum kendi adıma. O da şu, bize gönderilen faaliyet raporları birkaç seneden

beri son derece değerli ilmî eserler hüviyetinde. Bir faaliyet raporu, bir yıl içinde yapılan faaliyetlerâ gösteren bir rapor. Bize gönderilen raporlar ise, bir yıl içinde yazılan, çizilen, söylenen, düşünülen son derece değerli birtakım fikirlerin toplamı. Yıllarca özledik Barolar Birliğinin kurulmasını, çok şükür Birliğimiz kuruldu. Bir varlık doğar, emekler, sonra da yürür ve koşar. Bu benzetmeyi mazur görürseniz, bizim Birliğimiz doğdu, emekledi, kocaman bir kafası, beyni fevkalâde müthişbir ilmî irfanı var; fakat yürüemiyor, koşamıyor, bir yerde durdu, tıkanıldı. İşte biz burada bu sene bu faaliyet raporundan bahsederken, konuşurken, bu yürümeyi, bu koşmayı , bu hızı nerede buluruz diye birbirimize soruyoruz. O bakımdan vakit de geçse, bazı yerlerinde sıkılırsak da, birbirimize tahammül edelim, beni de lütfen tekrar da etsem hoşgörü içinde dinleyiniz.

Şimdi elimize gelmiş olan raporda biraz evvel söylediğimi teyit eden hususlar var. Bendeniz Yargıtayın açılış toplantısına gitmek bahtiyarlığına erdim. Bu bahtiyarlık kelimesini niçin kullandığımı da biraz sonra arz edeceğim. Bizim Genel Kurul toplantımıza bir telgrafla dahi iştirak etmek lüzumunu duymayan Yargıtay Başkanı açış konuşmasını kürsüye geldiğinde, biz avukatları selâmlamadı. Bütün hukukçuların yerlerini, mevkilerini, adlarını sayarak selâmladı da, ne Barolar ve ne de avukatlardan hiç bahsetmedi ve adlî yılın açılışında sanki Türkiye'nin hiç bir derdi yok da , sadece Yargıtay hâkimlerinin maaşları, parasal sorunları varmış gibi lâfına burada başladı, burada bitirdi; ama sonra kürsüye bir avukat çıktı. Barolar Birliği Başkanı Faruk Erem çıktı. İşte o toplantıda bulunmak bahtiyarlığına erdim derken, bahtiyarlığı bu sebeple kullanıyorum.

Orada o gün sadece aslında avukatlar vardı, Faruk Erem'in şahsında Türk avukatları konuştu, her şeyi bütün açıklığıyla söyledi. ve oradan siyaset adamlarına bağırdı, "Adaletten elinizi çekiniz" dedi. Bu konuşma son derece değerliydi; ama ne var ki, bu Barolar Birliği Başkanının Başkan sıfatıyla orada yaptığı bir konuşmaydı. Bunun faaliyet raporunda yer alması, Yönetim Kurulunun faaliyetlerine dahil edilmesini ben anlayamadım, bunun Yönetim Kurulu faaliyetleriyle bir ilgisi yoktur.

Aynı şekilde Danıştayın açılma konuşmaları, aynı şekilde Tüketim Hakları adı altındaki bölümde İtalya Dışişleri Bakanlığından gelmiş bir yazının yer alması, bütün bunlar kanunlar konusunda hazırlanmış söylenen; fakat bir tasarı haline geçmiş mi, geçmemiş mi, yerine verilmiş mi, verilmemiş mi, anlayamadığımız; ama son derece ilmî kıymeti olan bu tasarılar bir yıl içinde Yönetim Kurulumuzun faaliyeti olarak sayılacak şeyler değildir. Bütün bunlar çıkarıldıktan sonra da, Yönetim Kurulumuzun faaliyetleri bir neticeye maa- lesef varmamıştır, varamamıştır.

Bu raporda ne yoktur sayın meslektaşlarım? Bu raporda evvelâ biz yokuz. Barolar Birliği Baroların birleşmesinden, Barolar ise kendilerine kayıtlı olan avukatlardan teşekkül ettiğine göre, Barolar Birliğinin tabanı avukatlardır, Barolardır. Biz yokuz. Yokuz; çünkü, metiyemiz kendimizde müntakil, mütemadiyen mesleğimizin onurundan bahsediyoruz; ama hâlâ 1977 Türkiye'sinde Türk Baroları vesayet altındadır. Bu vesayetin kalkması için bir çaba gösterilmiş midir yıllardan beri? Elbette gösterilmiştir. Ama, hâlâ bugün Türkiye Baroları vesayet altında ise, bu çabalar olumlu bir yönde değildir. Bu çabaların neticesini alabilmek için çabaların şeklini

değiştirmek gerekir.

İnsanlık, bağımsız mahkemeler önüne çıkıp, orada yargılanabilmek için asırlarca mücadele vermiştir. Onlar da mücadele verirken etrafındaki koşullar kolay değildi. Her bir yolu denediler, her bir mücadele imkânını denediler ve mahkemeler önünde yargılanma hakkını aldılar. Eğer biz hâlâ vesayet altında isek, demek ki çabalarımızda bir yanlışlık, bir eksiklik var demektir.

Savunma özgürlüğü elimizden alındı. İstisna diye getirilen bir madde ile biz savunma sanatımızın ustalarıyız diyenlerin elinde bugün savunma özgürlüğü yok. Herkesin şahsî gayret ve cesaretine kalmış bir mesele. En cesurum diyenler bile yaptıkları işten zannederim ki, çok memnun değildirler. Çünkü, cesaretin ölçüsü herkese göre değişik bir ölçüdür ve bu iş cesaretle olmaz.

Biz avukatlar şöyle bir kendimize bakalım. Nedir bizim hâlimiz? Dün sayın Başkanım Cengiz İlhan, kürsüler arasındaki yükseklik farkını anlatıyorlardı. Birden Rahmetli Sayın Başkanım Orhan Arsal'ı hatırladım. Her zaman derdi ki, "Bu marangozun hatası. Diyelim ki, bir gün bir akıllı marangoz çıktı da bu hatayı düzelitti ve biz aynı seviyede yerlerde durduk; ama nerede oturursa otursun, o savcı, o hâkim oturduğu yerden bize böyle bakıyorsa, o mesafa günden güne büyüyorsa, o hâkim sizi kapısında saatlerce bekletebiliyorsa, kürsüler aşağıya da inse hiç bir şey değişmez." (Alkışlar)

Lütfen kendi kendimizin bir muhasebesini yapalım. Bir deyim var galiba, "eğri oturalım, doğru konuşalım." Biz de öyle yapalım. Bugün şu onurlu mesleğimizi mutlaka mesleklerin en onurlusunu biz gerektiği gibi ifa edebiliyor muyuz şartlarımız itibariyle? Hanginiz bugün bir manavda pırasa alırken pazarlık edebilirsiniz? Ama,

bizimle hergün herkes pazarlık eder. Her türlü pazarlık ederler. Hepiniz her akşam, en az haftada bir defa kıymet hükümlerimizi bir kere daha kıymet hükümlerinizi gözden geçirmek zorunda kalırsınız. Siz kalmazsanız ben kalıyorum efendim. Acaba şöyle mi yapmalıydım, acaba şöyle yapılan bir cemiyette benim yaptığım aptallık mı? İnsan bına nereye kadar ve nasıl dayanır?

Mesleği bütün tahsil devresini bitirmiş, stajını yapmış, "Sen avukatlık yapabilirsin" denmiş. Yüzlerce arkadaşımız mesleğe başlamışlar. Ne işi yapacaklar? Bütün teşekküller kendi müntesipleri için iş sahası olmadığından dolayı barbar bağırıyorlar, "İşsizlik aldı yürüdü" diyorlar. Türkiye'de herkes için işsizlik var da, yalnız avukatlar için işsizlik yok. Asıl işsizlik bizim için var. 1500 liraya sekreterlik arıyor avukat dediğimiz insan ve 1500 liraya sekreterlik bulursa çok seviniyor. Bizim için iş sahası açılıyor. Şu kadar kadar lira an sonraki davalar mutlaka avukat tarafından takibi gerekir, mutlaka şu işler avukat eliyle yapılır, bir avukatın elinde 8 tane şirketin hukuk müşavirliği toplanmaz, bir avukatın elinde 15 tane kuyyunluk bürleşmez, hiç kimse böyle bir şey demiyor, hiç kimse çare aranıyor. Sanki biz refah içinde yaşıyormuşuz gibi bir halimiz var ve mesleğimizin onurundan bahsedip duruyoruz. Affedersiniz; ama aç insan başkasının servetini nasıl korur, ben bunu anlamıyorum. Bize emanet edilen, bize koru dediğiniz şerefleri, servetleri biz kendimizi, evimizi, çoluk çocuğumuzu düşünmeyeceğiz, bütün benliğimizle kendimizi o işe verecek hale gelmeden nasıl yaparız? Bunun çaresi aranmadan nasıl bu taban Barolar Birliğine bir güç olacaktır? Bunları ayıp saymayalım, açık açık konuşalım, dertleriniz bunlar bizim.

Yıllardan beri hep söylüyorum Genel Kurullarda, bir insana bir ruhsatname veriyorsunuz, "Sen artık avukatsın" diyorsunuz. Başkaları sana hayatlarını, hürriyetlerini, şereflerini emanet edecek ve sen onları konuyacaksın" diyorsunuz. Sonra o insanlara" ana sen kendi meslek kuruluşunda şu kadarlık senelik avukat olmadan sen kendi Birliğinde şu kadar senelik avukat olmadan çalışmayacaksın" diyoruz. Olurmu böyle şey? Başkalarının hayatlarını bile korumaya, müdafaa etme yeteneğine sahip olduğunu söylediğimiz arkadaşlarımız niçin yönetime katılmasınlar? Onlar belki bizden daha faal, belki bizden daha iyi düşündükleri şeyler var. Niçin bu Kanun değişikliği için biz çaba sarf etmiyoruz? Ben bunu da anlamıyorum. (Alkışlar)

Dün bir arkadaşım sordu, "Raporda staj yardımı diye bir fasıl görmedim, neden?" dedi. Ben o arkadaşıma hemen söyleyeyim, görmeyecek tabii, çünkü staj yardımı kaldırıldı. İlk gerekçesi, Birlik için alınan arsanın borcu olduğu idi. Sonra bu teklifle geldiğimizde, Birliğimiz daha Birliğe lââyık kütüphane yapmak tasavvurundaydı ve bize "Böyle bir tasavvurumuz olduğu için ve bu da çok masraflı olduğu için yine staj yardımı koymuyoruz." dediler. Ama, bu teklif olarak Genel Kurula geldiği için oylarınıza sunuldu ve oylarınızla reddedildi bu husus. Her halde o soran arkadaşım yoktu, bunu bilmiyor. O bakımdan elbet Birlik raporunda bu olmayacak. Ama, lütfen bunu kabul ediniz ve de bunların geçmişine bakınız, tstajer arkadaşlarımızı müşkül durumda artık daha fazla bırakmayınız.

Raporda başka daha neler yok. Ben birkaç tanesine değinmek istedim.

Memurlara sendika kurması hakkının tanınması hususunda hiç bir şey yok.

İşçi-memur ayrımında fark sadece ücretler bakımından değil, aynı zamanda anayasal haklar bakımındandır. Memurlar sendika kurma hakkının tekrar tanınması için Anayasa mutlaka değiştirilmelidir. Bu bir mesele olarak ele alınmalı, bu mesele duyurulmalıdır. İşçilerle aynı yasal haklardan memurların da yararlanmaları mutlaka sağlanmalıdır, bu hususta çaba gösterilmelidir. Ben raporda böyle bir şey de görmedim.

Anayasal haklar somutlaştırılmalıdır. Örneğin, sendika seçme özgürlüğü gerçekleştirilmelidir. Bunun gerçekleştirilmesi için de referandum yasalaştırılmalıdır. Bunun için bir gayret sarf edilmelidir, bir tasarı hazırlanmalıdır. Ben raporda bunu da görmedim.

Hukuk devletinin kurulması için çaba sarf edilmelidir. Bir devletin Anayasasında bu devlet hukuk devletidir diye yazması, yetmiyor görüyorsunuz. Bizim Anayasamızda bizim devletimizin bir hukuk devleti olduğu yazılıdır. Biz bugün bir hukuk devleti miyiz?

Eğer bir yerde İnsan Hakları Evrensel Beyannamesine uyulmazsa, Anayasamızın tanıdığı hak ve özgürlükler sayılmazsa, yargı kararları uygulanmazsa, Barolar Bağımsız olmazsa, Mahkeme kararları gerekçeli yazılmazsa, hak arama özgürlüğü tanınmazsa, savunmaya saygı duyulmuyorsa, Anayasa kuruluşları engelleniyorsa, emirler kanunsuz olursa, yönetimden yargıye dek etki söylentileri varsa, hiç çekinmeden işkence yapılabiliyorsa, hergün cinayet işleniyor da hiç birinin faili bulunmuyorsa, bu Devlet Anayasasında hukuk devletidir diye yazsa da hukuk devleti değildir ve bugün Türkiye'nin manzarası da budur işte. (Alkışlar)

Hukuk devleti, savunma özgürlüğüdür, hukuk devleti fikir özgürlüğüdür, hukuk devleti karakoldaki güvencedir, hukuk devleti

bağımsız Barolardır, hukuk devleti iktisadî adaleti gerçekleştirme yolunda olan devlettir, hukuk devleti yargının yasama ve yürütme organını tam olarak denetleyen devlettir, bir Anayasa Mahkemesi 141, 142 nci maddelerin değiştirilmesi konusunda açılmış bir davada, o dava münasebetiyle "Ben Anayasa değişikliklerine de bakarım" demiş de, ama Anayasanın özüne mesele geldiği zaman bir karar verip, "Ben buna bakmam" demişse ve bir Anayasa her zaman keyfi uygulamalarla değişebiliyorsa, o memlekette yargı yasamayı denetliyemiyor demektir.

Eğer bir memlekette Danıştayın verdiği kararlar yürütme tarafından tatbik edilmiyorsa, o memlekette yürütmeyi yargı organı denetliyemiyor demektir ve o zamanda o devlet hukuk devleti değildir.

Hukuk devleti, can güvenliğini temin eden devlettir, Sokaklarında, meydanlarında, hergün insan öldürülen devlet ve öldürülen insanların kaatillerini bulmayan devlet, hukuk devleti değildir.

Hukuk devleti olmayan bir devlette hukukun üstünlüğü prensibini bir kavram olarak biz yaydık. Bugün herkeş, bugün Danıştay kararlarını tatbik etmeyen Hükümetin başı, bugün şu veya bu harekete karıştığında hiç şüphe götürülme-yen bir sürü parti başkanları bizden daha çok hukukun üstünlüğü prensibi kavramını kullanır ve söyler oldular. Hukuk devleti olmayan bir yerde, hukukun üstünlüğü prensibini biz yaydık. O kaatilleri bulunmayan yüzlerce mezar taşı ayakta bize benim kaatillerim bulunmadı derken, biz hukukun üstünlüğü kavramını yaydığımızı mütemadiyen tanıttığımızı söylüyoruz. Hiç birimiz artık ağzımızı hukukun üstünlüğü prensibinden bahsetmeden açamaz olduk. Hatırlarmısınız bilmem, Samsun'da size bir liste

okumuştum. O tarihte sokaklarda, meydanlarda herkesin gözleri önünde öldürülen gençlerin isimlerini tektek okumuştum. Bugün artık okuyamıyorum. Sayıları o kadar arttı, o kadar takip etmek imkânı kalmadı, o kadar ahvalı adiyeden oldu ki bu olaylar, gazetelerin birinci sayfalarında da yer almıyor, artık üçüncü, dördüncü sayfalarında, ajansların bazılarının sonunda yer alıyor, hiç birinin kaatili bulunmuyor. Biz avukatlar Barolar Birliğinin 10 ncu Genel Kurul toplantısında hukukun üstünlüğü prensibinden bahsediyoruz. 1972 yılında katıldığım Bursa'daki Genel Kurul toplantısında ben demiştim ki, bu bugünkü şartlar altında bir fantazidir. Ne açıdır ki, 1977'de burada 10 ncu Genel Kurul toplantısında siz meslektaşlarıma yine aynı şeyi tekrar etmek mecburiyetindeyim. Teker teker ayağa kalkmadıkça, bunun için lâzım olan her şeyi yapmadıkça, cinayetlerin kaatillerini bulmadıkça, bu cinayetlerin kaatillerinden hesap soramadıkça, biz ne hukukçuyuz, ne de hukukun üstünlüğü prensibinden bahsekmeğe hakkımız yok bizim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Necâa Fertan.

Söz sırası Sayın Erdoğan Bigat'da, buyurun efendim.

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, sevgili delege arkadaşları;

Ben de sözlerime bir evvelki değerli konuşmacı gibi dün Cengiz İlhan sevgili dostumun söylediği gibi bulunduğum kürsünün savcılık, iddia makamı kürsüsünden sanık makamında bulunan Yönetim Kuruluna hitap eder bir hava içinde bu kürsünün bu havasına uymama, bu kürsünün kompleksine girmeme havası içinde olmak arzusuyla başlamak istiyorum. Çünkü, kuruluşundan geçen yılbaşına kadar 7 yıl Yönetim Kurulu içinde bulunduğum zaman aynı sanık sandalyesi

içinde buradaki ithamlara muhatap olup, gerçekten ifade edeyim ki, birgün bu sandalyeden kalkıp iddia makamından oraya hücum etme arzu sunu hissettim; fakat insafli olmak lâzım.

Herşeyden evvel şunu söylemek istiyorum, değerli arkadaşlarımızın konuşmalarında mutlaka gerçek payları var. Kesinlikle esas hakkında görüşlerine katılıyorum. Fakat, Yönetim Kurulu raporu bu görüşlerin dışında mı? Yönetim Kurulu raporunda biraz evvel konuşan değerli arkadaşımın beyanlarının dışında görüşler mi var, hayır. O zaman sanki Yönetim Kurulunu teşkil eden arkadaşlarımız bir iktidar partisinin icra organı durumundadır, Genel Kurul da Türkiye'yi idare eden bir iktidar partisidir gibi olmamak ve eleştirilerde daha insafli olmak lâzımdır.

Değerli arkadaşlarım, hepimizin bildiği gibi Türkiye Barolar Birliği 10 Ağustos 1969 yılında Ankara'da kuruldu. Geçici madde uyarınca Türkiye Barolar Birliği olağan genel Kurulunu toplamakla görevli olan değerli meslektaşlarımız o zamanın Ankara Barosu Başkanı halen delege olarak aramızda bulunan Sayın Rahmi Magat, kanunun verdiği yetkiyle topladığı 10 bin lirayı Türkiye Barolar Birliğinin ilk saymanı olarak bana devretti. İki tane memur, 2600 lira kirali bir binanın bir aylık masrafıydı bu para. Meslektaşlarımızın Barolarına aidatlarını ödememeleri halinde onları görevden uzaklaştırma hakkını tanımış olan Avukatlık Kanunu, parasal yönden Türkiye Barolar Birliğinin üyesi olan Baroların kesenek borçlarını ödememeleri halinde hiç bir müeyyide getirmemiştir. Bendeniz Yönetim Kuruluna para olmadan hiç bir şey yapılmaz, bir çalışanların haklarını savunan bir kuruluş olarak çalıştırdığımız kişilerin ücretini, oturduğumuz binanın kirasını bilemez dukumda kaldığımız zaman ne yaparız

endişesi içinde Yönetim Kuruluna, samimiyetle itirâf ediyorum, Baroları icraya verelim diye öneri getirmişimdir. Başka türlü nasıl olacaksınız? Fakat bu dönemler geride kalmıştır ve Türkiye Barolar Birliği evvelâ bu Barolara kendini kabul ettirmiş, saygınlık kazanmış ve bu nedenle de Barolar aidatlarını öder duruma gelmişlerdir.

Ne yapılmıştır, ne yapılmamıştır? Yapılanları her zaman az bulmaktan yana bende bulunuyordum. Fakat, bir sosyal güvenlik meselesi vardı. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile kurulan Türkiye Barolar Birliğinin ilk fikri 1934 yılında İzmir'de toplanan avukatlar tarafından ortaya atıldı. 1963 yılında Ankara'da toplanan meslektaşlarımız tarafından geliştirildi ve 1136 sayılı kanunla 1969 yılında Türkiye Barolar Birliği gerçekleşti.

1969 Ağustos ayında teşekkül eden Yönetim Kurulu, evvelâ avukatların sosyal güvenliklerini sağlamak ve bunun için Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Sigortalar Kurumuyla birleşerek bir tip sözleşmeyi imza etmek mecburiyetindeydi. Hemen ilk iş olarak buna koyuldu. O zamanı lütfen hafızalarımızdan çıkartmayalım değerli meslektaşlarım. Bütün gazetelerde avukatlar işçilerin ellerini çıkarsın, sosyal güvenlikle avukatlar Sosyal Sigortalarda işçilerin haklarına el atmışlardır yazıları yazılıyordu. Türkîş karşımızdaydı. Bu şartlar altında 3 ay gibi dönem içinde tip sözleşme imzalanabilmiş ve avukatların sosyal güvenlikleri bu süratli çalışmayla sağlanabilmiş ve Barolarımıza 1.1.1973 tarihinden itibaren meslektaşlarımızın sosyal güvenlik haklarına kavuşma olanağı sağlanmıştır. Birçok Baromuz bu tarih içinde gerekli sözleşmeleri imza ederek kendi mensuplarının sosyal güvenlik haklarına kavuşmalarını sağlamıştır. Bu kolay elma-

mıdır değerli arkadaşlarım.

Yine hatırlıyorum, Türkiye Barolar Birliğinin yurt sorunlarına eğilmesi gereğini ilk Yönetim Kurulumuz öne atıp, diğer kuruluşları işbirliğine çağırdığı zaman, hiç unutmuyorum, o zamanın genel Sekreteri Atila Şav'la birlikte yazıyı büyük bir üzüntüyle okuduğumuzu bugün gibi hatırlıyorum. Elektrik mühendisleri Odasından gelen yazıda, "İşçinin cebine el atmış bulunan Barolar Birliğiyle biz işbirliği yapmayız" deniyordu. Gayet tabii bunlar geride kalmıştır.

Bugün Türkiye Barolar Birliği Sayın Orhan Apaydın'a göre somut, Sayın Cengiz İlhan'a gere hâlâ soyut olan hukukun üstünlüğü fikrini Türkiye'ye atmış ve gikir Bursa Genel Kurulunda uzun uzun tartışma konusu olmuş ve bugün görüyorum ki, o gün bu kavramla ne kastedildiğine itiraz eden Sayın Meslektaşım Necla Fertan Hanımefendi bugün hukukun üstünlüğünü kendisinde kabul ediyor, o gün karşıydı demiyorum, o gün hukukun üstünlüğünün olmadığını ortaya koydukları zaman ortaya attıkları sebeplerin kesinlikle karşısında değilim; ama insaf gözüyle bakmak lâzım. Acaba Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu bu ithamların muhatabı mıdır, yoksa Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu değerli meslektaşımızla beraber bu ithamların yanında değil midir? Benim kanaatime göre aynı şeyler değişik yerlerden söylenmektedir ve Türkiye Barolar Birliği hukukun üstünlüğü kavramıyla ne getirdiğini bu Birinci Hukuk Kongresine Yönetim Kurulunun tebliği olarak konuşturmak ve yabancı dile çevirip dünya basınına ve Barolarına göndermekle de ortaya koymuştur.

Emekli Sandığıyla de çekişmeler oldu. Bazı arkadaşlarımız emekli Sandığından emeklilik haklarına kavuştular. Emekli Sandığı 65 yaşını geçmiş arkadaşlarımızı artık sosyal güvenlikle ilgilenmez

diye tutturdu, gidildi gelindi; fakat Danıştaydan da karar alınmış olmasına rağmen sonunda bu haklar da temin edildi.

Şimdi geliyorum biraz insafli olmak lâzım dedikten sonra, sosyal güvenlikte birinci sorun nedir bugün değerli arkadaşlarım? Arkadaşlarımızın beyanlarını düşük kademedен yapmış olmaları ve Sosyal Sigortalar Kurumuyla yapılan görüşmelerde Yönetim Kurulu beni de Komisyon içine dahil etti, bu toplantıya gelmeden iki gün evveline kadar görüşmeler yapıldı, ilk sorun düşük beyanları artırabilme sorunudur. Bunun vebali kimdedir? Biz Barolar Birliği Yönetim Kurulu olarak o zaman kendi bültenimizde yaşlara göre hangi kademedен prim vermesi gerektiğini bütün meslektaşlarımıza duyurduk. Eğer daha evvel Emekli Sandığıyla ve Sosyal Sigortalar Kurumuyla ilişkili bir hizmetiniz yoksa diye kayıt koyduk, Son 5 senenin ilk vasatisinde en yüksek miktara gelirsiniz dedik; ama arkadaşlarımız bunu ya okumadılır. Bülteni kimse okumuyor. Bülten, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun 2 ayda bir meslektaşlarına hesap verdiği bir şeydir. Hiç yorum yoktur. Yazışmalar objektif olarak meslektaşların eleştirilerine sunulur. Türkiye Barolar Birliği meslek kurallarını da Batı avukat sistemlerinden yararlanarak hazırlamış ve 4. dana toplantısında meslek kuralları kabul edilmiştir.

Şimdi hayranı olduğum Cengiz İlhan arkadaşımın bugün avukat saygınlık kazanmamışsa lâfının arkasından Yönetim Kurulunu suçlamasına katılmadığımı ifade etmek istiyorum.

Bugün kendi kendini erıştirmek mecburiyetindedir her kurul. Bir kurulun yönetim organının görevleri başka; ana saygınlık kazandıracak davranışlar kişisel olarak bizden gelmesi lâzım gelen davranışlardır. Şunu ifade etmek istiyorum, meslek kurallarını ortaya

koynakla, meslek kurallarına uygun davranışmasını temin etmek arasında fark vardır. Disiplin kurullarımız çalışmalıdır. Eğer kendi meslektaşlarımızın hatalı işlenleri varsa, buna müsamaha etmemek lâzımdır.

Barolar Birliği Yönetim Kurulunun çeşitli Baroların ittihaz ettiği disiplin kovuşturması açılmasına yer olmadığına dair kararlarının büyük bir çoğunluğu Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu tarafından mahallî disiplin kurullarına götürülecek nitelikte bulunmuştur Değerli arkadaşların.

Binaenaleyh, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu mesleğin saygınlık kazanması için görevini yapmıştır. Mesleğe kabuldeki itirazlarda da aynı usulü tatbik etmiştir. Özellikle hâkimlik mesleğinden mesleğimize intikâl eden kişilerin meslek kurallarına aykırı uygulamasında Türkiye Barolar Birliğinin geliştirdiği sistem Adalet Bakanlığı tarafından ve Danıştay tarafından kabul edilmemiştir. Gerek Adalet Bakanlığı , gerekse Danıştay, madem ki hâkim olarak görevden ayrılmıştır, o halde avukatlık yapabilir fikrini karar altına almıştır. Danıştayın bu kararına uyup, uymamaya ne Barolar Birliği, ne de Barolar düşünmemiştir. Bu karar mutlak surette tüm Barolarca uygulanmıştır.

Şimdi avukatların sorunlarıyla Barolar Birliği ilgilenmiş midir, ilgilenmemiş midir?

Önümde iki tane örnek var, hafızalarınızı tazelemek bakımından söylüyorum. Birisi 1972 tarihini taşıyor. Yüksek Hâkimler Kurulunun mahallî adalet komisyonu başkanlıklarına gönderdiği bir genelge:

"Türkiye Barolar Birliği Başkanlığının avukat stajiyerleriyle ilgili şu gün ve şu sayılı yazısı örneği aşağıya çıkarılmış ve bu yazının bütün mahkemelere ve hâkimlere duyurulmasına Yüksek Hâkimler Kurulunun Genel Kurulunca şu tarihte şu sayı ile karar verilmiştir.

Keyfiyetin yargı çevrenizdeki bütün mahkemelere ve hâkimlere tebliğini rica ederim.

Rüştü Baykal

Yüksek Hâkimler Kurulu

Başkanvekili"

Yazı da şu; şimdi toplantıyı yaptığımız Sakarya Barosunun bir uyarısı ile konu dile gelmiş oluyor:

"Sakarya Barosundan alınan 22.12.1971 gün ve 395 sayılı yazıda, avukat stajiyerlerinin staj süresi içinde avukatlarla birlikte duruşmalara girmesinin, duruşma hâkimlerince tereddütle karşılandığı bildirilmektedir. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun stajın yapılması ve stajiyerlerin ödevleri başlıklı 23 ncü madde üçüncü fıkrasında, avukat stajiyerleri staj yaptığı avukatla birlikte duruşmalara girmekle yükümlü kınmıştır. Konu yargıya ilişkin olmadığından, avukat stajiyerlerin duruşmalarda staj yaptığı avukatın yanında yer alabileceği hususunda genelgeyle mahkemelere duyurulmasına Yönetim Kurulumuzca karar alınmıştır. Takdirlerinize arz ederim.

Saygılarımla.

Av. Faruk Erem"

Diğer bir konu: Yine Yüksek Hâkimler Kurulunun bir genelgesi. O da 1972 tarihini taşıyor.

"Türkiye Barolar Birliğinin konu ile ilgili şu gün ve şu sa-

yılı yazısı üzerine Kurulumuz Genel Kurulunca istek incelendi.

1- Mahkemelerce gerek ilk tensiplerde, gerek duruşmaların talikinde davaların tamamına veya birkaçına topluca 9-10 gibi aynı saatlerin verilmeyerek her davanın muayyen fasılalarla ayrı ayrı konulmasının ve saat sırasıyla tarafların çağrılmasının,

2- Çağırılma anında taraf avukatının diğer bir mahkemenin duruşmasında bulunmak gibi bir zaruretle çağrıya icabet etmediği ahvalde de zaruret bulunmadıkça münasip görülecek ve takdir edilecek tedbirler dairesinde duruşmaya girebilmelerinin sağlanmasını bütün mahkemelere ve hâkimlere duyurulmasına."

Demek ki, bunu çoğaltmak mümkün değerli arkadaşlarım. Demek ki, Türkiye Barolar Birliği yönetim Kurulu meslektaşlarımızın büyük bir derdini teşkil eden duruşma saatleri açısından da gerekli girişimlerde bulunmuştur.

Her şeyden evvel şunu kabul etmek lâzım ve tüm konuşan arkadaşlarım da bu noktada birleştiler. Türkiye Barolar Birliği bugün objektif kalabilmiş ve fikri ve görüşleri her zaman ne istikamette herhangi bir istikamete peşinen sevkedilmemiş, objektif bir kuruluş olarak kamuoyunun saygınlığını kazanmıştır. Artık Türkiye Barolar Birliğinin ne söylediği, Türk avukatlarının ne söyleyeceği merakla beklenir olmuştur. Ve Türkiye Barolar Birliği değerli Başkanı sayın hocamın dün burada yaptığı özet dışında, dün gece televizyonda verdiği demeci de büyük bir duygu ile izledik. Kendilerine çok içten saygılarımı bu vesileyle de sunmak istiyorum. Gayet objektif bir nitelikte konulara Türkiye Barolar Birliğinin eğildiğini söylemişlerdir.

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun geçirdiği safahat da göz önüne alınırsa, Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu da kuşkusuz Yönetim Kuruluna her konuda yardımcı olmuş bulunmaktadır.

Bundan evvel 12 Mart döneminden sonra meslektaşlarımızın gerçekten Genel Kurullarda dile getirdikleri, esasen daha evvel Barolar Birliğine intikal ettirdiği konularda da Türkiye Barolar Birliği mümkün olan yoldan en etkin çalışmaları yapmıştır değerli arkadaşlarım. Gizlilik kaydı taşıyordu o zaman için, yine de şu kadar ifade edeyim, sıkıyönetim komutanlarına, sıkıyönetim mahkemelerine ve Cumhurbaşkanına, hükümet başkanlarına çok ağır ve gerçek yazılarla savunmanın kısıtlanmaması yolunda gerekli yazılar gönderilmiştir, ama Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu sayın Başkanının bir tavazu şeyi vardır, bir övünmeme huyu vardır, takdirle karşılıyoruz; her zaman iyi olmamakla beraber, bunları hiçbir veçhile açıklamamıştır, ama gayet iyi hatırlıyorum, eleştirilere gerekirse okunabilsin diye de, Genel Sekreterliğim döneminde bu dosyalar yanımda her gidilen genel kurullara da taşınmıştır.

Ankara Barosu Delegatesi değerli meslektaşım sayın Bilgay Esemeli, adalet binaları hakkında hakikaten gerçekleri dile getiren bir konuşma yaptılar. Bu konuşmada da aynı şeyi söylüyorum; Adalet Bakanlığını, kendileri dediler ki, ilk defa Genel Kurula katılıyorum, bunu dile getirdi, halbuki yine geleceğim, bizim bültenlerimiz herhalde sayın Bilgay Esemeli'ye gidiyordur, bu bültenlerde konuşmuştur. Türkiye Barolar Birliği adalet sarayları sergisi açmıştır. Dünyanın bütün ülkelerinden mevcut adalet saraylarının binalarının resimlerini getirtmiş, bunları büyütmüş ve Ankara'da sergi açmıştır. Bu sergi İstanbul'da ve birçok baro merkezinde resimler gönderilmek suretiyle yayınlanmıştır ve Ankara'da zamanın Adalet Bakanı sayın Hayri Mumcuoğlu'da bu serginin açılışını yapmıştır, kendisine iletilmiştir. Adalet saraylarının, adalet binalarının durumu bizce başka ne türlü ele alınabilirdi? Adalet Bakanlığına gidilmiştir.

Yalnız bir gerçeği daha ifade etmek lâzım. Bu konu Adalet Bakanlığının da konusu değil değerli arkadaşlar. Yapılan görüşmelerden anlaşılmıştır ki, konu Bayındırlık Bakanlığı ile ilgilidir. Yani devlet binalarının ve bu arada adalet binalarının tahsisatları vesairesi Bayındırlık Bakanlığı bütçelerinde bulunmaktadır. Bu itibarla daha etkin çalışma Parlamentoda bulunan değerli meslektaşlarımızın bu konularda özellikle adalet binaları için tahsisat tefrikine yardımcı olmalarıdır ki, sayın meslektaşımız Nadir Lâtif İslâm aramızda, bu toplantıyı da izlemektedir.

Kendi isminden bahsetmişken Barolar Birliğinin başka bir çalışmasına değinmek istiyorum. O da, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun Anayasa Mahkemesinde dava açabilme yetkisiyle teçhiz edilmesidir. Bu konuda sayın meslektaşımız Nadir Lâtif İslâm'ın çok değerli bir hazırlığı vardır. Kendisi o zaman Parlamento içinde değildi. O çalışmasını bir önerge olarak Parlamento'ya götürmesini huzurunuzda kendisinden diliyorum ve rica ediyorum.

Değerli meslektaşlarım, belki kendi baromun delegeleriyle ilgili konuşmaları burada eleştirmekle yanlış hareket ediyorum, ama biz Ankara Barosu delegasyonu olarak herhangi bir konuda aramızda toplanarak karar vermediğimiz için tabii ki, görüşlerimiz kişisel nitelik taşımaktadır. Bunu böyle kabul buyursunlar. Avukatlık Kanunu değişikliği hususu bundan evvelki Genel Kurul gündeminde bir maddeyken, yine genel kurul kararı ile olağanüstü bir toplantı konusu yapıldı ve İzmir'de görüşüldü. Ben de kıdemim sıfıra indirilmesi fikrini, zabıtlar da ortadadır, değerli meslektaşlarım da hatırlayacaklar, İzmir'de içtenlikle savundum, fakat orada Genel Kurul Yönetim Kurulundaki beş yıllık kıdem dışında diğer baro başkanlığı ve delegelik kıdeminin on yıla indirilmesi yolunda çoğunluk kararı aldı. Bu tekrar bir tekriri müzakere ko-

nusu yapılarak genel kurulumuzca değiştirilmedikçe Yönetim Kurulundan bu karar hilafına bir tasarıyı sevketmesini istemek en azından demokratik kurallara uymamak olur. Yönetim Kurulu, Genel Kuruldan alınan her karar bence talimat niteliğindedir, on yıl kıdemli bir tasarı hazırla, değişiklik götür yolunda talimat aldıktan sonra buradan Yönetim Kurulu, sayın İlhami Güven arkadaşımın bunu ters yönde istemesi mümkün değildir. Delege olarak kendisinin bunu tekriri müzakere konusu yapılarak tekrar görüşülmesini istemesine ben de katılıyorum. Bu itibarla özellikle...

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- İkinci defa söz istiyorum.

ERDOĞAN BİGAT (Devamla)- Sayın İlhami Güven, tabii söz isteyeceksiniz, belki siz de benim hakkımda konuşacaksınız, ben de bir daha söz isteyeceğim, ama içtenlikle sizi eleştirmediyimi, fikren esasında beraber olduğumuzu bir usul meselesine ve Yönetim Kurulundan isteklerimiz de objektif olmak ve hukuki olmak, demokrasiye uygun davranmak gerektiği yolunda benden ayrı düşüneneğinizi zannetmiyorum. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, ne gibi sorunlarla karşı karşıyayız? Avukatlık ücret tarifelerinde biliyorsunuz bir hüküm var, hiç kimse beni suçlamasın, ne yapalım, biz de oturduğumuz kürsünün kompleksi içine girdik kabul edin veyahutta... Tarifeye bir madde konu biliyorsunuz. Tarifeyi, barolardan aldığı görüşle Barolar Birliği hazırlar. Hazineyle ilgili davalarda, icra takiplerinde hazine aleyhine cebri icra olmadığına göre, maktu ücreti vekâlet verilecek hükmü nereden geldi değerli arkadaşlarım?.. Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliğinden geldi. Kendi meslektaşlarımızdan geldi. Yazılar ortada, bültenin içinde vardır. Maliye Bakanlığı Baş Hukuk Müşavirliği meslektaşlarımızın icra takiplerinde ücretivekâletlerini tabii nereye koyacak, icraya koyacak. Bu icrada ücreti vekâletlerin nisbî olarak hükmedilmesi halinde işte

büyük miktarlara ulaştığından bahisle Adalet Bakanlığına müracaat etmiş, Adalet Bakanlığı da, ben tarifemin onay mercii, bu yetki Barolar Birliğindedir diye bize gönderdi. Yönetim Kurulu da bunu inceledi, kesinlikle karşısına çıktı. Devletin vatandaşa örnek bir teşekkül olarak borcunu ödemede örnek olması gerektiğini ve bu itibarla bu hükmün aynen kalması gerektiğini savundu, ama onay mercii olarak Adalet Bakanlığı Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun başvurusuna rağmen bunu böyle onayladı.

Demek ki, Türkiye Barolar Birliği içinde meslektaşlarımızdan gelen bazı sorunlar da var.

Değerli arkadaşlarım, vaktinizi fazla işgal etmeden bir iki konuya daha değinmek istiyorum. Türkiye Barolar Birliği, benden evvel konuşan arkadaşlarımızın da ifade ettiği ve Yasamızda da belirtildiği gibi, üyesi barolardır. Baroların üyesi de avukatlardır. Şöyle bir sorum var; herhangi bir baro genel kurulunda Türkiye Barolar Birliği eleştirilebilir mi? Bizim kanımıza göre, Yasa böyle tam lâfi anlamda yorumlanırsa eleştirilemez, fakat her baronun delegesi vardır, genel kurullar delegelerine işaret etme bakımından, bazı konularda delegasyona direktif kararları verebilirler. Buraya iletilmek ve Genel Kurulun oylarına ve kararına sunulmak üzere. Bu mekanizma acaba tersine de işler mi? Yani Türkiye Barolar Birliğinin delegesi olan bir arkadaş, baroların bazı işlemleri hakkında dilek ve temennilerini buradan ilgili barolarımızın delegeleri vasıtasıyla barolara iletebilir mi? Benim kanıma göre bu bir temenni olarak mümkündür ve o baronun bağımsızlığına müdahaleci nitelikte değildir. Konu şu:

Bazı barolarımızda giriş ödentisi, keseneği olarak büyük miktarlar tespit ediliyor. Örnek vermek istemiyorum, fakat konu önemli bir aşama kaydetmiştir değerli meslektaşlarım. Bugün bir meslektaşımı-

zın giriş keseneğinin çok yüksek miktarda tespit edilmiş olması, hâkimlikten gelenden şu kadar, stajdan gelende bu kadar, bazı barolar tüm stajdan gelenler dahil, on bin lira giriş keseneği... Bu konuda Danıştaya meslektaşlarımız tarafından götürülmüş davalar vardır. Bu davalar sebebiyle de baroların keseneği genel kurul kararıyla seçme özgürlüğünü veren yasa hükmümüzün de Anayasaya aykırılığı iddiasında bulunulmuştur; Meslektaşlarımız tarafından veya mesleğimize yeni girenler tarafından ve Danıştay bu iddiayı ciddi bulmuş ve konuyu Anayasa Mahkemesine götürmüştür. Bugün Anayasa Mahkemesinde bu konuda derdest bir dava mevcut bulunmaktadır. Bu itibarla eşitlik ilkesine uygun davranmak mecburiyetinde olduğumuz için bizi daha çok vesayet altına iter durumlar yaratması yönünden bu eleştirimi ilgili baroların hoşgörüsü ile karşılıklarını ve bu tür uygulamaları mümkünse ortadan kaldırılmasını halisane temennim olarak kabul buyurmalarını rica ediyorum.

Son olarak, mukayyet avukatlarla ilgili olarak İzmit delegesi değerli arkadaşım, bizim sorunlarımız parasal değildir, demeseydi hiç bu konuya değinmeyecektim. Fakat mukayyet avukatların sorunları muhakkak ki, en önde parasaldır değerli arkadaşlarım. Belki kendisi gibi benimde meslekteki kıdemimiz itibarıyla üst kademelerden ücret almamız sebebiyle parasal sıkıntı içinde olmamız mümkündür, ama bugün genç meslektaşımız muhakkak ki, parasal sıkıntı içindedir. Bazı uygulamalarda özellikle ücreti vekâlet dağılımında hiçbir yasa değişikliğine gerek olmadan bazı yönetmelik tadilleriyle eşitlik sağlamak olanakları da vardır. Yan ödemeler konusunda yapılan çalışmalar konusunda raporda değinilmiştir, ama Dürkiye Barolar Birliğinin gerçekten mukayyet avukatlık sorununa ilişkin de bir önerisi vardır, bunun da yasalaşması gerekecek. Doğrudan doğruya Başbakanlığa bağlı bir istişari organ olarak, Maliye Bakanlığına bağlı değil, Başbakanlığa bağlı bir avukatlar

gurubu ve başında da hukuk müşaviri, bilmem ne müşaviri gibi idarî laflar olmadan baş avukat ve avukatlardan kurulu bir kurul. Değerli meslektaşlarımız Sevinç Tunç ve İlhan Kutay'ın Birinci Hukuk Kongresinde sundukları tebliğin de konusudur zannediyorum.

Sizi fazla işgal ettiğim için özür dilerim, sayın Kongre Başkanının uyarılarına rağmen. Uzun sene içinde bulunduğum Kurulu belki savundum veyahutta savunmak istedim, ama ne gerele bunu ortaya koyduğumu ifade edebilmişsem kendimi mutlu sayarım.

Hepinizi içten saygılarla selâmlarım değerli meslektaşlarım.

(Alkışlar)

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Başkan, satışma var söz istiyorum.

BAŞKAN- Bir dakika efendim.

Sayın meslektaşım Ankara Delegatesi İlhami Güven bey sözlerinin, biraz evvel kürsüde konuşan sayın Erdoğan Bigat izahları sırasında, mesleğe yeni dahil olmuş arkadaşlarımızın halen yürürlükte bulunan 1136 sayılı Yasada öngörüldüğü şekilde muhtelif kademelerde görev almak için bir kıdem sırası ve zamanı tanınmasının, bunun kanunda öngörülmesinin yerinde bir durum olmadığını, Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu konuda çalışmalar yapması lâzım geldiği yolundaki tenkit ve beyanlarında ben şahsen isabet bulmuyorum kanaatiyle, Nisan sonu ve Mayıs Başında İzmir'de yapılan Olağanüstü Genel Kurul toplantısında 1136 sayılı Yasanın değiştirilmesi ve bu arada meslekte kıdem şartı aranmaksızın bütün meslektaşların muhtelif kademelerde görev alabilmelerinin kanun değişikliğiyle sağlanması yolundaki tekliflerin Genel Kurulca yine kıdem esasına sadık kalınarak bir iki ufak değişikliklerle kabul edilmiş olması karşısında Yönetim Kurulunun bu konuda bir çalışma yapmasının imkânsız olduğunu belirtir bir konuşma idi. Bu itibarla biz Divan olarak bunu şahsınıza bir satışma olarak kabul etmiyoruz ve

size söz vermiyoruz, özür dileriz. (Alkışlar)

Söz sırası İstanbul Delegatesi sayın Orhan Barlas'da, buyurun.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Sayın Başkanlar, seçkin konuklarımız, değerli arkadaşlarım;

Buraya gelmezden evvel bir niyet ve karar içindeydim. Bugüne dek 7 yıldan beri katıldığım Genel Kurul toplantılarında genellikle yerden, gökten, yüce konulardan söz açmıştık ve şimdi yaşlandık, ak saç, ak sakal belki yeniden bundan sonraki bir Genel Kurulda toplanma olanağını bulamayız, iyisi mi yoluna, yordamına göre gücümüzce bir rapor eleştirisi hazırlayayım dedim. Oysa, evdeki hesap çarşıya uymuyor. Türkiye'deki koşullar insanı haline bırakmıyor. Birkaç örnekle bunu anlatayım.

Yola çıkmazdan evvel bir saygıdeğer kişiyle konuştuk, Beyazıt meydanına bakıyormuş, adamın birinin koluna destek yapıp epey ağır bir silahla ateş ettiğini ve birini vurduğunu ve vurduğu kişinin düştüğünü görmüş. Ondan sonra zor şartlar altında o geceyi geçirmiş. Buraya geldik, akşam televizyonda o ahlâk kitabında muteber sayılan kimselerin yabancı sermaye üzerinde açık oturumu vardı. Dün akşam bir sayın meslektaşımın eşiyle konuşuyorduk, bir kitap evi çalıştıran kimsenin yalnız kitap sattığı için işyerinin tecavüze uğradığını bomba atıldığını, kitap satan kimsenin üzerine boya atıldığını söyledi. Adamın suçu kitap satmak. Öyle görülüyor. Sabahleyin gazete aldım. Gazetenin başında en iri harflerle "solcu avı." Şimdi meslek saygınlığı üzerinde falan tartışalım; ama nihayet iyi kötü burada yaşıyoruz. Üstelik üç çocuğumuz üniversitede okuyor. Bu arada meslek saygınlığının ne olduğunu da biraz sonra tartışmak isterim, meslek saygınlığı şu koşullar içinde hukuk görevi yapma çabasına katılmayan bir kimsede biraz geri planda kalıyor. Aslında bu meslek saygınlığı çok söylenir. Herkes, her meslek kuruluşu meslek mensuplarına ne kadar çok para kazanma yolu bulursa, konut kredileri, lokaller, bütün bunlar sağlanırsa meslekler saygın olur denir.

Sevgili arkadaşım Necla Fertan söyledi, bir anayasal kuruluş toplantısında doğru veya yanlış, hukukun ağır saldırılara uğradığı söylenirken, o yüce Anayasal kuruluşun saygı ile temsilcisi olan zat yalnız beraber çalıştığı kimselerin maaşları üzerinde konuşma yaptı mı, saygınlığın ne olup ne olmadığı bilinmiyor. İnsan acaba kendi işini bütün sorumluluklarıyla iyi yüklediği zaman mı saygın-

dır, yoksa konut kredileri vesairelerle her türlü iktidarla kaynaşıp kurulu düzeni devam ettiren bir yol tutuğu zaman mı saygındır?

Özel ilgin sebebiyle bildiğim bir meslek kuruluşu var. Bunlar "aman saygınlığımız artsın, herkesle iyi geçinelim," Böyle her güçlüyle iyi geçindikleri halde sürekli her toplantıda saygınlıklarının bir türlü ele geçemediğinden şikâyet edip duruyorlar. Öyle ise saygınlık bir türlü sorumluluk yüklenmekle oluyor. Bu adam, bu adamın içinde bulunduğu topluluk, bu meslek kuruluşu ne söyleyecek? Onu ilgilendiren ve ülkeyi ilgilendiren konuda acaba bunlar hangi yönü tutacaklar? Yansız, nesnel olarak konuyu nasıl tartışacaklar, kamuya nasıl mal edecekler? Eğer bir kuruluş bu soruyu bütün toplum katlarında size yöneltecek yere gelirse, bence aslında saygınlık budur.

Sevgili arkadaşım Cengiz İlhan, avukatların Barolar Birliğinin kurulmasından önce ne haldeyse yine o halde olduğunu, yalnız iki şey kazandığımızı, bunlardan birisinin Barolar Birliği Kuruluşu olduğunu, bunun sosyal güvenlik olduğunu söyledi ve bir başka değişiklik yok dedi. Bence yanlış. Aslında değişiklik oldu. Tersine değişiklik oldu. Biliyorsunuz değerli Başkanım Orhan Apaydın'ın tanımıyla ara rejim mi, 12 Mart özel rejimi mi, askeri faşizm mi, neyse orada avukatların avukatlık yapma olanakları çok önemli ölçüde kısıtlandı. Buradan bir saptama yapmak istemiyorum yalnız, bir türlü Barolar Birliği Yönetim Kurulunda bugüne dek görev almış kimselerinin şu veya bu oranda mazeretlerini açıklamak istiyorum. Bir yerden bizim elimizde olmayan sebeplerle daha geriye gelindi, şimdi o geriye gittiğimiz noktadan tekrar eski yerimize gelmeye çalışıyoruz ve kaybettiğimiz şeyleri kurtarma çabası içindeyiz. Elbette bundan daha ileri gitmek için hem Yüce Kurulunuzun, hem de Yüce Kurulunuzun görev vereceği yürütme görevlilerinin başta gelen sorunu olacaktır.

Sayın arkadaşlarım, ben gerçi yalnız rapor üzerinde bir eleştiri yapmak niyetiyle buraya gelmişim; ama biliyorsunuz bu yıl Türkiye için iki türden hukuk isteyenlerin araştırmadaki ipin git gide gerildiği, hava basıncının git gide arttığı bir yıl oldu. Demokratik hukuk devleti pek öyle anka kuşu değil. Apaydın'ın söylediği gibi demokratik devleti tanımlamak güç değil. Her hukukçu buna benzer tanımlamaları çok kolay yapar.

Şimdi bu demokratik hukuk devletini gerçekten isteyenler ve istemeyenlerin sınav vereceği gün yaklaşıyor, yani herkes yerinâ almalı. Tabii devlet ve demokratik ve bir de hukuk, öyle ise biz de yerimizi alacağız. Burada kimseyi çok ağır sözlerle tanımlamalarla suçlamamak için raporda büyük beceri ve incelikle söylenen bir akıllıca sığınak olarak başkalarının ortaya attığı tanımı söyleyeyim. Şu; özgürlüğü yok etme özgürlüğü olmaz. Böyle deniyor. Bu fikri söyleyenlerin art niyetinden şüphe etmeye hakkımız yok, kimsenin de hakkı yok. Öyle ise, pek basit kısa sözlerle özgürlüğü yok etme özgürlüğüne müsaade edecek miyiz, etmeyecek miyiz, tartışmalar bu zemin üzerinde gidecek biraz.

Rapordaki bilimsel tanımlamaları burada yenilemeyeceğim; ama yanılıyorsam lütfen düzeltin, ben şöyle anlıyorum, özgürlüğü yok etme özgürlüğü bulunduğunu ileri süren kimseler bir düşünce taşıyorlar. Bu düşünce, suç aşamasına varır mı, varmaz mı? Varsa bile, nihayet nakıs teşebbüs halindedir. Oysa, bu bahaneyle özgürlüğü kaldıranlar suç üstündedirler. Nakıs teşebbüs iddiasıyla yahut böyle bir düşünceyle suçlanan kimseler yerine, doğrudan doğruya özgürlüğü kaldıranlar tamamen suç üstündedirler. Bunların müracaat edecekleri ne vardır. Belki birisi günün birinde gelip de özgürlüğü

kaldırarak diye ben şimdiden özgürlüğü kaldıracağım, ben böyle bir şey bilemiyorum. Bunun inandırıcı bir sebebi bulunamaz.

7 yıldan beri katılmaktan sevindiğim, sevdiğim, burada bulunduğum için sağa sola caka sattığım Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu şu iki seçenek arasında önümüzdeki çıkışmış dönemde ne yapabilir? Yapılacak şey belli, Türkiye Barolar Birliğinin tuttuğu yol, hiç tartışılmıyor. Çok büyük bir çoğunlukla Türkiye Barolar Birliği hukuk devletinin, hukukun üstünlüğünün içten, çalışkan bir şekilde savunuyor. Burada tutulacak yol, beceriyle iyi takla yürütülmesi gerekir. Bu çok özel bir durumdur. Yönetimde görev almış kimselerin bunu yapıp yapmadığı tartışılabilir, üzerinde durulamaz.

İkincisini, TRT'den öğrendim. Gazi Mustafa Kemal bir söz söylemiş, "En önemli hedefe, en büyük tehlikeye mümkün olduğu kadar yakın" Doğrudur, bu koşullar içinde Türkiye'de hukuk devletinin savunulması hükmünü götürmek birtakım sakıncaları beraber getirecektir. Hedefe yakın, büyük tehlikeye mümkün olduğu kadar yakın; ama büyük tehlikenin içinde değil.

Üçüncüsü, bu çalışmanın bilgi ile, bilim ile donatılmış olmasıdır. Buradan işte şu sözümün başında söylediğim rapor eleştirisine geçmek isterim. Aslında tasarladığım, düşündüğüm şeylerin hepsini söylemeyeceğim; çünkü Sayın Rahmi Mağat'ın ve Saygıdeğer Başkanımın hatırlatmasıyla konu dışına taşım belki, bu yüzden, biraz sağdan soldan keseceğim.

Şimdi bu rapor ilginç bir rapor. Sanki iki ayrı kimse tarafından yazılmış. Bu raporun bir kısmı çalışmalarını anlatıyor, neler yapıldı, nereden nereye gelindi, hangi işler yapıldı? Raporun sanki bir başka kimse tarafından yazılan öbür bölümü; o yapılan işlere

bizim alışkan olmadığımız ölçüde bilimsel gerekçeler yüklüyor. Bir yandan bilim lâzım; ama bu raporda bu bilginin bilimsel açıklamaların, çalışmaların fazla olduğunu söyleyebilir miyiz? Bana kalırsa biraz fazla. Öyle ki, rapor bir türlü alçak gönüllü havaya giriyor. Tartışmanın, sebeplerin, gerekçelerin fazla oluşu yapılan şeyleri gölgeliyor. Diyelim temel kanunların değiştirilmesini örnek olarak alalım. Bu bence iyi bir çalışmadır. Şimdi Saygıdeğer Başkânım ilk konuşmasında anlattılar, yani başka yerde nasıl oldu, bunu size anlatalım da böyle acele, telâşlı, eteğiniz ayağınız dolaşacak kadar iş yapmayın dediler. Yalnız orada değil, başka yerlerde de bir rapor anlayışının ötesine taşan bilimsel tartışmalar raporun asıl sorununu, yapılan şeyleri sanki bir türlü setre arkasında bırakıyor. Size iki örnekle anlatayım.

Şimdi raporun 70 nci ve 74 ncü sayfasında bir başlık altında bir yer anlatılıyor. Raporun 82 nci ve 85 nci sayfasında bir başlık altında tıpatıp aynı sözler söyleniyor. Bu bir sayfa tekrarı değil. Öylesine bir bilimsel ve gerekçe arama, ezilmiş süzölmüş gerekçe arama titizliği ki, aynı sözleri bir rapor içinde tekrar etmeye kadar bu varıyor.

Yine böyle bilimsel titizlikle raporun bir yerinde idarî davalarda idarenin taraf olmadığı görüşü ileri sürülürken, raporun bir başka yerinde sayfa numaralarını da söyleyebilirim, idarî davalarda idarenin taraf olduğu apaçık belirtiliyor. Bunlar bir bilimsel açık oturumda gerçekten söylenebilecek şeyler; fakat bir raporda bunların bulunması, o raporu hazırlayan değerli kimselerin kândi emeklerinin geride kalmasına yol açabilecek inceliğe varıyor.

Raporun genel anlatımı ve çatısı üzerindeki sözlerimden sonra,

bir iki noktaya değineceğim.

Bunlardan birisi, Türkiye'de birkaç yıldan beri dış ilişkiler birçok katlarda çok önemli bir çalışma şekli olarak görüldü. Umarım ki, Türkiye Barolar Birliği bundan sonra dış ilişkilerde daha hızlı, daha etkin bir sahaya girecektir. Ben bilmiyorum, birkaç noktaya değiniliyor, bazı yerlerden bahsediliyor; fakat bu kamuoyuna intikâl ettirilmiyor. Türkiye Barolar Birliği dışarıyı kimi gönderdi, dışardan kimler geldi, hangi konularda çalışıldı, bu önemli bir sorundur. Türkiye hızla dışarıya doğru açılmaktadır. Barolar Birliğinin bu konuda kendine düşen görevi yapacağını umarım.

Yayınlar konusu var. Biliyorsunuz bu Yasada var. Türkiye Barolar Birliğinin yayın yapması Yasada var. Eğer yanılmıyorsam, Türkiye Barolar Birliği rapora göre 4 yayın yapmış. Oysa, bu 4 yayından ikisi rapor. Sanırım, Türkiye Barolar Birliğinde yürütme görevi yüklenen kimseler eğer dışardan kendi genel doğrultularına ve inançlarına uygun yazarlar bulurlarsa, Türkiye Barolar Birliği parasal olanaklarıyla daha bol, daha etkili yayınlar yapabilir. Bunu da bir eleştiri olarak ve aynı zamanda dilek olarak size sunmak isterim.

Bir yerde noterlik sorununa değiniliyor. Aslında bence noterlik, bir önemli sorun. İsterdim ki, Türkiye'de noterlik nasıl olmalıdır, tüm ele alınsın. Düşünce ve sanat özgürlüğüne değinilirken, yine isterdim ki, Türkiye'de bugün en önemli düşünce özgürlüğü, sanat özgürlüğü engeli olan film sansürü sorunu ele alınsın. Bütün bunlardan sanıyorum Cengiz İlhan'ın değindiği bir yere varacağım. Eğer Yönetim Kurulu bazı yardımcılar, giderek komisyonlar eliyle bu çalışmalarını bazı kimselere bırakırsa, Cengiz İlhan'ın değindiği gibi,

Yönetim hareketlerinde daha serbest , daha kolay olabilir. Böyle bir kolaylık sanıyorum iyi olacak.

Vaktinizi daha fazla almak istemem, iki cümle söylemek isterim.

Değerli arkadaşlarım, hukukla her şey çözümlenmez. Böyle bir hayale kapılmayalım. Hukuk yoluyla Türkiye'nin sorunları çözümlenmez. Ama hukukla da hiç bir şey yapılmaz, bu da yanlış. Bu ikisini, iki uç düşüncüyü yerli yerinde değerlendirerek ele alırsak, o zaman Türkiye Barolar Birliği mensupları ve Türk avukatları gerçekten önemli şeyler yaparlar. Aslında hukukla bazı şeylerin belli oranda yapıldığı dönemler vardır. Tarihçesi içinde, coğrafyasında bazen hukukla çok şey yapılır. Her zaman Türkiye önemli günler geçiriyor; fakat sanıyorum şimdi hukuka büyük iş düşüyor. Bugün hukukla çok şey yapılabilir. Bu nedenle arkadaşlarımızdan bir çoğu işi daha açmak için bir olağanüstü genel kurul teklifiyle huzurunuzda geldik. Sorumluluklarımızın , ödevlerimizin güç; ama onurlu olduğunu hissediyoruz. Bunu başaracağımız inancındayım. Bu inançla hepinize engin saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Saygıdeğer delegeler, konuşanlar kadar dinleyenleri de düşünmek zorunda olan Dâvanınız oturuma saat 13.30'da devam etmek üzere ara veriyor.

Kapanma Saati: 12.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.30

BAŞKAN- Gündemin 6 ncı maddesini görüşmek üzere oturumu açıyorum.

Söz sırası Bursa delegesi Sayın Turgut Bulut'da, buyurun.

TURGUT BULUT (Bursa)- Sayın Başkan, Sayın Birlik Başkanı Muhterem Hocamız ve Türkiye'nin bağrından kopup gelen sevgili meslektaşlarım; şahsım ve Bursa Barosu adına hepinize sevgi ve saygılarımı sunarım.

Burada zamanın gittikçe kısıtlandığı, azaldığı bir dönemde söz aldığım için sorunları kısaltarak size arz edeceğim.

Kamu niteliğinde bulunan meslek örgütümüzün meslek sorunları kadar, memleket sorunlarına etkin bir biçimde çalışması yasal görevidir. Memleket sorunlarıyla ilgili daha evvel görüşlerini bildiren arkadaşlarıma iştenlikle katılıyorum. Ancak, kısaca şunu belirtmek isterim ki, Türk toplumu giderek bilinçlenmekte, yasalar ve hatta yasaları uygulayanlar biraz geride kalmaktadırlar. Köyünde, kentinde, köy kahvelerinde hukukun üstünlüğü, özgürlükçü demokrasi konuları artık güncel konular olarak vatandaşlar arasında tartışılmaktadır. Elbette ki, sorumlu hukukçular olarak biz daha etkinve daha yetkili bir biçimde bu sorunlara değinmek zorundayız.

Çağımızın gerisinde kalmış yasaların ayıklanması, özlediğimiz hukuk reformunun bir an evvel yapılması için çok Sayın Barolar Birliği Yönetim Kurulunun elinden geldiği kadar gayret sarf ettiğine inanıyoruz; ama bu gayretlerini daha etkin bir biçimde yürütmesini de temenni ediyoruz.

Meslek sorunlarımıza değinmek istiyorum. Stajer arkadaşlarımızın içinde bulunduğu koşullar, ücret sorunlarımız elbette ki, yeterli bir biçimde karşılanmamıştır. Önerilen önerilerin daha dikkatle ele alınmasını temenni ediyorum ve bilhassa buraya gelirken genç bir meslektaşımın bana anlattığı bir hususu zikretmeden geçemeyeceğim.

Devlet Su İşlerinde çalışan genç bir hukukçu arkadaşım keşfe gidiyormuş, yolda onu götüren şoför arkadaşla tartışıyorlar, "Ne kazanıyorsun, nasıl geçiniyorsun?" Şoför arkadaş yakınmış, aldığı ücretle geçinemez olduğunu belirtmiş ve Sosyal Sigortalara bağlı bir işçi olarak eline 5-6 bin lira para geçtiğinden bahsetmiş. Avukat arkadaşım üzüntüyle "Ödüm kaptım, bunu sen ne kadar alıyorsun diye soracak diye?" dedi. Gerçekten; çünkü bu mesleğe kendini adanmış olan genç hukukçu arkadaşımın eline 1900 lira para geçiyordu. Elbette ki, kendi sorunlarımızı hallederken, bu konuları daha etkin bir biçimde ele almakta fayda olacaktır. Adalet Sarayları sorununa geçiyorum.

Adalet ilâhi bir güçtür. Onu dağıtan yargı organlarının ve yargı organıyla beraber adalete hizmet eden avukat arkadaşlarımızın bilhassa Anadolu'da çalıştıkları ortam adalet sarayı deyimiyle asla uyuşmayacak biçimdedir. Bütün dünyada olduğu gibi, adaletin uygulandığı yere adalet sarayı denir. Saray tabiri, adalete karşı olan saygınlığın bir ifadesidir; ama bizim görev yaptığımız yapıtlar değil saray, en basit bir kulübe mesabesinde değildir. 50-60 sene evvelki gereksinmelere göre yapılmış binaların içerisinde her gün artan davalar, mahkeme, hâkim, savcı kadrolarının gelişmesi; ama bunun dışında en çok gelişen nihayet 20 yargıç veya savcı varsa, 300-400 avukat

aynı binada çalışmak zorunda kalıyor. İstanbul ve benzeri illerimizde bu sorun çok daha ilerde.

Sayın Birlik Yönetim Kurulu gerçekten bilimsel ve güçlü raporunda elinden geldiğince bu meselelere değinmiş; fakat benden evvel eleştiride bulunan arkadaşlarıma katılıyorum, eleştirilerimiz hiç bir zaman insaf hudutlarını geçmemiştir, arzumuz yapılanın çok daha iyi olmasını istemekten başka bir şey değildir. Adalet sarayları sergisi açmak, bu konuda yazışmalar yapmak bir eylem niteliğinde değildir. ^Uaha ziyade eyleme dönük etkin tedbirlerin alınmasını istiyoruz. Adalet sarayları sorununu ele alırken, başka bir konuyu da anımsıyorum. Bizler Türkiye Barolar Birliğinin müşterek mücahitleriyiz. Kuruluşundan bu yana onun geçirdiği bütün aşamalarda beraber olduk ve bu kuruluşla iftihar ediyoruz, bu kuruluşa memleket çapında bir onur verdik, güven sağladık, sahip olduğumuz bu büyük değeri de muhafaza etmek ve geleceğe dönük bir şekilde güçlendirmek mecburiyetindeyiz.

Devletten adalet sarayları için hizmet alamadığımız açısından yakınırken, kendi sahip olduğumuz Türkiye Barolar Birliğine neler maddî ve manevî yönden katkıda bulunduğumuzu da belirtmek isterim.

Şu hususa değinmek istiyorum; gençekten Ankara'nın çok iyi bir yerinde bir binaya sahibiz; fakat bu binanın kuruluşunda, alınışında birtakım düşüncelerimiz vardı. Hepiniz şöyle arzu etmiştik ki, Ankara'ya gelen arkadaşlarımız rahatlıkla çalışmalarını yapabilecekleri, konferans salonu olan, kütüphanesi olan, dinlenme yeri olan ve bütün ihtiyaçlarımızı karşılayacak bir binamız olsun. Bu bina Türkiye Barolar Birliğine yakışır nitelikte olsun. Maalesef alındığı günden bugüne kadar alındığı gibi kalmış bulunmaktadır. Peki, bunu

arzuladığımız biçime nasıl getireceğiz? Yönetim Kurulunun raporunu inceledim, öyle zannediyorum ki, aidat sorunlarıyla dahi Yönetim Kurulumuz önümüzdeki dönemde büyük bir çıkmaza girmektedir. Belki aidatları artırmak durumunda kalacağız ve artırmamız lâzım gelecektir. Bunlarla dahi biz Türkiye Barolar Birliğine uygun bir yapıya sahip olamayız.

Bu konuda bir önerim olacaktır; Türkiye Barolar Birliğinin Ankara'daki merkez binasının arzu ettiğimiz biçimde bir hizmet yeri olabilmesi için bir kampanya açalım. Gerekirse bir vakıf kurmak suretiyle bu vakfın Türkiye Barolar Birliğinin amaçlarını gerçekleştirmesi için, güçlenmesi için bağışlar sağlamak suretiyle etkin olmasını sağlayalım. Sadece manevî katkı yeterli olmuyor. Bizler Türkiye'nin her yerinden gelen mücadeleci hukukçular olarak her halde bu güce sahibiz. İllerimiz de beraber bir kampanyaya girerek kendimize yakışır bir binaya sahip olmanın yollarını arayalım.

Bu soruna değindikten sonra, biraz evvel gelen bir telgrafta Türk Hukuk Diline değinilmişti. Gerçekten bu benim belki bir yerde kişisel de tutkumdur. Mahkemelerin bazılarında mecelle tabirlerine taş çıkaracak koyu tabirler kullanılırken, bazılarında çok arı Türkçe kararlar yazılıyor. Vatandaş mahkeme ilâmlarını reçete okutur gibi sağda solda okutuyorlar. Belirli bir hukuk dilimizin olması zorunlu bir hale gelmiştir. Bunun Türkiye Barolar Birliğince daha etkin biçimde ele alınmasını temenni ediyorum.

Deni dinlediğiniz için hepinize teşekkürlerimi sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Turgut Bulut.

Söz sırası Sayın Ekrem Özkunt'da , buyurun efendim.

EKREM ÖZKUNT (İstanbul)- Sayın Başkanlar, kıymetli meslektaşlarım;

Önce bir noktayı açıklamakta yarar görmekteyim. Muhterem Genel Kurulda Yönetim Kurulu raporunu eleştiren konuşmalar olduysa, bundan muhterem arkadaşımın ifade ettiği yerinmek değil, aksine kıvanç duymak gerekir kanısındayım. Bu eleştiriler şu Genel Kurulumuzun kendi kendini daha iyiye , daha ileriye götürmesi için yapılmaktadır, bu bizim canlılığımızı muhafaza ettiğimizi ve daha iyiyi aradığımızı göstermektedir.

Faaliyet raporunda önemli toplumsal sorunlar bilimsel şekilde açıklanmıştır. Sırası geldiğinde kendilerine teşekkürlerimi de arz edeceğim; ama bu dönemde bugünkü günde devleti devlet yapan, devletin var oluşunun temel nedeni olan kişi güvencesi ve can emniyeti o devlet yöneticileri tarafından toplumun her katında yok edilmekte ise, bir siyasî iktidar ki, yargı kararlarını uygulamayaşısı artık doğal vasfı haline gelmiş ve en yetkili kişi olarak Danıştay Başkanı yıl içindeki bir konuşmasında siyasî sorumluların bu kararları uygulamamaları halinin Anayasayı ihlâl suçunu oluşturduğunu ifade etmiş ise, bu yıl hukuk düzenimizi temelinden sarsan olaylar en doruk noktasına varmış, o düzeni yok edici bir hale dönüşmüş ise, biz Yönetim Kurulu raporunda daha somut bu olaylara karşı çıkacak daha belirgin öneriler görmek isterdik. Eleştirilerin birleştiği nokta da budur. Sorunlar ortaya konmuş; ama çözümleri getirilmemiştir. Muhterem Genel Kurulun çalışmaları sonunda bu çözümlerin de ortaya çıkacağına ben şahsen inanmaktayım.

Değerli arkadaşlarım, Orhan Barlar arkadaşım, "Hukuk her şeyi yapmaz" dedi. Hukuk şunu yapar; hangi tür rejim olursa olsun, ordu-

suyla, jandarmasıyla, polisiyle yürütme kuvvetinin karşısında hukuk ve yargı vardır ve hiç bir rejimde hukuk ve yargı siyasal iktidar tarafından sulta altına alınmadıkça o rejimde faşist otoriter bir sistem yerleşemez. İşte hukukun ve hukukçunun önemi budur. Biz kendi gücümüzü abartmayalım; ama kendi gücümüzü küçümsememelim de. Nitekim, Barolar Birliği kuruluşundan bu yana Türk kamuoyunda gerçekten etkili, büyük, yaygın girişimlerde ve sonuçlar da elde etmiştir.

Şimdi arkadaşlarım, Yönetim Kurulu çalışma raporunda Anayasanın 1961 Anayasasına dönüştürülmesi gerçekten önemle ele alınması, yerine getirilmesi gereken bir sorundur. 1961 Anayasası uluslararası anlaşmalarımıza da uygun şekilde temel hak ve özgürlükleri Batılı anlamda getirmiş ve bizler bunu daha ileriye götürmek gayretini göstermişken, 12 Mart rejimi, ki bu bir siyasî irtica hareketi olarak nitelendirilmektedir, 12 Mart rejimi işte hepimizin bildiği gibi temel hakları önemli şekilde kısıtlaması, doğal yargıç kavramını yasaдан çıkartması, Devlet Güvenlik Mahkemesi gibi özel mahkemeler kurması, özerk kuruluşların özerkliğini kaldırması ve benzeri değişikliklerle 1961 Anayasasını temel felsefesinden saptırmış ve asıl önemlisi, bizler antidemokratik hükümleri kendi hukuk sistemimizden çıkartıp 1961 Anayasasının getirdiği ilkeleri hukuk sisteminde bütünlüştürmeye çalışırken, bu değişiklikler antidemokratik karakterde hükümlere paralel değişikliklerle Anayasamız kişi özgürlüğü karşısında devleti fazlasıyla güçlendirmiştir. Bu bir önerimiz olacaktır, 1961 Anayasasına dönüş yönünden. Onu orada konuşmak üzere, sadece konuyu ortaya sermek kifayetli değildir dedik, öneri de getirilmesi gerekir dedik, bu yolda bir önerimiz olduğunu şimdiden Muhterem Genel Kurula arz etmekle yetineceğim. Bir Komisyon oluşturulur ve bu

seçim yılı olduğunu da hesap ederek siyasal partilere kendi parti seçim programlarını almak için bu rapor bütün siyasî partilere ve demokratik kuruluşlara ve yetkili mercilere gönderilirse faydalı olur kanısındayım.

Muhterem arkadaşlarım, Yönetim Kurulunu içtenlikle kutlayacağım asıl nokta, 141, 142 ve 163 gibi çağdışı kalmış, gerçek özgürlükçü demokrasiye uymayan hükümlerin çalışma raporunda kaldırılması gerektiğinin kesinlikle ifade edilmiş olmasıdır. Ben geçen yılki konuşmada bir bilim adamınının ders takrirlerinden ötürü 142 nci madde uyarınca yargılanmakta olduğunu bildirirken, Birliğinizin bu maddeler karşısında kesin tutumunu saptaması ve bunu Türk kamuoyuna açıklaması görevidir şeklinde beyanda bulunmuştum. Bugün Türkiye Barolar Birliği olarak bizim bu maddelerin karşısında olmamız gerçekten iftihar verici ve kanımca Türk kamuoyunda büyük bir aşama sayılacak bir olaydır. Arkadaşlarımdan duyduğuma göre, değerli Başkanımızın bu maddelerin kaldırılması yolunda bu beyanları, dün ajans radyo ile Türk kamuoyuna yayılmıştı; ama her halde sakıncalı görülmüş televizyonda bu kısım verilmemiş. Buna rağmen bugün Türkiye Barolar Birliği Başkanı bu maddelerin artık sistemimizden kalkması gerektiğini radyo ile bütün Türkiye'ye yaymışsa, bu gerçekten iftihar edilecek bir olaydır.

Arkadaşlarım, hepimizin bildiği gibi raporda da ifadesini bulmuştur, bu maddeler bir sınıfın öbür sınıfa, diğer sınıflara tahakkümünü önlemek amacıyla konulmuş görünürse de, aslında bir sınıfın, egemen sınıfın kendi tahakkümünü yürütmek için konmuştur ve böyle devam edegelmektedir uygulamada ve bir siyasî araçtır bu maddeler. Hukukta her zaman tatbik edilen kaideler değil, günün birinde birta-

kım eller birtakım düğmelere basır, birtakım tutuklamalar olur, bu maddeler demek ki zaman zaman siyasi iktidar elinde bir araç olarak kullanılır. Ben fazla üzerinde duracağım, özür dilerim. Bence en önemli olay budur. Bunu samimiyetle ifade edeyim. Çünkü, çocukluğumuzdan beri hukuk masalını dinledik, bu yaşa geldik, artık bu yaraya neşter vurma zamanı çoktan gelmiştir. Bu insanlık tarihinde de kolay elde edilmemiştir. Biz bu kadar kolay elde edelim diyoruz; ama nice kanlar akmıştır.

Bilirsiniz, bir toplumda hâkim sınıf her zaman kendi düşüncesini, kendi arzu ve emirlerini o topluma sulta ile yerleştirme amacını süregelmıştır ve bu tarihte de böyle olmuştur. İlk defa ünlü 1789 yurttaşlık ve İnsan Hakları Bildirisinde yer almıştır; ama bunlar işte bir maddede düşüncenin özgür olduğu, bir maddede düşünce açıklanmasının da insanların özgürlüğü içinde bulunduğu, kimsenin dinî inançlarından dolayı kınanamayacağı bu bildiride yer almıştır; ~~ama~~ bu sadece uzun süre bildiride kalmış. Toplumda egemen güçlerin tersine düşen kişiler Sokrat'tan itibaren bunun sayısız misallerini sergilemek mümkün, bu kişiler toplumun egemen güçleri tarafından en ağır cezalara çarptırılmışlardır.

Arkadaşlarım, tabii bu faşist rejimlerde tamamen kaldırılmıştır. Ancak İkinci Cihan Savaşından sonradır ki, bu özgürlükler gerçek şekilde bildirilerde, uluslararası sözleşmelerde ve çağdaş Anayasalarda gerçek yerini bulmuştur.

Denir ki, bu maddeler faşist İtalyan Ceza Kanunundan alınmıştır. Arkadaşlarım, bu faşist İtalyan Ceza Kanunundan alınmıştır; ama bunu böyle kabul etmek faşizme biraz fazla kıyım vermek olur. Çünkü, biz bu maddeleri almışız; fakat ondan sonra o kadar dejenere etmişiz

ki, tam deyimiyle bu faşist İtalyan Ceza Kanundaki şeklinden çok daha ağırlaştırılmıştır.

1936 yılında bu maddeler alındıktan sonra, muhtelif değişiklikler geçirmiş ve en önemlisi, 1951 yılında maddedeki şiddet unsuru, cebir unsuru tamamen maddeden çıkarılmak suretiyle bu maddeler herhangi bir düşünce akımına tatbiki mümkün bir hale getirilmiştir. Bu değişiklik üzerinde biraz duracağım; çünkü bu değişikliği kabul edenler bunun o zamanki Anayasaya aykırı olduğunu kabul sırasında ifade etmişlerdir, bırakın 1961 Anayasasını.

Arkadaşlarım, 1951 yılındaki değişiklik sırasında Adalet Komisyonu profesörlerin bu değişiklikler hakkında mütalaalarını istemiş. Sanırım, değerli Başkanımız da bu arada mütalaalarda bulunmuşlar. İstanbul Hukuk Fakültesi bir rapor hazırlamış. Bütün bu o zamanki profesörlerin ve hazırlanan raporların varlığı sonuç şu; eğer siz bu maddelerde cebir unsurunu çıkarırsanız, bu maddeler bu şekilde yasalaşırsa artık hiç bir düşünceyi o toplumda yerleşemez. Herhangi bir düşünce muhakeme altına almak imkânı olur ve kanunsuz suç olmaz. Esas kuralı, bu cebir unsuru kaldırılmak suretiyle tamamen ortadan kaldırılmış olur; çünkü bu maddenin yok etmek gibi her anlama gelebilen kelimeler konursa, bu maddeler istendiği şekilde istenen kişiye uygulanır.

Faşist İtalyan Ceza Kanununda şiddet unsuru mevcut olarak bu maddeler mevcuttur ve bütün İtalyan hukukçuları cebirin, şiddetin suçun müşterek unsuru olduğunu kendi eserlerinde ifade etmişlerdi.

Bu Meclis konuşmalarında profesörlerin sözleri tekrarlanmış, rahmetli Özyörük, hukuksal açıklamalarda bu maddedeki şiddet unsurunun kaldırılamayacağını kesinlikle belirtmiş; ama devrin iktidarı-

nın başı o zaman şunu söylemiş, "Siz 400 kişi buradasınız. Bu memleketi 3-5 profesör mü, yoksa sizler mi temsil edeceksiniz?" Bunlar Meclis zabıtlarında mevcut. Bu maddeler böyle kabul edilmiş. Yani, faşist İtalyan Ceza Kanunundan alınmamış sadece, bizim kendi faşizmimizle şiddet unsurları çıkarılmak suretiyle bu halde yasalarda kalmış.

Arkadaşların, şimdi düşünün ki, Türkiye şu değişmiş haliyle bile çağdaş bir Anayasa içinde. Bunun dışında asıl önemlisi, uluslararası bildirilere, sözleşmelere imza koymuşuz. En son Helsinki, nihâî belgesinde bunları ülkemiz halkına tanımayı taahhüt etmişiz. Şimdi bir yönde bu belgeler, öbür yönde elimizde şu maddeler. Türkiye bugün işte bu çelişki içinde bu dönüm noktasına geldi. Bunun kesin şekilde halledilmesi zamanı sanırım çoktan gelmiş ve geçmiştir.

Yalnız, mesaleyi 141, 142, 163 ncü maddeler yönünden ele almak da eksiktir. Sadece bu maddeler değil arkadaşlarım. Elimizde Polis Vazife Selâhiyetleri Kanunu var. Sansür ki, bu kanuna göre uygulanan sanat eserleri üzerinde uygulanan sansür var. Bir yanlış uygulama toplumda sürüp gitmekte. Bir gazete küpürü kestim getirdim. İstanbul'da siyasî polis tarafından bir günde bilmemkaç tane kitapevi basılmış ve 2000'den fazla eser toplanmış. Arkadaşlarım, yasalarımızda böyle toplucu eser toplama icraatını haklı kılacak bir hüküm yok. Savcılık bir delil olarak herhangi bir eseri alır toplar; ama topluca 3000-2000 kitap toplanmaz; fakat bu uygulama böylece sürüp gitmekte .

Arkadaşlarım yakındılar, hazırlık tahkikatında avukat sanıkla

görüşemez ve diğer hiç bir yasal engel olmadığı halde örneğin bir kişiye pasaport verilmez, yani bu engelleri çoğaltmak mümkün, üzerinde durmuyorum. Mesele sadece, düşünce , inanç özgürlüğü değil; ama en önemlisi olduğu için ısrarla üzerinde duruyorum. Çünkü, bu özgürlükler olmadıkça, diğer buna bağlı olarak bilimi yayma özgürlüğü, sanat özgürlüğü olmadıkça, yasalarımız ne kadar modern hale gelirse gelsin, o toplumda demokrasiden bahsedilemez. Hepimiz biliyoruz, özgürlükçü demoraside bütün fikirler serbestçe tartışılır, serbestçe ortaya atılır, hiç kimseye siz yalnız şunları düşünebilirsiniz, öbür meseleri düşünmek ve onlar hakkında düşündüğünüzü ifade etmek yasaktır denemez, düşünceye ambargo konamaz, bu düşüncenin özünü yok etmek olur. Sanat dokunulmazlığı hemen buna yakın.

Inanç özgürlüğünde bir örnek vermek isterim. Bugün Batı uygarlığı inanç özgürlüğünde o kadar titizdir ki, onun örneğini size vermek isterim. Bilirsiniz, 1789 İnsan Hakları Bildirisi, kanunun varlığını kabulle başlar. Bugün bilim adamları bu beyannamenin tek özgürlükçü olmayan tek yanının işte bu nokta olduğunu, böyle bir peşin fikri insanlara kabul ettirmekle yola çıktığını eserlerinde örneklemişlerdir. Düşünün ki, bu derece hassas hale geldiği bir dönemde bizler işte okul kitaplarında mezhep ayrılıkları, bir kısım halkımızın diğeri aleyhine kışkırtılmaları ne derece hüznü vericidir.

Arkadaşlarım, bu özgürlüklerle ilgili olarak diğer bir noktaya temas etmekte yarar görmekteyim. Ben çalışma raporlarında görmediğimi ifade ettim. Kıymetli Başkanımız lütfettiler, "bir tarihte biz buna değindik, Erdoğan arkadaşım bilir" dediler. Ben de öğrenmiş oldum. Türkiye hem uluslararası Evrensâl Bildiriye inza atmış, hem de Roma

sözleşmesini imzalamış bir ülkedir. Bu imzalarla da kalmamış, bunları Meclisten geçirterek kanunlarla onaylamıştır.

Şimdi Roma sözleşmesinin başlangıç kısmında bu sözleşmede tanınan hükümlerin akit devletlerin kendi halklarına uygulayacağını taahhüt edeceği kesin şekilde yazılıdır. Öte yandan, yine Roma sözleşmesinin 57 nci maddesine göre, bu sözleşmeye aykırı yasa yapılamayacağı gibi, bu sözleşmeye aykırı yasalar mevcutsa bunların da kendiliğinden hükümsüz sayılması gerekir. Şimdi bu anlaşmaları onaylayan yasalar sadece şekilden ibaret midir, şeklî bir yasa mıdır, yahut öbür devletlere karşı bir taahhüt niteliğinde midir, yoksa bizim iç hukukumuzda dair müspet hukuk kaideleri midir? Bu nokta üzerinde durmak kanımca önelidir ve birçok meseleleri halledecektir.

Arkadaşlarım, benim kendi kanım, ki Kıymetli Başkanımın da aynı kanıda olduğunu öğrendim, bu hükümlerin bizim iç hukukumuzda uygulanmasında yasal bir engel yoktur ve bu hükümler uygulanması gerekir. Bunların gerek adlî mahkemelerde, gerek idarî yargı yerlerinde bizim tarafımızdan ortaya atılması, öne sürülmesi ve bu hükümlere göre mahkemede karar istenmesi istenebilir. Bu sadece öbür devletlere karşı bir taahhüt niteliğinde değildir. Ben bu noktadan Yönetim Kurulumuzun dikkatini çekmek isterim. İki yönden bu konuda çalışma yapılabilir.

Birisi, 1961 Anayasasına dönmek çalışmaları sırasında eğer gerekiyorsa, ben şahsen buna da gerek görmüyorum; ama eğer gerekiyorsa Anayasaya bir madde ile eklenmesi suretiyle uluslararası sözleşmelerdeki hükümlerin de iç hukukumuzda dahil olduğu açık şekilde belirtilebilir.

Öte yandan, bilimsel bir rapor hazırlanarak bu konularda ge-

rekli mercilere bu rapor gönderilir ve bu uygulamaya geçilmesi için bir aşama yapılmış ve bir girişimde bulunulmuş olur. Bu birçok meseleleri halledecektir. Yani, yasa değişikliklerine gitmeden eğer bu uygulamaya geçerse, hakikaten birçok meseleleri halledecektir. Demin örnek verdiğim gibi siyasî tercihe göre sansür uygulanması, pasaport verilmemesi, topluca kitap toplatılmaları ve bunun berzeri olaylar önlenecektir kanısındayım.

Muhterem arkadaşlarım, ben kamu kesiminden gelme bir avukat olarak her konuşmada kamu kesimi avukatlarına da bir kısım ayırmayı bir meslek borcu bilirim. Geçen Yönetim Kurulu raporunda kamu avukatları için 50 adet ek göstergé alındığı yazılı olmasına değindim ve bu bir sus payı gibi bu 50 ek gösterge bir şeyi ifade etmez , bunun bütün kamu avukatlarına teşmili yolunda çalışılması gereklidir dedim. Bütün kamu avukatlarına yan ödeme verildi; ama daha büyük bir haksızlık yapıldı.

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Yalnızca Hazine avukatlarına...

EKREM ÖZKUNT (Devamla)- İşte onu anlatacağım.

Yan ödeme verildi arkadaşlarım; ama şu yapıldı, yalnızca Hazine avukatlarına avukatlık sınıfında oldukları için daha yüksek bir gösterge kabul edildi, diğer avukatlara yine yan ödeme verildi, genel meslek sınıfından düşük, hatta belki haysiyet kırıcı diyebileceğim bir ücret verildi. Bu haksızlığın derhal giderilmesi, mesleğimizin şerefi yönünden de gereklidir. Haklılık esaslarına uymaması yönünden de gereklidir.

Bir sorun daha var kamu kesimi avukatları için, 657 sayılı Memurin-Yasasına göre avukatlar 9 ncu dereceden başlar ve 1 nci dereceye kadar çıkabilir; ama arkadaşlarım tatbikatta avukatlar 1 nci

dereceye çıkamaz. Kanunun uygulanması sırasında müktesep haklar sayılmış ve 2 nci derece verilmiştir; ama bundan sonra 1 nci dereceye çıkamaz; çünkü 1 nci derece başhukuk müşavirliklerine verilmiştir, 2 nci derece hukuk müşavirliklerine verilmiştir ve avukat ancak 3 ncü derecede kalıyor. Bu da büyük haksızlıktır arkadaşlarım. Bunun da giderilmesi gerçekten zarurîdir.

Hepinizi hürmetle selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Ekrem Özkunt.

Onuncu Genel Kurulun sayın delegeleri, dünkü başlangıç teşekkür konuşmamda da görevimizi yasa ve bu yasalara uygun çıkarılmış yönetmelik hükümlerine göre yürütürken siz sayın delegelerin müsahasına sığındığımızı belirtmeye çalışmıştım. Gündemin anılan 6 ncı maddesiyle ilgili bir ilke kararı var; yeterlik önergesi verilmemesi ve bu şekilde bir sınırlamaya gidilmemesi.

Gündemimiz 15 maddeden oluşmaktadır. Halen 6 ncı maddeyi tamamlamış değiliz. Ev sahibi olarak sizleri ağırlamakta yakınıyor değiliz, bunu da belirtmek isterim. 6 ncı maddenin müzakeresiyle ilgili olarak söz sırası bekleyen 12 arkadaşımız daha bulunuyor.

Birçok arkadaşlarımız şifahi olarak, sayın Başkanlık Divanı, tekrarlamalara müdahalede bulunursanız iyi olur, şeklindeki ikazlarını da biz göz önünde tutarak bir beyanda bulunmuyoruz.

Tekrar sizlerin müsamahanıza sığındığımızı arzede bilirim.

Konuşma sırası sayın İlhan Baykent'te, buyurun.

İLHAN BAYKENT (İstanbul)- Değerli Başkanlarım, değerli delegeler arkadaşlarım;

Bu ana kadar yapılan eleştirilerde benim söylemek istediklerim lehte ve aleyhte olarak konuşuldu. Bu bakımdan daha evvelki de-

lege arkadaşlarıma kısmen de teşekkür ederim.

Benim temas etmek istediğim iki nokta var, sadece onlara iki cümleyle değinmek istiyorum.

Evvelâ, zaman zaman Kongrede avukatın saygınlığı, avukatın meslek sorunları ve memleketin sorunları ayrı ayrı ele alınmak istendi. Ben şuna inanıyorum ki, bir memlekette halka saygı duyulmuyorsa, bir memleketin cezaî kanununda 141,142,163 maddeleri varsa, o memlekette avukata saygı duyulmaz. Buna rağmen eğer o memlekette avukata saygı duyuluyorsa, bu halkın korkusundan veyahut ta herhangi bir sınıfın avukattan istifade etmesinden ileri gelir. Bu gibi yerlerde ancak Mussolini'nin avukatları yaşar. Ben inanıyorum ki, memleket meselelerini de önemle ele almak mecburiyetindeyiz. Aksi takdirde saygı beklememiz yersizdir.

Bunun dışında Başkanlık raporunda temas edilen Anayasanın korunması meselesi söz konusu oluyor. Pek tabii ki, Anayasanın korunması kanun yoluyla talep edilmektedir. Benim burada işaret etmek isteğim bir husus var, İkinci Cihan Harbinden sonra Fransa'da Cezayir kuvvetlerinin komutaı Fransa'ya taarruz etmeyi düşünmüştü. Fransız hükümetinin buna karşı tedbiri, Fransız halkını silahlandırmak oldu. Ben de şunu diyorum ki, Türkiye'de Anayasayı korumak, Anayasayı halka indirmekle mümkündür. Çünkü, Anayasanın hakikî sahibi halktır ve biz halka Anayasanın, Anayasal özgürlüklerin neler olduğunu öğretmeliyiz. En sağlam sığınacağı yer halktır. Bu vesileyle Kongrenizi selâmlar hürmetlerimi sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın İlhan Baykent.

Söz sırası Sayın Ayten Dik'de, buyurun.

AYTEN DİK (İstanbul)- Bütün arkadaşlarımı ve Başkanlık Divanı-
nı saygıyla selâmlarım.

Arkadaşlar, öncelikle şunu belirtmek isterim, ben toplum kar-
şısında fazla konuşma yapmış, bunu alışkanlık haline getirmiş bir
kişi değilim. Üstelik tekrarlar oluyor, vakit kısıtlanması söz ko-
nusu, bu bir yerde benim gibi acemiler üzerinde moralman baskı
yapıyor. O bakımdan fazla teklemeler, sürtüşmeler olursa şimdiden
hoşgörünüze sığınıyorum.

İkinci belirtmek istediğim husus, burada tekrarlamamanın lüzum-
suz olduğu kanısında değilim. Hepimiz arkadaşlarımızın her şeylerin-
den keserek ödedikleri belirli bir aidat toplanması sonucu bizlere
verilen para ile buralara gelmiş bulunuyoruz. Bunların karşılığını
verebilmek için sadece dinlemek, benden önce konuştu yeter demek
bence yeterli değil. Ayrıca, Erdoğan arkadaşımızın âdeta Yönetim
Kurulunun sözcülüğünü yaparcasına konuşmasından sonra, nasıl ki
Yönetim Kurulunun da ayrıca konuşma yapmasını beklemiyoruz demek
biraz tuhaf olduğu gibi, bizim de her birimizin kendine göre bir
meseleyi anlatma tutumu vardır, bunu da dinlemenizi rica edeceğim.

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Belki Hoca tekrar etmeyecek.

AYTEN DİK (Devamla)- Bilemeyeceğim, ama biz tekrar etmemesini
bekleyemeyiz tabii, bu da herkesin hakkı.

Efendim, Yönetim Kurulu raporunu, Başkanlık raporunu okuduk.
Burada ana konular teker teker ele alınmıştır. Benden önceki
arkadaşlarımın değindiği gibi, yargı kararlarının uygulanmaması,
TRT'nin keyfi tutumu, antidemokratik kanunlar, temel kanunların
hazırlanması, amacını yitirmiş ve anlamlarını yitirmiş kanunlar,
sıkıyönetim mahkemeleri ve Kanunu, 141, 142, 163 ncü maddelerin

düşünce özgürlüğünü ne derece zedelediği ve kaldırılması gerektiği, sanat dokunulmazlığı, memleketimizde alabildiğine kol gezen teşhis olayları, Devlet Güvenlik Mahkemesi sorunu ve giderek meslekî sorunlar teker teker incelenmiştir.

Bunlar için tek telimeyle çok çok güzel diye bir değerlendirme yapmak mümkündür. Ancak, bu kadar derinlemesine, bu kadar bilimsel, hatta unuttuklarımızı hatırlatırcasına yazılmış bu Yönetim Kurulu raporu için teşhisleri mükemmel diyoruz. Bunların içinde ele alınan konular benim eğer yanılıya düşmüyorsam, ön çalışma niteliğinde bir rapor sıkıyönetim mahkemeleri konusunda, yeterli değil. Temel kanunların hazırlanması hakkında kanun tasarısı hazırlanmış. Genel adalet sorunları incelenmiş.

Ancak, daha önceki Genel Kurul toplantılarımızda talimat niteliğinde de olsa, Yönetim Kuruluna ilettiğimiz sorunların herhangi bir çözüme ulaştığına rastlamadım ben raporda. Bunlar niçin oldu, acaba kifayetsiz mi, yahut biz kendilerine yeteri kadar yol mu göstere-medik veya olanakları mı kısıtlı? Bunları bilemeyeceğim. Ancak, bütün bunlara rağmen TRT'nin keyfi tutumuna devam ettiği, anarşinin alabildiğine kol gezdiği, sıkıyönetim mahkemelerinin ve Kanununun hâlâ yürürlükte olduğu ve bütün düzensizliklerin de devam ettiği de bir gerçek.

Bunlardan çıkan sonuç şu oluyor; birtakım yazışmalar olmuş. Birtakım çalışmalar, akademik bilimsel çalışmalar olmuş. Ancak, demek ki, bütün bunlar sorunları çözmeye yetmiyor.

Arkadaşlar, Cumhuriyet Gazetesinde yakın tarihte Eyüp Ağır Ceza Üyesi Sayın Tahir Yörük'ün bir yazısı yayınlandı. Konu, savunma ve avukatın bağımsızlığı. Bu yazıda avukatın savunma özgürlüğüne,

bağımsızlığına uzun uzun yer verildi ve Adalet Bakanlığının baskısı altında olmasının öncelikle savunma özgürlüğünü zedelediği, bu vesayet kalkması gerektiği, vesayet altına alınmasını ortaya koyan maddeler sırayla gösterildi, kendilerine çok çok teşekkürlerimizi bildiririm. Bizim yapabileceğimizi, yazdıklarımızı arkadaş da bizim mesleğimizden olmamasına rağmen bir hâkim olmasına rağmen çok güzel dile getirmiş. Diğer aktüel konular da her gün gazete sayfalarında yer almaktadır; ama netice ne, bütün bunlardan fazla olarak bizim Barolar Birliği olarak elle tutulur yaptığımız ne var, ne sonuç almışız? Demek oluyor ki, bizde teşhis çok mükemmel; ama tedavi zayıf. Peki, bu hasta ne olacak, ölecek mi? Demek ki, bütün mesele teşhisle tedavinin bir arada götürülmesi.

Arkadaşlar, çağımız uğraşını tabii mümkün mertebe diğerleri için söylüyorum, bizim için demokratik yollardan kendisini aydınlatabilir ve isteklerini kabul ettirebilir bir çabaya dönüştürmüştür. Yani önemli olan, sonuç almaktır. Eğer başarı varsa, ortada yaptık diyebileceğimiz bir şey vardır.

Biz pekâlâ raporlardan da anlıyoruz, güncel olaylardan da anlıyoruz ki, kendimizi dinletemiyoruz. Kulaklarını ve gözlerini bize kapıyorlar. Oysa, Barolar Birliği kendi deyimleriyle Türkiye'nin değerli hukukçularını sinesinde barındıran bir teşekküldür. Bize kulak vermeleri gerektiğini yine kendileri söylüyorlar, oysa her sözüme kulak tıkıyorlar. Hiç bir zaman bizi dinlemek, işlerine gelmiyor. Acaba neden? Bunların basit misali yine raporda yer almış, Avukatlık Kanunu yönetmeliği üzerinde bir maddede takılınmış. Bu madde de hepimizin bildiği gibi yeterlik önergesinin daha önce söz almış arkadaşların haklarını haleldar edip etmemesi söz konusu olmuş

ve Birlik Adalet Bakanlığına bir yazı yazmış, maddeye daha önce söz almış arkadaşların hakkının mahfuz kalmak kaydıyla yeterlik önergesinin geçerli olabileceği hükmünün konmasını istemiş. "Hayir" diye cevap vermişler. Bunun gerekçesi çok açık, eğer toplum bir karar veriyorsa ekseriyetle, niçin onun fikrine hürmet edilmesin, hâlâ konuşmalar devam etsin. Birliğimiz cevap vermiş, bu bir kısıtlamadır, söz hakkını kısıtlamadır, daha önce söz almış olanların hakları mahfuzdur, bu kayıt eklensin demiş. Kabul etmemişler ve istedikleri şekilde hazırlamışlar.

Daha önce söz alan arkadaşlar da belirtti, en azından Hazineye ait ücretli vekâletler maktu olarak uygulanıyor, hiç bir yargı kararı uygulanmıyor. Bütün bu keyfi hareketler ortada.

Bundan acaba şöyle bir sonuç çıkarabilir miyiz? Çok sevdiğim bir arkadaşımın annesinden ve babasından bahsedeceğim. Evde daimi bir takışma havası vardı ve begonyadan bir yaprak kopmuştu. Hanım onu aldı ve bir şişenin içine koydu. Birkaç gün sonra arkadaşımın babası geldi çiçeği aldı ve saksıya dikti. Annesi sesini çıkarmadı ve o da aldı şişeye koydu. Adam şişeden aldı saksıya dikti. En sonunda bunu saksıdan alınmış şişede görünce, "Bu evde benim bir begonyaya sözüm geçmiyor" dedi. Arkadaşlar, bizim acaba ne kadarına sözümüz geçiyor? Bütün bu olanlardan sonra sözümüz geçiyor diyebilir miyiz ve geçmiyorsa neden geçmiyor? Halka saygınlığımızı kabul ettirdiğimiz bir gerçek. Acaba iktidara niçin geçiremiyoruz? Bunun nedenleri, çok açıktır, biz kanundan aldığımız hakkımızı kullanıyoruz. Şurada, "Adalet mülkün tenelidir" yazıyor. Bu mülkün temelinde hâlâ adalet yattığından bahsedebilir misiniz? Şu tedhiş olayları, hergün ölen çocuklarımıza rağmen hâlâ adalet vardır, şu uygulanmayan Yargıtay

kararlarına rağmen, şu uygulanmayar yargı kararlarına rağmen hâlâ savunma özgürlüğü vardır, Yargıtay kararları, yargı kararları uygulanıyor diyebilir misiniz, adaletten bahsedebilir misiniz? O zaman biz kanundan aldığımız vazife, hak uygulamasında bu adaleti korumak mevkiindeyiz. İşte bu korunmada sürtüşme başlıyor. Bunun nedeni de, zannederim arkadaşın adı Mahmut Dikerdem olacak, daha önce söylenmiş bir sözdür, bunun bütün nedeni, ulusal çıkarlarla egemen sınıfın çıkarlarının özdeşleşmiş olmasındadır. Eğer bütün bu olaylarda egemen sınıfın yararları zedeleniyorsa, bu ulusal çıkarlar zedeleniyor şekline dönüştürülmüştür ve fikir suçu da buradan gelmektedir arkadaşlar.

1977 yılı fikir suçlarını af yılı olarak ilân edilmiştir. Daha önce arkadaşlarımin belirttiği gibi İnsan Hakları Evrensel Bildirisine, İnsan Hak ve Temel Özgürlükleri antlaşmasına imza koşmuş olan Türkiye, en azından uluslararası Af Örgütünün inançları yüzünden cezalandırılanları affetmek kampanyasına katılması gerektiği kanısındayım ve bu konuda da Barolar Birliğine bir yükümlülük düştüğünü düşünüyorum, bilmiyorum yanılıyor muyum?

Bütün bu söylenenler, daha önce arkadaşların da belirttiği gibi, bir derde devam olması istendiği içindir. Çabalarımıza neler eklememiz gerekmektedir?

Bunun için demokratik yollardan ne lâzımsa yapılması gerektiği kanısındayım. Ayrıca, şunu da önemle arz etmek istiyorum, burada nasıl biz söylüyoruz bize kulak vermiyorlar, bildiklerini okuyorlar diyorsak, aynı şeyi kendi içimizde de tekrarlamayalım, Bunu şu yönden söylüyorum, genç stajer arkadaşlar birtakım dileklerde bulunuyorlar, fazla üzerinde durmuyoruz. Kıdem konusunu İzmir toplantısında

maalesef halledemedik. Ne diyoruz, biz daha iyi biliriz, biz daha iyi düşünürüz diyoruz. İşte siyasî iktidar da bize aynı lafı söylüyor.

Eğer bizim saygınlığımızı kazanmamız istenilene vermekle, yani iktidara yaranmakla olacaksa, hiç bir şeyimizi elde edemeyiz. Bunun için öyle zannediyorum ki, kanunla öngörülmüş olan yürüyüş hakkı varsa yürüyüş hakkını kullanacağız, eğer uygulanmayan yargı kararları varsa ki, var, bunları Barolar Birliğinin çağırıda bulunarak teker teker elde etmesi ve her biri için kanunî yollara başvurulmasının temenini istemesi gereklidir. Bundan ayrı olarak yine olağanüstü toplantıda antidemokratik kanunların görüşülmesi ve karar altına alınması söz konusudur. Gereken her şeyin yapılması lâzımdır. Öyle zannediyorum ki, gün gelecek her birimiz emekli avukat olmak imkânına kavuşacağız; ama bütün temennim emekli bekçi olmayalım arkadaşlar.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Ayten Dik.

Divana gelmiş olan üç tane telgraf var, onları okutuyorum.

"Van çevresinde vuku bulan depremde can ve mal varlıklarını kaybedip halen cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülünün özel bir af yasası tasarısının siyasal partilerce Meclislere sevki yönünden Genel Kurulca temenni kararı alınması yolundaki tutuklu ve hükümlü ailelerinin dileklerini Başkanlığınıza iletir, gerekli girişimlerde bulunulmasını diler, başarı dileklerimizle saygılar sunarız.

Avukat Okyar Soydan (Van)"

"Sizinle övünüyoruz. Şahsım ve arkadaşlarım adına Yönetim Kurulu ve sizi tebrik eder, başarılar diler, saygıyla ellerinizden öperiz.

Av. Şinasi Tandoğan"

"Hukukun üstünlüğü ilkesini yerleştirme savaşımında yanınızda yer almaktan kıvanç duyar, başarılar dileriz.

Sayıştay Denetçileri Derneği Başkanı

Musa Özdemir"

(Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim, konuşma sırası Sayın Faik Muzaffer Amaç'da, buyurun efendim.

FAİK MUZAFFER AMAÇ (İstanbul)- Sayın Başkanlarım, sayın meslektaşlarım;

Sözlerime bundan önce konuşan bütün arkadaşlarımın söyledikleri bir sözü, yalnız tek cümle olarak tekrarla başlayacağım; yani sözümün tekrarı sadece bir tek cümleden ibaret olacaktır. O da şudur:

Gerek Başkanlık Divanı, gerekse Yönetim Kurulu bize gerçekten bilimsel metodlarla büyük bir özenle hazırlanmış ve bir ilim kitabı niteliğinde rapor sunmuştur. Bu söz bütün arkadaşlar tarafından söylendiği için tekrar ediyorum. Hemen hemen, bundan sonra konuşacak arkadaşlarımın ne söyleyeceğini bilemiyorum, ama tahmin ediyorum, oy birliğiyle kabul edilmiş bir görüş olduğu belirsiz diye tekrar ediyorum.

Bunun dışında tekrar olmayacaktır.

Biraz evvel, gerek Başkanlık Divanının ve gerek Yönetim Kurulu'nun, verdikleri raporların gerçekten bilimsel verileri ihtiva ettiğini işaret ettim. Ancak, bu bilimsel verilerden elde edilmiş olan sonuç nedir? Bunu raporda bulamadığımız için ben başka kaynaklardan bunun cevabını aramak istedim. Benden önce konuşan sayın meslektaşlarımdan birisi, lütfettiler, hatırlattılar, dediler ki, "Arkadaşların çoğu bültenleri okumuyorlar." İtiraf edeyim, bu kusuru son sayı için, yani dün bize dağıtılan 40 ncı sayı için ben de işlemiştim, okuyamamıştım. O söz üzerine hemen 40 nci sayıyı okudum, kendilerine bu hatırlatmalarından dolayı teşekkür ederim. Bu sayıdan istifa ederek alınan sonucun bu bilimsel araştırmaların kurumsal, nazari sonuçlarının nasıl pratik bir meyva verdiğini göstermek için 40 sayılı bültenin 13 ncü sayfasından yararlanacağım.

Olay şudur; Burdur Barosundan iki avukat Yeşilova ilçesinde nezarete alınmış olan müvekkillerini görmek, onlarla görüşmek istiyorlar. Görüşme sırasında o yerin savcı yardımcısı geliyor ve avukatlara "ne yapıyorsunuz, akıl mı alıyorsunuz, kiminle konuşuyorsunuz?" diye sanıkları azarlıyor. Sanıklar "avukatınızla konuşuyoruz" diyorlarsa da, savcı yardımcısı, "Hayır, olmaz, konuşamazsınız" diyor ve sanıkların avukatıyla görüşmesine engel oluyor. Avukatlar mensup oldukları Baroya duruma bildiriyorlar, Burdur Barosu Birlik Başkanlığına duruma bildiriyor. Birlik Başkanlığı da durumu yüksek Savcılar Kuruluna bildiriyor. Birlik Başkanının bu müracaatı üzerine verilen cevap şudur; cevap Adalet Bakanı yerine, Ceza İşleri Genel Müdür Vekili Muammer Luğa tarafından veriliyor; "Burdur Barosunda kayıtlı avukat Kadir Karakurt ile Ertan Bilgin'in Yeşilova

C. Savcısı Ahmet Mutlu hakkındaki şikâyetleriyle ilgili inceleme sonucuna göre, C. Savcısının ruhsazesini gerektirir bir cihet bulunmadığından muamele tayinine mahal olmadığına dair mütalaanamenin falan tarihinde tasvip olunduğu ve keyfiyetin şikâyetçi avukatlara tebliğine tevessül ettiği anlaşılmıştır." Birlik Başkanlığı da aldığı bu cevabı şikâyetçi Baroya ve avukatlara bildiriyor, bültünden edindiğimiz bilgi bu. Acaba, bu olay karşısında alınan bu netice karşısında, Birlik Yönetim Kurulu ve Başkanlık makamı diyebilir mi ki, ne yapalım, biz elimizden geleni yaptık; fakat bu neticeyi aldık? Bunu deyip, diyemeyeceğini anlamak için Birlik Yönetim Kurulunun veya Başkanlık Makamının yazdığı yazıyı okuyalım. Yazı şu; "Adalet Bakanlığı Yüksek Savcılar Kurulu Başkanlığı Ankara.

Burdur Barosu avukatlarından Kadir Karakurt ve Raha Ertan Bilgin'in Yeşilova Jandarma Karakolunda nezaret altında bulunan müvekkilleriyle konuşmalarına bu yer C. Savcısı Ahmet Mutlu'nun mani olduğuna ve başkalarının yanında avukatları küçük düşürücü hareketlerde bulunduğuna dair olup, Burdur Barosu Başkanlığından alınan falan tarihli adı geçen avukatların dilekçelerinin fotokopileri ilişikte takdim kılınmıştır, gereğinin takdirine ve bu hususta yapılan işlem sonucunda bilgi verilmesine müsaadelerinizi arz ederim."

Sayın Başkanımız, Hocamızın bilimsel araştırmaları, incelemelerini çeşitli yerlerde ve bu raporlarda okuyup biliyoruz. Savunmanın ithamla beraber başlayacağına dair çok ciddi çalışmalar var. Nerede bu çalışmadan bahseden satırlar bu yazıda? Ben bu yazıda Birliğin davayı, yani şikâyetçi avukatın yahut Baronun davasını benimsememiş, sadece bir diğer resmî dairelerde her zaman görüp de, yakındığımız bürokratik sistemle kendisini havale mercii gibi evrakı

oradan oraya havale etmekten ibaret bir görev yaptığı intibai bende hasıl oluyor. Ayrıca, son cümle üzerinde tekrar durmak istiyorum. "Gereğinin takdirini ve bu hususta yapılacak işlerin..." Gereği nedir? Bunun gereğini eminiz ki, Yüksek Savcılar Kurulundan çok daha iyi olarak Birlik Başkanlığı bilir. Binaenaleyh, "Gereğinin yapılmasını" dememesi lâzım bence. Diyecek ki, Eğer bu davayı benimsemişse "Bu yer savcı yardımcısı hakkında falan kanunun falan maddesi uyarınca işlem yapılmasına." Eğer, "Gereğini" derse, o makamda "ben gereğini böyle gördüm" der. Ben temenni ederdim ki, Hocamızın ve Yönetim Kurulunun 181 sayfayı dolduran bilimsel araştırmaları bu raporda kalmasın, günlük hayata geçsin. Yani, Yüksek Savcılar Kuruluna gönderilen yazıda bu bilimsel araştırmalar uzun uzun yazılsın, antatılsın ve "Gereği" denmeden, "Şu işlemin yapılmasını istiyoruz" diye bildirilsin. Bütün bunları rağmen, bunları yaptıktan sonra eğer yine netice alamazsa, Barolar Birliği yine, "ne yapalım, elimizden geleni yaptık" demesin, o şikâyetçi avukatla ve ilgili Baroyla temas etsin, ilişki kursun ve ceza davasının açılması birtakım formalitelere bağlı olduğu için savcı hakkında ceza davası açılmamasına rağmen o savcı hakkında manevî tazminat davası açılabileceğini, hukuk mahkemelerinde dava açılabileceğini nazarı itibare alarak gerekli eylemsel çalışmalarda bulunsun. Bunlar yapılmamıştır. Şimdi benim düşündüğüm nokta şu; acaba Yönetim Kurulu ve Başkanlık ~~makası~~ bu şikâyetin haklı olmadığı kanısında mıydı? Eğer böyleydiyse, bu şikâyeti Yüksek Savcılar Kuruluna iletmemesi lâzımdı. Çünkü, bu şikâyetin iletilmesi ve bu neticenin alınması aksi bir netice doğurmuştur, o yerdeki savcı yardımcısı ve bu neticeyi duyan diğer savcılar bundan büsbütün şımaracaklar, "İşte Barolar Birliği de bizi şikâyet

etti; ama ne oldu, hareketimiz kanuna uygunmuş" deyip, bundan sonra daha betêrini yapacaklar. Benim kanaatime göre yapılması lâzım gelen iş; bu çeşit olaylar karşısında evvelâ bir havale mercii gibi hemen evrakı bir başka makama havale etmemek, evvelâ bu şikâyetin haklı olup olmadığını Baro Yönetim Kurulu inceleyecek, eğer haklı olduğuna inanırsa sanki o şikâyetçinin vekiliymiş gibi bu işte ilgilenecektir. Bu yapılmamıştır.

İşte zannediyorum ki, bütün arkadaşlarımın Yönetim Kurulu raporundaki bütün ilimsel, bilimsel verilere rağmen, somut bir netice alınamadığından yakınmalarının sebebi budur. Birlik Yönetim Kurulu bu bilimsel çalışmalarımı ilgili makamlara ilgili olaylarda iletmemiştir ve olaylarda bir vekil gibi yakın ilgisini göstermemiştir.

Benim Yönetim Kurulu faaliyet raporunun özü hakkında söyleyeceğim bundan ibarettir.

Bir de biçimsel sayılabilecek bir eleştiride bulunacağım. Yönetim Kurulu raporunda, Yönetim Kurulu kendisine ait olmayan bir kısım faaliyetleri kendisine mal etmiş ve raporuna geçirmiştir. Bunun bir tanesine benden evvel konuşan değerli meslektaşım Necla Hanım işaret buyurdular. Ben diğer örnekleri vereceğim.

Raporun 69 ve 70 nci sayfalarında tedhiş olaylarıyla ilgili bir bölüm var. Bu bölüm şöyle başlıyor, "1976 yılı tedhiş olayları ile geçmiştir, bu durumdan duyulan kuşku 13.411976 tarihli bir yazıyla iki büyük parti başkanının dikkatine şu şekilde sunulmuştur" diyor. Bu, Yönetim Kurulunun kendisine mal ettiği bir faaliyet gibi raporda gösteriliyor. Oysa, biz bültenin 36 ncı sayısında birinci sayfada şunu okuyoruz: "Son olaylar hakkında Türkiye Barolar Birliği

Başkanı avukat Faruk Erem'in AP Genel Başkanı Sayın Süleyman Demirel ve CHP Genel Başkanı Sayın Bülent Ecevit'e gönderdiği mektup metni, tarih 13.4.1976." Bu rapordaki mektupla buradaki mektubu okursak görüyoruz ki, ikisi de aynıdır. Demek ki, bu faaliyet Yönetim Kuruluna ait değil, Başkana ait olan bir faaliyettir. Yönetim Kurulu haksız olarak bu faaliyeti benimsemiş ve raporuna geçirmiştir.

İkinci örnek; yine raporun 70 nci sayfası, "yargı gücüne müdahaleler" başlığını taşıyor. Burada da şu satırları okuyoruz: "10 Mayıs 1976 tarihinde bu konudaki genel görüşümüz Danıştayın 108 nci yılını kutlama töreninde şöylece açıklanmıştır." Yine bültenin 37 nci sayısında 12 nci sayfada görüyoruz ki, bu faaliyet de Yönetim Kuruluna ait değildir, Barolar Birliği Başkanına aittir.

Üçüncü örneği arkadaşım Necla Fertan söylediler. Üçüncü örnekte adliye yılının açılışı dolayısıyla.

Burada bence daha vahim bir olay vardır. Sayın Birlik Başkanı bu konuşmasında son paragrafta, "Siyaset adamları adaletten ellerini çeksinler" demiş. Bilmiyorum hangi sebeple ise, Yönetim Kurulu faaliyet raporunda Sayın Başkanın bu konuşma metninden son paragraf çıkarılmıştır. Yönetim Kurulunun böyle bir yetkisi olduğu kanısında değilim.

Şimdi tahmin ediyorum ki, benim bu sözlerim üzerine bir kısım arkadaşlar şöyle düşünebilirler, efendim Birlik Başkanı Yönetim Kurulu Başkanıdır, binaenaleyh aynı raporda Birlik Başkanının imzası olduğuna göre birbirinin içine girmiş durumdadır, bu nedenle Yönetim Kurulu Başkanın çalışmasını haksız yere mal etmiş gibi bir durumla itham edilmesi haksızdır denebilir. Benim buna cevabım şudur; malum

Avukatlık Kanununa göre Birliğin altı organı vardır. Bu organlardan birisi Yönetim Kuruludur, Birlik Başkanı Yönetim Kurulunun da Başkanını olmasına rağmen ayrıca Başkanlık makamı Kanunda bir organ olarak gösterilmiştir ve yine Yönetim Kurulunun görevlerinden ayrı olarak Başkanlık makamının görevleri sayılmıştır. Binaenaleyh, Birlik Başkanı bu faaliyetlerini Yönetim Kurulu Başkanı olarak değil, Birlik Başkanı olarak yaptığına göre, bu faaliyetleri Yönetim Kurulunun benimsemesine hakkı yoktur. Bu sözümün bir kanıtı olmak üzere 40 sayılı göstermek istiyorum. Aynı şekilde Birlik Başkanı Sıkıyönetim Kanun tasarısıyla ilgili bir rapor göndermiştir ilgili makamlara; fakat bu raporunda şu cümleyi koymak lüzumunu görmüştür; "Yönetim Kurulumuzun 2.10.1976 tarih ve falan sayılı kararı uyarınca raporu sunuyoruz" diyor. Bunun için ben bu Birlik Başkanının verdiği raporu Birlik Başkanının faaliyeti olarak değil, gerçekten Yönetim Kurulunun faaliyeti olarak kabul ediyorum. Çünkü, Yönetim Kurulunun kararına dayandırılmıştır. Bunu haksız bir benimseme diye saymıyorum; fakat önce saydığım hususlarda böyle bir işaret bulunmadığına göre, o faaliyetlerle Yönetim Kurulunun hiç bir ilgisi yoktur, bu doğrudan doğruya Başkanlık makamının bir faaliyetidir.

Yönetim Kurulu raporunda fazlalık gibi gelen bir başka konu da, bence şudur; 171 sayfanın başlığı, "Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu çalışmaları" diye başlıyor ve bu faslın son cümlesi de şöyledir, "Elde kalan ve tetkiki devam eden 4 dosya ile o tarihe kadar gelecek dosyaların incelenmesi bitirilecektir." Bu faslın bulunduğu kısmı tetkik ettiğimiz zaman şunu görüyoruz; bunun başlığı "Yönetim Kurulunun yıllık çalışma raporu" Disiplin Kurulu Yönetim Kurulunun emrinde midir ki, Yönetim Kurulu kendi çalışma raporuna Disiplin

Kurulunun çalışmasını bildiriyor ve ayrıca da bir taahhütte bulunuyor, "Disiplin Kurulu bu dosyaları da inceleyecektir" diye, bence buna hakkı ve yetkisi yoktur, fazladır.

Bu sözlerimle dolaylı bir şekilde Başkanlık raporunu da eleştirmiş bulunuyorum. Başkanlık raporu ilk cümlede de söylediğim gibi gerçekten bize bilimsel verileri ihtiva eden bir incelemeyi taşıyor; ancak Başkanlık raporunun bundan ibaret olmayacağı kanısındayım. Ben Sayın Başkanımızın gelecek senelerde de bu çeşit bilimsel araştırmalardan bizi yararlandırması dileğinde bulunurum; ama raporun sadece bu bilimsel çalışmalarla yetinmemesini isterim. Biraz evvel de arz ettiğim gibi, kanun Başkanlık makamına da görevler vermiştir. Başkanlık makamı acaba bu görevleri yapmamış mıdır? Ben özür dileyerek şunu kaydedeyim ki, alçak gönüllülük daima makbul bir şey olduğu halde, Sayın Başkanımız burada alçak gönüllülük yapmış, gösterdiği faaliyetleri biraz evvel saydığım gibi Yönetim Kurulunun faaliyetleri arasında eritme yoluna gitmiş, kendisini büyük bir alçak gönüllülükle hiç bir iş yapmaz durumuna geçirmiştir. Ben kendilerinden özür dileyerek söyleyeceğim, bu çeşit bir alçak gönüllülüğü alkışlayamayacağım.

Bu sözlerim biraz biçimseldir, arkadaşlarımızın çok özlü konulara dokundukları bir günde benim bu biçimsel olaylara temas etmeme rağmen beni dinlediğiniz için hepinize teşekkürler ederim. Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Faik Muzaffer Amaç.

Söz sırası Sayın Merih Sezen'de, buyurun.

MERİH SEZEN (İstanbul)- Sayın Başkanlar, sayın meslektaşlarım; Efendim, ben 30 ncu yılını kamu görevinde tamamlayan bir ar-

kadaşınız olarak ilk defa ayrılmak üzere olduğum Hazine Avukatlığından durumum dolayısıyla bu meslekte çalışan arkadaşların sorunlarının en canlı olan ve belki hepimizin bildiği; fakat Barolar Birliğince önemle yardım edilmesi lâzım gelen bir noktaya temas edeceğim.

Sayın meslektaşlarım, tam 28 seneden beri devlet avukatlığı yapıyorum. Bu 28 sene içinde avukatlık mesleğinin savunmanın bağımsızlığıyla bağdaşmayacak şekilde birtakım yukarıdan aşağıya baskıların olmadığını söyleyememe imkân yoktur, bunu kabul edersiniz. Ancak, bilmiyorum bütün Türkiye'nin yörelerinde çalışan kamu avukatları nerelerle karşı karşıya geliyorlar? Kişisel gücümüzle bazı etkileri gidermeye hepimiz çalışmış durumdayız, ancak bildiğimiz bir olay var. Bir kanun meselesidir belki, Türkiye Barolar Birliği nasıl yardım edebilir, düşündüklerimi söyleyeceğim. Yalnız size teknik birkaç misal vereyim.

Hukuk davasında dava biter, 10 bin liranın üstündeki davanın temyizinden vazgeçilmesi, o zamanın değerine göre 10 bin lira çokmuş galiba Danıştaya başvurmak suretiyle ancak oluşabilir. Düşünün, 15 günlük temyiz müddeti içinde avukat ilâmı tebellü edecek ve kendi kanısına göre hukuk bilgisine göre böyle bir ilâm uygundur, bu temyiz edilemez kanısını kullanacak, yazacak, Danıştaya gidecek, Danıştaydan emir gelecek bu temyizden sarfınazar olayı olacak. Böyle bir şeyin fiilî olarak olmasına imkân yok, olasılığı olmayan bir şey. Ne oluyor; kendi kanaatine, kendi hukuk bilgisine aykırı olan bir ilâmı usulen temyiz etmek durumuna düşüyor, bütün kamu avukatlarının birinci derdi budur gibi gelir bana.

Bunun dışında dava açmak için hukukî düşüncesi itibariyle doğru bulmayan bir avukatın nahiyet bir mütalaa vermek suretiyle hakkı

vardır. Açınız dendiği zaman bu davayı açmak durumunda bütün kamu avukatları. Bu da avukatlık mesleğiyle kabili telif değildir kanısındayım.

Şimdi bir kıymetli meslektaşımınla konuşurken çok haklı olarak dedilerki, "Avukatlık mesleğiyle iş akti, işveren-iş münasebetinin dışında bir hizmet akti şeklinde oluşan kamu avukatlığı acaba avukatlık mesleğiyle kabili telif midir?" Hizmet aktinde işveren sizden bazı şeyler bekler ve birtakım talimatlar verir. Bu talimatlar avukatlık mesleğiyle bağdaşmaz."Katılıyorum kıymetli arkadaşımın fikrine. Devlet memuriyeti anlayışıyla avukatlık mesleği de katıyen bağdaşamaz. Bu kesindir. Ben ve benim gibi arkadaşlarım yıllardan beri memur olmadığımızı kanıtlamaya çalıştık ve her sözün başında biz İstanbul, Ankara, Muş Barosuna kayıtlı avukatlarız, önce avukatız, sonra avukatız bununla aramızda ilişki nihayet vekil-müvekkil ilişkisinden ibarettir, bizim yapmamız imkânsız olan şeyleri yaptırmaya kalkarsanız, biz bu işe son veririz diyebiliriz; ama bunu herkes devamlı olarak söylemek durumunda kalmamalıdır. Onun için bu konunun üzerine işaret olarak değindim. Yapılacak şey bir kanun meselesidir. Bu Kanunu oluşturacak olan Devlet avukatlarından, Hazine avukatları için Maliye Bakanlığının, kabul Maliye Bakanlığının kimse böyle bir kanunu hazırlamaz, hazırlarsa daha da fenasını hazırlar, bunu da biliyorum; fakat Türkiye Barolar Birliği avukatlık mesleğiyle kabili telif olmayan çalışmalarını önleyici ilkeleri devamlı olarak kamu kesiminde çalışan avukatların bağlı oldukları idarelere yansıtmakta büyük yardımları olur düşüncesindeyim. Bunu Türkiye Barolar Birliğinden bir yardım ve bir meslek görevi olarak tekrar tekrar rica ediyorum. Bu meslekî açıdan benim söylemek iste-

diğim bir olaydı, bunu da söyleniş bulunuyorum.

Arkadaşlar, ikinci bir noktaya temas etmek istiyorum. Çelişik bir durumla karşı karşıyayız, bu kesin. Türkiye Barolar Birliği 7 ve 8 nci yılına bastığına göre, her şeye rağmen şunu söylemek lâzım gelirse, bütün Genel Kurullarıyla Bütün Türkiye Barolarında büyük bir gelişim var. Oysa, hukuk sistemimizin içerisinde adalet mekanizmasında aksine çöküş daha hızla devam etmektedir. Bu çelişikliği görmemezlikten gelmeyelin. Manzara arkadaşlarımın söylediği gibi üç kelimeyle söyleyeyim, vahimdir. Adaletin tevzi edildiği bina yok, dosyalar mahkemeleri ve temyizleri boğmuş, karar verecek zaman yok, bunları biliyoruz. Peki, bütün bunların düzeltilmesi için birtakım kanun tasarıları var, ne yapmak lâzım? Zannediyorum ki, bütün konuşmaların sonunda düğümlenin ve hepimizi düşündüren nokta bu; Ne yapmalı, nasıl yapmalı?

İşte burada düzeysel olarak düşünecek olursak, bizim meslekî ihtiyaçlarımızı derhal Türkiye Barolar Birliğine iletelim, bu gereksinmelerimizin gereği, neler yapılması lâzım geliyorsa, hangi makamlara başvurmak lâzım geliyorsa başvursunlar, hatta kanun şeklinde bir işlem yapılacaksa onun tasarısını da yapsınlar. Bununla bugüne kadar önemli bir sonuç alınmadığı muhakkak. Bütün arkadaşlarımızın vardığı sonuç bu. Peki, tekrar soruyorum, ne yapmak lâzım?

Arkadaşlar, yapılacak şey; belirgindir gibi gelir bana. Geçen Genel Kurulda da arz etmeye çalıştığım çağımızda bir olay var. Bu bizim Kuruluşumuza da aykırı olmayan bir durum meydandadır. Türkiye'de egemenlik bilindiği gibi yalnız parlamentoya ait değildir, Anayasal kuruluşlara aittir, bu bildiğimiz bir olay. Şimdi demokratik oluşum içerisinde bu kuruluşlar Birlikte egemenliği götürüyorlar.

Peki, bunlar nereden yankıları ve yönleri alacaklardır? Yankı ve yönü oluşturmak kamuoyunu oluşturmaktır. Kamuoyunun şiddetle,devamla istemediği bir şeyi sureti katiyede kimse zorla uzun sürede yaptıramaz, bu da belli olan bir kuraldır. Demek ki, Türkiye Barolar Birliği teknik yönlerden bütün bu başvurularının yanında, bilindiği gibi yapılması lâzım gelen olay, bir belki sözcük fazla değişiktir, bir baskı grubu demiyelim; fakat bir fikir oluşturma ve bir hukuk fikri oluşturma merkezi olarak Türk kamuoyunda gerekli etkinliğini yalnız ve yalnız bir bildiri, bir konferans, bir açıklama ile yapmayacaktır. Bunun ilintilerini son şeyine kadar söylemeye lüzum yok, temenniler faslında bunu daha açıklıkla belki söyleyeceğiz. Ben prensip olarak bu hususta Türkiye Barolar Birliğinin kanunların oluşturulması ve resmî makamlara başvurmak ve bize yardım etmemeyi aklına koymuş makamlardan devanlı istekli bulunmaktan ibaret bir görevi bulunmadığını, bunun dışında o makamlara o fikri değiştirecek etkiyi yapacak ortamı hazırlamakta büyük etkisi olabileceğine kaniyim, bunu vergulamak istedim.

Üçüncü ve son olarak söylemek istediğim bir olay var. Bu da bir kavram karışıklığını ortadan kaldırmak için bunu tekrar söylemek istiyorum. Sayın Cengiz İlhan arkadaşımız "hukukun üstünlüğü yanlış anlaşılıyor" demiştir, "Bir kısmı şöyle, bir kısmı böyle anlıyor, aslında yok" demiştir. Sanıyorum ki, hukukun üstünlüğü prensibinin tarifi en son, yani bizim hukukumuza ve Türkiye Barolar Birliği eliyle Türk kamuoyuna yayılmasının menbaı Bankok'ta uluslararası Hukukçular Bürosunun yapmış olduğu son tariftir. Arkadaşlar bu tarifi belki de yüzlerce defa yaptık; ama bu kavram karmaşalığını önlemek için o tarifi tekrar söylüyorum; "Serbest seçimle bir Parlamento

oluşturan ve bu toplum içerisinde bağımsız bir mahkeme ve tabii hâkimi bulunan ve bu tabii hâkimlerin varmış olduğu objektif kararlara göre idare edilen toplumlarda hukukun üstünlüğü vardır" diyor. Bunun kestirme sonucu şudur: Kişinin ve toplumun, organların, derneklerin böyle yönetime karşı, yönetimin keyfi idaresine karşı korunabilmesinin bulunduğu ortam, hukukun üstünlüğünün bulunduğu ortamdır. Devam ediyorum, "Özgürlüğün bulunduğu ortamda ancak hukukun üstünlüğü olabilir. Özgürlüğün bulunduğu ortam da, yönetimin kontrol edildiği ortamdır. Yönetimin kontrol edilemediği ortamda, yani keyfiliğe açık kapıların bulunduğu ortamda özgürlük olamaz. Özgürlük olmayan yerde hukukun üstünlüğünden bahsedilemez. Hukukun üstünlüğünden bahsedilemeyen yerde hukuk devletinden bahsedilemez. Gideyrek böyle bugünü buluruz.

Türkiye benim ve bütün arkadaşlarımla da iştirak ettiği gibi bu ortamda hakikaten hukukun özgürlüğü mertebesindeki istenen ortamdadır. Aksine, yönetimin kontrol edilmemesinin mümkün olabileceği ortamın yaratılmak istendiği acı bir durumdur. İşte Türkiye Barolar Birliğini teşkil eden tüm hukukçuların burada dünden beri bu kürsüde buna hayır dediklerini gördük, bundan çok memnunuz.

Saygılar. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Merih Sezer.

Söz sırası Sayın Burhan Cahit Altan'da, buyurun.

BURHAN CAHİT ALTAN (Çanakkale)- Sayın Başkanlarımı ve muhterem arkadaşlarımla saygılarımla selâmlarım.

Muhterem arkadaşlar, birçok arkadaşların saygınlık konusu üzerinde durdular. Ben de bu konu üzerinde durmak isterim. Ben derim ki, saygınlıkla şeref ayrılmaz bir kelimedir âdeta. Barolar Birliği-

nin saygınlığı teker teker bizim saygınlıklarımız, Baroların saygınlığı, nahiyet bunların toplamıyla Barolar Birliğinin saygınlığı doğar. Acaba, bizler teker teker saygınlık içinde hareket ediyor muyuz, bunun üzerinde durmak gerek.

Şeref, manevî bir vasıf, bir avukatın şerefi, avukatın mesleğe bağlılığı, saygısı, avukatın arkadaşlarına karşı saygısı ve avukatın kendisine karşı saygısından doğar. Acaba, bütün arkadaşlarımız mesleğimize saygılı mıdırlar?

Arkadaşlar, duruşmadaki halimiz, duruşma dışındaki tavrımız, hâkimlerle ilişkimiz, savcılarla ilişkimiz, müvekkillerle ilişkimiz, bunlar üzerinde durulacak konular. Bir avukat düşünün ki, hâkimin huzurunda ezilmiş durumda, hâkimin huzurunda alnı daima yerde, bir duruşma salonundan çıkarken gerisin geriye çıkar ve ikiye katlanır, hâkimden saygı duyamaz bu kişi. Avukatlık mesleği de saygı duyamaz bu kişinin şahsında. Bir milletvekili düşünün ki, Barolarla ilişkisini kesmiş, sanki işinden çıktığı bu topluluğu tamamen unutmuş, o milletvekili mesleğine saygısızdır. Bir bakan düşünün ki, şu koca Genel Kurula Türkiye'de en çok itibarı olması lâzım gelen Genel Kurula, Ankara'da olan toplantısına dahi gelmez. Nihayet buraya gönderdiği bir telgraf iki satırı geçmez. O bakan, içimizden çıkan bir bakan. Mesleğe saygısız bir bakan.

Arkadaşlar, mesleğe saygısızlık, arkadaşlarımıza tam saygımız var mıdır? Düşünün ki, duruşmalarda birçok zaman çekişmelerde arkadaşlarımızı küçültürüz, duruşma dışı müvekkillerimizle temaslarımızda arkadaşlarımızı küçültürüz, kâtiplerin huzurunda, hâkimlerin huzurunda, mübaşirin, gardiyanın huzurunda arkadaşlarımızı

küçültürüz. Bizde bu saygısızlık, birbirimize karşı tam saygısızlık olmadığı müddetçe başkasından saygıyı asla beklemeyelim arkadaşlar.

Arkadaşlarım, başından geçen bir hadiseyi anlatayım. Sulh Ceza Hâkiminin odasına girdim. Orada Ağır Ceza Reisi de oturuyordu. Bir avukat arkadaş ayakta ezgin, iki büklüm. Bana Reis, "Cahit Bey, bak arkadaşın ne diyor?" dedi. "Ne diyor?" diye sorduğumda, "Diyor-ki, duruşmalarda bize karşı çok iyi davranıyorsunuz, bizi azarlamıyorsunuz, bize müsamahalısınız" diyor. Bozuldum ve "Reis Bey, eğer o arkadaşınız azarlanmak istiyorsa onu azarlayın; ama avukatı değil" dedim. Arkadaşlar, bir avukat sırf dalkavukluk olsun diye gününü geçirmek, hâkimle münasebetlerini iyi kılmak için bu şekilde hâkime dalkavukluk yaparsa, onu insanüstü görürse, kendi seviyesinde görmezse saygınlık duyulmaz arkadaşlar. Ben bu konularda gerek arkadaşlarımın ve öncelikle Baroların titizlikle davranmasını bilhas-sa rica ediyorum. Ancak, saygınlık konusundaki atılımları ondan sonra Barolar Birliğinden beklemek gerekir diyorum.

Arkadaşlarım, Barolar Birliğinin Türkiye'de saygınlığı. Saygınlık neden doğar, saygınlığın şartları nedir, ne getirir insana saygınlığı? Benim bildiğim saygınlık, şerefli olmaktan, haysiyetli olmaktan, bilinçli olmaktan, bilgili olmaktan, faziletli olmaktan, iyi tabiatlı olmaktan, başkalarını düşünmekten doğar. Benim bildiğim saygınlık budur; ama yeni bir saygınlık daha doğdu, bu da kitaplara geçti, bugünkü iktidarın şeref anlayışı o, şerefle itibar bugün karışıyor arkadaşlar. Şeref başka, itibar başka. İtibarda para itibarı olur, mevki itibarı olur ve bugün siyasette ön planda oy itibarı vardır. Şimdi Barolar Birliğinin saygınlığı eğer şeref itibarı mevzubahis olursa yücedir arkadaşlar, bunda hiç kimsenin

tereddütü olamaz. Ama, Barolar Birliğinin oy itibarı mevzu olursa bugün oy itibarında bir sendika ile Barolar Birliğinin itibarında dengesizlikler var. Meselâ, bir DİSK'in, bir TÜRK-İŞ'in toplantısı olur, buna bütün siyasîler tam manasıyla itibar içinde görünürler, onlara âdeta kendilerini sevdirmek, saydırmak, onlara hoş görünmek için ellerinden gelir her şeyi yaparlar, belki dalkavukluk da yaparlar. O iktidar, onlardan oy kapabilir miyim, benden yana olurlar mı diye basını ile televizyonu ile, radyoku ile devamlı olarak onları pohpohlar. Çünkü, o işçi çevrelerinin milyonluk oyları vardır. Acaba onları ben kapabilir miyim peşinde hepsi; ama Türkiye'de 15 bin Baro mensubu var, nihayet onlar bizim kudretimizi 15 bin oyluk görürler; ama ben derim ki, Türkiye'de 15-16 bin avukat varsa, Türkiye'deki 15 bin avukatın oyu 15 bin değildir arkadaşlar. Her birinin en aşağı 5-10'ar ben oyu vardır, bunu böyle bilsinler , itibarı ona göre düzenlesinler ve düşünsünler.

Arkadaşlarım, eğer Barolar Birliği itibar konusunda iktidarın yanında olsa, İktidarın kanun dışı tasarruflarına evet dese, fetvasını kanun dışı tasarruflarında , kanun dışı tutumlarında hukuk , prensiplerine aykırı davranışlarında müspet kullansa, bugün Barolar Birliğinin itibarı bu İktidarın karşısında tamın da üzerindedir arkadaşlar.

Ben Barolar Birliğinin bizim anladığımız manada saygınlığının tam olduğunu iddia ediyorum ve eğer başkalarının anladığı manada bir saygınlık durumuna düşerse, ben kendimi bu Barolar Birliğinin dışında göreceğim arkadaşlar. Öyle bir itibarı düşünmüyoruz biz asla.

Arkadaşlarım, bizlere, avukat kişilere nedense hukukçu olmamıza,

düzende söz sahibi bulunmamıza ve mahukkak ki, tesirli bulunacağımızı bilmelerine rağmen kendilerini daima İktidarla rakip görürler bizlere. İdare bizleri kendilerine rakip görür. Hâkimler, savcılar bizleri kendilerine rakip görürler. Biz adaletin tecellisinde en az hâkimler ve savcılar kadar görev sahibiyiz ve bu görevimizi de tam yaptığımız iddiasındayız.

Birliğin raporunda hakikaten sevinçle okuduğum bazı girişimler var. Bunlar arasında temel kanunların değiştirilmesiyle ilgili komisyon çalışmaları, kanun teklifleri var.

Arkadaşlarım, mahakkak ki, temel kanunların değişmesi şart; ama bugün savunma mesleğimizde bizleri çok üzen durumlar var. Garp memleketlerinde savunma polisten başlar; ama bizde savunma ancak ve ancak son tahkikata girmekle başlar. Sayın Orhan Apaydın arkadaşımız, "kanunda değişikliğe lüzum yok, kendi hakkını arayabilen, kavvetini gösterebilen kişi poliste dahi bu mesleğini icra edebilir" dediler. Ben bunun aksi görüşündeyim.

Arkadaşlarım, eğer savcı, sanıkla görüşmemizde sakınca görürse yanımızda bulunacak. Dosyayı tetkikte mahzur görürse, ki biz itimat edilir kişiler değiliz, savcı itimat edilir kişi, savcının elinde dosya, her şeyi yapabilir, sanki biz dosyayı görürsek adalete jilet atacağız. Bu anlayış içinde olan savcılar bize dosyayı göstermek istemezler ve kanunda var, der ki, "Sakınca varsa, ancak zabıtlar ve sanığın ifadesi gösterilebilir." Arkadaşım, mahsur yok demişti, mahsur büyük. Düşünün ki, savcı, iddiacı ilk tahkikatta her şeyi toplayacak, savcının hangi delilleri topladığını bilmeyeceğiz, elimiz kolumuz bağlı ve ancak son tahkikatta hepsine vakıf olacağız ve savunmamızı hazırlayacağız. Arkadaşlar, ben bunu şuna benzetiyorum

rum; 15 raundluk bir boks maçı, bir boksörün eli serbest, diğèrinin eli bağlı 10 raund, ancak diğèr boksör 10 raund ayakta kalabilirse ondan sonra gelecek 5 raunda belki kendisini savunabilecek. Bizde ilk tahkikatta kendimizi müdafaadan âciziz, ayakta kalabilirsek son tahkikatta kendimizi savunacağız. Arkadaşlar, böyle savunma dünyanın hiç bir tarafında düşünülmez. Bu hukuk anlayışına da sığmaz, adalet anlayışına da sığmaz. Bunların öncelikle temel künunların gerçekleşmesinden çok daha evvel ele alınmasını bilhassa temenni ediyorum, çünkü artık bu işin tahammülü kalmamıştır.

Arkadaşlarım, avukatlar arasında, bazı idare avukatları arasında eşitsizlikler var ve idare avukatlarıyla diğèr mesleklerde görev yapan avukatların aldıkları yan ödemelerde eşitsizlikler var. Arkadaşlarım bunun üzerinde durdular ve bir arkadaşım "biz maddî düşünmüyoruz" dedi. Ben derin ki, belki maddî düşünmeyeceksiniz; ama maddiyatın verilmesinde dahi maneviyat vardır. Düşünün, sizin mesleğinizde size farzedelim 1500 lira verilirken, bir ortaokul mezununa 5 bin lira veriliyorsa, haysiyetinizi kırar sizin Maneviyat vardır bunun içinde, bunu böyle düşünelim.

Arkadaşlarım, gelirken orman avukatı ve vakıflar avukatı dediler ki, "Biz yan ödemelerde ayda 75 X 4 karşığı olarak ayda 300 lira alıyoruz; fakat diğèr idare avukatları 400 ilâ 600 x 4 alıyorlar." Arkadaşlar, bir defa avukatlar arasında eşitsizlikler var. Meslek bir, hizmet bir, aynı devlete birisi 300 lira yan ödenek alır, diğèri 1600-2400 lira yan ödeme alır. Bu haksızlıkları gidermek lâzım. Avukat 300 lira yan ödenek alır, ormanda çalışan bir tekniker lise mezunu dahi değil 3500 lira yan ödenek alır arkadaşlar. Bu haysiyet kırıcı değil mi?

Nedense Şu Türkiye'de Parlamentoda çok zaman ekseriyeti hukukçular alır ve bu hukukçuların ekseriyeti de avukatlardır. İŞte arkadaşlar, biraz evvel söylediğin gibi saygıyı biz kendi mesleğimize duymuyoruz. Neden bu hukukçular bunları gidermezler, neden avukatın, Baroların ve Barolar Birliğinin hakkını teslim etmezler? Arkadaşlar, bütün mesele, bizim kendi kendimize saygımızdan doğuyor, saygısızlığımızdan doğuyor. Ben Barolar Birliğinin alıŐmaları sırasında bilhassa bu haksızlıkların, hukuk dışı davranıŐlarının giderilmesi için, bizden olması lâzım gelen, bizim gibi düşünmesi lâzım gelen hukukçu parlamenter kişilerle sık sık temas etmeleri, onlarla mümkün olduğu kadar yakın iliŐkiyle toplantılar dahi kurmaları ve netice itibarıyla yalnız avukatın hakkını değil, hukukun gerçekleştirilmesi, hukukun üstünlüğü prensibinin bu memlekette hâkim kılınmasının gerçekleŐtirilmesini sağlamasını bilhassa istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Burhan Cahit Altan.

Söz sırası Sayın Ali Şahin'de, buyurun.

ALİ ŞAHİN (Burdur)- Sayın Başkanlar, değerli delege arkadaşlarım;

Sözlerine başlarken, diğer arkadaşlarımla da temas ettiği gibi hazırlanan yıllık rapora teŐekklle başlayacağım.

Rapor, büyük bir çalışma ve emek mahsulü. İlmî Şekilde hazırlanmış. Esasen çalışmanın maddî ve Şekli yönlerini de rapora aldığımız takdirde, elimizdeki raporun iki kat büyüklüğünde bir rapor meydana geleceğine kanlıyım. Bu bakımdan raporun yalnız ana hatları ve ilmî Şekli bizim elimize geçmiş oluyor. Ben Şimdi Birliğin çalıŐmasından yalnız Burdur'muzla ilgili bir iki noktaya temas ede-

ceğim ki, Burdur küçük bir Barodur. Avukat adedi 39'dur. Biz Barolar Birliğinin Burdur Barosuna gösterdiği ilgi ve yaptığımız taleplerde aldığımız müspet sonuçlar yönünden doyurulduk. Bu bakımdan çalışmalarına huzurunuzda tekrar tekrar teşekkür edeceğim.

Efendim, çok değerli meslektaşım İstanbul delegesi Faik Muzafer Beyefendi, Burdur Barosunun bir yazısını vesile ittihaz ederek, burada bir noktayı temas buyurdular. Bu mevzua cevap vermek benim görevimdir; çünkü yazı tarafımdan yazılmıştır. Olayın cereyan şekli kısaca şöyle olmuştur;

İki genç avukatın bize bağlı Yeşilova ilçesinde nezarete alınmış suçu da fikir suçu olduğu iddiasıdır, telefon açmış, iki avukat gönderilsin, kendilerine konuşmak ihtiyacım vardır diyor. Bendeniz bu iki arkadaşın gitmesini rica ettim, gittiler. Genç bir savcı arkadaşımız var. Karakola gidiyorlar ve konuşmak istiyorlar. Savcı arkadaşımız da nasılsa orada bulunuyor, karşıdan bağılıyor, "Kimdir onlar, niçin konuşuyorsunuz o şahıslarla" Tahmin ederim bu savcı o iki arkadaşımın avukat olduğunu iyi biliyor. Nitekim, maznun olan şahıs da "avukattır, kendilerine vekâlet vereceğim, derdimi anlatıyorum" diyor. Savcı, "Olmaz, ben müsaade etmeyince konuşulamaz" diyor. Arkadaşlar savcı ile konuşuyorlar son söz savcının olduğu için konuşma imkânını sağlayamıyorlar. Baroya geldiler duruma anlattılar, bir dilekçe verdiler. Biz de Baro olarak karar aldık, Barolar Birliğine bu durumu arz ettik. Tabii ki, bizim bütün takip ettiğimiz yol kanun çerçevesi içinde olacak. Yazı gitti, Barolar Birliği Dergide yazıldığı gibi ilgili Bakanlıkla girişimlerde bulunmuştur, tahkikat yaptırmıştır, neticede olay mahallinde bulunan jandarma olduğu için bittabi savcının arzusu gibi ifade verdikleri-

ne kaniyiz, takipsizlik kararı verilmiştir. Bize bildirdiler.

Şimdi şu hususu arz etmek istiyorum; Barolar Birliği burada bir görev yaptı mı, etkili bir çalışmada bulundu mu? Bulundu arkadaşlar. Çünkü, ben o kazaya gittiğim zaman, savcının gerek bana, gerek diğer arkadaşlarıma çok saygılı davrandığını, kapıda gördüğü zaman, "Buyurun bir kahveni için" diye şekil değiştirdiğine şahit oldum. Bakanlık kendisine ikazda bulunmuş, delil olmadığı için dava açmamış; ama savcının ne şekilde hareket edeceğini, avukatlara karşı ne gibi bir muamele takip edeceğini ikaz etmiştir, bu bir çalışmadır, bu bakımdan memnunuz.

Ayrıca, yine Burdur'umuzun icra dairesinde çok fazla iş var, ikinci bir kâtip için teşebbüste bulunuluyor, başarı sağlayamıyoruz. Cumhuriyet Savcılığı birkaç defa yazdığı halde, menfi cevap veriyor. Baroya gelip bizden rica ettiler, "Siz yazın, sizin yazılarınız daha başarılı oluyor" diye. İcra memurluğu senelik iş hacmini ödediği parayı getirdi yazdık. Sayın Barolar Birliği ilgili makama duyurdular. Verdikleri cevap, "hali hazırda kadro noksanlığı vardır. İş miktarı mevcut duruma uygun olursa bir kadro verilecektir." Fakat bu yazı geldikten 15 gün sonra ikinci kâtiplik kadrosu da gelmiştir. Bu bakımdan Barolar Birliği görevini yapmıştır; ama verilen cevap kadro verilmeyecek şeklinde olmasına rağmen 15 gün sonra gönderilmiştir.

Üçüncü ve daha önemli bir görev ifadını arz edeceğim. Burdur, küçük bir il demıştim. Asliye Hukuk Hâkimimiz rahatsız, çalışması çok zayıf. Kendilerini birkaç defa ikaz etmemize rağmen görev değişikliğini istemediler. Sayın Genel Başkan da bilir, her toplantıya

gelirim, kendilerine anlattım, rica ettim, "ne gibi bir yol takip edelim" diye."Bir karar gönderin, biz de çalışacağız ve netice alacağız"dediler. Ben hâkimi üzmemek ve hasta halinde perişan etmemek için başka bir yol takip ettim. İkinci bir asliye hukuk kadrosu alalım diye düşündüm, "alınamaz" dendi. Detaylarıyla yazdık, Sayın Genel Başkanımız Vekilç ve Hâkimler Kurulu Başkanına kadar gittiler, bize ikinci bir hâkimlik kadrosunu sağladılar, tayini yapıldı, yakında o da çalışmaya başlayacaktır. İşte arkadaşlarım sessiz sedasız; âkat kanun çerçevesi içinde çalışmaların semerele-ri bunlar. Biz küçük bir şehirde bulunuyoruz; ama bu dertler bizim mesleğimizi icrada çok büyük etki yapıyor. Bu bakımdan Barolar Birliği Başkanına ve Yönetim Kuruluna hizmetlerinden dolayı tekrar teşekkür etmeyi görev bilirim.

Değerli arkadaşlarım, rapor üzerinde geniş konuşmalar oldu, bunların detaylarına girmeyeceğim. Yine ben rapor çerçevesi içinde ve bölgemizin dertleriyle ilgili bir iki noktaya temas etmek istiyorum.

Bunlardan birisi, dava takipçilerinin müddetlerinin tekrar uzatılması hakkında Meclise kanun teklifinde bulunulmuş olması ve Bakanlığın da Barolar Birliğinin fikrini alması, Barolar Birliğinin de buna ret cevabı vermesi. Bundan son derece mütehassız olduk, sevindik. Çünkü, daha 1968-1969 yıllarında kanun tasarısı hazırlanırken, bunun mücadelesini vermiştik, Sayın Genel Başkanımızla da bunun birkaç sefer münakaşasını yaptık, sigorta ve diğer mevzularda çok koruyorsunuz; ama bize yükledikleri külfetleri, çektirdikleri ıstırapları Baronun iş hacmini çoğaltmalarını düşünmüyorsunuz falan gibi tenkitlerde bulunduk. Kendileri bilirler; ama insanî duygusu

çok yüksek olan Sayın Genel Başkanımız sagorta mevzuunda onları azamî şekilde korumuş ve bugünkü mutlu günlerine kavuşturmuştur. Biz bu noktadan kendilerine hak veriyoruz.

Burada anlatmak istediğim tatlı bir hatıra var, müsaade buyurursanız onu anlatacağım.

1968 senesi idi, biz Hükümetin altında güç şartlar içinde adli görevimizi yapıyorduk, eski bir hükümet konağımız var, bunu yıkıp yeni bir adliye sarayı yapmak arzusundaydık, başaramıyorduk. O zamanın Adliye Vekili Sayın Hasan Dinger, Burdur Valisi olan Şevket Güref'in bir kazada hâkimlik ve kaymakamlık dolayısıyla sıkı arkadaşlıkları tesis edilmiş, ziyarete geldiler. Bu arada Baromuza da şeref verdiler. O tarihlerde 1136 sayılı Avukatlık Kanunu tasarısı hazırlanmakta idi. Baro odasında sohbet ederken kanunun mevzuu açıldı, kendilerinden, "bu dava takipçileri hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye bir soru tevcih ettim. Bana, "Ben uzun seneler hâkimlik yaptım, hâkimlikten ayrıldıktan sonra Afyon Barosu Başkanlığını yaptım. Bizim avukatlığın bu derece küçülmesine, halk arasında yanlış anlaşılmasına tek sebep dava takipçileridir" dedi. Çünkü, onlar ilçelerde kendilerini en büyük avukat olarak empoze ederler. "Bu itibarla, kanunla çok dikkatli hareket ediyorum. Tasarıda onlara lâyık hüküm getireceğim. Eğer imkân olabilirse hiç bir mahkemeye girmemesine madde koyacağım" dedi. Tahmin ederim tasarı hazırlandı, bunu başaramadı, Meclisi etkilediler dava takipçisi arkadaşlar ve 1969'da kabul edilen Kanun'da 4 sene bir mehil tanıdılar. 4 sene dolmak üzereyken bazalarda bunlar bir parti başkanı olarak faaliyette geçtiler. Bu maddenin uzatılmasını başardılar ve 1977'ye kadar uzattılar.

Değerli arkadaşlarım, tekrar bize kadar müracaat ediyorlar; tekrar 1980 yılına kadar uzatılmasını istemektedirler. Bu dava takipçisi ve sigortaya bağlı olan arkadaşlar asgarî 50-60 yaşında ve çoğu da sigorta hakkını kazanmış durumda. Kanunda bu imkân bir daha sağlanıp uzatılırsa ne kadar hukukun saygınlığını iddia edelim, ne büyük idealler peşinde koşarsak koşalım, yine halk arasındaki ümidimizi bulamayacağız ve daima saygınlığımızı yitireceğiz. O yüzden Barolar Birliğinden en büyük ricamız, Meclise getirilen bu Kanunun reddi hakkında bir çalışmada bulunmalarındır.

Şimdi o zamanki Vekilin bir olayından bahsedeceğim efendim. Kendileri Afyon Barosu Başkanlığına, Çay ilçesinde birkaç genç avukat yazıhane açıyorlar; fakat oradaki arzuhalciler muhtelif şekillerde olaylar yaratmak suretiyle bunları kaçırıyorlar. "Bir gün 4 senesini ikmal etmiş genç bir hâkim, Çay ilçesinde avukatlık yapmak üzere müracaat ettiler. Kendisinin durumu anlattım. Dikkatli ve mücadeleci olması gerektiğini anlattım. Güzel bir yazıhane açtı. Orada birkaç arzuhalci var, bunlardan biri Kel Mehmet diye birisi. Bir gün bunun müvekkili geliyor. Mehmet Efendi davayı almıyor. Sebep olarak da yeni gelen avukatın geldiğini söyleyerek ona davayı vermesini istiyor. Bütün itirazlara rağmen adamı ikna ediyor ve avukata yolluyor. Avukat kendisini çok güzel şekilde karşılıyor. Avukata davasını anlatıyor. Adam yazıhaneden çıkıyor; fakat avukata bir türlü inanmak istemiyor ve tekrar Kel Mehmet'in yanına gidiyor. Kel Mehmet'e gördüğü yakın ilgiyi anlatıyor. Yazıhanede gördüğü büyük kitaplar karşısında adam şaşırılmış. Mehmet Efendi o zaman kendisine o kitapları avukatın okuyacağını ve davasıyla ilgili kısımları bularak ona göre savunmada bulunacağını adama anlatıyor.

Yani, kitapların önemini anlatıyor; fakat sonra kitapta yazılanların kendi kafasında olduğunu ve kendisinin okumadan bu işi halledeceğini söylüyor ve davayı yine Kel Mehmet alıyor. Bu avukat arkadaşımız ancak 6 ay dayanabilmiş. Kel Mehmet ve arkadaşlarının tazyikiyle görevini yapamamış."Biz işte böyle bir kademedan ağır ağır kurtulmaya çalışıyoruz. Şimdi bizim de iki ilçemiz var. Genç arkadaşları teşvik ediyoruz yazıhane açmaları için, bir tanesini zor tutundurabildik. Eğer Kanun bir müddet daha tanırrsa aynı perişanlık devam edecek. Bu bakımdan müsaadelerinize sığınarak bu durumu anlatmış oldum.

Bir hususu daha arz edeyim. Çok değerli arkadaşlarım adli hizmetler yapılırken tabii bina mevzuu, personel mevzuu gibi imkânların da bizim adaletimize uygun olması lâzım. Ben öyleanlıyorum ki, bugün adliye sarayları yine idarecilerin himmetine ve onların yardımına muhtaç oluyor. Biz Burdur'da güzel bir adliye sarayına kavuştuk demiştim sözlerimin başında. O zamanki Valimiz Şevket Bey'in ve o zaman Vekil olan Hasan Dinçer'le samimiyetinden kazandık. Bu bakımdan re'sen bizim çalışmalarımızla bu imkânlar sağlanamıyor. Arkadaşlar, toptan yöneticilerle temas kurup gayret göstermemiş şart. Barolar Birliğinin bu yönden bilhassa çok etkin çalışmasını rica edeceğim.

Değerli arkadaşlarım, sözlerime son verirken müsaade ederseniz bir hususa temas edeceğim. Baromuz adet itibarıyla çok az avukatı barındırıyor, 39 avukat. Aldığımız üye aidatlarıyla Baromuzda çalışan müstahdem maaşını zor karşılıyoruz. Hatta odacımızın bir iki aylık maaşını da cebimizden verdik, burada söylenmesi doğru değil; ama, bunu anlatmaktan maksadım şu; sene sonunda Barolar Birliğine

2000 küsur lira borcumuz kaldı. Barolar Birliğinin hamiyetine sığınarak dedik ki, bu parayı bu anda temine imkân yok. Yalbaşında yeni aidatlar toplayıp gönderelim. Barolar Birliğimiz bize kanun maddelerinden bahsederek "Olmaz, behemahal bulacaksınız" dedi. Biz tabii bulamadık; fakat dün elime geçen faaliyet raporu okudum, sözünü yerine getiren demiyeceğim, borcunu ödeyen Barolar içinde hemen hemen başladık. Bilhassa üye adedi çok olan büyük Barolarımız hiç para ödemiş. O bakımdan biz Baromuzdaki genç avukatların arzusuna rağmen üzüle üzüle senelik aidatı 1000 liraya çıkardık. Diğer büyük Barolar bunun yarısı kadar ancak veriyorlar. Bu bakımdan rica ederim, diğer Barolardaki arkadaşlar da himmetlerini esirgemesinler de bu stajerlerimizin derdâne çare bulmak imkânını sağlasın Barolar Birliği.

Hepinizi hürmetle selâmlarım efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz Sayın Ali Şahin.

Söz sırası Sayın Hayati Topallı'da, buyurun.

HAYATİ TOPALLI (Giresun)- Seçkin meslektaşlarım, değerli misafirlerimiz;

Yıllardan beri üzerinde durduğum hukukumuzdaki büyük boşluğu bir kez daha dile getirmek ihtiyacını, içinde bulunduğumuz ortamın en büyük meselesi olduğu şu günlerde göze aldım.

Enflasyon hızı dünyada arttığı gibi Türkiye'de de arttı. Resmî rakamlara göre geçen sene % 19 nispetinde olan bu hız, benim zati hesaplarıma göre bu yıl % 31 civarında olması lâzım. Bunun pratikte anlamı şu; bu senenin 100 liralık alacağı gelecek seneye kalırsa 89 lira olacak, bunu teşmil edebilirsiniz. Hukukumuzda para değerindeki düşmelerin nazara alınmayışından ileri gelen sakatlıkları

çok büyük sakıncaları hukuk kongresinde dile getirdik, tebliğler verdik. Bunlar dünya entellektüelleri arasında da en çok tartışılan konulardır. Bunlardan pratik bir neticeyi biz organ olarak nasıl çıkarabildik bilmiyorum. Belki de bünyemiz müsait değil; ama ben Türkiye'yi tehdit eden ihtimalleri burada söyleyerek bir vazife yapmak çabası içinde bulunacağım.

Aslında enflasyon hızının bir yıl kadar sonra, yeni seçimlerden sonra teşekkül edecek iktidar zamanında daha artması olasılığı vardır. Çünkü, bugün istikbalde kullanılması gereken kaynaklara el atılmıştır, ithal yoluyla vücut bulacak enflasyon hızına etke bir yıl sonra daha büyük olacaktır. Bunun pratikteki neticesi nedir?

Arkadaşlar, şimdi biz burada teşkilâtlanmış tabakaların had kesimlerinin mebelelerini savunuyoruz. Onun dışında kalan çok geniş bir zümre var. Bendeki bilgilere göre, Türkiye'de iki yıl önceki istatistiklere nazaran nüfusun kırkta biri şu veya bu şekilde kamu kesiminden maaşını alır. Bu nispet bugün ziyadesiyle de artmıştır. Zannedersen Devletın parsellenmesi şeklinde söylenen uygulamalar sonunda her bakanlık kendi bünyesinde yeni kadrolar oluşturmaktadır, belki kadrosuz çalıştırdığı militanlara yaptığı ödemeler de vardır, bunu bugün otuz beşte bir diya düşünmek hatalı olmaz. Bir de Devlet Hazinesine el atmalar vardır. Bazı direkman kamu kesiminde sayılmayan kooperatifler, şirketler vardır ki, bunların zararlarını bütçe sübbansiyonlarıyla Hazededen karşılıyorlar. Örnek olarak şunu verebilirim, meselâ petrol fiyatlarına zam yapılmıştır. Başbakana soru yöneltilmiştir, "akaryakıt fiyatlarına bu inikas edecek mi?" Kendisi "Etmeyecek" demiştir "Gerekirse farkını Hazededen karşılıyor" demiştir. İşte bunlar teraküm edecektir. Bir yıl sonraki taahhsiz ikti-

darın sırtında bir kambur olacaktır. Bunun ekonomik sakıncalarının detaylarına inmek istemem.

Şimdi pratikte bizim mesleğimizde bunun sonuçları şu; 100 liralık alacak geleceksene 79 lira olacaksa, müteakip senelerde daha aza inecekse, tazminat davalarını düşünün, alacak davalarını düşünün, yani bu nispetler arttığı takdirde, haklı davaların açılmaması yoluna daha ziyade gidilecektir. Açılmaması gereken ihtilâfların da ihdas edileceği doğaldır.

Basının iyi bildiği bir gerçeği burada tekrarlamadan geçemiyorum. Enflasyon hızının arttığı ülkelerde hükümetler dayanamaz, hatta hatta rejimler dayanamaz. Demokrasiye tehdit eden bir sosyo ekonomik gerçeği böylece dile getirmiş oluyorum. Tedbirini bulmak bana düşmez; fakat ifade etmekle yetiniyorum.

Arkadaşlar, bizim bazı bünyevî çıkmazlarımız var. Ekonomisi bozulduğu için istikrarsız hükümetlerle yönetilen, bundan birtakım sakıncalar doğan İtalya'yı misal olarak vermek mümkün. İtalya'da kamu kesiminden ücretle maaşını alanların nispeti ancak ikiyüzde birdir. Bizde bu otuzbeşte bir ise, mütemediyen burada hukukunu savunduğumuz işçi veya devlet personelinin haklarına onlara mahsus imkânlarla ilâveler yaparak, peki bunun dışındaki işsiz, dar gelirlili, gizli işsizlerin hali ne olacak? Çünkü, ekonomi tespit etmiştir ki, enflasyon en adaletsiz vergidir. O adamların gelirleri sınırlıdır, artıramazlar. İşte çıkmazımız burada bizim.

Muhterem arkadaşlar, hatalı istihdam enflasyonu körükler. Devlet kadrolarını şişirmek bunun bir türü. Biz de politikaya atılan kişilerin samimî kanaatim olarak söylemek isterim, pekçoğu bu istihdamla ilişkin bir intisap peşindedirler, partilerle bağlantı-

ları da buna dayalıdır. Demin burada konuşan değerli arkadaşım da buna misal vermişlerdir. Hazin bir realitedir. O bahsettiği dava takipçileri işte buldukları kasabalarda partilerin yönetimini ellerine geçirmişlerdir, onlar müessir oluyor demektir, emsalleri de çoktur.

Şimdi partiye giren adam bir iş sahibi olmak veya yakınlarını bir işe sokmak için partici oluyorsa, burada bir dejenerasyon başlayacak demektir. Uzmanlar her yerde mekanizmayı sağlam sonuca ulaştırır. O zaman partiye intisap eden kişi uzmanın önüne geçirilecektir. Diyelim ki, senelerce təcürbe kazanmış bir adam belli masanın işlerini yürütecek. Onun başına bir komandoyu getirip de diktiğiniz zaman, o adamın şevki kalmayacaktır, çalışma gücü kalmayacaktır, çalışma ahlâkını bozacaktır, ya da transfer yapacaktır. İki sektörle yönetilen ülkelerin zaten bir problemi budur. Özel sektör kamu kesimindeki istidatları kesbeder, arar bulur, ikna eder ve kendi yanına çeker. Bu olanaktan mahrum olanlar da beyin göçü yapar dış ülkelere. Almanya'ya gidebilmişse, orada kalmaya, İsveç'e, Kanada'ya, Avusturalya'ya gitmişse oralarda kalmaya, oralarda yerleşmeye , binaenaleyh Türkiye'yi terk etmeye başlar. En büyük vahamette buradadır.

Şimdi buradan atlayarak bizim brânşımızdaki istihdam meselelerine geçmek isterim. Uzayan davaların sakıncalarını hep ifade ettik. Davaları kısaltmanın da makul tek yolu, mahkemeleri ve hâkimleri çoğaltmaktır; ama strateji bu iken, bizim içimizden bile bu strateji ile çelişecek teklifler zaman zaman yapılagelir, burada da yapılmıştır. Avukat stajyerlerin stajyerlikleri süresince malî imkânlarla desteklenmesi meselesi üzerinde eleştiri yapmama müsaade bu-

yurun. Bugün Türkiye'de 15 bin küsur avukat var. Fransa'da bu miktar 8 bin. Atilla Sav arkadaşım geçenlerde söylemişti, onların sistemleri de başka, İngiltere'de sadece 900 civarında avukat var. Biz 15 bini bulmuşuz, hâkimsizlikten yakınıyoruz, avukat stajyerlerine âdeta avukatlığın sayısını çoğaltmak gibi bir politikayla görevliymişiz gibi yardım edelim diyoruz. Genç stajyer arkadaşlarımız bundan güvenmesinler, çünkü stajını ikmal edip de avukatlığa başlamış, belli bir hayat standartını tutturamayacak derecede kaldığı için yeniden hâkimlik istemiş arkadaşlarla doludur Barolar. Aslında bir transfer yapılacaksa, avukatlardan hâkim kadrolarına transfer yapmak gerekir. Güdeceğimiz stratejinin esası buna dayalı olması gerekir.

Burada hâkimlerin durumuna ilişkin başka bir meseleyi de aktüel konularla ilişkisi olduğu için anlatacağım. Acaba biz, hâkimlerimizi bulunduğu yerlerde tutmak için ideal bir çalışma düzeyinde miyiz?

Arkadaşlar, Divan Başkanlığını yaptığım Baromda bu yıl bir uygulama yaptık. Zannedersenem teklif hâkimlerden gelmiş, bizim Genel Kurulumuzda konuşmak istediler. Memnuniyetle kabul ettik. Giresin Savcısı ve hâkimlerinden bir kısmı konuştu, içlerini döktüler. Zaten hep biliriz ya, daha iyi anladık ki, bugünkü hâkimler çok kesif bir iş hacmi altındadırlar. Şimdi bu adamları hoş tutmak lâzım. Neden hoş tutmak lâzım? Çünkü, bu adamları hoş tutmazsanız, mesleğine olan aşkını bir merhale gelir, bırakır, zaten mevzuat da müsait, baremin en yüksek derecesinden emekli olur ve gelir avukatlık yapar. Bu transferi de önlemek lâzım; ama onların başorganı acaba bu politikayı güdebilmiş midir? Bir arkadaşımın başından geçeni size

naklemeden geçemiyorum.

Trabzon Asliye Ceza Hâkimi Ahmet Selim Teymur gençlik arkadaşım, hayatımda tanıdığım en mümtaz hâkim. Bu arkadaşın meslek dışı çabalarını sayayım size. Boş vakit bulursa, tarihî Türk müziği dersleri verir, zaten çocuklarının ismi de bunu gösterir, Şehnaz, Gülnaz, İtrî. Boş vakit bulursa, kendisi Arap harflerini bilmediği halde tuğra yazar. Kitap ciltler. Asliye Ceza Hâkimliğini de yapar, bunu dirayetle yapar. Maalesef Sayın Başkanımıza kadar intikâl etmiştir, bir komanda propagandası yüzünden bu hâkimi yıllardır yetenekle sürdürdüğü Trabzon Asliye Mahkemesinden aldılar, Diyarbakır'a tayin ettiler, istifayı bastı, bir süre sonra çocuklarıyla evimize gelmişti. Görüştüğümüzde sebebini sormak istedim. "Sebebini ben de bilmiyorum" dedi. Yüksek Hâkimler Kurulu hâkimini de tutamıyor, bunu misal olarak vermek istedim. Hâkimlerimizi tutacağız. Tahammülfersah iş hacmi altındadırlar, birçok hizmeti onlardan bekliyoruz da, birçok yerde şahsiyetini göstererek beklenen hizmetleri yapıyorlar; ama sayıları çok azdır. Bugünkü iktidara biz müessir olup hâkim kadrolarını çoğaltacağız. Başlangıçta söylediğim enflasyonun yan tesirlerinden de ülkemizi kurtaracağız, hakkın da sürüncemede kalmamasından ötürü mesleğimizin ve müvekkillerimizi zarara sokmamamın çarelerini bulacağız ve belki bir gün gelir de dava açmaktan vazgeçecekse bu millet, bunu da önlemiş olacağız. Bu da şahsî menfaatimize etkisi olan bir sonuç olacaktır.

Hepinizi saygı ile selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Hayati Topallı.

Söz sırası Sayın Selâhattin Aydın'da, buyurun.

SELÂHATTİN AYDIN (Kahraman Maraş)- Muhterem Başkan, çok muhterem meslektaşlarım;

10 ncu Genel Kurulumuzun müzakere konusu yaptığı Yönetim Kurulunun faaliyet raporunu geçen yıllara nispetle şahsen olumlu, basiretkâr, memleket için yararlı ve hayırlı bulduğumu ifade ederek sözüme başlıyorum.

Avukatlık mesleğiyle ilgili sorunların enine-boyuna tartışılarak bizi vuzuha kavuşturan rapor münderecatı yanında, çok değerli meslektaşlarımızın bu konuda ileri sürdükleri fikirler bizi doyurmuş bulunduğu için, hazırlıklarımızın bu kısımlara taalluk eden yönlerini kenara itmek suretiyle, üzerinde ısrarla ve önemle durulmasını uygun göndüğüm bazı noktalara temas etmeye çalışacağım.

Evvelâ Erdoğan Bigat arkadaşşıma çok teşekkür ederim, dışardan meseleleri tenkit etmenin çok kolay olduğunu hepimiz bilirsiniz, kat edilen mesafeler küçümsenmeyecek kadar değerli ve önemli, yapılan çalışmalar hakikaten şayanı takdir.

Raporu yüzde yüz tasvip ettiğim şekilde anlaşılmasın, ama ekseriyet itibariyle olgun bulduğumu ifade etmek istiyorum.

Bir arkadaşşımın dediği gibi, bazı konular meslek bakımından çok hayati ehemmiyet arz ettiğinden, tekerrür şeklinde, tekrar etmek şeklinde söz alan arkadaşlarımızın gına getirici bir davranışa gitmemek kayıt ve şartıyla kendi noktayı nazarlarını da açıklamalarında yarar olduğu inancını taşıyorum.

Hâkimlerimizle ilgili meseleleri kıymetli arkadaşşlarım çok güzel belirttiler. Gerçekten Türkiye'de adalet mekanizması aleyhte menfi yönden bir tasfiye tabi tutulmuştur. Açıkça söylüyorum, hâkimlik mesleğinde muktedir olanlar, artan iş hacmi ve çoğalan dava

adedi ve aynı zamanda bugünkü iktisadî atmosfer içinde geçimlerini aradıkları şekilde sağlayamamanın tesiri ile çekilmekte, avukatlık mesleğine intisap etmekte ve yine kendi yaralarımıza parmak basmak için ifade ediyorum, avukatlık mesleğinde şu veya bu sebeplerle başarısız kalan meslektaşlarımız da hâkimliğe intisap etmektedir.

Böylece hâkimlik Türkiye'de ve bütün dünyada olduğu gibi çok kudsî bir meslek olmasına rağmen, içinde otokontrol sistemi kabul edildikten sonra benim vazifem Türkiye'de Cumhurbaşkanından, Bakanlar Kurulundan kurtulmak suretiyle kazanmış olduğum şahsiyete, lâ-yık olduğumu ispat etmektir anlayış ve idraki içinde çalışmadıklarını, çalışanların ekseriyette olmadıklarını görüyoruz. Biz bunları hâkimlik mesleğinde çalışan arkadaşlarımıza sitem olsun, tahkir ve tezyif olsun diye söylemiyoruz. Onların da kendilerine göre haklı oldukları taraflar vardır; ama açık ve samimî olarak söylemek lâ-zımsa, bugün adalet Türkiye'de arzu edilen seviyede tecelli edilmemekte ve bundan vatandaşlar mustarip olmaktadır. 6 ay dava talik edilirse, yetersiz olan kadrolara rağmen oradan bir hâkim başka bir sebeple bir yere tayin edilip de yerine hâkim gönderilmediği zaman diğer hâkimler kendi iş külfetleri içinde zaten kendilerine ait olan, kendilerine mevdu hizmetlerin yürütülmesi için çalışıyor, boş kalan mahkemelere duruşmaları talik için çıkıyorlar. Duruşmaların taliki aylarca sürüncemede kalmaya başladımı, artık o davadan hayır beklemek doğru değildir.

Muhterem Yönetim Kurulumuz ve onun çok değerli Saygı duyğum Genel Başkanımız biraz da bu meselelere eğilmek suretiyle yıllarca demiyeceğim; ama hiç olmazsa seneye yakın münhal kalan kadroların o memleket adaletini yıkıma götürdüğünü hesaba katarak bir an evvel

yerlerinin doldurulması için gayret sarf ederlerse, bundan elbette ülkemiz kazançlı çıkacaktır.

Bir mühim meseleye yine temas etmek istiyorum. Dün bulunmadım, belki konuşan arkadaşlarımız olmuştur. Adalet bir mekanizma ise, bu mekanizmayı kül halinde mütalaa etmek mecburiyetindeyiz. Onu tecelli için vazife almış olan arkadaşlarımızın hâkim, savcı, başkâtip, zabıt kâtibi, hatta gardiyan, hatta mübaşir, bunların kül halinde mütalaa edilmesi icap eder. Büyük bir fabrikanın büyük motorları yanında tek dişlinin kırılması halinde sustuğunu, çalışmadığını yakinen görüyoruz. Zavallı zabıt kâtibi. Üzülmeden söylemek mümkün değil açlıkla mücadele eden bu insanlar hâkimlerle aynı bordronun altını inza ederlerken ıstırap çekiyorlar. Sabahleyin erken gelir, akşamleyin hâkimin verdiği kararları, müzekkereleri yazmak veya basit kararları kendileri yazmak suretiyle hazırlamak gibi geç vakitlere kadar bürolarında çalışan bu insanlar, hiç bir zaman ekmek kaygusundan kurtulamamışlardır. Hâkimler, hâkimlik statüsüne tabi, zabıt kâtipleri umumî kaideleri personel hükümlerine tabi, böyle bir tefriki ben adalet cihazının işleyişi ve onun ulvî prensipleri bakımından caiz görmüyorum. Çok görmüşüzdür, zabıt yazmakta olan bir zabıt kâtibi arkadaşımız evde hasta yatan karısını doğum çeken karısını hastaneye götürememenin, hasta yatan çocuğuna doktor götürememenin ıstırabı içinde yazdığı zabıtnameyi sonradan okuduğumuz zaman okunamaz hale geldiğini müşahade ediyoruz. Yazık değil midir? Avukatlara yüz suyu döktüklerini sizler görmüyor musunuz? Neden bu cihazı böylesine bir üvey evlât muamelesine tabi tutuyoruz? Bundan hâkim arkadaşlarımızın ıstırap çektiklerini yakinen gördük. O halde, başlıca ele alınması lâzım gelen mesele budur.

Kurtaralım bu teşkilâtı topyekûn. Bütün bir ailenin topyekûn meselesi veya ıstırabı, adaleti tecelli ettirmekte rol oynayacaktır. Öyle ise, hakikaten müstarip olan, aç olan, susuz olan, giyimsiz olan bu camiaı düşünmek Türkiye Barolar Birliğinin vazifesi olmalıdır.

Adliye sarayları konusunda evvel ve ahir toplantılarımızda açıkça söylüyoruz, Taşra'daki saraylar üzerinde durmayacağım; ama diğer toplantılarda da bunu dile getirmeye çalıştık, çalışan arkadaşlarımız vardır. Ankara'da bir adliye sarayının yapılmaması, Türk hukukçuları için değil, ülkemiz ve milletimiz için ayıptır. Bunun için çok çalışmak mecburiyetindeyiz. İşte yürüyüş yapılacak meselâ budur. Benim kanaatım bu küçümsenecek bir mesele değil. Beynelmilel toplantıları ülkemizde yapmak cesaretini gösteremiyorsak, bunun altında yatan gerçeklerden bir tanesi de şerefimizle, ülkemizde mütenasip bir adliye sarayına sahip olmayışımızdan ileri gelmektedir. Bu bakımdan takiplerin eksik olduğu netice ve kanaatindeyim. Muhterem çalışkan Genel Kurulumuz ve onun değerli Sayın Başkanı bu meseleye ehemmiyet verirlerse her halde isabetli olur.

Yarım asırdır bir memleketin hükümetleri bir adliye sarayı yapamazlar mıydı? Lâyıkı veçhile takip edildiği zaman da bunun gerçekleşmemesi için bir sebep var mıdır?

Samsun toplantısında da söyledim; haysiyetli ve namuslu bir Adliye Vekili, bir Bayındırlık Bakanı eğer bu davaya eğilmek lüzumunu hissediyor, vazife şuurı içinde çalıştığını ispat etmek istiyorsa, Hükümete meseleyi götürür, Hükümet bunu kabul etmediği takdirde çeker, istifa eder, ikincisi de gider, o da istifa eder.

Değerli Necla Fertan arkadaşımız dediler ki, "Hakareti tazammun eden bu tabirleri zabıtlardan çıkaralım..." Kendilerine o zaman da söyledim, kim okur bunları?.. Bizim şuradaki konuşmalarımızı tespit ve sonra da deşifre ederek dağıtılan zabıt suretlerinin

Adalet Bakanlığına intikalinden altı ay sonra çok değerli arkadaşlarımdan bazılarına sordum; Türkiye Barolar Birliğinde cereyan eden konuşmaları incelediniz mi? Hayır, haberimiz yok. Kim okur beyefendi? Hatta hakaret etseniz, buna sahip çıkmaya cesaret edemezler. Bu itibarla çekinmeden bu konuda yürekli ve cesaretli bir mücadeleyi devam ettirmek mecburiyetindeyiz.

Raporda bulunmasını çok arzu ettiğim bir mevzu vardı, adlî tıp müessesesi teşkilâtı ile ilgili olarak. Bu teşkilât bugün ceza davalarımızın belkemiğini teşkil etmektedir. Gönül isterdi ki, faaliyet raporunda, bugün adeta dejenere olmuş, gönderilen bir dosyayı bir seneden evvel iade edemeyen, ancak siz gider de iltimas ister, rica minnet, şu benim işi aman ele alın derseniz, utançlarından, aylarca sürüncemede kalmak suretiyle ele alınabilen ve uydurma, aslında mütehassıs olmayan, fakat dışarıdan geçici bir maksat ve süre içinde getirilip rapor altına imza ettirilip, mütehassıs olma çok uzak doktorlarla verilen raporlar bu memlekette ceza adaletini tecelli ettiremez. Ceza mahkemelerinin belkemiğini bu teşkil etmiyor mu? Memlekette üç tane müessese var: Adlî Tıp Meclisi, Güzel Sanatlar Akademisi -yerine göre- Polis Enstitüsü, şimdi Emniyet 5 nci Şube Müdürlüğü bütün bunları telif edecek, bu meseleyi kökünden halledecek, yalnız kamu bütçesine tabi olmakla beraber, döner sermaye ile de takviye edilmek suretiyle full-time çalışmayı sağlayacak kanun tasarısı hazırlanmıştır. İhbar ediyorum, arz ediyorum değerli Genel Başkanına ve onun muhterem arkadaşlarına; lütfen Adalet Bakanlığına intikal ettiğini duyduğum bu kanun tasarısı bende var, arzu ederlerse kendilerine de takdim edeceğim, okuduğum bu tasarı yetersizdir ve fakat bir davanın ıstırabını haykırmayı tazammun etmektedir; üzerinde dursunlar, şu müesseseyi tefessüh etmekten kurtaralım. Kadro verilmez ve kendi camiasında asistan almak suretiyle dış ülkelere gönderilerek bunların belli konularda mütehassıs olmaları imkânı sağlanmaz. Bu memlekette tabii raporlar ona göre uyduruk olmaktadır. Adlî Tıbbın kendine göre bir ilim, bir brans, bir özelliği varsa, bu dava üzerine eğilme zamanı gelmiştir. Bu sene olmasa dahi ge-

lecek toplantımızda bu konunun ele alınmış olduğunu, birtakım demarşlarla geliştirilmekte bulunduğunu bize haber verirlerse kendilerine şükran ve saygılarımızı tekrar tekrar arz ederiz.

Faaliyet raporunda Güvenlik Mahkemeleri ile ilgili hususlar hakkında 18-19 Eylül tarihlerinde, geçen sene yapılmış olan olağanüstü toplantılarda kendi naktâf nazarımı arz etmemiştim. Değerli arkadaşlarımızın bir kısmı bu fikirleri bize maletmek suretiyle, biraz da şahsiyatımıza kaçan hücumlarda bulundular. Ben kendilerine cevap vermekten aciz bir insan değildim; ama nezih bir havayı dağıtmamak için sükûnet gösterdim. Ne idi bizim iddiamız? 26 Şubat 1976 tarihinde 15.511 sayılı Resmî Gazetede neşredilen 15.4.1975 tarih, 973/19 esas, 75/87 sayılı Anayasa Mahkemesinin kararını onların gıyabında kürsüye getirmiş, sadece onu tahlil etmiştim. Bugün de kanaatlerim, naçiz kanaatım, Anayasa Mahkemesinin bu görüşü istikametindedir, bunun üzerinde başka fikirler imal etmek lüzumunu hissetmiyorum.

Çok değerli arkadaşlarım ve muhterem Yönetim Kurulu; 141-142 ve 163 ncü maddelerle ilgili bu sene rapora ithal edilen görüşler bir bakıma isabetli olmuştur. Bizi endişelendiren fikirlere geçmeden evvel, bu maddelerin kanunlardan kaldırılması, ceza kanunlarından kaldırılması lâzım geldiği tezine peşinen iştirak ediyorum ve oyumu o istikamette kullanacağım. Ama, kafamızda mevcut olan birtakım istifhamlar vardır, onları da çözmek mecburiyetindeyiz. Bu memleket bu hale kolay gelmemiştir, yarım asırdan beri bunun mücadelesini verdik. Memleketimizin kültür seviyesi, umumi kanaatlerin gelişmesi ve hülâsa birtakım müesseselerin rayına oturması, bütün bunların üzerinde az çok tevakkuf etmek suretiyle tarihî gelişimi üzerinde birtakım gerekçeleri bilmek mecburiyetindeyiz. Gerçekten de bugün, Faşizm ne kadar milletimiz için hiyanet teşkil eden bir sistem ise, Komünizmin de aynı derecede vatan ve millet için zararlı olduğunu kabul etmeğe mecburuz. Ama, bir de şu vardır ki, namuslu insanların ilim yönünde bazı meseleleri tahlil ve münakaşaya giriştikleri zaman, cahil mehafilde Makkartizmle bunlar itham edilirler, Makkartizm'

in zaten manası budur, herkese , her bitaraf fakat ilmi manada fikir mütalaa etmek isteyene bir komünistlik isnat ve iddiasında bulunmak Makkartizm biliyorsunuz. Bunun önlenmesi lâzım. Tarihin tekâmülü içinde birtakım tabuların yıkılması lâzım. Bu tabuların da yıkılma zamanı geldi mi, gelmedi mi? Ben evvelâ lehte gelişen meseleleri arz ve izaha çalışacağım, ondan sonra da endişelerimi Yönetim Kuruluna ve çok değerli meslektaşlarıma arz etmeye uğraşacağım.

Bu maddeler kaldırıldığı zaman, "vatan elden gidiyor" diye Lenin'in bir kaygı duymamak da lâzım. Niçin lâzım? Bu maddelerle ilgili, fakat altında, hepimizin, devletin, yeni kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyetini uyakta tutabilmenin, dışarıdan içeriye sızmak suretiyle devleti yıkmaya müheyya olan cereyanların karşısında bir regülâtör bulundurmak lâzım geliyordu; o zaman bu maddelerin alınması isabetli idi. Ama artık milletimiz yavaş yavaş olgunlaşmaya başlamıştır, bir tekâmül seyri içindeyiz. Şunu ifade edeyim ki, kaygı duyan arkadaşlarımızı, tarifi birkaç cümle bilgi arz etmek suretiyle endişeden kurtarmak için ifade ediyorum. Hepiniz biliyorsunuz, Lenin, 14 ncü Enternasyonal'dan sonra -onların toplantılarına malûm; Enternasyonal diyorlar- tehlikeli gördüğü, kendisine halef olarak seçtiği Stalin'i, ölmeden bir hafta evvel "Dikkat! Çok gaddar ve canidir" demek suretiyle hastahane not defterine, vasiyetnamesine işaret vermiştir. Lenin gelmiştir, fakat şayanı hayrettir; Aleksandr Kerat, ilk yapılan kongrede, Leningrad'ı temsil eden, içeri girdiği zaman şiddetli alkış kopar. Öyle ki, bütün delegeler ayağa kalkmıştır. Delegenin adedi 1890'dır. Bunlar Kruşçef'in hatıratında açıkça yazıldığı için ordan almak suretiyle arz ediyorum. Ayakta Aleksandr Kerat'ın bu şekilde açıklanması karşısında Stalin endişeye düşer, bir ay içerisinde bin kişiyi ve nihayet üç ay içerisinde geri kalanlarını kurşuna dizdirmek suretiyle o kongreye iştirak eden bütün delegeleri imha eder. Tek kurtulan adam benim diyor Kruşçef. Aradan iki sene geçer, hasımlarını tasfiye etmiştir, iki sene sonra enternasyonal teşekkül eder, Stalin en son gelir,

delegeler birden ayağa kalkarlar, alkış tufanına boğulur. Ama öyle bir zaman, öyle bir an gelir ki, herkes birbirine bakar, el çarpmaktan elleri nasırlaşmıştır, kimse el çarpmayı bırakmak cesaret ve cüretini göstermiyor, herkes yanındakine; ah ne olur, keşki şu el çarpmayı bıraksa da ben de onunla beraber şu sıkıntıdan kurtulsam der. O ülkelerde bu gibi merhaleler gelmiş geçmiştir. Ama bugün bir zaman gelmiştir, tek kurtulan adam biliyorsunuz Genel Sekreter oldu o memlekette, Stalin alâyhinde birtakım beyanatlarda bulundu.

Şimdi, bu böyle olmakla beraber, mesele tamamiyle Batı manada hürriyet, hak ve adalet istikametinde anlayış içinde geliştiklerini kabul etmeye imkân var mıdır? Yoktur. Ondan çok sonra yeni bir eserde gördüm, hepimizde bunlar vardır, Eisenhower'ın hatıratında Mareşal Zukof Berlin'de bir gün eline bir karikatür mecmua alır, koşarak gelir; "generalim generalim görmüyor musunuz, ne var, bu karikature bakın" der. Stalin'in resmi aya çevrilmiş bir karikatür görür; benim diyor en büyük devlet adamına siz nasıl olur da.. Dost değil miyiz diyor, ayı olarak tavsif edersiniz? Bu ağır bir hakarettir. Eisenhower diyor ki, benim memleketimde basın hürriyeti vardır. Ben diyor yapamam bunu, öldüremem ve tekzip de edemem. Daha kuvvetli, daha başka şekilde bir haberiniz varsa göndereyim. Ne demek diyor basın hürriyeti, ne demek hürriyet? Mareşal Zukof diyor ki, eğer böyle bir yazı senin reisisicumhurun aleyhine Rusya'da neşredilsin, şimdi getirir huzurunda kurşuna dizerim. Biz yapamayız, siz dizersiniz amma diyor Eisenhower, bir yerde meselenin bam teline dokunuyor: Çok uğraştım, çok didindim, Zukof'a basın hürriyetinin ne olduğunu anlatamadım.

Filhakika ümit verici tarafları da vardır. "Pölitikaya Giriş" adlı eserinde Duverje, hepimiz biliyorsunuz, liberalizm sosyalizme, sosyalizm liberalizme kaymak suretiyle bir faslı müşterekte birleşeceklerini, bunun birtakım misallerinin mevcut olduğunu söyler. Söyler ama, endişelirimi şimdi arz ediyorum;

Çok muhterem Genel Başkanım, Değerli arkadaşlarım; acaba komünist ülkelerde ~~huro~~ teşekkülleri yoktur, varsa da uydurmadır, dev-

let memurudur, devletten alınan emir ve talimatları yerine getirmekle mükelleftirler. Biz mütemadiyen, hepinizin fikirlerine hürmet ve saygı gösteriyorum; Faşist, faşizandan bahsediyoruz, Mussolini'den, Hitler'den. Onlar tarihten silinmişler, cezalarını çekmişler, gebermişler gitmişler. Ama bizim için hiç sanki tehlike teşkil etmiyormuş, sanki bizim için hiç bir şekil ve suretle tehlike iras etmiyormuş gibi, kendi mevcudiyetimizi, hâkim oldukları zaman inkâr edecek, kökünden budayacak olan bir rejimin Türkiye'ye hâkim olması halinde, ve o istikametteki gelişmeler karşısında biz ne yapacağız? Fikir ve kanaatlerimiz ne olacak? Daha dediğim gibi olgunlaşmamış bir vasat içinde sükût edersek, göre göre davamıza arkadan vurmak fırsatını verirsek, Vasfi Raşit hocamızın sık sık tekrar ettiği gibi, haddini tecavüz eden... şilgüdına münkalip olur. Bütün hürriyetler hürriyetsizlikten ve fakat bütün hürriyetsizlikler de hürriyet yüzünden ortadan kalkar, sözünü hatırlıyorum. Acaba ne olacak? Endişemi, Lenin'in "Nasıl Olacak?" adlı kitabından aldığım şu paragrafla belirtmek istiyorum:

Bir gün bir enternasyonel de Lenin bir beyanatta bulunuyor. Bütün dünyayı ordularımızla işgal edeceğiz. Delegenin birisi kalkıyor diyor ki; nasıl işgal edeceğiz? Kolay diyor, bizim bu kadar ordularımız, askerlerimiz, subaylarımız yok, nasıl işgal edeceğiz? Diyor benim için eli kalem tutan, ağzı lâfa yakışan bir yazar bir orduya muadildir. Bunun üzerine kitap yazmış; nasıl olacak?.. Hatta orada açıkça diyor ki, kâhillerin % 2 sini, nüfusun yüzde 5 ini bana inandırdığım gün davama, ihtilalsiz iş başındayım. Bizim endişemiz budur. Hepimiz vatanperverlikle doluyuz, hiç kimsenin aykırı bir tez düşündüğünü zan ve tahmin etmiyorum. Ama zor kurulmuş bir ülkedeyiz. Şartları entellektüel muhitin daha ileri olması yolundaki iyi niyetleri ile değil, geri kalmış mehafildeki vatandaşlarımızın düşüncelerine göre bir takdir ölçüsü içinde mütalaa etmeye mecburuz. Yani öyle zannediyorum ki, bindiğimiz dalı kesmeyelim; ama neye mal olursa olsun, gayrimesru yollarla, fiilen mevcut olan, gelişmekte olan fakat baş edemediğimiz bu cereyan-

lara birden kapıları açalım, şeriatçılık da oynasın, komünizm de oynasın, bakalım memleketin başına ne gelecek. Allah bu memleketi bu gibi musibet ve felâketlerden korusun.

Maruzatımı burada bitiyorum. Hürmetle selâmlarım.(Alkışlar)
BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Gaziantep Delegatesi Selâhattin Çolakoğlu, buyurunuz.

SELAHATTİN ÇOLAKOĞLU (Gaziantep)- Sayın Başkanlar, değerli delege arkadaşlarım; rapor çok güzel hazırlanmış. Koyduğumuz ilke hukukun üstünlüğü ilkesi. Bunu korumaya çalışıyoruz, bu da çok güzel. Meslekî sorunlarımızı bir yerde çözeceğiz. Heyecanımı bağışlayın, konuşmamı başka türlü hazırlamıştım; fakat şu anda Gaziantep'teki bir siyasi görevimden dolayı yıldırım telefonla hem Genel Merkezden, hem Antep'ten çağrıldım. İlk vasıta ile Gaziantep'e gideceğim.

Komand• denilen, ülkücü geçinen, hukuku her gün okulda, iş yerinde, sokakta katleden zorbalar Gaziantep'te 200 kişiyi yaralamış, 2 kişi ölmüş, Gaziantep kana bulanmış, halk hukukunu, can güvenliğini korumak için ayakta ve beni çağırıyorlar. Ben, mensubu bulunduğum için çok şeref duyduğum Barolar Birliğinin toplantısında bir delege olarak bunu 1977 Türkiyesinde dile getirmek zorunluluğunu duyan bir hukukçu olarak ıstırap duyuyorum.

Biz, Türkiye'nin hukukçuları olarak neyi öncelikle koruyacağımızı saptamak zorundayız. Saygınlığımızdan söz ediliyor. Neleri nasıl yaparsak, yok siyasi güçlere, siyasi iktidarlara iyi niyetlerimiz sessizce gösterirsek dediklerimiz olur, saygın oluruz; yok şu yasayı şöyle değiştirirsek saygın oluruz, gibi bir sürü önerileri burada tartıştık, konuştuk. Bence saygınlığın kaynağı da, saygınlığın amacı da, halk olmalıdır. Demokratik hukuk devletinde aşama neden böylesine gelmiştir, neden devlet demokratik ve hukuk devleti olmuştur? Çünkü, halkı korumak, halkın hakkını sağlamak, milletin yaşayan ögesi olan halkın her türlü gereksinmelerini yerine getirmek için bu ilke Anayasa ilkesi olmuştur. Biz, hem demokrasinin içinde, hem hukukun içinde var olan bir mesleğin mensuplarıyız.

Hele hele mensubu olmaktan ötesi, demokrasiyi de, hukuku da korumak zorunda ve ilk görevimiz olan bir konu olarak ele almamız gereklidir. Bence tartışmalar 1977 Türkiyesinde diğer konular üzerinde olmamalıdır; fantezidir, adalet binasının süslü ve yeterli olması gereklidir amma, 1977 Türkiyesinde birinci konu değildir. Yasaların gözden geçirilmesi gereklidir, ama 1977 Türkiyesinde gündemin birinci maddesi değildir. Gündemin birinci maddesi, 1977 Türkiyesinde, üzülerek tesbit etmek zorundayız ki, halkın hukuku, can güvenliği, fikir özgürlüğü, yaşama hakkıdır. ("Bravo" sesleri, alkışlar) Maalesef, Türkiye bu noktaya getirilmiştir. Neden getirilmiştir? Adaşım, saygı duyduğum komşu ilin delegesi sayın Aydın'ın dediği gibi, tarihte geçmiş komünist baskıların, baskı rejimlerinin kötülükleri bize birer örnektir, onlar da demokrasinin dışındadır, ama ne söylüyorsun Aydın, bugün 1977 Türkiyesinde faşist komandolar halkın üzerine ateş açabiliyor, lisedeki öğrencileri öldürebiliyor. (Alkışlar)

Büyük kentlerin delegeleri, çok saygı duyduğum arkadaşlarım konuşular; üniversitede öğrenim özgürlüğü yok diyorlar. Hangi üniversite, hangi lise? Gaziantep'te ilkokula indirilmiştir bu. Komandonun her gün sabahleyin kalkın ilân ettiği şu: Bugün filan okulu işgal edeceğiz. Okullar işgal ediliyor. İşgal edilen ne? öğrenim özgürlüğü. Çığnänen ne? Hukuk. İşte sayın Genel Başkanım, değerli hocam; başımızda siz, bütün Birliğimizin birinci görevi bence, anlayışına göre bugün halkın önce yaşama, sonra düşünme, sonra öğrenme hukukunu ve özgürlüğünü korumak olmalıdır. Ve bu Genel Kurul, ne yapıp yapıp Türkiye'deki bu gafillere, bu faşist bozmalarına Atatürk Cumhuriyetini, Türkiye demokratik hukuk devletini ekonomik çıkarları, siyasal işbirlikçileri ile beraber yıkmak isteyenlere karşı korumalıyız, onun çaresini bulmalıyız. Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Konuşma sırası sayın Sevim Tunç'ta. Buyurunuz.

SEVİM TUNÇ (Ankara)- Sayın Başkan, sayın delegeler; şimdiye kadar rapor üzerinde arkadaşlarımla yapmış olduğu katkılara benim tarafımdan ilâve edilecek bir husus yok. Yalnızca ben sayın delege

Aynı Dik arkadaşımızdan bir konuda ayrılıyorum. Bugüne kadar Türkiye Barolar Birliğinin zabıtlarını araştırdım, hepsine elimden geldiğince ince bir şekilde eledim, baktım; fakat bugüne kadar hep bahsedilen soyut kavramlardan, soyut hürriyetlerden, somut haklara inerken küçük bir hakkın unutulduğunu gördüm. Bu konuda müsaade ederseniz işaret etmek istiyorum. Bu da kadın hakları.

Şimdiye kadarki konularda hep nedense insan hakları diye bahsederken, insan olduğundan şüphemiz olmayan kadın cinsinin bir aralık unutulduğunu görür gibi oldum, bu noktalara, özellikle Türkiye Barolar Birliğinin eliyle de ilişmek gerekiyor. Rapordaki noksanın nedenini acaba Yönetim Kurulunun erkeklerden müteşekkil olmasında mı bulacağız? Aynı zamanda bizim de kusurluğu olduğumuzu kabul etmek lâzım, kadın hukukçular olarak. Evet, söze şuradan başlamak istiyorum:

Efendim, Anayasa açısından baktığımızda, bütün temel hak ve özgürlükler ekonomik ve sosyal hakların, ~~g~~ özgürlüklerin tümünün Türk erkeklerine olduğu gibi kadınlarına da verilmiş olduğunu görüyoruz. Hiç bir ayırım yok. Eşitlik konusu da aynen öyle. Fakat uygulamaya gelince; görüyoruz ki, bu eşitlik, temel haklar, özgürlükler bazı kanunlarla kısıtlanmış. Medeni Kanunumuz, hacir altına alınmayı özel nedenlere bağlamışsa da, biz bazen bazı kanunların öyle maddelerine rastlıyoruz ki, adeta kadını hacir altına alıyor, kısıtlıyor. Yalnız bu nokta şöyle açıklanmak icabedecek: Türk toplumunda evli kadın için bu söz konusu oluyor. Evli olmayan kadınlar için aynen erkekle eşit durumda.

Anayasamız, özgürlüklerin özüne dokunulamayacağını söylüyor. 10 ncu maddede diyor ki, özgürlüklerin özüne dokunamazsınız. Özgürlükler ne zaman ve hangi şartlar altında kısıtlanır, bunlar da belirtilmiş çok genel kavramlarla. Kadınlar için bunları uygulamayı gerektirir hiç bir durum yokken, çok garip bir durumla karşılaşırız. Örneğin; çalışma özgürlüğü dediğimiz bir özgürlük var, Anayasanın 40 ncu maddesi, bütün kadınlar için de bu özgürlüğü tanımış.

Kaldı ki bütün hakların, özgürlüklerin kullanılmasının bence anası da bu özgürlük. Ama bu özgürlüğü kullanacak kadın evli ise, kocasının iznine bağlı oluyor. Tasavvur buyurunuz ki, bir erkek tacirde ehliyet dahi aramıyoruz, tacir olması için, ticaret siciline kaydolması için; ama kadın tacir, yani hacir altında bir kişi tacir olabiliyor da, kadın için, hacir altında olmayan bir kadın için dahi kocasının izni yoksa bu işi yapma imkânı ortadan kalkıyor. Erkekler bir iş yapacakken, çalışma özgürlüğünü kullanacakken, "Karım müsaade etmiyor, sayın yargıç bana izin verir misiniz?" demiyor. Kadının iç n eğer özgürlük varsa, hak varsa, bunu kimsenin bağıışı ile yapmış olmak söz konusu olamaz. Kıldı ki bu bağıış bile değil, her an koca men edebilir. Tasavvur edebilir misiniz, şimdi benim eşimle aramda anlaşmazlık olsa idi, eşim baroya bir yazı gönderseydi, deseydi ki "Ben karımın çalışmasını istemiyordım, izin vermiyorum" Ben delege olarak da sizin karşınızda, oylarla gelmiş olmama rağmen konuşamazdım. Çünkü, demek ki ben bugün (Alkıışlar) burada konuşma hakkımı dahi eşimin hoşgörüsüne, yahut benimle aynı fikri paylaşmasına borçluyum.

BİR DELEGE- Başanır.

SEVİNÇ TUNÇ (Devamla)- Paylaşıyoruz, boşanmayı gerektirecek bir durum yok. (Gülüşmeler) Bu benim problemim değil, fakat mailyonlarca Türk kadınının problemi.

Bir diğer yönden biz, hukukta irade serbestisinden bahsediyoruz, kadının irade serbestisi zaman zaman kısıtlanıyor. Örneğin; biz kadınlar, kız öğrenciler, erkek öğrenciler gibi üniversite sınavlarına giriyorlar, başarılı oluyorlar ve kendilerine burslar ödeniyor. Bu burslar ödenirken devlet zannediyor ki, bu kız öğrenciler ilerde sonra katkılarını yapacaklar. Ve görüyoruz, bu öğrenci büyüyor, mesleğe tam atılıyor, evleniyor, kocası diyor ki ben çalışmasına izin vermiyorum. Kadının geliri de yok, malı da yok, bu takdirde kefillere rücu ediliyor ve koca da bu suretle hem kendi bağıtından, hem karısının bağıtından, kadının iradesine rağmen, kurtulma gibi garip bir duruma düştüğü vaki. Bunları daha fazla uzat-

mayacağım.

Ceza hukukunda, sonra vergi hukukunda asıl problemler çıkmaktadır. Biliyorsunuz vergide karı-koca mal ayrılığını seçseler dahi, Medeni Kanuna göre mal ayrılığını seçseler dahi, vergi açısından koca ile karının geliri birleşmekte. Yani bir yerde aile cezalandırılmakta. Bu arada çocuklar da cezalandırılıyor, gelirmede düşmeler nedeniyle. Sonra kocaya, eh sen karına izin verdin, o halde çek bunun cezasını kabilinden, beyannameyi vermek ve gerektiğinde vergi ödemek gibi bir yol geliyor. Bunların dışında kadınların isimleri konusunda ayrı mesken tutma, ikametgâh konularında pekçok konuda ayrıca söylenebilecek hususlar var. Bir de tüm kadınlar için olan bir diğer husus; erkekleri de aynı derecede ilgilendiriyor, insan hakları açısından.

Miras konusunda evli karı-kocanın çocukları yoksa, ölüm halinde, ki genellikle mallar erkeğin üstünde olduğu için, kadın çok güç durumda kalmaktadır; erkeğin ailesi tarafından mirasa katılmayacağı yönünden, ki bu tabii kadının ölümünde de erkek için varit olabiliyor. İşi uzatmadan, bu Anayasamızın vermiş olduğu hakların bugünkü düzen üzerinde eski kanunlarımızda bulunan bütün çelişkilerin ve hataların kaldırılmasını, 1934'ten bu yana hiç bir katkıda bulunmadığımız kadın hakları konusuna insan olmaları hasebiyle, insan hakları yönünden Türkiye Barolarının da gerekli katkıda bulunmasını talep ederim. Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkürler ederim.

Konuşma sırası İstanbul Delegatesi sayın Ziya Nur Erün'de.

ZİYA NUR ERÜN (İstanbul)- Vazgeçtim.

BAŞKAN- Vazgeçtiniz. Teşekkür ederim.

Sayın Şükrü Akmansoy, buyurunuz.

ŞÜKRÜ AKMANSOY (Bursa)- Sanırım en son konuşmacı ben olurum. Sevimsiz duruma düşmemek için konuşmamı iki-üç cümlede özetleyeceğim.

Başkanlık raporunun bu toplantıda enine boyuna tartışılması

dileğinde idim. Sorunlarımızın çözümünde, 1971 senesinde yapılmış bulunan Anayasa değişikliklerinin geçersizliğine ilişkin sayın Hocamın gerekçelerini çok güzel ifade ettiği raporunun bu toplantının kamuda tartışılmasına olanak sağlamak yönünden, delege arkadaşlarımca eleştiriye tutulması, yürekten arzu ettiğim bir konu olarak huzurunuzdadır.

Sözü uzatmamak için, buradaki önerimi tekrar edeyim: Delege arkadaşlarım barolarına döndükleri zaman, yakın bir gelecekte seçim içinde bulunduğumuz da düşünülürse, 1971 değişikliklerinin geçersizliği hususunda, bir başka deyişle 1961 Anayasasına kavuşma dileğinde ittifak halinde gördüğüm sayın delege arkadaşlarımla basın toplantısı, kongerans yoluyla kamuyu ~~bu~~ yönde etkilemeleri ve gelecek seçimlerde oluşacak olan parlamento bu yönden yardımcı olmaları dileğimi tekrar ederim.

İkinci husus; temel kanunları hazırlama tasarısına bir ilâve yapmak istiyorum.

Bugün Türkiye'de, Osmanlı İmparatorluğundan kalma birkısım kanunlar mer'idir. Her vekâletin kendine özgü kanunları vardır, binlerce kanun içerisinden meslek adamı olarak dahi bazı konularda çıkmış kanunları bulmak mümkün değildir. Bir arkadaşımın ifade ettiği gibi, Zonguldak'ta hâkim, meriyetten kalkmış bir kanunla birisini mahkûm ettiği ifade edilmektedir. Bununla, binlerce kanun şeklinde ve bizim dahi bulmakta güçlük çektiğimiz bu metinlerin derlenmesi için ya bu komisyonun şu şekilde bir ilâve ile kodifikasyona gitmesi şeklinde önereceğim, yani temel kanunları hazırlama ve kodifiye etme tasarısı, eğer oluşacak komisyonun bu sorunlara dönük olan çalışmasının yoğun olduğu düşünülürse, o zaman kodifiye etmek üzere yeni bir tasarı getirmek suretiyle bir komisyon oluşturulması hususunu öneririm.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim sayın Akmansoy.

Saygı değer delegeler, 10 ncu Genel Kurul toplantısında rekor seviyede, geçen toplantılara nazaran 34 delege arkadaşımızın

konuşmalarını tamamlamasıyla gündemin bu maddesinin bir bölümünü tamamlamış oluyoruz.

Hoca'ya, notlarını hazırlamak fırsatını vermek için, müsaa-
de ederseniz bir ufak espri yapmak isterim. Divanın nazarlarınızda
sfenks görünümünde olmaması için, biri hariç konuşan 33 konuşmacı
arkadaşımızdan hiç biri, evlendiği halde özgürlüğü giden erkekler-
den bahsetmedi. (Gülüşmeler, alkışlar)

Efendim bu arada Divanımıza intikal eden, Analar-Babalar
Derneği Başkanı Gönül Haksal Hanımefendiden, Ankara Üniversitesi
Öğrenci Aileleri Derneği İkinci Başkanı Nimet Hamuroğlu hanımefen-
diden ve Tutuklu ve Mahkûmlarla Dayanışma Derneği adına Yönetim Ku-
rulu Üyesi Hale Mamuroğlu hanımefendiden başarı dileklerini ileti-
yorum. Ayrıca, bir telgraf var:

"Genel Kurulun ülke sorunlarına ışık tutmasını ümit eder, mes-
leğimize yararlı kararlar almasını dilerken toplantıya katılan ar-
kadaşlarımıza yürekten sevgi ve saygılarımızı sunarız.

Adana Barosu Başkanı
Av. İbrahim Günay"

(Alkışlar)

Yönetim Kurulu adına, eleştirileri cevaplandırmak üzere sa-
yın Başkan hazırlar mı? ("Yarına kalsın" sesleri) Yarına kalmasak
iyi olur efendim.

BAŞKAN FARUK EREM- Eğer arkadaşlarım beni bir saat dinlemek
lütfunda bulunurlarsa cevaplarımı arz edebilirim.

BAŞKAN- Vaktimiz müsait efendim, buyurunuz.

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, aziz delege arkadaşlarım;
sözlerime başlarken, büyük bir dirayetle Genel Kurulu yönettiği
için sayın Başkanıma ve Divana teşekkür etmek borcumu eda etmek is-
tiyorum.

Gerçekten, akla, demokratik ilkelere en uygun şekilde yöne-
tildi, hepimiz düşüncelerimizi açıklamak imkânına kavuştuk. Hatta
bazı toplantılardan daha fazla sükûnetle fikirlerin açıklanması

olanağı sağlandı.

Dün toplantıyı açarken sayın Sakarya Barosu Başkanımız, bazı tekliflerde bulundu. Bunları önemle not ettik. Hâkim stajyerlerinin avukat yazıhanelerinden geçmesine ilişkin teklif. Diğer yandan, vatandaşın davasını avukatla yürütmesindeki faydanın kamuya daha fazla duyurulması yolundaki istek, elbetteki haklıdır, hatta yasal görevlerimizden birini teşkil etmektedir. Bu noktada pek çok şey yaptığımızı da, iddia edebilecek durumda elbetteki değiliz.

Ali Dinç arkadaşım, bir noktada telmihle de olsa, Barolar Birliğinin siyasete fazla eğilimli olduğunu ileri sürmek istediler.

Bundan evvelki Bursa toplantısında Yönetim Kurulu bizim siyasetten ne anlamamız icabettiğini açıklamış, tasviplerinizi de istihsal eylemişti. Davranışlarımızda o ölçüden ileriye gittiğimiz ka-naatında değilim. O toplantıdaki ortaya attığımız ölçüleri de tekrar etmek istemiyorum.

Yalnız arkadaşlar, bir noktaya temas etmeme müsaade ediniz. Biz hukukçular çok çeşitli dönemleri yaşadık. Bir dönemden öbürüne atlarken, evvelki dönemin bütün kuralları üzerinde bir kere daha düşünelim demedik. Bugün memleketimizde siyaset yapmanın umacı gibi takdim edildiği kurallara inanmış durumdayız. Halbuki bu kurallar, Anayasa gereği değildir. Siyaset tekelinin belli organlarda olduğu iddiası bize demokrasiden daha çok evvelden miras yoluyla kalan, düşünmeden kabul ettiğimiz, ret hakkını kullanmadığımız bir anlayış. Bugün 1976 senesinin 10 ncu ayında Avrupa Konseyinde bir toplantı yapıldı. Vakit müsait olsaydı, buraya getirdiğim 12 raporu da size özetlerdim. Varılan sonuç şu:

Demokrasi ülkeleri, karşıt rejimin gittikçe kuvvetlenmekte olduğunu teslim etmektedirler. O halde, demokrasilerin yaşayabilmesi için neler yapılması lâzım geldiği üzerinde de durulmalıdır. Bunlardan biri de, vatandaşın çoğulcu fikirlerle beslenmesi, oyun bilinçlenmesidir.

Bu nedenle, siyaset yasağında ifrata gidilmiş vatandaşın oyu-

nun bilinçlenmesi engellenmiş, bu itibarla vatandaş siyasetten kopmuştur. Bu itibarla, okullara siyasal demokrasi eğitimi tek bir biçimde bütün uygar demokrasilerde böyle bir dersin neleri kapsamaması icabettiği yolundaki saptamalardan sonra, bir ders konulmalıdır. Demokrasiyi savunmanın ne ile mümkün olabileceği ile siyaset yasağı tekeli birleştirilemez. Bu nedenle, Dernekler Kanununda, kamu niteliğindeki meslek kuruluşları için kabul edilen siyaset yasağının artık; ne siyaset, ne değildir değil, kaldırılması yolunda yeni bir inancın Barolar Birliğinde gerekçeleri ile birlikte tees-süs etmek zamanı gelmiştir. Sanırım ki, müteakip yılda takdim edeceğimiz rapor bu yolda olacaktır.

Aynı zamanda, yine bu Konsey toplantısında ortaya atılan fikirler şudur:

Oyun bilinçlenmesi için klâsik halkı bilinçlendirme araçları teknik nedenlerle değerlerini kaybetmişlerdir. Bugün her memlekette basının tirajı azalmaktadır. Bunun neticesinde rekabet mümkün olamadığından, her memlekette kamuoyuna hâkim, adâdi mahdud gazeteler türemiş, bunların mülkiyeti de dar ellerde toplanmıştır. Buna yabancı kitaplar "gizli basın", pardon "gizli sansür" adını vermektedir. Çoğulcu fikirler, birbirinin karşıtı fikirler ne kadar halka maledilirse, demokrasi o kadar iyi korunur yolundaki inancın tehdit altına girdiği yabancı demokrasilerde kabul edilmelidir.

Gazetelerin biri satıştan, öbürü ilândan gelen iki kaynaktan gayri kaynağı yoktur. Zamanla satış azaldıkça ilân çok satana doğru gitmekte, bu itibarla çoğulcu fikirlerin yansması olanağı kısıtlanmaktadır. Bu itibarla, demokrasilerde basın için yepyeni bir sisteme, gizli sansürü kaldırarak bir sisteme ihtiyaç vardır, eğer demokrasileri yaşatmak istiyorsak.

TRT konusunun hukukî yapısı raporda genellikle izah kılındı. Bugün TRT üzerinde başka başka sistemler var. İngiltere gibi özgürlükleri gelenekleşmiş olan ülkelerde, TRT'nin bir bağımsızlık fikrini dahi düşünmesi imkânsız. Ama bazı memleketler bu or-

gana bazı güvenceler sağlamak suretiyle tarafsızlığının giderilebileceği fikrine katıldılar. Bizim TRT sistemimiz de böyle olmuştur. Fakat bugün görüyoruz ki, güvence sağlamak sistemi başarılammıştır. Dün şu yolda yayından şikâyetçi idik, bugün onun aksinden şikâyetçi olduk. Yarın bir iktidar değişikliğinde yine şikâyetçi olacağız. O halde, sistem başarıya ulaşamadı. Yapılacak şey; Türkiye' mizde büyük akımları, fikirsel akımları temsil eden grupların TRT' yi paylaşmasından başka bir sistem yoktur. Denenebilecek son çare budur, Avrupa Konseyinin fikri de budur.

Çok değerli meslektaşım Ali Dinç, benim raporunda çağdan fazla söz ettiğimi, anlaşılamadığımı beyan buyurdular. Müsaade ederseniz bir anlaşılmaz cümleyi daha nakletmek istiyorum. Günümüzün •oldukça ünlü bir baro başkanı Russ şunu söyler: "Biz avukatlar bütün ülkelerin yerlisiyiz. Bütün yüzyılların da çağdaşı." Ben bunu çok iyi anlıyorum, Ali bey de muhakkak düşünürse çok iyi anlayacaktır. (Alkışlar)

Değerli Oğuz arkadaşım ve diğer konuşmacı arkadaşlarım genellikle rapor hakkında çok güzel kanaatler izhar buyurdular. Pek çok teşekkür ederim kendilerine. Bu teşekkürlerimi, aynı hususu tekrar eden diğer konuşmacıların da peşinen kabul buyurmalarını istiham ediyoruz.

Değerli arkadaşım; daha etken olabilmek için bildiri adedinin artırılmasını emir buyurdular. Fırsatlar elden kaçırılmamıştır. Ama bu konuda fazlalık belki toplumda bıkkınlık uyandırır diye biraz da ölçülü hareket ettiğimizi ikrar etmek durumundayım.

Nabi İnal arkadaşım, Başkanlık raporunda tek konuya ağırlık verdiğimi, af buyursunlar, Başkanlık ve Yönetim Kurulu raporları arasındaki ilişkiyi sayın Amaç'a cevap vereceğim sırada ele alacağım. Benim tek konuyu seçmemin nedeni, samimi, içten olarak bunun en büyük sorun olduğu kanaatından ileri gelmiştir.

Bu arada, 141 ve 142 nci maddelerin artık kaldırılması zamanı geldiği, bundan evvelki genel kurulda bunların nedenlerini aşık-

lamak görevini bizlere vermiş olduğunuzu hatırlatıyorum. Bu görevin yerine getirildiği zannındayım. Fakat bu konuya, çok değerli meslektaşım , arkadaşlığımızın çok yakın olmasına rağmen, bazı hususlarda anlayamadığımız anlaşılın Selâhattin Aydın arkadaşına cevap vereceğim sırada avdet edeceğim.

Değerli Meslektaşım Ahmet Hamdi Sayar ve ondan sonra bazı arkadaşlarım meslek onurundan söz ettiler. Gerekten biz bir onuru sağlayabildik mi, bu üzerinde durulacak bir konu. Ama silinmesi gereken öyle ağır yüklerle bu görevi Barolar Birliği üstüne almıştır ki, gereken ancak kendini yavaş yavaş şekillendiriyor, bir sonuç aldığımız iddiasında değiliz. Çok uzun yola çok geç başladık.

Bütün arkadaşlarım, genellikle eylemden söz ettiler. Yönetim Kurulunuz hareketsiz bir kurul olmamıştır. Birtakım öneriler oldu, ben büyük bir hasretle daha somut, bizim hiç düşünemediğimiz bir şeyi Genel Kurulumuz bize lütfetsin dedik. Fakat, af buyurun, eylem olarak neyi emrettiğinizi açıkça görmek mümkün olmadı. Ama konuşmalarınızdan elde ettiğimiz dersler, elbetteki çok büyük olmuştur.

Parlamentodaki avukat arkadaşlarımızdan bu eylem hususunda yardımcı olmalarına istemek yolundaki fikirleri uzaktan çok iyi görmek mümkün. Bir ufak anımı anlatmak isterim:

Devlet avukatları hakkındaki bir kanunun çıkarılması için sarfettiğimiz çabayı, burada hazır bulunan sayın Bigat çok iyi bilir. Komisyondaki avukat arkadaşlarımızı o gün evlerinden, kendi ceplerimizden ödediğimiz taksilerle Meclise getirdik, karar sırasında, grubun verdiği bir karar nedeniyle hepsi ortadan silindi. Buna rağmen biz kimseden ümidini kesecek bir yaradılış içinde değiliz. Ama bunun çok etkin bir araç olabileceği umuduna katılınmaması daha doğru olabilir.

Suat Yılmaz arkadaşım, ölüm yardımında noksanlıklardan söz etti. Eğer vakit müsait olursa, belki de yarın, Muhasip üye arkadaşım ölüm yardımı konusunu size son durumunu açıklayacaktır. Yal-

nız, Yönetim Kurulunun genel kanaatı, şudur: Bir sene deneme süresi içinde ölüm yardımından neticeler alınabildi. Bugün vefat eden arkadaşlarımızın hiç birinin yardımı gecikmiş değildir. Öngörülen ölüm nisbeti de, ne mutluyuz ki tahminin altında tahakkuk etti. Bu tediyeler zamanında yapılmış, kederli ailelere en kritik zamanda yardım ulaştırılmış, bu sene sonunda toplananın ölüm adedine bölünmesiyle rakkamın ek bir ödemeyi de sağlayacağı bir duruma ulaştığını söyleyebilecek haldeyiz.

Yalnız şunu da açıklamak durumundayım: Bu sosyal güvenlik davranışından, onun genişletilmesi zamanının geldiğini ileri sürebilecek durumda da değiliz. Henüz denemeler kesin şeklini alamamıştır. Eğer umutlu bir döneme geçerse, 1978'de, örümüzdeki toplantıya önerilerimizle birlikte geleceğimiz pek tabiidir.

Sayın Hürşit Kangal, Yönetim Kurulu çalışmalarından memnun kaldıklarını, soruların zamanında cevaplandığını söylemek lütfunda bulundul r. Bu konuda çok değerli Genel Sekreter arkadaşım başta olmak üzere bütün yönetici arkadaşlarım canla, başla çalışmışlardır. Yönetim Kurulu tam mevcudu ile toplanmış, gece sabahlara kadar çalışılarak, doğru olması gereken bazı kararlara ulaşmış ve büro işlerinde hiç bir aksama bulunmamıştır. Eğer tesadüfen bir iki yazı cevapsız kalmışsa, o tamamiyle arızidir. Genç arkadaşlarımızın en çok alınganlık gösterdikleri avukat ruhsatnamelerinin tevzâinde şimdiye kadar hiç bir aksama olmamıştır. Ama bunların hazırlanması, sanıldığından daha çok titizlik isteyen bir çalışmadır.

Barolara ayrılan yerlerin durumu bize intikal ettikçe çözümü yollarına gittiğimiz başlığa konulardandır. Zaman zaman neticeler aldığımız ve zaman zaman alamadığımız olaylar da bulunmuştur. Genellikle bizim elimizde islâhı mümkün olmayan adalet binalarındaki sıkışıklık, bazen taleplerimizin kabulü olanağını da kaldırıyor. Ama mümkün olduğu halde bir mekânın elde edilmediği iddiası haklı olmasa gerektir.

Arkadaşımızın trafik konusu üzerinde bu yılki raporda bir konunun ele alınmadığı yolundaki beyanlarını ikraren kabul durumun-

dayız. Yine bazı arkadaşlarımız raporda bazı konularda eksiklik müşahade ettiklerini buyurdular. Hakları var. Mazeret diye kabul etmeyeceksiniz amma, bir şeyi hatırlatayım; 1977 yılında, bunu da sayarsanız 3 tane genel kurul toplantısı kararı verdiniz. Her birinde sizlere raporlar sunduk, müzakere zabıtlarını gönderdik. Bunların hazırlanması • kadar kolay olmuyor arkadaşlar. Bize bir yıl içinde daha da çok iş verirsiniz, acaba başarımız ne olabilecektir, bizlerde bazı kuşkular başlamıştır.

Sayın İlhami Güven arkadaşımın, biçim vğ öz yönünden yaptıkları tenkitleri çok ciddi olarak ele alacağız. Yalnız, kıdem konusunda rapora hiç bir kayıt düşürmediğimizden şikâyetçi oldular. Ama diğer delege arkadaşlarım, Yönetim Kurulunun, verilen karar dolayısıyla, ama o karara katılalım veya katılmayalım, bu imkâna sahip bulunmadığını teslim ettiler.

Diğer taraftan, raporumuzun daha pek çok hacimli olması mümkündü. Ancak, size arza birinci derecede değerli olan konuları seçmek durumunda kaldık. Baskı masrafları üzerimizde çok ağır bir yükür arkadaşlar. İki evvelki Genel Kurul raporu ve tutanakları da takdim kılındığına göre, hiç olmazsa o konulardan tasarruf edebileceğimiz inancı ile hareket etmek zorunda kaldık.

Ahmet Saruhan arkadaşım ve diğer bazı arkadaşlarımız, stajyerlerin acıklı durumundan söz ettiler. Bir arkadaşımız da aksi bir mütalaada bulundular. Kuşkusuz, mesleğimize aday olanların bu işe çok iyi başlamaları için elimizden gelen bütün gayreti yapmamız lâzım.

Yine bazı arkadaşlarımız, stajyerlere tahsis edilen fonun kaldırılmasından şikâyetçi oldular. Burada arkadaşlar, bir noktaya daha temas etmek durumundayım: Stajyerlere yardım, kanunun açık hükmüne göre, barolara verilmiş bir vazife. Barolar Birliğinin, bütün barolara taksim edilebilecek bir fon kurabilmesi olanağına henüz ulaşmış da geçiliz. Ama bütçemize böyle bir fonun konulabilmesi olanağını verecek olursanız, elbetteki tutumumuz başka türlü olacaktır. Stajyerlerimizin yetişmesi konusunda tam bir sisteme

ulaşmış da değiliz. Keyfiyet barolara bırakılmış, barolar da bu imkâna sahip olamamıştır. Barolar Birliği olarak müdahaleye gidilmeksizin düzenleyici bazı kurallar yapabiliirdik; ama arkadaşlar, barolarımızın ne dereceye kadar bu olanaklara sahip olduğunu ancak mevcudu az olan barolar bu güçlükleri teslim edebilirler.

Şunu da açıkça ifade etmek istiyorum: Elbetteki yıllarca emek sarfeden bir avukat arkadaş, belli bir ekonomik düzeye ulaşabiliyor. Ama mesleğimizin sonunda refah getirecek bir meslek olduğu kanısında değilim. Bu meslek ona göre seçilmeli. Evvelsi gün Bolu barbsunda naklettiğim bir hususu tekrar etmek istiyorum.

Çok ünlü bir avukat, -Mari Antuvanet'in avukatı, vesaire- zaruret içinde ölmek üzere iken, genç meslektaşları onu ziyarete giderler. O zaman avukatlara vekâlet ücreti verilmez, meşin bir torba içine, ufak bir torba içine konan birkaç altın ayacağının ucuna bırakılırmış avukatın. Gençler der ki bu avukata; "Üstat, sizin ayacağınızın ucuna keseler bırakıldı, nedir bu haliniz?" Cevabı şu olur: "Ayacağının ucuna bıraktılar ama, almak için eğilmek lâzımdı, yapamadım." (Alkışlar)

Bu itibarla, mesleğimizi meslek olarak icra etmenin, sonunda bir refah getireceği umut edilmeden seçilmesi de gereklidir.

Cengiz İlhan kardeşim, bizi çok güzel üslûbu ile gerçekten tenkit buyurdular. Biz bundan büyük istifadeler ettik. Ne kadar şikâyetçi olursanız bizden, biz sizin itimadınıza ilerisi için daha layık olabileceğimiz kanısı içindeyim. Kendilerinin içtenliği bence malûmdur, kendileri diledikçe bizi tenkit etmişlerdir ve bu tenkitlerinden zerrece alınganlık içinde olmadığımız da bir genel kurulda kendilerince ifade edildi.

Sayın Esemeli, iki büyük olayda Barolar Birliğinin çekin-ser bir durumda kaldığı, hukuk inkılâbı yıldönümünde sesimizi daha fazla duyurmadığımızdan şikâyet ettiler. 50 nci yıl dolayısıyla Yönetim Kurulu oldukça geniş bir faaliyet düzeni içinde idi. Gözden kaçmış olabilir.

Fuat Akkoyunlu arkadaşım, Osmanlı devrinden kalan feodal unsurların adaletimizde devam eder yolunda olduğuna işaret ettiler. Bu, memleketimizin sosyal yapısı açısından özellikle Doğu bölgele-
rimizde varlığını devam ettiren bir husustur. Türk adaletinin ya-
nında Doğuda cari, fiili bir adaletin bulunduğu gözlemleri sosyo-
lojik açıdan tamamiyle doğrudur. Bu açıdan, Birliğin güçlü girişim-
lerde bulunması da o kadar kolay olacağı benzememektedir. Doğu il-
lerine devletin bugün nüfuz ettiğini dahi iddia etmeye imkân olma-
yan bir dönemde, Barolar Birliğinin bu konuda pek de becerili ol-
maması mazur görülebilir.

İhsan Onar arkadaşımız ve diğer bazı arkadaşlarımız, avu-
katlık Kanununun hazırlanıp bu dönemde Meclise sunulmamış olmasını
doğru bulmadılar. İzmir Genel Kurul toplantısında ana fikirler iz-
har buyuruldu. Buna göre bazı kurallar tesbit edildi, fakat sonun-
da Meclise sunmak zamanının Barolar Birliği Yönetim Kuruluna bıra-
kılması uygun mütalaa edilmişti. Bugün değil kocaman bir Avukatlık
Kanunu, üç maddelik dahi bir kanunun çıkarılamayacağı, tesadüfen
çoğunluk sağlarsa ne çıkacağı kesinlikle öngörülmedikçe ihtiyatsız
bir girişimin hayırlı sonuçlar verebileceği kanaatında değiliz. Bu
itibarla, seçimlerden sonra, sizin de tasvibinize bir kere daha
sunulacak daha ileri bir avukatlık kanunu öncülüğünü de yapabile-
cek hükümleri muhtevi tasarı o zaman Meclise sunulacaktır. Bu dö-
nemde böyle bir girişimi isabetli bulmamaktayız.

Danıştay kararlarının ademi infazı konusu; Baha ilk çıktığı
günden bugüne kadar, evvelâ yalnız Barolar Birliğince, sonra başka
kuruluşlarca ele alındı. Ama bu olayın karşısına ilk çıkanın Baro-
lar Birliği olduğunu da kabul buyurmak icabeder. Bununla beraber,
bir arkadaşımızın temas ettiği, Danıştayda müdafiden evrak sakla-
mak yolunda yeni Danıştay Kanunundaki hükmün maalesef Danıştayca
teklif edildiğini de üzüntü ile kaydetmek mecburiyetindeyim. Ada-
lette gizlilik hiç bir memlekette fayda sağlamamıştır. Yazarların
ortak kanaatına göre, Fransa'da ünlü Drayfüs davası, gizli vesika
rezaletinden doğmuştur. Bu itibarla, gizlilik açısından bir çabaya

Barolar Birliği Yönetim Kurulunun başlamasında elbetteki zaruret vardır. Kaldı ki bu konu, işlenmemiş bir konf da değildir.

Abasıyanık arkadaşımızın, Sakarya Barosu stajyerleri tarafından bizlere sunulan metnin nazara alınması yolundaki isteklerini canı gönülden kabul ediyoruz. Bu ay sonunda yapılacak olan Yönetim Kurulu toplantısı, bu kurulda öne sürülen bütün fikirleri teker teker değerlendirecektir. Bu itibarla stajyer arkadaşlarımızın bu isteğinin de nazara alınacağından ümitli olmalarını istirham edeceğim. Yalnız arkadaşlar, kesin olarak konuşamayacağım, fakat hiç olmazsa benim şahsı kanaatım; imtihanın kaldırılması yolunda onların düşüncelerinin tam zıddıdır. İmtihan oldukça ciddi koşullar altında başlamıştır ve bunun daha iyi, daha rasyonel bir şekilde gelişmesi üzerinde çaba harcamak fikri galip bir fikirdir.

Orhan Apaydın arkadaşım, Genel Kurulun daha ziyade bir karar organı olduğundan söz ettiler. Biz şu ana kadar Genel Kurulumuzun ileriye sürdüğü düşüncelerin tahakkuk etmesi için ayrı bir tutum içinde olmadık. Bundan sonra da, Genel Kurulun, ister karar, ister eğilim olsun, dilekleri yolundan da ayrılmak gibi bir istek Genel Kurulumuzda mevcut değildir.

Alınan kararların ışığı altında raporun değerlendirilmesinden söz edildi. Ama raporda hangi noktalarda o ışıktan uzak kaldığı işaret edilmedi. Bu toplantıdan sonra da kendilerinin bir uyarısı olursa bunu minnetle telâkki etmeye amadeyiz.

Belki bu 141, 142 nci maddelerin kaldırılması yolundaki Yönetim Kurulu raporunun gerekçesinin isabetsiz veya yetersiz olduğu şeklinde telâkki edilmesi mümkündür, eğer benim bu tahminim haklı ise.

Filhakika 141 nci maddenin metni, sosyal sınıf tahakkümüne dayanır. Cebir unsuru için vaktiyle mücadele eden, bu yüzden de kişisel zararlara uğramış bir kişiyim. Ama bu kadar yıl sonra, oradan cebir unsurunun çıkarılmasının memleketimize ne kötülükler getirdiğini müşahede etmekle de inançlarım daha da pekleşti. O zamanki çabalar boşa gitmemiştir. Bunu lütfen övünme gibi kabul etmeyin,

cebiri unsurunun çıkarılmasına yalnız ben karşı koydum. Bunu, arzu buyurursanız özellikle Halit Çelenk arkadaşımın yayınladığı zabıtları okumakla da kabul buyurabilirsiniz. Eğer vaktiyle bu öneri kabul edilmiş olsaydı, bu kadar yıl bu ayırıcı maddelerin yaşamasına, yahut bu sorunları meydana çıkarmasına sebep olmayacaktı. Bugün kaldırılması gerekçesi olarak ileri sürdüğümüz konuya gelince;

Bu gerekçe farkı şundan ileri geliyor: Gerekçe daha ziyade hukuksal olmak durumundadır. Bugün acaba 141, 142 nci maddeler için zarar getirmiştir? Hukuk fakülteleri dahil, memleketimizde ekonomik sorunların gerçek olarak, hatta biz hukukçular tarafından iyi bilindiği iddiasında mıyız? Ben bu ilerlemiş yaşımda şimdi öğrenmeye çalışıyorum. O halde, gelmiş geçmiş ekonomi profesörlerinin sırf 141, 142 nci madde korkusu yüzünden bizi aydınlatamamış olması, bizi fikren hareketsiz kılmıştır. Bu yüzden memleketimizde ekonomik düşünce özgürlüğü oluşmamıştır. Bunda o kadar da yalnız değiliz. Biraz evvel bahsettiğim Avrupa Konseyi raporunda açıkça şunlar izah ediliyor: Demokrasinin yaşamasını istiyorsanız, demokrasinin ne olduğunu, komünizmin ne olduğunu, emperyalizmin ne olduğunu, Faşizmin ne olduğunu bu t pluma açıkça anlatacaksınız, açıkça tartışacaksınız. Bugün sadece onları bilmemek demokrasiyi yaşatmak değildir. Çok sevgili arkadaşım Aydın'dan, bu fikirle de, bu noktada da ayrılıyorum. Biz kapıları açmıyoruz, biz çoğulcu fikirlerin ortaya atılmasıyla Türkiyemizin kurtulabileceği kanaatindeyiz. Pek çok sistemleri Batıdan aldık; peki şunu da Batıdan alalım, komünizm fikriyatının asıl doğduğu Avrupa nasıl oldu da komünist olmadı? İşte Avrupa'dan alınabilecek en büyük ders. Bu itibarla, kaldırılırsa Türkiye komünist olur diyen adamları sadece bilgisizlikle itham etmek en büyük vatanseverlik olur. (Şiddetli alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, vakit geciktiği için her konuya cevap veremiyorum, ama belki de lüzumlu değil, çünkü delege arkadaşlarım bazı konularda zaten birbirlerini ikna edici beyanlarda bulundular.

Hüseyin Aydın arkadaşım , daha ziyade baskısal koşullar altında Anayasanın değiştirilmesinin isabetli olmadığını ileri sürdüler. Gerçekten, Anayasa değişikliklerinin geçerliliği hakkında iddialar varsa da, geçersizliği hakkında da iddialar var. Ama bu ikinci grup eğilimin gerekçeleri farklı da olabilir. Ben raporumda çok değerli ve kaynaklarını gösterdiğim üstatlarımdan aldığım fikirlerden ayrı düşünmüyorum. Ama bana öyle geliyor ki, Anayasa Mahkemesi sadece Anayasa değişikliklerini biçim açısından inceleyebilecek olsa dahi, bu açıdan da biçime aykırılık vardır. Benim naçiz kanaatim, sadece bu akıma gerekçede bir katkıda bulunmaktan ibarettir.

Necla Fertan arkadaşım gerçekten çok faydalı uyarılarda bulundu. Bu arada, kafası büyüyen, vücut benzetmesi de gerçekten ilginç. Kafanın fazla büyümesinden şikâyet de edilmemek icabeder. Ama eylem açısından, arz ettiğim gibi yepyeni fikirleri çok bekliyorduk sizlerden, daha pratik, şu yolda çalışın, demenizi isterdik. Siz de pek bulamadınız. Ama Yönetim Kurulu kendini daha da fazla görevli saymalı ve girişim yolları bulmalıdır şeklindeki bu özete tamamiyle katılıyorum. Bu arada, pek çok arkadaşlarımız, daha ziyade nazarı bilgilerin rapora ağırlık verdiğinden şikâyette bulundular. Ama her zaman arz ederim, gerek kişi olarak, gerek kuruluşlar olarak, eğer bir fikir ortaya atmak istiyorsak, bunun bir tek koşulu vardır; başkalarının ne dediğini evvelâ incelemek.

Bizim elimizdeki en büyük silâh, toplumu kendimize inandırmaktır. Fikirce baskı grubu olarak ne kadar çok fikir üretebilirsek, o kadar fazla görevimize yaklaşabiliriz. Ben, adı geçen cebir unsuru mücadelesine başladığı zaman bugüne görebileceğimi asla ümit etmiyordum. O halde Türkiye fikir düzeyi açısından buraya nasıl geldi, sadece aylemlerle mi? Bütün Cumhuriyet tarihinde eylem olarak ne görüyorsunuz?.. Ama fikirce çalışan adamlar bugün toplumu bu hale getirmişlerdir. Biz, ileriye sürdüğü hususların fikirsel dayanaklarını hiç bilmeyen kişiler olarak, yahut hiç açıklamayan kişiler olarak toplum önüne çıksak, acaba daha fazla mı inandırıcı

oluruz?

Değerli meslektaşına hiç bir tarizim yoktur. Şunu açıkça söyleyeyim ki, kendilerinin Barolar Birliğine yardımları sadece bu toplantılardaki fikirlerden ibaret kalmamış, bizleri daima uyarmıştır. Pırıl pırıl zekâlarına hayranım.

Erdoğan Bigat Yönetim Kurulunu savundu. Nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Yalnız hemen şunu açıklayayım ki, Bigat'ın ne konuşacağını, konuşmasından evvel bilmiyordum. (Gülüşmeler) Ama bize olan geniş sevgisi, bir de uzun yıllar beraber çalışmış olmanın vefakârlığı, kendisini buna mecbur kılmış olsa gerektir.

Sayın Orhan Barlas gerçekten bir aldatmacadan ibaret olan formül üzerinde açıklamalarda bulundu. Özgürlükleri yok etme özgürlüğüne razı mı olacağız?..Bugün belli odaklar bunun arkasına sığınmaktadır. Bu aldatıcı formülü nice nice rejimler kullandı, fakat hepsi de silinip gitti. Bu itibarla, sayın Barlas bu gormülü beraklığa kavuşturmuş olmakla ben şahsen kendilerinden faydacı oldum.

Yalnız, Barlas arkadaşım da Cengiz arkadaşım gibi biraz umutsuzluk içindedirler. Hiç bir şey olmuyor, hiç bir şey yapılmıyor...Doğru. Yapamadıklarımızı ikrar edebilecek durumdayız.Ama bu gibi işlerde en kötü şey umutsuzluktur. Umudumuzun azaldığını söylemek pek de haklı olmayacaktır.

İdarî davalarda, bir tarafta idarenin taraf olmadığını, bir yanda da taraf olduğunu söylemişiz. Ama cümleleri sayfadan çıkartmak doğru değil gibi gelir bana, ben hata etmiyorsam. "İdare taraf değildir" dediğimiz zaman şunu söylemek istiyoruz: İdare Danıştayın önüne gittiği zaman, kendine lütfen taraf kabul etmesin.Bu, kendini taraf gibi kabul etmemek zaten İdare Hukukunun ana prensibidir. Aksi takdirde, İdare Hukuku eşittir eşitsizlikler hukuku. Biz bu anlamda "taraf değildir" dedik. Ama bir davada karşı taraf olarak idarenin zikredilmiş olması, alıştığımız teknik bir ibareden başka bir şey değil.

Noterlik mevzuuna gelince; gerçekten noterlik çok çetin

bir konu. Noterler Birliği ile gereken diyalektiği kurmak isterdik, bu mümkün olamadı. Halbuki Noterler Birliği de, adeta Avukatlık Kanunundan kopya edilmiş bir kanuna dayanır. Ama bizim bugünkü durumumuz onlarca henüz elde edilemedi. Birkaç girişimimiz oldu, geçen noterlik döneminde, yani bir seçim evvel, aldığımız cevap şudur: "Bizim kanunumuz sizin meşgul olduğunuz konularla uğraşmaya elverişli değildir. Özürl dileriz." O halde, noterlik konusunda birşeyler yapabilmemiz için, bir taraftan karşımızda bakanlık, öbür tarafta da kendini savunmak istemeyen bir kuruluş. Ama buna rağmen yılmak istemedik. Hele bazı memleketlerde noterlik görevinin sadece avukatlarla yürütüldüğü de düşünülecek olursa, bu konuda yapılacak çok çok şeyler vardır.

Sayın Turgut Bulut arkadaşımız, avukat arkadaşlarımızın, özellikle mukayyet arkadaşlarımızın oldukça acınacak durumundan bahsettiler. Bu sorular bizi, mukayyet avukatlar hakkında yapılanları tekrarlamaya mecbur bırakmamakla beraber, bir hususu hatırlatmak isterim. Eğer parasal yönden işi ele alacak olursak, bu açıdan Türkiye Barolar Birliği kamu sektörü arkadaşlarımıza hiç bir şey sağlamamıştır iddiası, hakikaten pek insafli olmayacak. Neler sağlandığı şöyle bir düşünülürse, kolaylıkla bulunabilir. Yan ödeme diye isimlendirilen ve o zamana kadar hakları olan vekâlet ücreti macerasını bilmem içinizde hatırlayan var mı? Aylarca Meclis kapılarından ayrılmadık. Başvurmadığımız çare kalmadı, onun sonunda bir netice elde ettik. Kaç sene geçti? 3 sene arkadaşlar. Ama hiç bir mukayyet avukat arkadaşımız bu üç seneyi bu açıdan boş geçirdiğiniz iddiasında olamayacaktır.

Diğer konudan, yani avukatın bağımsızlığı ile mukayyet avukatlık konusuna gelince; Barolar Birliğinin kurulmasından bu yana bu arkadaşlarımızın barolara kayıt zorunluluğunu sağladık. Hatta aidatlarının verilmesinin daha devletçe olmasını sağladık. Bundan maksadımız, onları bizim statümüze doğru çekmektir. Bugün statü hukuku açısından aramızda hiç bir fark kalmamıştır. Bununla beraber,

bağımsızlık açısından durumlarının ne olduğunu ben de biliyorum. Bu raporumuza, arz ettiğim sayfa sıkıntısı yüzünden eskiye atıfta bulunmadık. Ama devam etmekte olan bir çalışmamız olduğunu biliyorsunuz. Her dairenin bir avukatı olmamalı, devletin avukatları bağımsız bir örgüt halinde saptanmalı, dava açılmaz deyince açılmamalı, ve diğer kararları o örgüt bağımsızca vermelidir. Az çok, İtalyan sistemi dediğimiz bu sistem üzerinde de bazı çalışmalarımız olmuştur. Bu konuların çoğu bir kanun tasarısı halinde ileri sürülebilir. Nitekim Cengiz arkadaşım, kaç tasarı hazırlandığından söz ettiler. Hazırlanacak bütün tasarıların ana hatları ortaya çıkmış ve sizlere arz edilmiştir. Bunları üç beş madde haline getirmenin o kadar da güç olduğunu sanmıyorum. Ama gelecek toplantıda, böyle bir tenkide maruz kalmamak için, bir bu kadar size kanun tasarısı getireceğimi zi şimdiden arz etmek durumundayım. Belki o zaman, maddeler halinde bu fikirler bizlere daha somut görünebilir.

Değerli arkadaşım, bir vakıf kurulması suretiyle parasal yönden Birliğin kuvvetlenmesi yolunda güzel bir fikir ortaya attılar. Ama konu düşünmeye değer. Vakıf suretiyle bazı dertlere çare bulmanın memleketimizde o kadar garip örgütlenmeleri olmuştur ki, bütün güçleri sizin burada, Genel Kurulunuzda toplamak isterken, bir statü değişikliğinin ne gibi sakıncalar getireceği üzerinde de elbetteki durmamız, kurulacaksa o mahzurları önlememiz icabeder. Fakat fikir çok düşündürüçüdür.

Ekrem Özkunt arkadaşım, Yönetim Kurulunun yapılan bu tenkitlerden kıvanç duyması yolundaki, bizi teşekkür edici diyelim, fikrine çok çok teşekkür ederiz. Ama biz, asla hiç birimiz bu tenkitlerinizden gocunmadık. Hatta konuşmak isteyen arkadaşlarımızın, adeta bizi üzmemek için ne kadar büyük bir çaba içinde görmüş olmakla biz üzüntü duyduk. Lütfen kırılma problemini kafamızdan atalım. Hiç bir sözünüz Yönetim Kuruluna batmaz. (Alkışlar)

İlhan Baykent arkadaşımızın, memleket ve meslek sorununu birbirinden ayırmamamızı, zaten ayırmak imkânı olmadığını açıklayan fikirlerine, bugünkü Yönetim Kurulu katılmaktadır. Memleket mesele-

lerinin dışında kalabilmemiz mümkün değildir. Hiç unutmam; Bursa toplantısında konuşurken bir ara ihtiyatsızca ağızımdan bir lâf kaçmıştı. Demiştim ki, önümüzdeki yıl meslek sorunlarına daha fazla önem vereceğiz. Genel Kurulunuzdan, başta Fertan kardeşim olmak üzere, gördüğüm tepkiyi unutamıyorum. Ama maksadımız, o tarihte biraz ihmal ettiğimiz meslek sorunlarını önümüzdeki yılda ihmal etmemek gibi kanaatimizi açıklamaktan ibaretti.

Ayten Dik arkadaşım da raporun fazlaca bilimselliğinden şikâyet ettiler. Bunun cevabını biraz evvel vermiş bulunuyorum.

Kendimizi bu topluma anlatamadığımız yolundaki şikâyetler, öbür şikâyetlere benziyor. Bugün Türkiye Barolar Birliğinin varlığından, emin olunuz, sokaktaki en basit vatandaş dahi haberdardır. Tenkit edenlerimiz de bizi, hatta şahsımı, ağıza alınmayacak şekilde küfre boğan kişilerin mevcut olduğunu ben biliyorum. Ama aynı şekilde Türk toplumunun bize ümitle bağlandığını görecektedir kadar da gözümüz açıktır. (Alkışlar)

Sayın Amaç üstadımız, ki bunu bütün kalbimle söylüyorum, bizlerin, özellikle 40 nci sayıdan misal göstererek, bir konuda işi takip etmediğimize ilişkin beyanlarına Burdur Barosu arkadaşım, ki iyi bir teşadüf, kendilerine de burada açıklamada buldukları için bu konu üzerinde durmuyorum. Yalnız size şunu söyleyeyim; bize in- tikal eden, meslektaşlarımızın hukukunu ihlal eden bir konuda ihmalimiz 12 saati geçmez. 12 saat sonra ben İçişleri Bakanının odasında yıldıırım telgrafı gitmiştir, bütün idarî makamlar ayağa kaldırılmışlardır. ("Bravo" sesleri, alkışlar)

Yönetim Kurulu raporu ile Başkanlık raporu arasında maalesef bizim sebebiyet verdiğimiz bir hata, değerli üstadımı yanıltmış olsa gerektir. Başta da arz ettiğim gibi, Başkanlık raporunda tek konuyu almaklığım, önemi craya toplamak içindi. Diğer çalışmaların acaba Başkanlık raporuna alınması mümkün mü idi? Benim, ne diyeyim, bazı inançlarım var; ancak hiç bir mesaiyi hayatımda kendime maletmiş kişilerden değilim. Bir misâl: Açılış gününde adliyenin, bir ko-

nuşma yaptım. Evet, bu benim konuşmamdı; ama belki bu konuşmayı ben hazırladım, ama Yönetim Kuruluna getirdim, Yönetim Kurulu virgülüne kadar tasarruf etmiştir. Ve ben bunu Yönetim Kurulu adına yaptım. Bir başka raporu şu isimli arkadaşım hazırlamıştır, virgülüne kadar Yönetim Kurulu tasarruf etmiştir; artık ne ben, ne o arkadaşım; "bu benim malımdır" demek durumunda değiliz. Başkan aynı zamanda Yönetim Kurulunun naçiz bir üyesidir. Biz size, şunu ben, onu o yaptı diyecek kuruluş halinde değiliz. Şunu da açıkça ifade edeyim ki, bir adımımı dahi Yönetim Kuruluna danışmadan atmış değilim. (Alkışlar) Ve bugün bir Başkanlık raporu getirirsem, açıkça söyleyeyim, kanunen getirmen icap edeni niçin getirmedi dememeniz içindir. Nitekim ilk senelerde getirmedim. Ama kanunun hükmünü, şeklen de olsa yerine getirmek için böyle bir ayrılık durumu intibaim hasıl oldu.

Benim adlî yılın açılışında söylediğim söz, "Siyaset elini çeksin" sözü, bu da baskı hatalarının bugünlerde mazeret olduğu bir sırada bunu söylemek istemezdim, ama şöyle oldu: O gün başka bir konuşmadan e kadar üzüldüm ki, irticalen şu çarpıcı cümle ağzımdan çıktı. Yazılı metinde bu cümle yoktu, Neclâ kardeşimiz orada olduğu için not buyurmuşlar. Bu itibarla o cümlenin metinde olmaması dolayısıyla irticalen söylenmiş, sonra da benim baskıya verdiğim metne onu yazmamı unutmamdan ibarettir. Hiç bir kasıt yoktur, Yönetim Kurulu benim konuşmalarım üzerinde zaten tasarruf etmek hakkıdır. Çıkarsaydı, zaten başımın üstüne koyardım. Kendilerini hataya sürüklediğimiz için çok çok özür dilerim.

Merih Sezen arkadaşımın beyanları çok kısa oldu, bu yıl. Ama o, benim düştüğüm duruma düştü; vakit darlığı.

Mukayyet avukatlık konusunda daha evvel vermiş olduğum beyanların cevap teşkil etmesi mümkündür zannediyorum.

Burhan Cahit arkadaşımız, gerçekten etkili bir konuşma yaptılar. Onur konusu üzerinde durulacak bir konu. Meslektaşlarımızın kişisel onurdan ayrılmama gayreti içinde olduklarını hiç olmazsa

çok geniş, çok kapsamlı bir iddia olarak ortaya atmamız mümkündür. Bugün toplumdaki pek çok meslek mensuplarından şikâyetler duymaktayız. Ama bizler suyun başındayız. Eğer bize intikal eden olaylara göre bir değer hükmüne varacaksak, Türkiye'de temiz kalmış mesleklerden bir tanesi de bizim mesleğimizdir.

Mesleğimizi, pek abartmak istemiyorum, yine iki gün evvelki bir konuşmamda zikretmiştim. Biz, öyle bir meslek içindeyiz ki, kişisel yaşantımızı mesleğimiz silip götürüyor. Kişisel yaşantısı ile meslek yaşantısını ayırmak olanağı vermeyen belki de tek meslek bizim mesleğimizdir. Yine bir yerden okuduğum şeyi nakledeyim:

Bir Alman avukatı adliyeye hızlı hızlı giderken yanındaki meslektaşısı ile trafik kazasına uğrar, ölmek üzere ve yanındaki meslektaşısına söylediği söz şudur: "Çok kötü oldu, bugün o kadar da çok işimiz vardı ki." İşte arkadaşlar, bizim mesleğimiz bu. Eğer bu yaşantı içinde yine de mesleğimizi yüceltebilmek için şu çabalar içinde isek, diğer hiç bir meslek mensubu bu çabayı gösteremiyorsa, demek ki bizde daha çok gizli güçler mevcut demektir.

Ali Şahin arkadaşım, Barolar Birliğinin kendilerine çok yakınlık gösterdiğinden söz ettiler. Diğer barolara aynı yakınlık gösterilmemiş sonucu çıkarılmamıştır bundan, çıkarılmamalıdır bundan. Ama 39 kişiden ibaret, daha az mevcutlu bir baroda Barolar Birliğinin çabaları daha göze görünür haldedir. Ama çap büyüdükçe, Barolar Birliğinin aşamaları, yardımları demeyeyim de, gerçekleştirdiği görevler o kadar fazla göze çarpmamış da olabilir. Lütfen 39'u İstanbul Barosu mevcuduyla çarpın, netice acaba nasıl gözüktür?

Hayati Topallı arkadaşımız bütün toplantılarda gerçekten olayların ekonomik yüzünü açıklamakta yeterli ve yetenekli olmuşlardır. Kendilerinin Mankalar Kanununun 38 nci maddesi hakkındaki dolaylı kredi ve benzeri suiistimallere işaret buyurdıkları tarihlerde, henüz bankalarla ilgili, çeklerle ilgili olaylar yoktu. Görüşleri o kadar kuvvetli imiş ki.

Yalnız arkadaşlar, enflasyon konusunun gerçekten Barolar Birliğince de incelenecek yönü olmak icap eder. Herhalde enflasyo-

nu önlemek bizim elimizde olmasa da, yine de yaratacağı büyük haksızlıklar, enflasyondan faydalanacak olan grupların daha da güçlenmesinden doğacak sosyal felâletler üzerinde Barolar Birliğinin daha dikkatli durması yolundaki önerilerini minnetle karşılıyoruz.

Değerli meslektaşım ve çok sevgili arkadaşım Selâhattin Aydın'la aramızda belki de fikir ayrılığı yok. Galiba aynı amaca yönelmek istedi Yönetim Kurulu da. Amaç, demokrasiyi yaşatabilmek. Ama yaşatmanın yasaklarla olacağı veya olamayacağı..İşte aramızdaki fark sadece bir metod farkıdır.

Adlı Tıp konusu üzerinde bazı çalışmalarımız oldu, fakat rapora bir açıklama getiremedik. Ümit ederim ki bu noksanımızı önümüzdeki yıl tamamlamak imkânını bulabiliriz.

Sayın Selâhattin Çolakoğlu, son dakikada meydana gelen bir olaydan bahsettiler. Biz Yönetim Kurulu olarak sizler gibi ancak şu anda üzüntülerimizi beyan edebilecek durumdayız.

Değerli meslektaşım Sevinç Tunç'un kadın hakları üzerindeki uyarmalarına binlerce teşekkürler. Gerçekten şimdiye kadar da olmayı bu pratik açıdan ele almış da değiliz. Ama bu konuyu ortaya atan meslektaşımız, diğer bazı meslektaşlarımızın komisyon çalışmaları yolundaki önerilerini hatırlattı.

Göreve başladığımız zaman daha yaygın bir çalışma düzeyi kurmak istedik. Denemelerimiz de oldu arkadaşlar; ama o tarihte komisyon çalışmaları bir sonuç veremedi. Halbuki huzuruza bir raporla gelmek sorumluluğu, Yönetim Kuruluna aitti. Ve bu itibarla bir tekelleşme görünümü vermiş olmanız tamamiyle mümkündür. Ama önümüzdeki yıl komisyon çalışmalarına doğru elbetteki yöneleceğiz. Belki de o zamanki denemelerin başarısızlığı telâfi edilmiş olacaktır. Bu münasebetle, Sevim Tunç arkadaşımızın yakında bir komisyona çağrılacağı da açıkça belli. (Gülüşmeler)

Şükrü arkadaşım, yine vakit darlığından bizlere sadece iyi sözler yollamakla yetinmek durumunda kaldılar. Ama Şükrü kardeşimin ne kadar keskin bir tenkitçi olduğunu yakinen bilirim; vakit imdımıza yetmiş. (Gülüşmeler)

Arkadaşlar, çok isterdim sizlere daha pek geniş izahlarda bulunmak; ama hakikaten vakit elvermedi. Ama çoğunu yazılı raporlarımızda arz etmeye çalıştık.

Sayın Başkanımıza, Divana ve sizlere pek çok teşekkür ederim. Lütuf buyurdunuz, bizler için sonsuz bir güç kaynağı oldunuz; ne diyeyim, sağolun. (Şiddetli ve sürekli alkışlar)

BAŞKAN- Genel Kurulun sayın delegeleri, gündemimizin altıncı maddesi ile ilgili olarak sayın delegelerin eleştiri ve görüşlerine karşı Yönetim Kurulu adına yapılmış olan açıklamalar sayın heyetiniz tarafından tasvip ve teşekkürle karşılandı. Divan olarak biz bu tasvip ve teşekkürlere iştirak etmekteyiz.

Şu suretle gündemimizin altıncı maddesini tamamlamış bulunuyoruz.

Gündemimizin 7 nci maddesi Yönetim Kurulunun 1976 çalışmalarından dolayı ibrası konusudur.

Yönetim Kurulunun 1976 yılı çalışmalarından ötürü ibrası hususunu kıymetli oylarınıza arz ediyorum: İbra edenler lütfen işaret buyursunlar...Etmeyenler...Oybirliğiyle ibra edilmiştir. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

Sayın delegeler, gündemimizin geri kalan maddelerinden, tenzih buyurursanız 8 nci maddeyi de karara bağlayalım, ondan sonra oturuma ara verelim.

Gündemimizin 8 nci maddesi: 1136 sayılı Yasanın 112 nci maddesinin ikinci bendinde yer alan ve Yönetim Kurulu, Disiplin Kurulu, Denetleme Kurulu üyelikleri ggbi görevlere yüce heyetinizce seçilen delege arkadaşların Ankara'ya gidiş geliş görevlerine yerine getirmeleri bakımından yapacakları seyahatlerle ilgili yolluklarla ilgilidir.

Gündem maddesinin arzında herhangi bir rakam miktar olarak belirlenmemiştir. Yönetim Kurulunun bu hususta açıklama yapmasını istirham ediyoruz.

SAYMAN İLHAN KUTAY- Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; görüşülmekte olan bu maddede, sayın Divan Başkanının açıkladığı gibi, Birlik organlarında görevli olan arkadaşların Ankara'ya veya hut da diğer yerlere yaptıkları seyahatlerde alacakları gündelik ve yolluklarla ilgilidir.

Vergi mevzuatına göre gündelik olarak ödenen miktarın 110 lirası vergisiz olarak verilmektedir. Bu, devletin birinci derece memuruna verdiği gündeliktir. Bunun dışında kalan ve Barolar Birliğince ödenen gündelik vergilendirilmektedir. O yünden, 400 lira brüt olarak bugün için ödenmekte olan yolluklar, 265 lira net bir gündeliğe tekabül etmektedir. Ekonomik konjonktür itibariyle, ikamet bakımından giderler artmıştır, bu herkesçe bilinmektedir. Bu itibarla Muhasebece yapılan hesaba göre, 600 lira brüt tesbit edildiği takdirde, 373 lira 45 kuruş net gündelik alınabilecektir. Bu itibarla...

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Zaruri giderler ne kadar?

SAYMAN İLHAN KUTAY (Devamla)- Onu açıklayayım; ikamet 400, zaruri gider olarak, zorunlu gider olarak 200, ki cem'an 600. Brüt olduğu takdirde, bunun neti 373 lira 45 kuruş yapmaktadır. İkamet masraflarındaki artışı dikkate alarak Muhasebece 600 lira olarak hesaplanan bu meblâğı yüksek Genel Kurulun tasviplerine sunmak istiyoruz. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Efendim, bu konuda verilmiş bir tahrir var, okutuyorum:

Genel Kurul Başkanlığına

Gündemin 8 nci maddesine ait yolluk, ikamet ve diğer giderlerin tesbiti konusunda Yönetim Kuruluna yetki verilmesini arz ve teklif ederiz.

BAŞKAN- Şimdi gündemin bu maddesiyle ilgili olarak her ne kadar önerge sahibinin izahat vermesi ve lehte, aleyhte birer kişinin konuşması hakkı mevcut ise de, kanunun sarih hükmüne göre, "Bu kimselerden Ankara'dan başka bir yerden seçilenlere yolluk,

ikamet ggderleriyle diğer zaruri giderler Birlik bütçesinden ödenir. Bunların miktarı da Genel Kurulca belli edilir.İ diyor. Kanunun bu açık hükmü karşısında, Yönetim Kurulunun...

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Başkan, kamuoyuna duyurun bunu; 7 seneden beri fedakârlık yaptıklarını, hakkı huzur almadan çalıştıklarını...Şükranlarımızı duyurun Yönetim Kuruluna.

BAŞKAN- Yönetim Kurulunun 600 liralık teklifinden başka teklif olmadığına göre...

RAHMİ MAGAT (Ankara)- Sayın Başkan izin verirsiniz aydınlatma bakımından bir hususu arz edeyim.

BAŞKAN- Buyurun.

RAHMİ MAGAT (Ankara)- Sayın Başkanlarım, değerli delege arkadaşlarım; benzeniz de Yönetim Kurulunda bir süre sayman vekilliği görevini de yapmış olmam nedeniyle, bu arkadaşlarımın Ankara dışından geldikleri zaman kaldıkları otel, yaptıkları ödemeleri de yakinen bildiğim için, bu gündem maddesinin zorunlu olduğunu kabul ediyorum, sizlerin de buna katıldığınızı görmekten dolayı memnunum. Kaldı ki, sayın Güven kardeşimin de ifade ettiği gibi, Yasada belirlenmiş olmasına rağmen, görev alan arkadaşlarımız herhangi bir huzur hakkı almadan bu görevi fedakârlıkla yerine getirmektedirler. Bizim bu büyük fedakârlıklara ilâveten bir de ayrıca maddi bir fedakârlıkta ~~bu~~ daha bulunmak suretiyle vakitlerini ayırarak bu çalışmalara verdiği emeklerin karşılığında nakdi bir yükümlülük altında bulunmalarını istemek hakkımız olmadığına inanıyorum. Ancak ben, Yönetim Kurulunun önerisinin şu şekilde kabul buyurulmasını yüksek heyetten rica edeceğim. Bazı kuruluşlarda da bu yapılmaktadır, benim bulunduğum bazı kuruluşlarda. Bunu net olarak ifade edersek, onu muhasebe hesaplar Bugünkü koşullarda benzeniz bunun net olarak 500 lira olmasını öneriyorum. Muhasebe hesaplarına göre, 500 net geçmesi için yapılacak hesaplar, zaten üstü fark ve vergi olarak gidecektir, kabul buyurduğunuz takdirde bunun 500 net olmasını arz ve teklif ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN- E fendim, Rahmi Magat arkadaşımın önerisi, Yönetim Kurulu önerisine göre daha aykırı olduğu için öncelikle oya koyuyorum. Önergeyi şöylece özetliyorum:

Bu kabil yolluklar için ödenecek miktar 500 lira net üzerinden hesaplanacaktır.

Bu öneriyi kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.Üç muhalife karşı oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Sayın delegeler, gündemimizin 8 nci maddesini de tamamlamış bulunuyoruz.

Gündemimizin 9 ve müteakip maddelerinin müzakeresine devam etmek üzere oturumu 8 Ocak 1977 Cumartesi günü saat 9.30'a erteliyorum.

KAPANMA SAATI:18.25

ÜÇÜNCÜ GÜN
BİRİNCİ OTURUM
AÇILMA SAATİ:9.30
-----o-----

BAŞKAN- Ekseriyetimiz vardır, toplantıyı açıyorum.

Divanımıza gelmiş bazı telgraflar vardır, okutuyorum.

"10 ncu Genel Kurul çalışmalarınızda başarılar dilerim.Hukukun üstünlüğü ilkesine inanan Birliğimizin Danıştayın eğitim enstitüsü sınavlarını uygulamayan Milli Eğitim Bakanının bu durumunun tartışılmasını dilerim. Saygılarımla.

Av.Kasım Sönmez (İzmir)"

"Özgürlük ve demokrasimizin savunulmasındaki tutarlı mücadelemiz halktan yana ileri demokratik bir düzenin savunucuları tarafından saygı ile karşılanmakta ve örnek alınmaktadır.Faşizmin lânetini yağdırmak isteyenlere halk gerekli dersi verecektir.Kongrenize laşarılar dilerken, ülke yararına kararlar alacağınıza olan inancımı belirtirim. Gelecek halkımızdır. En içten duygularıyla.

İstanbul Belediye Başkanı

Ahmet İsvan"

"İçten çağrınız elimize çok geç ulaştığı için Genel Kurulunuza katılamamanın üzüntüsü içindeyim. Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunda alınacak kararların demokrasi mücadelemize güç katacağı inancındayım. İşçi sınıfımızın düşünce özgürlüğünü ve serbestçe örgütlenmesini yasaklayan 141 ve 142 nci maddeler ile inanç özgürlüğünü kısıtlayan 163 ncü maddenin kaldırılması isteminizi DİSK Genel Başkanı olarak destekliyorum. Başta siz ve genel kurul divanı olmak üzere tüm delege arkadaşlarıma DİSK adına içtenlikle selâmlar, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

DİSK Genel Başkanı
Kemal Türkler"

"Yıllardan beri yurdun her köşesinde en ağır şartlar altında hizmet gören 1803 sayılı Af Yasası kapsamına alınmayan eğitim emekçilerinin disiplin suçlarının kaldırılması yolunda uğraşı vereceğinizi umar, hukukun üstünlüğünü temel ilke sayan değerli üyelerinize saygılar sunar, kongrenize başarılar dileriz.

Töb-Der Konya Şubesi Başkanı"

"Ağır hastalığım nedeni ile toplantıda bulunamayacağım için çok üzgünüm. Bütün içtenliğimle başarılar diler, saygılarımı sunarım.

Mardin Delegatesi

Av. Abdullah Timur"

"Büyük milletimizin güzide hukuk ve hukuk dalındaki idraki müdrik olan alâ şahsiyetleri milletimizin tüm ızdıraplarını dindirmek için uğraşmaktadırlar. Allah başarılar versin. Menfaatları icabı iftira ederek (İnsan olan gerçek demokrasiyi sevenleri) hırpalayanları kahretsin. Genel bir af milli barış yaratır, gerçek demokrasi doğar. Saygılarımızla.

Yaşar Birol"

"Değerli toplantınızın başarılı geçmesini yürekten dilerken, 27 yıldan beri beklemekte olan genel affın da ele alınmasını istirham ediyoruz. Saygılarımızla.

Artvin Cezaevi Mahkûmları Adına

Nevzat Yıldırım"

"Kars Barosu adına Genel Kurul toplantısına başarılar diler, saygılar sunarım.

Kars Barosu Başkanı

Av. Mürsel Köse"

"Bay Faruk Erem'in gittikçe bizleri temsil etmediğini esefle görüyoruz. Kimleri temsilen konuşuyor hayret ediyoruz ve fikirlerinizin çoğuna katılmıyoruz. Sağduyunun başarılı olacağını umuyoruz. Saygılarımla.

Av. Mustafa Akalın" (Gülüşmeler)

BAŞKAN- Sayın Yönetim Kurulunu, gündemimizin 9 ncu maddesi ile ilgili olarak Bütçe hakkında açıklamalarda bulunmak üzere mikrofona davet ediyorum.

SAYMAN İLHAN KUTAY- Efendim 1977 bütçesinin gelir bölümünde beş bölüm bulunmaktadır. Birinci bölüm kesenek gelirleridir ve 1 milyon 978 bin 320 lira olarak saptanmıştır.

Sayın Başkanım, oylamada bulunacak mısınız efendim?

BAŞKAN- Şimdi siz açıklamalarınızı da bulunun, oylamayı ben bilahare yapacağım.

SAYMAN İLHAN KUTAY- Hay hay efendim.

Efendim, gelir çizelgesinin ikinci bölümünde: Ölüm yardım sandığı, yine avukat adedine göre diğer kesenek gelirleri miktarınca 1 milyon 978 bin 320 lira olarak saptanmıştır.

Üçüncü bölümde yayın gelirleri 10 bin lira,

Dördüncü bölümde "Başkaca gelirler" başlığı altında dört grupta 93.502 lira tahmin edilmektedir.

Beşinci bölümde banka faizleri 50 bin olarak tahmin ediliyor ve böylece 5 bölümün toplamı 4.110.142 lira olarak ortaya çıkıyor. 1977 yılı gelir toplamı bu miktardır. Buna geçen yıllardan ve sabit değerler, ambar mevcutları gibi gelir unsurları eklendiği zaman, toplam gelir 7.137.763.52 TL. olarak ortaya çıkmaktadır. Böylece Birliğin 1977 yılı bütçesindeki gelir toplamı arz ettiğim şekilde 7.137.763,52 TL.dır.

1977 yılı büttesinde gelir çizelgesine mukabil gider çizelgesi: Birinci bölümde yönetim giderleri 1.040.004 liradır.

İkinci bölümde personel giderleri 1.422.500 liradır. Bu yüksek meblâğ, bu sene, 1976 yılında personel ile yapmış olduğumuz toplu sözleşmeden dolayı bu miktar yükselmiş bulunmaktadır.

Giderlerin üçüncü bölümünde büro giderleri başlığı altında 655 bin liralık bir miktar tahmin edilmektedir.

Dördüncü bölüm yatırım giderleri. Burada birinci maddeyi Birlik Binası inşaat fonu teşkil etmektedir. Ve bu bölümün tutarı

1.110.000 liradır.

Beşinci bölüm resim, harç ve kesenekler tutarı 50.500 liradır.

Altıncı bölüm sosyal yardımları da içeren meslekî yardımlar 50 bin olarak tesbit edilmiştir.

Yedinci bölüm ölüm yardım sandığı giderleridir. Ve keseneklere paralel olarak 1.978.320 lira olarak saptanmış bulunmaktadır.

Böylece 1977 yılı gider toplamı 6.306.324 lira olarak ortaya çıkıyor. Burada 831 bin liralık bir fazlalık görünüyor. Filhalka burada ambardaki kitap, cüppe gibi ileriye matuf değerler vardır, yani bunlar nakit değildir. Bu itibarla 831 bin liralık bir varlık 1978 yılına devir olarak dikkate alındığı takdirde giderler toplamı da gelir toplamına eşit olarak 7.137.763,52 TL. olarak tahmin edilmiş bulunmaktadır.

Sayın Başkan, yönetmeliği okumam gerekiyor mu? Yoksa...

BAŞKAN- Hayır efendim. Nasıl olsa okuyarak oylayacağız.

SAYMAN İLHAN KUTAY (Devamla)- Mali faaliyet raporu ve bütçenin sonunda 1977 yılı bütçe yönetmeliği 7 maddeden oluşmaktadır. Delege arkadaşlarımıza esasen dağıtılmıştır. Arz ederim sayın Başkan.

BAŞKAN- Sayın delegeler, bütçeyi evvelâ gider bütçesi, sonra da gelir bütçesi olarak bölüm bölüm oylarınıza sunacağız. Ondan sonra da Bütçe Yönetmeliğini okuyarak oylarınıza sunacağız.

Efendim, gider çizelgesinin birinci bölümü 14 maddeden oluşmaktadır. Okutuyorum:

<u>Madde No</u>	<u>Gider Çeşitleri</u>	<u>Madde tutarı</u>	<u>Bölüm Tu.</u>
.	Yönetim giderleri		
1	Genel Kurul giderleri	150.000,-	
2	Başkanlık Ödeneği	1,-	
3	Başkanlık Divanı üye ödeneği	1,-	
4	Başkanlık Divanı dışındaki Yön. Kurulu üyeleri huzur hakkı	1,-	
5	Dis.Denet.MeÜyeleri huz.hak.	1,-	

6 Yön.Dis.,ve Denetleme Kurulları üye yolluk ve masrafları	410.000,-
7 Geçici görev yol. ve masrafları	50.000,-
8 Sınav K.Üye yolluk masrafları	75.000,-
9 Temsil giderleri	30.000,-
10 Tören ve ağırlama giderleri	25.000,-
11 Dış ilişkiler	50.000,-
12 II.Türk Hukuk Kongresi	100.000,-
13 Konferans ve Seminer	50.000,-
14 Başkaca yönetim giderleri	100.000,-

Bölüm Tutarı: 1.040.004,-

BAŞKAN- Bu bölüm hakkında söz almak isteyen var mı efendim? Orhan bey, buyurun.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Sayın Başkanlar, değerli arkadaşlarım; şimdi yüreğim ağzımda, umutsuz ve biraz da sevimsiz bir konuya değineceğim. Gerçekte ben bu konuya geçen genel kurulda değinmek isterdim. İyi kötü biraz da hazırlığım vardı; fakat çok acı bir olay o konuda konuşmama engel oldu.

Efendim sorun şu: Ayrıntıları unuttum, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu üyelerinden bir kısmının ve Türkiye Barolar Birliği Başkanının ücret ve aylık alıp almaması sorunu. Uzun boylu konuşmayacağım. Bu konuda gelecek yıl konuşmam, bütün bütüne bu konuşmamı sevimsiz hale getirirdi. Çünkü gelecek yıl seçim var. Seçimden önce bu konuya değinirsem, o zaman biraz da iyi kötü kişisel olurdu. Oysa şimdiden bu görevimi, inancımı dile getirmem bir türlü benim için kaçınılmaz görev oluyor.

Barolar Birliğinin kuruluşunda bazı parasal zorunluluklarla bir türlü gelenek kuruldu, bu gelenek devam ediyor. Bu konuya birkaç kez ben değindim, öbür eleştirileri büyük hoşgörü ile, hatta -dünkü deyimi kullanayam- kıvançla karşılayan Yönetim Kurulu sayın Başkanı Erem hocamız alınganlık gösterdiler nerdeyse.

Efendim, yasada apaçık hüküm var. Yasanın hazırlanışı sırasında, gerek gerekçede, gerek komisyonda bu konu tartışılmış, neden

Barolar Birliği Yönetim Kurulunda görev alacak kimselere aylık verileceği saptanmış.Şimdi ben onları yenilemeyeceğim. Yalnız serfin şu: Anayasada, saygı değer Başkanımız birkaç kere söylediler,bizim kuruluşumuzun demokratik esaslar üzerinde görev yapacağı saptanmıştır. Sevgili Erdoğan Bigat taraftar olduğu halde, tekriri müzakere yolunu ancak açık bulundurduğu bir sebeple, Türk avukatlarının tabanını teşkil eden büyük kitle, beden, demokratik şekilde burada temsil edilmez. Tartışması yok bunun. Ya görüşmelerin yinelenmesini isteyeceğiz, yahut başka bir şey.

Şimdi, bir alttan demokratik denetim kesildi, bir de üstten kesiliyor, ne oluyor? Türkiye Barolar Birliği Başkanı olmak için bu görevi ücretsiz yapacak bir kimse olma şartı aranıyor.Yani söz gelimi ben -hiç kimseyi, değerli arkadaşlarımla adını teker teker saymak istemem- Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı için ne gelecek yıl, ne de bundan sonraki dört yıl sonra adaylığımı koyamam.Ne oluyor bunun sonucu? Belli koşulları kişiliğinde devam ettirecek kişiler, yani belli kimseler ancak yönetimde görev alabiliyorlar. Apaçık söyleyelim, kaçamağı yok; ya çok parasal olanakları fazla olacak bu kimsenin veyahut da Ankara'da oturacak. Şu iki koşul dışında hiç kimse ne söz gelimi meselâ Topallı böyle bir adaylık düşünse bile, büyük yetenekleri ve çalışma tarzıyla, ne de başka hiç bir kimse, içinizde bilmem var mı, böyle Barolar Birliğinde Genel Başkanlık için adaylığı göze alamaz zannederim.Bugüne kadar buna devam ettik. Gelecek yıl bu eğer ayrı bir düşünce ortaya atılırsa, daha karmaşık, daha girift, daha ister istemez kişisel olan konulara girecektir. Dileğim şudur: Katiyen duygusal olmayalım.Ne sebeple? Yani Barolar Birliği 16 bin avukatı sinesinde barındıran bir kuruluştur, duygusal olmayalım. Neden Türk avukatları yönetim görevini onurla kendisine verdikleri kimseye herhangi bir şekilde, bu emeğine karşılık birşey ödemeyecek durumda olsunlar? Sorun budur. Tekrar edeyim, bu, umutsuz ve sevimsiz bir konuşmadır. Ama bu konuşmayı şimdiden yapmak şarttır. Arkadaşlarımdan istirham edeyim,

düşüncelerini apaçık burada söylesinler ve şimdi, hiç olmazsa gelecek yıl seçimde tartışılmadan, şimdi hiç olmazsa iyi kötü bir şu saygı değer genel kurulunuzun bu konudaki düşüncesi oluşsun. Hepinize enğin saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN- Buyurun efendim.

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, aziz delege arkadaşlarım; bugünkü Başkanlığın ve Yönetim Kurulunun ücret hususunda hiç bir talebi yoktur. Değerli meslektaşım, ücret ödenmediği takdirde Yönetimin belli kişiler elinde kalacağı kuşkusu da varit olmamıştır, 7 yıllık süre içerisinde.

Hep Ankara'dakiler seçilecektir iddiası da varit değil, Yönetim Kurulu huzurunuzda. Ayrıca, Van'dan dahi bir arkadaşımızın bütün toplantılara katılabildiğini de arz etmek isterim. Bugün için hiç bir ihtiyaç bahis mevzuu değildir. Ve çok istirham ediyoruz, bunu bir hamasi çıkış gibi söylediğimizi de zannetmeyiniz. Herhangi bir nedenle bunu söylemiyoruz. İhtiyaç yok. Diğer taraftan, kesenekler bölümü geldiği zaman, ne kadar kısıntıda olduğumuzu da müsaade ederseniz arz edeceğiz. Bu sıkıntıyı bir ikinciyi ilâve etmek hizmetin aksamasına, yani daha büyük bir sakıncaya sebep olur kuşkusu içindeyiz. Yönetim Kurulu adına da arz ederim efendim.

BAŞKAN- Sayın Erdoğan Bigat, buyurun.

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, değerli delege arkadaşlarım; bu birçok genel kurullarda tartışma konusu oldu. Sayın Orhan Barlas'ın beyanları şüphesiz ki gerçek, herşeyden evvel yasal. Yasamız, Başkanın ve Başkanlık Divanında bulunan Yönetim Kurulundaki arkadaşların, Genel Sekreter ve Sayman'ın yaptıkları görevlerin ücretli olduğunu hükme bağlamıştır. Ankara dışından katılanlara da bir huzur hakkı verilmesini öngörmüştür. Yani bu, profesyonel bir görevdir yasal olarak. Fakat Yasamızda, Barolar Birliği için konan bu sistem, barolar için kabul edilmemiştir. Yani barolarda, 3499 sayılı Kanunda olduğu gibi, baro başkanı, başkan-

lık divanı üyeleri ücretsiz görev yapmak mecburiyetindedirler.O, amatör bir hizmet niteliğinde.

İlk kurulduğumuz zaman, Yönetim Kurulunda, ben de Başkanlık Divanında biliyorsunuz görev aldım, fakat dün konuşmamda ifade ettiğim parasal nedenler, bugün Hocam da varit olduğunu söylüyorlar, ve onun dışında da mesleğe hizmet ederken para almanın gerçekten biraz çarpık gelmiş olmasının ağırlığı ile Yönetim Kurulu bir jest olarak değil, gerçek olarak ücret almama teklifini getirmiştir.Ve hatta hatırlıyorum, zannediyorum İzmir toplantısında; yeter canım artık, buz arkadaşlar bu ücret meselesinde almıyoruz almıyoruz gibi niye söylüyorsunuz gibi bizi de müşkül vaziyette bırakmışlardır. Efendim yasal olarak zorunlu olduğu için 1 lira iz bedel gösterilmiştir. Yönetim Kurulunda bulunan Başkan ve Başkanlık Divanındaki arkadaşlar istemedikçe, biz buradan yasaldır diye para vermeye mecbur değiliz. Gerçek Barlas'ın nedenlerine katılıyorum, fakat Yasada hüküm buldukça, bundan sonraki Başkan, bundan sonraki Başkanlık Divanı üyeleri; biz bu ücreti profesyonel olarak yapacağız diyebilirler, hiç birimiz ayıplamayız. Sayın Orhan Barlas'ın dediği gibi, görüştüğümüz gündem maddesi bütçe 1977 yılı ile ilgili. Başkan aynı Başkan, Başkanlık Divanı yine bu Yönetim Kurulu içindeki arkadaşlardan. -değişse dahi- Ve para istemiyorum diyen kişiye de, bayram harçlığı verir gibi cebine para koymaktan yana değiliz.

Bunun dışında, gelecek yıllardaki şeyi bağlar mı, yalnız Ankara'ya hasreder mi?..Benim kanaatıma göre, ücret konsa dahi, Türkiye Barolar Birliği Başkanlık Divanı içinde, özellikle Genel Sekreterlik görevinde bulunan arkadaş, siz ücret verseniz dahi tatminkâr bir ücret veremezsiniz ve o arkadaş o ağırlığı ücretsiz olarak yapmak mecburiyetindedir. Zaten bu görevlere gelmek için de hiç kimse itmiyor, kendimiz istiyoruz; kulisini yapıyoruz, seçilelim diyoruz falan...Demek ki bu gelenekle yerleşmiş olan durumu da bilerek talip oluyoruz.

Bu itibarla ben İzmir'de nasıl karara bağlandığını hakikaten hatırlamıyorum, aslında Yasamızdan bu maddenin çıkması gerekli. Yani barolarda görev ücretsiz de, Barolar Birliğinde ücretli. Bunun şu anlamı vardır: Milletvekili olan bir kimse bulunduğu yeri terkeder, bir meslektaşımız Ankara'ya gelir oturur, mecbur. Barolar Birliğine de Ankara dışından Başkan seçersek, bence, yani garip de bir durum oluyor, kendi yazıhanesini kapatacak, Ankara'ya gelip oturacak, artık meslekî çalışmasını sürdüremediği için sana ücret vereyim... Yani gerekçe ahlında budur.

Fakat, Yasamızın başka bir hükmü ile de gelişiyor. Ankara'ya gelip oturduğu zaman, avukatlık sıfatını devam ettirecekse, Ankara Barosuna nakletmek mecburiyetinde. Yani orada hem avukat sıfatını devam ettirip baroya kayıtlı olmadan, hem Ankara'ya gelip devamlı oturmak da mümkün değil. Bu bizim Ankara Barosunda, tabii bugün burdayız ama yarın belki başka baroya nakledeyiz, merkezî hükümette olmanın bir bir avantajı olarak görünüyor Başkanlık görevi gibi geliyor, bir noktada dal

Değerli arkadaşlarım, bu kadar uzun lâftan sonra, sadede geleyim. Para almak istemeyen Yönetim Kurulu mecburi olarak, Yasanın hükmü mevcut olduğu için, 1 lira iz bedel gösterilmiştir. Bu demek değildir ki 1 lira ücret alacaktır Başkan. Bu, iz bedelle bunu değerlendirmektir. Bu itibarla, Yönetim Kurulunun teklifi uyarınca sayın Barlas arkadaşımın da özür dileyerek, ters düşüyoruz bu noktada, ama bir yandan beni hakikaten ferahlattılar, bu açıklamadan sonra ben de ısrar etmiyorum gibi. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Sayın Fehmi Özçelik, buyurunuz.

GENEL SEKRETER FEHMİ ÖZÇELİK- Değerli arkadaşlarım, bir noktayı hatırlatmak için söz aldım. 1136 sayılı Yasanın komisyona verilen tasarısında, Birlik Başkanı ve Divan üyelerinin ücret alması hususunda bir teklif yok idi. Bu teklif, geçici komisyonda avukat temsilcilerin muhalefetine rağmen, geçici komisyon üyeleri tarafından konuldu. Binaenaleyh, ücret alınmaması hususu için özüne,

baroların bu konudaki düşüncelerine daha uygun gelmektedir. Sadece bu durumu hatırlatmak istedim. Saygılarımla.

BAŞKAN- Buyurun sayın İlhami Güven.

İLHAMİ GÜVEN (Ankara)- Sayın Başkanlar, Yüce Kurulun sayın üyeleri;

Efendim, öncelikle kuruluşumuzun hususiyeti itibariyle herşeyden evvel bizim diğer kuruluşlara nazaran yasaların uygulanmasında tam bir titizlik göstermek, yasaları uygulamada örnek olmak durumundayız. Şimdi, Avukatlık Yasasının 112 nci maddesi, aynen: "Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, Başkan Yardımcılığı, Genel Sekreterliği ve Saymanlığı görevleri ücretlidir. Birlik Yönetim Kurulunun Başkanlık Divanında görev almamış olan üyeleri ile Disiplin ve Denetleme Kurulu üyelerine, katıldıkları toplantılar için hakkı huzur verilir. Ücretlerle huzur haklarının miktarları ve ödeme şekilleri Birlik Genel Kurulunca belli edilir. Bu kim-selerden, Ankara'dan başka illerden seçilenlere yolculuk, ikamet giderleriyle diğer zaruri giderler Birlik bütçesinden ödenir, bunların miktarı da Genel Kurulca belli edilir."

Şu kesin hüküm karşısında mutlaka ve mutlaka biz, Barolar Birliği Başkanı ile Yönetim Kurulu üyelerine Birlik Genel Kurulunca bir ücret tayin etmek zorunluğundayız. Bunu kabul etmek lâzım. Taşradan gelenlerin ikamet masrafları, harcırahları, o ayrı. O ödenecek, mecburi o. Ama bu da mecburi. Binaenaleyh, biz burada 1 lira mız değil de, biz burada tahsisatı tesbit ederiz, ödenecek ücreti, oraya koyarız, ama sayın Genel Başkan, mali durumu müsaittir, almaz, biz de şükranlarımızı arz ederiz kendisine. Yönetim Kurulu üyelerinin durumları müsaittir, şükranlarımızı arz ederiz.

Şimdi, bu ücret alınmayışı keyfiyeti, hakikaten 7 seneden beri hepimizin de zihnimizde birtakım şeyler yaratıyor. Şimdi, acaba niye ücret alınmıyor diyoruz biz. Binaenaleyh, bu istifhamı da ortadan kaldırmış oluruz. Sonra, yarın Ankara dışından birisi Genel Başkan olursa, Yani Barolar Birliği Başkanı olursa, Yönetim

Kurulu üyelerinden zaten taşradan da var. Olursa, bu arkadaşta biz, "hemen mesleğini terket, gel" demek durumundayız. Hakikaten öyle. Ankara'ya gelir yerleşirmiş...Ankara'ya gelip iki senede tutunamaz bu arkadaş. Biraz da gerçeklere eğilelim lütfen. Binaenaleyh, mutlaka ve mutlaka buraya bir tahsisat koymak zorundayız.

Sonra aklımıza şu da geliyor: Ufacık bir hizmet, eksikliği olursa; "tabii ücret almıyorlar da onun için iyi de hizmet görmüyorlar" gibi istifhamlar da kafamızı karıştırıyor. Lütfen bunu kabul edelim yani.

Binaenaleyh, ben derim ki, öteden beri de bunun savunucusuyum, 7 seneden beri, dün de orada huzurunuzu işgal etti m oturduğum yerden, doğru yapmadım belki, şükran borçluyuz dedim, hiç olmazsa harcırahlarını fazla verelim dedim, belki farkındasınız.Hakikaten şükran hisleriyle doluyuz; Birlik Yönetim Kuruluna, Başkanına karşı. Ama gelin de bu minnetimizde, bir parça bu kadar da minnet altında kalmayalım lütfen. Mademki yasa bunu öngörmüştür, buraya mutlaka Birlik Genel Kurulunca bir ücret tahsisatı koymak zorundayız. Ve ben bu bakımdan sayın Orhan Arsal arkadaşşıma katılmıyorum efendim.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Allah Saklasın..(Gülüşmeler)

BAŞKAN- Sayın Güven, arkadaşımızın soyadında bir yanlışlık oldu da o bakımdan...

İLHAMİ GÜVEN (Devamla)- Şimdi arkadaşlar, çok teşekkür ederim, olabilir sürçü lisan. Sürçü lisan olabilir. Önemli olan, burada biraz evvel bu konuşmayı yapana katılıyorum dediğime göre, burada olmayanın ben ismini söylesem bile katıldığım için soyadı mutaberdur. (Gülüşmeler) Lütfen o centilmenliği göstereyin. Lütfen, lütfen...Kendilerine çok gördüm bu gülmeyi. Saygılar sunarım hepimize.

BAŞKAN- Sayın Enver Arslanalp, buyurunuz.

YÖNETİM KURULU ADINA ENVER ARSLANALP- Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım; şimdi bu konu espriye dönüştü, ama bunun bir alt yapı-

sı var ki, ciddi. Yalnız bu ciddilik hakikaten geldi mi, güncel oldu mu?..Ben güncel olmadığı kanısındayım. Güncel olacak gayet tabii. Yalnız, ileriye sürülmüş olan gerekçeler, şahsen benim için çok üzücü. Eğer ben Yönetim Kurulunda parasız hizmet görüyor ve sizin tenkitleriniz, eleştirileriniz karşısında, çıkıp da buraya:"Benden ne istiyorsunuz, ben bu işi ücretsiz yapıyorum" diyecek tıynette isem, ben buraya lâayık değilim, bu cüppeye lâayık değilim. Yani gerekçe, gerekçe değil. Bunun bir alt yapısı var, onu çok iyi biliyoruz.Başından beri biliyoruz ve baroların hazırlamış bulunduğu tasarıya ücret konusunun konulmamış olmasının gerekçelerini de biliyoruz. Ama konulmuş olmasının da gerekçelerini biliyoruz. Hangi gerekçelerle konulduğunu yakından biliyoruz. Ama biz, bu gerekçeden hareket ederek değil, yapılmış bulunan teklif o gerekçeden hareket ederek değil, ilerde Türkiye Barolar Birliğinin bu tutunma devresinden sonra daha büyük bir aşamaya geldiği zaman, artık konuların bir amatörlük zihniyeti içinde, lir amatörlük durum içinde çözümlenemeyeceği açısından, şimdi konuşulsun diyor arkadaşlar. Bu gerçek. Ama güncel midir? Ben güncel olduğu kanaatında değilim. Bunu biz İzmir'de söyledik. O zamanki sendikaların durumundan esinlenerek de söyledik. Ve bunu açıkça biz, 69 senesinde İzmir'de, 70 senesinde yapılmış bulunan o genel kurul toplantısında bu hizmetlerin, yani sendika gibi olan meslek teşekküllerinde vazife almış bulunanların ücretler konusunda vazifelere gelmek isteyenlerin nasıl birbirleriyle her türlü ilkeler dışında mücadele ettiklerini görmüş olduğumuz içindir ki, bunu da getirdik. Biz, kendi örgütümüze hiç olmazsa buradan bir çatlak vermeyelim...Gelecek gayet tabii bu.

O itibarla arkadaşlarım, bu mesele bir hamasi edebiyat meselesi değil. Efendim, işte hizmet isteriz, şu yaparız, bu yaparız; bu da değil. Gerçeklere oturtulacak bu iş. Ama müsaade ederseniz bunu burada yapmayalım. Ben Orhan Barlas arkadaşşıma çok teşekkür ederim. Meselelerin açık olarak hiç olmazsa konuşulması, burada yapılmıştır ve yapılacaktır. Yarının tedbirlerini, önlemlerini hiç olmaz-

sa şu Genel Kurulumuz görüşecektir ve artık ona göre de bir düzen getirilecektir gayet tabii.

Hepinize saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın delegeler, Yönetim Kurulunun gider bütçesinin birinci bölümünü oluşturan Yönetim Giderleri ayrı ayrı rakamlarını okuttuğum 14 maddeden meydana gelmektedir. Yekûn 1.040.004,- TL.dır. Bu bölümün 2, 3, 4 ve 5 nci maddeleriyle ilgili eleştiriler yapılmış ise de, Yönetim Kurulunun belirttiği rakamlara aykırı bir rakam serdedilmemiştir. Bölümü 1.040.004,- TL. olarak oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...Kabul etmeyenler...Kabul edilmiştir.

İkinci bölümün rakamlarını teker teker okutuyorum:

Personel Giderleri

1	Memur ve Müstahdem ücretleri	845.000,-
2	İkramiye ve primler	125.000,-
3	Fazla çalışma ücretleri	100.000,-
4	Sosyal S.pirimi iştirakleri	160.000,-
5	Personel yollukları	25.000,-
6	Personel işten çıkarma tazm.	20.000,-
7	Taşıt ve yemek giderleri	81.000,-
8	Çocuk zamları	11.500,-
9	Yakacak yardımları	18.000,-
10	Giyim giderleri	27.000,-
11	İzin ücretleri	10.000,-

Bölüm toplamı: 1.422.500,-

BAŞKAN- Bu bölümün maddeleri hakkında söz isteyen var mı efendim?..Yok. Bulunmadığına göre 1.422.500,- TL. olan bölüm toplamını oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Üçüncü bölümün maddelerini okutuyorum.

Büro Giderleri

1	Bakım ve onarım giderleri	20.000,-
2	Büro araç, gereç, basılı k.	75.000,-
3	Posta, Telg. Telefon	50.000,-
4	Aydınlatma, ısıt., su, h. gazı	75.000,-
5	Demirbaş ggderleri	25.000,-
6	Gazete, dergi, kitap giderleri	15.000,-
7	Yayın giderleri	300.000,-
8	Yargı ve icra ggderleri	10.000,-
9	Dışardan sağlanan hizmetler	60.000,-
10	Başkaca giderler	25.000,-

Bölüm toplamı: 655.000,-

BAŞKAN- Üçüncü bölüm hakkında söz isteyen var mı?..Yok. Bulunmadığına göre giderler bütçesinin üçüncü bölüm toplamı olan 655.000,- TL.nı oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...Etmeyenler.. Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Dördüncü bölümü okutuyorum:

Yatırım Giderleri

1	Birlik binası inşaat fonu	1.000.000,-
2	Yazı, hesap, diğer büro mak.	50.000,-
3	Mobilya, döşeme	40.000,-
4	Başkaca yatırım giderleri	20.000,-

Bölüm toplamı: 1.110.000,-

BAŞKAN- Dördüncü bölüm hakkında söz isteyen var mı?..Yok. Bulunmadığına göre dördüncü bölümü 1.110.000,-TL.olarak oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Beşinci bölümü okutuyorum:

Resim, Harç ve Kesenekler

1	Belediye resim ve harçları	7.500,-
2	Noter harç ve masrafları	3.000,-

3	Damga vergisi	2.000,-
4	Bina vergisi	13.000,-
5	Sivil savunma fonu	10.000,-
6	Uluslararası Barolar B.aidatı	15.000,-
Bölüm toplamı:		50.500,-

BAŞKAN- Beşinci bölüm hakkında söz isteyen var mı?..Yok.Bulunmadığına göre beşinci bölümü 50.500,-TL. olarak oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Altıncı bölümü okutuyorum

Meslekî Yardımlar

1 Meslekle ilgili sos.yrd. 50.000,-

BAŞKAN- Bölüm hakkında söz isteyen?..Yok.Bulunmadığına göre altıncı bölümü oylarınıza arz ediyorum:Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Yedinci bölümü okutuyorum.

Ölüm Yardım Sandığı Gid.

1 Avukatlara sandık yardımı 1.978.320,-

BAŞKAN- Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

Sayın delegeler, 1977 yılı giderler toplamı 6.306.324,-TL. olarak kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

1978 yılına devr.gelir 831.439,52 TL. olarak gösterilmiştir. Kabul edenler...Etmeyenler...Oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Böylece, 1977 yılı gider toplamı olan 7.137.763,52 TL. nı oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir. Teşekkür ederim.

1977 Yılı Bütçesi Gelir Çizelgesini okutuyorum:

Bölüm no	Madde no	Gelir Çeşitleri	Madde tutarı TL	Bölüm tutarı TL
I	..	Kesenek gelirleri		
	1	Barolar yıllık kes.		1.978.320,-
II		Ölüm Yardım Sandığı		1.978.320,-
III		Yayın gelirleri		10.000,-
IV		Başkaca gelirler		
	1	Ruhsatname gelirleri	73.500,-	

2 Devlet bütçesinden yrd.	1,-
3 Bağışlar	1,-
4 Başkaca gelirler	20.000,-
Bölüm toplamı:	23.502,-

V

Alınan faizler		
1 Banka faizleri	50.000,-	50.000,-
1977 yılı gelir toplamı		4.110.142,-
-Kasa		8.556,47
-Banka		1.302.866,87
-Baro kesenek borçları		510.153,-
- " ölüm yrd. "		348.400,-
-Başkaca alacaklılar		163.080,-
-Ambar mevcutları		812.056,10
-Alacaklılar		- 117.490,92
Gelirler genel toplamı		7.137.763,52

BAŞKAN- Gelir bütçesi hakkında söz isteyen var mı efendim?..

Buyurun Erdoğan bey.

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Değerli arkadaşlar, belki çok huzurunuzu işgal ediyorum ama, bir usulî konuyu dile getirmek üzere söz almak zorunluğunu duydum. Gündemin 10 ncu maddesi, Barolardan alınacak Türkiye Barolar Birliği keseneklerinin tesbitidir. Bu maddede gelirler hesaplanırken barolardan alınacak kesenekler bölümü vardır; 1 milyon 978 bin 320 lira olarak gösterilmiştir. Yönetim Kurulu bu kesenek miktarını burada artırılan miktara göre bütçeyi yapacak ise, bu bütçenin gelir hanesinin değişmesi lâzım. Ancak, eğer değişikliği bu önümüzdeki 1977 yılında değil de 1978 de uygulamak üzere düşünüyorsa o zaman bu şekilde geçebilir. Herhangg bir tekriri müzakereye sebebiyet vermemek üzere, Yönetim Kurulunun, eğer kesenek miktarındaki artışları 1977 yılından uygulama arzusu var ise, o zaman bir açıklama yapsınlar, bu arzu yoksa devam edelim. Böyle bir arzu var ise gündem maddelerinin yerinin değişmesi gerekeceği kanısındayım. Bunun için söz aldım. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Sayın Erdoğan Bigat'ın dediği gibi, Birlik Genel Kurulunun kesenekler hakkında vereceği karar bulunduğu yılı değil müteakip yılı kapsar. Çünkü, mahalli barolar kendi genel kurul toplantılarını Aralık ayı içinde yaparlar, kesenek miktarlarını bütçelerine o zaman koyarlar. Binaenaleyh, müteakip maddede barolar birliğinin getirece-

gi kesenek miktarının artırılması veya eksiltilmesi 1978 yılı bütçesine inikâs eder.

Efendim bu konuda başka söz isteyen var mı?..Yok.

Maddeleri teker teker okutup oylarınıza sunacağım:

Bölüm I Kesenek gelirleri (Barolar Yıllık keseneği) 1 milyon 978 bin 320 Türk lirası. Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bölüm II Ölüm Yardım Sandığı 1 milyon 978 bin 320 lira Türk Lirası kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bölüm III Yayın giderleri 10.000 TL. nı kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bölüm IV Başkaca gelirler:

Ruhsatname gelirleri 73.500,-
Devlet Bütçesinden yardım 1,-
Bağışlar 1,-
Başkaca gelirler 20.000,-
Cem'an 93.502,-TL. olmak üzere kabul edenler...Etmeyenler...
Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Bölüm IV Alınan Faizler:

Banka faizleri 50.000,-TL. Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

1977 yılı gelir toplamı 4.110.142,-TL.Kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Kasa	8.556,47
Banka	1.302.866,87
Baro kesenek borçları	510.153,-
Baro ölüm yrd.borçları	348.400,-
Başkaca alacaklılar	163.080,-
Ambar mevcutları	812.056,10
Alacaklılar	117.490,92 TL. olmak üzere 1977 yılı

tüm gelirler toplamı olan 7.137.763,52 TL.nı kabul edenler...Etmeyenler...Oy birliğiyle kabul edilmiştir. Teşekkür ederim.

Yasa gereğince, Barolar Birliğinin 1977 yılı Bütçe Yönetmeliğini müzakereye geçiyoruz.

"Madde 1- Türkiye Barolar Birliğinin 1977 yılı bütçesi 1.1.1977 gününden başlarx, 31.12.1977 gününde sona erer.Bu döneme ait gelirler ve giderler 7.137.763,52 TL. olarak öngörülmüştür."

Madde hakkında söz isteyen?..Yok. Maddeyi oylarınıza arz

ediyorum. Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

"Madde 2- Bu dönemde baroların ödeyeceği Birlik keseneği II. Genel Kurul kararı uyarınca 31.Aralık.1976 tarihinde barolara kayıtlı avukat sayısı üzerinden ayda 10,- TL. hesaplanmıştır."

Madde hakkında söz isteyen?..Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

"Madde 3- Ölüm Yardım Sandığı gelirleri Barolar Birliği kesenekleri gibi hesaplanarak gelir ve gider bütçelerine aynen konulmuştur."

Madde hakkında söz isteyen?..Yok. Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

"Madde 4- Bütçe ile kabul edilen ödeneklerin yetmemesi halinde, bölümler ve maddeler arasında aktarma yapmağa Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir."

Söz isteyen?..Yok. Oylarınıza sunuyorum.Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

"Madde 5- Gelirin tahsil fişi veya banka dekontu karşılığı tahsili, giderlerin harcama belgelerine dayandırılması gereklidir" Kasa işlemleri istisnasız tahsil ve ödeme fişlerine dayandırılır.

Bütçe içinde harcama Başkan ve Sayman Üyenin uluru ile yapılır."

Madde hakkında söz isteyen?..Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir

"Madde 6- Yönetim Kurulu genel kadro aylıkları toplamı değişmemek kaydıyla kadroları ve kadro aylıklarını birleştirmeye ve kullanılmayan kadro aylıklarından diğerlerine ekleme yapmaya yetkilidir."

Söz isteyen?..Yok. Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

"Madde 7- Bu yönetmeliğin uygulanmasına Birlik Yönetim Kurulu yetkilidir."

Madde hakkında söz isteyen?..Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum.Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.Teşekkür ederim.

Sayın delegeler, bu suretle gündemimizin 9 ncu maddesini teşkil eden 1977 yılı bütçesi ile bütçe yönetmeliğinin görüşülmesi karara bağlanmış bulunmaktadır ve gündem maddesi yerine getirilmiştir.

Şimdi gündemimizin müteakip maddesi 10 ncu maddedir, Türkiye Barolar Birliğinin keseneklerinin tesbiti ile ilgilidir.

Biz, Yönetim Kurulunun gündem maddesi ile ilgili görüşlerini ifade etmeleri için kendilerini mikrofonu davet ediyoruz.

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, aziz delege arkadaşlarım, Yönetim Kurulu ciddi bir kuşku içinde olmasa idi, size şimdi arz edeceğim niyazda bulunmayacaktım.

Şimdiye kadar 7 yıl evvel tesbit buyurduğunuz 10 lira aidatla işlerimizi yürütmeye çalıştık. Bunun kâfi gelmediğini söylemek durumundayız. Evvelâ bizden istediğiniz hizmetlerin çapı çok değişti. Bunun artarak genişleyeceğini de ümit ediyoruz ve istiyoruz. Ayrıca bir faktör daha ilâve edildi; 1978 yılında personelimizin toplu sözleşmesi süresi gelecektir. Başkalarının hakkına çok titiz davranan Barolar Birliğinin kendi personeli için başka bir görünümde olması elbetteki imkânsızdır. Personel adedini asgaride tutmuş olmanıza rağmen, bazı giderlerin artacağı açıkça bellidir. Bu nedenle, 1978 yılına ait olmak üzere, tensip buyurulacak, cüz'i de olsa bir kesenek artışını takdirlerinize arz ediyorum. Vereceğiniz kararın uygulanması ancak 1978 yılında mümkün olabilecektir. Çünkü, 1977 sonunda barolarımız bütçelerini genel kurullarından ancak geçirmek imkânına sahip bulunacaktır. Sadece hizmetin daha genişletilmesi ve personel haklarının sağlanması amacıyla bu teklifi takdirlerinize arz etmek durumundayız.

BAŞKAN- Sayın Başkanım, bu hususta Yönetim Kurulu olarak sizin bir öneriniz var mı acaba?

BAŞKAN FARUK EREM (Devamla)- Arkadaşlarımızla birlikte, azami 5 lira lütufla buyurulmasını takdirlerinize arz ederim.

Arkadaşlarım, tam bir kanaate sahip bulunmanız için ölüm yardımı hakkında muhasip üyemizin izahlarını dinlemenizi istirham edeceğim. Sonra karara geçen efendim, mümkünse.

BAŞKAN- Hayhay efendim. Teşekkür ederiz.

Sayın İlhan Kutay, buyurunuz.

SAYMAN İLHAN KUTAY- Sayın Başkan, değerli delege arkadaşlarım; kesenek tesbiti hususundaki maddenin görüşülmesinde, Birliğin muhasebe durumu ve gelir ihtiyacınının gerekçesini arz etmek istiyorum.

1976 yılında, biraz önce arz ettiğim gibi, personelin dahil olduğu sendika ile bir toplu sözleşme yapılmıştır. Ve Birlik personelinin tamamı sendikalaşmıştır. Biz bundan memnuniyet duyuyoruz. Bu sendika ile yaptığımız, Sosyal-İş sendikası ile yaptığımız toplu sözleşme, personel giderlerine % 80 oranında bir artış getirmiştir. Bu artışla, raporda görüleceği üzere, 688 bin olan 1976 bütçesinde personel giderleri, 1977 bütçesinde 1.422.000 olarak saptanmıştır.

Kesenek gelirinin 1.978.000 lira olarak tesbitini biraz önce oyladınız. Gerçi 1.422.000 lira olan personel gideri 19 personele göre tesbit edilmiştir, halen 13 personel çalışmaktadır. Böylece 6 kadromun ödeneği bir fazlalık göstermektedir. Bununla beraber, 13 personelin ücret karşılığı 1.100.000 civarındadır.

Tatbikat şunu göstermektedir: Bizim Birlikteki devamlı çalışmalarımız, muhasebe tediyeleri, burada konuşuldu, baro başkanları ve delege arkadaşlarımız, Birlikle olan ödenek yazışmalarını naklettiler. Size şunu arz edeyim; Birliğe barolardan kesenek intikalleri gecikmektedir. Raporda görüldüğü üzere, 31.12.1976 tarihi itibariyle baroların 510 bin lira kesenek borçları vardır. Ölüm yardımından da 348 bin lira tesbit edilmiş olduğuna göre, 858 bin liralık bir bakiye borç vardır. Bu nakit olarak Birliğe intikal etmediği için, bazan öyle anlar olmuştur ki, bankadaki hesabı cariye devamlı kullandığımız 600 küsur bin liralık vadeli hesabımız vardır, ona dokunmuyoruz, fakat devamlı kullandığımız hesabı cariye 20 bin liraya kadar düşüş olmuştur. Yani Birlik faaliyetlerinin harcamalar bakımından kullandığımız hesabı cariye 20 bin liranın

ne kadar sembolik ve düşük bir meblâğ olduğu kolaylıkla kabul edilir. O halde, harcamalarda kesenek borçlarının zamanında ödenmemesi, Birlik işlemlerini ve muhasebe tediyelerini sekteye uğratmaktadır. Bu bir vakiyedir. Ve bunun için biz 1976 yılında, Haziran ayı müstesna, 11 ay tekit gönderdik. Muhasebe servisine verdiğimiz talimatla, takvime işaret edilmek suretiyle barolara 11 ay tekit yapılmış, iki defa baro başkanlarına özel mektup yazılmış, bir defa telgraf çekilmiştir. Bunun tabii çeşitli nedenleri olabilir, ben vaka olarak, bir işlem durumu olarak arz ediyorum, bir değerlendirme yapmıyorum. Yalnız size şunu arz etmek mecburiyetindeyim ki, görülen manzara odur ki, Birlik harcamalarında, bir tek istisnası ile vadeli mevduat hesabında bulunan 600 bin liraya dokunmamaktadır, bunu bir kaydî ihtirazî olarak işaret ediyorum, nakit sıkıntısı çekme durumuna sık sık girmektedir.

Şimdi, toplu sözleşmenin malî portesinin % 80 oranında artması muvacehesinde, 1977 yılında belki de daha çok sıkıntıya maruz kalacağız. 1978 yılında toplu sözleşme iki yılını tamamlamış olduğu için, 1978'in Temmuzunda toplu sözleşme yenilenecektir. Ve muhakkak ki yeni toplu sözleşme yeni külfetler getirecektir. 10 liralık aidatın Birlik harcamalarını karşılamakta zannediyorum ki, Birlik muhasebesini bir hayli çıkmaza sokacaktır. Onun için biz, böyle bir artma isteği ile huzurunuzda gelmek zorunluğunda kaldık. Sayın Başkanımızın ifade ettikleri gibi, bu artışın 5 lira sevgyesinde olması ihtiyacı karşılayacak mahiyette bulunmaktadır.

Efendim, baro kesenekleri hakkındaki maruzatım bundan ibaret. Bu arada, sayın Başkanımız ölüm yardımı hakkında açıklamada bulunacağımı işaret etmişlerdi; Yönetim Kurulu çalışma raporunda belirtildiği gibi, bu 76 döneminde 94 ölüm tahminine göre konulan ödenek 72 fiilî ölüm, hatıralarını daima tazimle andığımız rahmetli meslektaşlarımızın 72 ölüm adedine göre tevzi edilecektir. Şimdiye kadar 20.800 lira olarak dağıtılmış bulunan meblâğ, 94-72 eşittir. 16 eksikliğiyle vaki olmuş bulunduğu için 20.800 liraya bakiye 76 ölüm yardım sandığı tahsisatı dağıtılacaktır.

Kesenekle ölüm yardımıyla ilgili olarak şunu da arz etmeme müsaadelerinizi rica edeyim:

Ölüm yardımlarında da, keseneklere paralel olarak intikaller gecikmektedir. Hatta o kadar gecikme olmaktadır ki, biz ölüm yardım faslında, bölümünde ödenek bulunmamasına rağmen, bütçenin cari bölümünden ödemeler yapmaktayız ve yine raporda görüldüğü gibi, 76 bin liralık bütçenin cari bölümünden aktarma, yahut da fiilî ödeme yapılmak suretiyle bu ihtiyaç karşılanmıştır. Demek ki baro keseneklerinin oluşturduğu hizmet harcamaları gereğinde ölüm yardımına da tahsis edilebilmektedir ve bu da şüphesiz cari harcamaları etkilemektedir. Ölüm yardımı kesenek borçlarının da 348 bin lira bakiye borçla Aralık sonunda kapandığını ifade etmek, bu konuda da ne kadar sıkıntı çekildiğini göstermektedir.

Bu açıklamalarım zannediyorum yeterlidir. Yalnız bu münasebetle bir hususu arz etmek isterim.

Sizlere sunduğumuz 1976 yılı malî faaliyet raporu ve 1977 yılı bütçesi, 5 Ocak, yani toplantımızdan 1 gün önce tamamlanabilmiştir. Biliyorsunuz bütçe tahmini yanında, 31 Aralık tarihi itibarıyla o senenin kesin hesabı çıkarılmaktadır. Bu itibarla behemahal bu raporun düzenlenmesi için 31 Aralık tarihinin beklenmesi zorunludur. Muhasebe servisi 1 Ocaktan itibaren geceli-gündüzlü çalışarak ancak 3-5 günde bu raporu şu hale getirebilmiştir. Bu rapor burada Divan sayın Başkanının oylamasıyla detaylı olarak bilgilerinize sunuldu ve sizlere tevdi edildi. Ricamız şudur: Gelecek olağan genel kurul toplantı tarihini tesbit ederken, muhasebe raporunun üzerinde inceleme yapabilmemiz, daha detaylı durabilmemiz için hiç olmazsa 10 günlük bir sürenin dikkate alınması zorunlu olmaktadır. Yani Ocak 10'undan, 10 Ocak tarihinden önce genel kurul toplantısının yapılmaması, muhasebe raporunun daha sıhhatli, daha dikkatli tabedilmesi ve hazırlanması bakımından zorunlu olmaktadır. Gelecek olağan genel kurul toplantısının tesbitinin 10 Ocaktan sonraki bir tarih olarak saptanmasını bilhassa Yönetim Kurulu olarak rica ediyoruz. Saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın İlhan Kutay.

Sayın Turgut Bulut, buyurun efendim.

TURGUT BULUT (Bursa)- Sayın Başkanlarım, muhterem meslektaşlarım; gerçekten hazırlanan hesap raporlarını incelediğimiz zaman, sayın Yönetim Kurulumuzun önümüzdeki sene ve özellikle 1978'e geçerken çok dar bir boğaza gireceğini daha Bursa'da iken saptamış bulunuyoruz. Nitekim, biz, bize her türlü olanağı ile yardımcı olan Barolar Birliğimizin Yönetim Kurulunu rahatlatmak amacıyla, Bursa Barosunun muhammen bütçesini yaparken, bu artırmayı da nazarı itibare almıştık. Ve kendi aramızda bu artırmanın azami ayda 10 lira olabileceğini düşünmüştük ve muhammen bütçemizi de o şekilde genel kurulumuza taktim etmiştik. Şimdi, muhterem Hocamızın 5 lira gibi çok cüz'i bir taleple karşımıza çıkmış olması karşısında, gerçekten artık bu konu üzerinde daha fazla durmadan, bu 5 lira teklifinin kabul edilmesini arz ederim efendim.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Sayın Turhan Arun, buyurunuz.

TURHAN ARUN (Adana)- Sayın Divan, Sayın Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu 5 lira artış teklifinde bulunurken, kanaatimce hesaplarını tam yapmadığı inancındayım. Bir personel ggderinde % 80 bir artış yaptıktan sonra diğer kalemlerde de bu artışın aynen olacağı fikrindeyim. Bu bakımdan, 5 lira değil, artışın 10 lira olmasını bendeniz teklif ediyorum.

Ölüm yardımının da yine 20 liraya çıkartılmasını teklif ediyorum. Çünkü verilen 20 bin lira bir para, tahmin ederim ki bugünkü hayat şartları karşısında tatminkâr bir rakam değildir. Onun için hem iştirak payının 20 liraya, hem de ölüm yardımının 20 liraya çıkartılmasını teklif ediyorum efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Sayın Nebil Varuy, buyurunuz.

NEBİL VARUY (İstanbul)- Sayın Başkan, saygı değer meslektaşlarımız; Bilindiği gibi bizlere iki adet parti dokümanı tevdi

edilmiş bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi Başkanlık raporu ve Yönetim Kurulunun faaliyet raporudur. Diğerisi ise, 1976 yılı mali faaliyet raporu ve 1977 yılı bütçesidir.

Bu iki dokümanın birincisi kongreden çok evvel elimize ulaşmış, ötekisi ise 31.12.1976 tarihi itibarıyla bağlanması zarureti dolayısıyla bizzarur kongrede tarafımıza ulaşma imkânını bulmuştur.

Daha evvel gönderilen gündemde, Birlik keseneğinin artması hususundaki gündem maddesi üzerine, İstanbul Barosu olarak bizler bu meseleyi genişlikle düşünmüş ve belli bir karara ulaşmış bulunuyoruz.

Birlik Yönetim Kurulu gündeme Birlik keseneğinin artmasını koyduğu zaman, mutlaka bunun anlamı, Birliğin bir zaruret içerisinde olduğunun olduğudur. Zira Birlik Yönetim Kurulu, eğer parasal bir zaruret içerisinde olmadığı takdirde, huzurunuzda bu şekilde gelmeyecekti. Bunu berveçhi peşin kabul ediyoruz.

Bizim bu noktadaki anlayışımız şudur: Birliği asla müzayaka içerisinde bırakamayız. Şu iki noktayı birbirinden ayırmak ve birbirisiyle karıştırmamak mecburiyetindeyiz: Kapitalizme karşı olmak başka şeydir, kapitalizmin kanunlarını değerlendirmek başka şeydir. Kapitalizmle mücadele ancak gerçekçi bir yöntemle başarıya ulaşır. Bu bakımdan, Birliğimizi asla müzayaka içerisinde bırakamayız.

Gündemde, Barolar Birliğinin keseneğini artırması istemi karşısında ilk akla gelen nokta şudur: Elbetteki fiyatlarda belli ve hızlı bir yükselme vardır. Bunu önlemek Yönetim Kurulunun pek elinde olmasa gerek. Bunun dışında, akla gelen ikinci nokta şudur: Faaliyet raporunda, Birlikte çalışan işçilerin sendikalaştığı ve bir toplu sözleşme istediği yazılmakta, ancak bu nokta daha kesinliğe kavuşmamış olduğu belirtilmekte ve bir tesbit davası açıldığından bahsedilmektedir.

İstanbul Barosunun Birlikte ve barolarda çalışan kişiler hakkındaki görüşünü de arz etmeme izin veriniz.

Bizler, Birlik ve barolarda çalışanların sendikalaşma hakkına mutlak inanıyoruz. Kendilerini hem hukuk tekniği açısından, hem de toplumsal açıdan işçi olarak kabul ediyoruz ve Barolar Birliğinin toplu iş sözleşmesi yapmasını kutluyoruz.

Demin de sayın Kutay'ın izah ettiği veçhile, elbetteki bu Barolar Birliği bütçesine oldukça önemli bir artırma meydana çıkartmıştır. Bunu karşılamak mecburiyetindeyiz. Ancak, bir noktayı da işaret etmeden geçmemek vaziyetindeyiz. O nokta da şudur:

Kutay'ın dediği gibi, Birlik keseneklerinden barolar Birliğe oldukça büyük miktarlarda borçlu bulunmaktadırlar. Bu, 510 bin küsur lirayı bulmaktadır. Bazı barolar, herhalde ellerinde olmayan bazı nedenlerle borçlarını Birliğe ödememekte ısrar etmektedirler. Dün İzmir Barosunun izahı, malî rapordaki rakamlarla gelişmiştir. Bu, İzmir Barosu ile Yönetim Kurulu arasında bir meseledir, buna karışmaya haddimiz yoktur. Ancak, ne olursa olsun, yarım milyon lira civarında bir borç baroların üzerindedir. Buna karşılık, bütçenin 1/3'i İstanbul Barosunca karşılanmaktadır. İstanbul Barosu bunu memnuniyetleyerine getirmekte ve çizelgede görüldüğü üzere, şu anda borçlu bulunmamaktadır. Ve bizler yönetimde olduğumuz sürece, ve bizlerden sonraki arkadaşlarımız yönetimde olduğu sürece, Birliğe olan borcumuzu son kuruşuna kadar ödemek için bütün fedakârlıkları yapmağa hazırız.

Bütçenin 1/3'ini karşılayan İstanbul Barosu, bir bölgecilik meselesi olarak değil, bir sayı meselesi olarak bu konuyu huzuru-nuza getirmiştir. 6000 avukattan ibaret olan Genel Kurulumuza yeni bir arttırma ile gitmemize olanağımız yoktur.

Sanayileşmenin çok geliştiği İstanbul'da, bu gelişmenin çelişkilerinden doğan büyük buhranlar da mevcuttur. Konumuza ilişkin olarak İstanbul'da 2000'e yakın avukat, asgarî ücretin hemen hemen yakınında başka avukatların yanında çalışmaktadır. Bu da bizim iç sorunumuzdur, hallétmeye çalışıyoruz, ama gerçek de budur.

Eğer Yönetim Kurulunun teklifini kabul buyuracak olursanız, İstanbul Barosu bunun karşılığını kendi bütçesinden ödeyemeyecek ve meseleyi Genel Kurula götürmek zorunda kalacaktır. Oysa bu artırma isteği hepinizin bildiği koşullar yüzünden; parasal koşullar yüzünden şüphesiz İstanbul Genel Kurulunca kabul edilmemek gibi bir durumla karşılaşacaktır. Oysa daha cüz'i bir artırma, sayın Başkanım da demin görüştük, İstanbul'daki Yönetim Kurulu arkadaşlarımızın da bu hususta aynı kanıyı paylaştıklarını biliyoruz. Eğer daha cüz'i bir artırma olursa bunu biz kendi bütçemizden ödeyeceğiz. Bu takriben yılda 200 bin lira tutmaktadır. Bunu Genel Kurulumuza aksettirmeden, meslektaşlarımıza aksettirmeden ödeme olanakını bulmaya çalışacağız ve bulacağız.

Bütün bu nedenler gözönüne alınarak, 200 bin lira gibi büyük bir miktarın sırf İstanbul'dan geleceğini de gözönüne alarak, yıllık Birlik ödeneginin 150 lira olarak kabulüne karar verilmesini arz ve teklif ediyoruz.

Saygılarımızı sunarız. (Alkışlar)

BAŞKAN- Efendim, az evvel izahlarda bulunan sayın Nebil Varuy'un bu kere yazılı olarak Divana intikal eden ve sayın Orhan Apaydın arkadaşımızın da imzasını taşıyan önergelerinde, baroların ödeyeceği Birlik keseneğinin 31 Aralık 1977 tarihinde barolara kayıtlı avukat sayısı üzerinden yılda 150 Türk lirası, ki ayda 12.50 TL üzerinden kabulünü arz ve teklif ederiz, diye bir önerge takdimetmişlerdir.

Önerge sahiplerinden biri konuşmasında önergelerinin gerekçesini kürsüde izah etmiş bulundular.

Şimdi bu önergenin bir lehinde, birde aleyhinde söz vermek durumundayım. Lehinde söz isteyen var mı?.. Yok. Aleyhinde söz isteyen?.. Buyurun.

ALİ ŞAHİN (Burdur)- Sayın Başkanlar, değerli delege arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selâmlarım.

Baro kesenekleri hakkında kıymetli arkadaşlarımın konuşmalarını dinledim. Müsaade buyurursanız küçük barolarla ilgili görüşümü arzedeceğim.

Efendim, dün bir nebze Baromuzun 39 adet üyesi bulunduğunu arzemiştim. Toplanan para ile baromuz mali işlerini göremiyoruz. Şahsen Yönetim Kurulu buna kesesinden katkıda bulunmak suretiyle yürüttük. Hatta bizim diğer barolarda olduğu gibi sekreterimiz, muhasibimiz, çalışan hiçbir elemanımız yok. Bu işler de tarafımızdan görülüyor. Yalnız müstahdemimiz için ayırdığımız para, topladığımız aidat zor yetiyor.

Ancak, her şeyin olumlu ve makul olan bir cephesi vardır. Barolar Birliğinin raporunu inceledim. Dün de arzettiğim gibi, küçük barolar sıkıntılı olmasına rağmen aidatlarını zamanında Barolar Birliğine göndermiş, görevini yapmıştır. Buna karşı diğer büyük barolar imkânı geniş, üye adedi fazla, geliri büyük olmasına rağmen borçlarını eda etmemişlerdir.

Şimdi, Barolar Birliği Yönetim Kurulumuzun önümüzdeki sene yapacağı masrafları, geliri inceden inceye hesaplayarak sayın Genel Başkanın beyan ettiği gibi, 5 lira daha artırım talebinde bulundular. Biz küçük barolar olarak bu talebi çok haklı bulduk, artırmayı doğru buluyoruz, iştirak ediyoruz, oylarımızı o yönde kullanacağız.

Yalnız, arzetmek istediğim bir husus daha var. Barolar bu nevi tekliflere olumlu veya olumsuz oy verirken, memleketteki 61 baronun durumunu da düşünmeleri gerekir. Şahsiyete kaçmayacağım, bir delege arkadaşım, bu bir nevi ailevî toplantı kabul edilirse mazur görün beni, Adana delegesi arkadaşım bu artırım on lira olsun, dediler. Belki kendi cephelerinden haklılar. Bizde bir tabir vardır, "Bekara karıyı bo-

şamak çok kolaydır" derler. Malî raporu tetkik ettim efendim, kusura bakmasınlar, baro aidatından 53 673 lira borçları, ölüm yardımından 40 540 lira borçları ki, cem'an 94 bin küsur lira Barolar Birliğine borçları var. Bu borçlarını bir yatırırsınlar, ondan sonra 10 lira artırırsınlar.(Alkışlar)

Fakat küçük Burdur Barosunun 39 adet üyesi var, 2 bin lira borcu kalmış. Onu da derhal yatıracağız. Bu yönden, ne fazla bir kesinti, ne de fazla bir bonkorlük işlerin yürümesi bakımından Baro Birlik Heyetinin tespit ettiği veçhile kanımca 5 lira artırmaya oy kullanmamız isabetli olur, doğru olur.

Saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın Ali Şahin.

Saygıdeğer delegeler, Birlik Yönetim Kurulunun gündemin 10 ncu maddesiyle ilgili olarak açıklığa kavuşturduğu keseneklerin miktarını artırım 10 liradan 15 liraya yükseltilmesidir.

Bu teklife karşılık sayın İstanbul Barosu delegasyonundan iki sayın delege tarafından verilen önergede 12.50 lira ve yine Birlik Yönetim Kurulunun teklifine karşılık sayın Adana Barosu Delegesi tarafından 10 liralık bir teklif vardır. 10 lira artırılması teklifi en zıt teklifi teşkil etmektedir. Bu itibarla öncelikle zıt teklifi oylarınıza arz ediyorum. Yani Adana Barosunun mevcut keseneklere 10 ar lira ilâvesi suretiyle Türkiye Barolar Birliğinin keseneklerinin oluşturulması teklifini kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...10 lira artırılmasını kabul etmeyenler lütfen işaret buyursunlar... Teklif oy çokluğu ile reddedilmiştir.

İkinci zıt teklif sayın İstanbul Barosu delegasyonunun teklifidir, delegasyondan iki üyenin teklifidir. Yani ödeneklere ikişerbuçuk lira zam ile 10 liranın 12,50 liraya çıkarılması yolunda tekliftir.

Bu 2.50 liralık teklifi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklif oy çokluğu ile reddedilmiştir.

Geriye Üçüncü, yani Barolar Birliğinin teklifi olan, keseneklerin 31.12.1977'de levhâya kayıtlı üye avukatlar üzerinden hesaplanmak kaydıyla 10 liradan 5 lira ilâvesiyle 15 liraya yükseltilmesi teklifini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğu ile kabul edilmiştir, teşekkür ederim.

Sayın delegeler, gündemin 10 ncu maddesinin müzakeresi de böylece sona ermiş bulunmaktadır.

Gündemin 11 nci maddesi olan seçimler' kısmına geçmeden evvel, Gündemin bu maddesiyle ilgili olarak verilmiş bir önerge vardır, onu okuyorum.

TBB Genel Kurul Başkanlığına

Genel Kurul çalışmaları sonunda yayınlanması mutad olan bildirinin hazırlanabilmesini sağlamak, bildiri komisyonunu seçmek ve dilekler faslında genel kurulun kararlar almasını da gerektirebilecek konuların (Avukatlık Kanunu mad. 117/3) bulunduğu da gözönünde tutularak, gündemin 14 ncü maddesinde yazılı dilekler faslınının, gündemin seçim maddesi olan 11 nci maddeden önce görüşülmesini ve bu suretle gündem sırasında değişiklik yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Nebil Varuy Orhan Argüder Hüseyin Aydın Nejat Oğuz
İlhan Baykent Ekrem Özkunt M.Ali İkizer Ayten Dik

BAŞKAN- Önerge sahiplerinden herhangi biri bir açıklama yapmak isterler mi?..

Önergenin aleyhinde konuşmak isteyen var mı?..

Önergenin lehinde konuşmak isteyen?.. Yok.

Gündemin 14 ncü maddesinin, bizim kuşakların deyimiyle "takdim

tehir" yapılmak suretiyle 14 ncü maddenin 11 nci maddeye alınmasına, 11 nci maddenin de 14 ncü madde olarak görüşülüp karara bağlanması yolundaki önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Saygıdeğer delegeler, kıymetli oylarınızla yapılan değişiklik üzerine gündemimizin 11 nci maddesinin müzakeresine geçiyoruz. Gündemimizin 11 nci maddesi "Dilekler"le ilgilidir.

Daha evvelce Divanımıza intikal etmiş muhtelif inzaları havi önergeler bulunmaktadır. Biz bunları, alakası sebebiyle gündemin bu maddesinde müzakere ve karara bağlanmasını oylayacağız. Çünkü, gündemin diğer maddelerinde bu kabil soru ve sorunların müzakeresini ve karara bağlanmasını öngörün bir madde bulunmamaktadır. 1136 sayılı Yasanın 88 nci maddesi de açıkca, sayın Genel Kurulunuzun gündemdeki maddeleri karara bağlayacağını, bunun dışında bir istisnasının ancak yeni bir genel kurul toplantısıyla ilgili talep olacağını hükme bağlanmış bulunmaktadır.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Bildiri komisyonunun seçilmesi yolunda bir tahrir var. Müzakerelerin ışığı altında bildirinin hatırlanabilmesi için, bildiri komisyonu üyelerinin tespiti hakkındaki önergenin karara bağlanmasını teklif ediyorum.

BAŞKAN- Öncelikle karara bağlanmasını teklif ediyorsunuz.

Efendim, bildiri komisyonu ile ilgili önergeyi okuyorum.

Genel Kurul Başkanlığına

Genel Kurul toplantısı sonunda yayınlanacak bildiri komitesinin aşağıda isimleri yazılı delegelerden oluşmasını arz ve teklif ederiz.

Orhan Apaydın

Kaya Canpolat

Komisyon

Hasan Basri Güder

Burhan Karaçelik

Aydın Aybay

Erdogan Bigat

Raşit Abasıyanık

BAŞKAN- Efendim, teklif bu, 5 üyeden oluşuyor. Fakat kısaca ben bir izahta bulunayım.

Bu 10 ncu Genel Kurulumuza gelinceye kadar bütün genel kurullarımızda gündem maddelerinin görüşülmesi, delegelerin Birlik Genel Kurulunda dileklerini, temennilerini, görüşlerini arz etmelerinin sonucu bir bildiri yayınlanması gelenek haline gelmiş bulunmaktadır. Bu geleneği düşünerek Divanımız şöyle bir düşünceden hareket etti:

Istanbul Barosundan 2, Ankara ve İzmir Barosundan 1'er, diğer taşra barolarından 2 ve birde Yönetim Kurulundan bir kişi olmak üzere 7 kişiden oluşacak bir komisyon marifetiyle bildiri hazırlanırsa makul olduğu düşüncesiyle bunu size arzedecektik, fakat önce bir teklif geldi. Bilmiyorum bizim düşüncemizi nasıl karşılıyorsunuz. Bu teklifi ve bunun haricinde bir teklif varsa...

KAMİL AKINCI (Ankara)- Sayın Başkanlığa tarafımızdan verilen bu konu ile ilgili bir önerge var. O önergeyi de okursanız, zannediyorum telif edici bir yol bulunacaktır.

BAŞKAN- Evet efendim, birde bu konuda verilmiş iki imzalı bir önerge daha var, okuyorum:

TBB 10 ncu Genel Kurul sayın Başkanlığına

Gündemin 6 ncı maddesinde yapılan konuşmalar ile Genel Kurulumuzun genel düşünce ve temayülü belli olmuş, Birlik Başkanımızın eleştirilere verdiği cevap ile de Yönetim Kurulumuzun ve Başkanımızın

bu temayül içinde bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu sebeplerle, her Genel Kurul sonunda yayınlanması gelenek haline gelen bildirinin Genel Kurul Başkanlık Divanı ile Birlik Başkanımızdan oluşacak komisyon eliyle hazırlanmasını ve dilekler maddesinde bu hususun kararlaştırılmasını arz ederim.

Kamil Akıncı

Nejat Oğuz

BAŞKAN- Şimdi efendim, Birlik Başkanı ile Divan Başkanlığının bu işle görevlendirilmesinin teknik bazı arızaları vardır. Birlik Başkanı tarafından bir sakınca olmayabilir, ama biz Divan olarak gündemin diğer maddelerini yerine getirmek ve yürütmekle de görevliyiz. Hem bu görevimizi yapalım, hem bildiriği yayınlatalım... Bu mümkün değil. Çünkü, divandaki işimizi bırakıp bildiriği hazırlamamız lâzım ki, gündem maddeleri tamamlanmadan, toplantı sona ermeden bu bildiri yayınlanmış olabilsin.

Bu bakımdan, müsaade ederseniz Divan olarak bu önerenin dahi değerlendirilmesi yolunda bizim görüş ve düşüncemizde bir değişiklik olmamıştır; yani önerimizi tekrarlıyoruz:

Istanbul Barosundan 2, Ankara ve İzmir barolarından 1, diğer taşra barolarından 2 ve bir de Yönetim Kurulundan 1 üye olmak üzere 7 kişi oluyor. Bu teklifimiz benimseniyor mu efendim?.. ("Tamam, tamam" sesleri) Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Şimdi bunu daha pratik oluşturmak için biz diğer önermeleri okurken bahsettiğim İstanbul, Ankara ve İzmir delegeleri anlaşarak isimleri bildirsinler, diğer barolara mensup arkadaşlarımız da aralarında görüşüp iki isim versinler lütfen.

(Bildiri komisyonu üyeleri tespit edildi)

BAŞKAN- Sayın delegeler, bildiri komisyonuna isimleri önerilen

delegeleri arz ediyorum:

Sayın Yaşar Ümit Doğanay(Istanbul)

Sayın Aydın Aybay(Istanbul)

Sayın Raşit Abasıyanık(Sakarya)

Sayın Cemâlettin Güçdemir(Şaziantep)

Sayın Kâmil Akıncı(Ankara)

Sayın Hasan Basri Güder(İzmir)

Yönetim Kurulu adına da sayın Hilmi Becerik olmak üzere 7 kişiden oluşan bildiri komisyonunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Sayın delegeler bir noktayı da görüşmelerin ve gündem maddelerinin süratle ikmalî bakımından, sizin de sabırlarınızı taşırmamak için, tensip buyurursanız bütün konuşmaları sayın delegeler, hep beraber izledik. Sayın Birlik Başkanımızın verdiği cevapları da izledik. Görüşler, düşünceler belirlendi. Birde dilekler faslında verilmiş bazı önergeler var. Tensip buyurursanız bu önergelerin bulunduğu dosyayı da Bildiri Komisyonuna verelim; içinden değerlendirecekleri hususlar varsa değerlendirsinler. Eğer değerlendirecekleri hususlar yoksa onları işaret buyururlar ona göre biz şu şekilde bir pratik sonuca varmış oluruz:

Bildiri Komisyonunun bildirisine esas alacağı öneri ve önergeler dışında kalan diğer önergelerin bu dilekler faslında sayın Kurulunuzun Yönetim Kuruluna iletilmesine, Yönetim Kuruluna gereği yerine getirilmek üzere iletilmesi hususunda bir karar verir misiniz efendim?..("Anlaşılmadı" sesleri)

Şimdi efendim, ben izah edemedim galiba. Dosyayı Bildiri Komisyonuna vereceğiz. Bildiri komisyonu bu öneri ve önergelerden yayınlayacağı bildiride ele alacağı konular veya önergeler olabilir. Bil-

diri komisyonunun bildirisi dışında kalacak önergelerin gereği yapılmak üzere Yönetim Kurulunun bilgisine arz edilmesine sayın Heyetinizce karar verilmiş olacak, onu arz ediyorum efendim.

NECLA FERTAN (İstanbul)- Bildiri komisyonunun hazırladığı bildiriye aynen mi kabul edeceğiz?..Öyle ise ben katılmıyorum.

BAŞKAN- Öyle değil efendim, yine anlatamadım özür dilerim.

Efendim, söylediğim şu:

Bir dosya halinde Divanımıza intikal eden ve gündemin eski 14, şimdiki görüştüğümüz 11 nci maddesiyle ilgili olarak muhtelif imzalarla verilmiş öneri ve önergeler var. Bunların ilk değerlendirmesini Bildiri Komisyonu yapsın. Bildirisinde ele alacağı hususlar varsa, bu hususlardan istifade etsin. Fakat biz bunların dışında kalanları, Bildiri Komisyonunun istifadesinin dışında kalan öneri ve önergeleri de sayın Genel Kurulunuzun Yönetim Kuruluna gereği yerine getirilmek bakımından bir talimatı şeklinde havalesini oylarınıza arz etmiş olacağım.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Değerli arkadaşlarım;

Sayın Genel Kurulun alabileceği kararlar ve yetkileri 1136 sayılı Kanunda 117 nci maddesinde belirtilmiştir. Bunlardan biri de, 3 numaralı bentte, Yönetim Kuruluna talimat vermek; yani talimat niteliğinde karar almak yetkisidir. Bu yetki kanundan gelmektedir. Gündeme ayrıca konmasına gerek yoktur. Bu nerede görüşülür? Bu dilekler faslında görüşülür. Dilekler faslında bir kısmı, arkadaşımızın dilekleri Birlik Yönetim Kurulunca değerlendirilir, o ayrı bir konu. Her arkadaşın dileği tek başına değerlendirilir; ama bunun dışında sayın Genel Kurul bir karar organıdır. Bazı konularda talimat niteliğinde karar alır ve bunu Yönetim Kuruluna bildirir. Yönetim Kurulu da bunu izah etmek du-

rumundadır. Bu 9 ncu Genel Kurulda uygulamasını bulmuştur. Sayın Başkanın dikkatini çekmek isterim. Geçen Genel Kurul tutanaklarında 206 nci sayfada buhusus sayın Nejat Oğuz'un Başkanlığında bu şekilde hal- ledilmiş ve talimat niteliğinde karar alınması şeklindeki önermeler tartışılmış ve karara bağlanmış, ondan sonra da dilekler ileri sürül- müştür. Öncelikle yazılması gereken şey, şimdi Bildiri Komisyonunun ayrıca bu önermeleri değerlendirmek gibi bir görevi yok, olamaz böyle bir görevi. Dosyanın Bildiri Komisyonuna gönderilmesi diye de bir iş- lem olamaz. Bu önermelerin okunması ve Yüksek Genel Kurulun oylarına sunulması gerekir. Bu geçen sene 9 ncu Genel Kurulda bu şekilde uygu- lanmıştır. Bu bakımdan Başkanlığın görüşüne karşı bulunmaktayım.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Efendim, Başkanlık Divanı sayın Orhan Apaydın beyefendinin usul hakkındaki düşünce ve beyanları karşısında bir yanlış anlamadan yakın- maktadır. Şu şekilde:

Biz gündemin dilekler faslıyla ilgili olarak dosyamızda sakladığımız önermeleri sayın Genel Kurulun bilgisi dışında tutmak görüşünde değiliz. Biz deriz ki, Bildiri Komisyonu bunlardan faydalanabilir mi? Bunu düşünerek...

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Karara bağlanmadan nasıl faydalanır?

BAŞKAN- Bildiri komisyonu tabii bu 11 nci madde görüşüldükten sonra faaliyete geçecekse, ona da bir diyeceğimiz yok.

Şimdi efendim, sırasıyla intikal eden önermeleri okuyorum.

Türkiye Barolar Birliği 10 ncu

Olağan Genel Kurul Başkanlığına

Hâkimlik stajında değişiklik yapılmasını ve bu stajın altı aylık bölümünün avukat yanına yapılması hakkında 2556 sayılı Hâkimler Kanu- nunun değişik 5 nci maddesinde değişiklik yapılması hakkında hazırla-

nan yasa değişikliği önerisi genel gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Yüce Genel Kurulunuzca değişiklik önerisinin görüşülmesinin ve bu konuda gerekli kararın verilerek halen Hâkimler Kanunu tasarısı Meclis gündeminde bulunması nedeniyle, bu yönde gerekli girişimlerde bulunmak üzere Yönetim Kuruluna Milletvekilleri ve Senatörler aracılığı ile gereken girişimlerde bulunulması için yetki verilmesini arz ve teklif ederim.

Sakarya Deleşesi

M. Raşit Abasıyanık

Ayten Dik
İstanbul

2556 sayılı Hâkimler Kanununun 20/3/1975 tarih ve 1871 Sayılı Kanunla Değişik 5 nci Maddesinde Değişiklik yapılması Hakkında Kanun teklifi

GENEL GEREKÇE

İyi işleyen bir adalet sisteminin bütün toplumların en büyük özlemi olduğu ezeli bir gerçektir. Bunun, yani iyi işleyen bir adalet sisteminin ise, herşeyden önce adaleti yerine getirmek, ortaya çıkarma görevini bir işbirliği düzeni içinde yüklenmiş olanların, olaylara, delillere ve dosyaya birbirlerinden tamamen farklı ölçülerle bakmalarına, hiç değilse birbirlerinin bakış açısından ve değerlendirme ölçülerinden bir nebze haberdar olmalarına bağlı olacağı da şüphesizdir.

Bu düşüncelerin etkisiyledir ki, adalet düzeninin işleyişine gıpta edilen bazı memleketlerde, adaleti yerine getirmekle görevli olanların aynı ölçüler içinde yetişmelerini, tecrübe ve zamanın en iyi şekilde değerlendirilmesine büyük özen gösterilmektedir. Bu nedendir ki, bir kısım memleketlerde, hâkimler, belirli bir süre tecrübeye ve belirli bir ehliyet ve liyâkate sahip avukatlar arasından seçilmektedir.

Hiç şüphesiz adalet mekanizmasının işleyişi ve kuruluşu toplumdan topluma farklılıklar gösterir ve bunda tarihin etkisi büyüktür. Ancak aklın ve tecrübelerin doğruladığı iyiliklerden yararlanabilmek için yeniden asırların geçmesine beklemeye yer yoktur.

İyinin ve uygun olanın meydana çıkarılmasında, meydana getirilmesinde tecrübe ve zamanın önemi inkâr edilemez. Ancak "İyi alışkanlıklar" ın da tecrübeye ve zamana değer katacağına tabii saymak gerekir. Özellikle "genç iken", "başlangıçta" edinilen alışkanlıkların ve müşahadelerin ise çok daha verimli sonuçlar ortaya koyması normaldir, doğaldır.

Yukarıdan beri söylenenleri özetlemek gerekirse, denilebilir ki, hâkim adaylarının tabii tutuldukları staj devresi- eğer faydalı ise, yararlı ve zorunlu ise, adayların bu arada, avukatlığın özelliklerini, adalet içindeki yerini ve fonksiyonunu da- imkân nispetinde- karşıdan ve kürsüden değil- yakından ve içinden tanıyabilmelerine imkân vermek de zorunlu sayılmalıdır. Hiç şüphesiz, memleketimizin şartlarına göre, hâkimlerin avukatlar arasından seçilmesini, tayinini istemek, bugün için uygun düşmeyebilir, yadırganabilir. Fakat, buna karşılık, yetişme devresinde, staj devresinde, hâkim adaylarının iki yıllık stajlarının bir bölümünü, belirli tecrübeye sahip bir avukat yanında yapmaları, muhakkak ki, daha yararlı olacak, avukatlığın fonksiyonu ve adalet içindeki yeri hakkında kanaatlerinin daha çabuk olgunlaşmasına imkân verecektir.

Avukat yanındaki staj, bölge barosunun yönetim kurulunun itensip edeceği ve asgari 10 yıllık tecrübeye sahip bir avukat yanında yapıldığı takdirde, stajiyerin-hâkim adayının- gerçekten yararlanabileceği bir çalışma yapma imkânı doğmuş olacaktır. Bu devreyle ilgili rapor, nezdinde staj yapılan avukat ile baro başkanı tarafından birlikte tanzim edilmeli ve keza sicili de birlikte verilmelidir.

Hâkim adayının özlük haklarında, hakimlik stajının öteki bölümlerine göre bir değişiklik getirilmesine gerek görülmemiştir.

Bu amaçların sağlanabilmesi için 2556 sayılı Kanunun 5 nci maddesinde değişiklik yapılması yeterli olmaktadır. Bu nedenle kanun bir esas ve iki yürürlük maddesinden ve bir geçici maddeden ibaret bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Kanun teklifinin 1 nci maddesi, 2556 sayılı Hâkimler Kanununun 20/3/1975 tarih ve 1871 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesini yeniden düzenlemektedir. Madde:

Hâkim adaylarının, iki yıllık stajlarından altı ayını, buldukları çevrenin Baro Yönetim Kurulunca belirtilecek bir avukat yanında yapacakları hükmünü getirmekte ve bu hükmün madde metnine girmesi sonucu, maddenin yeniden yazılması gerekli olduğundan, 5 nci madde bütünüyle yeniden düzenlenmektedir.

Geçici madde:

Bu madde bir intikal hükmü getirmektedir. Kanunun yayını tarihinde hakimlik stajına başlamış olanların stajlarını aynı-mevcut-hükümler dairesinde sürdürecekleri açıklığa kavuşturulmaktadır. Keza kanunun yayınına takip eden altı ay içinde hâkimlik stajına başlayanların da eski hükümlere göre stajlarına devam edecekleri belirtilmektedir. Böylelikle, stajla ilgili yönetmeliklerin de değiştirilme imkânı sağlanmış olmaktadır.

Kanunun ikinci maddesi ile üçüncü maddesi yürürlük maddeleridir.

2556 sayılı Hâkimler Kanununun 20/3/1975 tarih ve 1871 Sayılı Kanunla Değişik 5 nci Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi

MADDE : 1 - 2556 Sayılı Hâkimler Kanununun 20/3/1975 tarih ve 1871 sayılı Kanunla değişik 5 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Madde : 5 - Adaylık süresi 2 yıldır. İhtiyaç vukuunda, bir yıllık staj süresini bitirmiş olan adayları, 8 nci derece yardımcılık sınıfına ayırmaya Adalet Bakanı yetkilidir. Ancak iki yıldan az hâkim adaylığı yapanların geri kalan süreleri, hâkim ve savcı yardımcılıklarında geçecek yükselme sürelerine ilâve edilir.

Avukat stajiyerlerinin mahkemeler nezdinde yaptıkları staj, hâkim adaylığında geçmiş sayılır.

Adaylar, mahkemeler, savcılıklar ve çevre barosuna kayıtlı en az on yıllık kıdemi bulunan avukat yanında staj görürler. Avukat yanındaki staj altı aydır. Adayın, yanında staj yapacağı avukatı Baro Yönetim Kurulu tayin eder. Bu çalışma ile ilgili rapor bu avukat ve baro başkanı tarafından birlikte hazırlanır.

Adaylar, hukuk ve ceza mahkemeleri ve savcılık kalemlerinde

başkâtiplik görevlerini ve kendilerine verilen incelemeleri ve öteki yazı işlerini yaparlar.

İcra memurlarına ve sorgu hakimlerine yardım ederler.

Bunlar dinlemek üzere mahkemelerin tetkik ve müzakerelerinde bulundurulurlar.

Adaylar, gördükleri bütün işlerden dolayı asıl görevliler gibi sorumlu olurlar."

Geçici Madde : 1 - Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte staja devam etmekte olan hâkim adayları ile, yürürlük tarihini takip eden altı ay içinde staja başlayacak olanlar hakkında, bu kanunla getirilen değişiklikten önceki hükümler uygulanır.

Madde : 2 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde : 3 - Bu Kanunu Adalet Bakanı yürütür.

BAŞKAN- Sayın Cengiz İlhan usul hakkında söz istemiştir, buyurun efendim.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Efendim, öyle zannediyorum ki, bir yanlış anlaşılma oldu. Başkanlık Divanının önerisi bence Genel Kurulun çalışmalarını bir düzene, bir çerçeveye almak bakımından daha pratik, daha doğru bir yol niteliğinde. Şu bakımdan:

Sayın Genel Kurulunun 7 kişilik bir komisyon teşkil etti. Bu komisyon verilen önermeleri tek tek inceleyecek ve bunlardan bir bildiri oluşturacak. Oluşturulan bu bildiri, öyle zannediyorum ki, tekrar Genel Kurulunuza gelecek. Genel Kurulunuzda müzakere edilecek ve değişikliklerle, ya da aynen kabul edilecek. Kabul edilen bu metin Yönetim Kuruluna talimat niteliğinde bir metindir ve Genel Kurulca kabul edilmiş bir metindir, bir karardır. Bildiride önergesi bulunmayan veya bulunması arzu edilen hususlar varsa pek tabii ki, o önerge sahipleri bildirinin müzakeresi sırasında burada söz alacaklar, Genel Kurul o konuları da tartışmış olacak. Neticede Genel Kurulda bu bildiri oluşmuş bulunacaktır.

BAŞKAN- Okunmadan verilsin, diyoruz.

CENGİZ İLHAN (Devamla)- Evet, buna katılıyorum. Bir anlamda bu komisyon verilen önermelerin teknik olanlarını, güncel olanlarını ayırıp bu güncel olanlarından bir metin oluşturacak, (ki bildiriye teknik konuları alamayız) oluşturacak ve bunu bir rapor haline diyelim, bir anlamda bildiri verilen önermelerden oluşturulmuş bir rapordur, rapor halinde sayın Genel Kurulunuza müzakere etmek üzere arzedecektir. Bu bakımdan Başkanlık önerisinin oylanmasının doğru olacağı düşüncesindeyim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz sayın İlhan

ORHAN APAYDIN (Istanbul)- Takrirler okunuyor. Arkadaşımızın bu teklife yeni bir değişiklik mi oluyor?

BAŞKAN- Oylama yapılsın diyor efendim, teklifi o. Başkanlık Divanının görüşü pratikte netice sağlayacaktır, o bakımdan oylama yapılsın diyor; Başkanlık Divanının teklifi oylansın, diyor.

ORHAN APAYDIN (Istanbul)- Aleyhte söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

ORHAN APAYDIN (Istanbul) Efendim, sayın Cengiz İlhan'ın önerisi hem işimizi daha çok uzatacak, hem de bir uygulamayı yanlış bir yöne sürükleyecektir. Şu bakımdan:

Bildiri Komisyonu buradaki önerileri tetkik edip değerlendirecek bir komisyon değildir. Bildiri Komisyonu sadece Genel Kurulun görüşlerini yazacak, yansıtacaktır. Yani bunları aralarında müzakere edecek değildir.

Şimdi, sayın Cengiz İlhan'ın teklifini kabul etsek bu bildiri komisyonu olmayacak, başka bir nitelikte bir komisyon olacaktır. Yani buraya verilen önerileri Genel Kuruldan evvel görüşecek, bir komisyon olacak, o komisyonun raporu şeklinde buraya gelecek. o müzakere edilecek, onun bir kısmına itiraz edilecek, bir kısmı reddedilecek, bir kısmı kabul edilecek, tekrar bildiri komisyonuna gidecek ve bir çıkmaza girecek, biz gece yarısına kadar bitiremeyiz bu müzakereyi. Geçen seneki uygulama şu şekildedir; yani bildiri komisyonunun görevi sınırı içinde kalmalı bu: Genel Kurul hâkimdir. Bu öneriler okunacak, reyimize sunulacak, sonra bunların ışığında Bildiri Komisyonu da bir metin yazacaktır, bundan ibarettir. Bildiri Komisyonuna bunun dışında bir yetki vermek, bizim yönetmeliğimize de aykırıdır, usullerimize de aykırıdır, geleneklerimize de aykırıdır, Yasaya da aykırıdır, olmaz böyle birşey, mümkün değil.

Onu arz etmek istedim, saygılarımla.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Bu konuda söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; ortada belli iki amaç var, hem sayın Cengiz İlhan'ın, hem sayın Orhan Apaydın'ın. Bu amaç, birisi işlerin kolaylıkla ve hızla yürümesi; yani hangisi bize daha kolay olacak, hemde hemde belli bir yere etkili bir görev yapmak. Apaydın'ın öngördüğü düşünce Yasanın 117 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yazılı. Birlik Yönetim Kuruluna talimat vermek; yani burada Genel Kurul Birlik Yönetim Kuruluna talimat verecek, böyle kararlar alacak, deniyor; Yasaya uygun olacak.

Şimdi, bunun hangisini kolay yapabilirsek, hangisini daha hızlı yapabilirsek, hangisinde işler daha çok sürüncemede kalmazsa yararlı olan odur. Eğer bu arada Bildiri Komisyonu hazırladığı metinde Yönetim Kuruluna talimat niteliğinde birşey hazırlarsa sanırım ben seçmeci bir düşünceyle bunu hem talimat niteliğinde karar şekline dönüştürmek, hem de bildiri haline getirmek olasıdır. Bu olmayacak birşey değildir.

Yalnız, eğer, zannederim sayın Cengiz İlhan'ın kaygısı orada, biz önce bu konuyu uzun boylu tartışırsak, birer karara varırsak, ondan sonra da Bildiri Komisyonu göreve başlarsa zannederim büyük zaman alır kaygısındadır. Bu ikisini seçmeci bir görüşle bir araya getirmenin yararlı olduğunu saygılarımla öneririm efendim.

BAŞKAN- Efendim, bizim Divan olarak zamandan tasarruf sağlamak, gündemin süratle ikmal edilmesi için önerdiğimiz husus hem tasvip gördü, hem aleyhte çıkan görüş de oldu.

Bizim görüşümüzü tekrar edeyim: Biz diyoruz ki, dosyada birçok önergeler var. Bu önergelerden faydalanabileceği noktalar varsa Bil-

diri Komisyonu faydalansın. Bunun dışında pek tabii bildirisini hazırlarken Bildiri Komisyonu sadece önergeler çerçevesi içinde kalamayacak değil, 10 ncu Genel Kurulun bütün görüşmelerinden esenlenerek yahutta esinlenerek bir bildiri hazırlayacak. Bu bildirisini hazırlarken önergelerden faydalanacağı hususlar da varsa, onlardan da faydalanacaktır.

Öncelikle birinci değerlendirme Bildiri Komisyonu tarafından olsun, diğer hususlar sayın Genel Kurulun önergelerde ele alınan hususlar Yönetim Kuruluna gereğinin ifası için bir talimat şeklinde intikal etsin. Önergelerde çok hayati ve ciddi konular da var.

EKREM ÖZKUNT (Istanbul)- Sayın Başkanım, bu yetkiyi Bildiri Komisyonuna tanırırsanız, Bildiri Komisyonu Genel Kurulun yerine geçer.

BAŞKAN- Hayır efendim, bildiri komisyonunun faydalanacağı hususlar varsa faydalansın, diyoruz. Önergelere devam ediyoruz...

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkan, sizin öneriniz sayın Cengiz İlhan tarafından kabullenildi ve bir teklif olarak size arzedildi. O bakımdan lütfen bunu oylayın; kabul edilir veya edilmez. Devam buyuralım diye kararı kendiniz ittihaz etmeyin. Lütfen Cengiz İlhan beyin kabullendiği öneriyi reye arzedin.

BAŞKAN- Efendim, Bildiri Komisyonu ayrı bir yerde çalışmalarına başlayacak, bildirisini hazırlayacak. Bu sayın Kurulunuzun huzuruna gelecek, burada müzakeresi yapılacak, oylaması yapılacak, neşir ve ilânı hususu karar altına alınacak. Bunlar zamana mütevakkıftır. Burada bunları teker teker okuyalım, Bildiri Komisyonu da vazifesine başlamasın, onların hazırlayacağı bildiri daha geç buraya intikal etsin, daha evvelki Genel Kurul toplantısında olduğu gibi, Necla hanım efendinin de işaret ettikleri gibi, okunmadan bildiri yayınlansın gibi bir durumla karşı karşıya kalınmasın diye biz pratik bir yol teklif ettik.

NECLA FERTAN (İstanbul)- Bunu nasıl oylarsınız sayın Başkan. Siz ilgili komisyona bir iş veriyorsunuz. Eğer böyle bir düşünce var idiyse dün önergeleri incelemek üzere ayrı bir komisyon kurulurdu onu oylardınız. Bu teklifi oylayamazsınız. Bu Bildiri Komisyonuna önergeler için kolaylık diye düşünüyorsunuz. Bunun yasal bir tarafı yok ki, oylayacaksınız. Genel Kuruldan geçmeyen bir önergeden Bildiri Komisyonu nasıl istifade eder?..(Gürültüler)

BAŞKAN- Karşılıklı görüşülmesin efendim.

Efendim, Divan teklifini geri alıyor. Siz ısrar ediyor musunuz Cengiz bey?..

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Hayır.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Şimdi diğer önergeleri okuyoruz.

M.RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

M.RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Sayın Başkanlar, çok değerli arkadaşlarım;

Divanın gündem maddelerinin biran önce görüşülmesi ve bir sonuca ulaşabilmesi için gösterdiği titizliği çok anlayışla karşılıyoruz.

Şimdi, bütün önergeler teker teker okunup, ondan sonra bunların sırasıyla görüşmesine geçilirse çok daha büyük bir zaman alacaktır. Önergeler, okunan önerge üzerinde bir müzakere açılsın, sayın arkadaşlarımız görüşlerini bildirirler, önerge oylanır, kabul edilir veya gereği için Yönetim Kurulu görevlendirilir, bu çok daha pratik bir yol olacaktır. Hattâ, eğer mümkünse bazı önergeler özetlenerek de sunulursa çok daha kolay bir yol seçilmiş olur kanısındayım.

Takdiri Yüksek Kurulunuza arz ederim.

ALİ İHSAN AÇIKGÖZ (Nevşehir)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

ALİ İHSAN AÇIKGÖZ (Nevşehir)- Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Geldiğimiz bütün bu genel kurullarda bir-iki gün devamlı konuşma yapıyoruz, esas mühim önerileri, halletmemiz gereken mühim meseleleri son güne sıkıştırıyoruz. Bunun neticesi olarak da hepimiz biletleri alıyoruz, gitme peşindeyiz. Bunun neticesi olarak da doğru dürüst bir karar alamıyoruz. Şimdiye kadar bizim uygulamamızın yanlış olduğu kanaatındayım. Şimdiki bu söz almam belki biraz abes oldu, ama benim önerim şudur; bundan sonra genel kurullarda şöyle bir sistem uygulasak:

İlk gün Genel Kurul açıldığı zaman gelen önerilerin, gelen tekliflerin bir komisyona havale edilmesi suretiyle Genel Kurul çalışırken komisyonlar da çalışır, ikinci günün sonunda veya üçüncü gün komisyonlardan hazırlanmış olan raporlar gelir, bunun neticesi olarak da daha kısa ve daha süratli olarak işlerimizi yürütürüz. En son güne geldik, şimdi halâ hangi öneriler var, hangilerini konuşacağız, ne konuşacağız, halâ bunun çıkmazı içindeyiz. Birçoklarımız bilet almış, Anadolunun en uzak yerlerinden gelmişiz, gitmek peşindeyiz. Ben şu son havaya göre, bu gelen önerilerin bu kısa zamanda esaslı bir neticeye bağlanacağı kanaatında değilim, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Arkadaşımızın teklifi gelecek genel kurullar için bir temenni mahiyetindedir. Eğer kabul buyuruyorlarsa İdare Heyetince nazara alınmasını rica ederim.

Önergelere devam ediyoruz.

Sayın Başkanlığa

Toplumumuzun çağdaş çoğulcu demokrasiye yönelişinden bu yana pozitif hukuk düzenimizde antidemokratik hükümlerin kaldırılması uğ-

raşı süre gelmektedir.

Bu süreç içinde 1961 Anayasamızın tümü ile ileri bir aşama olmuştur.

Buna rağmen antidemokratik hükümlerin hukukumuzdan ayıklanması çalışmaları olumlu bir sonuca ulaşamamıştır. Bu konu güncelliğini sürdürmektedir. Ne yazık ki, 1961 Anayasamız 12 Mart rejimi ile temel felsefesinden saptırılmış, ilergye açık özgürlükçü niteliği bozularak bütünlüğü sarsılmıştır.

Ancak toplumumuzun siyasal ve ekonomik özgürlüklerle birlikte kavuşabilmesi için sadece Anayasamızın 1961 düzeyine kavuşması yeterli değildir. İnsanlık haysiyetine yaraşır çağdaş bir toplum düzeyine varabilmek için Anayasamızın bu yolda onarılmasından başka pozitif hukukumuzda antidemokratik hükümlerin saptanarak kaldırılması ve hukuk sistemimizin bütünüyle 1961 Anayasası özüne uygun demokratik niteliğe kavuşturulması amacı ile çalışmalar yapılması vazgeçilmez bir ödevdir.

Bu anlayışla hareket eden İstanbul Barosu pozitif hukukumuzda varlığını sürdüren antidemokratik yasa ve hükümlerin saptanması ve bunların kaldırılması, Anayasa ve hukuk düzenimizin bütün halinde demokratik niteliğe kavuşturulması için çalışmalarda bulunup karar almak üzere 1977 yılı 13-14-15 Mayıs ayında İstanbul'da olağanüstü genel kurul toplantısı yapılmasına karar verilmesini saygı ile önermektedir.

İstanbul

Orhan Apaydın ve 22 arkadaşı

BAŞKAN- Yalnız bir hususu belirtmek isterim. Bu takrirleri toptan mı oya koyalım, yoksa mevzuları mı oya koyalım. ("Tek tek oya koyun" sesleri)

Tek tek oya konması isteniyor.

Takrir sahiplerinden biri takrirlerini izah etmek isterler mi?..
Buyurun sayın Orhan Apaydın.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Değerli arkadaşlar, biz İstanbul Barosu olarak önümüzdeki Mayıs ayında muhterem Genel Kurul'un bir olağan üstü toplantı yapmasını öneriyoruz. Bu toplantının gündemi önergede belirlenmiştir:

Pozitif hukukumuzda Anayasaya aykırı olarak yürürlüğünü koruyan yasaların tespiti ve bunların kaldırılması için tasarılar hazırlanması ve bunların da Genel Kurul kararı olarak kamuoyuna yansıtılması.

Mayıs ayı Türkiye'de 1977 genel seçimleri öncesinde bir önemli ortam durumundadır, zamanlama bakımından. Biz İstanbul Barosu olarak Birlik Yönetim Kuruluna bu konuda gerekli bütün yardımları yapmaya âmadepiz. Diğer barolardan da yardım rica ediyoruz. Bu kısa bir süre gibi gözükür, fakat yetiştirmeye çalışacağız. Bu önerimizin kabulünü takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Buyurun, aleyhinde.

M.RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Sayın Başkanlar, sayın arkadaşlarım;

İstanbul Barosunun önergesinde ileri sürülen konuların ciddiyetinde en ufak bir şüphem yok. Ancak, sayın Genel Başkanımızın da eleştirilere verdiği cevapların birinde de değindiği gibi, Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulunun ağır bir malî külfeti oluyor. Ben naçizane, İstanbul Barosu beni affetsin, İstanbul Barosu önergesine konu yaptığı maddeler için kendi genel kurullarını, ki Yönetim Kurulunun tasarrufundadır, kendi genel kurullarını bir olağanüstü toplantıya çağırabilir o tarihlerde. Bu Türkiye çapında bir olay olacaktır.

Kendi Genel Kurullarında aldıkları ilke kararlarını Türkiye Barolar Birliğinin olağan Genel Kurulunda görüşmek üzere bir madde içinde yer almasını haliyle Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna önerilebilir.

Ben, Birlik Yönetim Kurulunun bu önerinin de dışında hareket etmeyeceğine kesinlikle kani değilim. Çok daha pratik bir çözümdür. Hem bir mali külfetten kurtulunur, hem de kendileri kendi genel kurullarında bunu enine-boyuna tartışırlar, saptadıkları ilkeleri Türkiye Barolar Birliği olağan Genel Kurulunda görüşülmek üzere bir madde olarak gündeme ilâvesini önerebilirler. Bu yol açıktır. Bilmiyorum eğer benim bu teklifimi kendileri de kabul ederlerse çok daha pratik bir çözüm yoluna ulaşabileceklerini tahmin ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Buyurun sayın Başkan.

BAŞKAN FARUK EREM - Sayın Başkanım, aziz delege arkadaşlarım, maruzatım kişiseldir. Çünkü Yönetim Kurulunda tartışma olanağını şu anda bulamadık.

Istanbul Barosu Başkanının bu teklifine ben şahsen katılıyorum. Yalnız, bunun tahakkuk etmesinde bazı güçlükler var, onlara işaret etmek istiyorum.

Daha evvel lütuf buyurdıkları yazılı metinde antidemokratik hükümlerden mevzuatımızın arınması öneriliyordu. Şimdi, sözlü beyanlarında Anayasaya aykırılıktan söz edildi. Evvelâ çözümü icabeden konu bu.

Antidemokratik hükümlerden mevzuatımızın arınması açısından bazı denemelere şahsen şahit oldum. Onu açıklarsam, zannediyorum ki, varacağı karar belki daha da isabetli olacaktır.

Hatırlanacağı üzere o tarihte Demokrat Parti iktidara gelmeden evvel şu sloganı ortaya attı: "Mevzuatı antidemokratik hükümlerden arındıracağım..."

Şimdi açıklayacağım hususlar zafta da geçsin, belki ilerideki iktidar partilerine de ders olur.

O zaman hemen seçimin akabinde bir komisyon kurdu hükümet. İlk toplantıya 4.6.1951 Pazartesi günü İçişleri Bakanlığının konferans salonunda toplandık. Ben Hukuk Fakültesi temsilcisiydim.

Komisyon şu şekilde kurulmuştu: Üniversite temsilcileriyle her bakanlığın baş hukuk müşavirleri. Bu yerinde bir tertiplemeydi. Çünkü antidemokratik hükümlerin neler olduğunu hergün o kanunları uygulayan hukuk müşavirleri belkide bizlerden daha iyi biliyorlardı. Nitekim bildikleri de sabit oldu. Bu itibarla, mevzuatın taranması o kadar kolay iş değil.

İkinci konu; eğer antidemokratik hükümlerden arınma bahis konusu ise, neyin antidemokratik olduğunun evvelâ ölçüsünü koymamız icabediyor. O zaman yapılan, tarafımdan yapılan teklif şu oldu:

Siyasi hakları, âme haklarını, insan haklarını tahdit eden veya kaldıran hükümleri ihtiva eden kanun hükümleri antidemokratik. Uzun tartışmalardan sonra bu ölçü kabul edildi. Çünkü o zaman Anayasamız buna elverişli değil, o Anayasanın üstünde bir kavram aramak lüzumlu idi. Bu boşluk böylece komisyon tarafından saptandı.

Bundan sonra bakanlık adedince komisyonlar kuruldu, hukuk müşavirlerinden ve ilimle uğraşanlardan komisyonlar... Toplantı Başkanı Lütfi Karaosmanoğlu idi. Bugünkü gibi güzel konuşmasını hatırlıyorum. Bizlere büyük bir şevk verdiler. Komisyon üç ay çalıştı ve büyük bir rapor çıkarıldı. Üç ay sonra bu kere Adalet Bakanlığı Kütüphane salonunda toplandık. Bir başka zat geldi, bu çalışmaların açıklanmasının daha doğru olacağı ileri sürüldü. O gece sabaha kadar oturduk, tapajını yaptık ve basına ve hükümete verdik, ama bu antidemokratik kanunlar çıkmadı.

Bu itibarla, sözünü tutmayan iktidarlar, gelecek iktidarlar vaatlerde dahi bulunurken çok dikkatli olmalıdırlar.

Bugün acaba antidemokratik hükümlerden mi arındıralım, yoksa Anayasaya aykırılık kavramını mı ölçü olarak alalım? Bugün Anayasa Mahkememiz mevcut olmasına rağmen, Anayasaya aykırı kanun ve hükümler vardır. Olması, konuyu oraya götürecektir kanalların tahdit edilmiş olmasıdır. Siyasal niteliği olmayan bir hüküm hiçbir partiyi örneğin ilgilendirmez, ama demek ki, o Anayasaya aykırı hüküm yaşamakta devam edecektir; Sırf götürecektir organ olmadığı için. Bu bizim Anayasamızın büyük bir çelişkisidir.

Bu çelişkiyi daha bariz bir şekilde ortaya koymak istiyorsak, mevzuatımızı Anayasaya aykırı hükümlerden arınmak ölçüsünü terhih etmemiz daha isabetli olacaktır.

Bu arada eski komisyonun raporlarından da elbette istifade etmek mümkündür, ama şunu da söyleyeyim ki arkadaşlar, bu işi yapabilmek oldukça güç, ama yapılması mutlaka lâzım. Hele Anayasa Mahkemesine gitme hakkını iddia eden bir kuruluş, peki neler aykırıdır sorusuna daima muhatap olabilir. Bu itibarla bu çalışmaların şu veya bu şekilde arzettiğim biçimde olursa belki daha isabetli olacak, başlatılması yerinde olur.

Arz ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Buyurun.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- İki noktada açıklama yapmak istiyorum muhterem arkadaşlarım. Vakit çok kısa olduğu için, önceki konuşmamda çok kısa olarak maruzatta bulunmak zorunda kaldım. Anayasaya aykırılık deyimini kullandım. Bu konuda sayın Başkanımızla hiçbir ayrılığım yok. Rapor üzerindeki görüşmelerimde zaten bu husustaki kanaatlerimi açıklamıştım.

Şimdi, Abasıyanık arkadaşım der ki, İstanbul Barosu kendisi kendi bünyesi içinde bir toplantı yapsın, Genel Kurulunu olağanüstü toplantıya çağırsın, varacağı kararları Barolar Birliğine bildirsın, bu şekilde görüşleri Barolar Birliğince benimsenir ve netice hasıl olur.

Şunu belirtmek isterim, bizim İstanbul Barosunun görüşleri bel-
Istanbul Barosu
lidir. Biz/Yönetim Kurulu olarak bu görüşleri temsil ediyoruz ve bu görüşleri de burada bildiriyoruz sırası geldikçe. Yani İstanbul Barosu Genel Kurulunu toplamaya bu noktada gerek yok. Bizim istediğimiz, Türkiye'de bütün Türk hukukçularını, bağımsız Türk hukukçularını, avukatlık mesleğine mensup olan hukukçuları temsil eden tek kuruluş Barolar Birliğinin ve çok yüksek onun Genel Kurulunun kararının kamuoyuna yansıtılmasıdır. Bu bakımdan böyle bir öneride bulunduk ve bu noktada ısrarımız olamaz, bu sizin takdirlerinize kalmıştır. Biz bir iş yapmak istiyoruz, onun tabii büyük külfeti İstanbul Barosu üzerindedir. Bu külfeti seve seve üzerimize alıyoruz ve diğer barolardan da yardım göreceğimiz ümidindeyiz. Bu bakımdan bu öneriyi yaptık, ama kabul edilmezse biz yine bâro olarak tabii üzerimize düşen görevleri yerine getireceğiz.

Bunu açıklamak istedim.

BAŞKAN- Efendim, Avukatlık Yasasınının 88 nci maddesine göre bu hususun sayın Genel Kurulunuzca oylanarak bir neticeye varması gerekiyor. Biz Divan olarak oylarınıza sunacağız; yani önergede belirtildiği üzere, 1977 yılı 13-14-15 Mayıs tarihlerinde İstanbul'da olağanüstü Genel Kurul toplantısı yapılması teklifini, önergesini kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Teklifin reddedilmesini isteyenler lütfen işaret buyursunlar... Teklif 22 ye karşı 32 oyla kabul edilmiştir.

Efendim, bu arada Bildiri Komisyonuna seçilen Ankara delegasyo-

nundan sayın Kâmil Akıncı arkadaşımız, aynı delegasyondan sayın Erdoğan Bigat lehine adaylıktan, komisyon üyeliğinden feragat etmektedir. Keyfiyeti oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir, teşekkür ederim.

15 imzalı bir önerge var, okuyorum:

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurul Başkanlığına

Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununa 1696 sayı ve 5/3/1973 günlü Yasa ile eklenen ikinci maddesi bilhassa 5 nci fıkra hükmü ile konulmuş ceza hukuku prensiplerine aykırı ve insan hak ve saygınlığını zedeleyici mahiyeti ile de Anayasa da aykırı olan hükümlerinkaldırılması için gerekli girişimlerin Birliğimizce yapılmasına karar verilmesini saygılarımızla dileriz.

Ankara

Kâmil Akıncı ve 14 arkadaşı

BAŞKAN- Bu önerge, biraz evvel oylanmış ve olağanüstü toplantı gündemini teşkil eden hususla ilgilidir. Evvelce oylanmış maddeyle ilgili olduğu için ayrıca müzakere ve oylama konusu yapılmayacaktır.

Efendim, Sakarya Barosu Delegesi M.Raşit Abasıyanık'ın evvelce okunmuş olan, hâkim stajiyerlerinin avukat yanında stajiyerlik yapmasına ilişkin kanun değişikliği teklifi önerisi hakkında bir oylama yapılmadığı için şimdi oylarınıza sunacağım. Bu teklifin benimsenerek Yönetim Kuruluna bu yolda talimat verilmesini kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bir önergeye geçiyoruz.

T.Barolar Birliği Genel Kurulu Başkanlığına

Aşağıdaki dileklerimi arz eder, gündem maddesi sırasında görüşülerek karara bağlanmasını dilerim.

Kocaeli Delegesi

Suat Yılmaz Yalım

Birliğimizin görevleri arasında madde 11/6'ya göre Kanun Ön tasarıları hazırlamak hususu da zikredilmiştir. Birliğimiz ekonomik kanunların ön tasarılarının hazırlanmasına gereği kadar önem vermektedir. Bu sebeple, aşağıdaki hususları arz eder, ön tasarı çalışmalarını yapılmasını ve ilk toplantıya kadar hazırlıklarının ikmalini talep ederim.

1) Yeni Veraset Vergisi Kanun tasarısı hazırlanmalıdır:

Hayatta iken, bağış halinde 5000 TL., ölüm halinde 40 000 TL. muafiyet bugünün hayat şartları ve paranın değeri muvacehesinde kıymet ifade etmemektedir. Hele önümüzdeki günler ve seneler için hiç kıymeti olmayacaktır.

Ayrıca vergi nispetleri de çok yüksektir. İlk 20 000 TL. yüzde ikiden başlamakta, hemen artmaktadır. Misâl, 1 200 000 TL.lik miras bırakanın eşi ve bir çocuğu varsa, ödemesi gereken mali denge vergisi ve veraset vergisi 212 bin TL. dir. Bunun ödenmesi çok kolay olmasa gerek. Taksitle de ödense miktar fazladır. Bu sebeple,

a) Hazırlanacak Veraset Vergisi ön tasarısında, hayatta ve ölüm halinde vergiden istisna kısım bugünün para değeri ve koşullarına göre arttırılmalıdır.

b) Vergi nispetlerinin başlama kademesi ve diğer kademeler birbirlerini takip eden şekilde değil, basamaklar ve dolayısıyla nispetler uzun olmalıdır. Neticeden nispetler azaltılmalıdır.

c) Verasetten malî denge vergisi alınmasının hiç gereği yoktur, istisna kabul edilmelidir.

2) Asgari geçim indirimi, vergi dilimleri, eş ve çocukların vergileriyle ilgili olarak, Gelir Vergisi tadilatları ön tasarıları hazırlanmalıdır.

a) Asgari geçim indirimi, paranın satınalma değeri, günün şartları nazara alınarak arttırılmalıdır.

b) Para değerini kaybettiğinden, vergi nispetleri azaltılmalı ve dilimler uzatılmalı, nispetler indirilmelidir. 105 000 TL. safi gelirden ortalama olarak vergi nispeti hemen % 32'yi bulmaktadır. Diğer masraflar da % 18 tutsa, gelirin % 50'si sarf yerini bulmaktadır.

c) Kanunen her bakımdan eş, mustakil kabul edildiği halde ve çocuklar da mustakil olarak düşünülüp, sadece idare, iâşe, ibate ba-

kimından velâyet veya vesayet düşünül­düğü halde, Vergi hukuku bakımın­dan, gerek eş, gerekse çocuklar, aile reisinin mükellefliği altında düşün­ülmekte, ayrı beyanname verme hakkı tanınmamaktadır. Dolayısıy­le eşin geliri, çocukların geliri tek beyanname­de birleştirilmekte, dolayısıyla, geliri elde edenler ayrı olduğu halde, geliri ödeyen ve ödemesi gereken tek olarak aile reisi kabul edilmekte, neticeten, ay­rı bildirmeme sonucu vergi geliri şişmekte ve vergi nispeti artmakta­dır. Misâllerden biri de şudur: Meselâ, eşler fiilen dargın olarak ayrı yaşamaktadırlar. Fakat başka yerlerde olsalar da, beyannameleri­ni aile reisi verecek, ödeyecektir. Misâller arttırılabilir. Bu se­beple, hazırlanacak gelir vergisinin bazı maddelerinin tadiline ait ön tasarı da, aile reisinin beyanname­si eş ve çocuklardan ayrılmalı, ayrı beyanname vermeleri ve ayrı nispetlere tabi bulunmaları temin edilmelidir.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Önergenin leh veya aleyhinde görüşmek isteyen var mı?..

Yok.

Gereğinin yapılması için Yönetim Kuruluna talimat verilmesi hu­susunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çok­luğu ile kabul edilmiştir.

49 imzalı bir önerge var, okuyorum:

Sayın Genel Kurul Başkanlığına

Geçen yıl Ankara'da olağan toplantısını yapan Genel Kurulumuz, ülkemizde Anayasamızın öngördüğü insan hakları ve özgürlüklerine da­yalı demokratik hukuk devleti ilkesine ters düşen rejimin nitelenme­cini yapmış, görüşlerini kamuoyuna yansıtmış, sorumluları uyarma gö­revini yerine getirmiştir. Ayrıca, hukukun üstünlüğünü gerçekleştir­mek amacı ile (Birlik Yönetim Kuruluna talimat) niteliğinde kararlar da almıştır.

Geçen olağan toplantıda alınan kararların ışığında Yönetim Ku­rulunun çalışmalarının eleştirisi giderek büyüyen ve bunalıma dönü­şen sorunlara ilişkin olarak somut çözüm yollarının Genel Kurulca saptanması ve bunların (Talimat karar) biçiminde alınması zorunluğ­unu ortaya çıkartmıştır.

z Açıkladığımız medenle aşağıdaki önerilerimizin Yönetim Kuruluna talimat niteliğinde kabulünü Yüksek Genel Kurulun onayinasununuz.

I- Anayasamızın 7 nci maddesi gereğince Türk Ulusuna adına yargı yetkisini kullanan yüksek mahkemeler arasında yer alan Danıştay kararlarının yürütme organınca uygulanmaması 9 ncu Genel Kurulunca kınanmış ve yönetim kurulunun Anayasal hukuk devleti ilkesinin siyasal iktidarcaca işlemez duruma getirilmesine karşı bildiri yayınlamak ve demec vermenin ötesinde bütün demokratik kuruluşlarla işbirliği yaparak yasal direnme eylemlerine girişmesine talimat niteliğinde karar verilmiştir.

Geçen genel kuruldan bu yana yüksek idare makemesi kararlarına saygısızlık süre gelmiş ve özellikle TRT gibi bir Anayasal kuruluş Danıştayca atanma işlemi durdurulan bir kişinin fiili yönetiminde bırakılmıştır.

Yönetim Kurulu raporunda Danıştay kararlarına uymama biçiminde ortaya çıkan eylemin vahameti ve Anayasayı ihlâl niteliğine dönüşen suçluluk durumları açıklanmaktadır. Danıştay kararlarını yerine getirmemenin hukuksal sonuçlarını belirten yalnız TBB değildir. En tarafsız hukukçular ve bilim adamları da bu saptamayı yapmaktadırlar. Fakat, siyasal iktidarın davranışı tüm eleştirilere karşın sürmekte, Anayasanın hukuk devleti ilkesi yaratılan fiili durumlarla yürürlükten alınmaktadır.

Açıkladığımız görünüm karşısında sorunun hukuksal yönlerini tartışmak artık yararsızdır. Mahkeme kararlarının uygulanması eyleminin özellikle TRT konusunda Türk Ceza Yasasının 240 nci maddesini de aşarak, 146 nci maddede yazılı Anayasayı cebren yürürlükten alıkoyma suçunu oluşturması, Yargı mercilerinin harekete geçmesini gerektirmektedir. Ceza yargılamaları yasasının 151 nci maddesi suçları bildirme yetkisini herkese tanımıştır. Kamu kuruluşları için bu yetki görevle birleşmektedir.

Bu konuda alınmasını istediğimiz karar şudur:

" Danıştay kararlarının yerine getirilmemesinden doğan suçlar ve bunların sorumluları ayrı ayrı tüzel kişiler olarak Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Baroları tarafından kovuşturma yapılması için C. Savcılıklarına bildirilmelidir."

II- Başkanlık raporunda 12 Mart faşizminin Anayasa da yaptığı anti demokratik değişiklikleringeçersizliği bilimsel olarak tartışıl-

maktadır. Başkanlık raporunda ileri sürülen görüşlere katılmamak olanaksızdır. Ancak, açık olan bir gerçek vardır: 12 Mart fiili iktidarının getirdiği değişiklikler Parlamentonun özgür idaresini sakatlayan baskı ortamında hukuk açınsındangçersizdir. Diğer gerekçeler yanında bu durumun da göz önüne alınarak geçersizliğin yargı organlarınca saptarması veya Anayasanın biçimsel yöntemleriyle uygun olarak 1961 metnine dönülmesi için etkin ve yaygın bir mücadeleye girişilmelidir.

III- Antidemokratik ve faşist yasalarda yazılı düşünce suçlarından hüküm giyenlerle 12 Mart döneminin bağımlı siyasal mahkemeleri ve Anayasa Mahkemesi kararı ile ortadan kaldırılan Devlet Güvenlik Mahkemelerince mahkûm edilenler hakkında genel af çıkarılması için Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Baroları kamuoyu oluşturucu etkin bir mücadeleyi 1977 genel seçimleri ortamında yürütmelidirler.

IV- Polisin göz altına alma işlemi sırasında insanlık onurunu hiçe sayan işkenceler daha da artarak sürmektedir. Türkiye'nin uluslararası sözleşmelerle yüklenildiği taahhütlere ve Anayasaya aykırı bu insanlık dışı davranışların önlenmesinde avukatların savunma görevlerinin itham ile birlikte başlaması yönteminin uygulanması etkin bir önlemdir. Hazırlık soruşturmasında avukatın yetkilerini sınırlayan açık bir yasal kural yoktur. 1156 sayılı Avukatlık Yasasının 2/2-3 ncü maddesi savunmanın polis işlemlerinde de görev yapmasını öngörmektedir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda kabul edilen 1966 tarihli anlaşmada, hakkında ithamda bulunulan herkesin kendi seçtiği bir müdafii ile görüşme yetkisi olduğu kabul edilmektedir. " Pacte international relatif aux droits civils et politiques (Revue de la commission internationale des juristes, 1967 été, VIII, No. 1 sh 68)."

Avukatın göz altına alınan kişiyle görüşmesini önleyecek yasal bir kural pozitif hukukumuzda yoktur. Bugünkü uygulama yanlış yorumlaradayanmaktadır. TBB ve barolar bu yanlış yorumların ortadan kaldırılması ve avukatların gözaltına alınan kişilerle görüşebilmelerinin sağlanması için etkin bir mücadeleye girişmelidirler.

V- Türk Ceza Yasasının faşist İtalyan Ceza Yasasından alınmış 141, 142 nci maddeleri ile 163 ncü maddelerinin kaldırılması için mücadele yoğunlaştırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.

VI- 12 Mart Faşizmi askerî yargılama yasasında yaptığı bir değişiklikle sivil kişilerin ve basın mensuplarının askerî mahkemelerde yargılanmasını sağlamıştır. Genellikle barış zamanında askerî mahkemelerin varlığını ortadan kaldırmaya yönelik anayasa değişikliği ve sivil kişilerle basın mensuplarının askeri mahkemelerde yargılanmalarını önleyecek yasa değişiklikleri için mücadele edilmelidir.

VII- Anayasaya aykırı olarak kitap ve dergi toplatılması ve yanlış yargısal yorumların kaldırılması ve yasaların değiştirilmesi amacı ile etkin bir mücadeleye girişilmelidir.

VIII- Üniversitelerimizde yoğunlaşan silâhlı, silahsız ve her türlü zorbaca eylemleri ile yaşama hakkını, cangüvenliğini öğretim ve öğrenim özgürlüğünü ortadan kaldıran ve giderek vahameti artan ortam nedeni ile, bu ortamın ve faili bulunamayan cinayetlerin sorumlularının saptanması için ülke çapında TBB Yönetim Kurulunca ve olayların çıktığı kentlerin barolarında komisyonlar oluşturulmalı, bu komisyonların toplayacağı kanıtlarla ortaya çıkacak gerçekler kamuoyuna, yargı mercilerine, parlamento ve diğer ilgili yerlere yansıtılmalıdır.

Saygılarımızla.

Av.Orhan Apaydın

Istanbul

ve 48 imza.

BAŞKAN- Önergenin lehinde söz isteyenler?..

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkanım, önergenin lehinde ve aleyhinde söz isteyenler buyurdular. Arkadaşlarım, bu önergede muhtelif maddeler var. Her maddede ayrı ayrı konular ve teklifler ileri sürülüyor. İlişkin olduğu yasalar itibariyle de ayrı, konular itibariyle de ayrı. Bir kısmı, biraz önce kabul buyurduğunuz olağanüstü İstanbul Mayıs toplantısında ele alınacak konulardan, bir kısmının daha başka aktuel mahiyeti var. Bu nedenle lütfederseniz her maddeyi ayrı olarak, her konuyu ayrı olarak müzakere edelim, böylece her konu üzerinde aydınlanmış olalım. Tümü hakkında lehte ve aleyhte birer kişiye söz verilerek sınırlandırmayalım.

Sonra bu teklifler önemi itibariyle yalnız lehte ve aleyhte birer kişinin konuşmasıyla de yetinilmeyecek mahiyette tekliflerdir. Bu itibarla eğer kabul buyurursanız, her madde ayrı ayrı müzakere edilirken, her madde üzerinde sadece bir lehte ve bir aleyhte konuşma ile de sınırlandırmayalım. Önemi karşısında iki-üç-dört arkadaşla konuşmak imkânını verelim. Bize teklif sahipleri de lütfen bu imkânı vermek yardımında bulunurlarsa, konular daha cesurane şekilde müzakere edilebilir.

Teklifim ve maruzatım bundan ibarettir, hürmetler sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Efendim, Barolar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı söz istiyor, öncelik hakkı olduğu için...

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, evvelâ bu hususa dair karar verilsin, ondan sonra biz hangi konu üzerinde görüşeceğimizi arz edeyim. Teker teker mi görüşülecek, yoksa hepsi birden mi?..

BAŞKAN- Şimdi efendim, sayın Cemâlettin Güçdemir arkadaşımızın önergesi, usul hakkındaki önergesi iki hususu kapsamaktadır. Bir tanesi maddelerin ayrı ayrı okunup müzakere açılması. İkincisi, bu müzakerelerde bir lehte, bir aleyhte kısıtlamasıyla hareket etmeyelim, birden ziyade kişilere leh ve aleyhte söz verilmesi konusuyla ilgili.

Yönetmeliğimizin 58 nci maddesi hükmü açık ve seçik. Teklifin ikinci şıkkıyla ilgili olarak Divan görüşünü yansıttıyorum, "önerge lehinde ve aleyhinde konuşmak üzere birer konuşmacıya söz verilir." Yönetmeliğin bu maddesini uygulamakla Divan görevlidir. Bu bakımdan biz sayın Cemâlettin Güçdemir arkadaşımızın teklifinin, önergesinin ikinci şıkkını oya koymayacağız.

Ancak, birinci şıkkını; yani önergedeki maddelerin teker teker müzakere mevzuu yapılması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, önergenin 1 nci maddesinin müzakeresini açıyoruz.

Önergenin 1 nci maddesi üzerinde lehinde konuşmak üzere bir konuşmacıya söz vereceğim. Lehinde söz isteyen?.. Yok.

Aleyhinde söz isteyen?.. Buyurun Cemâlettin Güçdemir.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- 1 nci madde hakkında arz ediyorum:

1 numaradan başlayan ve birinci sayfadaki son paragrafa kadar gelen izahları, gerekçeleri zamanınızı almamak için tekrar etmiyorum. Son paragraf:

"Bu konuda alınmasını istediğimiz karar şudur:

Danıştay kararlarının yerine getirilmesinden doğan suçlar ve bunların sorumluları ayrı ayrı tüzel kişiler olarak Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye baroları tarafından kovuşturma yapılması için C. Savcılıklarına bildirilmelidir."

Bu arada eğer yanılmıyorsam bunların gerekçesinde bir komisyon kurulması da öneriliyor? Öyle değil mi Orhan bey?

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Onunla alakâsı yok.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Devamla)- Onunla alakâsı yok, peki.

Şimdi, "Türkiye baroları tarafından kovuşturma yapılması için C.Savcılıklarına bildirilmelidir." Bir tüzel kişiliğiz. Baroların görevleri ve yetkileri yasamızın 76 ncı, 77 nci maddesinde açıklanmıştır ve sınırlandırılmıştır. 77 nci maddede de 62 nci maddeye atıf yapan ceza müeyyidesi vardır.

Türkiye baroları tarafından kovuşturma yapılması için C.Savcılıklarına müracaat edilmesi... Zaten kendisine ilişkin bir karar eğer icra organları tarafından yerine getirilmiyorsa, o kimse lehinde karar alınan ve icra edilmeyen o kimse, ilgili makamları, görevli mercileri uyandıracaktır, işini kovalayacaktır, vekili takip edecektir. Nihayet, hukuki takipler yapabilecektir. Danıştay Yasasında olduğu gibi, tazminat isteme yoluna gidecektir. Ayrıca bunun cezai bir sorumluluğu varsa, o kimse ilgili makamlara da bunu ihbar edecektir. Bu suretle keyfiyet gerek icra etmeyen makam aleyhindeki tazminat davaları yolu ile, yani Danıştay Kanunu yolu ile, onun verdiği imkânlarla, gerekse o zatın ilgili yerlere kadar gitmesiyle takip yapacak mercilerin ittilâna, bilgisine sunulmuş olacaktır. Bu imkânlar mevcutken, her baroyu infaz edilmeyen her karar için mahalli savcılıklara ihbar mükellefiyetinde veya şikâyet mükellefiyetinde bırakmaya hakkımız ve yetkimiz yoktur. Siz tüzel kişiliği haiz olan baroya böyle bir külfeti nasıl yükleyebilirsiniz? Sizin burada alacağınız kararı tüzel kişiliği olan baro infaz etmediği takdirde onun hakkında ne müeyyide yapabileceksiniz? Yapacağınız bir müdahale, bir müeyyide, tatbik edeceğimiz bir baskı imkânınız yasal olarak mevcut bulunmadığına

göre, tüzel kişiliği olan baroyu nasıl buna icbar edebilirsiniz? Bu Meclislerde milletvekilleri ve senatörler tarafından birtakım yasal imkânlarla takibi, dile getirilmesi, kamu efkârına ulaştırılması, teşhir edilmesi mümkün olan yollar var. Ayrıca her şahsın takibi için mümkün olan yollar da var. Bütün bunlar yokmuş gibi, baroları böyle bir görevle 76 ncı ve 77 nci maddeye rağmen nasıl mükellef tutabilirsiniz, bunun müeyyidesi ne olur?

Bu bir istikamette toplu bir hareket manasında kabul edilebilir. Güzel, bu toplu hareketi yapalım, ama yasal dayanağımız yok. Baroları buna icbar edemeyiz. Zaten hepimiz avukat olarak, birer baro mensubu olarak bu kabil neticelerle karşılaşılıyor ve yetkili mercilerine sonuna kadar intikal ettiriyoruz. Bu nedenle şu metin, Danıştay kararlarının yerine getirilmemesinden doğan suçlar ve bunların sorumluları hakkında ayrı ayrı tüzel kişiler olarak Türkiye Barolar Birliği ve Türkiye Baroları tarafından kavuşturma yapılması için C.Savcılıklarına bildirilmelidir, şeklinde bir karar almaya kanaatimca yetkimiz yoktur, böyle bir kararı alsak dahi infazı mümkün değildir. Bunu her meslektaşın, her avukatın uyanıklığına terketmek en doğru yol olacaktır. Bu talebin reddini arz ederim.

Hürmetler sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

NECLA FERTAN (İstanbul)- Söz alabilir miyim?

BAŞKAN- Hayır.

Yönetim Kurulu adına açıklamalarda bulunmak üzere sayın Birlik Başkanımıza söz veriyorum, buyurun.

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanımız, aziz delege arkadaşlarım; Özellikle Danıştay kararlarının yerine getirilmemesi hususunda eylem niteliği de taşıyabilecek olan bu öneri elbetteki isabetlidir.

Danıştay kararlarının uygulanmaması karşısında birbirini sık sık kovalayan davranışlarımız oldu, Birlik olarak. Bunun tabii bir devamı olan bu önerinin karşısında olmak mümkün değildir.

Yalnız, bize talimat vereceğinize göre, bunun olanaklarının da sağlanmasını istirham edeceğiz. Göze çok çarpan uygulamalar her zaman en haklı olaylar olmayabilir. Bu nedenle, bizim(sözlerim yalnız Barolar Birliği içindir, barolar için değil) barolarımız ve meslektaşlarımız lütfen bu olayları bize intikal ettirsinler. Yarın Genel Kurulda, niçin şu görevi yapmadınız, dediğiniz zaman, biz cevapta aciz kalabiliriz.

Ayrıca bütün kararların Birlikçe otomatik ihbarı şeklinde de lütfen bir karar ittihaz buyurmayın. Her olayın bazı özellikleri olabilir. Haksız çıkışlar, haksız ihbarlar birtakım itibar kırıcı sonuçlar verebilir. Bu şartlar altında hizmete amadeyiz. (Alkışlar)

BAŞKAN- Önergenin bu maddesiyle ilgili olarak iki değişiklik teklifi var. Bir tanesi Aleyhte konuşma yapan sayın Cemâlettin Güçdemir arkadaşımızın teklifi. Onda, alınacak talimat niteliğindeki bu kararın sadece Türkiye Barolar Birliğini bağlayıcı, mahallî baroları bağlayıcı nitelikte olmasına yasal imkân olmadığı kanısıyla verdiği değişiklik teklifidir.

İkinci değişiklik teklifi de, sayın Birlik Başkanının izahları muvacehesinde, Barolar Birliğine intikal edecek bu kabil olayların takdiri ve gerekli işlemlerin yapılması hususunun Birliğe bir hak olarak tanınması suretiyle maddenin yerine getirilmesi hakkındadır.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Bu ikinci değişiklik hakkında söz istiyorum.

AHMET HAMDİ SAYAR (İstanbul)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Evvelâ usul hakkında söz isteyen sayın Ahmet Hamdi Sa-

AHMET HAMDİ SAYAR (İstanbul)- Efendim, değişiklik teklifinin; Cemâlettin Güçdemir tarafından yapılmış olan değişiklik teklifinin yazılı olarak verilmesi gerekir. Başkanımız tarafından önerilen açıklamayı tazammun eden talep ise tabiidir, malûuilamı gerektiren bir hal arzetmemelidir. İhbar vazifesini kullanan kişi ihbarın şumulünü, nev'ini, derecesini takdir ve tayin eder; takdir ihbarı yapan, yazan kişiye aittir. Bunun da oylanmasına mahal yoktur.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN- Usul hakkındaki bu beyan muvacehesinde Divan olarak görüşümüzü arzetmek isterim:

Yönetmeliğin 58 nci maddesi, önergelerin yazılı olarak verileceği yolunda bir şartı ihtiva etmemektedir. Önergeler yazılı da olur, sözlü de olur; sözlüsü zapta geçer.

Buyurun sayın Cengiz İlhan

GENGİZ İLHAN (İzmir)- Efendim, benim anladığım kadariyle Birlik Yönetim Kurulu, uygulanmayan Danıştay kararları hakkında kendisinin bir takdir yetkisinin olmasını istemektedir. Oysa zannediyorum savunduğumuz ilke şu:

Danıştay bir karar vermiştir. Bu kararın uygulanması lâzımdır. Uygulanmayan hangi karar için savcılığa baş vurulacak, hangi karar için başvurulmayacak? Olayın niteliği haklı mıdır, haksız mıdır? Bu, afedersiniz, idarenin bugün aşılamak istediği bir zihniyettir. Biz aynı tuzağa, aynı çukura düşmeyelim. Eğer bir Danıştay kararı varsa, bu yürütmenin durdurulması kararı olabilir, bir iptal kararı olabilir, haklılık, haksızlık, olayın niteliği bizim takdirimizin dışındadır. Bizim sadece bakabileceğimiz husus, bu kararın uygulanıp uygulanmadığıdır.

Maruzatım budur. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Delegeler, ilk değişiklik teklifini oylarınıza

arzediyorum. Özetlemek gerekirse, önerenin 1 nci maddesinde yer alan ve Danıştay kararlarının uygulanmamasından doğacak hususların C.Savcılıklarına intikal ettirilmesi yükümlülüğünün sadece Türkiye Barolar Birliğine yükletilmesi, mahallî baroların bunun dışında tutulması hakkındaki, yasa hükümlerine de uyararak bu şekildeki tabirin kabulü hususundaki Cemâlettin Güçdemir arkadaşımızın değişiklik teklifini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Bu değişiklik teklifinin reddini kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...28 e karşı 32 reyle değişiklik teklifi kabul edilmiştir efendim.

Diğer bir değişiklik teklifi Türkiye Barolar Birliği Başkanlığınca önerilmektedir. Bugibi ihbarları değerlendirmede takdir hakkının(eğer yanlış özetlemiyorsam) Birlik Yönetim Kuruluna tanınması yolumdadır. Bu haliyle takdir hakkının Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna ait olması yolundaki değişikliği oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar efendim...

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Sayın Başkan, takdir hakkını açıklamak lâzım.

BAŞKAN- Sayın Birlik Başkanı açıkladılar efendim.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Başkanım, anlaşılmıyor. Benim kabul edilen teklifimi kısıtlamaya matuf zıt teklif...

BAŞKAN- Alakası yok efendim. İntikal eden bugibi ihbar olaylarının C.Savcılığına intikali bakımından takdir hakkının, olayları değerlendirme ve müracaat hakkının Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna ait olmasına ilişkin değişiklik teklifini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... ("Anlaşılmadı" sesleri)

BAŞKAN FARUK EREM - Söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

BAŞKAN FARUK EREM- Efendim, iyi hatırlıyorsunuz, biz bu vazife-ye âmadeyiz, biz bu görevi yapmaya razıyız; emredersiniz, elbette yapılacaktır. Hatta iyi ve eksiksiz yapalım diye bizlere bilgi de rica ettik. Bu itibarla takdir hakkı dediğimiz şeyi şu anlamda kullanıyoruz:

Bir vergi ihtilafından dolayı üç-beş kuruşa ilişkin bir Danıştay kararı bahis mevzuu olsa, sırf bir kanal gibi bütün bunları intikal ettirmedin bir anlamı yok. Bizim takdir hakkı dediğimiz, görevden acaba nasıl kaçınılırız mevzuu değil. O bakımdan; yani saygınlıktan söz ettiniz, bunu çok tekrarlarla kaybetmek isabetli mi olur?

BAŞKAN- Sayın Birlik Başkanının şu anda yaptığı açıklama ile oylamaya sunma sırasında Divanın size özetlediği husus arasında bir çelişki görmüyoruz efendim.

İlk konuşmalarında olduğu gibi, bu konuşmalarında da sayın Birlik Başkanı takdir hakkından bahsettiler. Verilen önergedeki 1 nci madde, takdir hakkı ve sınırı tanımaksızın bütün olayların C.Savcılıklarına intikali için talimat vermektedir. Binaenaleyh, Birlik Yönetim Kurulu Başkanının teklifi, önergenin 1 nci maddesindeki teklife bu bakımdan zıt bir tekliftir. Açıklama da bunu gösteriyor.

Binaenaleyh, tekrar özetleyerek oylarınıza sunuyorum.

ERDOĞAN BİGAT (Ankara)- Önerge hakkında müzakere açmanız lâzım sayın Başkan.

BAŞKAN- Divan görevini yürütüyor, özür dilerim sayın Erdoğan Bigat. Oylamaya geçildiği sırada müzakere olmaz.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna takdir hakkı kullanılmak suretiyle madde hükmünün yerine getirilmesi hususundaki değişiklik teklifini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Değişiklik teklifinin reddedilmesini isteyenler lütfen işaret buyursunlar... 17'ye karşı 45 oyla değişiklik teklifi kabul edilmiştir.

Önergenin 2 nci maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

M.RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN- Buyurun.

M.RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Sayın Başkanlar, çok değerli arkadaşlarım;

Görüşülen önergenin maddeleri uzundur çok değerli arkadaşlarım. Her madde üzerinde titiz ve üzerinde hassasiyetle duruluyor. Benim sizden bir istirhamım var, eğer kabul buyuracak olursanız, bir saatlik bir yemek arası verelim. Müzakereler uzun sürecektir, bir saatlik bir yemek arası verilmesini öneriyorum.

BAŞKAN- Sayın Abasıyanık arkadaşımızın uyarısı Divanca da benimsemiş bulunuyor.

Saat 14.00 de müzakerelere devam etmek üzere oturuma ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.00

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.30

BAŞKAN- Sayın delegeler, Yasanın öngördüğü nisap mevcuttur, oturumu açıyorum.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Zaptısabık hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Efendim, saygıdeğer Divan'a hoşgörüsü yüzünden ötürü içten teşekkürlerimi sunarım.

Değerli arkadaşlarım; bundan az önce karara bağlanan bir konu hakkında bir düşüncem var, en kısa yoldan bunu arz etmek isterim.

Şimdi, Barolar Birliği Yönetim Kurulunu tartışılan konuda, isteyerek, severek yanılmıyorsam, yüklendikleri sorumluluk duygusundan dolayı candan kutlarım. Şöyle bir konu ortaya çıktı:

Danıştay kararlarının uygulanmaması yüzünden bu barolara başvurulma olanağı sınırlandı. Doğrudan doğruya Barolar Birliğine başvurulma yolu açıldı. Barolar Birliğine her başvurmada savcılığa gitme; yani her başvurmanın otomatik olarak gitmesi kalktı. Şimdi üç ihtimal vardı geriye kalan. Birisi, her gelen gidecek, ikincisi, gelenlerin hiç birisi gitmeyecek, üçüncüsü, bu yüzden kutluyorum Barolar Birliği Yönetim Kurulunu, takdir haklarını isteyerek, severek kullanmak isterler.

Bu takdir hakkı nasıl kullanılacaktır? Yüce Kurulunuzun şimdiye kadar aldığı kararlar vardır, bu kararlar istikametinde kullanılacaktır. Bu takdir hakkı nasıl kullanılacaktır? Aslında sözü bunun için aldım, bu konuda umarım birtakım ilke kararları vermeleri gerekir.

Şimdi, kendi barolarına başvurmayan ve idari kararlarının uygun-

lanmaması yüzünden şikâyetçi olan yurttaşlar doğrudan doğruyakendi isteklerine uygun olarak ve Yüce Kurulun kararına uygun olarak Barolar Birliğine başvurdıkları zaman, hangisini savcılığa yansıtacaklar, hangisini savcılığa yansıtmayacaklardır? Takdir hakları öylesine güç durumlar doğuracaktır ki, şimdiden eğer bazı ilke kararları saptanmazsa, gelecek toplantılarda bu iş yüzünden iş sarpa saracak, tartışmalar daha genişleyecektir.

Bu konudaki düşüncelerimi saygılarımla takdirlerine arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Buyurun sayın Ziya Nur Erün.

ZIYA NUR ERÜN (İstanbul)- Efendim, demin bir yanlış sonucunda takdir hakkı lehinde oyumu kullanmıştım. Oysa sonra bu işin müzakeresi yapıldığı zaman anladım ki, çok büyük bir yanlış içindeyim, özür dilerim hepinizden. Cengiz İlhan arkadaşımın gerekçelerine uyarak, ben lehte kullandığım oyumu aleyhte olarak tavzih ediyorum ve bunun tutanağa geçirilmesini istiyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Sayın Delegates, önerenin 1 hci maddesinin müzakeresi oylanmak suretiyle neticelendirilmiş bulunmaktadır.

Orhan Barlas ve Ziya Nur Erün meslektaşımızın bu kere usul hakkındaki istedikleri söz bir nevi tekriri müzakere konusu istenilmektedir. Yasamızda bu hususta hiçbir müspet madde ve hüküm mevcut değildir. Maddenin müzakeresi tamamlanmış, oylaması yapılmıştır. Bu konuda ayrıca müzakere açmak istemiyoruz.

Önerenin 2 nci maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

Önerenin 2 nci maddesinin lehinde söz isteyen?..Yok.

Aleyhinde söz isteyen?.. ("2 nci madde yeniden okunsun" sesleri)

Önerenin 2 nci maddesini tekrar okutuyorum.

(Önerenin 2 nci maddesi tekrar okundu)

BAŞKAN- Zannediyorum önergenin bu maddesi bir evvel kabul edilen İstanbul Barosunun olağanüstü toplantı yapılması ile ilgili maddede gündeminde mündemiç bulunuyor.

Aleyhte konuşmak isteyen?.. Yok.

Önergenin 2 nci maddesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Önergenin 3 ncü maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

(Önergenin 3 ncü maddesi tekrar okundu)

BAŞKAN- Madde lehinde söz isteyen?.. Yok.

Aleyhinde söz isteyen?.. Buyurun sayın Güçdemir.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Arkadaşlarım, hatırlıyorum, Türkiye Barolar Birliğinin affa ilişkin tebliğleri vardı. Yine hatırlıyorum, 1800 sayılı Af Yasasının bazı maddelerinin iptali için Anayasa Mahkemesine açılan davalarda gösterilen şekli sebepler arasında Anayasanın eşitlik hükmüne aykırı düşen nedenler de vardı.

Şimdi biz burada evvelce yayınlanmış tebliğlere rağmen Anayasa Mahkemesinin kararlarına mürâcaat, zamanındaki işsizlik izahlarına rağmen, tamamen eşitsizliği, eşitlik zaruretini görmezlikten gelecek, eşitsizliği tamamen şekilleştirecek, somutlaştıracak bir teklif karşısındayız. Neden Anayasa Devlet Güvenlik Mahkemelerince mahkûm edilenler de, diğer suçlardan mahkûm edilenler değildir? Devlet Güvenlik Mahkemesince hüküm giyenler arasında adam öldürenler var, banka soyan var, bina yakan var; peki bunlar Devlet Güvenlik Mahkemesince ruiyet ve hükmetildi diye, bunlar için bir af âtîfeti tanırırsınız da, diğer bir ceza mahkemesinden verilen bir hüküm nedeniyle niye bir eşitlik aklımıza gelmez? Veya onun zaruret ve lüzumunu hep bir arada nazarı itibare almayız?

Bu yönden mücerret Devlet Güvenlik Mahkemesince mahkûm edilenler

hakkındaki bir af gayretini bir nevi çelişkiye düşmek olarak telâkki ederim, bu bir.

Denilecektir ki, Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir bu mahkeme. Evet, o nedenle kaldırılmış olan bir mahkemenin evvelce verilen hükmünün hiçe sayılmasına dair bir yasa yok, bir hukuki izah tarzı da değil bu kanımca. Onları şekil itibariyle mahkûm eden mahkemelerin devamı var, onların suçlarınının mumas bulunduğu maddeler de yasamızda yaşıyor. Bu nedenle bendeniz eşitsizliği ihlâl edeceği için, bir.

İkincisi, af millî iradenin tezahürüdür. Millî iradenin aftan rencide olduğu tespit edilmiştir af sonunda. Birçok ceza evlerinin önünde hadiseler cereyan etti, şu etti, bu etti. 18 Mayıs 1974'te yürürlüğe giren 1800 sayılı Yasadan bu yana da çok zaman geçmedi. Af müessesesini de Türk Milleti nezdinde sık sık tatbik edilen, âtîfetin suistimal edileceği bir merhaleye, bir noktaya da getirmemek lâzımdır. Bendeniz evveleminde eşitsizliği ihlâl ettiği için, saniyen âtîfet müessesesini bu derece ibzal ederek, sık sık tatbik ederek millet nezdindeki manasına rahneler getireceği için, bu teklifin aleyhindeyim. Eğer, her halûkârda Devlet Güvenlik Mahkemelerince yapılmış bir yargılamanın sıhhatından endişeye düşülerek bir nevi teyit, bir nevi tekrar arzu ediliyorsa, bir yeniden yargılama, iadeyi muhakeme müessesesine benzeyen yeniden yargılamayı düşündürebilecek bir tarz belki varit olabilir. Kanımca buna da lüzum görmüyorum bendeniz. İlk arzettiğim, ilk özetlediğim iki sebep bence çok daha önemlidir. Bu nedenle bu teklifin reddi aleyhinde oy kullanacağımı bütün saygılarımla arz ve tebarüz ettirmek isterim.

Arkadaşlar, şunu samimiyetle tespit etmek istiyorum, beni mazur görün, müsamahanıza, sabrınıza, kemalinize iltica ederek iki cümle ilâve etmek istiyorum.

Ben Türkiye'de ne Mao'nun, ne Stalin'in, ne Hitler'in, ne Mussolini'nin hortlatılmasını istemiyorum. Hiçbir zaman bunlara en küçük bir şekilde müsamaha, temenni, hoşgörülük, birine veya ötekine duygusu içinde değilim. Bu nedenle, af müesseseleri tatbik edilirken, bunların nazarı itibarda bulundurulmasını, farklı muamele yapmaktan, eşitsizlikten, Anayasaya sadakatten uzak düşülmemesini ve âtîfet müessesesinin de müptezel hale getirilmemesi arzu ve iştîyaki içinde bu noktalara parmak basıyorum. Takdir Yüce Heyetinizindir.

Saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Yönetim Kurulu adına söz istendi, sayın Birlik Başkanına söz veriyorum, buyurunuz

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, affınıza sağınarak bir noktayı tavzih etmek istiyorum.

Bundan evvelki maddeye ilişkin takdir hakkı istemimizin nedenleri tamamıyla İstanbul Barosunun teklifi açısındanadır. Teklifte suçların ve sorumluların tespitinden söz ediliyor. Her Danıştay Kararının ademi infazı aynı suçu meydana getirmez. İşte biz kullanırsak belki takdirimizi bunun üzerinde kullanacağız. Bu itibarla Yönetim Kurulu İstanbul Delegasyonunun teklif ettiği anlayış içindedir, tavzihen arz ederim.

Şimdi, Başkanımın müsamahasını istirham ettikten sonra, af konusuna geçiyoruz.

Arkadaşlar, küllî anlamda bir af talebi şimdiye kadar Barolar Birliğinin ortaya attığı bilimsel kurallarla bağdaşmayacaktır. Adı geçen mahkemelerde mahkûm olan silâhlı soyguncular vardır, adam öldürenler de vardır. Bugün çağdaş ceza hukuku o hale geldi ki, şyasi nedenlerle adam öldürenleri adi suçlu saymaktadır. Bu nedenle bu mah-

kemelerde elini kana buluşturmuş olan kişilerin affına taraftar olmamız icabeder.

Kaldı ki, gerçekten Güçdemir'in de hatırladığı gibi, biz af kanununun bazı kusurlarına karşı çıktık, bunu ilân ettik. Bundan bir tanesi de, eşitlik kuralına aykırılık idi. Demek ki, eşitlik kuralına aykırılık Anayasaya aykırılık açısından af kanunlarını zedeler.

O halde adı geçen mahkemelerce mahkûm edilen katilleri affettiğimiz zaman, "Komando" denilen insanların bugün adam öldürmelerini affetmeyin demek mümkün müdür? Bu itibarla, eşitlik kuralının daima göz önünde tutulması icabeder.

Fakat bir noktaya da değinmek istiyorum. Bütün gücümüzle Güvenlik Mahkemelerinin yasaya aykırı kuruluşlar olduğunu savunduk. O halde, onların verdikleri hükmü nasıl geçerli sayarız? Bu da bir çelişki olur.

O halde, öyle bir öneride bulunmamız lâzımdır ki, (maruzatımın bu kısmı Yönetim Kurulunun ittifaklı almış kararına dayanıyor,) öyle bir çare bulmalıyız ki, bu mahkemelerin kararları geçersizdir. Bir af kanunu ile bir fiili işlenmemiş saydırmak bizim elimizden gelmez, ama mahkemeler hatalı kuruluşlardır. Taraf tutarak hüküm verdikleri iddiasında bulunduk. O halde, yargılamanın re'sen iadesini sağlayacak bir formül en isabetlidir.

Diğer taraftan değerli arkadaşlarım, afta hele onu ret hakkının tanınmadığı bir uygulamada bu evvelki af gibi de hareket edilecek olursa, haysiyetleri nasıl iade edeceğiz? Bu nedenle, bizim Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kanun dışı kuruluşlar olduğu yolundaki iddiamızın tabii sonucu bu mahkemelerde verilen mahkumiyetlerin re'sen yenilenmesi yoluna gidilmesidir. Bugün yabancı ülkelerde de her sosyal gerilimden sonra tavsiye daima bu olmuştur. Ben şahsen ister aşırı

sağ, ister aşırı sol; katillerin affının bizden talep edilmemesini arz ederim.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Önergenin 3 ncü maddesine zıt görüş ve teklifleri olarak iki husus belirmiştir. Birincisi sayın Cemâlettin Güçdemir meslektaşımızın, önergenin 3 ncü maddesinin toptan reddidir.

İkincisi, sayın Birlik Başkanının, Birlik Yönetim Kurulu kararının tümüyle almış olduğu kararın sonucu olarak, önergenin bu maddesinin Devlet Güvenlik Mahkemelerinden mahkûm olmuş kişilerin yeniden yargılamaya tabi tutulacak şekilde bir yasa değişikliğinin temini için çaba gösterilmesi yolundadır.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Önerge sahibi olarak buna katılıyoruz.

BAŞKAN- Re'sen iadeyi muhakemeyi temin edebilmek için bir yasa değişikliğinin zaruri olduğu kanısındayız.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Katılıyoruz efendim buna.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Bu madde üzerinde, önerge sahibi olarak açıklama yapmak istiyorum. Devlet Güvenlik Mahkemeleri yönünden ele aldık.

BAŞKAN- Sayın Apaydın, biz bu madde üzerinde müzakere açtığımız zaman söz verdik, istemediniz. Şimdi istediğiniz sözü de vermiyoruz.

En zıt teklifi evvelâ oylarınıza sunuyorum; Cemâlettin Güçdemir arkadaşımın teklifini. Maddenin tümüyle reddini kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla bu teklif reddedilmiştir.

İkinci zıt teklif olan, Barolar Birliği Yönetim Kurulunun teklifi, ki şu şekilde; Devlet Güvenlik Mahkemeleri tarafından mahkûm edilenler hakkında, eski deyimiyse "iade-i muhakeme" yolunu sağlayıcı yasa değişikliği yapılması için gereken çabaların gösterilmesi yolunda Birlik Yönetim Kurulunatalimat verilmesi şeklindeki kararı, öner-

genin maddesinin bu şekilde değiştiren kararı oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Önergenin 4 ncü maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

Buradaki teklif, müdafinin ilk hazırlık tahkikatının ilk safhasında da müvekkilinin yanında yer almasını öngören bir tekliftir.

Teklifin lehinde söz isteyen?.. Yok.

Aleyhinde söz isteyen?..

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Aleyhinde söz istiyorum.

BAŞKAN- Cemâlettin bey, maddede zaten açıklık var.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Geçmişteki bazı bu teklife ışık tutan veya geçmişte izah ettiğimiz bu yöndeki birtakım dileklerimiz vesairelerimiz vardı, onlara da temas etmek istiyordum. Yeter görüyor-sanız mesele yok.

BAŞKAN- Ben yeter görüyorum, teşekkür ederim sayın Cemâlettin Güçdemir.

Önergenin 4 ncü maddesinin olduğu şekliyle kabulünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Bir müstenkife karşı oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Önergenin 5 nci maddesine geçiyoruz.

(Önergenin 5 nci maddesi okundu)

BAŞKAN- Maddenin lehinde söz isteyen?.. Yok.

Aleyhinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi olduğu şekliyle oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Önergenin 6 ncü maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

(Önergenin 6 ncü maddesi okundu)

BAŞKAN- Madde lehinde söz isteyen?..

Aleyhinde söz isteyen?.. Buyurun.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- 12 Mart faşizmi askerî yargı-
lama yasasında;"12 Mart Faşizmi" tabirini kabul etmiyorum. 12 Mart fa-
şizmi diye birşey yoktur. Benim görüşüm öyledir ve bu tabire, bu tar-
za itiraz ediyorum.

Askerî mahkemeler de birer yargı organıdır. Bu nedenle onların
da mevcudiyetine saygı duyuyorum. Onların da sivil mahkemeler gibi
adaletinden eminim. Ancak, Anayasa hükümlerini ihlâl eden nedenler
gösterilirse, bu konu üzerinde tartışılabilir, düşünülebilir; fakat
tekrar ediyorum,"12 Mart Faşizmi" tabiri lütfen kaldırılınsın ve askerî
mahkemelerin de diğer sivil mahkemeler derecesinde adaleti tesis ve
tezahür ettiren müesseseler olduğu kaydı bilinsin. Bunun altına çizgi
çekiyorum, saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Başkaca söz isteyen var mı efendim?.. Yok.

6 ncı maddede yer alan ve sayın Cemâlettin Güçdemir tarafından
önerge aleyhine yapılan konuşmada, önergenin baş tarafında, önergenin
6 ncı maddesinin baş tarafında yer alan, "12 Mart Faşizmi" tabirinin
kaldırılması ve askerî yargı organlarının da kanuni bir kuruluş ola-
rak kabulünün derci suretiyle maddenin değişiklik olarak kabulü tek-
lifini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar...
Maddenin olduğu şeklinde kabulünü ve bu şekilde sevkini isteyenler...
27 ye karşı 32 reyle önergenin bu maddesi,"12 Mart Faşizmi" sözü çı-
karılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Önergenin 7 ncı maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

(Önergenin 7 ncı maddesi tekrar okundu)

BAŞKAN- Madde lehinde söz isteyen?.. Yok.

Aleyhinde söz isteyen?.. Yok.

Söz isteyen bulunmadığına göre, maddeyi önergede yazılı olduğu şekliyle kabulü hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Önergenin 8 nci maddesinin müzakeresine geçiyoruz.

(Önergenin 8 nci maddesi tekrar okundu)

BAŞKAN- Söz isteyen?.. Buyurun önerge sahibi olarak.

NECLA FERTAN (İstanbul)- Şimdi efendim, biz iki gündür Barolar Birliği Yönetim Kurulunun faaliyet raporu üzerinde görüşlerimizi arz ettik. Hemen hemen burada görüşen her üye hukukun üstünlüğü prensibinin daha yaşanır bir kavram olması lâzım geldiği hususunda hukuk devletinin kurulması için çaba sarfedilmesi hususunda birtakım beyanlarda bulundular ve bu beyanlar âdeta ortak beyanlar haline geldi. Türkiye'de işlenen ve fakat failleri bulunmayan cinayetler ise her arkadaşımın temas ettiği bir husus oldu. Ve birçok arkadaşlarım hattâ kendi evlâtlarından da misâller verdiler. Dolayısıyla asıl mesele bir yere geldi dayandı. O mesele şu:

Biz hukukçuyuz, fakat henüz Anayasasında lafzen hukuk devleti yazılı denilen, fakat hukuk devletinin kurulması gerçekleşmeyen bir yerde hukukçuyuz. Bu yüzden hukuk devletini kurma yolunda çabalar sarfetmeliyiz, diyoruz ve bu çabaları eksik yaptınız diye Birlik Yönetim Kurulu raporuna da herbirimiz ayrı ayrı tenkitlerde bulunuyoruz.

Sayın Başkan dün cevaplarken haklı olarak dediler ki, yapmadıklarımızı söylerken, neler yapacağımıza da işaret buyursaydınız... Ben kendileri konuşurken oturduğum yerden konuşamayacağım için, diyemedim. Tek tek bunları söylemek yerine bir önerge halinde verdik te, o yüzden tek tek burada tekrarlamıyoruz. İşte şimdi şu önergede eğer biz diyorsak ki, Şûrayı Devletin vermiş olduğu kararlar yürütme tarafından hiçbiri birbirinden ayrılmadan mutlaka tatbik edilmelidir. İşte bu

hukuk devletini kurma çabaları içindir. Eğer biz diyorsak ki, işlenen cinayetlerin katilleri bulunmalıdır, bu aslında hukuk devletinin kurulması çabasıdır. Eğer hukuk devleti kurulmuş olsaydı, eğer hukuk devleti mevcut olsaydı, bu önergelere lüzum yoktu.

Şimdi, Şûrayı Devletın vermiş olduğu kararlar hakkında savcılar uyarılsın... Bunu bu manada bir önerge olarak kabul etmemek gerekir. Geçmiş bir maddeyi konuşmuyorum, çünkü burada da aynı talep var. Zaten bütün bu olaylar; yani yargının verdiği kararların yürütme tarafından tatbik edilmemesi olayları nasıl bizim gözlerimizin önünde cereyan ediyorsa, bu memleketteki savcılarının da gözlerinin önünde cereyan ediyor. Nasıl bütün bu cinayetler bizim gözümüzün önünde işleniyorsa, aynı şekilde savcılarının da gözlerinin önünde işleniyor, zabıta teşkilâtının da gözlerinin önünde işleniyor, "Ben bu Hükümetin başıyım" diyen adamın da gözlerinin önünde işleniyor ve bütün milletin gözünün önünde işleniyor. Öyleyse...

TURHAN ARUN (Adana)- "Adam" değil...

BAŞKAN- Rica ederim, müdahale etmeyin.

NECLA FERTAN (Devamla)- Efendim, muayyen bir kimseyi kastetmiyorum, kim olursa olsun, işte o işi yapan insan, adam, bu manada bir lâfl

Şimdi, biz savcılara, efendim, Danıştayın kararları yürütme organı tarafından yerine getirilmiyor, dedik. Bu ay üç tane cinayet işlendi, bunlar hakkında failleri bulunamadı halâ bugüne kadar, dedik. Ha, bu değil önergedeki kastımız. Bu kastımız aslında şu:

Bu işin son derece devamlı takipçisi olmak. Nasıl? Komisyonlar kurulabilir. Bu komisyonlar bu olayların işlendiği yerde, bu cinayetlerin işlendiği şehirlerde, bu cinayetlerin faillerinin bulunması için nasıl bir çalışma yapılıyor, bunu tespit ederler. Yapılanı, yapılmaya-

nı devamlı basın aracılığı ile halk efkârına takdim ederler. Kendi imkânları ile o cinayetlerin işlendiği şehirde bulunan barolarla işbirliği yaparak, o cinayetin faillerinin bulunması hususunda bir gayret sarfederler. Aslında önerimiz böyle bir çabayı isteyen bir öneri. Yoksa bir yere müracaat etmek ve bu müracaattan sonra; işte müracaat edilmiştir saymak değil. Yani ne yapıp yapıp biz hukukçular bundan böyle Türkiye'de işlenen her cinayetin failinin bulunması için aklımıza gelen her şeyi, her çareyi yapmalıyız. Biz bu önergede iki komisyon teklifinde bulunduk, bizim aklımıza bu geldi. Sayın Genel Kurulunuzdan istirahat ediyorum, varsa bu hususta aklınıza gelenler, siz de Birlik Yönetim Kurulumuza bunları hatırlatınız; yani bu önergeyi kabul ediniz, etmeyiniz falan meselesi değil, bunun aksi kat'iyen düşünülemez. Yani içinizde bir tanenizin işlenmiş cinayetin katili bulunsun mu, bulunmasın mı; bunun için insan söz alıpta burada konuşmaz, böyle birşey olacak şey değil.

Benim söz alışım, yani biz bu komisyonları düşündük, acaba sizlerin de düşündüğünüz, ilâve etmek istediğiniz hususlar varsa, bu çok önemli bir konu, lütfen bunları ilâve ediniz de, önerge bir bütünlükle çıksın, demek için.

Teşekkür ederim hepinize. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Önerge lehinde söz isteyen sayın Ümit Doğanay'a söz veriyorum.

Buyurun.

YAŞAR ÜMİT DOĞANAY (İstanbul)- Sayın Başkanım, sayın meslektaşlarım;

Ben İstanbul Barosu mensubuyum ve diğer taraftan da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde görev yapmaktayım.

Barolar Birliğinin bu konuyu böyle somut bir şekilde ele al-

ması, inanınız bura da şimdi size çizmeye çalışacağım tablo için insana güven verici.

Bugün Tarihi hukuk Fakültesi olan İstanbul Hukuk Fakültesinde öğrenim şu durumda:

Sizlerin ocağında, sizlerin de şimdi yeni gençleri yetiştirmeye çalıştığınız bu büyük kurumda durum şöyle:

Ders yapılıyor. Yönetim de bunu söylüyor; fakülte yönetimleri ve üniversite yönetimi. Öğrenci var; fakat dersler belli bir grup öğrencinin denetiminde yapılıyor. Bir grup öğrenciyi derslere sokmuyorlar. Bugirmek isteyen öğrenciler şu veya bu şekilde itham edilebilir belki, düşünce tarzı bakımından; fakat şurası muhakkak ki, düşüncelerinden dolayı yargılanıyorlar ve diğer "komando" denen öğrenci veya kişiler, bilmiyoruz onların öğrenci olup olmadıklarını, sınıflara gireni denetliyor ve sınıflarda belli grupta kendi temayülünde veya cesaret sahibi olupta, kendi hayatını riske ederek giren öğrencilerden oluşuyor.

Şimdi düşününüz, bu sınıfta ders veriyorsunuz. Bu grup dışarıdan gelenleri denetlediği gibi, sizi de denetliyor pek tabii. Her sözünüzü denetliyor. Düşüncelerinizi ve fikirlerinizi öğrencilerine açıklamak özgürlüğünden de mahrumsunuz.

İşte, bir taraftan öğrencilerin okuma özgürlüğünü sınırlandırıyor, bir taraftan da öğretim üyelerinin öğretim özgürlüğü sınırlandırıyor. Bir bilim yuvasında her türlü görüş rahatça, istendiği biçimde ve bilimsel bir biçimde açıklanamazsa, orada öğretim yapılamıyor demektir.

İkincisi, bir öğretim kurumuna insanlar rahatça, özgürce giremiyorsa, öğrencisi bulunduğu sınıflara giremiyor, öğretim üyesi kendi bildiği gibi, kendi görüşlerini açık bir şekilde savunamıyorsa,

Anayasa ihlâl ediliyor demektir. Ne öğretim özgürlüğü vardır, ne öğrenim özgürlüğü vardır. Böyle bir durumda böyle bir müessese çalışıyor, ders görüyor denemez ve işlenen suç da ilgisiz kalmaz. Bu konu sanıyorum Barolar Birliğimizin üzerinde hassasiyetle tüm yüksek öğretim kurumları bakımından üzerinde durması gereken can alıcı noktadır. Ya özgürlüklere saygılıyız, Anayasaya saygılıyız, Anayasaya bağlıyız, Anayasanın devlet ilkelerine bağlıyız, bu şartlar altında bir rejim vardır ve öğretim de bu rejime uygun bir şekilde yapılacaktır, veya öğretim yapılmayacaktır, rejim başkadır. İkisinden birini tercih etmek durumundasınız.

İkinci bir noktaya işaret etmek istiyorum. Şöyle bir çelişki içerisinde yüksek öğretim kurumları ve onun yanında daha da aşağı inebilirsiniz, üniversite olayları dendiği zaman sadece üniversiteyi kaplamıyor şimdi, liseler de bunun içerisinde. Liseler de aynı etkilerin altında. Üstelik Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olmak gibi bir durumları olduğu için, orada çift yönlü bir denetim altında öğretim sürdürülüyor.

Bu kişilerin, güvenlik kuvvetleri yardımcılarının güvenlik kuvvetleriyle ilişkileri de bizleri üzen bir durumdur ve Barolar Birliğinin üzerinde durması gereken bir noktadır. Güvenlik Kuvvetlerinde vazife alan polis veya jandarmayı ferden suçlamak mümkün değil, kül olarak, tüm olarak tutumlarını burada göz önüne getirmek lâzım.

Kimlerden güç aldıkları belli bu sivil yardımcılarının. Güvenlik kuvvetleri bunlarla, bunlara âdeta bir dokunulmazlık tanımış durumda. Biz bunları onların isteyerek yaptıklarını sanmıyoruz. Belki bir güç de onları buna itiyor; yöneticileri veya onların başında bulunan kişiler. Üniversite bahçesinde bir olay oluyor. Bunu tarafların haklılığı veya haksızlığı olarak almayınız. Bir grup gelmiş derse girmek

istiyor. Diğer grup bunu sokmuyor. Güvenlik kuvvetleri ikisi arasına girip, olayı yatıştırıp, sınıflara öğrenciyi alma çabası göstereceğine, bu arada dışardaki grubu suçlayıp, onun üzerine bir hücum yapıyor. Bu gözümüzün önünde cereyan eden olaylardır, şahidi olduğumuz olaylar. Ve bu polis baskısı belki dışarıdan birçok kişiler için doğal görünüyor, onlar da bağırlıyor diye; bu panik sırasında içerdekiler çıkıyor dışarıya ve her ikisi birden bu gurubun üzerine çullaniyor ve o kadar acı, insanlık dışı olaylar görüyorsunuz ki, kardeş kardeşe kıyasıyla vuruyor, öldüresiye vuruyor, ellerinde bu kadar demirle, ben insan olarak düşünemiyorum iki Türk çocuğunun, iki insanın bu kadar düşmanca birbirlerine vurmalarını ve güvenlik kuvvetleri sonunda ne suçlu getiriyor, yaralananların ne failleri geliyor, ne de bir takibat, bir soruşturma oluyor.

Şimdi, bu durumda da Adalet mekanizmasının, siz hukukçu arkadaşlarımın bizlerin ilgisiz kalmasına imkân yoktur. Bunun bir şikâyet mercii, bir araştırması kamuoyuna yansıtılması gerekir. Kamuoyuna yansıtılan şekliyle bir grup geldi aşırı solcu, girmek istedi, bunlara işte karşı taraf "komando" olan gruplar ders verdiler, terbiye verdiler, şeklinde yansıyor; fakat bu bir hukuksal cinayet, hukukun tam çiğnendiği bir olaydır.

Genellikle hepimiz ilgisiziz. Burada, başılaşınlar belki vakitlerini alıyorum muhterem arkadaşlarımın, ama yine görevimi yapmış olmak için sizlere bir noktayı tekrar işaret etmek istiyorum.

Çocukları olan arkadaşlarım bu üniversite veya lise durumunun ne insan olarak, kendileri için ne kadar acı olduğunu herhalde içlerinde duyuyorlardır. Çocuğunuzu göndermemek suretiyle belki koruyorsunuz, ama oraya giden çocuğun hayatı, sizin çocuklarınızın hayatından daha mı az değerli? Niye ilgi gösterilmiyor, niye bu konuya ağır-

lık veriliyor. Biz oradaki çocukların her birini kendi çocuğumuz ka-
dar değerli görüyoruz. Bizim aramızdaki birçok arkadaşlarımızda olay
olduğu gün çocuklarını göndermiyor, biz de gördüğümüz zaman, aman
gönderme oğlunu, diyoruz; ama orada bulunanlar; evet meslektaşları-
mızın çocukları var, onları göndermemelerini istiyoruz, ama gelenler
için hiçbir şey yapamıyoruz. Kim koruyacak bunları? Hukuk devleti...
Kim koruyacak? Bunlar somut olaylar. Birde genel bir meseleye temas
etmek istiyorum.

Bu ülkenin öyle sanıyorum kadere üzerinde bir oyun var. Anaya-
sası üzerinde bir tehlike var, rejimi üzerinde bir tehlike var. Bunu
özgürlükçü demokrasiye inanmış, Anayasaya bağlanmış hiçbir hukukçu
gözden ırak tutamaz. O kadar sistemli, açık-seçik ve örnekleri tarihten
görölmüş bir biçimde tırmana tırmana tehlike kapı önlerine, düzel-
tilmesi mümkün olmayan ölçüye geliyor. Bu ölçü faşizm ölçüsüdür, fa-
şizm tehlikesidir. Bir ülkede devlet kurumları tek yanlı belli grup
için çalışırsa, bir ülkede üniversiteler belli grubu eğitirse, belli
yönde eğitim yaparsa, bazı şeylerin söylenmesi, bazı şeylerin konu-
şulması yasaklanırsa, bir lisede öğretmenler belli görüşleri sebebiyle
suçlanır, ceza görürse, eğitimi tümenden tek yönlü olursa, kitapları
içerisinde bilimsel olmayan, tamamen yanlış, fakat belli amaca uygun
biçimde bilgiler bulunursa, demek ki, bir tehlike vardır. Bu tehlike-
ye karşı Anayasayı kimler savunacaktır? Bu tehlikeye karşı parlamen-
ter demokratik insan haklarına saygılı hukuk devletini, lâik hukuk
devletini kim savunacaktır? Pek tabiidir ki, bizler. O nedenle, bura-
da İstanbul Barosu teklifini candan destekliyorum. Geç kaldığım için
teklifin altına imzamı atamadım. Öyle sanıyorum ki, bütün barolar bu
konuya hassasiyetle eğilmeli ve kendi ölçülerinde bu olayları araştır-
malı, tespit etmeli ve şerefli Türk adliyesine; hâkimler vardır, kav-

cılar da vardır, az da olsa vardır, onlara bunu götürmelidir.

Teşekkür ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Önergenin bu maddesiyle ilgili lehte söz isteyene söz verdim.

Aleyhte söz isteyen var mı?.. Buyurun.

M. RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Sayın Başkanlar, çok değerli arkadaşlarım;

Günvel bir konudur, herkesi rahatsız eden, tedirgin eden olayların içinde hergün yaşıyoruz. Ancak, Türkiye'nin durumuna genel kuşbakışı bir göz attığımızda, şu Genel Kurulumuzda çok haklı şikâyetler şu kürsüden dile getirilmiş ve sonucunda hep Türkiye Barolar Birliğinin bunlara bir çözüm bulunması önerilmiştir. Bu Türkiye Barolar Birliğine beslenen büyük umudun bir kanıtıdır, bundan kıvanç duymak gerekir.

Ancak, Türkiye Cumhuriyeti bir Devlettir, bu devletin çeşitli organları, çeşitli güçleri vardır. Çok sayın Ümit Doğanay arkadaşının üniversitede yoğunluk kazanan olayları burada bize tanımladı.

Saygıdeğer arkadaşlarım, üniversite içinde cereyan eden olaylara en iyi tanık olan üniversite yönetimidir. Üniversitelerde, üniversitelerin hangi fakültelerinde hangi grupların egemen olduğu ve diğerlerini derse sokmadığı o üniversite yönetimleri tarafından iyi bilinir ve de saptanır.

; Çok saygıdeğer arkadaşlarım, bir yerde olayların zoru ile belki duygusallaşıyor, bir yerde de bazan haklı olarak mantık ölçülerinden ve soğukkanlılıktan ayrılıyoruz. Üniversite kendi içinde cereyan eden olayları bildiği, gördüğü halde, üniversiteler Kanununun kendilerine verdiği yetkiyi kullanmaktan kaçınır, bu bir. (Alkışlar)

Yüce Meclisteki Yasama organındaki çok saygıdeğer parlamenter-

var önergede, ben sayın arkadaşım Ayten Dik'e de söylemişim bu maddeyi, o bana bir başka şekilde izah etti, ama şimdi daha açıklık getirme bakımından baroları ve de Barolar Birliğini bu kadar kanunun dışında görev yapmaya zorlamayalım. Bizim burada görevimiz, demin arzettiğim şekilde, Türkiye'de yasalarla görevini yapması gereken kurulları bu görev ihmâllerini bir yana bırakıp yasaların verdiği şekilde olayları kendi bünyelerinde öncelikle araştırmak, soruşturmak, delillerini saptamak ve gerekli yerlere gerekli ihbarlarda bulunmak için göreve çağrı şeklinde değiştirilmiş şekliyle kabulünü arz ve istirham ederim. (Alkışlar)

AYTEN DİK (İstanbul)- İkisi birden olsun.

BAŞKAN- Lütfen karşılıklı konuşma şeklinde olmasın.

M.RAŞİT ABASIYANIK (Devamla)- İkisi birlikte olsun diyorlar.

Ben baroların böylelerine ağır bir görev altına sokulmasına taraftar değilim. Bu hususta size katılamayacağım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Yönetim Kurulu adına Birlik Başkanı söz istemişlerdir, buyurun.

BAŞKAN FARUK EREM- Arkadaşlar, İstanbul Barosunun bu önerisinin ("İstanbul Barosunun değil" sesleri)

BAŞKAN- 49 imzalı bir önerge.

BAŞKAN FARUK EREM (Devamla)- Özür dilerim, terim hatamı bağışlayın.

İmza adedi biraz fazla olabilir. Biz Yönetim Kurulu olarak bize bu konuda vazife verecek olursanız, acaba gereği gibi yerine getirebilir miyiz? Bu kuşku içindeyiz. Maruzatım bu pratik noktadan başlamaktadır.

Bu komisyonları nerelerde kuracağız? Elbette olayların cereyan ettiği barolardan ricalarda bulunacağız veya bazı arkadaşlarımızdan

kişisel olarak ricada bulunacağız. O komisyonlar veya arkadaşlar yerine gittiği zaman kanıtları toplansın, diyorsunuz. Bunu toplamak acaba mümkün olabilecek mi?

Bir gazete haberini aşabilecek önemde bir derleme yapabilecek miyiz? Zamanında başarmak mümkün olabilecek mi? İşte bu noktalarda biz biraz kuşku içindeyiz. Kuşkumuz, araştırmamak noktasında değil, fiilen başaramamak korkusunda toplanıyor.

Diğer taraftan, biraz evvel konuşan arkadaşlarımla üniversite organlarının görevini yapmadığı yolundaki beyanlara ben de tamamiyle inanıyorum. Üniversite sorumluları şahsî endişeler içerisinde görevlerini yapmamaktadırlar. ("Bravo" sesleri, alkışlar)

Ya bir göreve talip olunur ve devam edilir yahut çekilmek icap eder.

Yalnız, şöyle bir soru akla gelebilir; acaba bu olaylar Barolar Birliğini meslekî açıdan, kanunlar açısından ilgilendiriyor mu? İlgilendiriyor. Fakat hangi cephesi? Hiçbir zaman cezanın şiddetinin suçları önlemediği mütarife halinde kabul olunmakta. Suçları önleyen nedir? Ceza korkusu değil. Çünkü suç işleyecek zaten o anda cezayı düşünmüyor. Korktuğu şey, suç işlersem mutlaka ele geçeceğim korkusudur. Bu itibarla faili gayri muayyendeki oran arttıkça, o memlekette hukuk güvencesi azalmaktadır. Bu güvence bizim görevimizle ilgili olduğu için, bu hususa karşı çıkamayız. O halde birşeyler yapmamız lâzım. Bizi ilgilendiren yanı bu işin, faili gayri muayyen katil olaylarının memleketimizde belli bir dönemde anormal bir artış göstermiş olmasıdır.

İşte biraz evvel konuşan arkadaşşıma bu noktada katılıyorum. Bütün sorumluları itham edecek şekilde bir vaziyet aldığımızı evvelâ açıklamamız icabeder. Sanırım ki, bu noktada bir ittifak da aramızda

mevcuttur. Bu beyanlarım şahsım adınadır. (Alkışlar)

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Oyumu kullanmadan bir açıklama istiyorum efendim.

BAŞKAN- Usul hakkında mı, esas hakkında mı?

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Tavzih istiyorum efendim, usul hakkında.

BAŞKAN- Buyurun.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Efendim, İzmir Barosu bundan bir hafta önce bir bildiri yayınladı. Türkiye'de aslında bir sokak kargaşasının değil, bir görev ve sorumluluk kargaşasının bulunduğunu tespit etti. Ve bütün idarecileri, siyasal iktidarı, cumhuriyet savcılarını göreve davet etti.

Yalnız burada benim anlamadığım birşey var. Bu noktada gerek Abasıyanık ile gerek sayın Hocamla tam mutabakat halindeyim. Mutabakat halinde olmadığım nokta şu:

Üniversite yöneticilerini suçluyoruz. Bu soyut bir suçlama oldu. Görevlerini yerine getirmeyen üniversite yöneticileri, hatta şahsî endişelerle tabirini dahi kullandık, ben üniversite yöneticilerini bu olaylarda, bu olayları önlemek için ne gibi bir yetkileri var da, bu yetkilerini kullanmıyorlar? Bu konuyu bilmiyorum.

BAŞKAN- Bu konuşmanızın usulle alakası yok.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Bunu açıklasınlar ki efendim, oyumu kullanayım. Açıklanmasını istiyorum. Üniversite yetkililerini de göreve davet edecek...

BAŞKAN- Sayın Cengiz İlhan, üzümlere ifade edeyim, yönetmelik açık hüküm getirmiş. Lehte bir kişiye, aleyhte bir kişiye, evvelâ önerge sahiplerine izah için söz verilir, arkasından leh ve aleyhte, birde kanun ve yönetmelik hükmü, Yönetim Kuruluna söz almada öncelik hakkı tanımış.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Sayın Hocam kendi adına konuştu.

BAŞKAN- İstirham ediyorum, ben Yönetim Kurulu adına Birlik Başkanını izahlarda bulunmak üzere davet ettim, konuşma o şekilde oldu.

Sonunda şahsı adına konuştuğunu ifade etti, fakat benim davettim, Birlik Yönetim Kurulu adına konuşması idi.

BAŞKAN FARUK EREM- Müsaade eder misiniz sayın Başkanım?

BAŞKAN- Buyurun.

BAŞKAN FARUK EREM- Şimdi, Yönetim Kuruluna ait olan kısım şudur: Yönetim Kurulu bu görevi yapmakta büyük zorluklar içerisinde kalacaktır. Eğer Barolarımız ve meslektaşlarımız bize yardımcı olmayı da taahhüt ediyorlarsa, bu işe başlamak mümkündür.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Komisyon kurulması hakkında Yönetim Kurulunun görüşü nedir?

BAŞKAN- Lütfen oturduğunuz yerden konuşma olmasın.

NECLA FERTAN (İstanbul)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

NECLA FERTAN (İstanbul)- Efendim, biz bugün yurdumuzda işlenen cinayetlerin hiçbirinin failinin bulunmadığından yakındık ve bunların bulunmaları için bir çalışmaya girmesini Yönetim Kurulundan isterken, bizden istedikleri somut öneriyi de verdik. Bu cinayetler illâki üniversitelerde de işlenmiyor, ortada. Zeytinburnu baskını yapılıyor, bilmem ne baskını yapılıyor. Sadece üniversitede işlenmiyor bu cinayetler. İllâ oraya da bağlamayalım.

Şimdi, biraz evvel önergemizi izah ederken dedik ki, biz komisyonlar olarak düşündük, sizlerin buna ilâve edeceğiniz hususlar varsa, bunları da lütfen bildirin, dedik.

Abasıyanık meslektaşım kalktılar, tamamen yepyeni bir önerge getirdiler, ama bunu bir değişiklik olarak getirdiler. Dediler ki,

biz mevcut ve görevini yapmayan kişilere evvelâ görevlerini yapmayı hatırlatalım. Bu şimdi bizim önerimizin bir değişikliği değil ki. Bu yepyeni bir öneri. Yepyeni bir önerinin de yepyeni bir konuşması, bir müzakeresi olur.

Şimdi, deseydiler ki, efendim bu komisyonların kurulmasını istiyorlar, ama bu komisyonları biz üç olarak teklif ediyoruz veya iki olarak teklif ediyoruz yahut komisyonları kabul ediyoruz da, yanında da şöyle ek bir çalışma teklif ediyoruz... O bizim önerimizin bir lâvesi olabilir, ama sayın Abasıyanık'ın önerisi tamamen başka bir öneri. Bir başka öneriye/ben bunun üzerinde söz vermem demiş olmanızı ben kabul edemiyorum. Bu hele konu bu kadar önemliyse, hele bu konu Genel Kurulun, Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bu sene hiç bir iş yapmasa bile tek bunu gerçekleştireceği kadar önemli bir konu ise, bu konu insanın hayatı ise, bu usulde, bu noktada bu usulün mutlaka tatbiki gerekir. ("Usul hakkında konuşun" sesleri) Usul efendim, usul. Abasıyanık arkadaşımın teklifinin ayrı bir teklif olduğunu iddia ediyorum bendeniz ve bu hususta da leh ve aleyhte konuşmaverilmesi lâzım geldiğini söylüyorum. Bundan başka usul olur mu?. Niçin hatırlatıyorsunuz, rica ederim.

Teşekkür ederim Divan, lütfen bu hususta müzakere açmanızı rica ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Yalnız istirhamımız şudur, Genel Kurul müzakereleri sırasında dinleyici sıralarında bulunanlar herhangi bir şekilde leh ve aleyhte tezahürata bulunmasınlar. Bunu sayın dinleyicilere hatırlatırım.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun sayın Cemâlettin Güçdemir.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın Birlik Başkanının Yöne-

tim Kurulu adına vaki cevabında barolar nezdinde deliller ve kanıtlar saptama komisyonları kurulsun mu, kurulmasın mı, Yönetim Kurulunun bu konudaki düşüncesi nedir, görüşü nedir? Bunu sanıyorum ki, ikinci teşriflerinde açıklamadılar. Bu ikinci teşriflerinde açıklanmadığı için, bir arkadaşım, önerge altında imzası bulunan bir arkadaşım, komisyonların kurulmasını Yönetim Kurulu tasvip ediyor, dediler. Kendileri öyle anlamış olabilirler. Bendeniz öyle anlamadım. İlk konuşmada bunun tersini anladım. İkinci konuşmada ise bu cihet müphem kaldı. Lütfetsin Yönetim Kurulu bize barolar nezdinde delil saptama komisyonlarının kurulmasına taraftar mı, değil mi, yasal olur mu, olmaz mı? Bu konuda bir açıklama lütfetsinler, beyan etsinler görüşlerini.

Arz ederim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Efendim, kongre Divanı, sayın Necla Fertan Hanımefendinin usul hakkındaki itirazını göz önüne alarak, 8 nci maddenin müzakeresi sırasında Sakarya Barosu Delegatesi sayın Mustafa Raşit Abasıyanık'ın, 8 nci maddenin tadilini öngörür şekildeki teklifini yeni bir önerge olarak kabul ederek, bu hususta müzakere açmaya karar vermiştir.

Önergenin lehinde ve aleyhinde birer kişiye söz vereceğim.

M.Raşit Abasıyanık'ın tadil teklifinin lehinde söz isteyen var mı efendim?.. Buyurun.(Karşılıklı konuşmalar)Lütfen karşılıklı konuşmayalım. Evvelâ anlatın, ondan sonra kürsüye çıkın.

AHMET HAMDİ SAYAR (İstanbul)- Muhterem arkadaşlarım, benim konuyu anlayıp anlamadığım hususunda Divanın bir bilgisi olmadığı kanısındayım. Söz almaya çıktığım zaman, hangi hususta söz aldığımı bileerek çıktım. Yalnız bazı arkadaşlarım, söz alan ben arkadaşınızdandır, bazı hususları nazara almamı hatırlatmak için bana söz söylediler. Bu sözü duymayan divanın itham edici konuşmasını da teessüfle karşılıyorum.

BAŞKAN- O teessüfünüzde haksızsınız, davet edildiğiniz halde, halâ yerinizde arkadaşlarınızla konuşuyorsunuz.

AHMET HAMDİ SAYAR (Devamla)- İkincisi, bir usul konuşması yaptık. Dedik ki, geçen seneki Genel Kurulda da bu nazara alındı; öneriler böyle sağa-sola çekilmemesi ve önemli konularda dikkatlerin dağılmaması için yazılı olarak verilecektir ve üzerinde, yazılı metin üzerinde değıştirge önergesi verilirse, bu değıştirgenin de mahiyet ve şumulü iyi anlaşılması için, onun da yazılı olması gerekir. Nitekim şimdi, Abasıyanık'ın önergesi yazılı olmadığı için ilk bakışta Divan da Genel Kurulun belkide büyük ekseriyeti, bunu bir değıştirge önergesi şeklinde zannettiler. Necla Fertan hanımefendinin hatırlatması olmasaydı, bir usulsüzlük sürüp gidecekti.

Bunu da hatırlattıktan sonra ve muhterem Divanın müzakerelerinde ta birinci gününden beri gösterdiği bîtarafılık ve samimiyeti ben de gören bir insan olarak ve teslim eden bir insan olarak, kendilerine yardımcı olarak konuşmakta olduğumu kabul buyurmalarını rica ederim.

Raşit Abasıyanık arkadaşımızın teklifinin lehinde görüşeceğiz. Çünkü bu teklif, müzakeresini yaptığımız tethiş olaylarının, faili bilinmeyen, bulunmayan ve bulunmak istenmeyen cinayetlerin ve katil olaylarının faillerini bulmakta vazifelerini ihmal eden, ihlâl eden ve ihmâl, terahide bulunan vazifeli makam ve mercilerin mesuliyetlerinin ne olduğunu ortaya çıkarmaya matuftur. Daha geniş bir kapsam içinde mütalaa edilebilir, ama özellikle avukatlık mesleğinin mümessili olan bizler, vatandaşların en ufak bir hak aramada uğradıkları müşkülâtı, uğradıkları imkânsızlığı ortadan kaldırmak için onların vekâletini deruhte etmek terbiyesi içinde yetişmiş insanlar olarak Türkiye'de, dünyada ayıplanacak bir derece ve düzeye gelmiş bulunan ve artık üzerinde sanki sinek öldürülmüş gibi ehemmiyetsizlik havasının kapla-

mağa başladığı bir olağan hale getirilen bu cinayetlerin faillerinin bulunmamasında ihmâl ve tekasül gösterenlerin bu ihmâl ve tekasüllerinin derecelerini ve bunların mesuliyetinin ne noktalarda tecelli ettiğini meydana çıkarmak için vekâlet vazifesini Barolar Birliği olarak yapmayacak mıyız?

Bizden başka hak aramada, devlete karşı hak aramada, beynelmilel sahada hak aramada en büyük ihtisası kazanmış bulunan insanların meydana getirdiği bir teşekkülün mümessili olan bizler, bu cinayetlerin bu tertiplerin, bu kışkırtmaların menşeyini, mevridini ortaya çıkaracak araştırmaları yapmayacak mıyız? Korkacak mıyız? Üniversitenin selâhiyetli organları Anayasanın değiştirilen maddelerinin de korkusuna sığınarak bazı araştırmalardan, sayın Hocamızın söylediği gibi, kendileri korkarak kaçmışlarsa, biz de mi korkacağız? Biz hakaramadan korkan insanlar değiliz. Burada da korkmayacağız arkadaşlaş.

Raşit Abasıyanık'ın söylediği ve getirdiği teklif, değişiklik önergesi, insan olarak herkesin yapması gereken bir görevdir, ama bunu yapmak için kendisinde yeterli imkânı bulamayan kişi gelir avukata müracaat eder, ondan yardım ister. Benim şu hakkımı vermek hususunda şu merci ihmale uğramaktadır, işi savsaklamaktadır, sürüncemeye sevk etmektedir veya hiç ilgilenmemektedir, diyerek bize müracaat etmektedir ve biz onu teknik olarak, kanuna uygun olarak araştırır ve mesulünün kanun önünde cezalandırılmasını ve yapmadığı işlemin yapılı hale getirilmesine yardımcı oluruz. O halde biz, Barolar Birliği olarak hukukun üstünlüğünü savunan, Anayasal düzenin kamil manada uygulanmasını isteyen insanlar olarak, somut örnekler istendi, işte bundan daha somut örnek olur mu? Türkiye'de tethiş olaylarının ve faili bulunmayan cinayetlerin ve her türlü yaralamaların, korkutmaların, her türlü fikir özgürlüğünü, insanın şahsî özgürlüğünü, sokaktan geçen

mêşhur Sünnetçi Enver Ürgün'ün ölümüne kadar yol açan, vatandaşın sokakta geçebilme hürriyetini ortadan kaldıran bu kargaşayı, bu anarşiyi ne gibi sebepler altında süregeldiğini tespit edebilmek için yapacağımız çalışmadan korkacak mıyız? Pekalâ bunları araştıracağız ve ihmalleri görülenlerin cezalandırılması için gerekli çözüm yollarını göstereceğiz.

Bundan Türkiye Barolar Birliğinin yöneticilerinin ve onların emirleriyle veya buradaki alınan kararın emriyle Türkiye barolarında teşkil edilecek olan ekiplerin yapacakları hukuksal araştırmalara kimsenin söyleyeceği söz yoktur ve bunun kanuniliğini saptamak bizim görevimiz değildir. Bizim görevimiz, bu vazifeyi verdiğimiz arkadaşlara emniyetimizdir. Onlar hukuk insanlarıdır; neyin kanuni olduğunu, neyin kanunsuz olduğunu bilirler. Biz burada kalkıyoruz, sanki kanun maddesi tedvin ediyormuşçasına maddelere, virgüllere kadar sirayet eden birtakım konuşmalar yapmaya çalışıyoruz. Biz parlamento değiliz. Biz, bir temenni ve talimat niteliğinde karar istiyoruz. Bu kararın alınmasından sonra Yönetim Kurulumuz bunun ya bizzat veya niyabeten veyahut barolarca yapılması hususunda bir yöntem tutacaktır, kanuni olacaktır.

Bu vazifelendirdiği kurullar bir yöntem tutacaktır, tabiiyle kanuni olacaktır. Bundan şüphe izhar etmek kimsenin haddi olmamak lâzım gelir.

Mesele şuradadır; Türkiye Barolar Birliği böyle bir olayda; Türkiye'de bir sosyal olay vardır, bir tarihî dönüm noktasındayız, bu noktada bu dönümü çeviren çarkın dönüşündeki hak kaybolma, hürriyet kaybolma mekanizması olarak işletilen bu dönemeçte, bunun nerelerden nasıl meydana geldiğinin araştırılmasında vatandaşların bir nevi vekâletsiz iş gören hukukçu uzman kişiler gibi temsilcisi olacaktır.

Bu da hukukidir.

Meseleleri bu ölçü içinde değerlendirdiğimiz zaman, Raşit Abasıyanık'ın şifahen verdiği, ki ben yazılı olmasında ısrarlıyım, bu âdetin devam etmesi doğru değildir, öneriler yazılı olmalıdır, bu önerinin kabulü lehinde görüşüyorum; Bu anlayış içinde, bu çerçeve içinde.

Tekrar sözüme başladığım gibi ifademi tekrar ediyorum, bu demek değildir ki, biraz evvel değiştirme önergesi şeklinde anlaşılan ve büyük önergenin 8 nci maddesini teşkil eden üniversite olayları hakkında aleyhte bir görüş içindeyim... Hayır. Onun ayrı bir önerge olduğunu, onun ayrıca konuşulması gerektiğini, bu önergenin de ayrı bir metin halinde görüşülmesinin usulen kabul edilmesi taraftarıyım. Yani, 8 nci madde olarak görülen önerge başkadır, Abasıyanık'ın önergesi başkadır. Bu önerge, 8 nci maddede görüşülen önerge görüşüldükten sonra, karara bağlandıktan sonra ayrıca görüşülür ve karara bağlanır.

M. RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Sayın Başkan, ben değiştirme önergemi geri alıyorum.

BAŞKAN- Geri alıyorsunuz.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Bendeniz bir değiştirme önergesi verdim.

BAŞKAN- Evet. Sayın Cemâlettin Güçdemir tarafından verilen önergeyi okuyorum.

Divan Başkanlığına

Konuşulan önergenin (Üniversite ve okullarımızda yoğunlaşan tethiş eylemleri /can güvenliğini ve öğretim özgürlüğünü ortadan kaldırmış olması nedeniyle bu ortamın önlenmesi ve suç faillerinin ortaya çıkarılması için etkin bir mücadele açılması konusunda Birlik Yönetim Kuruluna

talimat verilmesi) şeklinde tadilini teklif ederim.

Cemâlettin Güçdemir

Gaziantep

BAŞKAN- Ayrı bir teklif.

Bu teklifin sahibi açıklamada bulunacak mı?.. Buyurun.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Sayın arkadaşlarım, bendeniz bu görüşülen 8 nci maddedeki komisyonlar kuruluşunun fiilen çalışamayacağı, böyle bir tahkik ve tespit komisyonunun yasal olamayacağını, tahkik elemanlarının, tahkik uzuvlarının yasalarımızca mevcut olduğunu, belirtilmiş bulunduğunu, bunun dışında delil saptayacak, barolar bünyesinde herhangi bir komisyonun kurulmasının yasal olamayacağını, mevcut yasamızın 76 ncı, 77 nci maddelerine aykırı düşeceğini, ayrıca Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun açık hükümlerine, ayrıca Polis Vazife ve Selâhiyet Yasası kurallarına, hükümlerine aykırı düşeceğini, bu nedenlerle bir taraftan yasal olamayacağını, diğer taraftan da işleyemeyeceğini bildiğim için, mevcut realiteyi de görmezlikten gelemeyeceğimiz için, nereden gelirse gelsin tethiş hareketlerinin tespiti, takibi, önlenmesi zımında açık bir mücadele, etkin bir mücadele açılmasını; hem önlenmesi, hem faillerinin meydana çıkartılması konusunda Birlikçe uyarı mahiyetinde açık bir mücadele açılmasını bu tadil teklifimle arz ediyorum.

Bu ayrı bir teklif değildir. Bendeniz bunu görüşülen önerenin 8 nci maddesinde yeralan komisyonlar talebini de kapsayan teklifin tümü yerine kaim olacak bir değiştirge teklifi olarak arz ve takdim ediyorum. Bu her bakımdan tatminkâr olacaktır ve işleyecektir, işleyebilecek bir tekliftir neticesi itimariyle. Lütfen gerekirse tekrar okuyayım, kabulünüzü arz ve istirham eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Teklifin lehinde söz isteyen?..Yok.

Aleyhinde söz isteyen?.. Buyurun.

NECLA FERTAN (Istanbul)- Yurdumuzda insanlar dünden, evvelsi günden beri öldürülmeye başlanmadı. Kaç yıldır bu cinayetler devam ediyor. Hatırlayınız Samsun Genel Kurul toplantısını. Koca bir liste isim okumuştum size. O zamandan beri bu olaylar devam ediyor. Barolar Birliği Yönetim Kurulu faaliyet raporunda, tethiş olayları hakkında bir görüş getiriyor, sizler hepiniz ayrı ayrı, ben de dahil, söz alıyoruz ve bununla yapılmış olan mücadeleyi ve buna dair raporda belirtilen kısmı az buluyoruz. Bunun üzerine sayın Birlik Başkanımız, çok haklı olarak tenkitleri cevaplandırırken diyorlar ki, iyi ama siz de bana somut örnekler getirin, somut örnekler verin... Bu cevabı dinlerken hatta, ne kadar haklı demiştim. Keşke acaba konuşmayla beraber mi Başkanımıza önergeyi verseydik, demiştim.

İşte şimdi biz de bir somut öneri ne olsunu konuşuyoruz burada. Bu somut önerileri konuşuyoruz. Bu somut önerilerin içinde şimdi bir öneri geliyor ve deniyor ki, en etkin çarelere başvurma hususunda Barolar Birliği Yönetim Kuruluna biz yetki verelim. Peki, kaç seneden beri Barolar Birliği Yönetim Kurulunun böyle bir yetkisi yok muydu? Vardı. Öyleyse neden Başkanımız bizden, somut örnekler verin bize, dedi? Çünkü, Genel Kurul mademki bizim çalışmalarımızı etkin bulmuyor, öyleyse söyleyin bize ne yapalım, dedi. Biz şimdi kendilerine tekrar sadece siz efendim gereğini yapın, dersek, onların emrine, onların bu isteğine uygun mu hareket etmiş oluruz?

Ve affetsinler beni, mademki kendileri burada, bize somut örnekler veriniz, diyorlar. Öyleyse biz pek örnek bulamadık; daha etkin çalışma için, diyorlar. Öyleyse biz şimdi kendilerine tekrar, siz istediğinizi yapın, dersek, görevimizi mi yapmış oluruz? Görevimizi

yapmamış oluruz. Hem neden bu olaylar bu kadar üzerinde çok konuşuluyor da, çare aramaya gelince bütün yük Yönetim Kuruluna bırakılıyor? Nasıl bir dahaki sene tekrar Yönetim Kurulunun etkin diye, kendince bulduğu, tatbik ettiği şeyi beğenmezseniz, yeni bir öneriyle gelmeyecek misiniz? Bir yıl niçin kaçırıyoruz? Varsa bugün aklımıza gelen birşey, onu niçin söylemiyoruz da, siz istediğiniz etkin tedbiri bulun, diyoruz. Neye karşı? Ölümlere karşı. Bu ölümler niçin yalnız üniversitede oluyor? Bu ölümler Şişli Meydanında olmadı mı? Hiç talebe olmayan iki kişi zabıta kuvvetlerinin gözü önünde öldürülmedi mi? Bulundu mu bunların katilleri? Bunlar Barboros Bulvarında olmadı mı? Hiç talebe olmayan insanlar Barboros Bulvarında öldürülmedi mi? Bu olaylar yurtlarda olmadı mı? Bu olaylar Gaziantep'te olmadı mı? Malatya'da bizzat zabıta kendisi baskın yapıp insanları öldürmedi mi? Hani bunların failleri? Kaç senedenberi devam ediyor. Şu etken tedbir bir türlü bulunmuyor. Nasıl olurda bugün siz sadece Barolar Birliği Yönetim Kuruluna, işte biz bunları söyledik, ettik, sizin de başınıza bu kadar dert yıkıyoruz, biz bundan çok şikâyetçiyiz, hadi görelim bir dahaki seneye biz bunları nasıl önleyeceksiniz, deyip ve içiniz rahat gideceksiniz? En azından hiç olmazsa, şunu yapsak iyi olur, bunu yapsak iyi olur; komisyonu mu beğenmiyorsunuz, bir tedbir getirin, bir çare getirin, bir öneri getirin, ama sadece, en etken tedbirleri siz takdir edin ve siz yapın, biz burada söyledik söyledik, görevimizi yaptık... Olmaz arkadaşlar bence böyle birşey.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Ben de teşekkür ederim.

Birlik Yönetim Kurulu adına söz isteniyor mu?.. Buyurun.

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, aziz arkadaşlarım; biraz evvel çok değerli meslektaşım Fertan'ı dinlemiş bulunuyorsunuz.

Bazı hususları açıklamak istemezdim, ama kendimizi savunma ba-
bında bir-iki noktayı açıklayacağım. Olay şu:

Meclis Araştırma Kurulu kanunlara, usule göre kuruldu, bizden
bu şiddet olayları hakkında bilgilerimizi sordu. Üzülerek, utanarak
arzedeyim, tesadüfen bize intikal eden üç-beş bilgiden başka birşey
veremedik.

Barolarımıza acilen genelge gönderdik, bugüne kadar hiçbir ba-
rodan cevap almadık arkadaşlar. Bu nedenlerle biz bu görevden kaçın
olmak durumunda değiliz, fakat şu gerçekleri de lütfen biliniz.

İkinci şakınca: Bu memlekette uzun süre tahkik komisyonlarından
şikâyetler oldu. Biz Barolar Birliği olarak lâfzen de olsa böyle bir
görünüm içine girmekten korkuyoruz.

Üçüncü şakınca: Devlet kuvvetlerine saygılıyız. Sıfatsız yardım
iddialarına karşıyız. Buna benzer bir örnek herhalde uygun olmayacak-
tır.

Bu anlamda komisyonlar kurduk, mahalline gitti. Sanık ortada
yok, birşey yapamadık. Ele geçse bile, hazırlık tahkikatı malûm, gö-
rüşemedik. Mağdurlardan bazı bilgiler aldık, elbetteki canı yanan a-
bartacaktır. Ele geçen hangi tarafsız tanığı biz dinleyeceğiz? O hal-
de elde ettiğimiz bilgilerin bir gücü, resmî bir hüviyeti, bir par-
çacık ciddiyeti olabilecek mi? Bu derlenen raporların sıhhatından şüp-
he eden bir Yönetim Kurulu o kadar büyük bir ürkeklik içerisinde ka-
laçaktır ki, ondan sonra önümüzdeki yıl huzurunuzla mahçup çıkacağız.

O halde, ihtiyaç nedir? İhtiyaç, bir suçun adli soruşturmasın-
da yetkisiz bir organ olmak mıdır? Bizim şikâyetimiz nedir? Gaye ne-
dir? Üzerinde birleştiğimiz nokta şudur; görevliler görevini çeşitli
nedenlerle yerine getirmemektedirler. Failin gayri muayyen kalması
noktası da bu noktada düğümleniyor. O halde, bunun, bu önerinin amacı

şu olmak icabeder:

Görevlilerin görevlerini yapıp yapmadığının araştırılması. Gaye zannederim ki bu. O halde bu hususta bir tahkik komisyonu görünümü içerisinde olmayan bir önlem bulursak, zannediyorum görevimizi daha iyi yaparız.

Zabitanın tarafsızlığını müşahade etmek, bunu objektiflikle yapmak, hatta tahkiksiz yapmak dahi mümkün. Bunun dışında bazı teşhislerde de bulunmamız mümkün. Bunu söylemek ise tamamiyle haklılık. Bu itibarla Genel Kurulun bu anlamda bir öneriyi emir buyurması çok isabetli olur.

Beyanım Yönetim Kurulu adınadır, arzederim efendim.

BAŞKAN- Efendim, öncelikle önerenin 8 nci maddesindeki önerge sahiplerinin teklifine zıt teklif sayın Cemâlettin Güçdemir arkadaşımızın/verdiği tadil teklifidir. Bu teklifi...

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Hocamın izahları ışığında teklifimi hazırladım.

BAŞKAN- Bu teklifi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Sayın Cemâlettin Güçdemir'in tadil teklifini kabul etmeyenler...

Önerenin 8 nci maddesinin olduğu gibi kabulünü kabul edenler... ("Başka teklif var" sesleri)

Başkaca tadil teklifi yok.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- İstirham ederim, oylama sırasında söz verilmez. ("Oylama anlaşılmadı" sesleri)

Önergedeki 8 nci maddenin olduğu gibi kabulünü kabul edenler... Önerenin 8 nci maddesinin reddini kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... 31'e 22 oyla reddedilmiştir efendim.

("Yönetim Kurulunun teklifi vardı" sesleri) Yönetim Kurulunun görüşü var, efendim.

ZIYA NUR ERÜN (İstanbul)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Söz vermiyorum efendim.

Gündemin aynı maddesinde yer alan müteakip bir önergeyi okuyorum efendim.

T.Barolar Birliği

X ncu Genel Kurul Başkanlığına

Yargı kararlarını uygulamakla yükümlü yürütme organlarının Danıştay kararlarını ısrarlı bir tutumla uygulamaması Hukuk Devletini yıkıcı bir düzeye ulaşmıştır.

Hukuk Devletini ve Hukukun Üstünlüğünü savunan avukatlar, Barolar ve Barolar Birliği olarak bu tutuma seyirci kalamayız. Yürütme organlarının bu tutumuna karşı durumumuzu kesinlikle açıklamalıyız. Bu amaçla, Türkiye Barolar Birliği tarafından Ocak 1977 içindeki bir günün "Yargı kararlarının uygulanmaması nedeniyle kınama günü" olarak ilanı ile, o gün için bütün avukatların duruşmalara girmemelerine Genel Kurulca karar verilmesini arz ve teklif ediyoruz.

Saygılarımızla.

Burhan Karaçelik

Cihat Türkbaş

Zonguldak

Zonguldak.

BAŞKAN- Önerge sahiplerinden izahat vermek isteyen var mı efendim?.. Buyurun.

BURHAN KARAÇELİK (Zonguldak)- Değerli arkadaşlarım, orada söylemek istediklerimiz sizce malûm. Yalnız bir noktaya işaret etmeme müsaadenizi rica ediyorum. O da şu:

Bir eylem öneriyoruz. Şüphesiz bir eyleme katılıp katılmamak her şahsın kendi bileceği iş. Biz sadece şöyle bir eyleme karar verelim, diyoruz, ama dün İhsan Onar arkadaşımızın da bir Devlet Şûrası kararından atıf yapmak suretiyle açıkladığı gibi, şüphesiz katılmayanlar; yani duruşmalara girmeme eylemine katılmayanlar hakkında da

bir disiplin işlemleri yapamayacağımızı da ortaya koymak mecburiyetindeyiz.

Böyle bir eylem öneriyoruz. Kabul ederseniz Barolar Birliği Yönetim Kurulunun tespit edeceği, Ocak ayı içinde tespit edeceği bir günü kınama günü ilân edeceğiz ve o gün duruşmalara girmeyeceğiz. İsteyen girer, isteyen girmez.

Saygılarımla.

BAŞKAN- Bu önerenin lehinde söz isteyen?.. Buyurun.

OĞUZ ARIN (Kocaeli)- Kıymetli Başkan, kıymetli Yönetim Kurulu Başkanı ve saygın arkadaşlarım;

Üzülerek söyleyeyim ki, çok güzel, çok olumlu başladık, fakat sonunda yine/sıkışıklığa geldi. Önce bir teklifim daha var, bundan sonra benim önergem var, ikisinin bir arada mütalaa edilmesini arzu ediyorum. Çünkü aynı paraleldeydi. Ben bir günün bir üzüntü günü olarak ilân edilmesinin barolara bildirilmesini ve o gün Atatürk'ün heykeline bir çelenk konmasını arzu ettim. Elbetteki bunu bütün barolar ayrı ayrı yapabilirler ve yapıyoruz da. Ancak, baroların, bütün baroların hep birlikte bu günü üzüntü günü saymasında çok fayda var; âme efkârı bakımından.

Belki büyük vilâyetlerde, büyük illerde gözden kaçabilir. Büyük illerde barolar yürüyüş kararı almışlardır. O büyük ilde bu gözükmemiş olabilir. Bunun üzüntüsü içinde olabilirler, ama Anadolu illerinde buna halk çok dikkat ediyor. O gün mahalli basın büyük puntolar atıyor ve bunu halk takip ediyor, evlerde konuşuluyor. Böylece bir fikir oluşuyor arkadaşlar. Bunda bir sakınca da yok.

Bu bakımdan sizleri fazla işgal etmeyeceğim. Bu teklifin ve benim teklifim bir arada düşünülerek kabul etmenizi istirham edeceğim.

BAŞKAN- Aleyhte söz isteyen var mı efendim?.. Buyurun.

SABAHATTİN BİLGE (Ankara)- Muhterem Divan ve değerli arkadaşla-

rım, Danıştay kararlarının uygulanmaması sebebiyle Birliğimiz muhtelif toplantılarında düşüncelerini izhar buyurmuş ve efkârı umumiyeye de açıklamıştır. Bu noktada herhangi bir tereddütümüz yoktur. Hepimiz ittifakla kararların uygulanmamasından şikâyetçi olduğumuzu defaatle söylemiş bulunuyoruz. Ancak, mahkemelere girmemek gibi bir karar almak beni birkaç noktada tereddüte sevk etmiş bulunuyor.

Bir defa bir gün önce Konya Baro Başkanı meslektaşımızın sizlerin ittifakına sunduğu bir karar var. Bu şekilde verilmiş olan bir karara rağmen buna ters hareket eden bir arkadaşımız hakkında disiplin kararı verilmiş, sonra da Danıştay tarafından bu karar ortadan kaldırılmıştır. Bu göstermektedir ki, herkese teşmil edilecek ve herkesin uygulamasını istediğimiz bir kararın alınmasına bu yolda imkân yoktur.

O halde geriye kalacaktır, Barolar Birliği tarafından bu şekilde verilmiş olan bir kararın kısmen uygulanması ve kısmen uygulanmaması... Benim gönlüm, Barolar Birliği tarafından alınmış olan kararın bütün avukatlar tarafından ittifakla uygulanması yanındadır. Çünkü ancak bu suretledir ki, Barolar Birliğinin aldığı kararların geçerliliği ve efkârı umumiye nezdindeki itibarı belli olur. Bir kısım arkadaşların uymadığı bir karar Barolar Birliğinin şahsiyetini rencide eder. Bu itibarla böyle bir kararın alınmasına taraftar değilim.

Saygıyla arz ederim efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Bu önergeyle ilgili konuşmalar tamamlanmış bulunuyor. Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Önergenin reddini isteyenler lütfen işaret buyursunlar... 25 e 13 oyla önerge kabul edilmiştir.

Her ne kadar Oğuz Arın arkadaşımız, Zonguldak Barosu delegelerinden sayın Burhan Karaçelik ve arkadaşı tarafından verilen önergeyle

kendi önergesinin aynı olduğunu beyan etmişse de...

OĞUZ ARIN (Kocaeli)- Ben önergemi geri alıyorum.

BAŞKAN- Burhan Karaçelik önergesinde hem kınama, hem duruşma-
lara girmeme, sayın Oğuz Arın arkadaşımız ise, üzüntü günü ve Atatürk
anıtına çelenk koyma şeklindeydi. Ayrı olduğu için ikisini birleştir-
medik. Arkadaşımız önergesini geri aldığı için bu hususta müzakere aç-
mıyoruz.

Diğer bir önergeye geçiyoruz, okuyorum.

Genel Kurul sayın Başkanlığına

Yargılama usulleri ve bununla ilgili mevzuat Anayasamızın ki-
şilere tanıdığı demokratik haklara, kişinin temel hak ve özgürlükle-
rine uygun düşmemektedir. Ülkemizde yargı önünde, kişi ile devlet,
kamu hakları, idare arasında, ikinciler yararına kişi aleyhine olmak
üzere bir eşitsizliğin varlığı şüphesizdir.

Kişilere yargı önünde eşitlik sağlanması; yargının, yargı ka-
rarlarının uygulanması konularında kişi ile devlet, kamu hakları ve
idare arasında eşitliğin sağlanarak "Demokratik yargı"nın gerçekle-
ştirilmesi gerekir.

Yargının demokratikleştirilmesi; ceza usulu, Danıştay, Hukuk u-
sulü, icra ve iflas v.b. kanunların bu açıdan incelenerek ülkemizde
yeni demokratik bir yargı düzenine geçilmesi yapacağımız ilk işlerden
birisi olmalı, yargının Anayasaya uygun, çağdaş bir düzeye getiril-
mesi sağlanmalıdır.

TBB Yönetim Kurulunun; diğer barolarla da işbirliği yapmak su-
retiyle bir an önce bu yoldaki çalışmalarını tamlayarak "Demokratik
yargı"nın gerçekleştirilmesi için sayın Genel Kurulca bir talimat
kararı alınmasını takdirlerine sunarız.

Av. Cengiz İlhan ve üç arkadaşı

BAŞKAN- Önerge sahiplerinden konuşmak isteyen var mı efendim?

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Önergemiz açık, ayrıca açıklama gerekmiyordur.

BAŞKAN- Lehinde söz isteyen?.. Yok.

Aleyhinde söz isteyen?.. Yok.

Bu talimat kararının önergede olduğu şekilde Birlik Yönetim Kuruluna iletilmesini kabul edenler lütfen işaret buyursunlar... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Diğer bir önergenin müzakeresine geçiyoruz.

Türkiye Barolar Birliği

10 ncu Genel Kurul sayın Başkanlığına

Yan ödemelerle ilgili olarak geçen yıl çıkarılan kararname ile Hazine avukatlarına 1600 lira iş güclüğü zammı ödenmesi kabul edilmiş, ancak hazine avukatları dışında kalan ve büyük bir kesimi oluşturan katma bütçeli idarelerle, iktisadi devlet teşekkülleri ve belediyeler ile il özel idareleri mensubu avukatlara, (300 lira tutarındaki) tali hizmetlerde çalışanlar için tespit olunan iş güclüğü zammının verilmesi ile yetinilmiştir.

Bu uygulama bir unütma eseri değilse bu kesim avukatlarına karşı çok haksız bir davranış, diğer bir yünden de yarattığı sonuç itibariyle mesleki onur ve itibarı zedeleyici niteliktedir.

Devlet örgütünün çeşitli kuruluşlarında kamu haklarını kovuşturan ve bu haliyle tek tür hizmet gören avukatlar arasında bu denli farklılık yaratılması meslektaşlarımız arasında büyük huzursuzluk yaratmış, giderek kamu kesimi avukatlarını birbirlerine karşı da haklı veya haksız ithamlara yol açmıştır.

Konu üzerinde baroların ve Birliğin çalışmaları da sınırlı bir düzeyde kalmıştır.

Barolarımızın bu değerli mensupları arasında haksız olarak yaratılmış bulunan eşitsizliğin, kamu kesimi avukatlarının tümünün mesleğin gerekli kıldığı bir biçimde örgütlendirilmesi çalışmalarını barolar Birliğince ayrıca yapılmak kaydıyla, giderilmesi için etkili girişimlerde bulunması ve bu amaçla konuya toplantı sonunda yayınlanacak Genel Kurul Bildirisinde yer verilmesini saygılarımızla öneririz.

Ankara Delegatesi

Av. İlhan Kutay ve 9 arkadaşı

BAŞKAN- Önergelerini izah için önerge sahiplerinden söz isteyen var mı?.. Yok.

Lehinde söz isteyen?.. Buyurun.

TURHAN İMRE (Afyon)- Sayın Başkanımı ve muhterem meslektaşlarımı saygıyla selâmlarım.

Kısa konuşacağım. Bu bir kararname meselesidir. Sayın Kutay bu hususta zaten bilgi sahibidir. Yedi senedir kazine avukatları ile sair kamu kesimi avukatları arasındaki farkın giderileceği izah edilmiştir. Bunda Birliğimizin sayın Başkanı teşebbüslerde bulunursa hayırlı olur.

Söyleyeceklerim bundan ibaret. Hepinizi saygıyla selâmlarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Aleyhinde söz isteyen?.. Yok.

Önergeyi, gereği Yönetim Kurulunca yerine getirilmek kaydıyla Yönetim Kuruluna havalesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bir önergenin müzakeresine geçiyoruz.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL KURUL BAŞKANLIĞINA

Çanakkale barosu olarak Yüksek kurula aşağıdaki önerilerimizi sunar bu konularda olumlu kararların verilmesini saygılarımızla arz ederiz.

1- Adliyelerimizde gerek hakim ve gerekse katip kadrosu yetersiz bulunduğu gibi halen mevcut kadrolarda münhal bulunmaktadır. Bu sebeplerle davalar sürüncemede kalmakta ve Adaletin gerçekleşmesi gecikmektedir.

Adliyede hizmet gören bir kısım katipler hukukun en basit bilgilerinden dahi yoksun bulduklarından bunlar tarafından tutulan zabıtlar çok zaman hakkın ziyanına sebebiyet vermektedir.

Yukarıda belirttiğimiz nedenlerle:

- a) Boş Hakim kadrolarına biranevvel gerekli atamalarının yapılmasının temini,
- b) Mevcut iş hacmine göre yeni hakim kadroları verilmesinin sağlanması,
- c) Adliye Personelinin hukuka yararlı kimseler haline getirilebilmesi için diğer mesleklerde olduğu gibi meslek okullarının açılması konusunda girişimlerde bulunulmasını,

2- Adliyede matbu evrak ve kırtasiye sıkıntısı çekilmektedir çok zaman katiplerin zabıt kâğıdı, karar yazmak için kâğıt, zarf, dosya ve daha bir çok şeyleri Barolardan, Avukatlardan ve hatta iş sahiplerinden temin etm zorunluğunu duymaktadırlar. Davetiye tebligat zarfı, icra zaptı, ödeme ve icra emirleri bulunamamakta bunlar düz kâğıtlara daktilo ile yazılarak ihtiyaç giderilmektedir. Bu tutum hem katipler için mesailerinde zorluk doğurmakta ve hemde bir çok sakıncalara bulunmaktadır. Bir Devlet işinde maliyenin, Millî Eğitimin, Orman idaresinin ve daha bir çok Devlet Dairelerinin kırtasiye ve matbu evrakı

dolup taşarken, her konudan önce düşünülmesi lazım gelen Adliye Cihazının bir üvey evlat muamelesi görmesi anlaşılmamaktadır. Adalet Mülkün temelini ise Devletin evvel emirde temelini kuvvetli tutması gerekir. Bu tutumundan dolayı Bakanlığın kınanılması ve ihtiyaçlara cevap verilmesinin sağlanması,

3- Mevcut C.M.U.K.nunda ve tatbikatta hazırlık ve ilk tahkikatta savunma eli kolu bağlı tutulmaktadır. Gıyapta bütün deliller toplanmakta, aleyhte bütün kararlar verilmekte buna karşı savunmaya dosyayı tetkik ve mevcut delillere göre savunma yapması, delil temini imkanı verilmemektedir. Davanın mahkemeye intikalinden sonrada gösterilen deliller ve bilhassa şahitler konusunda savcılarda ve Hakimlerde tereddütler doğmaktadır. Okadarki duruşmada dinlenen ve sanık tarafından gösterilen tanık savunma tanığı olarak nitelendirilmekte (Usulde böyle bir tanım yoktur) ve bu tanıklar çok zaman savcı ve Hakimlerce sonradan temin edilmiş ve gerçek dışı beyanda bulunan kişiler muamelesi görmektedir. Bunun neticesidirki amme davalarında ters kararlar çıkmakta ve haksız sonuçlar doğurmaktadır. Her nekad birliğimiz temel kanunların yeniden hazırlanması konusunda bir girişim içinde bulunmakta iseler de bu kanunların hazırlanması bir çok senelere vabeste bulunduğundan Adaletin daha çok gecikmesi düşüncesi ile C.M.U.K.nunda gerekli tatilatın yapılması için gerekli girişimlerde bulunulmasını,

4- Avukatlar aleyhinde görevlerinden dolayı yapılan şikayetlerde Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü her çaman delilleri ve durumları ne olursa olsun Avukat aleyhinde mütalalar vermektedir. Görevini tam, kanunlara uygun, kanunlara saygılı ve şerefle yapan bir Avukat aleyhinde ceza davası açılması mütalaasında bulunduğu gibi hiç değilse sanki mutlaka bir ceza verilmesi gerekirmiş gibi disiplin yönünden takibat istemektedir. Avukatın ve hatta bir şahsın mahkemeye sevkinin ko-

lay bir tutum olmayacağı, onun sırf mehkemeye sevki şeref ve haysiyetinde zedeler açacağı düşünülmezsizin bir Avukat düşmanıymış gibi hareket eden Bakanlık Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün genel kurulca kınanması kararı alınmasını ve bu kararın Bakanlığa duyurulmasını,

5- Avukatlara ödenen yan ödemelerde, Avukatlar arasında ve hemde diğer memurlarla idare Avukatları arasında derin eşitsizlikler mevcuttur bu hal nimetlerin dağıtılmasında eşitlik prensibini zedelediği gibi Avukatın haysiyetinde zedelemektedir.

ÖRNEĞİN: a) Orman ve Vakıflar idarelerinde çalışan Avukatlara ayda 75X4 : 300 lira yan ödeme hakkı tanındığı halde, hazine Belediye ve sair idare avukatlarına (400 - 500 X 4) 1600 - 2400 lira yan ödeme ödenmektedir. Devletin bir dairesinde çalışan avukatla diğer dairesinde hizmet gören avukatın mesaisinde ve yararlığında farklılık düşünülemediğine nazaran, nimette de farklılık düşünülmemek gerekir.

b) İdare avukatlarına ayda 300 ila 2400 lira yan ödeme düşünülürken aynı Devlet içinde Bayındırlıkla, Y.S.E., D.S.İ, Orman, Ziraat vesair idarelerde çalışan tekniker ve teknisyene (orta eğitilmiş) 4000-5000 liranın üzerinde yan ödeme ödenmesi avukatları maddi bakımdan bu kişilere nazaran güçsüz bıraktığı gibi haysiyetlerini de küçültmektedir.

Eşitsizlik yalnız avukatlarla diğer resmi kuruluşlarda çalışan diğer memurlar arasında ve idarenin avukatları arasında bulunduğu gibi, adliye personeli ile (başkatip, Katip, mübaşir) diğer devlet memurları arasında nimet dağıtımında eşitsizlikler vardır. Adliyede Baş Katiplere ayda 350 lira, Zabıt katiplerine 250 lira yan ödeme yapılmaktadır. Aynı tahsilde olup çok daha az maddi ve manevi sorumluluk ve görev yüklenen diğer devlet dairelerinde çalışan memurlar adliye personeline ödenenle mukayese edilemeyecek kadar çok yan ödeme aldıkları halde, çilekeş adliye personelinin bu konuda da düşünülmemesi üzüntü vericidir. Adliye

personelinden hem takatının çok üzerinde iş istenir, hem aç bırakılır. Bu tutum ve duruma artık son verilmesi gerektiğine inandığımızdan bu konuda da girişimlerde bulunulmasını,

6- Avukatlık yorucu ve üzücü bir meslek olup, bugünkü düzen içinde belirli de tatmin edici bulunmamaktadır. Avukat mesaisinin tam manasıyla semeresini alamamaktadır. Maddi bakımdan güçsüz olan avukatlar ekşeriyettedir. Manevi bakımdan dinlenme, eğlenme imkanını bulan avukat adeti pek azdır. Bu nedenlerle:

a) Barolar Birliğinin Avukatlara sosyal konut yapılmasında, imkânlar temini,

b) Yazlık dinlenme tesisleri yapılarak, bu tesislerden avukat arkadaşlarımızın faydalandırılmalarını, (Bunun için iştirak edecek arkadaşlardan ayda muayyen bir paranın alınması)

c) Yılın muayyen zamanlarında, Dış memleketlere geziler tertibi (Örneğin Denizcilik Bankasından bir gemi kiralanarak)

7- Barolar Birliğinin Yurt dışında lisans üstü çalışmalar için imtihanla burs vermesi (Yunanistan'da ve birçok ülkelerde bu husus gerçekleştirilmiştir)

8- Baroların ve Barolar Birliğinin fiili özerkliğinin ve saygınlığının sağlanması (Baroların ve birliğin bir DİSK ve TÜRK-İŞ gibi işçi sendikası kadar bugün Türkiye'de itibar gördüğü iddia edilemez. Bir işçi sendikası toplantısına Başbakan'dan parlamenterlere kadar bütün siyasetçilerin ilgi gösterdiği, basının ve TRT'nin bu kuruluşların çalışmalarını yakından takip ettiği ve televizyonun sık sık bu kişileri ekrana getirdiği halde Barolar Birliğinin Genel Kurul toplantısını dahi başta adalet bakanı olmak üzere bir ilgisizliğin ve hatta umursamazlığın görülmesi bizleri üzmektedir. Örneğin fiili özerklik ve saygınlığın temini konusunda gerekli tadilatın yapılmasının sağlanması, hukuk düzenine

karşı fiilen veya başka şekillerde yapılan veya yapılması düşünülen tecavüzler konusunda, Devlet ve Hükümet başkanı ve parti liderleri ile temaslar sağlanması ve uyarıcı görevimin yapılması)

Bâro Başkanı

Av.Cahit Altan ve altı imza

BAŞKAN- Önerge lehinde söz isteyen?..

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Küçük bir değişiklik teklifim var.

BAŞKAN- Buyurun.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Gerekçelerin hepsine katılıyorum, tarzına da katılıyorum. Yalnız orada, kırtasiye malzemesi, makine, daktilo verilmediği için Bakanın, avukatlar için soruşturma yetkisi verdikleri için de Bakanlık Ceza İşleri Genel Müdürlüğündeki tetkik hakimlerinin kınanması diye bir tabir geçiyor. O "kınanması" yerine, "ikaz edilmesi" kelimelerinin konmasını istiyorum; uyarılması, ikaz edilmesi.

Devlet bütçesinde imkânı yoksa neyi versin? Kendiliğinden vermiyor ki. Hâkim izin verecek, yasal kurallarla bağlı. Kınanma bir şahsın fiilî şahsî ameli olursa, kendi eylemi olursa, şahsî eylemi olursa o eyleminden ötürü kınanır. Bütçesi olmayan, parası olmayan bir bakanlık para vermedi diye, oradaki bir şahıs veya temsilci kınanmaz. Ceza işlerinde yargı görevini tetkik hâkimleri yapıyorlar. Tetkik hâkimi usulü, şekle, delile uygun görürse veriyor. Niye soruşturma izni verdiniz diye hâkim de kınanmaz.

Bu itibarla ikaz edilir, uyarılır. Bu küçük değişikliği arz ediyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz.

Buyurun.

B.CAHİT ALTAN (Çanakkale)- Arkadaşlarım, ben ilk konuşmamda bu konuya değinmiştim. Nihayet önerimizde de bu izah edilmiş durumdadır. Ceza İşleri Genel Müdürlüğü kendilerine iletilen her konuda, avukatın mutlaka cezalandırılması lâzım gelir, kanaatiyle mütalaalarda bulunmaktadır.

Ben, şu hususu kısaca arz etmek isterim. Bir avukatın teşçil davasında keşfe gidildiği ve davacı şahidiyle müdahil şahitlerinin hepsi üç-dört senelik zilyetlikten bahsettiği halde ve dava bu şekilde neticelendiği ve reddedildiği halde, avukatın bu kararı temyiz etmesi suç sayılır mı arkadaşlar? Ne disiplin kovuşturması açılabilir, ne cezai kovuşturma; ama mütalaa, eğer Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün mütalaası bu suçtur der de, mahkemeye sevk edilirse arkadaşımız, bunda ikaz olmaz, kınama olur, bu tip kişiler kınamaya tabi tutulmak lâzım, kınama kararı verilmek lâzım kanaatındayım. İkaz çok zayıftır.

Teşekkür ederim.

CEMÂLETTİN GÜÇDEMİR (Gaziantep)- Arkadaşlarım mahkeme mahzeme-lerinin temininden duyulan büyük ıstıraptan bahsettiler, onların bu izahlarına, düştükleri büyük ıstıraba ikaz az gelir gerekçesiyle, bakanlığın kınınmasına katılıyorum, tetkik hâkimlerinin değil. Bu sebeple önergeyi geri alıyorum.

BAŞKAN- Önergenizi geri alıyorsunuz.

Önergeyi, 4 ncü maddesindeki, Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün avukatlar hakkındaki mütalaalarından ötürü kınanma sözü de dahil tümüyle gereği Barolar Birliği Yönetim Kurulunca yapılmak üzere kabul edenler... Etmeyenler... Oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Efendim, Eskişehir Baro Başkanlığının ve Eskişehir Kamu avukat-

larının iki önermeleri var. Bu her iki önerme de, Genel Kurulda yetkili delegelerden herhangi biri tarafından imza tahtında verilmediği için müzakere mevzuu yapmayacağız, muameleye koymuyoruz.

Diğer bir önermenin müzakeresine geçiyoruz.

Sayın Genel Kurul Başkanlığına

Aşağıda maruz hususatin Genel İdare Kuruluna talimat mahiyetinde olmak üzere iletilmesini tasviplerine arz ederim.

1- Ceza Yargı Usulü ile Hukuk Yargı usulünde davayı çabuklukla halledici değişikliklerin ikmal ve kanunlaşması için çalışma yapılması ve çalışmaların hızlandırılması;

2- Yabancı ülkelere tebligat bakımından kanunda ve tüzükte gerekli değişikliğin yapılması ve yabancı ülkelerdeki Türklere tebligatın taahhütlü mektup ile yapılması veya yurt dışına çıkarken Türkiye'de gösterecekleri adrese tebligat yapılması hususunda çalışmaların yoğunlaştırılmasını;

3- Avukatlık ücret tarifesindeki eşitsizliklerin giderilmesi ve ceza davalarında orman avukatları için tespit edilen ayrıcalıklı ücreti vekâletin kaldırılmasını ve genel tarifeye uyulmasının temini için çalışmalarda bulunulmasını arz ve teklif ediyoruz.

Bolu Barosu Delegeleri

Av. Necmettin Miroğlu

Av. Doğan İleri

BAŞKAN-Önermenin lehinde söz isteyen?..Yok.

Aleyhinde söz isteyen?..Yok.

Gereği yapılmak üzere Yönetim Kuruluna havalesini kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Genel Kurul Başkanlığına

Üniversitelerimizde yoğunlaşan silâhlı, silâhsız her türlü zorba eylemlerle yaşamaya hakkı, can güvenliğini, öğretim ve öğrenim

özgürlüğünü ortadan kaldıran ve giderek vahameti artan ortam nedeni ile, bu ortamın ve faili bulunmayan cınayetlerin sorumlularınının saptanması için; yetkililerin görevlerini yerine getirmedikleri Genel Kurulca saptanmış bulunduğundan; yetkililerin görevlerini yapmalarını sağlamak amacıyla bu türden davranışların Yönetim Kurulunca resen veya baroların ayrıntılı bilgilerle başvurmaları üzerine araştırma önlemlerine gidilmesi ve bundan sonra bu etkin girişimlerde bulunmak talimatınının Yönetim Kuruluna verilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Av. Erdoğan Bigat ve dört arkadaşı.

BAŞKAN- Önerge sahiplerinden izahta bulunmak isteyen var mı?..

Buyurun.

ERDOĞAN BIGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, değerli arkadaşlarım;

Biraz evvel müzakere edilen ve 50 küsur arkadaşımızın imzasını taşıyan önerenin son maddesi üzerinde Genel Kurulun arzusuna uygun bir karar alındığı kanısında değiliz.

Oylama sırasında Başkanlık Divanınının yöntemi Birlik Başkanınının Yönetim Kurulu adına yaptığı açıklamalara uygun oy kullanma eğiliminin de Genel Kurulun birleştiği kanısını uyandırmıştı. Birçok arkadaşımız da bu önerinin de Yönetim Kurulu önerisi olarak, sayın Başkanımız tarafından getirilen önerinin Yönetim Kurulunun önerisi olarak oylanacağı kanaatiyle diğer görüşlere, önergelere oy vermediler. Bu 50 küsur imzalı arkadaşımızın saptadığı oylayların mevcut olmadığı yolunda kamuoyunda bir endişe, bir yanlış kanaat meydana gelmesine sebebiyet verebilecektir. Genel Kurul konuya başından beri eğilmiştir bu tür olaylar üzerine, bu itibarla sayın Başkanlık Divanından özür dileyerek söylüyorum, Başkanlık Divanınının kanımca yanlış yöntemine bir doğru yol bulabilmek için bu önergeyi takdim etmiş bulunuyoruz.

Saygılar sunarım.

özgürlüğünü ortadan kaldıran ve giderek vahameti artan ortam nedeni ile, bu ortamın ve faili bulunmayan cınayetlerin sorumlularının saptanması için; yetkililerin görevlerini yerine getirmediikleri Genel Kurulca saptanmış bulunduğundan; yetkililerin görevlerini yapmalarını sağlamak amacıyla bu türden davranışların Yönetim Kurulunca resen veya baroların ayrıntılı bilgilerle başvurmaları üzerine araştırma önlemlerine gidilmesi ve bundan sonra bu etkin girişimlerde bulunmak talimatınının Yönetim Kuruluna verilmesini arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Av. Erdoğan Bigat ve dört arkadaşı.

BAŞKAN- Önerge sahiplerinden izahta bulunmak isteyen var mı?..

Buyurun.

ERDOĞAN BIGAT (Ankara)- Sayın Başkanlar, değerli arkadaşlarım; Biraz evvel müzakere edilen ve 50 küsur arkadaşımızın imzasını taşıyan önerenin son maddesi üzerinde Genel Kurulun arzusuna uygun bir karar alındığı kanısında değiliz.

Oylama sırasında Başkanlık Divanının yöntemi Birlik Başkanının Yönetim Kurulu adına yaptığı açıklamalara uygun oy kullanma eğiliminde Genel Kurulun birleştiği kanısını uyandırmıştı. Birçok arkadaşımız da bu önerinin de Yönetim Kurulu önerisi olarak, sayın Başkanımız tarafından getirilen önerinin Yönetim Kurulunun önerisi olarak oylanacağı kanaatiyle diğer görüşlere, önergelere oy vermediler. Bu 50 küsur imzalı arkadaşımızın saptadığı oylayların mevcut olmadığı yolunda kamuoyunda bir endişe, bir yanlış kanaat meydana gelmesine sebebiyet verebilecektir. Genel Kurul konuya başından beri eğilmiştir bu tür olaylar üzerine, bu itibarla sayın Başkanlık Divanından özür dileyerek söylüyorum, Başkanlık Divanının kanımca yanlış yöntemine bir doğru yol bulabilmek için bu önergeyi takdim etmiş bulunuyoruz.

Saygılar sunarım.

ZİYA NUR ERÜN (İstanbul)- Usul hakkında söz istiyorum.

BAŞKAN- Buyurun.

ZİYA NUR ERÜN (İstanbul)- Efendim, demin bir önerge reddedildiği zaman sayın Birlik Başkanı buraya yeni bir önergeyle gelmişti. Çok iyi hatırlıyorum, aynen önerge buydu. Görevlerini ihmal eden kişilerin saptanıp ve bunlar için gereği yapılmak üzere bazı tedbirlerin, önlemlerin alınması idi.

Fakat sayın Genel Kurul Başkanı bir olup bittiye getirerek bu değişiklik önergesini maalesef oyumuza sunmadı ve onun üzerinden bu olay, ikinci önerge geldi. Oysa bu ikinci önerge, İzmir Kurulunda aynen kelime ve kelime karar altına alınmıştır. Yani, ikinci defa Genel Kurulumuz malûmu ilân edecektir.

Yapılmasını demiyorum, ayrı konu, ama, böyle bir olup bitti'nin yapıldığının tutanaklara geçirilmesi için bu sözü aldım. Bu bakımdan da Genel Kurul Başkanını hakikaten teessüfle karşılıyor ve kınıyorum efendim.

BAŞKAN- Teessüf ve kınamayı Genel Kurul Başkanı size aynen iade eder.

Benim, yeni deyimle belleğim çok kuvvetli olmayabilir, ama müzakereleri ciddiyetle izlemiş olanlar gayet iyi hatırlayacaklardır; bantlar da ortadadır, sayın Birlik Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu adına söz alıpta kürsüye çıktığı zaman görüşlerini belirtti ve şu son defa verilen önergedeki hususları, böyle bir önerge gelirse gereği tarafımızdan yapılacaktır, dedi. Ben, bu şekilde duyarak, bu şekilde anlayarak Birlik Yönetim Kurulu Başkanı tarafından ayrıca getirilmiş bir öneri şeklinde kabul etmeyerek, bu konuda ayrı bir münakaşa ve müzakere açmayarak oyladım ve oylama neticeye bağlandı.

Bu bakımdan Başkanlık Divanı teessüfe ve kınanmaya hak kazanan bir tasarrufta bulunmamıştır, arz ederim.

Şimdi, önerge sahiplerinden biri izahlarda bulundu.

Yönetim Kurulu adına söz istendi, buyurun.

BAŞKAN FARUK EREM- Yönetim Kurulu adına beyanım, şimdi sayın Başkanımın açıkladığı şekildedir. Bir hataya sebebiyet verdiğim için ben özür dilerim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN- Açıklama için Divan adına teşekkürlerimizi sunarız.

Şimdi, önerenin lehinde söz isteyen var mı?.. Buyurun.

CENGİZ İLHAN (İzmir)- Efendim, bir metin okumama müsaade buyurmanızı rica edeceğim.

"Anayasamızın 14 ncü maddesi kişinin evrensel haklarından yaşama hakkını, kişi özgürlüğünü tem hak olarak benimsemiştir.

Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz hükmü evrensel ve anayasaldır. Kişinin yaşama hakkına ve özgürlüğüne tecavüz edenler kanlarımızda çeşitli cezalara çarptırılmışlardır. Buna karşın yurdumuzda bir süredir devam edegelen ve birçok yurttaş öldürülmesiyle sonuçlanan olaylarda kanunların kesinlikle ve fark gözetilmeksizin uygulanma ilkesinin ihlâl edildiği görülmektedir. Bazı kişi ve grupların kendi siyasal ve sosyal tercihlerine karşı olanları öldürdükleri, başta yaşama hakkı üzere vatandaşların temel haklarını korumakla görevli güçlerin görevlerini yaparken tarafsız hareket etmedikleri, yakalama ve göz altına alma işlemlerinin bu kişilerin siyasal durumlarına göre farklılık gösterdiği, siyasal iktidara karşı olduğunu sandıkları kişilere bu nedenle yasal sınırları aşan zora başvurulduğu ve böylece hukuk dışı durumların yaratıldığı savı ve gözlemi çok yaygındır.

Yukarıda belirtilen ve evrensel ve anayasal insan haklarının ve ayrıca hukuk dışı davranışların üzerinde biz hukukçuların önemle durmamız, toplumdaki varlığımızın nedenlerinden ileri gelmektedir. Hangi düşünce ve inançta olursa olsun, hangi suçtan sanık bulunursa bulun-

sun, ülkemizde bütün insanlar mesleği savunma olan kişinin hak ve özgürlüklerinin savunucusu, güçsüz kılınanın ve yalnız kalanın yeğane dayanağını oluşturan biz avukatların ve hukukçuların güvencesi altındadır. Bizim bu gücümüzün kaynağı insanlık tarihi, hukuk ve toplumuzdur. Bu nedenlerle Genel Kurulumuz:

1- Yukarıda yazılı insan haklarını, Anayasamızı ve yasaları ihlâl niteliğindeki eziyet, işkence ve bunları da aşan siyasal kökenli cinayet olaylarını yakından izlemek ve gereken uyardmaları geciktirmeden yapmak hususunda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna talimat vermiştir.

2- İşkence, eziyet eden, insanlık onuruna aykırı davranan, kanunsuz işlem yapan, bugibi olay ve işlemleri öğrenipte C.Savcılıklarına bildirmeyen, bu olayları öğrenmiş olmasına rağmen yasal kovuşturmayı savsaklayan görevliler hakkında ceza hükümleri getiren özel bir yasa ön tasarısı hazırlanması yolunda Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kuruluna talimat verilmiştir."

Efendim, bu, sayın Genel Kurulunuzun İzmir Olağanüstü toplantısında almış olduğu bir karardır.

Şimdi getirilen öneri, sanıyorum ki, Genel Kurulunun tespit ettiği, aldığı şu karar ve tespit ettiği gözlemleri biraz daha genişletmektedir. Bu kararın alınmasını rica ediyorum.

BAŞKAN -Aleyhinde söz isteyen?.. Buyurun.

ORHAN BARLAS (İstanbul)- Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım;

Dün seçkin Başkanım sayın Prof. Erem beni karamsar buldular. Dün ben karamsar değilim zannediyordum, bugün anladım ki, karamsarıyım.

Çocuklar, yani benim kendi çocuklarım okulagittikleri zaman, üniversiteye, fakülteye gittikleri zaman biraz gecikirlerse anneleriyle beraber, bugün acaba niye geciktiler diye beklediğim günleri,

saatleri düşünüyorum. Şimdi, tartıştık, komisyon kurmak münasip midir, değil midir, bu yasada var mı, yok mu, acaba komisyon nasıl olmalı, soruşturma komisyonuna ne gibi şimdiye kadar sözler gelmiş filan; yani çocukların ölümü yanında bizim bu türlü okulcul tartışmalarımız bana öylesine uzak geliyor ki, bir tek ümit; acaba diyorum yakın bir gelecekte bu karamsarlığım gider mi? Yani biz bu öldürülen kimseleri öldüren kimseler bulunmadan, öldürülen kimseleri, o çocukların cesetlerini filan, onlara karşı borçlarımızı nasıl yerine getireceğiz?

Bizim önerimizde böyle tahkikat komisyonu gibi birşey baş amaç değildi, böyle birşey düşünmüyoruz, ama şöylesine ağır, şöylesine vahim bir vakıanın birtakım toplumsal, siyasal nedenleri olmak gerekir. Hiçbir kisisel sorumluluk düşünmüyorum. Bunu aramak, hiç olmazsa aramaya, bulmaya çalışmak görevimizdir. Karamsarlığımızı giderir ümidiyle şu yeni öneri bana bir ışık getiriyor. Umarım yakın zamanda daha açıklıkla bu işin kaynaklarına, derinlerine perde arkasında yüzlerini gizleyen her türlü failleriyle beraber görünmek şartıyla varırız, öğreniriz, ama komisyondan kastımız gerçekten tahkikat komisyonu değil, ben öyle anladım; bu işi bilimsel olarak çok genel anlamda araştıran, nereden, nasıl kaynaktan kullandığını, bu işin nasıl hukuksal çözüm yolları ile ortadan kaldırılabileceğini uman bir araştırma...

Tekrar edeyim, belki gelecek Genel Kurulda bu karamsarlığım gider. Bu ümit ve dilekle saygılar sunarım efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Önerge üzerindeki müzakereler tamamlanmış oluyor.

Önergeyi yazılı olduğu şekliyle Genel Kurulunuzun Yönetim Kuruluna bir talimatı şeklinde iletilmek üzere oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, dileklerin bu maddesiyle ilgili olarak söz isteyen sayın Ahmet Güner'e söz veriyorum.

Önergeler çoğu itibariyle müzakere mevzuu yapıldı. Bildiri komisyonu için yer ayrılmıştır. Arkadaşlar orada görevlerine başlayabilirler.

AHMET GÜNER (Kütahya)- Sayın Başkan, değerli Birlik Başkanımız, Yönetim Kurulu üyelerimiz ve kıymetli arkadaşlarım;

Türkiye Barolar Birliğinin Genel Kuruluna dördüncü kez katılan bir arkadaşınız olarak sizleri saygı ile selâmlarım.

Değerli arkadaşlarım, bir konuyu dikkatinize arz etmek isterim. Şu anda aranızda bulunamayacaktım. Söz almış olduğumdan ve kendimce sanırım bütün arkadaşlarımca önemli gördüğüm bir konuyu dile getirme endişesi beni bu saatlere kadar beklemeye zorlattı.

Değerli arkadaşlarım, dört seferdir Genel Kurula katılıyorum. Ancak Genel Kurulun sonunu bu defa belki alma imkânını bulacağım. Görüyorsunuz, ilk günkü ve ikinci günkü toplantıdan nisap itibariyle belki onda biri dahi kalmadı. Biz avukatlar/^{çok}konuşmayı seven insanlarız, ama çok konuşurken neticeyi ve özü de kaybetmemek zorundayız. Bu biraz evvel bugün değerli arkadaşım Nevşehir Delegeşi Ali İhsan Bey'in önerdiği bir konunun eksikliğinden gelir.

Demek istediğim şudur; Barolar Birliği Genel Kurulu bundan sonra toplandığı zaman, zaruret haline gelen bu eksikliğimizi gidermek için evveliyetle bir öneri komisyonu ve güncel durumlara göre değişik komisyonların kurulması suretiyle görüşmelerin sağlıklı ve arzulanan seviyede neticeye ulaştırılması, azamî derecede zaman tasarrufu bakımından mecburiyet hasıl etmektedir.

Bundan sonraki Genel Kurul toplantılarında hiç değilse öneriler için ayrı bir komisyon kurulmak ve birinci günden itibaren

bu komisyonun çalışmasını sağlamak suretiyle dağılmadan evvel önerilerin esaslı bir şekilde incelenmesi ve Genel Kurula getirilmesi yolunda Birlik Yönetim Kurulunun teklif getirmesini önererek sözlerime başlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, huzurlarınızı fazla işgal edecek değilim. Çok kıymetli konuşmalar dinledik ve gerçekten eğitildik. Değerli hatiplerimizin, arkadaşlarımızın, üstatlarımızın fikirlerine katılmama imkânsızlığını kendimizde gördük. Bendeniz, Türkiye Barolar Birliği Bugüne kadar hakikaten arkaya dönüp baktığımızda büyük aşamalarla geldiğini görmüş bir insamım; ama bugünkü halimizde de iktifa etmememiz, daha da büyük aşamalar yapmak zorunda olduğumuzu müşahade etmiş bulunuyorum.

Bugünkü güncel konularımızın gerek meslekî dertlerimizin ve gerekse toplumsal, siyasal ve tüm ulusumuzun, memleketimizin dertlerinin çokluğu karşısında bir nevi çıkmaza girmiş bulunduğumuzu da görmemek mümkün değil. Belki bu Barolar Birliği Yasasının sınırlarını zorlama ihtiyacımızdan doğmaktadır. Belki her birimizin, Baroların ve Barolar Birliğinin yeterince görevlerini yapamamasından gelmektedir; ama ne olursa olsun, bir nevi tabiri caizse, âcz içerisinde kaldığımız ortadadır. Bir bakıma bu da, siyasal iktidarın ve memleketteki düzenin aksaklıklarından ileri gelmektedir. Ne olursa olsun, cidden belki de taşıyamayacağı kadar bir yük altına almış bulunduğumuz değerli Birlik Yönetim Kurulu Başkanımızın bu konulara bundan sonra etkin bir şekilde değinmesi, çaba göstermesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Bazı arkadaşlarımız değişik görüşlerde bulundular. Şüphesiz, herkes fikrini açıkça ortaya koydu. Bazı arkadaşlarımız güncel konu-

lara temasta Barolar Birliğinin siyaset yapma durumunda olduğunu ileri sürdü; ama bugünkü ortamda siyasetin nereye kadar gittiği veyahut bir örgütün, kuruluşun hangi çalışmalarının siyaset, hangilerinin siyaset olmadığını ayırmak artık çağımızda mümkün olmuyor.

Değerli arkadaşlarım, belki fikirlerimi açıklamakta zorluk çekiyorum, beni bağışlamanızı dilerim.

Türkiye Barolar Birliğinin bir konuda dikkatini çekmek istiyorum. Bugünkü ortamda duyduğumuza göre, ortaöğretimde 1200 öğretmenin açığa alındığı söylenmektedir. Diğer dertlerimiz dile getirildi. Yargı organlarının kararlarının yerine getirilmemesi vesaire. Ben bir de bunu ilâve etmek istiyorum. Bu konuda da Birlik Yönetim Kurulunun dikkatli olmasını ve elinden geldiği kadar ilgilileri uyarmasını ve tepki göstermesini beklerim.

Adalet Bakanlığının bina, araç, gereç, kırtasiye, basılı evrak ve benzeri noksanlıkları bizim de derdimiz idi, biraz evvel dile getirildi. Ancak, eksik olan bir noktayı belirtmeden geçemeyeceğim. Birçok vilâyetlerde adliye binaları yapılmaktadır. Bir tane de Kütahya'da yapılmaktadır. Projelerinde Baro odası olarak bir yer gösterilmemekte, bina bittikten sonra Baroya tahsis edilecek oda sadece Kaymakam veya Valiyle, savcının takdirine kalmaktadır. Bu konuda Barolar Birliğinin yardımcı olmasını bekleriz.

Hazırlık tahkikatı ve benzeri şeyler söylendi. Ben ilâve olarak bir hususu arz etmek istiyorum. Hepinizin malûmu olduğu gibi, 5917 sayılı Kanunun tatbiki idareye verilmiştir; ama idare 7 maddeden ibaret olan bu Kanunu bir türlü öğrenememiş veya uygulamada maksat ve ruhuna uygun olarak tatbik edememektedir. Barolar Birliği Yönetim Kurulu, temel kanunlar veya diğer kanunlar hakkındaki deği-

şiklik düşüncelerine 5917 sayılı Kanunun hiç değilse tatbikatının idareden alınarak mahkemelere veya ayrı bir kurulacak mahkeme derecesindeki bir kurula verilmesini öneriyoruz.

Burada tipik bir örnek vermek istiyorum bir başkakanun hakkında. 1830 sayılı İstimlâk Kanunu. Bu Kanuna göre istimlâk kararı veren idare, mülkün bedelini bankaya yatırmak mecburiyetindedir. Bendenizin başından bir şey geçti, kısaca huzurlarınıza aktarmak isterim.

Bir köy hükmü şahsiyeti bir vatandaşın arsasını okul yapmak üzere istimlâk eder. Tecili bedel davası açtığımızda, bedelin aslinin da bankaya yatırılmadığını ileri sürdük. Mahkeme yatırmak mecburiyetinde değildir diye talebimizi reddetti, temyiz de tasdik etti. Neticede, istimlâk bedeli ve tezyidi bedelle birlikte alacağımızın tahsilini icraya koyduk. Köy hükmü şahsiyeti tahsisatımız yoktur diye parayı ödemedi. Muhtar hakkında tahkikat istedik, valiliğe müracaat ettik. Valilik, muhtarın "20 liradan fazla yapamayacağım, inkânlarım yoktur" diye cevap vermesi karşısında, takibat da yapamadı, 8 senedir alacağımızı tahsil edemez duruma geldik.

Buradan Yargıtayın durumuna geçmek isterim. Hepinizin malûmu, arkadaşlarım dile getirmedi. Yargıtay, gerek işlerin süratinde ve gerekse kararların isabetinde meslektaşlarımızın bazılarını ve vatandaşlarımızın bazılarının itimadını kaybetmiş durumdadır. Bir örnek vereceğim; bir iş davasında, seri açılan bir iş davasında mahkeme bir kararı lehimize, bir kararı aleyhimize vermek suretiyle taraflarca temyiz edilmesini istedi. Aynı hukukî durumda olan bu davaların ikisi de tasdik edilip gönderildi.

Değerli arkadaşlarım, huzurlarınızı fazla işgal etmek istemi-

yorum. Meslekî dertlerimizden bir noktaya daha temas edip sözlerime son vereceğim.

Avukatların gelir vergisi konusunda hepimizin sıkıntıları vardır. Vergi Dairesince avukatlar vergi kaçırın mükellef gözüyle bakılmaktadır. Arkadaşlarımızın bütün gelirlerini eksiksiz ve unutmadan deftere kaydetme olanakları da hemen hemen imkânsızdır. Ne dereceye kadar doğrudur bilmiyorum, Yunanistan'da Cunta Hükümeti zamanında çıkarılmış bir kanun ile avukatların vergileri kaynağında alınır şekle sokulmuş. Şöyle ki, vatandaş vekâletname vermek üzere gittiği notere asgarî ücret tarifesine göre notere bildirilmiş olan cetvelden hangi iş için vakâlet veriyorsa, tarifeye bakmak suretiyle vergisini alarak noter, vekâletnameyi tanzim edip avukata göndermek suretiyle kaynağında vergiyi kesme yolunu bulmuştur. Lütfetsin, Birlik Yönetim Kurulu üyemiz, istikbale, geleceğe matuf dahi olsa, bu konuda bir hazırlık yapsınlar. Biz de hem vergi dairesi karşısında hem vatandaşlar karşısında töhmetten kurtulalım. Aynı zamanda yediğimiz, özür dilerim sonradan harcadığımız verginin sonradan ödemesi zorluğu karşısında ezilmeyelim.

Değerli arkadaşlarım, hazarlarınızı işgal ettim. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim.

Yalnız, Sayın Ahmet Güner'in bir endişesini cevaplamak bakımından Divana düşen bir görevvar. Yönetmeliğimizin 61 nci maddesinin (b) bendinin öngördüğü onda bir ekseriyet halen salonda mevcuttur. 110 iştirak olduğuna göre, toplantı nisabı mevcuttur, arz ederim.

Konuşma sırası Sayın Cahit Çağlar'da, kendisi yoklar.

Söz sırası Sayın Oğuz Arın arkadaşımızda, buyurun.

OĞUZ ARIN (Kocaeli)- Sayın Başkanlar, Yönetim Kurulu üyeleri ve kalan kıymetli arkadaşlarım;

Sözlerim~~in~~ şunun için aldım; şurada tarihî belgeler var, şerefli bir belgedir. Ben de arzu ettim ki, benim de bir iki kelitem oracıkta bulunsun.

Önce müessese avukatları hakkında konuşmuştum. Zannedersen yanlışı anlaşılmış veya heyecandan ben yanlışı söyledim. Bir müessese avukatları karşısında olmamak için o sözlerimi tavzih ediyorum. Paraya ihtiyacımız yok demedim, çok var. 156 lira yan ödeme alıyorum ben. Ben sade paraya ihtiyacımız yok demiştim. O zaman cümlenin manası tabii çok değişiyor.

Arkadaşlar, memleketin durumunu birçok arkadaşlar dile getirdiler. Ben şu kadar söyleyeceğim; memlekette mantık kanunlarına bağlı çağrışımlar dahi değişti. Üniversite ve okullar denince çağrışım tedai olarak insanın aklına ne gelir? Öğretim, bilim, ilim, meslek, hukuk, iktisat. Yeni çağrışım kan, barut, polis, ölüm. Din denince tedai ne idi? İbadet, Tanrı, Şimdi Din deyince ne geliyor akla? İstismarcılık, ticaret, sömürü.

Arkadaşlar, misalleri çoğaltabiliriz. TRT deyince akla ne geliyordu ilk kurulduğu zaman? Yine ilim, görüntü, eylence, Basın-Yayın organı. Şimdi ne geliyor akla?..

Arkadaşlar, yalan, doğan, temel atma, Devlet Şûrası geliyor aklımıza şimdi TRT deyince.

Arkadaşlar, bir de bana verilmiş bir görev vardı. İzmit Barosu avukatları önermişlerdi. Ben baştan şöyle anladım; gündemin maddesi raporların tenkiti idi; fakat raporların tenkiti içinde dilekler de

uzun uzun konuşuldu. Ben dilekler faslına aktarmıştım konuşulan konuları. Kocaeli Barosu arkadaşlarım referandum Kanunu üzerinde çalışmalar bekliyorlar, o da demokrasiyle ilgili. Adli zabitanın kanunlaşmasını istiyorlar ve bilhassa yine can güvenliğiyle ilgili gerçi yapılmakta; ama bunlar da geçsin istiyorum zapta, Trafik Kanununun bir an önce çıkarılması.

Hepinizi saygıyla selâmlarım. (Alkışlar)

BAŞKAN- Teşekkür ederiz efendim. Böylelikle Dilekler kısmı da bitmiştir.

GÜNDEM MADDESİ 12: Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegelerin seçilmesi veya bu konuda Yönetim Kuruluna yetki verilmesi,

BAŞKAN- Gündemin 12 nci maddesi hakkında Yönetim Kurulunun gündeme getirdiği teklif şekli, ya seçim yapılması veya bu delegelerin seçiminin Yönetim Kuruluna bırakılması yolundadır. ("Yönetim Kuruluna verelim" sesleri)

Yerli ve yabancı kongrelere gidecek delegelerin seçilmesi hususunda Yönetim Kuruluna yetki verilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, bir nisap durumunu tespit üzere delegelerin salona teşriflerini rica ediyorum efendim.

Genel Kurulda imza defterinden tespit ettiğimize göre 101 kişi var, bunun dörtte birine tekabül eden 26 kişi olması lâzımdır, şu anda 42 kişi var. Şu halde nisap mevcuttur.

GÜNDEM MADDESİ 13: Gelecek Olağan Genel Kurul toplantısının zaman ve yerinin tesbiti.

BAŞKAN- Bu hususta bir teklif var mı efendim?

TURHAN ARUN- 12,13,14 Ocak 1978 Ankara.

BAŞKAN- Gelecek 11 nci Olağan Genel Kurul toplantısının 12,13 ve 14 Ocak 1978 günleri Ankara'da yapılması teklif edilmektedir. Bu teklifi aykırı bir teklif olmadığına göre oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

GÜNDEM MADDESİ 14: 3 asıl, 3 yedek Birlik Denetleme Kurulu üyesinin seçilmesi,

BAŞKAN- Yasamızın 90 nci maddesinin 3 ncü bendine göre, seçim işlerini yürütmek üzere 3 veya 5 kişiden kurulu bir Tasnif Kurulunun seçimi gerekmektedir. Divan olarak biz 3 kişilik bir Tasnif Heyeti öneriyoruz. Başka bir teklif var mı?.. Yok. O halde Tasnif Heyetinin 3 kişiden kurulu olması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasnif Heyetine seçilecek arkadaşları tespit için ad çekiyoruz efendim... Merih Sezen, Orhan Argüder, Ahmet Göncü arkadaşlarımız Tasnif Heyetine seçilmişlerdir.

Sayın delegeler seçim maddesiyle ilgili olarak Divana verilmiş bir önerge var, okuyorum.

Divan Başkanlığına

Türkiye Barolar Birliği Denetleme Kuruluna;

1- Av. Jülide Yumlu,

2- Av. İlhami Güven,

3- Av. Doğan İleri'yi teklif ediyoruz.

Muhtelif imzalar.

Bunun dışında aday gösteriliyor mu efendim?..

Asıl veya yedek ayrımı yapılmamıştır. Alınan oy sırasına göre

asil ve yedekler belirlenecektir. Seçilecek sayıdan fazla isim yazılan oy pusulalarının iptaline dair kanunda sarih hüküm vardır, arz ederiz. Oyların toplanmasına geçiyoruz efendim.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN- Sayın delegeler, gündemimizin 14 ncü maddesi ile ilgili olarak Denetleme Kurulu seçimleri için ad çekmek suretiyle belirlenen Tasnif Kurulunun Divana intikâl eden tutanağını okuyorum.

"Denetleme Kurulu seçimine 42 üye avukat iştirak etmiş ve Kurulumuzca yapılan açık tasnifte adayların isimleri sırasındaki oyları aldıkları tespit edilmiştir.

Jülide Yumlu : 34

İlhami Güven : 25

Doğan İleri : 23 cyla asil üyelâklere;

Şükrü Akmanşoy : 7

Turhan Arun : 5

Cihat Türkbaş : 4 oy alarak yedek üyeliklere; seçilmişler-

dir.

Oy pusulalarından iki adedi iptal edilmiştir.

Tasnif Kurulumuzca tutulan bu zabıt saygılarımızla sunulur.

8.1.1977

Merih Sezen Ahmet Göncü Orhan Argüden"

Kıymetli oylarınızla seçilen arkadaşlarımıza başarılar diler, Divan adına saygılarımızı sunarız. (Alkışlar)

Sayın delegeler, Bildiri Komisyonunun raporunun gelmesini beklemek üzere Oturuma 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.00

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.40

BAŞKAN- Üçüncü Oturumu açıyorum.

Verilen bir önergeyle Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun bildirisini hazırlamak üzere görevlendirilen Komisyonun raporu Divanımıza intikâl etmiş bulunmaktadır. Bildiriyi bilgilerinize sunuyorum.

TBB 10 ncu Genel Kurul Bildirisi

6-8 Ocak 1977 Günü Sakarya İlinde toplanan TBB 10 ncu Genel Kurulu aşağıdaki hususların Türk kamuoyuna duyurulmasına karar vermiştir.

1- Anayasamıza göre Türk Ulusu adına yargı erkini kullanan Danıştay kararlarına karşı yürütme organı saygısızlığını sürdürmektedir. TBB daha önceki dönemde bu konu ile ilgili kesin görüşlerini açıklamış olduğu için konunun hukuksal yönden tartışılmasında artık hiçbir yarar olmadığı kanısındadır.

Bundan böyle hukuken yapılması zorunlu olan iş, yargı organlarının, yerine getirilmeyen her bir Danıştay kararı dolayısıyla oluşan suçlar ve bunların sorumluları hakkında gecikmeden kovuşturmayaya geçmesidir.

Bu durumu gözönünde tutan Genel Kurulumuz, TCK'nun 240 ncı maddesini de aşarak TCK'nun 146 ncı maddesinde yazılı Anayasayı cebren yürürlükten alakoyma suçunu oluşturduğu izlenimini veren bu gibi eylemler ve sorumluları hakkında gerekli kovuşturmayaya geçilmesi için Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun C. Savcılıklarına başvurmasına karar vermiştir.

2- Bunun yanı sıra yürütme organlarınınca yargı kararlarının yerine getirilmemesinin, Hukuk Devleti ve Hukukun Üstünlüğü ilkelerini zedeleyici boyutlara ulaştığını saptayan Genel Kurul, Avukatların, Baroların ve TSS'nin bu tutuma tepkisini göstermek amacı ile 1977 yılı içinde bir günün TSS Yönetim Kurulunca KINAMA günü olarak ilanı ile o gün Avukatların duruşmalara girmemeleri hususunu da ayrıca karara bağlamıştır.

3- Genel Kurulda 12 Mart iktidarının olağanüstü koşullar altında 1961 Anayasasında yaptığı antidemokratik değişikliklerin geçersiz-

liğinin yargı organlarınınca saptanması veya Anayasadaki yöntemlere baş-
vurularak 1961 Anayasası metnine dönülmesi için Türkiye Barolar Bir-
liğinin ve Türkiye Barolarının etkin ve yaygın bir mücadeleye giriş-
mesine karar verilmiştir.

4- Anayasaya aykırı olarak kuruldukları Anayasa Mahkemesince sap-
tanan Devlet Güvenlik Mahkemeleri tarafından mahkum edilenler hakkın-
da kendiliğinden yargılamanın yenilenmesi ve sanıkların olağan mahke-
melerde yargılanmalarının sağlanması için gerekli yasa önerisinin TBB
Yönetim Kurulunca hazırlanmasına karar verilmiştir.

5- Gözaltına alınan yurttaşlara insanlık onuruna yakışmayan dav-
ranışlarda bulunduğu ve işkenceler yapıldığını acı bir gerçek olarak
saptayan Genel Kurulumuz, bu yasa dışı uygulamalara son vermek üzere
mücadelesini sürdürmeye karar vermiştir. Bu arada, mevzuatımızda Avu-
katın gözaltına alınan şahıs ile görüşmesini önleyen hiçbir hüküm bu-
lunmadığı için, bu konudaki yanlış yorumlardan doğan uygulamalara son
 vermek üzere TBB'nin ve Türkiye Barolarının etkin bir mücadeleye gi-
rişmesi uygun görülmüştür.

6- Genel Kurul TCK'nun faşist İtalyan ceza yasasından alınan
141 ve 142 nci maddeleri ile 163 ncü maddenin mevzuatımızdan çıkarıl-
ması için süregelen mücadelenin yoğunlaştırılmasına ve yaygınlaştı-
rilmesine karar vermiştir.

7- Genel Kurulda sivil kişilerle basın mensuplarının askerî mah-
kemelerde yargılanmalarını önleyecek yasa değişikliklerinin gerçek-
leştirilmesi için TBB'ince gerekli girişimlerin yapılması hususu da
karara bağlanmıştır.

8- Genel Kurul kitap ve dekki toplanması ile ilgili olarak süre-
gelen Anayasaya aykırı uygulamaların durdurulması ve sanat özgürlü-
ğünü kısıtlayan bütün hükümlerin mevzuatımızdan çıkarılması için TBB

ve Türkiye Barolarının gerekli çabaları harcamasına karar vermiştir.

9- Üniversitelerde ve okullarda yoğunlaşan tüm tethiş eylemlerinin can güvenliği ile öğretim ve öğrenim özgürlüğünü ortadan kaldırdığını ve bu ortamın faili bulunmayan cinayetlerle büsbütün vahamet kazandığını ve yetkililerin çeşitli nedenlerle görevlerini yerine getirmediğini saptayan Genel Kurul, tüm yetkili ve sorumluların görevlerini yapmalarını sağlamak amacı ile bu türden davranışlar karşısında TBB Yönetim Kurulunun re'sen ya da baroların başvuruları üzerine gerekli araştırma önlemlerini almasına ve etkin girişimlerde bulunmasına karar vermiştir.

10- Tüm kamu kuruluşlarında kadrolu olarak çalışan meslektaşlarımızın, Avukatların bağımsızlığı ilkesine uygun bir çalışma düzeyine kavuşturulması ve parasal haklarının eşitlik ilkelerine, mesleğin onur, önem ve zor çalışma koşullarına uygun olarak yeniden düzenlenmesi için TBB Yönetim Kurulunca gerekli çabaların gösterilmesine karar verilmiştir.

11- Tüm adalet daireleri personeli ağır sorumluluklar yüklenerek görev yapmalarına rağmen, parasal yönden zor durumda bulunmaktadır. Bunların görevlerinin önemi ve sürekli ağırlığı gözönünde tutularak emeklerini karşılayan maaş düzeyine ulaştırılmaları için TBB Yönetim Kurulunca gerekli girişimlerin yapılmasına karar verilmiştir.

10 ncu Genel Kurul Adına

Divan Başkanı

Av. Salih Sipahier

(İmza)

(Bildiri Komisyonu üyelerinin imzaları)

BAŞKAN- Bildiri hakkında söz isteyen var mı efendim.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Bir ilâve yapmak gerekiyor efendim.

BAŞKAN- Buyurun.

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Muhterem arkadaşlar, çok geç oldu; ama arz etmek mecburiyetindeyim. Kabul edilen bu duruşmalara girmeme de önergede 1977 yılı Ocak ayı içinde bir gün diye tespit edilmiştir, onu dikkatlerinize sunmak isterim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Buyurun Vedat Burcuoğlu.

VEDAT BURCUOĞLU (Balıkesir)- Şimdi başlangıçta "6-8 Ocak günü" olarak geçiyor. O halde bir cümle düşüklüğü oluyor. Bu, "6-8 Ocak günleri" şeklinde düzeltilmesi gerekir. Bir de, bazı yerde "kanun", bazı yerde "yasa" deniyor. Terimlerdeki beraberlik bakımından "kanun" diye geçen yerlerin "yasa" olarak düzeltilmesi gerekir.

BAŞKAN- Efendim, iki öneri oldu.

Birincisi, Sayın Orhan Apaydın'ın önerisi; "1977 yılı içinde bir gün" teriminin, "1977 yılı Ocak ayı içinde bir gün diye değiştirilmesi" konusunda, Bildirinin bu deyiminin bu şekilde değiştirilmesi konusunda bir öneriniz var.

KOMİSYON ADINA M. RAŞİT ABASIYANIK (Sakarya)- Efendim, Sayın meslektaşımız İstanbul Barosu Başkanı Sayın Orhan Apaydın'ın "Ocak 1977" olarak karara geçmesi hakkındaki önerisini biz Komisyonda tartıştık. Bilindiği üzere, Ocak ayı, özellikle adliyenin durgun olduğu bir dönemdir ve duruşmalar çoğunlukla 25 Ocak'tan sonra başlar. Şimdi bu kadar kısa bir dönem içinde "Ocak 1977" şekliyle bir esneklik sağlamak bakımından bu deyimi kaldırdık ve Yönetim Kuruluna uygun tarih saptamayı daha uygun gördük. Takdirlerinize arz ederiz

efendim.

BAŞKAN- Efendim, Sayın Orhan Apaydın önergelerinde ısrar ediyorlar mı?

ORHAN APAYDIN (İstanbul)- Hayır efendim.

BAŞKAN- Teşekkür ederim.

Bildiri konusunda başka konuşmak isteyen olmadığına göre, Yönetim Kurulu adına Sayın Birlik Başkanına söz veriyorum, buyurun efendim.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI FARUK EREM- Sayın Başkanım, aziz delege arkadaşlarım;

Birinci sayfanın 3 numaralı satırın altında, "Yürütme organı ve saygısızlık" kelimesi var. Yürütme organının içtihaden küçültmek deyimine eşit sayıldığına dair içtihadı yakinen biliyorum. Bazı nedenlerle bu kelimenin bir başka şekilde, bir tek kelimenin değiştirilmesini istirham edeceğim. Meselâ, "Sorumsuzluğa devam" denilebilir. Takdirlerinize arz ederim. İchtihadı yakinen takip ettiğim için ufak uyarımı mazur görünüz.

BAŞKAN- "Saygısızlığını" kelimesinin Sayın Birlik Yönetim Kurulu Başkanı "Sorumsuzluğu" olarak değiştirilmesini istemektedir. ("Umursamazlık" sesleri)

Birinci maddenin 2 satırında yer alan "Saygısızlığını" sözcüğünün, "Sorumsuzluğunu" şeklinde değiştirme önerisini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN FARUK EREM- Bir kelimenin çıkarılmasını şu nedenle arz edeceğim;"Bu durumu gözönünde tutan Genel Kurulumuz, Türk Ceza Kanununun 240 ncı maddesini de aşarak, TCK'nın 146 ncı maddesinde yazılı Anayasayı cebren yürürlükten alıkoyma..." diye devam ediyor.

"Cebren" kelimesini çıkaralım, şu sebepten ötürü; 146 ncı maddenin

ihlâli için sanki cebre, bu cebrin de çok dar manadaki cebre delâlet ettiği ve maddenin bu nedenle kısıtlamaya gittiği intibai uyanır.

Nitekim bütün şerhlerde son dönemlerdeki bütün Anayasayı ihlâllerin Parlamenter bazı tertiplerle başarıldığı, cebir kullanılmadığı, hal-buki maksadın başka yollarla da temin edildiği ileri sürülmektedir. Bu nedenle "cebren" kelimesinin burada başka anlamda kullanıldığı anlaşılıyor; ama zihinlerde kargaşalık yaratabilir.

BAŞKAN-Birlik Yönetim Kurulu Başkanlığınca ikinci öneri; "cebren" sözcüğünün metinden çıkarılması konusundadır. Bu değişiklik önerisini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

BAŞKAN FARUK EREM- Üçüncü maruzatım Sayın Başkanım, Ocak ayı hem etkili olmayacağına benzer ve hem de Barolarımıza bunu duyurmak, onların arkadaşlarımıza iletmesi vesaire zor olacak. Bu konuda bir öneri oldu. ("Geri alındı" sesleri) O halde özür dilerim.

BAŞKAN- Sayın delegeler, zapta geçmesi bakımından tekrar edelim.

Bildirinin birinci sayfasının ilk satırında yer alan "günü" sözcüğü, "günleri" olarak;

Aynı sayfanın "1 nci madde" başlığı altında 2 nci satırındaki "saygısızlığını" sözcüğü, "sorumsuzluğunu" olarak;

1 nci maddenin 3 ncü paragrafının 2 nci satırındaki "cebren" sözcüğü çıkarılmak suretiyle bildirinin tümünü oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Saygıdeğer delegeler, gündemimizin bu maddesi de tamamlanmıştır.

GÜNDEM MADDESİ 15: Birlik Başkanının kapanış konuşması.

BAŞKAN- Kendilerini mikrofonu davet ediyorum.

BAŞKAN FARUK EREM- Sayın Başkanım, aziz delege arkadaşlarım;

Gönlüm, uzun bir kapanış konuşması yapmayı çok isterdi. Vaktin gecikmiş olması nedeniyle böyle bir konuşma yapamayacağım için özür dilerim.

Yalnız bir iki noktayı açıklamak yerinde olacaktır.

Burada bazı önerilerde bulundunuz. Yönetim Kurulunun bütün çabaları, işaret buyurduğunuz hususlarda sizlerin gerçek maksatlarına uygun hareket etmek titizliğinden ileri gelmiştir. Bu titizlik, kararların uygulanmasında da devam edecektir.

Kararların uygulama yorumları yapılırken, gerçekten itina edileceğine itimat buyurmanızı rica etmekteyim.

Bizlere söylenek mecburiyetindeyim ki, çok ağır yükler verdiniz. Altından kalkmaya çalışacağız. Yalnız şunu hemen açıklamak durumundayım ki, takatlarımız yeteri kadar başarılı olmamız gibi bir kuşkuyu da bizde haklı olarak uyandırmaktadır. Buna rağmen elden gelen her şey yapılacaktır.

Yönetim Kurulunun icraatı hakkında tenkitlerde bulunan bütün arkadaşlarımızın beyanlarına, konuşma biçimlerine dikkat ettik. Hiç bir konuşmacı, Yönetimde olan arkadaşları harpalayacak ibareyi kullanmamak için büyük bir çaba göstermişlerdir, kendilerine bu açıdan da teşekkür ederiz. Her konuşma heyecanı bazen kırıcı olabilir elbetti. Biz savunma mesleğinde olanlar ara sıra bu yola gittiğimiz de olur; ama Genel Kurulunuzun pek muhterem üyelerinin göstermiş oldukları bu nezakete özellikle teşekkür etmeme Yönetim Kurulu beni memur eyledi.

Genel Kurulumuzda varılan sonuçlar gerçekten her konunun her açısı incelenmek suretiyle berrak bir bilinç içinde ortaya çıktı. Bunun böylece tecellisine çok değerli Genel Kurul Başkanımızın büyük dirayeti, sağlamış bulunmaktadır. Bu nedenle kendilerine ve bu görevde kendilerine yardım eden Sayın Başkanlık Divanı Üyesi arkadaşlarıma za pekçok teşekkürler ederiz.

Burada yaptığımız Genel Kurulun bütün organizasyonu gerçekten gıpte edilebilecek bir düzeyde cereyan etmiştir. Nezaketiyle , misafirperverliğiyle zaten ün salmış Sayın Baro Başkanımıza ne kadar teşekkür etsek azdır. Burada Sakarya Barosunun çok değerli Yönetim Kurulu üyelerinin katkısı büyük olmuştur. Bundan gayri bizleri ağartlamak göreviyle vazifelendirilen genç arkadaşlarımızı sevgi ile kucaklarız, kendilerine pekçok teşekkürlerimizi sunmak durumundayım.

Sözlerimi bitirirken, bütün çalışmalarımızı eskiye kıyasla daha olumlu biçimde veren TRT mensupları da bizleri memnun bırakmışlardır. Giderek ilgilerinin artacağı temennisi içersindeyiz.

Yönetim Kurulu en derin saygılarıyla teşekkürlerini arz eder. (Sürekli alkışlar)

BAŞKAN- 10 ncu Genel Kurulun Sayın delegeleri;

Birlik Yönetim Kurulu Başkanı Divanımızın çalışmalarından ötürü övücü sözlerine teşekkür ederim. Ev sahibi Baronun delegesi olarak da ev sahipliği görevini yaparken gösterdiğimiz çaba için karşılık teşekkürlerini de biz de teşekkürle karşıladık.

Sayın delegeler, üç gün süren bu toplantı süresince Başkanlık Divanı olarak toplantının başında da ifade ettiğimiz gibi her seferinde toplantıyı objektif esaslarla, Yasanın ve Yönetmeliğin hükümlerine sadık kalarak yürütmek gayretinde bulunduk. Vicdanımızın sesine uya-

rak objektif esaslardan ayrılmamaya azamî gayreti gösterdik. Şahsen bunu sağladığımız inancı içindeyim.

Divana karşı göstermiş olduğunuz anlayış ve teveccühe teşekkürlerimizi sunmakla iktifa eder, Barolar Birliği Genel Kurulunun 10 ncu toplantısına ait gündem maddeleri ikmal edilmiş olduğundan, toplantıyı kapadığımı ilân ederim.

Saygılarımla. (Sürekli alkışlar)

Kapanma Saati: 19.10